

10 PPe

QUATUOR
EVANGELIA
GRÆCE.

TEXTUM RECEPTUM,
SIGNIS DISTINCTUM

AD INSTAR

ORIGENIANÆ ΤΩΝ Ο'. RECENSIONIS,

EDIDIT

J. WHITE, S.T.P.

LING. ARAB. PROF.

SYRIACÆ PHILOXENIANÆ NOVI TESTAMENTI
VERSIONIS INTERPRES.

OXONII:

EXCUDEBAT SAMUEL COLLINGWOOD,
TYPIS VINCENTII FIGGINS.
MDCCXCVIII.

11

HONORABILI
ATQUE ADMODUM REVERENDO
SHUTE BARRINGTON, L. L. D.
EPISCOPO DUNELMENSIS;
LITERARUM,
QUAS ET AMAT IPSE, ET CUM LAUDE COLIT,
LITERATORUMQUE HOMINUM
PATRONO MUNIFICENTISSIMO;
HANC SUAM IV. EVANGELIORUM EDITIONEM,
METHODO
ORIGENIANA-HEXAPLARI
ADORNATAM,
SUMMA, QUA PAR EST, OBSERVANTIA,
DAT, DICAT, DEDICAT
JOSEPHUS WHITE.

WHITE BARKING

THE WHITE BARKING

THE WHITE BARKING

THE WHITE BARKING

THE WHITE BARKING

THE WHITE BARKING

THE WHITE BARKING

THE WHITE BARKING

THE WHITE BARKING

THE WHITE BARKING

THE WHITE BARKING

THE WHITE BARKING

ORIGENIANÆ ΤΩΝ Ο'. RECENSIONIS
RATIO.

—Τινὰ μὲν ὠξελίσσαμεν,¹ ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ μὴ
κείμενα, ἃ πολμήσαντες αὐτὰ πάντῃ περιελεῖν·
τινὰ δὲ μετ' Ἀστερίσκων προσεδήκαμεν,² ἵνα δη-
λον ᾖ, ὅτι μὴ κείμενα παρὰ τοῖς Ἑβδομήκοντα,
ἐκ τῶν λοιπῶν ἐκδόσεων συμφώνως τῷ Ἑβραϊκῷ
προσεδήκαμεν· καὶ ὁ μὲν βελόμην προσῆται
αὐτὰ, ὃ δὲ προσκόπῃ τὸ τοιοῦτο, ὃ βάλεται περὶ
τῆς διαδοχῆς αὐτῶν, ἢ μὴ, ποιήσῃ.

ORIGEN. Comment. in Matthæum.

¹ Sic   } uti pinguntur Obelus, Asteriscus,
² Sic   } et Nota finalis, in Codd. MSS.
Hexaplaribus Arab. et Syr.

ORIGINALS FOR RECORDS
PART

The following is a list of the original documents
which have been received by the Bureau of
the Department of the Interior, and which
are being preserved for the use of the
Bureau of the Department of the Interior.
The documents are as follows:

1. A copy of the report of the
Commissioner of the General Land Office,
dated at Washington, D. C., July 1, 1882.
2. A copy of the report of the
Commissioner of the General Land Office,
dated at Washington, D. C., July 1, 1882.

NOSTRÆ EDITIONIS RATIO.

Textus receptus (is nempe quem Editiones recentiores, Elsevirianæ, Leusdenianæ &c. sequuntur, quem etiam Wetstenius et Griesbachius denuo secuti sunt) fundamenti loco ponitur.

Quæ Signis adjectis indicantur, ad nuperam GRIESBACHII Editionem spectant; viz. Quicquid interjacet hæc Signa τ ϵ , vel certissime, vel saltem probabiliter, illius judicio, rescandum est de textu recepto, cum absit a plerisque Codd. MSS. Variantes Lectiones Codd. MSS. quæ, ejusdem judicio, textui recepto præferendæ, vel saltem æquiparandæ sunt, in Margine apponuntur. Additamenta nonnulla (rara illa quidem) interposui, his Signis $\ast$ ϵ interjecta, quæ textui recepto e Codd. MSS. addenda esse vult idem Vir Cl. cum ipsi male in vulg. Editionibus omissa videantur.

His animadversis, pro se quisque facile judicabit, quantulum sit in textu recepto, post tot Codicum et Versionum collationem, quod ulla ex parte merito reprehendi possit.

NOTES ON THE RATIO

The ratio of the area of the triangle to the area of the square is 1/2. This is because the triangle is formed by the diagonal of the square, which divides it into two equal triangles.

Let the side of the square be s . Then the area of the square is s^2 . The diagonal of the square is $s\sqrt{2}$. The area of the triangle is $\frac{1}{2} \times s \times s\sqrt{2} = \frac{1}{2} s^2 \sqrt{2}$.

The ratio of the area of the triangle to the area of the square is $\frac{\frac{1}{2} s^2 \sqrt{2}}{s^2} = \frac{1}{2} \sqrt{2}$. This is the ratio of the area of the triangle to the area of the square.

The ratio of the area of the triangle to the area of the square is $\frac{1}{2} \sqrt{2}$. This is the ratio of the area of the triangle to the area of the square.

The ratio of the area of the triangle to the area of the square is $\frac{1}{2} \sqrt{2}$. This is the ratio of the area of the triangle to the area of the square.

The ratio of the area of the triangle to the area of the square is $\frac{1}{2} \sqrt{2}$. This is the ratio of the area of the triangle to the area of the square.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

ΚΑΤΑ

ΜΑΤΘΑΙΟΝ.

1 **Β**ΙΒΛΟΣ γένεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱῶ (1) Δα- 1.
βιδ, υἱῶ Ἀβραάμ. 1 Δαυὶδ

2 Ἀβραάμ ἐγέννησε τὸν Ἰσαάκ. Ἰσαάκ δὲ ἐγέν-
νησε τὸν Ἰακώβ. Ἰακώβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰδαν

3 καὶ τὸς ἀδελφὸς αὐτῶ. Ἰδαν δὲ ἐγέννησε τὸν Φα-
ρὲς καὶ τὸν Ζαρά ἐκ τῆς Θάμαρ. Φαρὲς δὲ ἐγέννη-
σε τὸν Ἑσῶν. Ἑσῶν δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀράμ.

4 Ἀράμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀμιναδάβ. Ἀμιναδάβ δὲ
ἐγέννησε τὸν Ναασσών. Ναασσών δὲ ἐγέννησε τὸν

5 Σαλμών. Σαλμών δὲ ἐγέννησε τὸν Βοὺζ ἐκ τῆς
Ῥαχάβ. Βοὺζ δὲ ἐγέννησε τὸν Ὠβήδ ἐκ τῆς Ῥέθ.

6 Ὠβήδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεσσαί. Ἰεσσαί δὲ ἐγέννησε
τὸν Δαβὶδ τὸν βασιλέα. Δαβὶδ δὲ ὁ βασιλεὺς ἐ-

7 γέννησε τὸν (2) Σολομῶνα ἐκ τῆς τῆ Οὐρίας. Σο- 2 Σολομῶνα
λομῶν δὲ ἐγέννησε τὸν Ῥοβοάμ. Ῥοβοάμ δὲ ἐγέννη-

8 σε τὸν Ἀβιά. Ἀβιά δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀσά. Ἀσά
δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσαφάτ. Ἰωσαφάτ δὲ ἐγέννησε

1. τὸν Ἰωράμ. Ἰωράμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ὁζίαν. Ὁ- 9
 ζίας δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωάδαμ. Ἰωάδαμ δὲ ἐγέν-
 νησε τὸν Ἀχαζ. Ἀχαζ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐζεκί-
 αν. Ἐζεκίας δὲ ἐγέννησε τὸν Μανασσῆ. Μα- 10
 νασσῆς δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀμών. Ἀμὼν δὲ ἐγέννη-
 σε τὸν Ἰωσίαν. Ἰωσίας δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰεχο- 11
 νίαν καὶ τὸς ἀδελφούς αὐτοῦ, ἐπὶ τῆς μετοικεσίας
 Βαβυλῶνος. Μετὰ δὲ τὴν μετοικεσίαν Βαβυλῶ- 12
 νος, Ἰεχονίας ἐγέννησε τὸν Σαλαδιήλ. Σαλα-
 διήλ δὲ ἐγέννησε τὸν Ζοροβάβελ. Ζοροβάβελ δὲ 13
 ἐγέννησε τὸν Ἀβιῦδ. Ἀβιῦδ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλια-
 κείμ. Ἐλιακείμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἀζώρ. Ἀζώρ 14
 δὲ ἐγέννησε τὸν Σαδώκ. Σαδώκ δὲ ἐγέννησε τὸν
 Ἀχέιμ. Ἀχέιμ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλιῦδ. Ἐλιῦδ 15
 δὲ ἐγέννησε τὸν Ἐλεάζαρ. Ἐλεάζαρ δὲ ἐγέννησε
 τὸν Ματθάν. Ματθάν δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰακώβ.
 Ἰακώβ δὲ ἐγέννησε τὸν Ἰωσήφ, τὸν ἄνδρα Μαρίας, 16
 ἐξ ἧς ἐγεννήθη Ἰησοῦς ὁ λεγόμενος Χριστός. Πα- 17
 σαι ὅναι ἡμεῖς ἀπὸ Ἀβραὰμ ἕως Δαβὶδ, ἡμεῖς
 δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ Δαβὶδ ἕως τῆς μετοικεσί-
 ας Βαβυλῶνος, ἡμεῖς δεκατέσσαρες· καὶ ἀπὸ τῆς
 μετοικεσίας Βαβυλῶνος ἕως τοῦ Χριστοῦ, ἡμεῖς δε-
 κατέσσαρες.

1 γένεσις   Τοῦ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ (1) γένεσις οὕτως ἦν. 18
 Μνησευθείσης γὰρ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Μαρίας τῇ
 Ἰωσήφ, πρὶν ἢ συνελθεῖν αὐτὸς, εὐρέθη ἐν γαστρὶ
 ἔχουσα ἐκ Πνεύματος ἁγίου. Ἰωσήφ δὲ ὁ ἀνὴρ αὐ- 19
 τῆς, δίκαιος ὢν καὶ μὴ θέλων αὐτὴν παραδειγματί-
 σαι, ἐβελήθη λάθρα ἀπολῦσαι αὐτήν. Ταῦτα δὲ 20

- αὐτῷ ἐνδυμηθέντ^ς, ἰδὲ, ἄγγελ^ς Κυρίῃ κατ' ὄ-
 ναρ ἐφάνη αὐτῷ, λέγων· Ἰωσήφ, υἱὸς Δαβὶδ, μὴ
 φοβηθῆς παραλαβεῖν Μαριάμ τὴν γυναῖκά σου·
 τὸ γὰρ ἐν αὐτῇ ἡμνηθὲν ἐκ Πνεύματος ἔστιν ἁ-
 21 γίς. Τέξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτῷ
 Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ σώσει τὸν λαόν αὐτῷ ἀπὸ τῶν
 22 ἁμαρτιῶν αὐτῶν. Τῷτο δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πλη-
 ρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τῷ προφήτου,
 23 λέγοντ^ς· Ἰδοὺ ἡ παρθέν^ς ἐν γαστρὶ ἔξει, καὶ
 τέξεται υἱόν, καὶ καλέσῃσι τὸ ὄνομα αὐτῷ Ἐμμα-
 νουήλ· ὃ ἔστι μεθερμηνευόμενον, μεθ' ἡμῶν ὁ
 24 Θεός. Διεγερθεὶς δὲ ὁ Ἰωσήφ ἀπὸ τῷ ὕπνου, ἐ-
 ποιήσεν ὡς προσέταξεν αὐτῷ ὁ ἄγγελ^ς Κυρίου,
 25 καὶ παρέλαβε τὴν γυναῖκα αὐτῷ. Καὶ ἐκ ἐγίνωσ-
 κεν αὐτήν, ἕως ἃ ἔτεκε τὸν υἱόν αὐτῆς τὸν πρωτό-
 τοκον· καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτῷ Ἰησοῦν.
- 1 Τοῦ δὲ Ἰησοῦ ἡμνηθέντ^ς ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰε-
 11. δαίας, ἐν ἡμέραις Ἡρώδῃ τῷ βασιλέως, ἰδοὺ, μά-
 γοι ἀπὸ ἀνατολῶν παρελθόντο εἰς Ἱεροσόλυμα,
 2 λέγοντες· Ποῦ ἔστιν ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν
 Ἰουδαίων; εἶδομεν γὰρ αὐτοῦ τὸν ἀστέρα ἐν τῇ
 3 ἀνατολῇ, καὶ ἤλθομεν προσκυνῆσαι αὐτῷ. Ἀκέ-
 σας δὲ Ἡρώδης ὁ βασιλεὺς ἐταράχθη, καὶ πᾶσα
 4 Ἱεροσόλυμα μετ' αὐτῷ. Καὶ συναγαγὼν πάντας
 τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ γραμματεῖς τῷ λαῷ, ἐπυνθάνετο
 5 παρ' αὐτῶν, πῶς ὁ Χριστὸς ἡμναῖται. Οἱ δὲ εἶπον
 αὐτῷ· Ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας· οὕτω γὰρ γέ-
 6 γραπται διὰ τοῦ προφήτου· Καὶ σὺ Βηθλεὲμ, γῆ
 Ἰούδα, ὀδαμῶς ἐλαχίστη εἰ ἐν τοῖς ἡγεμόσιν Ἰού-

II.

θα· ἐκ σὲ γὰρ ἐξελεύσεται ἡγοούμενος, ὅστις ποι-
 μανεῖ τὸν λαόν μου, τὸν Ἰσραήλ. Τότε Ἡρώδης 7
 λάθρα καλέσας τοὺς μάγους, ἠκρίβωσεν παρ'
 αὐτῶν τὸν χρόνον τοῦ φαινομένου ἀσέρος. Καὶ 8
 πέμψας αὐτὸς εἰς Βηθλεὲμ, εἶπε· Πορευθέντες,
 ἀκριβῶς ἐξετάσατε περὶ τοῦ παιδίου· ἐπὰν δὲ
 εὑρηῖτε, ἀπαγγείλατέ μοι, ὅπως καὶ γὰρ ἐλθὼν προσ-
 κυνήσω αὐτῷ. Οἱ δὲ ἀκῆσαντες τοῦ βασιλέως, 9
 ἐπορεύθησαν. Καὶ ἰδοὺ, ὁ ἀσὴρ, ὃν εἶδον ἐν τῇ
 ἀνατολῇ, προῆλθον αὐτοὺς, ἕως ἐλθὼν ἔστη ἐπά-
 νω ὃ ἦν τὸ παιδίον. Ἰδόντες δὲ τὸν ἀσέρα, ἐχά- 10
 ρησαν χαρὰν μεγάλην σφόδρα. Καὶ ἐλθόντες 11
 εἰς τὴν οἰκίαν, ⁽¹⁾ εὗρον τὸ παιδίον μετὰ Μαρίας
 τῆς μητρὸς αὐτοῦ· καὶ πεσόντες προσεκύνησαν αὐτῷ·
 καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν, προσήνε-
 γκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν, καὶ λίβανον, καὶ σμύρ-
 ναν. Καὶ χρηματιζόμενοι κατ' ὄναρ, μὴ ἀνα- 12
 κάμψαι πρὸς Ἡρώδην, δι' ἄλλης ὁδοῦ ἀνεχώρησαν
 εἰς τὴν χώραν αὐτῶν.

* εἶδον

Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, ἰδὲ, ἄγγελος Κυ- 13
 ρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσήφ, λέγων· Ἐγερ-
 θεῖς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ, καὶ
 φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴδι ἐκεῖ ἕως ἂν εἴπω σοί·
 μέλλει γὰρ Ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον, τῷ ἀπολέ-
 σαι αὐτό. Ὁ δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ 14
 τὴν μητέρα αὐτοῦ νυκτὸς, καὶ ἀνεχώρησεν εἰς Αἴ-
 γυπτον. Καὶ ἦν ἐκεῖ ἕως τῆς τελευτῆς Ἡρώδου· ἵνα 15
 πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου διὰ τοῦ προφή-
 τῆ, λέγοντος· Ἐξ Αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου.

- 16 Τότε Ἡρώδης ἰδὼν ὅτι ἐνεπαίχθη ὑπὸ τῶν μάγων,
ἐθυμώθη λίαν· καὶ ἀποστείλας ἀνείλε πάντας
τούς παῖδας τοὺς ἐν Βηθλεὲμ, καὶ ἐν πᾶσι τοῖς
ὄροις αὐτῆς, ἀπὸ διετῆς καὶ κατωτέρω, κατὰ τὸν
17 χρόνον ὃν ἠκρίβωσε παρὰ τῶν μάγων. Τότε
ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν ὑπὸ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου,
18 λέγοντος· Φωνὴ ἐν Ῥαμᾷ ἠκέσθη, ὁ δὲ ῥῆς καὶ
κλαυθμὸς καὶ ὀδυρμὸς πολὺς· Ῥαχὴλ κλαίεσα τὰ
τέκνα αὐτῆς, καὶ ἐκ ἤθελε παρακληθῆναι, ὅτι ἐκ
19 εἰσὶ. Τελευτήσαντος δὲ τῆς Ἡρώδης, ἰδὼν ἄγγελος
Κυρίου κατ' ὄναρ φαίνεται τῷ Ἰωσήφ ἐν Αἰγύπτῳ,
20 λέγων· Ἐγερθεὶς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν
μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύε εἰς γῆν Ἰσραὴλ· τεθνή-
21 κασι γὰρ οἱ ζητῶντες τὴν ψυχὴν τῆς παιδίου. Ὁ
δὲ ἐγερθεὶς παρέλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα
22 αὐτοῦ, καὶ ἦλθεν εἰς γῆν Ἰσραὴλ. Ἀκούσας δὲ
ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει ἐπὶ τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ
Ἡρώδου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελ-
θεῖν. Χρηματιθεὶς δὲ κατ' ὄναρ, ἀνεχώρησεν εἰς
23 τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας. Καὶ ἔλθων κατώκησεν
εἰς πόλιν λεγομένην Ναζαρέτ· ὅπως πληρωθῇ τὸ
ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν, Ὅτι Ναζωραῖος κλη-
θήσεται.

II.

- 1 Ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις ἐκείναις παραγίνεται Ἰωάν-
νης ὁ βαπτιστής, κηρύσσων ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαί-
2 ας, καὶ λέγων· Μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασι-
3 λεία τῶν οὐρανῶν. Οὗτος γὰρ ἐστὶν ὁ ῥηθεὶς ὑπὸ
Ἡσαίου τῆς προφήτου, λέγοντος· Φωνὴ βοῶντος
ἐν τῇ ἐρήμῳ· Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐ-

III.

111. Θείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. Αὐτὸς δὲ ὁ 4
 Ἰωάννης εἶχε τὸ ἔνδυμα αὐτῷ ἀπὸ τριχῶν καμή-
 λου, καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφύν αὐτοῦ·
 ἡ δὲ τροφή αὐτοῦ ἦν ἀκρίδες, καὶ μέλι ἄγριον.
 Τότε ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν Ἱεροσόλυμα, καὶ 5
 πᾶσα ἡ Ἰουδαία, καὶ πᾶσα ἡ περιχωρὸς τῇ Ἰορδάνῃ·
 καὶ ἐβαπίζοντο ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ὑπ' αὐτῷ, ἐξομολο- 6
 γήμφοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. Ἰδὼν δὲ πολλὰς τῶν 7
 Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων ἐρχομένων ἐπὶ τὸ βά-
 πτισμα αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς· Γεννήματα ἐχιδνῶν,
 τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀρ-
 γῆς; ποιήσατε ἅν ⁽¹⁾ καρπὸς ἀξίος" τῆς μελαινίας. 8
 Καὶ μὴ δόξετε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· Πατέρα ἔχομεν 9
 τὸν Ἀβραάμ· λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι δύναται ὁ Θεὸς
 ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ.
 Ἡδὴ δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν δένδρων 10
 κεῖται· πᾶν ὅν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλόν,
 ἐκκόπεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. Ἐγὼ μὲν βαπτί- 11
 ζω ὑμᾶς ἐν ὕδατι, εἰς μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου
 ἐρχόμενος ἰσχυρότερός μου ἐστίν, οὗ οὐκ εἰμὶ ἱκα-
 νὸς τὰ ὑποδήματα βασάσαι· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτί-
 σει ἐν πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί. Οὗ τὸ πλῦον 12·
 ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ διακαθαριεῖ τὴν ἄλωνα
 αὐτῷ· καὶ συνάξει τὸν σῖτον· αὐτῷ εἰς τὴν ἀποθή-
 κην, τὸ δὲ ἄχυρον κατακαύσει πυρὶ ἀσβέσω.

Τότε παραγίνεται ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τῆς Γαλιλαί- 13
 ας ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην πρὸς τὸν Ἰωάννην, τοῦ βα-
 πτιζῆναι ὑπ' αὐτοῦ. Ὁ δὲ Ἰωάννης διεκώλυεν 14
 αὐτὸν, λέγων· Ἐγὼ χρεῖαν ἔχω ὑπὸ σοῦ βα-

1 καρπὸν ἀξι-
 ος

- 15 πλιδῆναι, καὶ συ ἔρχῃ πρὸς με. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ 111.
 Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν· Ἄφες ἄρτι· οὕτω γὰρ
 πρέπον ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην.
- 16 Τότε ἀφίησιν αὐτόν. Καὶ βαπτίδεις ὁ Ἰησοῦς
 ἀνέβη εὐθὺς ἀπὸ τοῦ ὕδατος· καὶ ἰδὲ, ἀνεψύχθησαν
 αὐτῷ οἱ ἔρανοι, καὶ εἶδε τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ κα-
 ταβαῖνον ὡσεὶ περισερᾶν, καὶ ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν.
- 17 Καὶ ἰδοὺ, φωνὴ ἐκ τῶν ἐρανῶν, λέγουσα· Οὗτός
 ἐστὶν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα.
- 1 Τότε ὁ Ἰησοῦς ἀνήχθη εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ
 τῆ Πνεύματ^ς, πειραδῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου.
- 2 Καὶ νησεύσας ἡμέρας τεσσαράκοντα καὶ νύκτας
 3 τεσσαράκοντα, ὕσερον ἐπείνασε. Καὶ προσελ-
 θὼν αὐτῷ ὁ πειράζων, εἶπεν· Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ
 4 Θεοῦ, εἰπὲ, ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γίνωνται. Ὁ
 δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε· Γέγραπται· Οὐκ ἐπ' ἄρτω
 μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος, ἀλλ' ⁽¹⁾ ἐπὶ παντὶ ῥήματι 1 εν
 5 ἐκπορευομένου διὰ στόματ^ς Θεοῦ. Τότε παρα-
 λαμβάνει αὐτόν ὁ διάβολος εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν,
 καὶ ἵστησιν αὐτόν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ·
- 6 καὶ λέγει αὐτῷ· Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, βάλε σε-
 αὐτόν κάτω· γέγραπται γάρ· Ὅτι τοῖς ἀγγέλοις
 αὐτῷ ἐντελεῖται περὶ σοῦ, καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί
 σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου.
- 7 Ἐφῆ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Πάλιν γέγραπται· Οὐκ ἐκ-
 8 πείρασεις Κύριον τὸν Θεόν σε. Πάλιν παραλαμ-
 βάνει αὐτόν ὁ διάβολ^ς εἰς ὄρος ὑψηλὸν λίαν,
 καὶ δείκνυσιν αὐτῷ πᾶσας τὰς βασιλείας τοῦ
 9 κόσμου καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν. Καὶ λέγει αὐτῷ·

IV. Ταῦτα πάντα σοι δώσω, ἐὰν πεσὼν προσκυ-
νήσης μοι. Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὑπαγε 10
* ὀπίσω με^ς Σατανᾶ· γέγραπται γάρ· Κύριον τὸν
Θεόν σε προσκυνήσεις, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις.
Τότε ἀφίησιν αὐτὸν ὁ διάβολος· καὶ ἰδοὺ, ἄγγε- 11
λοι προσῆλθον καὶ διηκόνουν αὐτῷ.

Ἀκῶσας δὲ ὁ Ἰησοῦς^ς ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη, 12
ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Καὶ καταλιπὼν 13
¹ Καφαρναῦμ τὴν Ναζαρέτ, ἐλθὼν κατώκησεν εἰς ⁽¹⁾ Καπερναῦμ¹
τὴν παραθαλασσίαν, ἐν ὁρίοις Ζαβελὼν καὶ Νεφ-
θαλείμ· ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ 14
προφήτου, λέγοντος· Γῆ Ζαβελὼν καὶ γῆ Νεφ- 15
θαλείμ, ὁδὸν θαλάσσης πέραν τῆ Ἰορδάνη, Γα-
λιλαία τῶν ἐθνῶν, ὁ λαὸς ὁ κατήμυρος^ς ἐν σκό- 16
τει εἶδε φῶς μέγα· καὶ τοῖς κατημύροις ἐν χώρα καὶ
σκιᾷ θανάτου, φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς.

Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν· 17
Μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρα-
νῶν.

Περιπατῶν δὲ ὁ Ἰησοῦς^ς παρὰ τὴν θάλασσαν 18
τῆς Γαλιλαίας, εἶδε δύο ἀδελφούς, Σίμωνα τὸν λε-
γόμενον Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ,
βάλλοντας ἀμφίβλητρον εἰς τὴν θάλασσαν· ἦσαν
γὰρ ἀλιεῖς. Καὶ λέγει αὐτοῖς· Δεῦτε ὀπίσω με, καὶ 19
ποιήσω ὑμᾶς ἀλιεῖς ἀνθρώπων. Οἱ δὲ εὐθέως ἀ- 20
φέντες τὰ δίκτυα, ἠκολούθησαν αὐτῷ. Καὶ προβάς 21
ἐκεῖθεν εἶδεν ἄλλους δύο ἀδελφούς, Ἰάκωβον τὸν τῆ
Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἐν τῷ
πλοίῳ μετὰ Ζεβεδαίου τῆ πατρὸς αὐτῶν, καταρ-

- 22 Οἱ δὲ εὐθέως ἀφέντες τὸ πλοῖον καὶ τὸν πατέρα
 αὐτῶν, ἠκολούθησαν αὐτῷ.
- 23 Καὶ περιῆλθον ὅλην τὴν Γαλιλαίαν ὁ Ἰησοῦς, δι-
 δάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, καὶ κηρύσσων
 τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ θεραπεύων πᾶσαν
- 24 νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἐν τῷ λαῷ. Καὶ ἀπῆλ-
 θεν ἡ ἀκοὴ αὐτῆς εἰς ὅλην τὴν Συρίαν· καὶ προσή-
 νεγκαν αὐτῷ πάντας τὰς κακῶς ἔχοντας, ποικί-
 λαις νόσοις καὶ βασάνοις συνεχομένους, καὶ δαιμονι-
 ζομένους, καὶ σεληνιαζομένους, καὶ παραλυτικούς· καὶ
- 25 ἐθεράπευσεν αὐτούς. Καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι
 πολλοὶ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ Δεκαπόλεως καὶ Ἱε-
 ρουσολύμων καὶ Ἰουδαίας καὶ πέραν τῆς Ἰορδάνου.
- 1 Ἰδὼν δὲ τὰς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος· καὶ κα-
 θίσαντος αὐτῆς προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐ-
 2 τῆς. Καὶ ἀνοίξας τὸ στόμα αὐτῆς, ἐδίδασκεν αὐ-
 3 τὰς, λέγων· Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι·
 4 ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν ὀρανῶν. Μα-
 5 κάριοι οἱ πενθῶντες· ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται.
 6 γῆν. Μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δι-
 7 καιοσύνην· ὅτι αὐτοὶ χορταθήσονται. Μακάριοι
 8 οἱ ἐλεήμονες· ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται. Μακά-
 9 ριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ· ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὄψ-
 10 ονται. Μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί· ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ
 11 Θεοῦ κληθήσονται. Μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνε-
 κεν δικαιοσύνης· ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν
 οὐρανῶν. Μακάριοί ἐστε, ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς

ν. καὶ διώξωσι, καὶ εἴπωσι πᾶν πονηρὸν ῥῆμα καθ' ὑμῶν, ψευδόμυθοι, ἐνεκεν ἐμοῦ. Χαίρετε καὶ ἁ- 12
γαλλιᾶδε· ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς ἔρα-
νοῖς· οὕτω γὰρ ἐδίωξαν τὰς προφῆτας τοὺς πρὸ
ὑμῶν.

Ἰμεῖς ἐσε τὸ ἅλας τῆς γῆς. Ἐὰν δὲ τὸ ἅλας 13
μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀλιθίσεται; εἰς οὐδὲν ἰχύει
ἔτι, εἰ μὴ βληθῆναι ἔξω, καὶ καταπατεῖσθαι ὑπὸ
τῶν ἀνθρώπων. Ἰμεῖς ἐσε τὸ φῶς τοῦ κόσμου. 14
Οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη·
οὐδὲ καίουσιν λύχνον, καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν 15
μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσι
τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ. Οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν 16
ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ
καλὰ ἔργα, καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν
ἐν τοῖς ἔρανοῖς.

Μὴ νομίσητε, ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον, 17
ἢ τὰς προφῆτας· ἐκ ἦλθον καταλῦσαι, ἀλλὰ
πληρῶσαι. Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ἕως ἂν παρ- 18
έλθῃ ὁ ἔρανος καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἐν ἡ μία κεραία οὐ
μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου, ἕως ἂν πάντα γῆνη-
ται. Ὃς ἐὰν ἐν λύσει μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων 19
τῶν ἐλαχίστων, καὶ διδάξῃ ἕτω τὰς ἀνθρώπους,
ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν ἔρα-
νῶν· ὃς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας 20
κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν ἔρανῶν. Λέγω
γὰρ ὑμῖν, ὅτι ἐὰν μὴ περισσεύσῃ ἡ δικαιοσύνη ὑ-
μῶν πλεῖον τῶν Γραμματέων καὶ Φαρισαίων, οὐ
μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασιλείαν τῶν ἔρανῶν. Ἡ- 21

- κέσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις· Οὐ φονεύσεις· ὃς
 22 δ' ἂν φονεύσῃ, ἔνοχός ἐστι τῇ κρίσει. Ἐγὼ δὲ
 λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ ὀργιζόμενος τῷ ἀδελφῷ αὐ-
 τῷ εἰκῇ, ἔνοχος ἐστι τῇ κρίσει· ὃς δ' ἂν εἴπῃ τῷ
 ἀδελφῷ αὐτοῦ Ῥακά, ἔνοχος ἐστι τῷ συνέδριῳ· ὃς
 δ' ἂν εἴπῃ Μωρὲ, ἔνοχος ἐστι εἰς τὴν γέενναν τῷ
 23 πυρός. Ἐὰν ἔν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυ-
 σιαστήριον, κακεῖ μνησθήσῃς, ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει
 24 τί κατὰ σοῦ· ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν
 τῷ θυσιαστηρίῳ, καὶ ὑπάγε, πρῶτον διαλλάγηθι τῷ
 ἀδελφῷ σου, καὶ τότε ἐλθὼν πρόσφερε τὸ δῶρόν σου.
 25 Ἴδοι εὐνοῶν τῷ ἀντιδίκῳ σου ταχὺ, ἕως ὅτε εἰ ἐν
 τῇ ὁδῷ μετ' αὐτοῦ· μήποτε σε παραδῷ ὁ ἀντίδικος
 τῷ κριτῇ, καὶ ὁ κριτὴς σε παραδῷ τῷ ὑπηρέτῃ, καὶ
 26 εἰς φυλακὴν βληθήσῃ. Ἀμὴν λέγω σοι, ἢ μὴ
 ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, ἕως ἂν ἀποδῷς τὸν ἔχατον κο-
 27 δράντην. Ἠκέσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις·
 28 Οὐ μοιχεύσεις. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι πᾶς ὁ
 βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι ⁽¹⁾ αὐτῆς, ἤδη ¹ αὐτὴν
 29 ἐμοίχευσεν αὐτήν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. Εἰ δὲ ὁ ὁφ-
 θαλμός σου ὁ δεξιὸς σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτόν,
 καὶ βάλε ἀπὸ σῆς· συμφέρει γάρ σοι, ἵνα ἀπόλη-
 30 ται ἐν τῶν μελῶν σου, καὶ μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου
 βληθῇ εἰς γέενναν. Καὶ εἰ ἡ δεξιὰ σου χεὶρ σκαν-
 31 δαλίζει σε, ἔκκοψον αὐτήν, καὶ βάλε ἀπὸ σῆς· συμ-
 φέρει γάρ σοι, ἵνα ἀπόληται ἐν τῶν μελῶν σου, καὶ
 μὴ ὅλον τὸ σῶμά σου βληθῇ εἰς γέενναν. Ἐρρέ-
 32 θη δὲ, ὅτι ὃς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, δότω
 αὐτῇ ἀποστάσιον. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, ὅτι ὃς ἂν

v. ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτῆ, παρεκτὸς λόγου πορ-
 νέας, ποιῇ αὐτὴν μοιχαῖδα· ἢ ὅς ἐάν ἀπολελυμέ-
 νην γαμήσῃ, μοιχαῖται. Πάλιν ἠκέσατε ὅτι ἐρρέθη 33
 τοῖς ἀρχαίοις· Οὐκ ἐπιорκήσεις, ἀποδώσεις δὲ τῷ
 Κυρίῳ τὰς ὀρκας σὲ. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, μὴ ὁ- 34
 μόσαι ὅλως· μήτε ἐν τῷ οὐρανῷ, ὅτι θρόνον[⊙] ἐστὶ
 τοῦ Θεοῦ· μήτε ἐν τῇ γῇ, ὅτι ὑποπόδιόν ἐστι τῶν 35
 ποδῶν αὐτῆ· μήτε εἰς Ἱεροσόλυμα, ὅτι πόλις ἐστὶ
 τῆ μεγάλης βασιλείας· μήτε ἐν τῇ κεφαλῇ σου ὁ- 36
 μόσης, ὅτι ἐ δύνασαι μίαν τρίχα λευκὴν ἢ μέλαι-
 ναν ποιῆσαι. Ἔστω δὲ ὁ λόγος ὑμῶν· Ναὶ ναί, Οὐ 37
 ἔ· τὸ δὲ περισσὸν τούτων, ἐκ τοῦ πονηρῆ ἐστίν.
 Ἠκέσατε ὅτι ἐρρέθη· Ὁφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ, ἢ 38
 ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος. Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, μὴ ἀν- 39
 τιστῆναι τῷ πονηρῷ· ἀλλ' ὅστις σε ῥαπίσει ἐπὶ τὴν
 δεξιάν σου σιαγόνα, σρέψον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην·
 καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι, καὶ τὸν χιτῶνά σου 40
 λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ ἢ τὸ ἱμάτιον· καὶ ὅστις σε ἅλ- 41
 γαρεύσει μίλιον ἕν, ὑπάγε μετ' αὐτῆ δύο. Τῷ αἰ- 42
 τῶντί σε δίδε· καὶ τὸν θέλοντα ἀπὸ σὲ δανείσασθαι
 μὴ ἀποσραφῆς· Ἠκέσατε ὅτι ἐρρέθη· Ἀγαπήσεις 43
 τὸν πλησίον σου, ἢ μισήσεις τὸν ἐχθρόν σου. Ἐγὼ 44
 δὲ λέγω ὑμῖν, ἀγαπᾶτε τὰς ἐχθρὰς ὑμῶν, ἵνα
 λογιῆτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, καλῶς ποιῆτε
 (1) τὰς μισῶντας ὑμᾶς, καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ
 τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς ἢ διωκόντων ὑμᾶς. Ὁ- 45
 πως ᾔφηκε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς·
 ὅτι τὸν ἥλιον αὐτῆ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηρὰς ἢ ἀγα-
 θὰς, καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους ἢ ἀδίκους. Ἐὰν γὰρ 46

ἱ τοῖς μισῶ-
 σιν

ἀγαπήσητε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔ-
 47 χετε; ἢ καὶ οἱ τελῶναί το αὐτὸ ποιῶσι; καὶ ἐὰν
 ἀσπάζηθῃτε τὰς ἀδελφὰς ὑμῶν μόνον, τί περισ-
 σὸν ποιεῖτε; οὐχὶ καὶ οἱ ⁽¹⁾ τελῶναί" οὕτω ποιῶσιν; ¹ ἱεῖς
 48 Ἐσεῖδε ἔν ὑμεῖς τέλειοι, ὥσπερ ὁ πατήρ ὑμῶν
 ὁ ⁽²⁾ ἐν τοῖς οὐρανοῖς" τέλειός ἐστι.

² οὐράνιος

¹ Προσέχετε τὴν ⁽³⁾ ἐλεημοσύνην" ὑμῶν μὴ ποιῶν
 ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς.
 εἰ δὲ μήγε, μισθὸν ἔκ ἔχετε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν
 2 τῷ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Ὅταν ἔν ποιῆς ἐλεημοσύνην,
 μὴ σαλπίσσης ἔμπροσθέν σου, ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ
 ποιῶσιν ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς ρύμαις, ὅ-
 πως δοξαδῶσιν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. Ἀμὴν λέγω
 3 ὑμῖν, ἀπέχου τὸν μισθὸν αὐτῶν. Σοὺ δὲ ποιοῦν-
 τῷ ἐλεημοσύνην, μὴ γνώτω ἡ ἀριστερά σου, τί
 4 ποιῇ ἡ δεξιὰ σου. ὅπως ἡ σου ἡ ἐλεημοσύνη ἐν τῷ
 κρυπλῷ καὶ ὁ πατήρ σε, ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπλῷ,
 5 αὐτὸς ἀποδώσει σοι ὅ ἐν τῷ φανερῷ. Καὶ ὅταν
 προσεύχη, ἔκ ἔσῃ ὥσπερ οἱ ὑποκριταί· ὅτι φιλοῦσιν
 ἐν ταῖς συναγωγαῖς καὶ ἐν ταῖς γωνίαις τῶν πλα-
 τειῶν ἐς ὥστε προσεύχεσθαι, ὅπως ἂν φανῶσι τοῖς
 ἀνθρώποις. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀπέχουσι
 6 τὸν μισθὸν αὐτῶν. Σὺ δὲ, ὅταν προσεύχη, εἰσελ-
 θε εἰς τὸ ταμιεῖόν σε, καὶ κλείσας τὴν θύραν σου,
 πρόσευξαι τῷ πατρὶ σου τῷ ἐν τῷ κρυπλῷ καὶ ὁ
 πατήρ σε, ὁ βλέπων ἐν τῷ κρυπλῷ, ἀποδώσει σοι
 7 ὅ ἐν τῷ φανερῷ. Προσευχόμενοι δὲ μὴ βατλο-
 λογήσητε, ὥσπερ οἱ ἱεῖς. Δοκῶσι γὰρ ὅτι ἐν
 8 τῇ πολυλογίᾳ αὐτῶν εἰσακουθίσονται. Μὴ οὖν

V.

VI.

³ δικαιοσύνην

VI. ὁμοιωθῆτε αὐτοῖς. Οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν, ὃν
 χρεῖαν ἔχετε, πρὸ τῆς ὑμᾶς αἰτῆσαι αὐτόν. Οὐ- 9
 τως οὖν προσεύχεσθε ὑμᾶς. Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς
 ἑβρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθέτω ἡ βα- 10
 σιλεία σου· ἁρξηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν ἑβρανώ
 καὶ ἐπὶ τῆς γῆς· τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιέσιον δὸς 11
 ἡμῖν σήμερον· καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡ- 12
 μῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν·
 καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥύσαι 13
 ἡμᾶς ἀπὸ τῆς πονηρᾶς. Ὅτι σὺ ἔσιν ἡ βασιλεία,
 καὶ ἡ δύναμις, καὶ ἡ δόξα, εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.
 Ἐὰν γὰρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώμα- 14
 τα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐβρα-
 νιος. Ἐὰν δὲ μὴ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ πα- 15
 ραπτώματα αὐτῶν, ἐδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ
 παραπτώματα ὑμῶν. Ὅταν δὲ νηστεύῃτε, μὴ γί- 16
 νεσθε, ὥσπερ οἱ ὑποκριταί, σκυθρωποί· ἀφανίζετε
 γὰρ τὰ πρόσωπα αὐτῶν, ὅπως φανῶσι τοῖς ἀν-
 θρώποις νηστεύοντες. Ἀμήν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἂ-
 πέχουσιν τὸν μισθὸν αὐτῶν. Σὺ δὲ νηστεύων, ἀλειψά 17
 σου τὴν κεφαλὴν, καὶ τὸ πρόσωπόν σου νίψαι· ὅ- 18
 πως μὴ φανῇς τοῖς ἀνθρώποις νηστεύων, ἀλλὰ τῷ
 πατρί σου τῷ ἐν τῷ κρυπτῷ· καὶ ὁ πατὴρ σου, ὁ
 βλέπων ἐν τῷ κρυπτῷ, ἀποδώσει σοι ἔν τῷ φα-
 νερῷ. Μὴ θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυροὺς ἐπὶ τῆς 19
 γῆς, ὅπου σὴς καὶ βρῶσις ἀφανίζει, καὶ ὅπου κλέπ-
 ται διορύσσει καὶ κλέπτει. Θησαυρίζετε δὲ ὑμῖν 20
 θησαυροὺς ἐν ἑβρανώ, ὅπου ἔτε σὴς ἔτε βρῶσις ἀ-
 φανίζει, καὶ ὅπου κλέπτει καὶ διορύσσει ἐδὲ κλέπτει-

- 21 σιν. Ὅπε γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ ἔσται καὶ
 22 ἡ καρδία ὑμῶν. Ὁ λύχνος τῷ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός. Ἐὰν ᾖ ὁ ὀφθαλμός σε ἀπλῆς ᾖ, ὅλον τὸ
 23 σῶμά σε φωτεινὸν ἔσται· ἐὰν δὲ ὁ ὀφθαλμός σε πο-
 νηρὸς ᾖ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται. Εἰ ᾖ
 τὸ φῶς, τὸ ἐν σοί, σκότος ἐστὶ, τὸ σκότος πόσον ;
 24 Οὐδεὶς δύναται δυοὶ κυρίοις δελεῦν· ἢ γὰρ τὸν ἓνα
 μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ ἐνὸς ἀνθέξει, καὶ
 τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. Οὐ δύνασθε Θεῷ δου-
 25 λεῦν καὶ ⁽¹⁾ μαμμωνᾷ. " Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν· μὴ ¹ μαμμωνᾷ
 μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν, τί φάγητε καὶ τί πί-
 ητε· μηδὲ τῷ σώματι ὑμῶν, τί ἐνδύσῃτε. Οὐχὶ
 ἡ ψυχὴ πλεονέχει ἐν τῇ τροφῇ, καὶ τὸ σῶμα τοῦ
 26 ἐνδύματός ; Ἐμβλέψατε εἰς τὰ πετεινὰ τοῦ ἔρα-
 νοῦ, ὅτι οὐ σπείρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν, οὐδὲ συνάγου-
 σιν εἰς ἀποθήκας· καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἑρμηνεύων τρέ-
 φει αὐτά. Οὐχ ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε αὐτῶν ;
 27 Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσδεῖναι ἐπὶ
 28 τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἓνα ; Καὶ περὶ ἐνδύμα-
 τος τί μεριμνᾶτε ; καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀ-
 29 γροῦ, πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ νήθει. Λέγω δὲ
 ὑμῖν, ὅτι οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ
 30 περιεβάλετο ὡς ἐν τέττων. Εἰ δὲ τὸν χόρτον τῷ
 ἀγροῦ, σήμερον ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλό-
 μνον, ὁ Θεὸς ἕτως ἀμφιέννυσιν, οὐ πολλῷ μᾶλλον
 31 ὑμᾶς, ὀλιγοπίστοι ; Μὴ ᾖ μεριμνήσητε, λέγοντες·
 32 Τί φάσωμεν, ἢ τί πίωμεν, ἢ τί περιβαλώμεθα ; πάν-
 τα γὰρ ταῦτα τὰ ἐξ ἡ ἐπιζητεῖ. Οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ
 33 ὑμῶν ὁ ἑρμηνεύων, ὅτι χρήσετε τέττων ἀπάντων. Ζη-

VI. τεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προσεθήσεται ὑμῖν. Μὴ ἔν μεριμνήσητε εἰς τὴν αὖριον· ἡ γὰρ αὖριον μεριμνήσει τὰ ἑαυτῆς. Ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς. 34

VII. Μὴ κρίνετε, ἵνα μὴ κριθῆτε. Ἐν ᾧ γὰρ κρί- 1, 2
ματι κρίνετε, κριθήσεσθε· καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, 3
¹ μετρηθήσεται ⁽¹⁾ ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν. Τί δὲ βλέπετε τὸ κάρ- 3
φος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν 4
τῷ σῷ ὀφθαλμῷ δοκὸν οὐ κατανοεῖς; Ἡ πῶς ἐρεῖς 4
τῷ ἀδελφῷ σου· Ἀφες, ἐκβάλω τὸ κάρφος ἀπὸ 5
τοῦ ὀφθαλμοῦ σου· καὶ ἰδὲ, ἡ δοκὸς ἐν τῷ ὀφθαλμῷ 5
σου; Ὑποκριτὰ, ἐκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ 5
ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρ- 6
φος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου. Μὴ δώτε 6
τὸ ἄγιον τοῖς κυσὶ, μηδὲ βάλητε τὴν μαργαρίταν 7
ὑμῶν ἐμπροσθεν τῶν χοίρων· μήποτε καταπατή- 8
σωσιν αὐτὰς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν, καὶ σραφέντες 9
ῥήξωσιν ὑμᾶς. Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζη- 7
τεῖτε, καὶ εὕρήσετε· κρῆε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. 8
Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει, καὶ ὁ ζητῶν εὕρισκει, 8
καὶ τῷ κρῆοντι ἀνοιγήσεται. Ἡ τίς ἐστὶν ἐξ ὑμῶν ἄν- 9
θρωπος, ὃν ἐὰν αἰτήσῃ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἄρτον, μὴ λίθον 10
ἐπιδώσει αὐτῷ; καὶ ἐὰν ἰχθὺν αἰτήσῃ, μὴ ὄφιν 10
ἐπιδώσει αὐτῷ; Εἰ ἔν ὑμεῖς, πονηροὶ ὄντες, οἴδατε 11
δόματα ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσῳ 12
μᾶλλον ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς ἔθρανοῖς, δώσει ἀ-
γαθὰ τοῖς αἰτῶσιν αὐτόν; Πάντα ἔν ὅσα αὐτῷ 12

- λητε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, ἔτω καὶ ὑμεῖς
 ποιεῖτε αὐτοῖς· οὕτως γάρ ἐστιν ὁ νόμος καὶ οἱ προ-
 φῆται. Εἰσέλθετε διὰ τῆς στενῆς πύλης· ὅτι πλα-
 τεῖα ἡ πύλη, καὶ εὐρύχωρος ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς
 τὴν ἀπώλειαν, καὶ πολλοὶ εἰσιν οἱ εἰσερχόμενοι δι'
 αὐτῆς. ⁽¹⁾ "Ὅτι" στενὴ ἡ πύλη, καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁ-
 δὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν, καὶ ὀλίγοι εἰσιν οἱ εὐ-
 ρίσκοντες αὐτήν. Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν ψευδοπρο-
 φητῶν, οἵτινες ἔρχονται πρὸς ὑμᾶς ἐν ἐνδύμασι προ-
 βάτων, ἔσωθεν δὲ εἰσι λύκοι ἄρπαγες. Ἀπὸ τῶν
 καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς. Μήτι συλλέθε-
 σιν ἀπὸ ἀκανθῶν σαφυλὴν, ἢ ἀπὸ τριβόλων σῦκα·
 ἔτω πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρπὸς καλὸς ποιεῖ· τὸ
 δὲ σαπρὸν δένδρον καρπὸς πονηρὸς ποιεῖ. Οὐ δύ-
 νатаι δένδρον ἀγαθὸν καρποὺς πονηροὺς ποιεῖν, ἢ
 δὲ δένδρον σαπρὸν καρπὸς καλοὺς ποιεῖν. Πᾶν
 δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλόν, ἐκκόπτεται καὶ εἰς
 πῦρ βάλλεται. Ἄραγε ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπι-
 γνώσεσθε αὐτούς. Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, Κύριε, Κύ-
 ριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν ἑρρανῶν·
 ἀλλ' ὁ ποιοῦν τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου, τοῦ ἐν ἑρα-
 νοῖς. Πολλοὶ ἐροῦσί μοι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· Κύριε,
 Κύριε, ἔτι σὺ ὀνόματι προφητεῖσαμθα, καὶ τῷ σὺ
 ὀνόματι δαιμόνια ἐξεβάλομθα, καὶ τῷ σὺ ὀνόματι
 δυνάμεις πολλὰς ἐποιήσαμθα· Καὶ τότε ἡμολογή-
 σω αὐτοῖς· ὅτι οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς· ἀποχωρεῖτε
 ἀπ' ἐμοῦ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν.
 Πᾶς ὅς ἐστι ἀκούει μου τοὺς λόγους τούτους καὶ
 ποιεῖ αὐτούς, ὁμοιώσω αὐτὸν ἀνδρὶ φρονίμῳ, ὅστις

1 ΤΙ

VII. ὠκοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτῷ ἐπὶ τὴν πέτραν. Καὶ 25
κατέβη ἡ βροχὴ, καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ, καὶ ἔ-
πνευσαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσέπεσον τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ·
καὶ ἔκ ἔπεσε· τεθεμελίωτο γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν.
Καὶ πᾶς ὁ ἀκέων μου τοὺς λόγους τούτους καὶ μὴ 26
ποιῶν αὐτὲς, ὁμοιωθήσεται ἀνδρὶ μωρῷ, ὅστις ὠ-
κοδόμησε τὴν οἰκίαν αὐτῷ ἐπὶ τὴν ἄμμον. Καὶ 27
κατέβη ἡ βροχὴ, καὶ ἦλθον οἱ ποταμοὶ, καὶ ἔπνευ-
σαν οἱ ἄνεμοι, καὶ προσέκοψαν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ· καὶ
ἔπεσε· καὶ ἦν ἡ πλῆσις αὐτῆς μεγάλη.

Καὶ ἐγγέτο ὅτε συνετέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λό- 28
γους τούτους, ἐξεπλήσσοντο οἱ ὄχλοι ἐπὶ τῇ διδαχῇ
αὐτοῦ. Ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔ- 29
χων, καὶ ἔχ' ὡς οἱ γραμματεῖς.

VIII. Καταβάντι δὲ αὐτῷ ἀπὸ τῆ ὄρης, ἠκολούθησαν 1
αὐτῷ ὄχλοι πολλοί. Καὶ ἰδοὺ, λεπρὸς ἐλθὼν προσ- 2
εκύνει αὐτῷ, λέγων· Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαί
με καθαρῖσαι. Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψατο 3
αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Θέλω, καθαρῖδῃτι. Καὶ
εὐθέως ἐκαθαρίδῃ αὐτοῦ ἡ λέπρα.

Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὅρα μηδενὶ εἶπῃς· 4
ἀλλὰ ὕπαγε, σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσέ-
νεγκε τὸ δῶρον, ὃ προσέταξε Μωσῆς, εἰς μαρτύρι-
ον αὐτοῖς.

ἰ αὐτῷ Εἰσελθόντι δὲ ⁽¹⁾ τῷ Ἰησοῦ" εἰς Καπερναοὺμ, 5
προσῆλθεν αὐτῷ ἑκατόνταρχος παρακαλῶν αὐ-
τὸν, καὶ λέγων· Κύριε, ὁ παῖς μου βέβληται ἐν 6
τῇ οἰκίᾳ παραλυτικὸς, δεινῶς βασανίζομαι. Καὶ 7
λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ ἐλθὼν θεραπεύσω αὐ-

- 8 τόν. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἑκατόνταρχος ἔφη· Κύ-
 ριε, οὐκ εἰμὶ ἱκανός, ἵνα με ὑπὸ τὴν σέγγην εἰσέλ-
 θης· ἀλλὰ μόνον εἰπὲ ⁽¹⁾ λόγον," καὶ ἰαθήσεται ὁ ¹ λόγῳ
 9 παῖς μου. Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξ-
 ουσίαν, ἔχων ὑπ' ἑμαυτὸν στρατιώτας· καὶ λέγω
 τούτῳ· πορεύθητι, καὶ πορεύεται· καὶ ἄλλῳ· ἔρχε-
 καὶ ἔρχεται· καὶ τῷ δούλῳ μου· ποιήσον τῷτο, καὶ
 10 ποιεῖ. Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς, ἐθαύμασε, καὶ εἶπε
 τοῖς ἀκολουθεῖσιν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐδὲ ἐν τῷ
 11 Ἰσραὴλ τοσαύτην πίσιν εὔρον. Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι
 πολλοὶ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἤξουσιν, καὶ ἀνα-
 κλιθήσονται μετὰ Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ
 12 ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν ἑρρανῶν. Οἱ δὲ υἱοὶ τῆς βα-
 σιλείας ἐκκληθήσονται εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον·
 ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.
 13 Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τῷ ⁽²⁾ ἑκατοντάρχῳ· Ὕπα- ² ἑκατοντάρ-
 γε, καὶ ὡς ἐπίστευσας ἡγηθήτω σοι. Καὶ ἰάθη ὁ ^{χ"}
 παῖς αὐτοῦ ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ.
 14 Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰκίαν Πέτρου, εἶδε
 τὴν πενθερὰν αὐτοῦ βεβλημένην καὶ πυρεσσουσαν.
 15 Καὶ ἤψατο τῆς χειρὸς αὐτῆς, καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ
 16 πυρετός· καὶ ἠγέρθη, καὶ διηκόνει αὐτοῖς. Ὁψί-
 ας δὲ ἡρομνήης, προσήνεγκαν αὐτῷ δαιμονιζομέ-
 νες πολλούς· καὶ ἐξέβαλε τὰ πνεύματα λόγῳ, καὶ
 17 πάντα τὰς κακῶς ἔχοντας ἐθεράπευσεν· ὅπως
 πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐε τοῦ προφήτου, λέ-
 γοντος· Αὐτὸς τὰς ἀδενείας ἡμῶν ἔλαβε, καὶ
 τὰς νόσους ἐβάστασεν.
 18 Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς πολλὰς ὄχλους περὶ αὐτόν.

VIII.

ἐκέλευσεν ἀπελθεῖν εἰς τὸ πέραν. Καὶ προσελ- 19
 θὼν εἰς γραμματεὺς, εἶπεν αὐτῷ· Διδάσκαλε,
 ἀκολουθήσω σοι ὅπως ἐὰν ἀπέρχῃ. Καὶ λέγει αὐ- 20
 τῷ ὁ Ἰησοῦς· Αἱ ἀλώπεκες φωλεὰς ἔχουσι, καὶ τὰ
 πετεινὰ τῆ οὐρανοῦ κατασκηνώσκει· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ
 ἀνθρώπου ἔκ ἔχει, πᾶσιν τὴν κεφαλὴν κλίνει. Ἔτε- 21
 ρ⁹ δὲ τῶν μαθητῶν αὐτῷ εἶπεν αὐτῷ· Κύριε,
 ἐπίτρεψόν μοι πρῶτον ἀπελθεῖν καὶ θάψαι τὸν πα-
 τέρα μου. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ἀκολούθει μοι, 22
 καὶ ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἑαυτῶν νεκροὺς.
 Καὶ ἐμβάντι αὐτῷ εἰς τὸ πλοῖον, ἠκολούθησαν αὐ- 23
 τῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Καὶ ἰδοὺ, σεισμὸς μέγας 24
 ἐγένετο ἐν τῇ θαλάσῃ, ὥστε τὸ πλοῖον καλύπτεσ-
 θαι ὑπὸ τῶν κυμάτων· αὐτὸς δὲ ἐκάθευδε. Καὶ 25
 προσελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτῷ ἤγειραν αὐτὸν,
 λέγοντες· Κύριε, σῶσον ἡμᾶς, ἀπολλύμεθα. Καὶ 26
 λέγει αὐτοῖς· Τί δειλοί ἐστε, ὀλιγόπιστοι; Τότε
 ἐγερθεὶς ἐπετίμησε τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσῃ·
 καὶ ἐγένετο γαλήνη μεγάλη. Οἱ δὲ ἄνθρωποι ἐ- 27
 θαύμασαν, λέγοντες· Ποταπὸς ἐστὶν οὗτος, ὅτι καὶ
 οἱ ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ;

Γερουσιανῶν

Καὶ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ πέραν εἰς τὴν χώραν 28
 τῶν ⁽¹⁾ Γερουσιανῶν, ὑπήντησαν αὐτῷ δύο δαιμο-
 νιζόμενοι, ἐκ τῶν μνημείων ἐξερχόμενοι, χαλεποὶ
 λίαν, ὥστε μὴ ἰσχύειν τινὰ παρελθεῖν διὰ τῆς ὁδοῦ
 ἐκείνης. Καὶ ἰδὼν, ἔκραξαν λέγοντες· Τί ἡμῖν καὶ 29
 σοι, Ἰησοῦ υἱὲ τῷ Θεοῦ; ἤλθες ὥδε πρὸς καιρῷ
 βασανίσαι ἡμᾶς; Ἦν δὲ μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἀγέ- 30
 λη χοίρων πολλῶν βοσκομένη. Οἱ δὲ δαίμονες 31

- παρεκάλουν αὐτὸν, λέγοντες· Εἰ ἐκβάλλεις ἡμᾶς,
⁽¹⁾ ἐπίτρεψον ἡμῖν ἀπελθεῖν" εἰς τὴν ἀγέλην τῶν
 32 χοίρων. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὑπάγετε. Οἱ δὲ ἐξ-
 ελθόντες ἀπῆλθον εἰς ⁽²⁾ τὴν ἀγέλην τῶν χοίρων".
 Καὶ ἰδὲ, ὥρμησε πᾶσα ἡ ἀγέλη τῶν χοίρων
 κατὰ τὴν κρημνὴν εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀπέθανον
 33 ἐν τοῖς ὕδασιν. Οἱ δὲ βόσκοντες ἔφυγον, καὶ ἀπ-
 ελθόντες εἰς τὴν πόλιν, ἀπήγγειλαν πάντα, καὶ
 34 τὰ τῶν δαιμονιζομένων. Καὶ ἰδοὺ, πᾶσα ἡ πόλις
 ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν τῷ Ἰησοῦ. Καὶ ἰδόντες
 αὐτὸν, παρεκάλεσαν, ὅπως μεταβῇ ἀπὸ τῶν ὄρι-
 ων αὐτῶν.
- 1 Καὶ ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον, διεπέρασε, καὶ ἦλθεν
 2 εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. Καὶ ἰδὲ, προσέφερον αὐτῷ
 παραλυτικὸν ἐπὶ κλίνῃς βεβλημένον. Καὶ ἰδὼν ὁ
 Ἰησοῦς τὴν πίσιν αὐτῶν, εἶπε τῷ παραλυτικῷ·
 Θάρσει τέκνον· ἀφένται σοι αἱ ἁμαρτίαι σε.
 3 Καὶ ἰδὲ, τινὲς τῶν γραμματέων εἶπον ἐν ἑαυτοῖς·
 4 Οὗτος βλασφημεῖ. Καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυ-
 μήσεις αὐτῶν, εἶπεν· Ἰνατί ὑμεῖς ἐνθυμεῖσθε πο-
 5 νηρὰ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; τί γὰρ ἐστὶν εὐκοπώ-
 τερον, εἰπεῖν· Ἀφένωτά ⁽³⁾ σοι" αἱ ἁμαρτίαι· ἢ εἰ-
 6 πεῖν· ⁽⁴⁾ Ἐγείρα" καὶ περιπάτει; Ἰνα δὲ εἰδῆτε, ὅτι
 ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφι-
 ἐναῖ ἁμαρτίας· (τότε λέγει τῷ παραλυτικῷ)
 Ἐγερθεὶς ἄρον σου τὴν κλίνην, καὶ ὑπάγε εἰς τὸν
 7 οἶκόν σου. Καὶ ἐγερθεὶς ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον
 8 αὐτοῦ. Ἰδόντες δὲ οἱ ὄχλοι ⁽⁵⁾ ἐθαύμασαν, καὶ

VIII.

¹ ἀπέστειλον
ἡμᾶς² τῶν χοίρους

IX.

³ σοι⁴ Ἐγείρε⁵ ἐθαυμάθησαν

1X. ἐδόξασαν τὸν Θεόν, τὸν δόντα ἐξουσίαν τοιαύτην τοῖς ἀνθρώποις.

Καὶ παράγων ὁ Ἰησοῦς ἐκεῖθεν, εἶδεν ἄνθρω- 9
πον καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, Ματθαῖον λεγόμενον· καὶ λέγει αὐτῷ· Ἀκολούθει μοι. Καὶ ἀν-
αστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. Καὶ ἔγχετο αὐτοῦ ἀ- 10
νακειμένη ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ ἰδὼ, πολλοὶ τελῶναι καὶ
ἁμαρτωλοὶ ἐλθόντες συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ
τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. Καὶ ἰδόντες οἱ Φαρισαῖοι, 11
εἶπον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Διατί μετὰ τῶν τελων-
ῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐδίει ὁ διδάσκαλός ὑμῶν;
Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας, εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ χρεῖαν ἔ- 12
χουσι οἱ ἰσχύοντες ἰατρῶ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες.
Πορευθέντες δὲ μάθετε, τί ἐστίν· Ἐλεον θέλω, καὶ 13
ἐ θυσίαν· ἐ γὰρ ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλ' ἁ-
μαρτωλούς· τῆς μετάνοιαν. Τότε προσέρχονταί 14
αὐτῷ οἱ μαθηταὶ Ἰωάννης, λέγοντες· Διατί ἡμεῖς
καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύομεν πολλά, οἱ δὲ μαθηταί
σου ἐ νηστεύουσιν; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Μὴ 15
δύνανται οἱ υἱοὶ τῆς νυμφῶνος πενθεῖν ἐφ' ὅσον μετ'
αὐτῶν ἐστίν ὁ νυμφίος; ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, ὅ-
ταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νησ-
τεύουσιν. Οὐδεὶς δὲ ἐπιβάλλει ἐπίβλημα ῥάκους ἀ- 16
γνάφει ἐπὶ ἱματίῳ παλαιῷ· αἶρει γὰρ τὸ πλήρω-
μα αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ἱματίου, καὶ χειρόν οὐκ ἵσται γίνε-
ται. Οὐδὲ βάλλουσιν οἶνον νέον εἰς ἀσκήν παλαι- 17
άν· εἰ δὲ μὴγε, ῥήγνυνται οἱ ἀσκοί, καὶ ὁ οἶνος
ἐκχεῖται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολθῶνται. Ἀλλὰ βάλλου-

σιν οἶνον νέον εἰς ἀσκῆς καινοὺς, καὶ ⁽¹⁾ ἀμφοτέρωθεν²
συντηρεῖν ταῦτα.

ΙΧ.

² ἀμφοτέρωθεν

- 18 Ταῦτα αὐτῷ λαλοῦντο αὐτοῖς, ἰδὼς, ἀρχων
εἷς ἐλθὼν προσεκύνει αὐτῷ, λέγων· Ὅτι ἡ θυ-
γάτηρ μου ἄρτι ἐτελεύτησεν· ἀλλὰ ἐλθὼν ἐπίθες
19 τὴν χεῖρά σου ἐπ' αὐτήν, καὶ ζήσεται. Καὶ ἐγερ-
θεὶς ὁ Ἰησοῦς ἠκολούθησεν αὐτῷ, καὶ οἱ μαθηταὶ
20 αὐτοῦ. Καὶ ἰδὼς, γυνὴ αἰμορροοῦσα δώδεκα ἔτη,
προσελθῶσα ὅπιθεν, ἥψατο τῆς κρασπέδος τῆς ἱμα-
21 τὸς αὐτῷ. Ἐλεγε γὰρ ἐν ἑαυτῇ· Ἐὰν μόνον ἄψ-
22 ωμαι τοῦ ἱματίου αὐτοῦ, σωθήσομαι. Ὁ δὲ Ἰησοῦς
ἐπιστραφείς καὶ ἰδὼν αὐτήν, εἶπε· Θάρσει θύλατερ·
ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. Καὶ ἐσώθη ἡ γυνὴ ἀπὸ
23 τῆς ὥρας ἐκείνης. Καὶ ἐλθὼν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν οἰ-
κίαν τῶν ἀρχόντων, καὶ ἰδὼν τὰς αὐλητάς καὶ τὸν
24 ὄχλον θορυβῆμνον, λέγει αὐτοῖς· Ἀναχωρεῖτε· ἢ
γὰρ ἀπέθανε τὸ κοράσιον, ἀλλὰ καθεύδει. Καὶ
25 κατεγέλων αὐτῷ. Ὅτε δὲ ἐξεβλήθη ὁ ὄχλος,
εἰσελθὼν ἐκράτησε τῆς χειρὸς αὐτῆς· καὶ ἠγέρθη
26 τὸ κοράσιον. Καὶ ἐξηλθεν ἡ φήμη αὕτη εἰς ὅλην
τὴν γῆν ἐκείνην.
- 17 Καὶ παράγοντι ἐκεῖθεν τῷ Ἰησοῦ, ἠκολούθησαν
αὐτῷ δύο τυφλοὶ, κράζοντες καὶ λέγοντες· Ἐλέη-
28 σον ἡμᾶς υἱὲ Δαβὶδ. Ἐλθόντι δὲ εἰς τὴν οἰκίαν,
προσῆλθον αὐτῷ οἱ τυφλοὶ, καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς· Πιστεύετε, ὅτι δύναμαι τῷτο ποιῆσαι; Λέ-
29 γουσιν αὐτῷ· Ναί, Κύριε. Τότε ἥψατο τῶν ὀφ-
θαλμῶν αὐτῶν, λέγων· Κατὰ τὴν πίστιν ὑμῶν
30 γρηθήτω ὑμῖν. Καὶ ἀνεψύχθησαν αὐτῶν οἱ ὀφθαλ-

ΙΧ. μοί. Καὶ ἐνεβριμήσατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγων·
 Ὁρᾶτε, μηδεὶς γινωσκέτω. Οἱ δὲ ἐξεληθόντες διε- 31
 φήμισαν αὐτὸν ἐν ὅλῃ τῇ γῇ ἐκείνῃ.

Αὐτῶν δὲ ἐξερχομένων, ἰδὲ, προσήνεγκαν αὐ- 32
 τῷ ἄνθρωπον κωφὸν δαιμονιζόμενον. Καὶ ἐκβλη- 33
 θέντ^ς τοῦ δαιμονίου, ἐλάλησεν ὁ κωφός. Καὶ ἐ-
 θαύμασαν οἱ ὄχλοι, λέγοντες· Ὅτι ἐδέετο
 ἐφάνη ἔτις ἐν τῷ Ἰσραήλ. Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἔλε- 34
 γον· Ἐν τῷ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ
 δαιμόνια.

Καὶ περιῆλθον οἱ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ 35
 τὰς κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν,
 καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας, καὶ
 θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν ἔν
 τῷ λαῷ^ς. Ἰδὼν δὲ τοὺς ὄχλους, ἐσπλαγχνίσθη 36
 περὶ αὐτῶν, ὅτι ἦσαν ⁽¹⁾ ἐκκελυμένοι καὶ ἐρρι-
 μμένοι, ὥσπερ πρόβατα μὴ ἔχοντα ποιμένα. Τότε 37
 λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Ὁ μὲν θερισμὸς πο-
 λὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι. Δεήθητε ἔν τῃ κυρίῃ 38
 τοῦ θερισμοῦ, ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας εἰς τὸν θε-
 ρισμὸν αὐτῷ.

Χ. Καὶ προσκαλεσάμεν^ς τὸς δώδεκα μαθητὰς 1
 αὐτῷ, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν πνευμάτων ἀκαθάρ-
 των, ὥστε ἐκβάλλειν αὐτὰ, καὶ θεραπεύειν πᾶσαν
 νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν. Τῶν δὲ δώδεκα ἀ- 2
 ποστόλων τὰ ὀνόματά ἐστι ταῦτα· πρῶτ^ς Σίμων
 ὁ λεγόμεν^ς Πέτρ^ς, καὶ Ἀνδρέας ὁ ἀδελφὸς αὐ-
 τῷ· Ἰάκωβ^ς ὁ τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ Ἰωάννης ὁ ἀ-
 δελφὸς αὐτῷ· Φίλιππ^ς καὶ Βαρθολομαῖ^ς. Θω- 3

- μας καὶ Ματθαῖον ὁ τελώνης· Ἰάκωβον ὁ τοῦ
 Ἀλφαίου, καὶ Λεββαῖον ὁ ἐπικληθεὶς Θαδδαῖον·
 4 Σίμων ὁ Κανανίτης, καὶ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, ὁ
 καὶ παραδὼς αὐτόν.
 5 Τότες τὸς δώδεκα ἀπέστειλεν ὁ Ἰησοῦς, παραγ-
 γείλας αὐτοῖς, λέγων· Εἰς ὁδὸν ἐθνῶν μὴ ἀπέλ-
 θητε, καὶ εἰς πόλιν Σαμαρειτῶν μὴ εἰσέλθητε.
 6 Πορεύεσθε δὲ μᾶλλον πρὸς τὰ πρόβατα τὰ ἀπο-
 7 λωλότα οὗκ Ἰσραὴλ. Πορευόμενοι δὲ κηρύσσετε,
 λέγοντες· Ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν ἑρραίων.
 8 Ἀσθενούντας θεραπεύετε, λεπροὺς καθαρίζετε,
 9 ἐλάθετε, δωρεὰν δότε. Μὴ κτήσθητε χρυσόν, μη-
 10 δὲ ἄργυρον, μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν· μὴ
 πῆραν εἰς ὁδόν, μηδὲ δύο χιτῶνας, μηδὲ ὑποδήμα-
 11 τα, μηδὲ ⁽¹⁾ ῥάβδον." Ἀξίος γὰρ ὁ ἐργάτης τῆς
 12 τροφῆς αὐτοῦ ἐστίν. Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ἢ κώμην
 εἰσέλθῃτε, ἐξετάσατε, τίς ἐν αὐτῇ ἀξίος ἐστίν· καὶ
 13 κεῖ μείνατε ἕως ἂν ἐξέλθῃτε. Εἰσερχόμενοι δὲ εἰς
 14 τὴν οἰκίαν, ἀσπάσασθε αὐτήν. Καὶ ἐὰν μὲν ἢ ἡ
 οἰκία ἀξία, ἐλθέτω ἡ εἰρήνη ὑμῶν ἐπ' αὐτήν· ἐὰν
 δὲ μὴ ἢ ἀξία, ἡ εἰρήνη ὑμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐπιστρα-
 15 φήτω. Καὶ ὅς ἐάν μὴ δέξηται ὑμᾶς, μηδὲ ἀκέσῃ
 τὸς λόγους ὑμῶν, ἐξερχόμενοι τῆς οἰκίας ἢ τῆς πό-
 λεως ἐκείνης, ἐκτινάξατε τὸν κονιορτὸν τῶν ποδῶν
 16 ὑμῶν. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον ἔσται γῇ
 Σοδόμων καὶ Γομόρρων ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ πό-
 λει ἐκείνῃ.

x.

¹ ῥάβδος

κ. λύκων. Γίνεσθε ὅν φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις, καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραί. Προσέχετε δὲ ἀπὸ τῶν 17
 ἀνθρώπων· παραδώσουσι γὰρ ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν μασιώσουσιν ὑμᾶς. Καὶ ἐπὶ ἡγεμόνας δὲ καὶ βασιλεῖς ἀχθήσεσθε ἔνε- 18
 κεν ἑμῶ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς καὶ τοῖς ἔθνεσιν. Ὅταν δὲ παραδιδῶσιν ὑμᾶς, μὴ μεριμνήσητε, πῶς 19
 ἢ τί λαλήσητε· δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, τί λαλήσετε. Οὐ γὰρ ὑμεῖς ἔσε οἱ λαλῶν- 20
 τες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τῷ πατρὶ ὑμῶν τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν. Παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θά- 21
 νατον, καὶ πατὴρ τέκνον· καὶ ἐπανασήσονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς, καὶ θανατώσουσιν αὐτούς. Καὶ ἔσουσ- 22
 θε μισέμφοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου· ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος σωθήσεται. Ὅταν δὲ 23
 διώκωσιν ὑμᾶς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, φεύγετε εἰς τὴν ἑτέραν· καὶ ἐκ ταύτης διώκωσιν ὑμᾶς, φεύγετε εἰς τὴν ἄλλην. Ἀμὴν γὰρ λέγω ὑμῖν, ὃ μὴ τελέ-
 σγητε τὰς πόλεις τοῦ Ἰσραὴλ, ἕως ἃν ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. Οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσ- 24
 καλον, ὃ δὲ δὲλ[⊙] ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτῶ. Ἀρκε- 25
 τὸν τῷ μαθητῇ, ἵνα ᾗληται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐ-
 τοῦ, καὶ ὁ δὲλ[⊙] ὡς ὁ κύριος αὐτῶ. Εἰ τὸν οἰκο-
 δεσπότην Βεελζεβὺλ ⁽¹⁾ ἐκάλεσαν, πῶς μάλλον
 τοὺς ⁽²⁾ οἰκιακούς αὐτῶ; Μὴ ὅν φοβηθῇτε αὐτούς· οὐδὲν γὰρ ἔστι κεκαλυμμένον, ὃ ἐκ ἀποκαλυφθή-
 σεται, καὶ κρυπτόν, ὃ οὐ γνωθήσεται. Ὁ λέ- 27
 γων ὑμῖν ἐν τῇ σκοτίᾳ, εἵπατε ἐν τῷ φωτί· καὶ ὃ εἰς τὸ οὐς ἀκούετε, κηρύξατε ἐπὶ τῶν δωματίων.

¹ ἐπεκάλεσαν

² οἰκιακούς

- 28 Καὶ μὴ ⁽¹⁾ φοβηθῆτε" ἀπὸ τῶν ⁽²⁾ ἀποκτεινόντων" X.
 τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμίσων ἀποκτεῖναι· ¹ φοβεῖσθαι
 φοβήθητε δὲ μάλλον τὸν δυνάμειον καὶ ψυχὴν καὶ ² ἀποκτείνον-
 29 τῶμα ἀπολέσαι ἐν γένει. Οὐχὶ δύο στρούθια
 ἄσσοις πωλεῖται ; καὶ ἐν ἑξ' αὐτῶν ὃ πωλεῖται
 30 ἑπὶ τὴν γῆν· ἄνευ τοῦ πατρὸς ὑμῶν. Ἑπτὰ
 δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἡριθμημέναι
 31 εἰσὶ. Μὴ οὖν φοβηθῆτε· πολλῶν στρούθιων δια-
 32 φέρετε ὑμεῖς. Πᾶς ὃς ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ
 ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω καὶ ἐγὼ ἐν
 αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς.
 33 Ὅστις δ' ἂν ἀρνήσῃ με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων,
 ἀρνήσομαι αὐτὸν καὶ ἐγὼ ἔμπροσθεν τοῦ πατρὸς μου
 34 τοῦ ἐν οὐρανοῖς. Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον βαλεῖν
 εἰρήνην ἐπὶ τὴν γῆν· οὐκ ἦλθον βαλεῖν εἰρήνην,
 35 ἀλλὰ μάχαιραν. Ἦλθον γὰρ διχάσαι ἄνθρωπον
 κατὰ τὸ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ θυγατέρα κατὰ τῆς
 μητρὸς αὐτῆς, καὶ νύμφην κατὰ τῆς πενθερᾶς αὐ-
 36 τῆς· καὶ ἔχθροὶ τοῦ ἀνθρώπου, οἱ οἰκιακοὶ αὐτοῦ.
 37 Ὁ φιλῶν πατέρα ἢ μητέρα ὑπὲρ ἐμὲ, οὐκ ἔστι μου
 ἄξιος· καὶ ὁ φιλῶν υἱὸν ἢ θυγατέρα ὑπὲρ ἐμὲ,
 38 οὐκ ἔστι μου ἄξιος. Καὶ ὃς οὐ λαμβάνει τὸν
 σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθεῖ ὀπίσω μου, οὐκ
 39 ἔστι μου ἄξιος. Ὁ εὕρων τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἀπο-
 λήσει αὐτήν· καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἔ-
 40 νεκεν ἐμεῖς, εὕρήσει αὐτήν· ὁ δεχόμενος ὑμᾶς, ἐμὲ
 δέχεται· καὶ ὁ ἐμὲ δεχόμενος, δέχεται τὸν ἀποστεί-
 41 λαντά με. Ὁ δεχόμενος προφήτην εἰς ὄνομα προ-
 φήτου, μισθὸν προφήτου λήψεται· καὶ ὁ δεχόμενος

κ. δίκαιον εἰς ὄνομα δικαίου, μισθὸν δικαίου λήψεται.
Καὶ ὅς ἐάν ποτίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τούτων ποτή- 42
ριον ψυχροῦ μόνον, εἰς ὄνομα μαθητοῦ, ἀμὴν λέ-
γω ὑμῖν, ὃ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ.

κi. Καὶ ἐγένετο ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς διατάσσων 1
τοῖς δώδεκα μαθηταῖς αὐτοῦ, μετέβη ἐκεῖθεν, τοῦ
διδάσκειν καὶ κηρύσσειν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν.

Ὁ δὲ Ἰωάννης ἀκούσας ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ τὰ 2
ἔργα τοῦ Χριστοῦ, πέμψας δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,
εἶπεν αὐτῷ· Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἕτερον προσδο- 3
κῶμεν; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· 4
Πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ, ὃ ἀκούετε καὶ
βλέπετε. Τυφλοὶ ἀναβλέψουσιν καὶ χωλοὶ περι- 5
πατῶσι, λεπροὶ καθαρῶνται καὶ κωφοὶ ἀκούουσιν,
νεκροὶ ἐγείρονται, καὶ πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· καὶ 6
μακάριός ἐστιν, ὅς ἐάν μὴ σκανδαλιθῇ ἐν ἐμοί.
Τῶν δὲ πορευομένων, ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς λέγειν 7
τοῖς ὄχλοις περὶ Ἰωάννου· Τί ἐξήλθετε εἰς τὴν ἔ-
ρημον θεάσασθαι; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σαλευό-
μενον; ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; ἄνθρωπον ἐν 8
μαλακοῖς ἱματίοις ἡμφιεσμένον; ἰδοὺ, οἱ τὰ μα-
λακὰ φορῶντες ἐν τοῖς οἴκοις τῶν βασιλέων εἰσὶν.
Ἀλλὰ τί ἐξήλθετε ἰδεῖν; προφήτην; ναί, λέγω ὑμῖν, 9
καὶ περισσώτερον προφήτου. Οὗτος γάρ ἐστι περὶ ὃ 10
γέγραπται· Ἰδὲ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ
προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου ἔμπροσθεν
σου. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃ ἐγγήγερα ἐν ἡμνητοῖς 11
γυναικῶν μείζων Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ· ὁ δὲ μικρό-
τερος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν ὀρανῶν, μείζων αὐτοῦ

- 12 ἔσιν. Ἀπὸ δὲ τῶν ἡμερῶν Ἰωάννου τῷ βαπτιστοῦ
 ἕως ἄρτι ἡ βασιλεία τῶν ἑβραίων βιάζεται, καὶ βι-
 13 ασαὶ ἀρπάζουσιν αὐτήν. Πάντες γὰρ οἱ προφή-
 14 ται καὶ ὁ νόμος ἕως Ἰωάννου προεφήτευσαν. Καὶ
 εἰ θέλετε δέξασθαι, αὐτός ἐστιν Ἡλίας ὁ μέλ-
 15 λων ἔρχεσθαι. Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.
 16 Τίτι δὲ ὁμοιώσω τὴν ἡμεῶν ταύτην ; ὁμοία ἐστὶ
 (1) παιδαρίοις" ἐν ἀγοραῖς καθημύροις, καὶ προσ- 1 παιδαίους
 17 φωνῶσι τοῖς ἐταίροις αὐτῶν, καὶ λέγουσιν· Ὑψήσα-
 μῦρ ὑμῖν, καὶ ἐκ ὠρχήσαδε· ἐθρηνήσαμῦρ ὑμῖν, καὶ
 18 ἐκ ἐκόψαδε. Ἦλθε γὰρ Ἰωάννης μήτε ἐδίδων
 19 μήτε πίνων· καὶ λέγουσι· Δαιμόνιον ἔχει. Ἦλθεν ὁ
 υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐδίδων καὶ πίνων· καὶ λέγουσιν·
 Ἰδοὺ, ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, τελωνῶν φί-
 λος καὶ ἁμαρτωλῶν. Καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ
 20 τῶν τέκνων αὐτῆς. Τότε ἤρξατο ὀνειδίξεν τὰς
 πόλεις, ἐν αἷς ἐγρόντο αἱ πλεῖσαι δυνάμεις αὐτῆς,
 21 ὅτι ἐμετενόησαν. Οὐαὶ σοὶ Χοραζὶν, ἐαὶ σοὶ
 (2) Βηθσαϊδάν" ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγρόν- 2 Βηθσαϊδὰ
 το αἱ δυνάμεις αἱ ἡρόμεναι ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν
 22 σάκκῳ καὶ σποδῷ μετενόησαν. Πλὴν λέγω ὑμῖν·
 Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρί-
 23 σεως, ἢ ὑμῖν. Καὶ σὺ Καπερναοὺμ, ἡ ἕως τοῦ ἑ-
 βραῖο ὑψωθείσα, ἕως ἃδε καταβιβασθήσῃ· ὅτι εἰ ἐν
 Σοδόμοις ἐγρόντο αἱ δυνάμεις αἱ ἡρόμεναι ἐν σοὶ,
 24 ἔμειναν ἂν μέχρι τῆς σήμερον. Πλὴν λέγω ὑμῖν,
 ὅτι γῇ Σοδόμων ἀνεκτότερον ἔσται ἐν ἡμέρᾳ κρίσε-
 25 ως, ἢ σοί. Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰη-
 σὺς εἶπεν· Ἐξομολογῆμαί σοι, πάτερ, κύριε τοῦ

XI. οὐρανῷ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σο-
 φῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις.
 Ναί, ὁ πατήρ, ὅτι ἔτως ἐλήβετο εὐδοκία ἐμπροσθέν 26
 σου. Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τῷ πατρός μου· 27
 καὶ ἔδεις ἐπιγινώσκει τὸν υἱόν, εἰ μὴ ὁ πατήρ· ἔδδ
 τὸν πατέρα τις ἐπιγινώσκει, εἰ μὴ ὁ υἱός, καὶ ὃ
 ἔαν βούληται ὁ υἱός ἀποκαλύψαι. Δεῦτε πρὸς με 28
 πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, καὶ γὰρ ἀνα-
 παύσω ὑμᾶς. Ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶς, καὶ 29
 μάθετε ἀπ' ἐμοῦ· ὅτι πραῖός εἰμι, καὶ ταπεινὸς τῇ
 καρδίᾳ· καὶ εὐρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑ-
 μῶν. Ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστὸς, καὶ τὸ φορτίον 30
 μου ἑλαφρόν ἐστιν.

XII. Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἐπορεύθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς 1
 σάββασιν διὰ τῶν σπορίμων· οἱ δὲ μαθηταὶ αὐτοῦ
 ἐπείνασαν, καὶ ἤρξαντο τίλλειν ἄχυας καὶ ἐδίειν.
 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἰδόντες, εἶπον αὐτῷ· Ἰδοὺ, οἱ μα- 2
 θηταί σου ποιεῖσιν ὃ ἐκ ἐξέσι ποιεῖν ἐν σαββάτῳ.
 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Οὐκ ἀνέγνωτε τί ἐποίησε Δαβὶδ, 3
 ὅτε ἐπείνασε· αὐτός, καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ; πῶς εἰς- 4
 ἤλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς
 προθέσεως ἔφαγεν, ἃς ἐκ ἐξὸν ἦν αὐτῷ φαγεῖν,
 ἔδδ τοῖς μετ' αὐτοῦ, εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι μόνοις; Ἡ 5
 ἐκ ἀνέγνωτε ἐν τῷ νόμῳ, ὅτι τοῖς σάββασιν οἱ ἱε-
 ρεῖς ἐν τῷ ἱερῷ τὸ σάββατον βεβηλόσιν, καὶ ἀναιτιοί 6
 εἰσι; λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι τῷ ἱερῷ μείζων ἐστὶν ὧ- 7
 δε· εἰ δὲ ἐγνώκετε, τί ἐστίν· Ἐλεον θέλω καὶ ἐ-
 θυσίαν, ἐκ ἧν κατεδικάσατε τὰς ἀναιτίους. Κύριος 8
 γὰρ ἐστὶ καὶ τῷ σαββάτῳ ὁ υἱός τοῦ ἀνθρώπου.

- 9 Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν, ἦλθεν εἰς τὴν συναγω-
 10 γὴν αὐτῶν. Καὶ ἰδοὺ, ἄνθρωπος ἦν τὴν χεῖρα
 ἔχων ξηράν. Καὶ ἐπηρώτησαν αὐτὸν, λέγοντες·
 Εἰ ἔξεις τοῖς σάββασιν θεραπεύειν ; ἵνα κατήγο-
 11 ρήσωσιν αὐτῷ. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Τίς ἔσται ἐξ
 ὑμῶν ἄνθρωπος, ὃς ἔξει πρόβατον ἓν, καὶ εἰάν ἐμ-
 πέσῃ τῷτο τοῖς σάββασιν εἰς βόθυνον, ἔχι κρα-
 12 τήσῃ αὐτὸ καὶ ἐγερεῖ ; πόσω ἧν διαφέρει ἄνθρω-
 πος προβάτου ; ὥστε ἔξεις τοῖς σάββασιν καλῶς
 13 ποιεῖν. Τότε λέγει τῷ ἀνθρώπῳ· Ἐκτεινον τὴν
 χεῖρά σου· καὶ ἐξέτεινε· καὶ ἀποκατεσάθη ὑγιής,
 14 ὡς ἡ ἄλλη. Οἱ δὲ Φαρισαῖοι συμβούλιον ἔλαβον
 κατ' αὐτῷ ἐξελεθόντες, ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.
 15 Ὁ δὲ Ἰησοῦς γνοὺς ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν· καὶ ἠκο-
 λούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, καὶ ἐθεράπευσεν
 16 αὐτοὺς πάντας· καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, ἵνα μὴ
 17 φανερὸν αὐτὸν ποιήσωσιν· ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥη-
 18 θέν διὰ Ἡσαΐα τῷ προφήτου, λέγοντος· Ἰδοὺ, ὁ
 παῖς μου, ὃν ἠρέτισα, ὁ ἀγαπητός μου, εἰς ὃν εὐ-
 δόκησεν ἡ ψυχὴ μου· θήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐ-
 19 τόν, καὶ κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἀπαγγελεῖ. Οὐκ ἐρί-
 σει, ἐδὲ κραυγάσει, ἐδὲ ἀκέσει τις ἐν ταῖς πλα-
 20 τεῖαις τὴν φωνὴν αὐτῷ. Κάλαμον συντετριμμένον
 ἐ κατεάξει, καὶ λῖνον τυφόμηνον ἐ σβέσει, ἕως ἂν
 21 ἐκβάλῃ εἰς νῆκος τὴν κρίσιν. Καὶ ἔν τῷ ὀνόμα-
 τι αὐτῷ ἔσθνη ἐλπιῶσι.
 22 Τότε προσηνέχθη αὐτῷ δαιμονιζόμενος, τυφλὸς
 καὶ κωφός· καὶ ἐθεράπευσεν αὐτὸν, ὥστε τὸν τυ-
 23 φλὸν καὶ κωφὸν καὶ λαλεῖν καὶ βλέπειν. Καὶ ἐξ-

XII. ἴσαντο πάντες οἱ ὄχλοι, καὶ ἔλεγον· Μήτι οὗτός
 ἐσιν ὁ υἱὸς Δαβὶδ ; Οἱ δὲ Φαρισαῖοι ἀκούσαντες, 24
 εἶπον· Οὐτὸς ἔκ ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια, εἰ μὴ ἐν
 τῷ Βεελζεβούλ, ἄρχοντι τῶν δαιμονίων. Εἰδὼς 25
 δὲ ὁ Ἰησοῦς τὰς ἐνθυμήσεις αὐτῶν, εἶπεν αὐτοῖς·
 Πᾶσα βασιλεία μεριθεῖσα καθ' ἑαυτῆς, ἐρημύεται·
 καὶ πᾶσα πόλις ἢ οἰκία μεριθεῖσα καθ' ἑαυτῆς, ἔ-
 σαθήσεται. Καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς τὸν Σατανᾶν ἐκ- 26
 βάλλει, ἐφ' ἑαυτὸν ἐμερίδῃ· πῶς ἔν σαθήσεται
 ἡ βασιλεία αὐτῆς ; Καὶ εἰ ἐγὼ ἐν Βεελζεβούλ ἐκ- 27
 βάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλου-
 σι ; διὰ τῆτο αὐτοὶ ὑμῶν ἔσοντα κριταί. Εἰ δὲ 28
⁽¹⁾ ἐγὼ ἐν πνεύματι Θεῷ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια,
 ἄρα ἔφθασεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τῆς Θεῷ. * Ἡ 29
 πῶς δύναται τις εἰσελθεῖν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς ἰχυ-
 ρῆς, καὶ τὰ σκεύη αὐτῆς διαρπάσαι, εἰ μὴ πρῶτον
 δῆσῃ τὸν ἰχυρόν ; καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτῆς διαρ-
 πάσει. Ὁ μὴ ὦν μετ' ἐμῆς, κατ' ἐμῆς ἐστίν· καὶ ὁ 30
 μὴ συνάγων μετ' ἐμῆς, σκορπίζει. Διὰ τῆτο λέ- 31
 γω ὑμῖν· Πᾶσα ἁμαρτία καὶ βλασφημία ἀφεθή-
 σεται τοῖς ἀνθρώποις· ἡ δὲ τῆς Πνεύματος βλασ-
 φημία ἔκ ἀφεθήσεται τοῖς ἀνθρώποις. Καὶ ὅς 32
⁽²⁾ ἂν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου,
 ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὅς δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τῆς Πνεύμα-
 τος τῆς ἁγίου, ἔκ ἀφεθήσεται αὐτῷ ὅτε ἐν τέτρω-
 τῷ αἰῶνι, ὅτε ἐν τῷ μέλλοντι. * Ἡ ποιήσατε τὸ 33
 δένδρον καλὸν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτῆς καλόν· ἡ ποι-
 ήσατε τὸ δένδρον σαπρὸν, καὶ τὸν καρπὸν αὐτῆς σα-
 πρὸν. Ἐκ γὰρ τῆς καρπῆς τὸ δένδρον γινώσκεται.

¹ ἐν πνεύματι
 Θεῷ ἐγὼ

² ἂν

- 34 Γεννήματα ἐχιδνῶν, πῶς δύνασθε ἀγαθὰ λαλεῖν,
 πονηροὶ ὄντες; ἐκ γὰρ τῆ περισσεύματος τῆς καρ-
 35 δίας τὸ στόμα λαλεῖ. Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τῆ
 ἀγαθῆς θησαυρῆ τῆς καρδίας ἐκβάλλει τὰ ἀ-
 γαθὰ· καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τῆ πονηρῆς θη-
 36 σαυρῆ ἐκβάλλει πονηρά. Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι πᾶν
 ῥῆμα ἀργόν, ὃ ἐὰν λαλήσωσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀπο-
 37 δώσουσι περὶ αὐτῆς λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως. Ἐκ
 γὰρ τῶν λόγων σου δικαιωθήσῃ, καὶ ἐκ τῶν λό-
 γων σε καταδικαθήσῃ.
- 38 Τότε ἀπεκρίθησάν τινες τῶν Γραμματέων καὶ
 Φαρισαίων, λέγοντες· Διδάσκαλε, θέλομεν ἀπὸ
 39 σῆς σημεῖον ἰδεῖν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς·
 Γενεὰ πονηρὰ καὶ μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ
 σημεῖον ὃ δοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωανᾶ
 40 τοῦ προφήτου. Ὡς περ γὰρ ἦν Ἰωανᾶς ἐν τῇ κοι-
 λῇ τῆς κήτης τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, ἔτῳ
 30 ἔσται ὁ υἱὸς τῆς ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς
 31 τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας. Ἄνδρες Νινευῖται
 ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς ἡμεῶς ταύτης,
 καὶ κατακριθῶσιν αὐτήν· ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ
 32 κήρυγμα Ἰωανᾶ· καὶ ἰδοὺ, πλεῖον Ἰωανᾶ ὧδε. Βα-
 σίλισσα νότου ἐγερθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῆς
 ἡμεῶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτήν· ὅτι ἦλθεν ἐκ
 τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκῆσαι τὴν σοφίαν ⁽¹⁾ Σο- ¹ Σολομῶν
 33 λομῶντος· καὶ ἰδοὺ, πλεῖον ⁽¹⁾ Σολομῶντος ὧδε.
- 43 Ὅταν δὲ τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ
 ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων, ζητῶν ἀ-
 44 νάπαυσιν, καὶ οὐχ εὐρίσκει. Τότε λέγει· Ἐπι-

XII.

στρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου, ὃθεν ἐξῆλθον. Καὶ ἐλ-
θὼν, εὐρίσκει ὁλοάζοντα, σεσαρωμένον, καὶ κεκοσ-
μημένον. Τότε πορεύεται, καὶ παραλαμβάνει μεθ' 45
ἑαυτοῦ ἐπὶ ἅ ἑτερα πνεύματα, πονηρότερα ἑαυτοῦ,
καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ καὶ γίνεται τὰ ἔχα-
τα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων.
Οὕτως ἔσται καὶ τῇ ἡμερᾷ ταύτῃ τῇ πονηρᾷ.

Ἔτι δὲ αὐτῷ λαλῶντι τοῖς ὄχλοις, ἰδοὺ, ἡ 46
μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰσῆκισαν ἔξω, ζη-
τῶντες αὐτῷ λαλῆσαι. Εἶπε δὲ τις αὐτῷ· Ἰδὲ, ἡ 47
μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοὶ σὺ ἔξω ἐστήκασι, ζητῶν-
τές σοι λαλῆσαι. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ εἰπόν- 48
τι αὐτῷ· Τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ μου, καὶ τίγγες εἰσὶν οἱ
ἀδελφοί μου; Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ 49
τούς μαθητάς αὐτοῦ, εἶπεν· Ἰδοὺ, ἡ μήτηρ μου, καὶ
οἱ ἀδελφοί μου. Ὅστις γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα 50
τοῦ πατρὸς μου τῷ ἐν οὐρανοῖς, αὐτός μου ἀδελ-
φός καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.

XIII.

Ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ 1
τῆς οἰκίας, ἐκάθητο παρὰ τὴν θάλασσαν. Καὶ 2
συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολλοί, ὥστε αὐ-
τὸν εἰς τὸ πλοῖον ἐμβάντα καθῆσθαι· καὶ πᾶς ὁ
ὄχλος ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν εἰσῆκει. Καὶ ἐλάλησεν 3
αὐτοῖς πολλὰ ἐν παραβολαῖς, λέγων· Ἰδὲ, ἐξῆλ-
θεν ὁ σπείρων τῷ σπείρειν. Καὶ ἐν τῷ σπείρειν 4
αὐτὸν, ἃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδὸν· καὶ ἦλθε τὰ
πετεινὰ καὶ κατέφαγεν αὐτά. Ἄλλα δὲ ἔπεσεν 5
ἐπὶ τὰ πετρῶδη, ὅπου οὐκ εἶχε γῆν πολλήν· καὶ εὐ-

6 Θέως ἔξανέτειλε, διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς.
 7 Ἡλίου δὲ ἀνατείλαντος, ἐκαυματίσθη· καὶ διὰ τὸ
 8 μὴ ἔχειν ῥίζαν, ἐξηράνθη. Ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ
 9 τὰς ἀκάνθας· καὶ ἀνέβησαν αἱ ἀκανθαί, καὶ ἀπέ-
 10 πνιξαν αὐτά. Ἄλλα δὲ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν τὴν κα-
 11 λήν· καὶ ἐδίδε καρπὸν, ὃ μὲν ἑκατὸν, ὃ δὲ ἐξήκον-
 12 τα, ὃ δὲ τριάκοντα. Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκ-
 13 κήτω. Καὶ προσελθόντες οἱ μαθηταί, εἶπον αὐτῷ·
 14 Διατὶ ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς; Ὁ δὲ ἀπο-
 15 κριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Ὅτι ὑμῖν δέδοται γινῶναι τὰ
 16 μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἐκείνοις δὲ
 17 οὐ δέδοται. Ὅσις γὰρ ἔχει, δοθήσεται αὐτῷ, καὶ
 18 περισσευθήσεται· ὅσις δὲ οὐκ ἔχει, καὶ ὃ ἔχει ἀρ-
 19 θήσεται ἀπ' αὐτοῦ. Διὰ τούτο ἐν παραβολαῖς αὐ-
 20 τοῖς λαλῶ, ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσι, καὶ ἀκούον-
 21 τες οὐκ ἀκούουσιν, ἢ δὲ συνιῶσι. Καὶ ἀναπληρῆται
 22 ἐπ' αὐτοῖς ἡ προφητεία Ἡσαΐου, ἡ λέγουσα·
 23 Ἀκοῇ ἀκούετε, καὶ οὐ μὴ συνῆτε· καὶ βλέποντες
 24 βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδῃτε. Ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρ-
 25 διά τῆ λαῶ τούτου, καὶ τοῖς ὠσὶ βαρέως ἤκουσαν,
 26 καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμυσαν, μήποτε
 27 ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκούσωσι, καὶ
 28 τῇ καρδίᾳ ⁽¹⁾ συνιῶσι," καὶ ἐπιστρέψωσι, καὶ ἰάσω-
 29 μαί αὐτούς. Ὑμῶν δὲ μακάριοι οἱ ὀφθαλμοί, ὅτι
 30 βλέπουσι· καὶ τὰ ὦτα ὑμῶν, ὅτι ἀκούει. Ἀμὴν
 31 γὰρ λέγω ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ δίκαιοι
 32 ἐπεθύμησαν ἰδεῖν ἃ βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον· καὶ ἀκ-
 33 κήσατε, καὶ οὐκ ἤκουσαν. Ὑμεῖς ὦν ἀκήσατε
 34 τὴν παραβολὴν τῇ σπείροντος. Παντὸς ἀκρόντος

1 συνιῶσι

XIII.

τὸν λόγον τῆς βασιλείας, καὶ μὴ συνιέντ^ς, ἔρ-
 χεται ὁ πονηρὸς καὶ ἁρπάζει τὸ ἑσπαρμένον ἐν τῇ
 καρδίᾳ αὐτῷ. Οὗτός ἐστιν ὁ παρὰ τὴν ὁδὸν σπα-
 ρείς. Ὁ δὲ ἐπὶ τὰ πετρῶδη σπαρείς, οὗτός ἐστιν 20
 ὁ τὸν λόγον ἀκούων, καὶ εὐθὺς μετὰ χαρᾶς λαμ-
 βάνων αὐτόν· ἔκ ἔχει δὲ ῥίζαν ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ 21
 πρόσκαιρός ἐστι· ἡλιομένης δὲ θλίψεως ἢ διωγμοῦ
 διὰ τὸν λόγον, εὐθὺς σκανδαλίζεται. Ὁ δὲ εἰς 22
 τὰς ἀκάνθας σπαρείς, ἑτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκού-
 ων· καὶ ἡ μέριμνα τοῦ αἰῶν^ς τούτου, καὶ ἡ ἀπά-
 τη τῷ πλούτῳ συμπνίγει τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπ^ς
 γίνεται. Ὁ δὲ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρείς, 23
 ἑτός ἐστιν ὁ τὸν λόγον ἀκούων καὶ συνιών· ὃς δὴ
 καρποφορεῖ, καὶ ποιεῖ ὁ μὲν ἑκατὸν, ὁ δὲ ἐξήκοντα,
 ὁ δὲ τριάκοντα. Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν 24
 αὐτοῖς, λέγων· Ὡμοιωθή ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν
 ἀνθρώπῳ σπείροντι καλὸν σπέρμα ἐν τῷ ἀγρῷ
 αὐτῷ. Ἐν δὲ τῷ καθεύδειν τοὺς ἀνθρώπους, ἤλ- 25
 θεν αὐτῷ ὁ ἐχθρὸς, καὶ ἔσπειρε ζιζάνια ἀνὰ μέ-
 σον τῷ σίτου, καὶ ἀπῆλθεν. Ὅτε δὲ ἐβλάστησεν ὁ 26
 χόρτ^ς καὶ καρπὸν ἐποίησε, τότε ἐφάνη καὶ τὰ ζι-
 ζάνια. Προσελθόντες δὲ οἱ δούλοι τῷ οἰκοδεσπότῃ, 27
 εἶπον αὐτῷ· Κύριε, ἔχ^ς καλὸν σπέρμα ἔσπειρας ἐν
 τῷ σῷ ἀγρῷ; πόθεν ἔν ἔχει τὰ ζιζάνια; Ὁ δὲ 28
 ἔφη αὐτοῖς· Ἐχθρὸς ἄνθρωπος τῷτο ἐποίησεν. Οἱ δὲ
 δούλοι εἶπον αὐτῷ· Θέλεις ἔν ἀπελθόντες συλλέξω-
 μεν αὐτά; Ὁ δὲ ἔφη· Οὐ· μήποτε συλλέγοντες 29
 τὰ ζιζάνια, ἐκριζώσητε ἅμα αὐτοῖς τὸν σῖτον.
 Ἄφετε συναυξάνεσθαι ἀμφοτέρω μέχρι τῷ θερισ- 30

- μῦ· καὶ ἐν τῷ καιρῷ τῷ θερισμῷ ἐρῶ τοῖς θε-
 ρισαῖς· Συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζάνια, καὶ δήσατε
 αὐτὰ τῷ δέσμῳ, πρὸς τὸ κατακαῦσαι αὐτά·
 τὸν δὲ σῆτον συναγάγετε εἰς τὴν ἀποθήκην μου.
 31 Ἄλλην παραβολὴν παρέθηκεν αὐτοῖς, λέγων·
 Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν κόκκῳ σινά-
 πεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος ἔσπειρεν ἐν τῷ ἀγρῷ
 32 αὐτοῦ· Ὁ μικρότερον μὲν ἐστὶ πάντων τῶν σπερ-
 μάτων· ὅταν δὲ αὐξηθῇ, μεῖζον τῶν λαχάνων
 ἐστὶ, καὶ γίνεται δένδρον, ὥστε ἐλθεῖν τὰ πετεινὰ
 τῷ οὐρανῷ, καὶ κατασκηνῇ ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ.
 33 Ἄλλην παραβολὴν ἐλάλησεν αὐτοῖς· Ὁμοία ἐστὶν
 ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ζύμῃ, ἣν λαβῶσα γυνὴ
 ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία, ἕως ἃ ἐζυμώθη
 34 ὅλον· Ταῦτα πάντα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς ἐν παρα-
 βολαῖς τοῖς ὄχλοις, καὶ χωρὶς παραβολῆς ἐκ ἐλά-
 35 λει αὐτοῖς· ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τοῦ προ-
 φήτου, λέγοντος· Ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ στό-
 μα μου· ἐρεύξομαι κεκρυμμένα ἀπὸ καταβολῆς
 36 κόσμου· Τότε ἀφείς τοὺς ὄχλους, ἦλθεν εἰς τὴν
 οἰκίαν· ὁ Ἰησοῦς καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθη-
 τὰὶ αὐτοῦ, λέγοντες· Φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν
 37 τῶν ζιζανίων τῷ ἀγρῷ· Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν
 αὐτοῖς· Ὁ σπείρων τὸ καλὸν σπέρμα, ἐστὶν ὁ υἱὸς
 38 τοῦ ἀνθρώπου· ὁ δὲ ἀγρὸς, ἐστὶν ὁ κόσμος· τὸ δὲ
 καλὸν σπέρμα, ἑτοί ἐστὶν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας·
 39 τὰ δὲ ζιζάνια, εἰσὶν οἱ υἱοὶ τοῦ πονηροῦ· Ὁ δὲ ἐχ-
 θρὸς, ὁ σπείρας αὐτὰ, ἐστὶν ὁ διάβολος· ὁ δὲ θε-
 ρισμὸς, συντέλεια τοῦ αἰῶνος ἐστὶν· οἱ δὲ θερισαῖ.

XIII.

¹ καίεται

ἄγγελοι εἰσιν. Ὡσπερ ἔν συλλέγεταί τὰ ζιζάνια 40
 καὶ πυρὶ ⁽¹⁾ κατακαίεται" ὣτως ἔσται ἐν τῇ συν-
 τελείᾳ τῷ αἰῶνος τούτου. Ἀποστείλει ὁ υἱὸς τῷ ἄν- 41
 θρώπου τοὺς ἄγγέλους αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ
 τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα καὶ τὰς
 ποιῶντας τὴν ἀνομίαν, καὶ βαλῶσιν αὐτοὺς εἰς 42
 τὴν κάμινον τῷ πυρὶ· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ
 ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. Τότε οἱ δίκαιοι ἐκλάμ- 43
 ψουσιν ὡς ὁ ἥλιος, ἐν τῇ βασιλείᾳ τῷ πατρὸς αὐ-
 τῶν. Ὁ ἔχων ὠτα ἀκούειν, ἀκουέτω. Πάλιν 44
 ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῷ κε-
 κρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν εὐρὼν ἄνθρωπος ἔ-
 κρυψε, καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει, καὶ πάντα
 ὅσα ἔχει πωλεῖ, καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκεῖνον.
 Πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώ- 45
 πῳ ἐμπόρῳ, ζητῶντι καλοὺς μαργαρίτας· ⁽²⁾ Ὅς 46
 εὐρὼν" ἓνα πολύτιμον μαργαρίτην, ἀπελθὼν πέ-
 πρακε πάντα ὅσα εἶχε, καὶ ἠγόρασεν αὐτόν. Πά- 47
 λιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγῆνῃ
 βληθείσῃ εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐκ παντὸς ᾧους
 συναλαβίσῃ· ἣν, ὅτε ἐπληρώθη, ἀναβιάσαντες ἐπὶ 48
 τὸν αἰγιαλὸν, καὶ καθίσαντες συνέλεξαν τὰ καλὰ εἰς
 ἄγγεῖα, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον. Οὕτως ἔσται ἐν 49
 τῇ συντελείᾳ τῷ αἰῶνος. Ἐξελεύσονται οἱ ἄγγε-
 λοι, καὶ ἀφοριῶσι τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσων τῶν δικαί-
 ων, καὶ βαλῶσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κάμινον τῷ πυρὶ· 50
 ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.
 Ἔλεγε αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·^ε Συνήκατε ταῦτα πάν- 51
 τα ; Λέγουσιν αὐτῷ· Ναί, Κύριε. Ὁ δὲ εἶπεν 52

² Εὐρὼν δὲ

αὐτοῖς· Διὰ τῆτο πᾶς γραμματεὺς, μαθητευθεὶς
 (1) εἰς τὴν βασιλείαν" τῶν οὐρανῶν, ὁμοίός ἐστιν τῇ βασιλείᾳ
 ἀνθρώπῳ οἰκοδεσπότῃ, ὅστις ἐκβάλλει ἐκ τῆ θησαυ-
 53 ρῆ αὐτῆ καὶ καινὰ καὶ παλαιά. Καὶ ἐγγύετο, ὅτε ἐτέ-
 λεσεν ὁ Ἰησοῦς τὰς παραβολὰς ταύτας, μετήρην
 ἐκεῖθεν.

54 Καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα αὐτῆ, ἐδίδασκεν αὐ-
 τοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν· ὥστε ἐκπλήττεσθαι
 αὐτοὺς, καὶ λέγειν· Πόθεν τούτῳ ἡ σοφία αὕτη,
 55 καὶ αἱ δυνάμεις ; οὐχ ὁτός ἐστιν ὁ τῆ τέκτονος
 υἱός ; ἐχὶ ἡ μήτηρ αὐτῆ λέγεται Μαριάμ ; καὶ οἱ
 ἀδελφοὶ αὐτῆ Ἰάκωβος, καὶ Ἰωσήs, καὶ Σίμων, καὶ
 56 Ἰσίδας ; καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτῆ ἐχὶ πᾶσαι πρὸς ἡ-
 57 μᾶς εἰσι ; πόθεν ἔν τούτῳ ταῦτα πάντα ; καὶ
 ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐ-
 τοῖς· Οὐκ ἔστι προφήτης ἄτιμος, εἰ μὴ ἐν τῇ πα-
 58 τρίδι αὐτῆ καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτῆ. Καὶ ἐκ ἐποίησεν
 ἐκεῖ δυνάμεις πολλὰς, διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν.

1 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρώδης ὁ τετράρ-
 2 χης τὴν ἀκοὴν Ἰησοῦ· καὶ εἶπε τοῖς παισὶν αὐτοῦ·
 Οὗτός ἐστιν Ἰωάννης ὁ βαπτιστής. Αὐτὸς ἠγέρθη
 ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ διὰ τῆτο αἱ δυνάμεις ἐνεργῶ-
 3 σιν ἐν αὐτῷ. Ὁ γὰρ Ἡρώδης κρατήσας τὸν Ἰω-
 ἄννην, ἔδῃσεν αὐτὸν, καὶ ἔθετο ἐν φυλακῇ, διὰ Ἡ-
 ρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τῆ ἀδελφῆ αὐτοῦ.
 4 Ἐλεγε γὰρ αὐτῷ ὁ Ἰωάννης· Οὐκ ἔξεσί σοι ἔχειν
 5 αὐτήν. Καὶ θέλων αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ἐφοβήθη τὸν

ΧΙΙΙ.

ΧΙΥ.

XIV.

ὄχλον, ὅτι ὡς προφήτην αὐτὸν εἶχον. Γενεσίῳν 6
 δὲ ἀγομῶν τῷ Ἡρώδου, ὠρχήσατο ἡ θυγάτηρ
 τῆς Ἡρωδιάδης ἐν τῷ μέσῳ· καὶ ἤρεσε τῷ Ἡρώ-
 δῃ· ὅθεν μεθ' ὅρκου ὠμολόγησεν αὐτῇ δῆναι, ὃ ἂν 7
 αἰτήσῃται. Ἡ δὲ προεβίβαθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς 8
 αὐτῆς, Δός μοι, φησὶν, ὥδε ἐπὶ πίνακι τὴν κεφα-
 λὴν Ἰωάννου τῷ βαπτίστῃ. Καὶ ἐλυπήθη ὁ βασι- 9
 λεύς· διὰ δὲ τοὺς ὅρκους καὶ τοὺς συνανακειμένους,
 ἐκέλευσε δοθῆναι. Καὶ πέμψας ἀπεκεφάλισε τὸν 10
 Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ. Καὶ ἠνέχθη ἡ κεφαλὴ 11
 αὐτῆς ἐπὶ πίνακι, καὶ ἐδόθη τῷ κορασίῳ· καὶ ἦνε-
 κε τῇ μητρὶ αὐτῆς. Καὶ προσελθόντες οἱ μαθη- 12
 ταὶ αὐτῆς ἤραν τὸ σῶμα, καὶ ἔθαψαν αὐτό· καὶ
 ἐλθόντες ἀπήγγελαν τῷ Ἰησοῦ. Καὶ ἀκούσας ὁ 13
 Ἰησοῦς, ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ἐν πλοίῳ εἰς ἔρημον
 τόπον κατ' ἰδίαν· καὶ ἀκούσαντες οἱ ὄχλοι, ἠκολού-
 θησαν αὐτῷ περὶ τῶν πόντων.

1 αὐτοῖς

Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς εἶδε πολὺν ὄχλον, καὶ 14
 ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτούς, καὶ ἐθεράπευσε τὰς 15
 ἀρρώστους αὐτῶν. Ὀψίας δὲ γνομῶνης, προσῆλ-
 θον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες· Ἐρημός 16
 ἐστὶν ὁ τόπος, καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρήλθεν· ἀπόλυ-
 σον τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας,
 ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα. Ὁ δὲ Ἰησοῦς 17
 εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ χρειαν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δό-
 τε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. Οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ· 18
 Οὐκ ἔχομεν ὥδε εἰ μὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο 19
 ἰχθύας. Ὁ δὲ εἶπε· Φέρετέ μοι αὐτοὺς ὥδε.
 Καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοὺς

6 χόρτης, ἡ καὶ λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους, καὶ τῆς
 δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, εὐλόγη-
 7 σε· καὶ κλάσας ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς τῆς ἄρτους,
 8 οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. Καὶ ἔφαγον πάντες,
 9 καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦσαν τὸ περισσεῦον τῶν
 10 κλασμάτων, δώδεκα κοφίνες πλήρεις. Οἱ δὲ ἐδί-
 11 οντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντακισχίλιοι, χωρὶς γυ-
 12 ναικῶν καὶ παιδίων.
 13 Καὶ εὐθέως ἠνάγκασεν ὁ Ἰησοῦς τῆς μαθη-
 14 τὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον, καὶ προάγειν
 15 αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως ἃ ἀπολύσῃ τοὺς ὄχλους.
 16 Καὶ ἀπολύσας τοὺς ὄχλους, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος κατ'
 17 ἰδίαν προσεύξαται. Ὁψίας δὲ γηρομλῆς, μόνος
 18 ἦν ἐκεῖ. Τὸ δὲ πλοῖον ἤδη μέσον τῆς θαλάσσης
 19 ἦν βασανιζόμενον ὑπὸ τῶν κυμάτων· ἦν γὰρ ἐναν-
 20 τίς ὁ ἄνεμος. Τετάρτη δὲ φυλακὴ τῆς νυκτὸς
 21 ⁽¹⁾ ἀπῆλθε πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς, ὡς περιπατῶν
 22 ἐπὶ τῆς θαλάσσης. Καὶ ἰδόντες αὐτὸν οἱ μαθη-
 23 ταὶ ἐπὶ τὴν θάλασσαν περιπατῶντα, ἐταράχθη-
 24 σαν, λέγοντες· Ὅτι φάντασμα ἐστὶ καὶ ἀπὸ τοῦ
 25 φόβου ἔκραξαν. Εὐθέως δὲ ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ
 26 Ἰησοῦς, λέγων· Θαρσεῖτε· ἐγὼ εἰμι· μὴ φοβεῖσθε.
 27 Ἀποκριθεὶς δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος εἶπε· Κύριε, εἰ σὺ
 28 εἶ, κέλευσόν με πρὸς σε ἐλθεῖν ἐπὶ τὰ ὕδατα. Ὁ
 29 δὲ εἶπεν· Ἐλθέ. Καὶ καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου ὁ
 30 Πέτρος, περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα, ἐλθεῖν πρὸς
 31 τὸν Ἰησοῦν. Βλέπων δὲ τὸν ἄνεμον ἰσχυρὸν, ἐφο-
 βήθη καὶ ἀρξάμενος καταποντίζεσθαι, ἔκραξε, λέ-
 γων· Κύριε, σῶσόν με. Εὐθέως δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκ-

ΚΙΝ. τείνας τὴν χεῖρα, ἐπελάβετο αὐτῆ, καὶ λέγει αὐ-
τῷ· Ὀλιγόπιστε, εἰς τί ἐδίσασας; Καὶ ἐμβάντων 32
αὐτῶν εἰς τὸ πλοῖον, ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος. Οἱ δὲ 33
ἐν τῷ πλοίῳ ἐλθόντες προσεκύνησαν αὐτῷ, λέγον-
τες· Ἀληθῶς Θεὸς υἱὸς εἶ.

Καὶ διαπεράσαντες ἦλθον εἰς τὴν γῆν Γεννησα- 34
ρέτ. Καὶ ἐπιγνόντες αὐτὸν οἱ ἄνδρες τῆ τόπου ἐ- 35
κείνου, ἀπέστειλαν εἰς ὅλην τὴν περίχωρον ἐκείνην,
καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ πάντας τοὺς κακῶς ἔχον-
τας. Καὶ παρεκάλουν αὐτὸν, ἵνα μόνον ἄψωνται 36
τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ· καὶ ὅσοι ἤψαν-
το, διεσώθησαν.

ΚΝ. Τότε προσέρχοντα τῷ Ἰησοῦ οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύ- 1
μων Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, λέγοντες· Διατί 2
οἱ μαθηταί σου παραβαίνουσι τὴν παράδοσιν τῶν
πρεσβυτέρων; ὃ γὰρ νίπλονται τὰς χεῖρας αὐτῶν,
ὅταν ἄρτον ἐδίωσιν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐ- 3
τοῖς· Διατί καὶ ὑμεῖς παραβαίνετε τὴν ἐντολὴν τοῦ
Θεοῦ, διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν; Ὁ γὰρ Θεὸς 4
εἶπε (1) ἐνετείλατο, λέγων· Τίμα τὸν πατέρα σου 5
καὶ τὴν μητέρα· καὶ Ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέ-
ρα, θανάτῳ τελευτάτω. Ὑμεῖς δὲ λέγετε· Ὃς ἂν 5
εἴπῃ τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρί· Δῶρον, ὃ ἐστὶν ἐξ ἐμοῦ
ὠφελήθης· καὶ ὃ μὴ τιμήσῃ τὸν πατέρα αὐτοῦ,
ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ. Καὶ ἠκυρώσατε τὴν ἐντολὴν τοῦ 6
Θεοῦ διὰ τὴν παράδοσιν ὑμῶν. Ὑποκριταί, καλῶς 7
προεφήτευσεν περὶ ὑμῶν Ἡσαίας, λέγων· Ἐγγίξει 8
μοι ὁ λαὸς ἔτος τῷ σώματι αὐτῶν, καὶ τοῖς 8

9 χεῖρέςί με τιμᾶ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέ-
 10 διδασκαλίας, ἐντάλματα ἀνθρώπων. Καὶ προσ-
 11 καλεσάμενος τὸν ὄχλον, εἶπεν αὐτοῖς· Ἀκούετε
 12 καὶ συνίετε. Οὐ τὸ εἰσερχόμενον εἰς τὸ σῶμα κοι-
 13 νοῖ τὸν ἄνθρωπον· ἀλλὰ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ
 14 σώματος, τὸ τοῦ κοινοῦ τὸν ἄνθρωπον. Τότε προσ-
 15 ελθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπον αὐτῷ· Οἶδας,
 16 ὅτι οἱ Φαρισαῖοι, ἀκέσαντες τὸν λόγον, ἐσκανδα-
 17 λίσθησαν; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε· Πᾶσα φυτεία,
 18 ἣν ἔκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ μου ὁ ἡράνιος, ἐκριζω-
 19 θήσεται. Ἀφετε αὐτούς· ὁδοῖ εἰσι τυφλοὶ τυ-
 20 φλῶν. Τυφλὸς δὲ τυφλὸν ἐὰν ὁδηγῇ, ἀμφοτέροι
 21 εἰς βόθυνον πεσόντα. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος
 22 εἶπεν αὐτῷ· Φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν ταύτην.
 23 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἀκμὴν καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε;
 24 ἅπαρ νοεῖτε, ὅτι πᾶν τὸ εἰσπορευόμενον εἰς τὸ σῶ-
 25 μα, εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ, καὶ εἰς ἀφεδρῶνα ἐκ-
 26 βάλλεται; Τὰ δὲ ἐκπορευόμενα ἐκ τοῦ σώματος,
 27 ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχεται, κακείμενα κοινοῖ τὸν ἄν-
 28 θρωπον. Ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλο-
 29 γισμοὶ πονηροὶ, φόνοι, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, κλοπαί,
 30 ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι. Ταῦτά ἐστι τὰ κοι-
 31 νῶντα τὸν ἄνθρωπον· τὸ δὲ ἀνίπτοις χερσὶ φαγεῖν
 32 ἢ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.

21 Καὶ ἐξελθὼν ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς, ἀνεχώρησεν εἰς
 22 τὰ μέρη Τύρου καὶ Σιδῶνος. Καὶ ἰδὲ, γυνὴ Χα-
 23 νααία ἀπὸ τῶν ὀρίων ἐκείνων ἐξελθῆσα, ἐκραύ-

ΚΥ. γάσεν αὐτῷ λέγουσα· Ἐλέησόν με, Κύριε, υἱὲ
 Δαβὶδ, ἡ θυγάτηρ μου κακῶς δαίμονίζεται. Ὁ 23
 δὲ ἐκ ἀπεκρίθη αὐτῇ λόγον· καὶ προσελθόντες οἱ
 μαθηταὶ αὐτῆς, ἡρώτων αὐτὸν, λέγοντες· Ἀπόλυ-
 σον αὐτήν, ὅτι κράζει ὀπίδεν ἡμῶν. Ὁ δὲ ἀπο- 24
 κριθεὶς εἶπεν· Οὐκ ἀπεσάλην εἰ μὴ εἰς τὰ πρόβα-
 τα τὰ ἀπολωλότα οἴκου Ἰσραὴλ. Ἡ δὲ ἐλθῆσα 25
¹ προσκυῖν- ⁽¹⁾ προσεκύνει" αὐτῷ, λέγουσα· Κύριε, βοήθει μοι.
 σεν
 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Οὐκ ἔστι καλὸν λαβεῖν τὸν 26
 ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς κυναρίοις. Ἡ 27
 δὲ εἶπε· Ναί, Κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ἐδίει ἀπὸ
 τῶν ψιχίων τῶν πιπλόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τῶν
 κυρίων αὐτῶν. Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐ- 28
 τῇ· Ὡ γύναι, μεγάλη σε ἡ πίσις· ᾤκησέν σοι
 ὡς θέλεις. Καὶ ἰάθη ἡ θυγάτηρ αὐτῆς ἀπὸ τῆς
 ὥρας ἐκείνης.

Καὶ μεταβὰς ἐκεῖθεν ὁ Ἰησοῦς, ἦλθε παρὰ τὴν 29
 θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας· καὶ ἀναβὰς εἰς τὸ ὄρος,
 ἐκάθητο ἐκεῖ. Καὶ προσῆλθον αὐτῷ ὄχλοι πολλοί, 30
 ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν χωλοὺς, τυφλοὺς, κωφοὺς,
 κυλλοὺς, καὶ ἑτέρας πολλοὺς· καὶ ἔρριψαν αὐτὸς πα-
 ρὰ τῆς πόδας ⁽²⁾ τῷ Ἰησοῦ" καὶ ἐθεράπευσεν αὐ-
 τοὺς· Ὡς τε τῶν ὄχλων θαυμάσαι βλέποντας κω- 31
 φῶς λαλῆντας, κυλλοὺς ὑγιεῖς, χωλὸς περιπατῶν-
 τας, καὶ τυφλὸς βλέποντας· καὶ ἐδόξασαν τὸν Θε-
 ον Ἰσραὴλ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος τοὺς 32
 μαθητάς αὐτῆς, εἶπε· Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄ-
 χλον, ὅτι ἤδη ⁽³⁾ ἡμέρας" τρεῖς προσμύησίν μοι, καὶ
 ἐκ ἔχουσι τί φάγωσι· καὶ ἀπολύσαι αὐτὸς νήσεις

² μὲτ'

³ ἡμέρας

33 ἔθελω, μήποτε ἐκλυθῶσιν ἐν τῇ ὁδῷ. Καὶ λέ-
 γουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτῷ· Πόθεν ἡμῖν ἐν ἔρη-
 μία ἄρτοι τοσῶτοι, ὥς ἐ χορτάσαι ὄχλον τοσῶτον;
 34 Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Πόσους ἄρτους ἔχετε;
 35 οἱ δὲ εἶπον· Ἐπὶ δέ, καὶ ὀλίγα ἰχθύδια. Καὶ ἐκέ-
 36 λευσε τοῖς ὄχλοις ἀναπεσεῖν ἐπὶ τὴν γῆν. Καὶ
 λαβὼν τὰς ἐπὶ δέ ἄρτους καὶ τὰς ἰχθύδας, εὐχαρισ-
 37 τήσας ἔκλασε, καὶ ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς αὐτῷ· οἱ
 δὲ μαθηταὶ τῷ ὄχλῳ. Καὶ ἔφαγον πάντες, καὶ
 38 ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦσαν τὸ περισσεῦον τῶν κλασ-
 39 μμάτων, ἐπὶ δέ σφυρίδας πλήρεις. Οἱ δὲ ἐδίδοντες
 ἦσαν τετρακισχίλιοι ἄνδρες, χωρὶς γυναικῶν καὶ
 39 παιδίων. Καὶ ἀπολύσας τὰς ὄχλους ⁽¹⁾ ἐνέβη
 εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἦλθεν εἰς τὰ ὄρια Μαγδαλά.

XV.

1 Καὶ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι καὶ Σαδδουκαῖοι,
 πειράζοντες ἐπηρώτησαν αὐτὸν σημεῖον ἐκ τῷ οὐ-
 2 ρανῷ ἐπιδείξαι αὐτοῖς. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐ-
 3 τοῖς· Ὁψίας ἡγομῶν, λέγετε· Εὐδία· πυρρᾶζει
 γὰρ ὁ ἕρως· καὶ πρωί· Σήμερον χειμῶν· πυρρᾶ-
 30 ζει γὰρ συγνάζων ὁ ἕρως. Ἐποκριτὰς τὸ μὲν
 πρόσωπον τῷ ἕρως γινώσκετε διακρίνειν, τὰ δὲ
 4 σημεῖα τῶν καιρῶν ἔδυναδε; Γενεὰ πονηρὰ καὶ
 μοιχαλὶς σημεῖον ἐπιζητεῖ· καὶ σημεῖον ἔδοθήσε-
 31 ται αὐτῇ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωάν· τῷ προφήτου.
 Καὶ καταλιπὼν αὐτοὺς, ἀπῆλθε.

XVI.

5 Καὶ ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτῷ εἰς τὸ πέραν, ἐ-
 6 πελάζοντο ἄρτους λαβεῖν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐ-
 τοῖς· Ὁρᾶτε καὶ προσέχετε ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν
 7 Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων. Οἱ δὲ διελογίζοντο ἐν

1 ἀνέβη

ΣΤΙ.

ἑαυτοῖς, λέγοντες· Ὅτι ἄρτους ἐκ ἐλάσμου.
 Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· αὐτοῖς· Τί διαλογί- 8
 ζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτους ἐκ ἐλάβε-
 τε ; ἔγωγε νοεῖτε, ἐδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε ἄρ- 9
 τους τῶν πεντακισχιλίων, καὶ πόσους κοφίνους ἐλάβε-
 τε ; ἐδὲ τὸς ἐπὶ ἄρτους τῶν τετρακισχιλίων, καὶ 10
 πόσας σφυρίδας ἐλάβετε ; πῶς ἔ νοεῖτε, ὅτι ἔ 11
^{εἶπον ὑμῖν ;} περὶ ἄρτου ⁽¹⁾ εἶπον ὑμῖν, προσέχειν" ἀπὸ τῆς
^{Προσέχετε} ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων ; Τότε συν- 12
^{δὲ} ἦκαν, ὅτι ἐκ εἶπε προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τοῦ
 ἄρτου, ἀλλ' ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν Φαρισαίων καὶ
 Σαδδουκαίων.

Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρείας τῆς 13
 Φιλίππου, ἡρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων· Τί-
 να με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι, τὸν υἱὸν τῆ ἀν-
 θρώπου ; Οἱ δὲ εἶπον· Οἱ μὲν, Ἰωάννην τὸν βα- 14
 πτιστήν· ἄλλοι δὲ, Ἡλίαν· ἕτεροι δὲ, Ἰερεμίαν, ἢ
 ἓνα τῶν προφητῶν. Λέγει αὐτοῖς· Ὑμεῖς δὲ τίνα 15
 με λέγετε εἶναι ; Ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος 16
 εἶπε· Σὺ εἶ ὁ Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τῆ ζωῆς.
 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Μακάριος 17
 εἶ, Σίμων βάρ Ἰωνᾶ· ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα ἐκ ἀπε-
 κάλυψέ σοι, ἀλλ' ὁ πατήρ μου, ὁ ἐν τοῖς ὕρανοις.
 Καὶ γὰρ δέ σοι λέγω, ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύ- 18
 τη τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν· καὶ
 πύλαι ᾗτου ἐ κατισχύουσιν αὐτῆς. Καὶ δώσω σοι 19
 τὰς κλεῖς τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν· καὶ ὃ ἐὰν
 δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμμένον ἐν τοῖς ὕρανοις·
 καὶ ὃ ἐὰν λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμμένον ἐν τοῖς

20 ἑράνοῖς. Τότε ⁽¹⁾ διεστείλατο τοῖς μαθηταῖς αὐ-
τῷ, ἵνα μηδενὶ εἰπωσιν, ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ Ἰησοῦς·

ΧVI.

¹ ἐπιτίμῃσιν

21 ὁ Χριστός. Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς δεικνύειν
τοῖς μαθηταῖς αὐτῷ, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἀπελθεῖν εἰς
Ἱεροσόλυμα, καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέ-
ρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκταν-

22 θῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. Καὶ προσ-
λαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος, ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐ-
τῷ, λέγων· Ἰλεώς σοι Κύριε· ἢ μὴ ἔσται σοι τοῦ-

23 το. Ὁ δὲ σφραγίσας τὸ στόμα τοῦ Πέτρου· Ὑπαγε ὀπί-
σω μου, Σατανᾶ· σκάνδαλόν μου εἶ· ὅτι ἢ φρο-

24 νεῖς τὰ τῷ Θεῷ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων. Τότε

ὁ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτῷ· Εἴ τις θέλει ὀ-
πίσω μου ἔλθειν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν, καὶ ἀράτω

25 τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθεῖτω μοι. Ὃς γὰρ
ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν·

ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὖ-
26 ρήσει αὐτήν. Τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος, ἐὰν

τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζη-
μιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς

27 ψυχῆς αὐτοῦ; Μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρ-
χεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, μετὰ τῶν ἀγ-
γέλων αὐτοῦ· καὶ τότε ἀποδώσει ἐκάστω, κατὰ τὴν

28 πρᾶξιν αὐτοῦ. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰσὶ τινες τῶν
ᾧδε ⁽²⁾ ἐσηκότων, οἵτινες ἢ μὴ γεύσονται θανά-

² ἐρώτων

29 τος, ἕως ἄν ἴδωσι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον
ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

30 Καὶ μεθ' ἡμέρας ἑξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν

ΧVII.

XVI.

ἑαυτοῖς, λέγοντες· Ὅτι ἄρτους ἔκ ἐλάβομεν.
 Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν τὸ αὐτοῖς· Τί διαλογί- 8
 ζεσθε ἐν ἑαυτοῖς, ὀλιγόπιστοι, ὅτι ἄρτους ἔκ ἐλάβε-
 τε ; ἔπω νοεῖτε, ἐδὲ μνημονεύετε τοὺς πέντε ἄρ- 9
 τος τῶν πεντακιχιλίων, καὶ πόσους κοφίνους ἐλάβε-
 τε ; ἐδὲ τὸς ἐπὶ τὰ ἄρτους τῶν τετρακιχιλίων, καὶ 10
 πόσους σφυρίδας ἐλάβετε ; πῶς ἔ νοεῖτε, ὅτι ἔ 11

¹ εἶπον ὑμῖν ;
 Προσέχετε
 δὲ

περὶ ἄρτου ⁽¹⁾ εἶπον ὑμῖν, προσέχειν" ἀπὸ τῆς
 ζύμης τῶν Φαρισαίων καὶ Σαδδουκαίων ; Τότε συν- 12
 ἦκαν, ὅτι ἔκ εἶπε προσέχειν ἀπὸ τῆς ζύμης τοῦ
 ἄρτου, ἀλλ' ἀπὸ τῆς διδαχῆς τῶν Φαρισαίων καὶ
 Σαδδουκαίων.

Ἐλθὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὰ μέρη Καισαρείας τῆς 13
 Φιλίππου, ἡρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγων· Τί-
 να με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι, τὸν υἱὸν τῆ ἀν-
 θρώπου ; Οἱ δὲ εἶπον· Οἱ μὲν, Ἰωάννην τὸν βα- 14
 πτίσῃν· ἄλλοι δὲ, Ἡλίαν· ἕτεροι δὲ, Ἰερεμίαν, ἢ
 ἓνα τῶν προφητῶν. Λέγει αὐτοῖς· Ὑμεῖς δὲ τίνα 15
 με λέγετε εἶναι ; Ἀποκριθεὶς δὲ Σίμων Πέτρος 16
 εἶπε· Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τῆ ζωῆς.
 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Μακάριος 17
 εἶ, Σίμων βᾶρ Ἰωνᾶ· ὅτι σὰρξ καὶ αἷμα ἔκ ἀπε-
 κάλυψέ σοι, ἀλλ' ὁ πατήρ μου, ὁ ἐν τοῖς ἔθρονοις.
 Καὶ γὰρ δέ σοι λέγω, ὅτι σὺ εἶ Πέτρος, καὶ ἐπὶ ταύ- 18
 τη τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν· καὶ
 πύλας ᾗδου ἔ κατιχύσουσιν αὐτῆς. Καὶ δώσω σοι 19
 τὰς κλεῖς τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν· καὶ ὃ ἐὰν
 δήσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμμένον ἐν τοῖς ἔθρονοις·
 καὶ ὃ ἐὰν λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμμένον ἐν τοῖς

20 ἔρανοῖς. Τότε ⁽¹⁾ διεστείλατο τοῖς μαθηταῖς αὐ-
τῷ, ἵνα μηδενὶ εἴπωσιν, ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ Ἰησοῦς·

XVI.

¹ ἐπιτίμησεν

21 ὁ Χριστός. Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς δεικνύειν
τοῖς μαθηταῖς αὐτῷ, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἀπελθεῖν εἰς
Ἱεροσόλυμα, καὶ πολλὰ παθεῖν ἀπὸ τῶν πρεσβυτέ-
ρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκταν-

22 θῆναι, καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. Καὶ προσ-
λαβόμενος αὐτὸν ὁ Πέτρος, ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐ-
τῷ, λέγων· Ἰλεώς σοι Κίριε· ἢ μὴ ἔσαι σοι τοῦ-

23 το. Ὁ δὲ σφραφείς εἶπε τῷ Πέτρῳ· Ὑπαγε ὀπί-
σω μου, Σατανᾶ· σκάνδαλόν μου εἶ· ὅτι ἢ φρο-

24 νεῖς τὰ τῷ Θεῷ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων. Τότε

25 ὁ Ἰησοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτῷ· Εἴ τις θέλει ὀ-
πίσω μου ἔλθειν, ἀπαρνησάτω ἑαυτὸν, καὶ ἀράτω

26 τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθεῖτω μοι. Ὃς γὰρ
ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν·

27 ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν ἐμοῦ, εὖ-
ρησκει αὐτήν. Τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος, ἐὰν

28 τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζη-
μιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς

29 ψυχῆς αὐτοῦ; Μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρ-
χεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, μετὰ τῶν ἀγ-
γέλων αὐτοῦ· καὶ τότε ἀποδώσει ἐκάστῳ, κατὰ τὴν

30 πράξιν αὐτοῦ. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰσὶ τινες τῶν

31 ὧδε ⁽²⁾ ἐσθλότητων, οἵτινες ἢ μὴ γεύσονται θανά-
του, ἕως ἂν ἴδωσι τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον

32 ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ.

1 Καὶ μεθ' ἡμέρας ἕξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς τὸν

XVII.

² ἐσώται

XVII.

Πέτρον, καὶ Ἰάκωβον, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν
αὐτοῦ· καὶ ἀναφέρει αὐτὸς εἰς ὄρειον ὑψηλὸν κατ'
ιδίαν. Καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ ²
ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος· τὰ δὲ ἱμά-
τια αὐτοῦ ἐγένετο λευκά ὡς τὸ φῶς. Καὶ ἰδὲ, ὥφ- ³
θησαν αὐτοῖς Μωσῆς καὶ Ἡλίας, μετ' αὐτοῦ συλ-
λαβόντες. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπε τῷ Ἰη- ⁴
σοῦ· Κύριε, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὥδε εἶναι· εἰ θέλεις,
ποιήσωμεν ὥδε τρεῖς σκηνάς, σοὶ μίαν, καὶ Μωσῆ
μίαν, καὶ μίαν Ἡλία. Ἐτι αὐτοῦ λαλόντων, ἰδὲ, ⁵
νεφέλη ⁽¹⁾ φωτεινὴ ἐπεσκίασεν αὐτούς· καὶ ἰδὲ, φωνὴ
ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ
ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα· αὐτὸς ἀκούετε. Καὶ ἀκού- ⁶
σαντες οἱ μαθηταί, ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν, καὶ
ἐφοβήθησαν σφόδρα. Καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς, ⁷
ἤψατο αὐτῶν, καὶ εἶπεν· Ἐγέρθητε, καὶ μὴ φοβεῖσθε.
Ἐπάραντες δὲ τὰς ὀφθαλμούς αὐτῶν, εἶδον, ⁸
εἰ μὴ τὸν Ἰησοῦν μόνον. Καὶ καταβαινόντων αὐ- ⁹
τῶν ⁽²⁾ ἀπὸ τῆς ὄρεις, ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς,
λέγων· Μηδενὶ εἶπητε τὸ ὄραμα, ἕως ἃ ὁ υἱὸς τοῦ
ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. Καὶ ἐπηρώτησαν αὐ- ¹⁰
τὸν οἱ μαθηταί αὐτοῦ, λέγοντες· Τί ἔν οι Γραμ-
ματεῖς λέγουσιν, ὅτι Ἡλίας δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον·
Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Ἡλίας ¹¹
μὲν ἔρχεται πρῶτον, καὶ ἀποκαταστήσει πάντα.
Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι Ἡλίας ἤδη ἦλθε, καὶ οὐκ ἐπέ- ¹²
γνωσαν αὐτόν, ἀλλ' ἐποίησαν ἐν αὐτῷ, ὅσα ἠθέλη-
σαν. Οὕτω καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει πάσχειν

¹ φωτός² ἐκ

13 ὑπ' αὐτῶν. Τότε συνῆκαν οἱ μαθηταί, ὅτι περὶ
Ἰωάννη τῷ βαπτιστῇ εἶπεν αὐτοῖς.

XVII.

14 Καὶ ἐλθόντων αὐτῶν πρὸς τὸν ὄχλον, προσῆλ-

15 θεν αὐτῷ ἄνθρωπος, γονυπετῶν ⁽¹⁾ αὐτῷ, καὶ
λέγων· Κύριε, ἐλέησόν μου τὸν υἱόν, ὅτι σεληνια-

1 αὐτὸν

16 ζεται, καὶ κακῶς πάχει· πολλάκις γὰρ πίπτει εἰς
τὸ πῦρ, καὶ πολλάκις εἰς τὸ ὕδωρ. Καὶ προσή-

17 σαν αὐτὸν θεραπεῦσαι. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς
εἶπεν· Ὡ ἄφρονε καὶ διεσραμμένε· ἕως πότε

18 ἔσομαι μεθ' ὑμῶν; ἕως πότε ἀνέξομαι ὑμῶν; φέ-

19 ρετέ μοι αὐτὸν ὥδε. Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰη-

20 σοῦς, καὶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ δαιμόνιον· καὶ ἐθερα-

21 πεύθη ὁ παῖς ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης. Τότε προσ-

22 ελθόντες οἱ μαθηταί τῷ Ἰησοῦ κατ' ἰδίαν, εἶπον·

23 Διατί ἡμεῖς ἐκ ἡδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό; Ὁ δὲ
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Διὰ τὴν ἀπίσταν ὑμῶν. Ἀ-

XVII.

Ἐλθόντων δὲ αὐτῶν εἰς Καπερναῦμ, προσῆλθον 24
οἱ τὰ δίδραχμα λαμβάνοντες τῷ Πέτρῳ, καὶ εἶπον·
Ὁ διδάσκαλος ὑμῶν ἐτελεῖ τὰ δίδραχμα; Λέγει·
Ναί. Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν, προέφθασεν 25
αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Τί σοι δοκεῖ, Σίμων; οἱ βα-
σιλεῖς τῆς γῆς ἀπὸ τίνων λαμβάνουσι τέλη ἢ κῆν-
σον; ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτῶν, ἢ ἀπὸ τῶν ἀλλοτρίων;
Λέγει αὐτῷ· ὁ Πέτρος· Ἐκ τῶν ἀλλοτρίων. 26
Ἐφῆ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀραγε ἐλεύθεροί εἰσιν οἱ
υἱοί. Ἵνα δὲ μὴ σκανδαλίσωμαι αὐτοὺς, πορευ- 27
θεῖς εἰς τὴν θάλασσαν, βάλε ἄγκιστρον, καὶ τὸν
ἀναβάντα πρῶτον ἰχθῦν ἄρον· καὶ ἀνοίξας τὸ σῶμα
αὐτοῦ, εὐρήσεις σατῆρα· ἐκεῖνον λαβὼν, δὸς αὐτοῖς
ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ.

XVIII.

¹ ἡμέρα

Ἐν ἐκείνῃ τῇ ⁽¹⁾ ὥρᾳ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ 1
τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες· Τίς ἄρα μείζων ἐστὶν ἐν τῇ
βασιλείᾳ τῶν ὀρανῶν; Καὶ προσκαλεσάμενος ὁ 2
Ἰησοῦς παιδίον, ἔθηκεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ 3
εἶπεν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐὰν μὴ σφραγῆτε καὶ γε-
νηθεὶς ὡς τὰ παιδιά, ἐμὴ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν βασι-
² ταπεινώσει λείαν τῶν ὀρανῶν. Ὅστις ἂν ⁽²⁾ ταπεινώσῃ ἑαυ- 4
τὸν ὡς τὸ παιδίον τούτο, ὁτός ἐστιν ὁ μείζων ἐν τῇ
βασιλείᾳ τῶν ὀρανῶν. Καὶ ὅς ἐστιν ἐὰν δεξιῇ παι- 5
δίον τοιοῦτον ἐν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται.
Ὅς δ' ἂν σκανδαλίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τούτων τῶν 6
πιστευόντων εἰς ἐμὲ, συμφέρει αὐτῷ, ἵνα κρεμασθῇ
³ εἰς μύλον ὀνικῶς ⁽³⁾ ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ κα- 7
ταποντιθῇ ἐν τῷ πελάγει τῆς θαλάσσης. Οὐαὶ
τῷ κόσμῳ ἀπὸ τῶν σκανδάλων. Ἀνάγκη γάρ

4 ἔσιν ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα· πλὴν καὶ τῷ ἀνθρώπῳ
 8 ἐκείνῳ, δι' ὃ τὸ σκάνδαλον ἔρχεται. Εἰ δὲ ἡ χεὶρ
 σὺ, ἢ ὁ πῆς σὺ σκανδαλίζει σε, ἔκκοψον ⁽¹⁾ αὐτὰ,"
 5 καὶ βάλε ἀπὸ σὺ· καλὸν σοι ἐστὶν εἰσελθεῖν εἰς τὴν
 ζωὴν χωλὸν ἢ κυλλὸν, ἢ δύο χεῖρας ἢ δύο πόδας
 9 ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον. Καὶ εἰ ὁ
 ὀφθαλμός σου σκανδαλίζει σε, ἔξελε αὐτόν, καὶ βά-
 26 λε ἀπὸ σὺ. Καλὸν σοι ἐστὶ μονόφθαλμον εἰς τὴν
 27 ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ δύο ὀφθαλμούς ἔχοντα βληθῆ-
 10 ναι εἰς τὴν γέενναν τῆ πυρός. Ὁρᾶτε, μὴ κατα-
 φρονήσητε ἐνὸς τῶν μικρῶν τέτων· λέγω γὰρ ὑ-
 μῖν, ὅτι οἱ ἄγγελοι αὐτῶν ἐν ἑβρανοῖς διὰ παντός
 βλέπουσιν τὸ πρόσωπον τῆ πατρὸς μου, τῆ ἐν ἑβρα-
 11 νοῖς. Ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τῆ ἀνθρώπου σῶσαι τὸ
 12 ἀπολωλός. ^κ Τί ὑμῖν δοκεῖ; ἐὰν γῆται τινὶ ἀν-
 θρώπῳ ἑκατὸν πρόβατα, καὶ πλανηθῇ ἐν ἐξ αὐτῶν·
 2 ἕχι ἀφείς τὰ ἐννενηκονταεννέα ἐπὶ τὰ ὄρη, πορευ-
 3 θείς ζητεῖ τὸ πλανώμενον; καὶ ἐὰν γῆται εὐρεῖν
 αὐτό, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι χαίρει ἐπ' αὐτῷ μᾶλ-
 13 λον, ἢ ἐπὶ τοῖς ἐννενηκονταεννέα, τοῖς μὴ πεπλα-
 4 νημέροις. Οὕτως καὶ ἔστι θέλημα ἑμπροσθεν τοῦ
 πατρὸς ὑμῶν, τῆ ἐν ἑβρανοῖς, ἵνα ἀπόληται εἰς τῶν
 5 μικρῶν τέτων. Ἐὰν δὲ ἁμαρτήσῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελ-
 φός σου, ὕπαγε, ^κ καὶ ἔλεγξον αὐτόν μετὰ σὺ
 6 καὶ αὐτῷ μόνῳ· ἐὰν σου ἀκούσῃ, ἐκέρδησας τὸν ἀ-
 16 δελφόν σου. Ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσῃ, παρὰ λαβε μετὰ
 σὺ ἔτι ἓνα ἢ δύο· ἵνα ἐπὶ σώματι ^θ δύο μαρτύρων
 7 ἢ τριῶν σταθῇ πᾶν ῥῆμα. Ἐὰν δὲ παρακῆσῃ αὐ-
 τῶν, εἰπὲ τῇ ἐκκλησίᾳ. Ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας

1 αὐτὸν

XVIII.

παρακέσση, ἔσω σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ τελώ-
νης. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἐὰν δήσητε ἐπὶ τῆς 18
γῆς, ἔσται δεδεμμένα ἐν τῷ ἔρανῳ· καὶ ὅσα ἐὰν λύ-
σητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμμένα ἐν τῷ ἔρανῳ.
Πάλιν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν δύο ὑμῶν συμφωνήσω- 19
σιν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγματός, ἢ ἐὰν
αἰτήσωνται, ἁρτήσεται αὐτοῖς παρὰ τῆ πατρὸς μου,
τῆ ἐν ἔρανοῖς. Οὐ γάρ εἰσι δύο ἢ τρεῖς συνηγμέ- 20
νοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν.

Τότε προσελθὼν αὐτῷ ὁ Πέτρος, εἶπε· Κύριε, 21
ποσάκις ἁμαρτήσῃ εἰς ἐμὲ ὁ ἀδελφός μου, καὶ ἀφ-
ήσω αὐτῷ; ἕως ἐπτάκις; Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· 22
Οὐ λέγω σοι, ἕως ἐπτάκις, ἀλλ' ἕως ἑβδομηκον-
τάκις ἐπτά. Διὰ τῆτο ὡμοιωθή ἡ βασιλεία τῶν 23
ἔρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὃς ἠθέλησε συνᾶραι λό-
γον μετὰ τῶν δούλων αὐτοῦ. Ἀρξαμένη δὲ αὐτῇ 24
συναίρειν, προσηνέχθη αὐτῷ εἰς ὀφειλέτης μυρίων
ταλάντων. Μὴ ἔχοντος δὲ αὐτῆ ἀποδῆναι, ἐκέ- 25
λευσεν αὐτὸν ὁ κύριος αὐτῇ πρᾶθῆναι, καὶ τὴν γυ-
ναῖκα αὐτῆ, καὶ τὰ τέκνα, καὶ πάντα ὅσα εἶχε, καὶ
ἀποδοθῆναι. Περσὼν ἦν ὁ δῆλος προσεκύνει αὐτῷ, 26
λέγων· Κύριε, μακροθύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ πάντα
σοι ἀποδώσω. Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ κύριος τῇ δέ- 27
λου ἐκείνου, ἀπέλυσεν αὐτὸν, καὶ τὸ δάνειον ἀφῆ-
κεν αὐτῷ. Ἐξελθὼν δὲ ὁ δῆλος ἐκεῖνος, εὗρεν 28
ἓνα τῶν συνδέλων αὐτῆ, ὃς ὥφειλεν αὐτῷ ἑκατὸν
δηνάρια· καὶ κρατήσας αὐτὸν ἔπνιγε, λέγων· Ἀπό-
δος μοι ⁽¹⁾ ὅ, τι" ὀφείλεις. Περσὼν ἦν ὁ σύν- 29
δουλός αὐτῆ· εἰς τὰς πόδας αὐτῆ, παρεκάλει

1 ε' τι

XVIII.

αὐτὸν, λέγων· Μακροδύμησον ἐπ' ἐμοί, καὶ ἵπν-
 30 τα^ς ἀποδώσω σοι. Ὁ δὲ ἐκ ἤθελεν· ἀλλὰ ἀπελ-
 θὼν ἔβαλεν αὐτὸν εἰς φυλακὴν, ἕως ἃ ἀποδῶ τὸ
 31 ὀφειλόμενον. Ἰδόντες δὲ οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ τὰ ἡρό-
 19 μῳρα, ἐλυπήθησαν σφόδρα· καὶ ἐλθόντες διεσάφη-
 32 σαν τῷ κυρίῳ αὐτῶν πάντα τὰ ἡρόμῳρα. Τότε
 προσκαλεσάμενος αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ, λέγει αὐ-
 20 τῷ· Δὲλε πονηρὲ, πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφ-
 33 ἤκασοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με. Οὐκ ἔδει καὶ σε
 21 ἐλεῆσαι τὸν σύνδουλόν σε, ὡς καὶ ἐγὼ σε ἠλέησα ;
 34 Καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς
 22 βασανισαῖς, ἕως ἃ ἀποδῶ πᾶν τὸ ὀφειλόμενον αὐ-
 35 τῷ. Οὕτω καὶ ὁ πατήρ μου ὁ ἐπουράνιος ποιήσει
 23 ὑμῖν, ἐὰν μὴ ἀφῆτε ἕκαστος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ἀπὸ
 τῶν καρδιῶν ὑμῶν τὰ παραπτώματα αὐτῶν.^ς

XIX.

1 Καὶ ἐγένετο, ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς λόγους
 τέτους, μετήρην ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἦλθεν εἰς
 2 τὰ ὄρια τῆς Ἰουδαίας, πέραν τοῦ Ἰορδάνου. Καὶ
 ἠκολούθησαν αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· καὶ ἐδεράπευσεν
 3 αὐτὸς ἐκεῖ. Καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ Φαρισαῖοι,
 26 περράζοντες αὐτὸν καὶ λέγοντες τῷ αὐτῷ·^ς Εἰ ἔξεσ-
 27 τιν ἀνθρώπων ἀπολύσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ
 4 πᾶσαν αἰτίαν ; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐκ
 28 ἀνέγνωτε, ὅτι ὁ ποιήσας ἀπ' ἀρχῆς ἄρσεν καὶ θή-
 5 λυ ἐποίησεν αὐτὸς ; καὶ εἶπεν· Ἔνεκεν τούτου κα-
 ταλείψει ἄνθρωπος^ς τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα,
 καὶ ⁽¹⁾ προσκολληθήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἕ-
 6 σονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. Ὡς ἐκέτι εἰσὶ δύο,
 29 ἀλλὰ σὰρξ μία. Ὁ ἐν ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄν-

¹ κολληθήσε-
ται

XIX. Θρωπος μὴ χωριζέτω. Λέγουσιν αὐτῷ· Τί ἔθ' 7
 Μωσῆς ἐνετείλατο δῆνα βιβλίον ἀποσασίου, καὶ
 ἀπολύσαι αὐτήν; Λέγει αὐτοῖς· Ὅτι Μωσῆς πρὸς 8
 τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεψεν ὑμῖν ἀπολύσαι
 τὰς γυναῖκας ὑμῶν· ἀπ' ἀρχῆς δὲ ἔβ' γέγονεν ἔ-
 τω. Λέγω δὲ ὑμῖν, ὅτι ὅς ἀν' ἀπολύσῃ τὴν γυ- 9
 ναῖκα αὐτῆ, ἢ εἴ μὴ ἐπὶ πορνείᾳ, καὶ γαμήσῃ ἄλ-
 λην, μοιχᾷται· καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας μοι-
 χᾷται. Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτῆ· Εἰ ἔτως 10
 ἐστὶν ἡ αἰτία τῆ ἀνδρώπου μετὰ τῆς γυναικὸς, ἔ
 συμφέρει γαμῆσαι. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ πάν- 11
 τες χωρῶσι τὸν λόγον τῆτον, ἀλλ' οἷς δέδοται.
 Εἰσὶ γὰρ εὐνῆχοι, οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐβλή- 12
 θησαν ἔτω· καὶ εἰσιν εὐνῆχοι, οἵτινες εὐνῆχιδῆ-
 σαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· καὶ εἰσιν εὐνῆχοι, οἵτι-
 νες εὐνῆχισαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν ἑ-
 ρανῶν. Ὁ δυνάμην[Ⓢ] χωρεῖν, χωρεῖτω.

Τότε προσηνέχθη αὐτῷ παιδία, ἵνα τὰς χεῖρας 13
 ἐπιθεῖ αὐτοῖς, καὶ προσεύξῃται· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπ-
 ετίμησαν αὐτοῖς. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἄφετε τὰ 14
 παιδία, καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρὸς με· τῶν
 γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν ἑρανῶν. Καὶ 15
 ἐπιθεὶς αὐτοῖς τὰς χεῖρας, ἐπορεύθη ἐκεῖθεν. Καὶ 16
 ἰδὲ, εἰς προσελθὼν, εἶπεν αὐτῷ· Διδάσκαλε ἁ-
 γαθε, τί ἀγαθὸν ποιήσω, ἵνα ἔχω ζωὴν αἰώνι-
 ον; Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· ⁽¹⁾ Τί με λέγεις ἀγαθόν; 17
 ἔδεις ἀγαθός, εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός. Εἰ δὲ θέλεις
 εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν, τήρησον τὰς ἐντολάς. Λέ- 18

ὁ τί με ἱρω-
 τᾶς περὶ τῆ
 ἀγαθῆς; εἷς
 ἐστὶν ὁ ἀγα-
 θός.

- γει αὐτῷ· Ποίας; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε· Τό· Οὐ φο-
 νεύσεις· Οὐ μοιχεύσεις· Οὐ κλέψεις· Οὐ ψευδο-
 19 μαρτυρήσεις· Τίμα τὸν πατέρα τ^ς σου^ς καὶ τὴν
 μητέρα· καὶ· Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σε ὡς σε-
 20 αὐτόν· Λέγει αὐτῷ ὁ νεανίσκος· Πάντα ταῦτα
 21 ἐφύλαξά μιν ἐκ νεότητός μου· τί ἔτι ὑσερῶ; Ἐφη
 αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Εἰ θέλεις τέλει^ς εἶναι, ὑπάγε,
 πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα, καὶ δὸς πτωχοῖς· καὶ
 22 ἔξεις θησαυρὸν ἐν ἑρανῶ· καὶ δεῦρο, ἀκολούθει μοι.
 23 Ἀκούσας δὲ ὁ νεανίσκος τὸν λόγον, ἀπῆλθε λυ-
 24 πῆλπος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά· Ὁ δὲ Ἰη-
 σοῦς εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτῶ· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι
 25 δυσκόλως πλῆσιος εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν
 τῶν ἑρανῶν· Πάλιν δὲ λέγω ὑμῖν, εὐκοπώτερόν
 26 ἐστὶ κάμηλον διὰ τρυπήματος ῥαφίδος ⁽¹⁾ διελθεῖν, ¹ εἰσελθεῖν
 ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τῆς Θεῆς εἰσελθεῖν.
 27 Ἀκούσαντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτῶ, ἐξεπλήσσον-
 το σφόδρα, λέγοντες· Τίς ἄρα δύναται σωθῆναι;
 28 Ἐμβλέψας δὲ ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Παρὰ ἄν-
 29 θρώποις τῆτο ἀδύνατόν ἐστι, παρὰ δὲ Θεῷ πάντα
 30 δυνατὰ ἐστὶ· Τότε ἀποκριθεὶς ὁ Πέτρος, εἶπεν αὐ-
 τῷ· Ἰδὲ, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολοθήσαμεν
 31 σοι· τί ἄρα ἔσται ἡμῖν; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς·
 32 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὑμεῖς οἱ ἀκολοθήσαντές μοι, ἐν
 τῇ καλιγνυσίᾳ, ὅταν καθίσῃ ὁ υἱὸς τῆς ἀνθρώπου ἐπὶ
 33 θρόνου δόξης αὐτῆς, καθίσεσθε καὶ ὑμεῖς ἐπὶ δώδεκα
 34 θρόνους, κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τῆς Ἰσραήλ.
 35 Καὶ πᾶς ὃς ἀφήκεν οἰκίαν, ἢ ἀδελφούς, ἢ ἀδελφάς,
 36 ἢ πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἢ ἀγροὺς,

ΧΙΧ. ἔνεκεν τῷ ὀνόμαίός μου, ἑκατονταπλασίονα λήψεται,
καὶ ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσει. Πολλοὶ δὲ ἔσονται 30

XX. πρῶτοι ἔχατοι· καὶ ἔχατοι πρῶτοι. Ὁμοία γάρ 1
ἔσιν ἡ βασιλεία τῶν ὐρανῶν ἀνθρώπων οἰκοδεσποῇ,
ὃς ἐξῆλθεν ἅμα πρῶτ' μιθώσασθαι ἐργάτας εἰς
τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. Συμφωνήσας δὲ μετὰ τῶν 2
ἐργατῶν ἐκ δηνάρων τὴν ἡμέραν, ἀπέστειλεν αὐτοὺς
εἰς τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ. Καὶ ἐξελθὼν περὶ τὴν 3
τρίτην ὥραν, εἶδεν ἄλλους ἐσώτας ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀρ-

¹ καὶ ἐκείνοις γούς· ⁽¹⁾ καὶ ἐκείνοις" εἶπεν· Ὑπάγετε καὶ ὑμεῖς εἰς 4
τὸν ἀμπελῶνα· καὶ ὁ ἐὰν ᾖ δίκαιον, δώσω ὑμῖν.
Οἱ δὲ ἀπῆλθον. Πάλιν ἐξελθὼν περὶ ἕκτην καὶ 5

² ἐνάτην ⁽²⁾ ἐνάτην" ὥραν, ἐποίησεν ὡσαύτως. Περὶ δὲ 6
τὴν ἐνδεκάτην τὴν ὥραν ἐξελθὼν, εὗρεν ἄλλους ἐ-
σώτας τὰς ἀργεῖς, καὶ λέγει αὐτοῖς· Τί ὥδε ἐσῆκα-
τε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀργοί; Λέγουσιν αὐτῷ· Ὅτι 7
ἡμεῖς ἡμᾶς ἐμιθώσατο. Λέγει αὐτοῖς· Ὑπάγετε
καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν ἀμπελῶνα· καὶ ὁ ἐὰν ᾖ δίκαιον,
λήψετε. Ὁψίας δὲ θυομένης, λέγει ὁ κύριος τῷ 8
ἀμπελῶνι τῷ ἐπιτρόπῳ αὐτοῦ· Κάλесον τὰς ἐρ-
γάτας, καὶ ἀπόδο' αὐτοῖς τὸν μισθόν, ἀρχάμηνος
ἀπὸ τῶν ἐσχάτων, ἕως τῶν πρώτων. Καὶ ἐλθόν- 9
τες οἱ περὶ τὴν ἐνδεκάτην ὥραν, ἔλαβον ἀνὰ δηνά-
ριον. Ἐλθόντες δὲ οἱ πρῶτοι, ἐνόμισαν, ὅτι πλεί- 10
ονα λήψονται καὶ ἔλαβον καὶ αὐτοὶ ἀνὰ δηνάριον.
Λαβόντες δὲ ἐγόγγυζον κατὰ τὸ οἰκοδεσπότου, 11
λέγοντες· Ὅτι ἅτοι οἱ ἔχατοι μίαν ὥραν ἐποίη- 12
σαν, καὶ ἴσως ἡμῖν αὐτὰς ἐποίησας, τοῖς βασιλεύ-
σει τὸ βάρος τῆς ἡμέρας, καὶ τὸν καύσωνα. Ὁ δὲ 13

- ἀποκριθεὶς εἶπεν ἐν ταύταις· Ἐταῖρε, ἐκ ἀδικῶ σε·
- 14 ἔχῃ θηναρίῃ συνεφώνησάς μοι ; ἄρον τὸ σὸν, καὶ ὑπάγε. Θέλω δὲ τῷ τῷ ἔχάτω δῶναί ὡς καὶ
- 15 σοι. Ἡ ἐκ ἔξεςί μοι ποιῆσαι ὃ θέλω ἐν τοῖς ἐμοῖς ; ⁽¹⁾ ἢ ὁ ὀφθαλμός σου πονηρός ἐστιν, ὅτι
- 16 ἐγὼ ἀγαθός εἰμι ; Οὕτως ἔσονται οἱ ἔχatoi πρῶτοι· καὶ οἱ πρῶτοι ἔχatoi. Πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοὶ, ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.
- 17 Καὶ ἀναβαίνων ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα, παρέλαβε τῆς δώδεκα μαθητὰς κατ' ἰδίαν ἐν τῇ ὁδῷ,
- 18 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἰδοὺ, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τῆ ἀνθρώπου παραδοθήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ γραμματεῦσι· καὶ κατακρινῶσιν αὐτὸν θανάτῳ, καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ ἐμπαῖξαι, καὶ μαστιγῶσαι, καὶ σταυρῶσαι· καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.
- 20 Τότε πρὸς ἤλθεν αὐτῷ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου, μετὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς, προσκυνῶσα, καὶ αἰτῶσα τι παρ' αὐτῆς. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· Τί θέλεις ;
- 21 Λέγει αὐτῷ· Εἰπὲ, ἵνα καθίσωσιν οὗτοι οἱ δύο υἱοί μου, εἷς ἐκ δεξιῶν σε καὶ εἷς ἐξ εὐωνύμων * σε, ὡς ἐν
- 22 τῇ βασιλείᾳ σε. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Οὐκ οἶδατε τί αἰτεῖσθε. Δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον, ὃ ἐγὼ μέλλω πίνειν ; καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι βαπτισθῆναι ; Λέγουσιν αὐτῷ· Δυνάμεθα.
- 23 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Τὸ μὲν ποτήριόν μου πίεσθε· καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθήσεσθε· ὡς τὸ δὲ καθίσαι ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων * μου, ὡς ἐστὶν ἐμὸν δῶναί, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται ὑπὸ τοῦ πα-

XX.

1 εἰ

XX. τρός μβ. Καὶ ἀκούσαντες οἱ δέκα, ἠγανάκτησαν 24
 περὶ τῶν δύο ἀδελφῶν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλε- 25
 σάμενος αὐτοὺς, εἶπεν· Οἴδατε, ὅτι οἱ ἄρχοντες
 τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ μεγάλοι
 κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. Οὐχ ὕτως δὲ ἔσται 26
 ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὅς ἐάν θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας γένεσθαι,
 ἔσται ὑμῶν διάκονος· καὶ ὅς ἐάν θέλῃ ἐν ὑμῖν εἶναι 27
 πρῶτος, ἔσται ὑμῶν δοῦλος. Ὡς περ ὁ υἱὸς τοῦ 28
 ἀνθρώπου ἔκ ἤλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι,
 καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

Καὶ ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ Ἰεριχῶ, ἠκολού- 29
 θησεν αὐτῷ ὄχλος πολὺς. Καὶ ἰδοὺ, δύο τυφλοὶ 30
 καθήμενοι παρὰ τὴν ὁδόν, ἀκήσαντες ὅτι Ἰησοῦς
 παράγει, ἔκραξαν λέγοντες· Ἐλέησον ἡμᾶς, Κύ-
 ριε, υἱὸς Δαβὶδ. Ὁ δὲ ὄχλος ἐπετίμησεν αὐτοῖς, 31
 ἵνα σιωπήσωσιν. Οἱ δὲ μεῖζον ἔκραζον, λέγοντες·
 Ἐλέησον ἡμᾶς, Κύριε, υἱὸς Δαβὶδ. Καὶ ὡς ὁ 32
 Ἰησοῦς ἐφώνησεν αὐτοὺς, καὶ εἶπε· Τί θέλετε ποιή-
 σω ὑμῖν; Λέγουσιν αὐτῷ· Κύριε, ἵνα ἀνοιχθῶσιν 33
 ἡμῶν οἱ ὀφθαλμοί. Σπλαγχνισθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, 34
 ἤψατο τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν· καὶ εὐθέως ἀνέβλεψ-
 αν αὐτῶν οἱ ὀφθαλμοί· καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

XXI. Καὶ ὅτε ἤγγισαν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ἤλθον εἰς 1
 Βηθθαγῆ, πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν, τότε ὁ Ἰησοῦς
 ἀπέστειλε δύο μαθητάς, λέγων αὐτοῖς· Πορεύεσθε 2
 εἰς τὴν κώμην τὴν ἀπέναντι ὑμῶν· καὶ εὐθέως εὐ-
 ρήσετε ὄνον δεδεμενῆν, καὶ πῶλον μετ' αὐτῆς· λύ-

- 3 πάντες ἀγάγετέ μοι. Καὶ ἐάν τις ὑμῖν εἴπῃ τι, XXI.
 4 ἐρεῖτε, ὅτι ὁ Κύριος αὐτῶν χρεῖαν ἔχει· εὐθέως δὲ
 4 ⁽¹⁾ ἀποστέλλει αὐτούς. Τῷτο δὲ ὅλον ^ε γέγονεν, ¹ ἀποστέλλει
 ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῷ προφήτου, λέγοντος·
 5 Εἶπατε τῇ θυγατρὶ Σιών· Ἰδὲ, ὁ βασιλεὺς σου ἔρ-
 χεται σοι πρᾶς, καὶ ἐπιβέβηκώς ἐπὶ ὄνον καὶ πῶλον
 6 υἱὸν ὑποζυγίου. Πορευθέντες δὲ οἱ μαθηταί, καὶ
 7 ἤγαγον τὴν ὄνον καὶ τὸν πῶλον, καὶ ἐπέβηκαν ἐπά-
 νω αὐτῶν τὰ ἱμάτια αὐτῶν, καὶ ⁽²⁾ ἐπεκάθισαν ² ἐπεκάθισεν
 8 ἐπάνω αὐτῶν. Ὁ δὲ πλεῖς [⊙] ὄχλος ἔσρυσαν
 29 ἐαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐν τῇ ὁδῷ· ἄλλοι δὲ ἔκοπλον
 30 κλάδους ἀπὸ τῶν δένδρων, καὶ ἔσρώννουν ἐν τῇ ὁδῷ.
 9 Οἱ δὲ ὄχλοι οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθεῖντες ἔ-
 31 κκραζον, λέγοντες· Ὡσαννά τῷ υἱῷ Δαβὶδ· εὐλό-
 10 γημος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου· Ὡσαννά
 32 ἐν τοῖς ὑψίστοις. Καὶ εἰσελθόντος αὐτοῦ εἰς Ἱερο-
 σόλυμα· ἐσείδη πᾶσα ἡ πόλις, λέγουσα· Τίς
 11 ἐστὶν ὁτός; Οἱ δὲ ὄχλοι ἔλεγον· Οὗτός ἐστιν Ἰη-
 33 σὺς ὁ προφήτης, ὁ ἀπὸ Ναζαρεθ τῆς Γαλιλαίας.
 12 Καὶ εἰσῆλθεν ὁ Ἰησὺς εἰς τὸ ἱερὸν τῷ Θεῷ, καὶ ἐξ-
 34 ἔβαλε πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας
 ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν κατ-
 ἐσρεψε, καὶ τὰς καθέδρας τῶν πωλόντων τὰς πε-
 13 ρισεράς, καὶ λέγει αὐτοῖς· Γέγραπται· Ὁ οἶκός
 μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν
 14 ἐποιήσατε σπήλαιον ληστῶν. Καὶ προσῆλθον αὐ-
 τῷ ⁽³⁾ τυφλοὶ καὶ χωλοὶ ³ χωλοὶ καὶ
 15 φωνάζοντες· Ἰδόντες δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμ-
 τυφλοὶ

XXI.

ματεῖς τὰ θαυμάσια, ἃ ἐποίησε, καὶ τοὺς παῖδας
κράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ λέγοντας· Ὡσαννά τῷ
υἱῷ Δαβὶδ· ἡγανάκτησαν, καὶ εἶπον αὐτῷ· Ἀκού- 16
εις τί ἔτοι λέγουσιν ; Ὁ δὲ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς·
Ναί· ἐδέποτε ἀνέγνωτε, ὅτι ἐκ σόματός ^α νηπίων
καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον ; Καὶ καταλιπὼν 17
αὐτὸς, ἐξῆλθεν ἔξω τῆς πόλεως εἰς Βηθανίαν, καὶ
ἡυλίδη ἐκεῖ.

Πρωίας δὲ ἐπανάγων εἰς τὴν πόλιν, ἐπείνασε. 18
Καὶ ἰδὼν συκὴν μίαν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἦλθεν ἐπ' αὐτήν, 19
καὶ ἐδὲν εὗρεν ἐν αὐτῇ, εἰ μὴ φύλλα μόνον· καὶ λέ-
γει αὐτῇ· Μηκέτι ἐκ σοῦ καρπὸς ᾠήσεται εἰς τὸν
αἰῶνα. Καὶ ἐξηράνθη παραχρῆμα ἡ συκὴ. Καὶ 20
ιδόντες οἱ μαθηταὶ ἐθαύμασαν, λέγοντες· Πῶς
παραχρῆμα ἐξηράνθη ἡ συκὴ ; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ 21
Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ἐὰν ἔχητε
πίσιν καὶ μὴ διακριθῆτε, ἐ μόνον τὸ τῆς συκῆς
ποιήσετε, ἀλλὰ καὶ τῷ ὄρει τέτω εἴπητε· Ἀρθη-
τι, καὶ βλήθητι εἰς τὴν θάλασσαν· ᾠήσεται.
Καὶ πάντα, ὅσα ἂν αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ, 22
πιστεύοντες, λήψετε.

Καὶ ἐλθόντι αὐτῷ εἰς τὸ ἱερὸν, προσῆλθον αὐ- 23
τῷ διδάσκοντι οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ
λαοῦ, λέγοντες· Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς ;
καὶ τίς σοι ἔδωκε τὴν ἐξουσίαν ταύτην ; Ἀποκρι- 24
θεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Ἐρωτήσω ὑμᾶς κα-
γὼ λόγον ἓνα, ὃν ἐὰν εἴπητέ μοι, καγὼ ὑμῖν ἐρῶ,
ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ. Τὸ βάπτισμα Ἰω- 25
άννου πόθεν ἦν ; ἐξ οὐρανοῦ, ἢ ἐξ ἀνθρώπων ; Οἱ

16 δὲ διελογίζοντο παρ' ἑαυτοῖς, λέγοντες· Ἐὰν εἴ-
 26 πωμῶ· Ἐξ ἑρανοῦ ἑρεῖ ἡμῖν· Διατί ἔν ἐκ ἐπι-
 27 ῖωάννην ὡς προφήτην. Καὶ ἀποκριθέντες τῷ Ἰη-
 17 σῶ εἶπον· Οὐκ οἶδαμῶ. Ἐφη αὐτοῖς καὶ αὐτός·
 Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν, ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.
 28 Τί δὲ ὑμῖν δοκεῖ; Ἄνθρωπος εἶχε τέκνα δύο· καὶ
 18 προσελθὼν τῷ πρώτῳ, εἶπε· Τέκνον, ὕπαγε, σή-
 19 μερον ἐργάζου ἐν τῷ ἀμπελῶνί μου. Ὁ δὲ
 30 ἀποκριθεὶς εἶπεν· Οὐ θέλω· ὕστερον δὲ μεταμελη-
 20 θείς, ἀπῆλθε. Καὶ προσελθὼν τῷ ⁽¹⁾ δευτέρῳ,
 31 εἶπεν ὡσαύτως. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν· Ἐγὼ
 21 Κύριε· καὶ ἐκ ἀπῆλθε. Τίς ἐκ τῶν δύο ἐποίησε τὸ
 22 θέλημα τῷ πατρός; Λέγουσιν αὐτῷ· Ὁ πρῶτος.
 23 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησῶς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι οἱ
 32 τελῶναί καὶ αἱ πόρνοι προάγουσιν ὑμᾶς εἰς τὴν βα-
 24 σιλείαν τῷ Θεῷ. Ἦλθε γὰρ πρὸς ὑμᾶς Ἰωάννης
 25 ἐν ὁδῷ δικαιοσύνης, καὶ ἐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ· οἱ δὲ
 26 τελῶναί καὶ αἱ πόρνοι ἐπίστευσαν αὐτῷ· ὑμεῖς δὲ
 27 ἰδόντες ἐμετεμελήθητε ὕστερον, τῷ πιστεῦσαι αὐ-
 28 τῷ. Ἄλλην παραβολὴν ἀκούσατε· Ἄνθρωπος
 29 τις ἦν οἰκοδεσπότης, ὃς εἰς ἐφύτευσεν ἀμπελῶ-
 30 να, καὶ φραγμὸν αὐτῷ περιέθηκε, καὶ ὥρυξεν ἐν
 31 αὐτῷ ληνόν, καὶ ὠκοδόμησε πύργον, καὶ ἐξέδοτο
 32 αὐτὸν γεωργοῖς· καὶ ἀπεδήμησεν. Ὅτε δὲ ἤγγι-
 33 σεν ὁ καιρὸς τῶν καρπῶν, ἀπέστειλε τὰς δούλους
 34 αὐτῷ πρὸς τοὺς γεωργούς, λαβεῖν τοὺς καρπὸς αὐ-
 35 τῷ. Καὶ λαβόντες οἱ γεωργοὶ τὰς δούλους αὐτῷ,

1 ἐτέρῳ

XXI. ὃν μὲν ἔδειραν, ὃν δὲ ἀπέκτειναν, ὃν δὲ ἐλιθοβολή-
 σαν. Πάλιν ἀπέσειλεν ἄλλους δούλους, πλείονας 36
 τῶν πρώτων· καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς ὡσαύτως. Ὑπε- 37
 ρον δὲ ἀπέσειλε πρὸς αὐτὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, λέγων·
 Ἐντραπήσονταί τὸν υἱόν μου. Οἱ δὲ γεωργοὶ ἰδόν- 38
 τες τὸν υἱόν, εἶπον ἐν ἑαυτοῖς· Οὗτός ἐστιν ὁ κλη-
 ρονόμος, δεῦτε, ἀποκτείνωμεν αὐτόν, καὶ κατάρχω-
 μεν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ. Καὶ λαβόντες αὐτόν, 39
 ἐξέβαλον ἔξω τῆς ἀμπελῶνος, καὶ ἀπέκτειναν.
 Ὅταν ἔνῃ ἔλθῃ ὁ κύριος τῆς ἀμπελῶνος, τί ποιή- 40
 σει τοῖς γεωργοῖς ἐκείνοις; Λέγουσιν αὐτῷ· Κα- 41
 κῆς κακῶς ἀπολέσει αὐτούς, καὶ τὸν ἀμπελῶνα
¹ ἐκδώσεται ⁽¹⁾ ἄλλοις γεωργοῖς, οἵτινες ἀποδώσ-
 σιν αὐτῷ τὰς καρπὰς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν. Λέ- 42
 γει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Οὐδέποτε ἀνέγνωτε ἐν ταῖς
 γραφαῖς· Λίθον, ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομῶν-
 τες, ὅτος ἐγλήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας· παρὰ Κυ-
 ρίου ἐγέρμετο αὕτη, καὶ ἔστι θάυμαστος ἐν ὀφθαλμοῖς
 ἡμῶν; Διὰ τούτου λέγω ὑμῖν, ὅτι ἀρθήσεται ἀφ' 43
 ὑμῶν ἡ βασιλεία τῆς Θεοῦ, καὶ δοθήσεται ἔθνη ποι-
 ῶντι τὰς καρπὰς αὐτῆς. Καὶ ὁ πεσὼν ἐπὶ τὸν λί- 44
 θον τούτον, συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ,
 λικμήσει αὐτόν. Καὶ ἀκούσαντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ 45
 οἱ Φαρισαῖοι τὰς παραβολὰς αὐτοῦ, ἔγνωσαν, ὅτι
 περὶ αὐτῶν λέγει· καὶ ζητούντες αὐτόν κρατῆσαι, 46
 ἐφοβήθησαν τὰς ὄχλους· ἐπειδὴ ὡς προφήτην αὐ-
 τὸν εἶχον. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς, πάλιν εἶ- 1
 πεν αὐτοῖς ἐν παραβολαῖς, λέγων· Ὁμοιωθήσεται ἡ 2
 βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις

XXII.

- 3 ἐποίησε γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ. Καὶ ἀπέστειλε τοὺς
 δούλους αὐτοῦ, καλέσαι τοὺς κεκλημημένους εἰς τοὺς
 4 γάμους· καὶ ἔκ ἤθελον ἔλθεῖν. Πάλιν ἀπέστειλεν
 ἄλλους δούλους, λέγων· Εἰπάτε τοῖς κεκλημημένοις·
 Ἴδού, τὸ ἄριστόν μου ἡτοίμασα, οἱ ταῦροί μου καὶ
 τὰ σιτισὰ τεθυμμένα, καὶ πάντα ἔτοιμα· δεῦτε εἰς
 5 τοὺς γάμους. Οἱ δὲ ἀμελήσαντες, ἀπῆλθον, ὁ
 μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρὸν, ὁ δὲ εἰς τὴν ἐμπορίαν αὐ-
 6 τοῦ· οἱ δὲ λοιποὶ κρατήσαντες τῆς δόξης αὐτοῦ, ὕ-
 7 βρισαν καὶ ἀπέκτειναν. ⁽¹⁾ Ἀκήσας δὲ ὁ βασιλεὺς" ¹ Ὁ δὲ βασι-
 ὡργίσθη· καὶ πέμψας τὰ στρατεύματα αὐτοῦ, ἀπώ-
 λεσε τοὺς φονεῖς ἐκείνης, καὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ἐνέ-
 8 πρησε. Τότε λέγει τοῖς δέλοις αὐτοῦ· Ὁ μὲν γά-
 μος ἔτοιμός ἐστιν, οἱ δὲ κεκλημημένοι ἔκ ἤσαν ἄξιοι.
 9 Πορεύεσθε ἔν ἐπὶ τὰς διεξόδους τῶν ὁδῶν, καὶ ὅσους
 10 ἂν εὕρητε, καλέσατε εἰς τῆς γάμους. Καὶ ἐξελ-
 θόντες οἱ ὄδοι ἐκεῖνοι εἰς τὰς ὁδούς, συνήγαγον
 πάντας, ὅσους εὔρον, πονηροὺς τε καὶ ἀγαθούς· καὶ
 11 ἐπλήσθη ὁ γάμος ἀνακειμένων. Εἰσελθὼν δὲ ὁ
 βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους, εἶδεν ἐκεῖ
 12 ἄνθρωπον ἔκ ἐνδεδυμένον ἔνδυμα γάμου· καὶ λέγει
 αὐτῷ· Ἐταῖρε, πῶς εἰσῆλθες ὧδε, μὴ ἔχων ἔν-
 13δυμα γάμου; Ὁ δὲ ἐφिमώθη. Τότε εἶπεν ὁ βα-
 σιλεὺς τοῖς διακόνοις· Δῆσαντες αὐτοῦ πόδας καὶ
 χεῖρας, ᾤρατε αὐτὸν καὶ ἐκβάλετε εἰς τὸ σκό-
 14τος τὸ ἑξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ
 βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. Πολλοὶ γάρ εἰσι κλητοὶ,
 ὀλίγοι δὲ ἐκλεκτοί.
 15 Τότε πορεύσάντες οἱ Φαρισαῖοι, συμβούλιον ἔ-

XXII. λαβον, ὅπως αὐτὸν παγιδεύσωσιν ἐν λόγῳ. Καὶ 16
 ἀποσέλλουσιν αὐτῷ τοὺς μαθητὰς αὐτῶν μετὰ
 τῶν Ἑρωδιανῶν, λέγοντες· Διδάσκαλε, οἶδαμὲν,
 ὅτι ἀληθὴς εἶ, καὶ τὴν ὁδὸν τῆ Θεοῦ ἐν ἀληθείᾳ δι-
 δάσκεις, καὶ ἃ μέλει σοι περὶ ἑδενός· ἃ γὰρ βλέ-
 πεις εἰς πρόσωπον ἀνθρώπων. Εἰπὲ ἃν ἡμῖν, τί 17
 σοι δοκεῖ, ἔξεσι δοῦναμ κήνσον Καίσαρι, ἢ ἃ; Γινῆς 18
 δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν πονηρίαν αὐτῶν, εἶπε· Τί με πει-
 ράζετε, ὑποκριταί; ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τῷ 19
 κήνσου. Οἱ δὲ προσήνεγκαν αὐτῷ δηνάριον. Καὶ 20
 λέγει αὐτοῖς· Τίνος ἡ εἰκὼν αὐτῇ, καὶ ἡ ἐπιγραφή;
 Λέγουσιν αὐτῷ· Καίσαρος. Τότε λέγει αὐτοῖς· 21
 Ἀπόδοτε ἃν τὰ Καίσαρος Καίσαρι, καὶ τὰ τῷ Θεῷ
 τῷ Θεῷ. Καὶ ἀκέσαντες ἐθαύμασαν· καὶ ἀφέντες 22
 αὐτὸν ἀπῆλθον.

Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθον αὐτῷ Σαδδου- 23
 καῖοι, οἱ λέγοντες, μὴ εἶναι ἀνάσασιν· καὶ ἐπηρώ-
 τησαν αὐτὸν, λέγοντες· Διδάσκαλε, Μωσῆς εἶ- 24
 πεν· Ἐάν τις ἀποθάνῃ μὴ ἔχων τέκνα, ἐπιγαμ-
 βρεύσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἀ-
 ναστήσει σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. Ἦσαν δὲ παρ' 25
 ἡμῖν ἐπὶ ἀδελφοί· καὶ ὁ πρῶτος, γαμήσας, ἐτε-
 λεύτησε· καὶ μὴ ἔχων σπέρμα, ἀφῆκε τὴν γυναῖ-
 κα αὐτοῦ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. Ὁμοίως καὶ ὁ δεύτερος, 26
 καὶ ὁ τρίτος, ἕως τῶν ἐπὶ. Ὑστερον δὲ πάντων ἀπ- 27
 ἔθανε καὶ ἡ γυνή. Ἐν τῇ ἃν ἀνασάσει, τίνος τῶν 28
 ἐπὶ ἔσται γυνή; πάντες γὰρ ἔχον αὐτήν. Ἀπο- 29
 κριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Πλανᾷδε, μὴ
 εἰδότες τὰς γραφὰς, μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ.

30 Ἐν γὰρ τῇ ἀναστάσει ἔτε γαμήσιν, ἔτε ἐκγαμί-
 ζονται, ἀλλ' ὡς ἄγγελοι τῷ Θεοῦ ἐν ἕρανῳ εἰσι.
 31 Περὶ δὲ τῆς ἀναστάσεως τῶν νεκρῶν ἐκ ἀνέγνωτε
 32 τὸ ῥηθὲν ὑμῖν ὑπὸ τῷ Θεοῦ, λέγοντος· Ἐγὼ εἰμι
 ὁ Θεὸς Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ ὁ Θεὸς
 17 Ἰακώβ; ἐκ ἔστιν ὁ Θεὸς Θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ ζών-
 18 των. Καὶ ἀκέσαντες οἱ ὄχλοι ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ
 τῇ διδαχῇ αὐτοῦ.
 19 Οἱ δὲ Φαρισαῖοι, ἀκούσαντες ὅτι ἐφίμωσε τοὺς
 20 Σαδδουκαίους, συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό. Καὶ ἐπ-
 ηρώτησεν εἰς ἐξ αὐτῶν νομικὸς, πειράζων αὐτόν,
 21 καὶ λέγων· Διδάσκαλε, ποία ἐντολὴ μεγάλη ἐν
 22 τῷ νόμῳ; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ⁽¹⁾ εἶπεν· αὐτῷ· Ἀγα-
 23 πῆσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐν ὅλῃ τῇ καρδίᾳ
 σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου, καὶ ἐν ὅλῃ τῇ δια-
 24 νοίᾳ σου. Αὕτη ἐστὶ πρώτη καὶ μεγάλη ἐντολὴ.
 25 Δευτέρα δὲ ὁμοία αὐτῇ· Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον
 σου ὡς σεαυτόν. Ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς
 26 ὅλος ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται κρέμανται.
 27 Συνηγμῶν δὲ τῶν Φαρισαίων, ἐπηρώτησεν αὐ-
 28 τὸς ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Τί ὑμῖν δοκεῖ περὶ τῷ Χρισ-
 29 τοῦ; τίνος υἱὸς ἐστὶ; Λέγουσιν αὐτῷ· Τῷ Δαβίδ.
 30 Λέγει αὐτοῖς· Πῶς ἔν Δαβὶδ ἐν πνεύματι Κύριον
 31 αὐτὸν καλεῖ; λέγων· Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ
 μου· Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχ-
 32 θρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. Εἰ ἔν Δα-
 33 βὶδ καλεῖ αὐτὸν Κύριον, πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστὶ; Καὶ
 34 οὐδεὶς ἐδύνατο αὐτῷ ἀποκριθῆναι λόγον· οὐδὲ ἐτόλ-

1 ἔφη

XXII. μῆσέ τις ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπερωτῆσαι αὐ-
τὸν ἐκέτι.

XXIII. Τότε ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησε τοῖς ὄχλοις καὶ τοῖς μα- 1
θηταῖς αὐτοῦ, λέγων· Ἐπὶ τῆς Μωσέως καθεδράς 2
ἐκάθισαν οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι. Πάν- 3
τα ἔν, ὅσα ἂν εἴπωσιν ὑμῖν τηρεῖν, τηρεῖτε καὶ ποι-
εῖτε· κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε· λέγασι 4
γάρ, καὶ ἔ ποιῶσι. Δεσμεύουσι γὰρ φορτία βα-
ρέα καὶ δυσβάστακτα, καὶ ἐπιτιθέασιν ἐπὶ τὰς ὤμους 5
τῶν ἀνθρώπων· τῷ δὲ δακτύλῳ αὐτῶν ἐ θέλωσι
κινῆσαι αὐτά. Πάντα δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν ποιῶσι 5
πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις. Πλατύνουσι
δὲ τὰ φυλακτήρια αὐτῶν, καὶ μεγαλύνουσι τὰ 6
κράσπεδα τῶν ἱματίων αὐτῶν. Φιλῶσι τε τὴν 6
πρωτοκλισίαν ἐν τοῖς δείπνοις, καὶ τὰς πρωτοκα-
θεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ τὰς ἀσπασμοὺς 7
ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων
ῥαββί, ῥαββί. Ὑμεῖς δὲ μὴ κληθῆτε ῥαββί. Εἰς 8
γὰρ ἔσιν ὑμῶν ὁ καθηγητὴς ὁ Χριστός· πάν-
τες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἔσε. Καὶ πατέρα μὴ καλέ- 9
σητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· εἰς γὰρ ἔσιν ὁ πατὴρ ὑ-
μῶν, ὁ ἐν τοῖς ἔθροισι. Μηδὲ κληθῆτε καθηγηταί· 10
εἰς γὰρ ὑμῶν ἔσιν ὁ καθηγητὴς, ὁ Χριστός. Ὁ 11
δὲ μείζων ὑμῶν, ἔσται ὑμῶν διάκονος. Ὅστις δὲ 12
ὑψώσει ἑαυτὸν, ταπεινωθήσεται· καὶ ὅστις ταπει-
νώσει ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται. Οὐαὶ δὲ ὑμῖν, Γραμ- 14
ματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι κατεδίδετε
τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ πρὸς-

ευχόμενοι· διὰ τῆτο λήψετε περισσότερον κρίμα.

- 13 Οὐαὶ ὑμῖν, Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν ἑβραίων ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ ἐκ εἰσέρχετε, ἐδὲ τὰς
15 εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν. Οὐαὶ ὑμῖν, Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν, ποιῆσαι ἓνα προσήλυτον· καὶ ὅταν ᾗηται, ποιεῖτε αὐτὸν υἱὸν γεέννης διπλό-
16 πον ὑμῶν. Οὐαὶ ὑμῖν, ὁδηγοὶ τυφλοὶ, οἱ λέγοντες· Ὁς ἂν ὁμώσει ἐν τῷ ναῷ, ἐδὲν ἐστίν· ὅς δ' ἂν
17 ὁμώσει ἐν τῷ χρυσῷ τῷ ναῷ, ὀφείλει. Μωροὶ καὶ τυφλοὶ· τίς γὰρ μείζων ἐστίν, ὁ χρυσὸς, ἢ ὁ ναὸς
18 ὁ ἁγιάζων τὸν χρυσόν; Καί· Ὁς ἂν ὁμώσει ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, ἐδὲν ἐστίν· ὅς δ' ἂν ὁμώσει ἐν τῷ
19 δώρῳ, τῷ ἐπάνω αὐτῷ, ὀφείλει. Μωροὶ καὶ τυφλοὶ· τί γὰρ μείζων, τὸ δῶρον, ἢ τὸ θυσιαστήριον
20 τὸ ἁγιάζον τὸ δῶρον; Ὁ ἂν ὁμώσας ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ, ὁμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἐπάνω αὐ-
21 τῷ. Καὶ ὁ ὁμώσας ἐν τῷ ναῷ, ὁμνύει ἐν αὐτῷ καὶ ἐν τῷ ⁽¹⁾ κατοικῆντι αὐτόν. Καὶ ὁ ὁμώσας ἐν τῷ ἑβραῶν, ὁμνύει ἐν τῷ θρόνῳ τοῦ Θεοῦ καὶ ἐν τῷ κα-
23 θημένῳ ἐπάνω αὐτῷ. Οὐαὶ ὑμῖν, Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι ἀποδεκατῆτε τὸ ἡδύσμον, καὶ τὸ ἄνηθον, καὶ τὸ κύμινον· καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τῷ νόμου, τὴν κρίσιν, καὶ τὸν ἔλεον, καὶ τὴν πίσιν. Ταῦτα * δὲ ἔδει ποιῆσαι, κακεῖνα
24 μὴ ἀφίεναι. Ὅδηγοὶ τυφλοὶ, οἱ διυλίζοντες τὸν κώνωπα, τὴν δὲ κάμηλον καταπίνοντες. Οὐαὶ ὑμῖν, Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι κα-

¹ κατοικῆσαν-
τι

XXIII. Θαρίζετε τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψί-
¹ ἀδικίας δος, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ἐξ ἀρπαγῆς καὶ ⁽¹⁾ ἀκρα-
 σίας". Φαρισαῖε τυφλὲ, καθάρισον πρῶτον τὸ 26
 ἐντὸς τοῦ ποτηρίου καὶ τῆς παροψίδος, ἵνα ῥή-
² αὐτῷ ται καὶ τὸ ἐκτὸς ⁽²⁾ αὐτῶν" καθαρὸν. Οὐαὶ ὑμῖν, 27
 Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι παρομοι-
 ἀζετε τάφοις κεκονιαμένοις, οἵτινες ἔξωθεν μὲν
 φαίνονται ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουσιν ὀσέων νε-
 κρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας. Οὕτω καὶ ὑμεῖς ἔξω- 28
 δεν μὲν φαίνεσθε τοῖς ἀνθρώποις δίκαιοι, ἔσωθεν δὲ
 μεσοὶ ἐσεὶ ὑποκρίσεως καὶ ἀνομίας. Οὐαὶ ὑμῖν, 29
 Γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι οἰκοδομεῖ-
 τε τὰς τάφους τῶν προφητῶν, καὶ κοσμεῖτε τὰ μνη-
³ ἡμεῖς μεῖα τῶν δικαίων, καὶ λέγετε· Εἰ ⁽³⁾ ἡμεν" ἐν 30
 ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ἡμῶν, ἐκ αὐτῶν ⁽³⁾ ἡμεν"
 κοινωνοὶ αὐτῶν ἐν τῷ αἵματι τῶν προφητῶν. Ὡς 31
 μαρτυρεῖτε ἑαυτοῖς, ὅτι υἱοὶ ἐσεὶ τῶν φονευσάντων
 τὰς προφῆτας. Καὶ ὑμεῖς πληρώσατε τὸ μέτρον 32
 τῶν πατέρων ὑμῶν. Ὁφείετε, ῥηνήματα ἐκιδνῶν, 33
 πῶς φύγητε ἀπὸ τῆς κρίσεως τῆς γεέννης; Διὰ 34
 τοῦτο, ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς προφήτας, καὶ
 σοφῆς, καὶ γραμματεῖς καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖτε καὶ
 σταυρώσετε, καὶ ἐξ αὐτῶν μαζιλώσετε ἐν ταῖς συνα-
 γωγαῖς ὑμῶν καὶ διώξετε ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν· ὅπως 35
 ἔλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πᾶν αἷμα δίκαιον, ἐκχυνόμενον ἐπὶ
 τῆς γῆς, ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἀβελ τοῦ δικαίου, ἕως τοῦ
 αἵματος Ζαχαρίου υἱοῦ Βαραχίου, ὃν ἐφονεύσατε με-
 ταξὺ τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ θυσιαστηρίου. Ἀμὴν λέγω 36
 ὑμῖν, ὅτι ἡξεῖ ταῦτα πάντα ἐπὶ τὴν ῥηεῖαν ταύ-

37 την. Ἱερουσαλήμ, Ἱερουσαλήμ, ἡ ⁽¹⁾ ἀποκτείνουσα" τοὺς προφῆτας, καὶ λιθοβολῶσα τὰς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυναγαγεῖν τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ἐπισυνάγει ὄρνις τὰ νόσσια ἑαυτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας; καὶ ἐκ ἠθελήσατε. Ἰδὲ, ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος. 38 Λέλω γὰρ ὑμῖν. Οὐ μὴ με ἴδῃτε ἀπ' ἄρτι, ἕως ἂν εἴπητε. Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου.

XXIII.

¹ ἀποκτείνουσα

1 Καὶ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐπορεύετο ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ. καὶ προσῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτῷ ἐπιθεῖσαι αὐτῷ τὰς 2 οἰκοδομὰς τῶ ἱεροῦ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς. Οὐ^ε βλέπετε πάντα ταῦτα; ἀμὴν λέγω ὑμῖν, 3 ἐ μὴ ἀφεθῇ ὧδε λίθος ἐπὶ λίθον, ὃς ἐ μὴ^ε καταλυθῇσεται. Καθελόμενος δὲ αὐτῷ ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν, προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ κατ' ἰδίαν, λέγοντες. Εἰπέ ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσται, καὶ τί 4 τῷ αἰῶνος; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς. 5 Βλέπετε, μὴ τις ὑμᾶς πλανήσῃ. Πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες. Ἐγὼ 6 εἰμι ὁ Χριστός· καὶ πολλοὺς πλανήσουσι. Μελλήσετε δὲ ἀκούειν πολέμους, καὶ ἀκοὰς πολέμων. 7 Ὁρᾶτε, μὴ θροεῖσθε· δεῖ γὰρ πάντα γρῆσθαι· ἀλλ' ἔπω ἐς τὸ τέλος. Ἐλθθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· καὶ ἔσονται λιμοὶ καὶ λοιμοὶ καὶ σεισμοὶ κατὰ τόπους. Πάντα δὲ ταῦτα 8 ἀρχὴ ὠδίνων. Τότε παραδώσασιν ὑμᾶς εἰς θλίψιν, καὶ ἀποκτενεῖσιν ὑμᾶς· καὶ ἔσεσθε μισοῦμενοι ὑπὸ

XXIV.

XXIV.

πάντων ^κ τῶν ἐθνῶν διὰ τὸ ὄνομά μου. Καὶ τότε 10
 τε σκανδαλισθήσονται πολλοί, καὶ ἀλλήλους παρα-
 δώσουσι, καὶ μισήσουσιν ἀλλήλους. Καὶ πολλοὶ 11
 ψευδοπροφῆται ἐγερθήσονται, καὶ πλανήσουσι πολ-
 λούς. Καὶ διὰ τὸ πληθυνθῆναι τὴν ἀνομίαν, 12
 ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν. Ὁ δὲ ὑπο- 13
 μείνας εἰς τέλος, ἔσως σωθήσεται. Καὶ κηρυχθή- 14
 σεται τῷτο τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας ἐν ὅλῃ
 τῇ οἰκουμένῃ, εἰς μαρτύριον πᾶσι τοῖς ἔθνεσι· καὶ
 τότε ἔξει τὸ τέλος. Ὅταν ἔν ἴδῃτε τὸ βδέλυγμα 15
 τῆς ἐρημώσεως, τὸ ῥηθὲν διὰ Δανιὴλ τῷ προφῆτι,
 ἕως ἐν τόπῳ ἁγίῳ· ὁ ἀναγινώσκων νοεῖτω· τό- 16
 τε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν ἐπὶ τὰ ὄρη· Ὁ 17
 ἐπὶ τῷ δώματι ¹ μὴ καταβαινέτω, ἄραί ⁽¹⁾ τι" ἐκ
 τῆς οἰκίας αὐτῷ. Καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ μὴ ἐπιστρέψ- 18
² ^{τὸ ἱμάτιον} ἄνω ὀπίσω, ἄρα ⁽²⁾ τὰ ἱμάτια" αὐτῷ. Οὐαὶ δὲ 19
 ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν
 ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. Προσεύχεσθε δὲ, ἵνα μὴ 20
 ῥῆται ἡ φυγὴ ὑμῶν χειμῶν, μηδὲ ³ ἐν ⁴ σαβ-
 βάτῳ. Ἐσα γὰρ τότε θλίψις μεγάλη, οἷα ἔ 21
 γέγονεν ἀπ' ἀρχῆς κόσμου ἕως τοῦ νῦν, ἔδ' ἔ μὴ
 ῥῆται. Καὶ εἰ μὴ ἐκολοβώθησαν αἱ ἡμέραι ἐκεί- 22
 ναι, ἔκ ἂν ἐσώθη πᾶσα σὰρξ· διὰ δὲ τῆς ἐκλεκ-
 τῶν κολοβωθήσονται αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι. Τότε ἐάν 23
 τις ὑμῖν εἴπῃ· Ἰδὲ, ὧδε ὁ Χριστός, ἢ ὧδε· μὴ πισ-
 τεύσητε. Ἐγερθήσονται γὰρ ψευδοχριστοὶ καὶ ψευ- 24
 δοπροφῆται, καὶ δώσουσι σημεῖα μεγάλα καὶ τέρατα,
 ὥστε πλανῆσαι, εἰ δυνατόν, καὶ τὴν ἐκλεκτήν. Ἰδὲ, 25
 προεῖρηκα ὑμῖν. Ἐάν ἔν εἴπωσιν ὑμῖν· Ἰδὲ, ἐν τῇ 26

- ἐρήμῳ ἐστὶ· μὴ ἐξέλθῃτε· ἰδὲ, ἐν τοῖς ταμείοις· μὴ
 27 πισεύσητε. Ὡσπερ γὰρ ἡ ἀστραπὴ ἐξέρχεται ἀπὸ
 ἀνατολῶν καὶ φαίνεται ἕως δυσμῶν, ἔτως ἔσται καὶ
 28 ἡ παρουσία τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Ὅπου γὰρ ἐὰν ᾖ τὸ
 29 πλῆμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ αἰετοί. Εὐθέως δὲ
 μετὰ τὴν θλίψιν τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, ὁ ἥλιος σκο-
 τιθήσεται, καὶ ἡ σελήνη ἐδώσει τὸ φέγγος αὐτῆς, καὶ
 οἱ ἀστέρες πεσοῦνται ἀπὸ τοῦ ἔρανθ, καὶ αἱ δυνάμεις
 30 τῶν ἔρανθ σαλευθήσονται. Καὶ τότε φανήσεται
 τὸ σημεῖον τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῷ ἔρανθ· καὶ
 τότε κόψονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς, καὶ ὄψον-
 ται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφε-
 λῶν τοῦ ἔρανθ, μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς.
 31 Καὶ ἀποσелеῖ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ μετὰ σάλπιγγ-
 γος φωνῆς μεγάλης· καὶ ἐπισυνάξουσιν τοὺς ἐκλεκ-
 τοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ' ἄκρων
 32 ἔρανθ ἕως ἄκρων αὐτῶν. Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μά-
 θετε τὴν παραβολήν· ὅταν ᾗδῃ ὁ κλάδος αὐτῆς
 γῆται ἀπαλός, καὶ τὰ φύλλα ⁽¹⁾ ἐκφύη, ¹ γινώσ-
 33 κετε, ὅτι ἐγγύς τὸ θεῖον. Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν
 ἴδῃτε πάντα ταῦτα, γινώσκετε, ὅτι ἐγγύς ἐστιν
 34 ἐπὶ θύραις. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐ μὴ παρελθῇ ἡ
 35 ἡμερὰ αὕτη, ἕως ἂν πάντα ταῦτα γῆται. Ὁ ἔ-
 ρανθ καὶ ἡ γῆ ⁽²⁾ παρελεύσονται· οἱ δὲ λόγοι ² παρελύσε-
 36 μου ἐ μὴ παρελθῶσι. Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκεί-
 νης καὶ τῆς ὥρας οὐδεὶς οἶδεν, ἐδὲ οἱ ἄγγελοι
 37 τῶν ἔρανθ, εἰ μὴ ὁ πατήρ μου μόνον. Ὡσ-
 38 περ δὲ αἱ ἡμέραι τοῦ Νῶε, ἔτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία
 τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Ὡσπερ γὰρ ἦσαν ἐν ταῖς

XXIV.

ἡμέραις ταῖς πρὸ τῆ κατακλυσμοῦ τρώγοντες καὶ
 πίνοντες, γαμοῦντες καὶ ἐκγαμίζοντες, ἄχρι ἧς ἡ-
 μέρας εἰσῆλθε Νῶε εἰς τὴν κιβωτὸν, καὶ ἐκ ἑγ- 39
 νωσαν, ἕως ἥλθεν ὁ κατακλυσμὸς καὶ ἦρεν ἅπαν-
 τας· ἔτως ἔσται καὶ ἡ παρουσία τῆ υἱῆ τῆ ἀνθρώπου.
 Τότε δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ· ὁ εἰς παραλαμβά- 40
 νειται, καὶ ὁ εἰς ἀφίειται. Δύο ἀλήθεσαι ἐν τῷ μύλῳ· 41
 μία παραλαμβάνεται, καὶ μία ἀφίεται. Γρηγορεῖτε 42
 ἔν, ὅτι ἐκ οἴδατε, ποία ὥρα ὁ Κύριος ὑμῶν ἔρχεται.
 Ἐκεῖνο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ἤδει ὁ οἰκοδεσπότης, 43
 ποία φυλακὴ ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν ἂν,
 καὶ ἐκ αὐτοῦ εἶασε διορυγῆναι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ. Διὰ 44
 τῆτο καὶ ὑμεῖς γίνεσθε ἕτοιμοι· ὅτι, ἡ ὥρα ἐδοκεῖτε,
 ὁ υἱὸς τῆ ἀνθρώπου ἔρχεται. Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς 45
 δούλος καὶ φρόνιμος, ὃν κατέστησεν ὁ κύριος αὐτῷ ἐπὶ
 τῆς θεραπείας αὐτοῦ, τῷ ⁽¹⁾ διδόναι αὐτοῖς τὴν τρο-
 φὴν ἐν καιρῷ; Μακάρι ὁ δούλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλ- 46
 θὼν ὁ κύριος αὐτῷ εὕρησει ποιεῖντα ἔτως. Ἀμὴν 47
 λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ
 καταστήσει αὐτόν. Ἐὰν δὲ εἴπῃ ὁ κακὸς δούλος 48
 ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· Χρονίζει ὁ κύριός
 μου ἐλθεῖν· καὶ ἄρξεται τύπαιν τοὺς συνδούλους, 49
 ὁ κύριος τῷ δούλῳ ἐκείνῳ ἐν ἡμέρᾳ, ἢ ἐπὶ προσδοκᾷ, καὶ 50
 ἐν ὥρᾳ, ἢ ἐπὶ γινώσκει, καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ 51
 τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει· ἐκεῖ
 ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.
 Τότε ὁμοιωθήσεται ἡ βασιλεία τῶν ἑβραίων δέκα
 παρθένους, αἰτινες, λαβῆσαι τὰς λαμπάδας αὐ-

1 δοῦναι

2 ἐσθίει δὲ καὶ
πίνει

(2) ἐδιδεῖν δὲ καὶ πίνειν" μετὰ τῶν μεθύοντων· ἦξει
 ὁ κύριος τῷ δούλῳ ἐκείνῳ ἐν ἡμέρᾳ, ἢ ἐπὶ προσδοκᾷ, καὶ
 ἐν ὥρᾳ, ἢ ἐπὶ γινώσκει, καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ
 τὸ μέρος αὐτοῦ μετὰ τῶν ὑποκριτῶν θήσει· ἐκεῖ
 ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων.

XXV.

- 2 των, ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν τῷ νυμφίῳ. Πέντε
 3 δὲ ἦσαν ἐξ αὐτῶν φρόνιμοι, καὶ πέντε μωραί. Αἱ-
 4 τινες μωραί, λαβῶσαι τὰς λαμπάδας ⁽¹⁾ ἐαυτῶν,"
 5 ἔκ ἑλαβον μεθ' ἐαυτῶν ἔλαιον. Αἱ δὲ φρόνιμοι
 6 ἔλαβον ἔλαιον ἐν τοῖς ἀγγείοις αὐτῶν μετὰ τῶν
 7 λαμπάδων αὐτῶν. Χρονίζοντ^ς δὲ τῷ νυμφίῳ,
 8 ἐνύσαξαν πᾶσαι, καὶ ἐκάθευδον. Μέσης δὲ νυκτὸς
 9 κραυγὴ γέγονεν· Ἴδου, ὁ νυμφί^ς ἔρχεται· ἐξέρ-
 10 χεθε εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ. Τότε ἠγέρθησαν πᾶ-
 11 σαι αἱ παρθένοι ἐκεῖναί, καὶ ἐκόσμησαν τὰς λαμ-
 12 πάδας αὐτῶν. Αἱ δὲ μωραὶ ταῖς φρονίμοις εἶπον·
 13 Δότε ἡμῖν ἐκ τῷ ἐλαίου ὑμῶν, ὅτι αἱ λαμπάδες ἡ-
 14 μῶν σβέννυνται. Ἀπεκρίθησαν δὲ αἱ φρόνιμοι,
 15 λέγουσαι· Μήποτε ⁽²⁾ ἔκ" ἀρκέσῃ ἡμῖν καὶ ὑμῖν·
 16 πορεύεσθε· ὁ δὲ ἔμᾶλλον πρὸς τὰς πωλοῦντας, καὶ
 17 ἀγοράσατε ἑαυταῖς. Ἀπερχομένων δὲ αὐτῶν ἀ-
 18 γοράσαι, ἦλθεν ὁ νυμφί^ς καὶ αἱ ἑτοιμοὶ εἰσῆλθον
 19 μετ' αὐτῷ εἰς τοὺς γάμους, καὶ ἐκλείδθη ἡ θύρα.
 20 Ὑστερον δὲ ἔρχονται καὶ αἱ λοιπαὶ παρθένοι, λέγου-
 21 σαι· Κύριε, Κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς
 22 εἶπεν· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἔκ οἶδα ὑμᾶς. Γρηγο-
 23 ρεῖτε ὅτι, ἔκ οἶδατε τὴν ἡμέραν καὶ τὴν ὥραν
 24 ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται. Ὡς περ γὰρ
 25 ἄνθρωπ^ς ἀποδημῶν ἐκάλεσε τὰς ἰδίους δούλους,
 26 καὶ παρέδωκεν αὐτοῖς τὰ ὑπάρχοντα αὐτῷ· καὶ ὧ
 27 μὴ ἔδωκε πέντε τάλαντα, ὧ δὲ δύο, ὧ δὲ ἓν· ἐ-
 28 κάστω κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν· καὶ ἀπεδήμησεν εὐ-
 29 θύς. Πορευθεὶς δὲ ὁ τὰ πέντε τάλαντα λαβὼν,
 30 εἰργάσατο ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐποίησεν ἄλλα πέντε τά-

XXV.

¹ αὐτῶν² οὐ μὴ

κχν. λαντα. Ὡσαύτως καὶ ὁ τὰ δύο, ἐκέρδησε καὶ αὐ· 17
 τὸς ἄλλα δύο. Ὁ δὲ τὸ ἐν λαβὼν, ἀπελθὼν ὤ- 18
 ρυξεν ἐν τῇ γῇ, καὶ ἀπέκρυψε τὸ ἀργύριον τῷ κυρίῳ
 αὐτῷ. Μετὰ δὲ χρόνον πολὺν ἔρχεται ὁ κύριος 19
 τῶν δούλων ἐκείνων, καὶ συναίρει μετ' αὐτῶν λό-
 γον. Καὶ προσελθὼν ὁ τὰ πέντε τάλαντα λα- 20
 βὼν, προσήνεγκεν ἄλλα πέντε τάλαντα, λέγων·
 Κύριε, πέντε τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε, ἄλλα 21
 πέντε τάλαντα ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς. Ἔφη ὁ δὲ
 αὐτῷ ὁ κύριος αὐτῷ· Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ·
 ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω·
 εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου. Προσελθὼν 22
 δὲ καὶ ὁ τὰ δύο τάλαντα λαβὼν, εἶπε· Κύριε, δύο
 τάλαντά μοι παρέδωκας· ἴδε, ἄλλα δύο τάλαντα
 ἐκέρδησα ἐπ' αὐτοῖς. Ἔφη αὐτῷ ὁ κύριος αὐτῷ· 23
 Εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ· ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός,
 ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἰσελθε εἰς τὴν χαρὰν
 τοῦ κυρίου σου. Προσελθὼν δὲ καὶ ὁ τὸ ἐν τάλαν- 24
 τον εἰληφώς, εἶπε· Κύριε, ἔγνωνα σε, ὅτι σκληρὸς
 εἶ ἄνθρωπος, θερίζων ὅπου οὐκ ἔσπειρας, καὶ συν- 25
 ἄγων ὅθεν οὐ διεσκόρπισας· καὶ φοβηθεὶς, ἀπελ-
 θὼν ἔκρυψα τὸ τάλαντόν σου ἐν τῇ γῇ· ἴδε, ἔχ-
 εις τὸ σόν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ κύριος αὐτῷ, εἶπεν 26
 αὐτῷ· Πονηρὲ δούλε καὶ ὀκνηρὲ, ἦδεις, ὅτι θερίζω ὅ-
 που οὐκ ἔσπειρα, καὶ συνάγω ὅθεν οὐ διεσκόρπισα·
 ἔδει ἐν σε βαλεῖν τὸ ἀργύριόν μου τοῖς τραπεζί- 27
 ταις· καὶ ἐλθὼν ἐγὼ ἐκομισάμην ἅν τὰ ἐμὸν σὺν
 τόκῳ. Ἀρατε ἐν ἀπ' αὐτῷ τὸ τάλαντον, καὶ δότε 28
 τῷ ἔχοντι τὰ δέκα τάλαντα. Τῷ γὰρ ἔχοντι 29

- παντὶ δοθήσεται, καὶ περισσευθήσεται· ⁽¹⁾ ἀπὸ δὲ τῆ" μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει, ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.
- 30 Καὶ τὸν ἀχρεῖον δῶλον ⁽²⁾ ἐκβάλλετε" εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον· ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. "Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ, καὶ πάντες οἱ ἅγιοι ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ, τότε καθίσει ἐπὶ θρόνου δόξης
- 32 αὐτοῦ, καὶ συναχθήσεται ἔμπροσθεν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη· καὶ ἀφοριεῖ αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, ὥσπερ ὁ ποιμὴν ἀφορίζει τὰ πρόβατα ἀπὸ τῶν ἐρίφων.
- 33 Καὶ στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων. Τότε ἐρεῖ ὁ βασιλεὺς τοῖς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ· Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τῷ πατρί μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου· ἐπείνασα γὰρ, καὶ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψησα, καὶ ἐποτίσατέ με·
- 36 ξένος ἤμην, καὶ συνηγάγετέ με· γυμνός, καὶ περιεβάλετέ με· ἡδένησα, καὶ ἐπεσκέψαθέ με· ἐν φυλακῇ ἤμην, καὶ ἤλθετε πρὸς με. Τότε ἀποκριθήσονται αὐτῷ οἱ δίκαιοι, λέγοντες· Κύριε, πότε σε εἶδομεν πεινῶντα, καὶ ἐδρέψαμεν; ἢ διψῶντα, καὶ ἐποτίσαμεν; πότε δὲ σε εἶδομεν ξένον, καὶ συνηγάγομεν; ἢ γυμνόν, καὶ περιεβάλομεν; πότε δὲ σε εἶδομεν ἀδενῆ, ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ ἤλθομεν πρὸς σε;
- 40 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς ἐρεῖ αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐν ταύταις τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε. Τότε ἐρεῖ καὶ τοῖς ἐξ εὐωνύμων· Πορεύεσθε ἀπ' ἐμοῦ οἱ κατηραμένοι εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, τὸ ἡτοιμασμένον

xxv. νον τῷ διαβόλῳ καὶ τοῖς ἀγγέλοις αὐτῆ. Ἐπείνα- 42
 σα γὰρ, καὶ ἔκ ἐδώκατέ μοι φαγεῖν· ἐδίψησα, καὶ
 ἔκ ἐποτίσατέ με· ξένος ἦμην, καὶ ἔσυνηγάγετέ 43
 με· γυμνός, καὶ ἔπεριεβάλετέ με· ἀδενής, καὶ ἐν
 φυλακῇ, καὶ ἔκ ἐπεσκέψαδέ με. Τότε ἀποκριθή- 44
 σονται ἑαυτῷ καὶ αὐτοὶ, λέγοντες· Κύριε, πότε
 σε εἶδομεν πεινῶντα, ἢ διψῶντα, ἢ ξένον, ἢ γυμ-
 νόν, ἢ ἀδενή, ἢ ἐν φυλακῇ, καὶ ἔδιηκονήσαμεν σοι;
 Τότε ἀποκριθήσεται αὐτοῖς λέγων· Ἀμὴν λέγω 45
 ὑμῖν, ἔφ' ὅσον ἔκ ἐποιήσατε ἐν τούτων τῶν ἐλα-
 χίστων, ἔδωκε ἐμοὶ ἐποιήσατε. Καὶ ἀπελεύσονται 46
 ἔτσι εἰς κόλασιν αἰώνιον· οἱ δὲ δίκαιοι εἰς ζωὴν
 αἰώνιον.

xxvi. Καὶ ἐγένετο, ὅτε ἐτέλεσεν ὁ Ἰησοῦς πάντας τὰς 1
 λόγους τούτους, εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτῶ· Οἴδατε, 2
 ὅτι μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πάχα γίνεται· καὶ ὁ υἱὸς
 τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς τὸ σταυρωθῆναι.

Τότε συνήχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς, καὶ οἱ γραμ- 3
 ματεῖς, καὶ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ εἰς τὴν αὐλὴν
 τοῦ ἀρχιερέως, τοῦ λεγομένου Καϊάφα. Καὶ συνε- 4
 βελεύσαντο, ἵνα τὸν Ἰησοῦν (1) κρατήσωσι δόλῳ¹
 καὶ ἀποκτείνωσιν. Ἐλεγον δέ· Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, 5
 ἵνα μὴ θόρυβος² γῇται ἐν τῷ λαῷ. Τῷ δὲ Ἰη- 6
 σοῦ ἡγομῶν ἐν Βηθανίᾳ ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος³ τοῦ λε-
 προῦ, προσῆλθεν αὐτῷ γυνὴ ἀλάβαστρον μύρου ἑ- 7
 χούσα βαρυτίμου, καὶ κατέχεεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν
 αὐτοῦ ἀνακειμένου. Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἑαυ- 8
 τοῦ⁴ ἠγανάκτησαν, λέγοντες· Εἰς τί ἡ ἀπώλεια

¹ δόλῳ κρα-
 τήσωσι

- 9 αὕτη ; Ἡδύνατο γὰρ τῷτο τὸ μύρον ἑ παραδῆναι
 10 πολλοῦ, καὶ δοθῆναι πτωχοῖς. Γνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς,
 εἶπεν αὐτοῖς· Τί κόπους παρέχετε τῇ γυναικί ;
 11 ἔργον γὰρ καλὸν εἰργάσατο εἰς ἐμέ. Πάντοτε
 γὰρ τοὺς πτωχοὺς ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν· ἐμὲ δὲ οὐ
 12 πάντοτε ἔχετε. Βαλῆσα γὰρ αὕτη τὸ μύρον τῷ-
 το ἐπὶ τῷ σώματός μου, πρὸς τὸ ἐνταφιάσαι με
 13 ἐποίησεν. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅπου ἐὰν κηρυχθῇ
 τὸ εὐαγγέλιον τῷτο ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, λαληθή-
 σεται καὶ ὁ ἐποίησεν αὕτη, εἰς μνημόσυνον αὐτῆς.
 14 Τότε πορευθεῖς εἰς τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος Ἰε-
 15 δας Ἰσκαριώτης, πρὸς τὰς ἀρχιερεῖς, εἶπε· Τί θέ-
 λετέ μοι δῆναι, καὶ γὰρ ὑμῖν παραδώσω αὐτόν ; Οἱ
 16 δὲ ἔσκησαν αὐτῷ τριάκοντα ἀργύρια. Καὶ ἀπὸ τό-
 τε ἐζήτει εὐκαιρίαν, ἵνα αὐτόν παραδῷ.
 17 Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἁζύμων προσῆλθον οἱ μα-
 θηταὶ τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες τῷ αὐτῷ· Ποῦ θέλεις
 18 ἐτοιμάσωμεν σοι φαγεῖν τὸ πάχα ; Ὁ δὲ εἶ-
 πεν· Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα, καὶ
 εἶπατε αὐτῷ· Ὁ διδάσκαλος λέγει· Ὁ καιρὸς
 μου ἐγγύς ἐστιν· πρὸς σε ποιῶ τὸ πάχα μετὰ
 19 τῶν μαθητῶν μου. Καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ
 ὡς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἡτοίμασαν τὸ
 20 πάχα. Ὁψίας δὲ ἡμορφῆς, ἀνέκειτο μετὰ τῶν
 21 δώδεκα. Καὶ ἐδιδόντων αὐτῶν, εἶπεν· Ἀμὴν λέ-
 22 γω ὑμῖν, ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. Καὶ
 λυπούμενοι σφόδρα, ἤρξαντο λέγειν αὐτῷ ἕκαστος
 23 αὐτῶν· Μήτι ἐγὼ εἰμι, Κύριε ; Ὁ δὲ ἀποκρι-

XXVI.

Θεὸς εἶπεν· Ὁ ἐμβάψας με¹ ἐμοῦ ἐν τῷ τρυβλίῳ
τὴν χεῖρα, ἔτος με παραδώσει. Ὁ μὲν υἱὸς τοῦ 24
ἀνθρώπου ὑπάγει, καθὼς γέγραπται περὶ αὐτοῦ·
ἐὰν δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι' ἃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀν-
θρώπου παραδίδεται. Καλὸν ἦν αὐτῷ, εἰ ἐκ ἐ-
φημέθη ὁ ἀνθρωπίνος. Ἀποκριθεὶς δὲ Ἰε- 25
σὺς, ὁ παραδιδὼς αὐτόν, εἶπε· Μήτι ἐγὼ εἰμι,
ῥαββί; Λέγει αὐτῷ· Σὺ εἶπας. Ἐδιόντων δὲ αὐ- 26
τῶν, λαβὼν ὁ Ἰησοῦς τὸν ἄρτον, καὶ ⁽¹⁾ εὐλογήσας,
ἔκλασε καὶ ἐδίδε τοῖς μαθηταῖς, καὶ εἶπε· Λάβετε,
φάγετε· τὸτό ἐστι τὸ σῶμά μου. Καὶ λαβὼν τὸ 27
ποτήριον, καὶ εὐχαριστήσας, ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων·
Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· τὸτό γάρ ἐστι τὸ αἷμά 28
μου, τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, τὸ περὶ πολλῶν ἐκ-
χυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. Λέγω δὲ ὑμῖν, 29
ὅτι ἢ μὴ πῶς ἀπ' ἄρτι ἐκ τέτε τοῦ φυνήματος τῆς
αἰμπέλου, ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ πίνω
μεθ' ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς μου.

Καὶ ὑμνήσαντες, ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαι- 30
ῶν. Τότε λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Πάντες ὑμεῖς 31
σκανδαλισθήσεσθε ἐν ἐμοὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ· γέ-
γραπται γάρ· Πατάξω τὸν ποιμένα, καὶ διασκορ-
πισθήσεται τὰ πρόβατα τῆς ποιμένης. Μετὰ δὲ 32
τὸ ἐγερθῆναί με, προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλι-
λαίαν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος εἶπεν αὐτῷ· Εἰ 33
καὶ πάντες σκανδαλισθῶσιν ἐν σοὶ, ἐγὼ ἢ
δέποτε σκανδαλισθήσομαι. Ἐφη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· 34
Ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι ἐν ταύτῃ τῇ νυκτὶ, πρὶν

¹ εὐχαριστή-
σας

35 ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρεῖς ἀπαρνήσῃ με. Λέγει αὐτῷ XXVI.
ὁ Πέτρος· Καὶν δὲ με σὺν σοὶ ἀποθανεῖν, ἢ μὴ
σε ἀπαρνήσομαι. Ὅμοίως καὶ πάντες οἱ μαθηταὶ
εἶπον.

36 Τότε ἔρχεται μετ' αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς εἰς χωρίον
λεγόμενον ¹ Γεθσημανῇ, καὶ λέγει τοῖς μαθη- ¹ Γεθσημανεὶ
ταῖς· Καθίστατε αὐτῷ, ἕως ἢ ἀπελθὼν προσεύξω-
37 μαί ἐκεῖ. Καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ τὰς δύο
38 υἱὲς Ζεβεδαίου, ἤρξατο λυπεῖσθαι καὶ ἀδιμονεῖν. Τό-
τε λέγει αὐτοῖς· Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχὴ μου ἕως
θανάτου· μείνατε ὧδε, καὶ γρηγορεῖτε μετ' ἐμοῦ.
39 Καὶ προσελθὼν μικρὸν, ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ,
προσευχόμενος καὶ λέγων· Πάτερ μου, εἰ δυνα-
τόν ἐστι, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο·
40 πλὴν ἢ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ. Καὶ ἔρχεται
πρὸς τὰς μαθητάς, καὶ εὕρισκει αὐτὰς καθεύδον-
τας, καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ· Οὕτως ἐκ ἰχύσατε μίαν
41 ὥραν γρηγορῆσαι μετ' ἐμοῦ; Γρηγορεῖτε καὶ προσ-
εύχετε, ἵνα μὴ εἰσέλθῃτε εἰς πειρασμόν· τὸ
42 μὲν πνεῦμα προθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀδενής. Πά-
λιν, ἐκ δευτέρου ἀπελθὼν, προσηύξατο, λέγων·
Πάτερ μου, εἰ ἢ δύναται τῷτο τὸ ποτήριον ^ε παρ-
ελθεῖν ἀπ' ἐμοῦ ^ε, ἐὰν μὴ αὐτὸ πῶ, ἁγηθήτω
43 τὸ θέλημά σου. Καὶ ἔλθων ⁽²⁾ εὕρισκει αὐτοὺς ² πάλιν, εὗ-
πάλιν" καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ αὐτῶν οἱ ὀφθαλ-
44 μοὶ βεβαρημένοι. Καὶ ἀφείς αὐτοὺς, ἀπελθὼν
πάλιν, προσηύξατο ἐκ τρίτου, τὸν αὐτὸν λόγον

² πάλιν, εὗ-
ρεν αὐτοὺς

XXVI.

εἰπών. Τότε ἔρχεται πρὸς τὰς μαθητὰς αὐτῶ, 45
καὶ λέγει αὐτοῖς· Καθεύδετε τὸ λοιπὸν, καὶ ἀνα-
παύεσθε· ἰδοὺ, ἤγγικεν ἡ ὥρα, καὶ ὁ υἱὸς τῆ ἀνθρώ-
που παραδίδεται εἰς χεῖρας ἁμαρτωλῶν. Ἐγεί- 46
ρεσθε, ἄγωμῆρ· ἰδὲ, ἤγγικεν ὁ παραδιδὼς με.

Καὶ ἔτι αὐτῶ λαλῶντ^ς, ἰδὲ, Ἰούδας, εἷς τῶν 47
δώδεκα, ἦλθε, καὶ μετ' αὐτῶ ὄχλ^ς πολὺς μετὰ
μαχαιρῶν καὶ ξύλων, ἀπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ
πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ. Ὁ δὲ παραδιδὼς αὐ- 48
τὸν ἔδωκεν αὐτοῖς σημεῖον, λέγων· Ὁν ἂν φι-
λήσω, αὐτός ἐστι· κρατήσατε αὐτόν. Καὶ εὐ- 49
θὺς προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ, εἶπε· Χαῖρε ῥαββί·
καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· 50

1 δ

Ἐταῖρε, ἐφ' ⁽¹⁾ ᾧ πάρεῖ ; Τότε προσελθόντες
ἐπέβαλον τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐκράτη-
σαν αὐτόν. Καὶ ἰδὲ, εἷς τῶν μετὰ Ἰησοῦ, ἐκλείνας 51
τὴν χεῖρα, ἀπέσπασε τὴν μάχαιραν αὐτῶ· καὶ
παλάξας τὸν δῆλον τῶ ἀρχιερέως, ἀφείλεν αὐτῶ
τὸ ὠτίον. Τότε λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀπόσρεψόν 52
σου τὴν μάχαιραν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς· πάντες
γὰρ οἱ λαβόντες μάχαιραν, ἐν μαχαίρᾳ ⁽²⁾ ἀπο-
λῶνται". Ἡ δοκεῖς, ὅτι ἐ δύναμαι ἄρτι παρακαλέ- 53
σαι τὸν πατέρα μου, καὶ παραστήσει μοι πλείους ἢ
δώδεκα λεγεῶνας ἀγγέλων ; Πῶς ἔν πληρωθῶ- 54
σιν αἱ γραφαί ; ὅτι ἔγω δεῖ ἡμεῖς. Ἐν ἐκείνῃ 55
τῇ ὥρᾳ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς τοῖς ὄχλοις· Ὡς ἐπὶ λησὴν
ἐξήλθετε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων, συλλαβεῖν
με. Καθ' ἡμέραν πρὸς ὑμᾶς ἐκαθεζόμεν διδάσ-

2 ἀποθανῆναι

56 κων ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ ἔκ ἐκρατήσατέ με. Τοῦτο
δὲ ὅλον γέγονεν, ἵνα πληρωθῶσιν αἱ γραφαὶ τῶν
προφητῶν. Τότε οἱ μαθηταὶ πάντες, ἀφέντες
αὐτὸν, ἔφυγον.

XXVI.

57 Οἱ δὲ κρατήσαντες τὸν Ἰησοῦν, ἀπήγαγον πρὸς
Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα, ὅπου οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ
58 πρεσβύτεροι συνήχθησαν. Ὁ δὲ Πέτρος ἠκολού-
θει αὐτῷ ἀπὸ μακρόθεν ἕως τῆς αὐλῆς τοῦ ἀρχι-
ερέως. Καὶ εἰσελθὼν ἔσω ἐκάθιστο μετὰ τῶν ὑπ-
59 ηρετῶν, ἰδεῖν τὸ τέλος. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ
πρεσβύτεροι καὶ τὸ συνέδριον ὅλον ἐζήτην ψευδο-
μαρτυρίαν κατὰ τοῦ Ἰησοῦ, ὅπως ⁽¹⁾ αὐτὸν θανα-
60 τώσωσι. Καὶ ἔχ' εὖρον, καὶ πολλῶν ψευδο-
μαρτύρων προσελθόντων ἔχ' εὖρον. Ὑστερον
61 δὲ προσελθόντες δύο ψευδομάρτυρες, εἶπον· Οὗτος
ἔφη· Δύναμαι καταλύσαι τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ
62 τριῶν ἡμερῶν οἰκοδομήσαι αὐτόν. Καὶ ἀναστὰς ὁ
ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ· Οὐδὲν ἀποκρίνη; Τί ἔτοι-
63 σου καταμαρτυροῦσιν; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐσιώπα.
Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἀρχιερεὺς εἶπεν αὐτῷ· Ἐξορκί-
53 ζω σε κατὰ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, ἵνα ἡμῖν εἴπῃς,
64 εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Λέγει αὐτῷ ὁ
Ἰησοῦς· Σὺ εἶπας. Πλὴν λέγω ὑμῖν, ἀπ' ἄρτι
55 ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν
τῆς δυνάμεως, καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ
65 οὐρανοῦ. Τότε ὁ ἀρχιερεὺς διέρρηξε τὰ ἱμάτια
αὐτοῦ, λέγων· Ὅτι ἐβλασφήμησε· τί ἔτι χρεῖαν
ἔχομεν μαρτύρων; Ἴδε, νῦν ἠκούσατε τὴν βλασ-

¹ θανατώσω-
σιν αὐτόν

XXVI. φημίαν αὐτῷ. Τί ὑμῖν δοκεῖ ; Οἱ δὲ ἀποκριθέν- 66
τες εἶπον· Ἐνοχῶ θανάτου ἐσί. Τότε ἐνέπλυ- 67
σαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ἐκολάφισαν αὐ-
τόν· οἱ δὲ ἐρράπισαν, λέγοντες· Προφήτευσον ἡ- 68
μῖν Χριστέ, τίς ἐσιν ὁ παίσας σε ;

Ὁ δὲ Πέτρος ἔξω ἐκάθητο ἐν τῇ αὐλῇ· καὶ 69
προσῆλθεν αὐτῷ μία παιδίσκη, λέγουσα· Καὶ σὺ
ἤθθα μετὰ Ἰησοῦ τῷ Γαλιλαίου. Ὁ δὲ ἠρνήσατο 70
ἔμπροσθεν * αὐτῶν ἑ πάντων, λέγων· Οὐκ οἶδα τί
λέγεις. Ἐξελθόντα δὲ αὐτόν εἰς τὸν πυλῶνα, εἶ- 71
δεν αὐτόν ἄλλη, καὶ λέγει τοῖς ἐκεῖ· Καὶ ἔτῳ ἦν
μετὰ Ἰησοῦ τῷ Ναζωραίου. Καὶ πάλιν ἠρνήσατο 72
μεθ' ὅρκου· Ὅτι ἐκ οἶδα τὸν ἄνθρωπον. Μετὰ 73
μικρὸν δὲ προσελθόντες οἱ ἐσῶτες, εἶπον τῷ Πέ-
τρῳ· Ἀληθῶς καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ ἡ λα-
¹ καταθεμα-
τίζειν
λιά σου δῆλόν σε ποιεῖ. Τότε ἤρξατο ⁽¹⁾ κατ- 74
αναθεματίζειν" καὶ ὀμνύειν· Ὅτι ἐκ οἶδα τὸν ἄν-
θρωπον. Καὶ εὐθέως ἀλέκτωρ ἐφώνησε· Καὶ ἐμ- 75
νήθη ὁ Πέτρος τοῦ ῥήματος τῷ Ἰησοῦ, εἰρηκό-
τος αὐτῷ· Ὅτι πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρεῖς ἀπ-
αρνήσῃ με. Καὶ ἐξελθὼν ἔξω, ἔκλαυσε πι-
κρῶς.

XXVII. Πρωτὰς δὲ ἡγομῆνης, συμβούλιον ἔλαβον πάν- 1
τες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῷ λαῷ κατὰ
τοῦ Ἰησοῦ, ὥστε θανατῶσαι αὐτόν. Καὶ δήσαντες 2
αὐτόν ἀπήγαγον, καὶ παρέδωκαν αὐτόν Ποντίῳ
Πιλάτῳ τῷ ἡγεμόνι. Τότε ἰδὼν Ἰάδας ὁ παρα- 3
διδὼς αὐτόν, ὅτι κατεκρίθη, μεταμεληθεὶς ἀπέ-
σρεψε τὰ τριάκοντα ἀργύρια τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ

4 τοῖς πρεσβυτέροις, λέγων· Ἡμαρτον, παραδούς XXVII.
 αἷμα ⁽¹⁾ ἄθῳον". Οἱ δὲ εἶπον· Τί πρὸς ἡμᾶς ; ¹ δίκαιον
 5 σὺ ⁽²⁾ ὄψει." Καὶ ῥίψας τὰ ἀργύρια ἐν τῷ ναῷ, ² ὅφη
 6 ἀνεχώρησε· καὶ ἀπελθὼν ἀπήγγξατο. Οἱ δὲ ἀρ-
 χιερεῖς, λαβόντες τὰ ἀργύρια, εἶπον· Οὐκ ἔξεσι
 7 βαλεῖν αὐτὰ εἰς τὸν κορβανᾶν, ἐπεὶ τιμὴ αἱμαλῶς
 8 ἐστὶ. Συμβούλιον δὲ λαβόντες, ἠγόρασαν ἐξ αὐ-
 9 τῶν τὸν ἀγρὸν τῷ κεραμέως, εἰς ταφὴν τοῖς ξέ-
 10 νοις. Διὸ ἐκλήθη ὁ ἀγρὸς ἐκεῖνος Ἀγρὸς αἱμα-
 11 τος, ἕως τῆς σήμερον. Τότε ἐπληρώθη τὸ ῥηθὲν
 12 διὰ Ἱερεμίου τοῦ προφήτου, λέγοντος· Καὶ ἔλα-
 13 βον τὰ τριάκοντα ἀργύρια, τὴν τιμὴν τῷ τετιμη-
 14 μῶρου, ὃν ἐτιμήσαντο ἀπὸ υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ἔδω-
 15 καν αὐτὰ εἰς τὸν ἀγρὸν τῷ κεραμέως· καθὰ συν-
 16 εταξέ μοι Κύριος. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔστη ἔμπροσθεν
 17 τῷ ἡγεμόν· καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ ἡγεμὼν,
 18 λέγων· Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων ; Ὁ δὲ
 19 Ἰησοῦς ἔφη αὐτῷ· Σὺ λέγεις. Καὶ ἐν τῷ κατη-
 20 γορεῖσθαι αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν πρεσ-
 21 βυτέρων, ἔδεν ἀπεκρίνατο. Τότε λέγει αὐτῷ ὁ
 22 Πιλάτος· Οὐκ ἀκούεις πόσα σου καταμαρτυροῦ-
 23 σι ; Καὶ ἐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ πρὸς ἑδὲ ἐν ῥῆμα·
 24 ὥστε θαυμάζειν τὸν ἡγεμόνα λίαν. Κατὰ δὲ ἑορ-
 25 τὴν εἰώθει ὁ ἡγεμὼν ἀπολύει ἕνα τῷ ὄχλῳ δέσ-
 26 μιον, ὃν ᾔθελον. Εἶχον δὲ τότε δέσμιον ἐπίση-
 27 μον, λεγόμενον Βαραββᾶν. Συνηγμένων ἂν αὐ-
 28 τῶν, εἶπεν αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Τίνα θέλετε ἀπο-
 29 λύσω ὑμῖν ; Βαραββᾶν, ἢ Ἰησοῦν, τὸν λεγόμενον
 30 Χριστόν ; Ἦδει γάρ, ὅτι διὰ φόνον παρέδωκαν

XXVII. αὐτόν. Καθημέρου δὲ αὐτῷ ἐπὶ τῷ βήματι, ἀπ- 19
 ἔσειλε πρὸς αὐτὸν ἡ γυνὴ αὐτοῦ, λέγουσα· Μη-
 δέν σοι καὶ τῷ δικαίῳ ἐκείνῳ· πολλὰ γὰρ ἔπαθον
 σήμερον κατ' ὄναρ δι' αὐτόν. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ 20
 οἱ πρεσβύτεροι ἔπεισαν τὰς ὄχλους, ἵνα αἰτήσων-
 ται τὸν Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν ἀπολέσωσιν.
 Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἡγεμὼν εἶπεν αὐτοῖς· Τίνα θέλε- 21
 τε ἀπὸ τῶν δύο ἀπολύσω ὑμῖν; Οἱ δὲ εἶπον· Βαρ-
 αββᾶν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Τί ἔν ποιήσω 22
 Ἰησοῦν, τὸν λεγόμενον Χριστόν; Λέγουσιν· αὐ-
 τῷ πάντες· Σταυρωθήτω. Ὁ δὲ ἡγεμὼν ἔφη· 23
 Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν; Οἱ δὲ περισσῶς ἔκρα-
 ζον, λέγοντες· Σταυρωθήτω. Ἰδὼν δὲ ὁ Πιλά- 24
 τος, ὅτι ἔδεν ὠφελεῖ, ἀλλὰ μᾶλλον θόρυβος γίνε-
 ται, λαβὼν ὕδωρ, ἀπενίψατο τὰς χεῖρας ἀπέναντι
 τῷ ὄχλῳ, λέγων· Ἀθῶός εἰμι ἀπὸ τοῦ αἵματος·
 τῷ δικαίου τούτου· ὑμεῖς ὁψεθε. Καὶ ἀποκριθεὶς 25
 πᾶς ὁ λαὸς, εἶπε· Τὸ αἷμα αὐτῷ ἐφ' ἡμᾶς, καὶ
 ἐπὶ τὰ τέκνα ἡμῶν. Τότε ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν 26
 Βαραββᾶν, τὸν δὲ Ἰησοῦν φραγελλώσας παρέδω-
 κεν, ἵνα σταυρωθῇ. Τότε οἱ στρατιῶται τῷ ἡγεμό- 27
 νος, παραλαβόντες τὸν Ἰησοῦν εἰς τὸ πραιτώριον,
 συνήγαγον ἐπ' αὐτὸν ὅλην τὴν σκεῆραν. Καὶ ἐκ- 28
 ῥύσαντες αὐτόν, περιέθηκαν αὐτῷ χλαμύδα κοκ-
 κίνην. Καὶ πλέξαντες σέφανον ἐξ ἀκανθῶν, ἐπέ- 29
 θηκαν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῷ καὶ κάλαμον ἐπὶ τὴν
 δεξιὰν αὐτῷ· καὶ γονυπετήσαντες ἔμπροσθεν αὐτῷ,
 ἐνέπαιζον αὐτῷ, λέγοντες· Χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν
 Ἰουδαίων. Καὶ ἐμπλύναντες εἰς αὐτόν, ἔλαβον 30

τὸν κάλαμον, καὶ ἔτυπλον εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.

XXVII.

31 Καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν χλαμύδα, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ· καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ σαυρώσαι.

32 Ἐξερχόμενοι δὲ, εὗρον ἄνθρωπον Κυρηναῖον, ὀνόματι Σίμων· τῷτον ἠγγάρευσαν, ἵνα ἄρῃ τὸν
33 σαυρὸν αὐτοῦ. Καὶ ἔλθόντες εἰς τόπον λεγόμενον Γολγοθᾶ, ⁽¹⁾ ὅς" ἐστὶ λεγόμενον Κρανίου τόπος,
34 ἔδωκαν αὐτῷ πιεῖν ὄξος μετὰ χολῆς μεμιγμένον·
35 καὶ γευσάμενος, ἔκ ἤθελε πιεῖν. Σταυρώσαντες δὲ αὐτὸν, διεμερίσαντο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, βάλλοντες κλῆρον ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ προφήτου· Διεμερίσαντο τὰ ἱμάτιά μου ἑαυτοῖς, καὶ
36 ἐπὶ τὸν ἱμαλισμὸν μὴ ἔβαλον κλῆρον. Καὶ καθ-
37 ἡμέροι ἐτήρουν αὐτὸν ἐκεῖ. Καὶ ἐπέθηκαν ἐπάνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τὴν αἰτίαν αὐτοῦ γεγραμμένην· Οὗτός ἐστιν Ἰησοῦς ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.
38 Τότε σαυροῦνται σὺν αὐτῷ δύο λησαί· εἰς
39 ἐκ δεξιῶν, καὶ εἰς ἐξ εὐωνύμων. Οἱ δὲ παραπορευόμενοι ἐβλασφήμουν αὐτὸν, κινῶντες τὰς κεφα-
40 λὰς αὐτῶν, καὶ λέγοντες· Ὁ καταλύων τὸν ναὸν καὶ ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν, σῶσον σεαυτόν·
41 εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, κατάβηθι ἀπὸ τοῦ σαυροῦ. Ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς, ἐμπαίζοντες, μετὰ τῶν
42 γραμματέων καὶ πρεσβυτέρων, ἔλεγον· Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν ἢ δύναται σῶσαι· εἰ βασιλεὺς Ἰσραὴλ ἐστὶ, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σαυροῦ, καὶ πισ-

XXVII. τεύσομαι αὐτῷ. Πέποιθεν ἐπὶ τὸν Θεόν· ῥυσάσω 43
 νῦν αὐτόν, εἰ θέλει αὐτόν· εἶπε γάρ· Ὅτι Θεοῦ
 εἰμι υἱός. Τὸ δ' αὐτὸ καὶ οἱ λησαῖ, οἱ συστυρωθέν- 44
¹ αὐτόν αὐτῷ, ὠνείδιζον ⁽¹⁾ αὐτῷ". Ἀπὸ δὲ ἑκτῆς 45
 ὥρας σκοτῶ ἐγένετο ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, ἕως ὥ-
 ρας ἑνάτης. Περὶ δὲ τὴν ἑνάτην ὥραν ἀνεβόη- 46
 σεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ, λέγων· Ἥλι, Ἥλι,
 λαμὰ σαβαχθανί; τοῦτ' ἔστι· Θεέ μου, Θεέ μου,
 ἵνατί με ἐγκατέλιπες; Τινὲς δὲ τῶν ἐκεῖ ἑσώ- 47
 των, ἀκέσαντες, ἔλεγον· Ὅτι Ἥλιαν φωνεῖ ἕτος.
 Καὶ εὐθέως δραμὼν εἰς ἕξ αὐτῶν, καὶ λαβὼν σπόλ- 48
 γον, πλήσας τε ὄξους, καὶ περιθεὶς καλάμῳ, ἐπό-
 τιζεν αὐτόν. Οἱ δὲ λοιποὶ ἔλεγον· Ἀφες· Ἰδωμεν, 49
 εἰ ἔρχεται Ἥλιος σώσων αὐτόν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς 50
 πάλιν κράξας φωνῇ μεγάλῃ, ἀφῆκε τὸ πνεῦμα.
 Καὶ ἰδοὺ, τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο 51
 ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω· καὶ ἡ γῆ ἐσεισθή, καὶ αἱ
 πέτραι ἐσχίσθησαν, καὶ τὰ μνημεῖα ἀνεώχθησαν, 52
 καὶ πολλὰ σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἡ-
 γέρθη· καὶ ἐξελθόντες ἐκ τῶν μνημείων, μετὰ 53
 τὴν ἔγερσιν αὐτοῦ εἰσῆλθον εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν,
 καὶ ἐνεφανίσθησαν πολλοῖς. Ὁ δὲ ἑκατόνταρχος 54
 καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ τηρῆντες τὸν Ἰησοῦν, ἰδόντες
 τὸν σεισμόν καὶ τὰ γινόμενα, ἐφοβήθησαν σφό-
 δρα, λέγοντες· Ἀληθῶς Θεοῦ υἱὸς ἦν ἕτος. Ἡ- 55
 σαν δὲ ἐκεῖ γυναῖκες πολλαί, ἀπὸ μακρόθεν θεω-
 ρούσας· αἵτινες ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς
 Γαλιλαίας, διακονοῦσας αὐτῷ. Ἐν αἷς ἦν Μα- 56

ρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία ἡ τῆ Ἰακώβου καὶ XXVII.
Ἰωσὴ μήτηρ, καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου.

57 Ὁψίας δὲ ἡμορφῆς, ἦλθεν ἄνθρωπος πλῆσιος
ἀπὸ Ἀριμαθαίας, τὸνομα Ἰωσήφ, ὃς καὶ αὐτὸς ἐ-
58 μαθήτευσε τῷ Ἰησοῦ. Οὗτος προσελθὼν τῷ Πι-
λάτῳ, ᾔτήσατο τὸ σῶμα τῷ Ἰησοῦ· τότε ὁ Πιλά-
59 τος ἐκέλευσεν ἀποδοθῆναι τὸ σῶμα. Καὶ λαβὼν
τὸ σῶμα ὁ Ἰωσήφ, ἐνεύλιξεν αὐτὸ σινδόνι καθα-
60 ρᾷ, καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν τῷ καινῷ αὐτοῦ μνημείῳ,
ὃ ἐλατόμησεν ἐν τῇ πέτρᾳ· καὶ προσκυλίσας λί-
61 θον μέγαν τῇ θύρᾳ τῷ μνημείου, ἀπῆλθεν. Ἦν
δὲ ἐκεῖ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ ἡ ἄλλη Μαρία,
62 κατήλθον ἀπέναντι τῷ τάφῳ. Τῇ δὲ ἐπαύριον,
ἥτις ἐστὶ μετὰ τὴν παρασκευὴν, συνήχθησαν οἱ ἄρ-
63 χιερεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς Πιλάτον, λέγοντες·
Κύριε, ἐμνήσθημεν ὅτι ἐκεῖνος εἶπεν ἔτι
64 ζῶν· Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐγείρομαι. Κέλευσον
ἢν ἀσφαλισθῇ τὸν τάφον ἕως τῆς τρίτης ἡμέρας,
μήποτε ἐλθόντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἡ νυκτὸς ἑ,
κλέψωσιν αὐτόν, καὶ εἰπωσιν τῷ λαῷ· Ἠγέρθη ἀπὸ
τῶν νεκρῶν· καὶ ἔσται ἡ ἐσχάτη πλάνη χειρῶν τῆς
85 πρώτης. Ἐφῆ· δὲ ἑ αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Ἐχετε
86 κρυψιδίαν· ὑπάγετε, ἀσφαλίσασθε ὡς οἴδατε. Οἱ
δὲ πορευθέντες ἡσφάλισαν τὸν τάφον, σφραγί-
σαντες τὸν λίθον, μετὰ τῆς κρυψιδίας.

1 Ὁψὲ δὲ σαββάτων, τῇ ἐπιφωσκούσῃ εἰς μίαν XXVIII.
σαββάτων, ἦλθε Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη

κκνιιι. Μαρία, θεωρήσαι τὸν τάφον. Καὶ ἰδοὺ, σείσμῳς 2
 ἐγένετο μέγας· ἄγγελος γὰρ Κυρίου, καταβὰς
 ἐξ οὐρανοῦ, προσελθὼν ἀπεκύλισε τὸν λίθον ἀπὸ
 τῆς θύρας, καὶ ἐκάθητο ἐπάνω αὐτῷ. Ἦν δὲ ἡ 3
 ἰδέα αὐτῷ ὡς ἀστραπή, καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτῷ λευκὸν
 ὥσει χιών· ἀπὸ δὲ τοῦ φόβου αὐτῷ ἐσεΐδθησαν οἱ 4
 τηροῦντες, καὶ ἐγένοντο ὥσει νεκροί. Ἀποκριθεὶς δὲ 5
 ὁ ἄγγελος, εἶπε ταῖς γυναιξί· Μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς·
 οἶδα γὰρ, ὅτι Ἰησοῦν τὸν ἐσαυρωμένον ζητεῖτε.
 Οὐκ ἔστιν ὧδε· ἡγέρθη γὰρ, καθὼς εἶπε. Δεῦτε, 6
 ἴδετε τὸν τόπον, ὅπου ἔκειτο ὁ Κύριος. Καὶ ταχὺ 7
 πορευθεῖσαι εἶπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτῷ, ὅτι ἡγέρ-
 θη ἀπὸ τῶν νεκρῶν· καὶ ἰδοὺ, προάγει ὑμᾶς εἰς
 τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν ὄψεσθε· ἰδοὺ, εἶπον ὑ-
 μῖν. Καὶ ἐξελθούσαι ταχὺ ἀπὸ τῆς μνημείου με- 8
 τὰ φόβον καὶ χαρᾶς μεγάλης ἔδραμον ἀπαγγεῖλαι
 τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ. Ὡς δὲ ἐπορεύοντο ἀπαλ- 9
 γεῖλαι τοῖς μαθηταῖς αὐτῷ, καὶ ἰδοὺ, ὁ Ἰησοῦς
 ἀπῆντησεν αὐτοῖς, λέγων· Χαίρετε. Αἱ δὲ προσ-
 ελθούσαι ἐκράτησαν αὐτῷ τοὺς πόδας, καὶ προσεκύ-
 νησαν αὐτῷ. Τότε λέγει αὐταῖς ὁ Ἰησοῦς· Μὴ 10
 φοβεῖσθε· ὑπάγετε, ἀπαγγεῖλατε τοῖς ἀδελφοῖς
 μου, ἵνα ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ κεί με
 ὄψονταί.

Πορευομένων δὲ αὐτῶν, ἰδοὺ, τινὲς τῆς κουσω- 11
 δίας, ἐλθόντες εἰς τὴν πόλιν, ἀπήγγειλαν τοῖς
 ἀρχιερεῦσιν ἅπαντα τὰ γρόμματα. Καὶ συναχθέν- 12
 τες μετὰ τῶν πρεσβυτέρων, συμβῆλόν τε λαβόν-

- 13 *τες, ἀργύρια ἱκανὰ ἔδωκαν τοῖς γρατιώταις, λέγοντες· Εἶπατε, ὅτι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ νυκτὸς ἐλ-*
 14 *θόντες ἐκλεψαν αὐτὸν, ἡμῶν κοιμωμένων. Καὶ*
ἐὰν ἀκουσῇ τῆτο ἐπὶ τῷ ἡγεμόνος, ἡμεῖς πείσομεν
 15 *αὐτὸν, καὶ ὑμᾶς ἀμερίμνους ποιήσομεν. Οἱ δὲ,*
λαβόντες τὰ ἀργύρια, ἐποίησαν ὡς ἐδιδάχθησαν.
Καὶ διεφημίθη ὁ λόγος ἔτος παρὰ Ἰουδαίοις μέ-
χρι τῆς σήμερον.
- 16 *Οἱ δὲ ἑνδεκα μαθηταὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν Γα-*
λιλαίαν, εἰς τὸ ὄρος, ὃ ἑτάξατο αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς.
- 17 *Καὶ ἰδόντες αὐτὸν, προσεκύνησαν αὐτῷ· οἱ δὲ ἐ-*
δίσασαν. Καὶ προσελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἐλάλησεν αὐ-
 18 *τοῖς, λέγων· Ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν ἔρανῳ*
 19 *καὶ ἐπὶ γῆς. Πορευθέντες οὖν μαθητεύσατε*
πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα
τοῦ Πατρὸς, καὶ τοῦ Υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος·
 20 *διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα, ὅσα ἐνετειλάμην*
ὑμῖν. Καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πᾶσας τὰς
ἡμέρας, ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος. Ἄ-
μήν. ^ε

DATA MATHEMATICA

1. The first part of the data is the name of the person who collected the data.

2. The second part of the data is the date when the data was collected.

3. The third part of the data is the place where the data was collected.

4. The fourth part of the data is the time when the data was collected.

5. The fifth part of the data is the weather conditions when the data was collected.

6. The sixth part of the data is the name of the person who analyzed the data.

7. The seventh part of the data is the date when the data was analyzed.

8. The eighth part of the data is the place where the data was analyzed.

9. The ninth part of the data is the time when the data was analyzed.

10. The tenth part of the data is the weather conditions when the data was analyzed.

11. The eleventh part of the data is the name of the person who collected the data.

12. The twelfth part of the data is the date when the data was collected.

13. The thirteenth part of the data is the place where the data was collected.

14. The fourteenth part of the data is the time when the data was collected.

15. The fifteenth part of the data is the weather conditions when the data was collected.

16. The sixteenth part of the data is the name of the person who analyzed the data.

17. The seventeenth part of the data is the date when the data was analyzed.

18. The eighteenth part of the data is the place where the data was analyzed.

19. The nineteenth part of the data is the time when the data was analyzed.

20. The twentieth part of the data is the weather conditions when the data was analyzed.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

ΚΑΤΑ

Μ Α Ρ Κ Ο Ν.

¹ **Α**ΡΧΗ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ τοῦ
² Θεοῦ. Ὡς γεγραπταί ἐν ⁽¹⁾ τοῖς προφήταις·
Ἴδου, ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσ-
ώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου - ἕμ-
³ προδέν σε. Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· Ἐτοι-
μάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρί-
⁴ βας αὐτοῦ. Ἐβλήτε Ἰωάννης βαπτίζων ἐν τῇ ἐ-
ρήμῳ, καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφε-
⁵ σιν ἁμαρτιῶν. Καὶ ⁽²⁾ ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν
πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα, καὶ οἱ ⁽³⁾ Ἱεροσολυμίται· καὶ
ἐβαπτίζοντο πάντες ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ'
⁶ αὐτῷ, ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. Ἦν
δὲ Ἰωάννης ἐνδεδυμένος τρίχας καμήλου, καὶ
ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφύν αὐτοῦ, καὶ ἐδί-
⁷ ων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον. Καὶ ἐκήρυσσε λέ-
γων· Ἐρχεται ὁ ἰχυρότερός μου ὀπίσω μου, ὃ ἐκ
εἰμὶ ἱκανὸς κύψας λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδη-

1.

¹ Ἡσαΐα τῷ
προφήτῃ

² ἐξεπορεύετο

³ Ἱεροσολυ-
μίται πάν-
τες· καὶ ἐ-
βαπτίζοντο

1. μάτων αὐτῶ. Ἐγὼ μὲν ἐβαπτίσα ὑμᾶς ἐν ὕδατι· 8
αὐτοὺς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν Πνεύματι ἁγίῳ.

Καὶ ἐρχέτο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, ἦλθεν Ἰη- 9
σοῦς ἀπὸ Ναζαρετ τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐβαπτίσθη
ὑπὸ Ἰωάννου εἰς τὸν Ἰορδάνην. Καὶ εὐθέως ἀνα- 10
βαίνων ¹ ἀπὸ τῷ ὕδατι εἶδε χιζορμούς τοὺς
² ὡς ἕρπυλλοὺς, καὶ τὸ Πνεῦμα ² ὡσεὶ περιγεραν κα-
ταβαῖνον ἐπ' αὐτόν. Καὶ φωνὴ ἐρχέτο ἐκ τῶν ἁ- 11
ρανῶν· Σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδό-
κησα. Καὶ εὐθὺς τὸ Πνεῦμα αὐτόν ἐκβάλλει εἰς 12
τὴν ἔρημον. Καὶ ἦν ³ ἐκεῖ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἡμέρας 13
τεσσαράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τῷ Σατανᾶ· καὶ
ἦν μετὰ τῶν θηρίων. Καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν
αὐτῷ.

Μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην, ἦλθεν 14
ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, κηρύσσων τὸ εὐαγ-
γέλιον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ λέγων· 15
Ὅτι πεπλήρωται ὁ καιρὸς, καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία
τοῦ Θεοῦ· μετανοεῖτε, καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγε-
λίῳ. ³ Περιπατῶν δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν 16
τῆς Γαλιλαίας εἶδε Σίμωνα καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀ-
⁴ δελφόν ⁴ αὐτῷ βάλλοντας ἀμφίβλητρον ἐν τῇ
θαλάσσῃ· ἦσαν γὰρ ἀλιεῖς. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ 17
Ἰησοῦς· Δεῦτε ὀπίσω με, καὶ ποιήσω ὑμᾶς ἁμέσ-
θαι ἀλιεῖς ἀνθρώπων. Καὶ εὐθέως ἀφέντες τὰ 18
δίκτυα αὐτῶν, ἠκολούθησαν αὐτῷ. Καὶ προ- 19
εὐχόμενοι ἕκαστος ὀλίγον, εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζε-
βεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφόν αὐτοῦ, καὶ αὐτοὺς

³ Καὶ παρὰ-
γων

⁴ τῷ Σίμωνος
ἀμφίβλη-
τρον

20 ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα. Καὶ εὐ-
θέως ἐκάλεσεν αὐτὸς· καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐ-
τῶν Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μιθωτῶν,
ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτῶ.

I..

21 Καὶ εἰσπορεύονται εἰς Καπερναεὺς· καὶ εὐθέως
τοῖς σάββασι τῷ εἰσελθόντι εἰς τὴν συναγωγὴν
22 ἐδίδασκε. Καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐ-
τῶ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτὸς ὡς ἐξουσίαν ἔχων, καὶ
23 ἔχων ὡς οἱ γραμματεῖς. Καὶ ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ
αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτι, καὶ ἀνέ-
24 κραξε, λέγων· Ἐα, τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζα-
ρηνέ; ἤλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς· οἶδά σε τίς εἶ, ὁ
25 ἅγιος τῷ Θεῷ. Καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς,
26 λέγων· Φιμώθητι, καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. Καὶ σπαράξ-
αν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον, καὶ κράξαν φωνῇ
27 μεῖζον, ἐξῆλθεν (1) ἐξ' αὐτοῦ. Καὶ ἐθαμβήθησαν
πάντες, ὥστε συζητεῖν πρὸς αὐτὸς, λέγοντας· Τί
ἐστὶ τῆτο; τίς ἡ διδαχὴ ἡ καινὴ αὕτη, ὅτι κατ' ἐξ-
ουσίαν καὶ τοῖς πνεύμασι τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάσσει,
28 καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ; Ἐξῆλθε δὲ ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εὐ-
29 θύς εἰς ὅλην τὴν περίχωρον τῆς Γαλιλαίας. Καὶ
εὐθέως, ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθόντες, ἦλθον εἰς
τὴν οἰκίαν Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου, μετὰ Ἰακώβου καὶ
30 Ἰωάννου. Ἡ δὲ πενθερὰ Σίμωνος κατέκειτο πυ-
ρεσσουσα· καὶ εὐθέως λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς.
31 Καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτήν, κρατήσας τῆς χει-
ρὸς αὐτῆς· καὶ ἀφῆκεν αὐτήν ὁ πυρετὸς εὐθέως·

1 ἀπ'

2. καὶ διηκόνει αὐτοῖς· Ὁψίας δὲ ἡμορφῆς, ὅτε ἔδου 32
 ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς
 ἔχοντας, καὶ τοὺς δαιμονιζομένους. Καὶ ἡ πόλις 33
 ὅλη ἐπισυνηγμένη ἦν πρὸς τὴν θύραν. Καὶ ἔδε- 34
 ράπευσε πολλὰς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις·
 καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλε, καὶ ἐκ ἡφιε λαλεῖν
 τὰ δαιμόνια, ὅτι ἤδεισαν αὐτόν. Καὶ πρῶτ' ἐννυ- 35
 χον λίαν ἀναστὰς ἐξῆλθε, καὶ ἀπῆλθεν εἰς ἔρημον
 τόπον, κακεῖ προσήυχετο. Καὶ κατεδίωξαν αὐ- 36
 τὸν ὁ Σίμων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ. Καὶ εὐρόντες αὐτόν 37
¹ σε ζητοῦσι λέγουσιν αὐτῷ· Ὅτι πάντες ⁽¹⁾ ζητοῦσί σε".
 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἀγωμὴ εἰς τὰς ἐχομῆρας κω- 38
² καὶ ἐκεῖ μοπόλεις, ἵνα ⁽²⁾ κακεῖ" κηρύξω· εἰς τοῦτο γὰρ
³ εἰς τὰς συ- ἐξελέλυθα. Καὶ ἦν κηρύσσων ⁽³⁾ ἐν ταῖς συνα- 39
 ναγωγὰς γαγαῖς" αὐτῶν εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν, καὶ τὰ
 δαιμόνια ἐκβάλλων.
 Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτόν λεπρός, παρακαλῶν 40
 αὐτόν, καὶ γονυπετῶν αὐτόν, καὶ λέγων αὐτῷ·
 Ὅτι, ἐὰν θέλῃς, δύνασαι με καθαρίσαι. Ὁ δὲ 41
 Ἰησοῦς σπλαγχνιδεῖς, ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψα-
 το αὐτόν, καὶ λέγει αὐτῷ· Θέλω, καθαρίσθητι.
 Καὶ εἰπόντ' αὐτόν, εὐθέως ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ 42
 λέπρα, καὶ ἐκαθαρίσθη. Καὶ ἐμβριμῆσάμην αὐ- 43
 τῷ, εὐθέως ἐξέβαλεν αὐτόν· καὶ λέγει αὐτῷ· Ὁ- 44
 ρα, μηδενὶ μηδὲν εἴπῃς· ἀλλ' ὕπαγε, σεαυτὸν
 δεῖξον τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ τῆς καθαρισ-
 μοῦ σου, ἃ προσέταξε Μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐ-
 τοῖς. Ὁ δὲ ἐξελθὼν ἤρξατο κηρύσσειν πολλὰ, καὶ 45

διαφημίζεν τὸν λόγον, ὥς τε μηκέτι αὐτὸν δύνασθαι
φανερῶς εἰς πόλιν εἰσελθεῖν· ἀλλ' ἔξω ἐν ἐρήμοις
τόποις ἦν, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν ⁽¹⁾ πανταχόθεν". ^I πάντοθεν

- ^I Καὶ ⁽²⁾ πάλιν εἰσῆλθεν" εἰς Καπερναὺμ δι' ἡ- II.
² μερῶν· καὶ ἠκούθη, ὅτι εἰς οἶκόν ἐστι. Καὶ εὐθέ- ² εἰσῆλθε
ως συνήχθησαν πολλοί, ὥς τε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ πάλιν
τὰ πρὸς τὴν θύραν· καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον.
³ Καὶ ἔρχονται πρὸς αὐτὸν παραλυτικὸν φέροντες,
⁴ αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων. Καὶ μὴ δυνάμενοι προσ-
εγγίσαι αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον, ἀπεσέγασαν τὴν
σέγγην, ὅπου ἦν· καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσι τὸν κράβ-
⁵ βατον, ἐφ' ᾧ ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο. Ἰδὼν δὲ
ὁ Ἰησοῦς τὴν πίσιν αὐτῶν, λέγει τῷ παραλυτι-
κῷ· Τέκνον, ἀφέωνταί ⁽³⁾ σοι αἱ ἁμαρτίαι σου". ³ σὺ αἱ ἁ-
μαρτίαι
⁶ Ἦσαν δὲ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι
⁷ καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν· Τί ἔ-
πος ἔτω λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἀφίε-
⁸ ναι ἁμαρτίας, εἰ μὴ εἷς ὁ Θεός; Καὶ εὐθέως ἐ-
πιγνὼς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτῷ, ὅτι ἔτως * αὐ-
τοῖς ⁴ διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς, εἶπεν αὐτοῖς· Τί
⁹ ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; Τί
ἐστὶν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ· Ἀφέ-
ωνταί ⁽⁴⁾ σοι" αἱ ἁμαρτίαι· ἢ εἰπεῖν· ⁽⁵⁾ ἔγειρα", ⁴ σὺ
καὶ ⁵ ἄρον σου τὸν κράββατον, καὶ περιπάτει; ⁵ ἔγειρε
¹⁰ Ἵνα δὲ εἰδῇτε, ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώ-
που ⁽⁶⁾ ἀφίεναι ἐπὶ τῆς γῆς" ἁμαρτίας· (λέγει ⁶ ἐπὶ τῆς γῆς
¹¹ τῷ παραλυτικῷ·) Σοὶ λέγω, ⁽⁷⁾ ἔγειρα," καὶ ἀφίεναι
⁷ ἔγειρε
ἄρον τὸν κράββατόν σου, καὶ ὑπάγε εἰς τὸν οἶκόν

11. σου. Καὶ ἠγέρθη εὐθέως, καὶ ἄρας τὸν κράββατον ἐξῆλθεν ἐναντίον πάντων· ὥστε ἐξίστασαι πάντας, καὶ δοξάζειν τὸν Θεόν, λέγοντας· Ὅτι ἐδέποτε ἔτως εἶδομεν.

Καὶ ἐξῆλθε πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἤρχετο πρὸς αὐτὸν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτὸς. Καὶ παράγων εἶδε Λευὴν, τὸν τοῦ Ἀλφαίου, καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον· καὶ λέγει αὐτῷ· Ἀκολουθε μοι. Καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. Καὶ ἐβύβητο ἐν τῷ κατακειῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ πολλοὶ, καὶ ἠκολούθησαν αὐτῷ. Καὶ οἱ Γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, ἰδόντες αὐτὸν ἐδίοντα μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν, ἔλεγόν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Τί ὅτι μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν ἐδίει καὶ πίνει; Καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατρῆ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες. Οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς· εἰς μετάνοιαν. Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων· νηστεύοντες καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Διατί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ ἐ νηστεύουσι; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστὶ, νηστεύειν; ὅσον χρόνον μεθ' ἐαυτῶν ἔχουσι τὸν νυμφίον, ἐ δύνανται νηστεύειν. Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε

* Φαρισαῖοι

νησεύουσιν ἐν ⁽¹⁾ ἐκείναις ταῖς ἡμέραις". Καὶ

21 ἔδεις ἐπίβλημα ῥάκους ἀγνάφου ἐπιῤῥάπτει ἐπὶ ἱμα-
τίῳ παλαιῷ· εἰ δὲ μὴ, αἶρει τὸ πλήρωμα τὸ αὐτῷ
τὸ καινὸν τῷ παλαιῷ, καὶ χειρὸν οὐκ ἔστιν ἵσχυον.

22 Καὶ ἔδεις βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαι-
οὺς· εἰ δὲ μὴ, ῥήσσει ὁ οἶνος τὸ νέον τῶν ἀσκῶν,
καὶ ὁ οἶνος ἐκχεῖται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται· ἀλ-
λὰ οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βλητέον.

23 Καὶ ἐγμέτο παραπορεύεσθαι αὐτὸν ἐν τοῖς σάβ-
βασιν διὰ τῶν σπορίμων· καὶ ἤρξαντο οἱ μαθηταὶ

24 αὐτῷ ὁδὸν ποιεῖν τίλλοντες τῶν σάββων. Καὶ οἱ
Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ· Ἰδε, τί ποιεῖς τὸν ἡμέτερον

25 σάββατον ὃ ἐκ ἔξεσι; Καὶ αὐτὸς ἔλεγεν αὐτοῖς·
Οὐδέποτε ἀνέγνωτε, τί ἐποίησε Δαβὶδ, ὅτε χρεῖαν

26 ἔχε, καὶ ἐπέπεισεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτῷ; πῶς
εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ ἐπὶ Ἀβιάθαρ τοῦ
ἀρχιερέως, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν,
καὶ ἐκ ἔξεσι φαγεῖν εἰ μὴ τοῖς ἱερεῦσι, καὶ ἔδωκε καὶ

27 τοῖς σὺν αὐτῷ ἔσθαι. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Τὸ σάβ-
βατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγμέτο, καὶ ὁ ἄνθρωπος

28 διὰ τὸ σάββατον. Ὡς κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἄν-
θρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

1 Καὶ εἰσῆλθε πάλιν εἰς τὴν συναγωγὴν· καὶ ἦν

2 ἐκεῖ ἄνθρωπος ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χειρὰ καὶ
παρετήρην αὐτὸν, εἰ τοῖς σάββασιν θεραπεύσει αὐ-

3 τὸν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτῷ. Καὶ λέγει τῷ ἄν-
θρώπῳ τῷ ἐξηραμμένῳ· ἔχοντι τὴν χειρὰ· ⁽²⁾ Ἐ-

4 γεῖρα" εἰς τὸ μέσον. Καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἐξεσι
τοῖς σάββασιν ἀγαθοποιῆσαι, ἢ κακοποιῆσαι; ψυ-

II.

ἐκείνη τῇ ἡ-
μέρᾳ

III.

2 Ἐγείρε

III. χὴν σῶσαι, ἢ ἀποκτεῖναι; Οἱ δὲ ἐσιώπων. Καὶ 5
 περιβλεψάμενος αὐτὸς μετ' ὀργῆς, συλλυπέμενος
 ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆς καρδίας αὐτῶν, λέγει τῷ ἀν-
 θρώπῳ· Ἐκτεινον τὴν χεῖρα σου· καὶ ἐξέτεινε· καὶ
¹ ἀπεκατέσθην ⁽¹⁾ ἀποκατεσάθη" ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὡς ἡ ἄλ-
 λη^ς. Καὶ ἐξεληθόντες οἱ Φαρισαῖοι εὐθέως μετὰ 6
 τῶν Ἡρωδιανῶν συμβῆλιν ἐποίησαν κατ' αὐτὸν, ὅπως
 αὐτὸν ἀπολέσωσι.

² μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνε-
³ χώρησεν εἰς ἡκολούθησεν
 Καὶ ὁ Ἰησοῦς ⁽²⁾ ἀνεχώρησε μετὰ τῶν μαθητῶν 7
 αὐτοῦ πρὸς τὴν θάλασσαν· καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ
 τῆς Γαλιλαίας ⁽³⁾ ἠκολούθησαν αὐτῷ· καὶ ἀπὸ
 τῆς Ἰουδαίας, καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων, καὶ ἀπὸ τῆς 8
 Ἰδουμαίας, καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου, καὶ οἱ περὶ Τύ-
 ρον καὶ Σιδῶνα, πλῆθος πολὺ, ἀκούσαντες ὅσα ἐ-
 ποίει, ἦλθον πρὸς αὐτόν. Καὶ εἶπε τοῖς μαθηταῖς 9
 αὐτοῦ, ἵνα πλοιάριον προσκαρτερῇ αὐτῷ, διὰ τὸν
 ὄχλον, ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν. Πολλοὺς γὰρ ἐ- 10
 θεράπευσεν, ὥστε ἐπιπίπλει αὐτῷ, ἵνα αὐτοῦ ἄψ-
 ωνται ὅσοι εἶχον μάστιγας. Καὶ τὰ πνεύματα τὰ 11
⁴ προσέπιπτον ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν ἐθεώρει, ⁽⁴⁾ προσέπιπεν"
⁵ ἔκραζον αὐτῷ καὶ ⁽⁵⁾ ἔκραζε, λέγοντα· Ὅτι σὺ εἶ ὁ υἱὸς
⁶ φανερόν αὐ- τὸν τὸν τῷ Θεῷ. Καὶ πολλὰ ἐπετίμα αὐτοῖς, ἵνα μὴ ⁽⁶⁾ αὐ- 12
 τὸν φανερόν ποιήσωσι.

Καὶ ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος, καὶ προσκαλεῖται ἑς 13
 ἡθέλεν αὐτός· καὶ ἀπῆλθον πρὸς αὐτόν. Καὶ ἐ- 14
 ποίησε δώδεκα, ἵνα ᾧσι μετ' αὐτοῦ, καὶ ἵνα ἀπο-
 σέλλῃ αὐτὸς κηρύσσειν, καὶ ἔχειν ἐξουσίαν θερα- 15
 πεύειν τὰς νόσους, καὶ ἐκβάλλειν τὰ δαιμόνια. Καὶ 16
 ἐπέθηκε τῷ Σίμωνι ὄνομα Πέτρον· καὶ Ἰάκωβον 17

τὸν τῷ Ζεβεδαίῳ, καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν τῷ Ἰακώβου· καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖς ὀνόματα Βοανεργές,
 18 ὃ ἔστιν, υἱοὶ βροντῆς· καὶ Ἀνδρέαν, καὶ Φίλιππον, καὶ
 Βαρθολομαῖον, καὶ Ματθαῖον, καὶ Θωμᾶν, καὶ Ἰά-
 κωβον τὸν τῷ Ἀλφαίου, καὶ Θαδδαῖον, καὶ Σίμωνα
 19 τὸν Κανανίτην, καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώτην, ὃς καὶ παρ-
 ἔδωκεν αὐτόν.
 20 Καὶ ἔρχονται εἰς οἶκον. Καὶ συνέρχεται πάλιν
 ὄχλ^ο, ὥστε μὴ δύνασθαι αὐτοὺς μήτε ἄρτον φα-
 21 γεῖν. Καὶ ἀκήσαντες οἱ παρ' αὐτῷ, ἐξῆλθον κρα-
 22 τῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γάρ· Ὅτι ἐξέστη. Καὶ οἱ
 γραμματεῖς, οἱ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καταβάντες, ἔ-
 λεγον· Ὅτι Βεελζεβὺλ ἔχει, καί· Ὅτι ἐν τῷ ἄρ-
 23 χοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. Καὶ
 προσκαλεσάμεν^ο αὐτὸς, ἐν παραβολαῖς ἔλεγεν
 αὐτοῖς· Πῶς δύναται Σατανᾶς Σατανᾶν ἐκβάλ-
 24 λειν; Καὶ ἐὰν βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν μεριδῇ, ἢ δύ-
 25 νатаι σαθῆναι ἢ βασιλεία ἐκείνη. Καὶ ἐὰν οἰκία
 ἐφ' ἑαυτὴν μεριδῇ, ἢ δύναται σαθῆναι ἢ οἰκία ἐ-
 26 κείνη. Καὶ εἰ ὁ Σατανᾶς ἀνέστη ἐφ' ἑαυτόν καὶ μέ-
 μερισαι, ἢ δύναται σαθῆναι, ἀλλὰ τέλ^ο ἔχει.
 27 ⁽¹⁾ Οὐ δύναται ἡδεῖς" τὰ σκεύη τῷ ἰχυρῷ, εἰσελ-
 θὼν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτῷ, διαρπάσαι, ἐὰν μὴ πρῶ-
 τον τὸν ἰχυρὸν δῇσῃ· καὶ τότε τὴν οἰκίαν αὐτοῦ
 28 διαρπάσει. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι πάντα ἀφεθή-
 σεται ⁽²⁾ τὰ ἁμαρτήματα τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώ-
 πων," καὶ * αἱ βλασφημίαι ὅσας ἂν βλασφημή-
 29 σωσιν· ὃς δ' ἂν βλασφημήσῃ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ
 ἅγιον, ἃν ἔχει ἄφεσιν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλ' ἐνοχός

¹ οὐδεὶς δύ-
ναται

² τοῖς υἱοῖς
τῶν ἀνθρώ-
πων τὰ ἁ-
μαρτήματα

III.

¹ ἁμαρτίμα-
τῶ

² ἡ μήτηρ αὐ-
τῆ καὶ οἱ
ἀδελφοὶ αὐ-
τῆ

ἐσιν αἰωνίου ⁽¹⁾ κρίσεως". Ὅτι ἔλεγον· Πνεῦμα 30
ἀκάθαρτον ἔχει.

Ἐρχονταί ἔν ⁽²⁾ οἱ ἀδελφοὶ καὶ ἡ μήτηρ αὐτῆ·" 31
καὶ ἔξω ἐσῶτες ἀπέσειλαν πρὸς αὐτὸν, φωνῶντες
αὐτόν· καὶ ἐκάθητο ὄχλῳ περὶ αὐτόν· εἶπον δὲ 32
αὐτῶ· Ἰδὲ, ἡ μήτηρ σου, καὶ οἱ ἀδελφοί σου, ἔξω
ζητῶσί σε. Καὶ ἀπεκρίθη αὐτοῖς λέγων· Τίς ἐσιν 33
ἡ μήτηρ μου, ἡ οἱ ἀδελφοί μου ; Καὶ περιβλεψ- 34
άμω κύκλῳ τοὺς περὶ αὐτὸν καθημένους, λέ-
γει· Ἰδε ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου. Ὃς γὰρ 35
ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τῆ Θεῆ, ἕτος ἀδελφός μου,
καὶ ἀδελφή μου, καὶ μήτηρ ἐστί.

IV.

Καὶ πάλιν ἤρξατο διδάσκειν παρὰ τὴν θάλασ- 1
σαν καὶ συνήχθη πρὸς αὐτὸν ὄχλος πολὺς, ὥστε αὐ-
τὸν ἐμβάντα εἰς τὸ πλῆϊον καθῆσθαι ἐν τῇ θαλάσῃ·
καὶ πᾶς ὁ ὄχλος πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἦν.
Καὶ ἐδίδασκεν αὐτὸς ἐν παραβολαῖς πολλὰ, καὶ ἔλε- 2
γεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτῆ· Ἀκούετε· Ἰδὲ, ἐξ- 3
ῆλθε σπείρων τῆ σπείρα. Καὶ ἐγίνετο ἐν τῷ σπεί- 4
ρειν, ὃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁδόν· καὶ ἦλθε τὰ πείναι
τῆ ἔραν· καὶ κατέφαγεν αὐτό. Ἄλλο δὲ ἔπεσεν 5
ἐπὶ τὸ πείρωδες, ὅπερ ἔκ εἶχε γῆν πολλήν· καὶ εὐθέ-
ως ἐξανέτειλε, διὰ τὸ μὴ ἔχειν βάθος γῆς. Ἡ 6
λίου δὲ ἀνατείλαντος, ἐκαυματίσθη, καὶ διὰ τὸ μὴ
ἔχειν ρίζαν, ἐξηράνθη. Καὶ ἄλλο ἔπεσεν εἰς τὰς 7
ἀκάνθας· καὶ ἀνέβησαν αἱ ἀκανθαί, καὶ συνέπνιξ-
αν αὐτό, καὶ καρπὸν ἔκ ἔδωκε. Καὶ ἄλλο ἔπεσεν 8
εἰς τὴν γῆν τὴν καλήν· καὶ ἐδίδου καρπὸν ἀναβαί-

νοντα καὶ αὐξάνοντα· καὶ ἔφερεν ἐν τριάκοντα, καὶ
 9 ἐν ἐξήκοντα, καὶ ἐν ἑκατόν. Καὶ ἔλεγεν ᾠ αὐτοῖς ᾠ
 10 Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. Ὅτε δὲ ἐγγύετο
 καταμόνας, ἠρώτησαν αὐτὸν οἱ περὶ αὐτὸν σὺν
 11 τοῖς δώδεκα τὴν παραβολήν. Καὶ ἔλεfen αὐτοῖς·
 Ὑμῖν δέδοται ᾠ γινῶναι ᾠ τὸ μυστήριον τῆς βασι-
 λείας τῷ Θεῷ· ἐκείνοις δὲ τοῖς ἔξω ἐν παραβολαῖς
 12 τὰ πάντα γίνεται· ἵνα βλέποντες βλέπωσι, καὶ μὴ
 ἴδωσι· καὶ ἀκούοντες ἀκέωσι, καὶ μὴ συνιῶσι· μήποτε
 ἐπιστρέψωσι, καὶ ἀφελῇ αὐτοῖς ᾠ τὰ ἀμαρτήματα ᾠ.
 13 Καὶ λέγει αὐτοῖς· Οὐκ οἶδατε τὴν παραβολὴν ταύ-
 14 την; καὶ πῶς πάσας τὰς παραβολὰς γνώσεθε; Ὁ
 15 σπείρων, τὸν λόγον σπείρει. Οὗτοι δὲ εἰσιν οἱ παρὰ
 τὴν ὁδὸν, ὅπως σπείρειται ὁ λόγος, καὶ ὅταν ἀκέσωσιν,
 εὐθέως ἔρχεται ὁ Σατανᾶς, καὶ αἶρει τὸν λόγον τὸν
 16 ἐσπαρμένον ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν. Καὶ ἔτοί εἰ-
 σιν ὁμοίως οἱ ἐπὶ τὰ πετρῶδη σπειρόμενοι, οἱ, ὅταν
 ἀκούσωσι τὸν λόγον, εὐθέως μετὰ χαρᾶς λαμ-
 17 βάνουσιν αὐτόν· καὶ ἔκ ἔχουσι ῥίζαν ἐν ἑαυτοῖς,
 ἀλλὰ πρόσκαιροί εἰσιν· εἴτα, ἡλιομύτης θλίψεως
 ἢ διωγμῷ διὰ τὸν λόγον, εὐθέως σκανδαλίζονται.
 18 Καὶ ᾠ ἔτοί εἰσιν ᾠ οἱ εἰς τὰς ἀκάνθας σπειρόμενοι,
 19 ᾠ ἔτοί εἰσιν ᾠ οἱ τὸν λόγον ἀκούοντες· καὶ αἱ μέ-
 ριμναι τῷ αἰῶνος ᾠ τέτε ᾠ καὶ ἡ ἀπάτη τῷ πλάτου
 καὶ αἱ περὶ τὰ λοιπὰ ἐπιθυμία εἰσπορευόμενα
 20 συμπνίγουσι τὸν λόγον, καὶ ἄκαρπος γίνεται. Καὶ
 ἔτοί εἰσιν οἱ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν καλὴν σπαρέντες, οἱ-
 τινες ἀκούουσι τὸν λόγον καὶ παραδέχονται, καὶ καρ-

14.

ποφορῶσιν, ἐν τριακοντα, καὶ ἐν ἐξήκοντα, καὶ ἐν
 ἑκατόν. Καὶ ἔλεfen αὐτοῖς· Μήτι ὁ λύχνος ἔρ- 21
 χεῖται, ἵνα ὑπὸ τὸν μόδιον τεθῇ, ἢ ὑπὸ τὴν κλίνην;
 ἔχ ἵνα ἐπὶ τὴν λυχνίαν ἐπιτεθῇ; Οὐ γάρ ἐστὶ τι 22
 κρυπτόν, ὃ ἐὰν μὴ φανερωθῇ· ἔδὲ ἐφύετο ἀπόκρυ-
 φον, ἀλλ' ἵνα εἰς φανερόν ἔλθῃ. Εἴ τις ἔχει ὥτα 23
 ἀκούειν, ἀκρόετω. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Βλέπετε, 24
 τί ἀκούετε. Ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε, μετρηθήσεταί
 ὑμῖν· καὶ προσεθήσεται ὑμῖν τοῖς ἀκρόουσιν. Ὅς 25
 γὰρ ἂν ἔχῃ, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὃς ἔχει, καὶ
 ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. Καὶ ἔλεfen· Οὕτως 26
 ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ὡς ἐὰν ἄνθρωπος βάλῃ
 τὸν σπόρον ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ καθεύδῃ καὶ ἐγείρηται 27
 νύκτα καὶ ἡμέραν, καὶ ὁ σπόρος βλαστάνῃ καὶ μη-
 κύνηται, ὡς ἔκ οἶδεν αὐτός. Αὐτομάτῃ γὰρ ἡ γῆ 28
 καρποφορεῖ, πρῶτον χόρτον, εἶτα σάχυν, εἶτα
 πλήρη σῖτον ἐν τῷ σάχυϊ. Ὅταν δὲ παραδῶ ὁ 29
 καρπός, εὐθέως ἀποσέλλει τὸ δρέπανον, ὅτι παρ-
 ἔστηκεν ὁ θερισμός. Καὶ ἔλεfe· Τίνι ὁμοιωσώμεθα 30
 τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ; ἢ ἐν ποίᾳ παραβολῇ πα-
 ραβάλωμεθα αὐτήν; Ὡς ⁽¹⁾ κόκκῳ¹ σινάπεως, ὃς, 31
 ὅταν σπαρῇ ἐπὶ τῆς γῆς, μικρότερος πάντων τῶν
 σπερμάτων ἐστὶ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς· καὶ ὅταν σπαρῇ, 32
 ἀναβαίνει, καὶ γίνεται πάντων τῶν λαχάνων μεί-
 ζων, καὶ ποιεῖ κλάδους μεγάλους, ὥς ἐ δύνασθαι ὑ-
 πὸ τὴν σκιάν αὐτοῦ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατα-
 σκηνοῦν. Καὶ τοιαύταις παραβολαῖς πολλαῖς ἐ- 33
 λάλει αὐτοῖς τὸν λόγον, καθεὺς ⁽²⁾ ἡδύναντο²

¹ κόκκῳ² ἡδύναντο

34 ἀκούειν. Χωρὶς δὲ παραβολῆς ἐκ ἐλάλει αὐτοῖς·
κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἐπέλυε πάν-
τα.

IV.

35 Καὶ λέγει αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὀψίας
36 ἡμορῆς· Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν. Καὶ ἀφέντες
τὸν ὄχλον παραλαμβάνουσιν αὐτὸν, ὡς ἦν ἐν τῷ
πλοίῳ· καὶ ἄλλα δὲ ⁽¹⁾ πλοιάρια" ἦν μετ' αὐτοῦ. ¹ πλοῖα
37 Καὶ γίνεται λαίλαψ ἀνέμου μεγάλης· τὰ δὲ κύ-
ματα ἐπέβαλλεν εἰς τὸ πλοῖον, ὥστε ⁽²⁾ αὐτὸ ἤδη ² ἤδη γεμί-
38 γεμίζεσθαι." Καὶ ἦν αὐτὸς ⁽³⁾ ἐπὶ" τῇ πρύμνῃ, ³ ἐν
ἐπὶ τὸ προσκεφάλαιον καθεύδων· καὶ διεγείρουν
αὐτὸν, καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Διδάσκαλε, ὁ μέλει σοι,
39 ὅτι ἀπολλύμεθα ; Καὶ διεγερθεὶς ἐπετίμησε τῷ
ἀνέμῳ, καὶ εἶπε τῇ θαλάσῃ· Σιώπα, πεφίμωσο.
Καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ ἤσμετο γαλήνη μεγά-
40 λη. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τί δειλοὶ ἐσεσθε ; ⁽⁴⁾ πῶς ⁴ ὅπως
41 ἐκ" ἔχετε πίσιν ; Καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν,
καὶ ἔλεγον πρὸς ἀλλήλους· Τίς ἄρα ὁτός ἐστιν, ὅτι
καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ.

¹ Καὶ ἦλθον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης, εἰς τὴν
² χώραν τῶν Γαδαρηνῶν. Καὶ ἐξελθόντι αὐτῷ ἐκ
τῆς πλοίου, εὐθέως ἀπήντησεν αὐτῷ ἐκ τῶν μνη-
³ μείων ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ· ὃς τὴν
κατοίκησιν εἶχεν ἐν τοῖς ⁽⁵⁾ μνημείοις", καὶ ἔτε ἀ- ⁵ μνήμασι
⁴ λύσεσιν ἑδεὶς ἠδύνατο αὐτὸν δῆσαι· διὰ τὸ αὐτὸν
πολλάκις πέδαις καὶ ἀλύσεσι δεδέσθαι, καὶ διεσπᾶσθαι
ὑπ' αὐτοῦ τὰς ἀλύσεις, καὶ τὰς πένδας συντετρίφ-
⁵ θαι· καὶ ἑδεὶς αὐτὸν ἴχυνε δαμάσαι. Καὶ διαπαν-

V.

- V. τὸς νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐν τοῖς ⁽¹⁾ ὄρεσι καὶ ἐν τοῖς
¹ μνήμασι καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν μνήμασιν" ἦν κράζων, καὶ κατακόπλων ἑαυτὸν λί-
 θοις. Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν, ἔδραμε 6
 καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ· καὶ κράξας φωνῇ μεγάλῃ 7
² λέγει ⁽²⁾ εἶπε· " Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ, υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ
 ὑψίστου ; ὀρκίζω σε τὸν Θεόν, μή με βασανίσῃς.
 Ἐλεγε γὰρ αὐτῷ· Ἐξέλθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρ- 8
 τον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ ἐπηρώτα αὐτόν· Τί σοι 9
³ λέγει αὐτῷ ὄνομα ; καὶ ⁽³⁾ ἀπεκρίθη λέγων· " Λεγεὼν ὄνομά
 μοι, ὅτι πολλοὶ ἐσμεν. Καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολ- 10
 λά, ἵνα μὴ αὐτοὺς ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας. Ἦν 11
⁴ πρὸς τῷ ὄρει δὲ ἐκεῖ ⁽⁴⁾ πρὸς τὰ ὄρη" ἀγγέλη χοίρων ἑκα-
 τὸν ἑκατὸν καὶ ἑξήκοντα· καὶ παρεκάλεσαν αὐτόν ὅτι πάντες οἱ 12
 δαίμονες, λέγοντες· Πέμψον ἡμᾶς εἰς τὰς χοίρας,
 ἵνα εἰς αὐτὰς εἰσέλθωμεν. Καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς 13
 εὐθέως ὁ Ἰησοῦς. Καὶ ἐξελθόντα τὰ πνεύματα
 τὰ ἀκάθαρτα εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ὥρ-
 μησεν ἡ ἀγγέλη κατὰ τῆς κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασ-
 σαν, ἥσαν δὲ ὡς διχίλιοι· καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ
 θαλάσσῃ. ⁽⁵⁾ Οἱ δὲ βόσκοντες ⁽⁶⁾ τὰς χοίρας 14
⁵ Καὶ οἱ αὐτὰς ⁽⁷⁾ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς
⁷ ἀπήγγειλαν τοὺς ἀγροῦς. Καὶ ⁽⁸⁾ ἐξῆλθον ἰδεῖν, τί ἐστὶ τὸ
⁸ ἦλθον γεγονός. Καὶ ἔρχοντα πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ θεω- 15
 ροῦσι τὸν δαιμονιζόμενον καθήμενον καὶ ἱματισμένον
 καὶ σωφρονέντα ὅτι τὸν ἐχρηκότα τὸν λεγεῶνα· καὶ
⁹ διηγήσαντο δὲ ἐφοβήθησαν. ⁽⁹⁾ Καὶ διηγήσαντο αὐτοῖς οἱ ἰδόν- 16
 τες, πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ, καὶ περὶ τῶν
 χοίρων. Καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν 17
¹⁰ ἐμβαίνειντος ἀπὸ τῶν ὄρων αὐτῶν. Καὶ ⁽¹⁰⁾ ἐμβάντων αὐτὰ 18

- εἰς τὸ πλοῖον, παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαίμονις, ἵνα V.
- 19 ἢ μετ' αὐτῆ. ⁽¹⁾ Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔκ ἀφῆκεν αὐτόν, ¹ καὶ
ἀλλὰ λέγει αὐτῷ· Ὑπάγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς
τὰς σὺς, καὶ ἀνάγγειλον αὐτοῖς, ὅσα σοι ὁ Κύριος
20 ⁽²⁾ ἐποίησεν, καὶ ἠλέησέ σε. Καὶ ἀπῆλθε, καὶ ἤρξ- ² πεποίηκεν
ατο κηρύσσειν ἐν τῇ Δεκαπόλει, ὅσα ἐποίησεν αὐ-
τῷ ὁ Ἰησοῦς· καὶ πάντες ἐθαύμαζον.
- 21 Καὶ διαπεράσαντος τῆς Ἰησοῦς ἐν τῷ πλοίῳ πά-
λιν εἰς τὸ πέραν, συνήχθη ὄχλος πολὺς ἐπ' αὐτόν·
- 22 καὶ ἦν παρὰ τὴν θάλασσαν. Καὶ ἰδὼν, ἔρχεται εἰς
τῶν ἀρχισυναγῶγων ὀνόματι Ἰάειρος· καὶ ἰδὼν
- 23 αὐτόν, πίπτει πρὸς τὰς πόδας αὐτοῦ, καὶ παρεκάλει
αὐτόν πολλά, λέγων· Ὅτι τὸ θυγάτριόν μου ἐσ-
χάτως ἔχει· ἵνα ἐλθὼν ἐπιθῇς αὐτῇ τὰς χεῖρας,
- 24 ὅπως σωθῇ· καὶ ζήσεται. Καὶ ἀπῆλθε μετ' αὐτῆ·
καὶ ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, καὶ συνέδλιζον
- 25 αὐτόν. Καὶ γυνή τις ἔσα ἐν ρύσει αἵματος
26 ἔτη δώδεκα, καὶ πολλὰ παθοῦσα ὑπὸ πολλῶν ἰα-
τρῶν, καὶ δαπανήσασα τὰ ⁽³⁾ παρ' ἑαυτῆς πάντα, ³ αὐτῆς
καὶ μηδὲν ὠφεληθεῖσα, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ χειρόν
- 27 ἐλθοῦσα· ἀκέσασα περὶ τῆς Ἰησοῦς, ἐλθοῦσα ἐν τῷ
28 ὄχλῳ ὀπίθεν, ἥψατο τῆς ἱματίου αὐτῆς. (Ἐλεγε
γὰρ ὅτι καὶ τῶν ἱματίων αὐτῆς ἄψωμαι, σωθήσο-
- 29 μαί.) Καὶ εὐθέως ἐξηράνθη ἡ πηγὴ τῆς αἱματός
αὐτῆς· καὶ ἔγνω τῷ σώματι, ὅτι ἴαται ἀπὸ τῆς
- 30 μάστιγος. Καὶ εὐθέως ὁ Ἰησοῦς ἐπιγνὼς ἐν ἑαυ-
τῷ τὴν ἐξ αὐτῆς δύναμιν ἐξελθοῦσαν, ἐπιστραφεὶς
ἐν τῷ ὄχλῳ, ἔλεγε· Τίς μου ἥψατο τῶν ἱματίων;

V. Καὶ ἔλεγον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτῷ· Βλέπεις τὸν 31
 ὄχλον συνθλίβοντά σε, καὶ λέγεις· Τίς μου ἤψα-
 το ; Καὶ περιεβλέπετο ἰδεῖν τὴν τῆτο ποιήσασαν. 32
 Ἡ δὲ γυνή, φοβηθεῖσα καὶ τρέμῃσα, εἰδυῖα ὃ γέγονεν 33
 ἐπ' αὐτῇ, ἦλθε καὶ προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ εἶπεν αὐτῷ
 παῖσαν τὴν ἀλήθειαν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῇ· Θύγατερ, 34
 ἡ πίστις σου σέσωκέ σε· ὕπαγε εἰς εἰρήνην, καὶ ἴδι
 ὑγιῆς ἀπὸ τῆς μάστιγός σε. Ἐτι αὐτῷ λαλῆντος, 35
 ἔρχονται ἀπὸ τοῦ ἀρχισυναγώγῃ, λέγοντες· Ὅτι
 ἡ θυγάτηρ σου ἀπέθανε· τί ἔτι σκύλλεις τὸν δι-
 δάσκαλον ; Ὁ δὲ Ἰησῆς εὐθέως, ἀκέσας τὸν λό- 36
 γον λαλῆντος, λέγει τῷ ἀρχισυναγώγῃ· Μὴ φο-
 βῆ, μόνον πίστευε. Καὶ ἔκ ἀφῆκεν ἑδένα αὐτῷ 37
 συνακολυθῆσαι, εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰω-
 ἀννην τὸν ἀδελφὸν Ἰακώβου. Καὶ ἔρχεται εἰς τὸν 38
 οἶκον τῷ ἀρχισυναγώγῃ, καὶ θεωρεῖ θόρυβον * καὶ
 κλαίοντας καὶ ἀλαλάζοντας πολλά. Καὶ εἰσελθὼν 39
 λέγει αὐτοῖς· Τί θορυβεῖσθε καὶ κλαίετε ; τὸ παι-
 δίον ἔκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει. Καὶ κατεγέ- 40
 λων αὐτῷ. Ὁ δὲ ἐκβαλὼν ⁽¹⁾ ἅπαντας, " παρα-
 λαμβάνει τὸν πατέρα τοῦ παιδὸς καὶ τὴν μητέρα καὶ
 τὸς μετ' αὐτῷ, καὶ εἰσπορεύεται, ὅπου ἦν τὸ παιδίον
 ἀνακείμενον. Καὶ κρατήσας τῆς χειρὸς τοῦ 41
 παιδίου, λέγει αὐτῇ· Ταλιθὰ, κἄμι· ὃ ἐστὶ μεθ-
 ερμηνευόμενον· τὸ κοράσιον, σοὶ λέγω, ⁽²⁾ ἔ-
 γειραι." Καὶ εὐθέως ἀνέστη τὸ κοράσιον, καὶ πε- 42
 ριεπάτει· ἦν γὰρ ἐτῶν δώδεκα. Καὶ ἐξέστησαν
 ἐκθαῖσι μεγάλῃ. Καὶ διεσείλατο αὐτοῖς πολλὰ, 43

¹ πάντας

² ἔγειρε

ἵνα μηδεὶς γινῶ τοῦτο· καὶ εἶπε δοθῆναι αὐτῇ φαγεῖν.

V.

- 1 Καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ· καὶ ἀκολουθοῦσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ.
- 2 Καὶ γενομένης σαββάτου, ἤρξατο ἐν τῇ συναγωγῇ διδάσκειν· καὶ πολλοὶ ἀκούοντες ἐξεπλήσσοντο, λέγοντες· Πόθεν τέτω ταῦτα; καὶ τίς ἡ σοφία ἡ δοθεῖσα αὐτῷ, ὅτι καὶ δυνάμεις τοιαῦται διὰ τῶν
- 3 χειρῶν αὐτοῦ γίνονται; Οὐχ ἕτός ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς Μαρίας, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου, καὶ Ἰωσῆ, καὶ Ἰούδα, καὶ Σίμων; καὶ ἔκ εἰσιν αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ὥδε πρὸς ἡμᾶς; καὶ ἐσκανδαλίζοντο ἐν αὐτῷ.
- 4 Ἐλεγε δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι ἔκ ἐστὶ προφήτης ἄτιμος, εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ, καὶ ἐν τοῖς συγ-
- 5 γνέσι, καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. Καὶ ἔκ ἠδύνατο ἐκεῖ ὑπερλίαν δύναμιν ποιῆσαι, εἰ μὴ ὀλίγοις ἀρρώστοις
- 6 ἐπιθεῖς τὰς χεῖρας, ἐθεράπευσε. Καὶ ἐθαύμαζε διὰ τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν. Καὶ περιῆγε τὰς κύμας κύκλῳ, διδάσκων.
- 7 Καὶ προσκαλεῖται τὰς δώδεκα, καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἀποστέλλειν δύο δύο· καὶ ἐδίδου αὐτοῖς ἐξουσίαν τῶν
- 8 πνευμάτων τῶν ἀκαθάρτων. Καὶ παρήγγειλεν αὐτοῖς, ἵνα μηδὲν αἴρωσιν εἰς ὁδόν, εἰ μὴ ῥάβδον μόνον· μὴ πήραν, μὴ ἄρτον, μὴ εἰς τὴν ζώνην χαλκόν· ἀλλ' ὑποδεδεμένους σανδάλια· καὶ μὴ ⁽¹⁾ ἐν-
- 9 δύσαθαι" δύο χιτῶνας. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ὅπως ἂν εἰσέλθῃτε εἰς οἰκίαν, ἐκεῖ μῴρετε ἕως ἂν ἐξέλ-
- 11 θῇτε ἐκεῖθεν. Καὶ ὅσοι ἂν μὴ δέξωνται ὑμᾶς, μηδὲ

VI.

1 ἐνδύσθησθε

VI.

ἀκούσωσιν ὑμῶν, ἐκπορευόμενοι ἐκεῖθεν, ἐκτινάξα-
 λε τὸν χοῦν τὸν ὑποκάτω τῶν ποδῶν ὑμῶν, εἰς
 μαρτύριον αὐτοῖς. Ἐμὴν λέγω ὑμῖν, ἀνεκτότερον
 ἔσται Σοδόμοις ἢ Γομόρροις ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, ἢ τῇ
 πόλει ἐκείνῃ. ¹² Καὶ ἐξελθόντες ἐκήρυσσον, ἵνα με-
 τανοήσωσι. Καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλλον, καὶ ἡ- ¹³
 λειφον ἐλαίῳ πολλὰς ἀρρώστους, καὶ ἐθεράπευον.

Καὶ ἦκουσεν ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης, (φανερὸν γὰρ ¹⁴
 ἐγμέτο τὸ ὄνομα αὐτοῦ,) καὶ ἔλεγεν· ὅτι Ἰωάννης
 ὁ βαπτίζων ἐκ νεκρῶν ἠγέρθη, καὶ διὰ τοῦτο ἐνε-
 γῆσιν αἱ δυνάμεις ἐν αὐτῷ. Ἄλλοι ἔλεγον· Ὅτι ¹⁵
 Ἡλίας ἐστίν. Ἄλλοι δὲ ἔλεγον· Ὅτι προφήτης
 ἐστίν, ¹⁶ ἢ ὡς εἰς τῶν προφητῶν. Ἀκούσας δὲ ὁ
 Ἡρώδης, εἶπεν· Ὅτι ὃν ἐγὼ ἀπεκεφάλισα Ἰωάν-
 νην ¹⁷, ἔσθ' ἔστιν· αὐτὸς ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν. Αὐ-
 τὸς γὰρ ὁ Ἡρώδης ἀποσεύλας ἐκράτησε τὸν Ἰω-
 ἀννην, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ, διὰ Ἡ-
 ρωδιάδα, τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐ-
 τοῦ, ὅτι αὐτὴν ἐγάμησεν. Ἐλεγε γὰρ ὁ Ἰωάννης ¹⁸
 τῷ Ἡρώδῃ· Ὅτι ἐκ ἔξεςί σοι ἔχειν τὴν γυναῖκα
 τῆς ἀδελφῆς σου. Ἡ δὲ Ἡρωδιάς ἐνεῖχεν αὐτῷ, καὶ ¹⁹
 ᾔθελεν αὐτὸν ἀποκτεῖναι, καὶ ἐκ ἡδύνατο. Ὁ γὰρ ²⁰
 Ἡρώδης ἐφοβεῖτο τὸν Ἰωάννην, εἰδὼς αὐτὸν ἄνδρα
 δίκαιον καὶ ἅγιον· καὶ συνετήρει αὐτὸν, καὶ ἀκούσας
 αὐτῆς πολλὰ ἐποίει, καὶ ἠδέως αὐτῆς ἤκουε. Καὶ ²¹
 ἡρομνήης ἡμέρας εὐκαίρου, ὅτε Ἡρώδης τοῖς ἡμε-
 σίοις αὐτῆς δεῖπνον ἐποίει τοῖς μεγιστᾶσιν αὐτῆς, καὶ
 τοῖς χιλιάρχοις, καὶ τοῖς πρώτοις τῆς Γαλιλαίας·
 καὶ εἰσελεύσης τῆς θυγατρὸς αὐτῆς τῆς Ἡρωδιά- ²²

- δος, καὶ ὀρχησαμένης, καὶ ἀρεσάσης τῷ Ἡρώδῃ καὶ τοῖς συνανακειμένοις, εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ κορασίῳ· Αἰτήσόν με, ὃ ἐάν θέλῃς, καὶ δώσω σοί. Καὶ ὤμοσεν αὐτῇ· Ὅτι ὃ ἐάν με αἰτήσῃς, δώσω σοί, ἕως ἡμίσεος τῆς βασιλείας μου. Ἡ δὲ ἐξελθοῦσα, εἶπε τῇ μητρὶ αὐτῆς· Τί αἰτήσομαι; Ἡ δὲ εἶπε· Τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τῆ βαπτιστοῦ. Καὶ εἰσελθοῦσα εὐθέως μετὰ σπουδῆς πρὸς τὸν βασιλέα, ᾗτήσατο, λέγουσα· Θέλω ἵνα μοι δῶς ἐξ αὐτῆς ἐπὶ πίνακι τὴν κεφαλὴν Ἰωάννου τῆ βαπτιστοῦ.
- 26 Καὶ περίλυπός ἡρόμηνος ὁ βασιλεὺς, διὰ τὰς ὀρκους καὶ τοὺς συνανακειμένους ἐκ ἡθέλησεν αὐτὴν ἀθετῆσαι. Καὶ εὐθέως ἀποστείλας ὁ βασιλεὺς σπεκουλάτωρα, ἐπέταξεν ἐνεχθῆναι τὴν κεφαλὴν αὐτῆς. Ὁ δὲ ἀπελθὼν ἀπεκεφάλισεν αὐτὸν ἐν τῇ φυλακῇ, καὶ ἤνεγκε τὴν κεφαλὴν αὐτῆς ἐπὶ πίνακι, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ κορασίῳ· καὶ τὸ κοράσιον ἔδωκεν αὐτὴν τῇ μητρὶ αὐτῆς. Καὶ ἀκούσαντες οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ἦλθον, καὶ ἦραν τὸ πλῆμα αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν αὐτὸ ἐν μνημείῳ.
- 30 Καὶ συνάγονται οἱ ἀπόστολοι πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα, καὶ ὅσα ἐποίησαν, καὶ ὅσα ἐδίδαξαν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Δεῦτε ὑμεῖς αὐτοὶ κατ' ἰδίαν εἰς ἔρημον τόπον, καὶ ἀναπαύεσθε ὀλίγον· ἦσαν γὰρ οἱ ἐρχόμενοι καὶ οἱ ὑπάγοντες πολλοί· καὶ οὐδεὶς φαγεῖν ἠύκαιρουν. Καὶ ἀπῆλθον εἰς ἔρημον τόπον τῷ πλοίῳ κατ' ἰδίαν. Καὶ εἶδον αὐτὰς ὑπάγοντας· οἱ δὲ ὄχλοι· καὶ ἐπέγνωσαν αὐ-

- 45 Καὶ εὐθέως ἠνάγκασε τοὺς μαθητὰς αὐτῷ ἐμ-
 βῆναι εἰς τὸ πλοῖον, καὶ προάγειν εἰς τὸ πέραν πρὸς
 46 Βηθσαϊδάν, ἕως αὐτὸς ἀπολύσῃ τὸν ὄχλον. Καὶ
 ἀποταξάμενος αὐτοῖς, ἀπῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσ-
 47 εὔξασθαι. Καὶ οὐσίας ἡρμομῆς, ἣν τὸ πλοῖον ἐν
 μέσῳ τῆς θαλάσσης· καὶ αὐτὸς μόνος ἐπὶ τῆς γῆς·
 48 καὶ εἶδεν αὐτοὺς βασανιζομένους ἐν τῷ ἐλαύνειν· ἦν
 γὰρ ὁ ἄνεμος ἐναντίος αὐτοῖς. Καὶ περὶ τετάρτην
 φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἔρχεται πρὸς αὐτοὺς, περιπα-
 τῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης· καὶ ἤθελε παρελθεῖν αὐ-
 49 τῆς. Οἱ δὲ ἰδόντες αὐτὸν, περιπατῶντα ἐπὶ τῆς
 θαλάσσης, ἔδοξαν φάντασμα εἶναι, καὶ ἀνέκραξαν.
 50 Πάντες γὰρ αὐτὸν εἶδον, καὶ ἐταράχθησαν. Καὶ
 εὐθέως ἐλάλησε μετ' αὐτῶν, καὶ λέγει αὐτοῖς· Θαρ-
 51 σεῖτε· ἐγὼ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. Καὶ ἀνέβη πρὸς
 αὐτὸς εἰς τὸ πλοῖον· καὶ ἐκόπασεν ὁ ἄνεμος, καὶ
 52 λῖαν ἐκ περισσοῦ ἐν ἑαυτοῖς ἐξίσαντο· καὶ ἐθαύ-
 53 μαζον. Οὐ γὰρ συνῆκαν ἐπὶ τοῖς ἄρτοις· ἦν γὰρ
 ἡ καρδία αὐτῶν πεπωρωμένη. Καὶ διαπεράσαντες
 ἤλθον ἐπὶ τὴν γῆν Γενησαρὲτ, καὶ προσωρμίθη-
 σαν.
 54 Καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ τοῦ πλοίου, εὐθέως ἐ-
 55 πιγνόντες αὐτὸν, περιδραμόντες ὅλην τὴν περίχω-
 ρον ἐκείνην, ἤρξαντο ἐπὶ τοῖς κραββάτοις τοὺς κα-
 κῶς ἔχοντας περιφέρειν, ὅπου ἤκουον, ὅτι ἐκεῖ ἐστὶ.
 56 Καὶ ὅπου ἂν εἰσεπορεύετο εἰς κώμας, ἢ πόλεις, ἢ
 ἀγροὺς, ἐν ταῖς ἀγοραῖς ἐτίθουν τὰς ἀδευοῦντας,
 καὶ παρεκάλουν αὐτὸν, ἵνα καὶ τῷ κρασπέδῳ τοῦ

VI. ἱματίου αὐτοῦ ἄψωνται. Καὶ ὅσοι ἂν ἤπλυντο αὐτοῦ, ἐσώζοντο.

VII. Καὶ συνάγονται πρὸς αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι, καὶ τινες τῶν Γραμματέων, ἐλθόντες ἀπὸ Ἱεροσολύμων. Καὶ ἰδόντες τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτῆ κοιναῖς χερσὶ, τοῦτ' ἔστιν ἀνίπλοις, ἐδίδοντας ἄρτους ἑμέμψαντο. (Οἱ γὰρ Φαρισαῖοι καὶ πάντες οἱ Ἰουδαῖοι, ἐὰν μὴ πυνγμῇ νίψωνται τὰς χεῖρας, ἐκ ἐδίουσι, κρατῆνες τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων· καὶ ἀπὸ ἀγορᾶς ἐὰν μὴ βαπτίσωνται, ἐκ ἐδίουσι· καὶ ἄλλα πολλά ἔστιν, ἃ παρέλαβον κρατεῖν, βαπτισμὸς ποτηρίων, καὶ ξεσῶν, καὶ χαλκίων, καὶ κλινῶν.) ἔπειτα ἐπερωτῶσιν αὐτὸν οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ Γραμματεῖς· Διατί οἱ μαθηταὶ σε οὐ περιπαλοῦσι κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν πρεσβυτέρων, ἀλλὰ ⁽¹⁾ ἀνίπλοις χερσὶν ἐδίδουσι τὸν ἄρτον; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Ὅτι καλῶς προεφῆτευσεν Ἡσαΐας περὶ ὑμῶν τῶν ὑποκριτῶν, ὡς γέγραπται· Οὗτος ὁ λαὸς τοῖς χεῖλεσί με τιμᾷ, ἡ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ. Μάτην δὲ σέβονται με, διδάσκοντες διδασκαλίας, ἐντάλματα ἀνθρώπων. Ἀφέντες γὰρ τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, βαπτισμοὺς ξεσῶν καὶ ποτηρίων· καὶ ἄλλα παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Καλῶς ἀθετεῖτε τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ, ἵνα τὴν παράδοσιν ὑμῶν ⁽²⁾ τηρήσητε. Μωσῆς γὰρ εἶπε· Τίμα τὸν πατέρα σε καὶ τὴν μητέρα σε·

¹ κοιναῖς

² τηρήσητε

- καί· Ὁ κακολογῶν πατέρα ἢ μητέρα, θανάτῳ τε-
 11 λευτάτω. Ὑμεῖς δὲ λέγετε· Ἐὰν εἴπῃ ἄνθρωπος
 τῷ πατρὶ ἢ τῇ μητρὶ· Κορβαῖν, ὃ ἐστὶ δῶρον, ὃ ἐὰν
 12 ἐξ ἐμοῦ ὠφελῇθῃς· καὶ ἐκέτι ἀφίετε αὐτὸν ἠδὲν
 13 ποιῆσαι τῷ πατρὶ αὐτῷ ἢ τῇ μητρὶ αὐτῷ, ἀκυρεῖν-
 τες τὸν λόγον τῷ Θεῷ τῇ παραδόσει ὑμῶν, ἣ παρ-
 εδώκατε· καὶ παρόμοια τοιαῦτα πολλὰ ποιεῖτε.
 14 Καὶ προσκαλεσάμενος πάντα τὸν ὄχλον, ἔλεγεν
 15 αὐτοῖς· Ἀκούετε μου πάντες, καὶ συνίετε. Οὐδὲν
 ἐστὶν ἔξωθεν τῷ ἀνθρώπου εἰσπορευόμενον εἰς αὐ-
 τὸν, ὃ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι· ἀλλὰ τὰ ἐκπορευ-
 ὄμενα ἀπ' αὐτοῦ, ἐκεῖνά ἐστι τὰ κοινῶντα τὸν
 16 ἄνθρωπον. Εἴ τις ἔχει ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω.
 17 Καὶ ὅτε εἰσῆλθεν εἰς οἶκον ἀπὸ τῷ ὄχλου, ἐπηρώτων
 18 αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτῷ περὶ τῆς παραβολῆς. Καὶ
 λέγει αὐτοῖς· Οὕτω καὶ ὑμεῖς ἀσύνετοί ἐστε· ὅ
 εἴτε, ὅτι πᾶν τὸ ἔξωθεν εἰσπορευόμενον εἰς τὸν
 19 ἄνθρωπον, ὃ δύναται αὐτὸν κοινῶσαι; Ὅτι ἐκ εἰσ-
 πορεύεσθαι αὐτοῦ εἰς τὴν καρδίαν, ἀλλ' εἰς τὴν κοι-
 λίαν· καὶ εἰς τὸν ἀφεδρωῖνα ἐκπορεύεσθαι, καθαρὶ-
 20 ζον πάντα τὰ βρώματα. Ἐλεγε δέ· Ὅτι τὸ ἐκ
 τῷ ἀνθρώπου ἐκπορευόμενον, ἐκεῖνο κοινοῖ τὸν ἄν-
 21 θρωπον. Ἐσωθεν γὰρ ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀν-
 θρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, μοι-
 22 χεῖαι, πορνεῖαι, φόνοι, κλοπαί, πλεονεξίαι, πονη-
 ρίαι, δόλος, ἀσέλγεια, ὀφθαλμὸς πονηρὸς, βλασ-
 23 φημία, ὑπερηφανία, ἀφροσύνη. Πάντα ταῦτα τὰ
 πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπορεύεσθαι, καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρω-
 πον.

VII.

Καὶ ἐκεῖθεν ἀναστὰς, ἀπῆλθεν εἰς τὰ μεθόρια 24
 Τύρου καὶ Σιδων[Ⓢ]. Καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰ-
 κίαν, ἐδύνατο ἡθελε γινῶναι· καὶ ἐκ ἡδυνήθη λαθεῖν.
 Ἀκούσασα γὰρ γυνὴ περὶ αὐτοῦ, ἧς εἶχε τὸ θυ- 25
 γάτριον αὐτῆς πνεῦμα ἀκάθαρτον, ἐλθῆσα προσ-
 ἔπεσε πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ. Ἦν δὲ ἡ γυνὴ 26
 Ἑλληνίς, ⁽¹⁾ Συροφοίνισσα τῷ γένει· καὶ ἡρώτα
 αὐτὸν, ἵνα τὸ δαιμόνιον ⁽²⁾ ἐκβάλλῃ· ἔκ τῆς
 θυγατρὸς αὐτῆς. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῇ· Ἀφες 27
 πρῶτον χορτασθῆναι τὰ τέκνα· ἐ γὰρ καλὸν ἐστὶ,
 λαβεῖν τὸν ἄρτον τῶν τέκνων, καὶ βαλεῖν τοῖς κυν-
 αρίοις. Ἡ δὲ ἀπεκρίθη, καὶ λέγει αὐτῷ· Ναὶ 28
 Κύριε· καὶ γὰρ τὰ κυνάρια ὑποκάτω τῆς τραπέζης
 ἐδίει ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν παιδίων. Καὶ εἶπεν 29
 αὐτῇ· Διὰ τοῦτον τὸν λόγον ὕπαγε· ἐξελήλυθε τὸ
 δαιμόνιον ἐκ τῆς θυγατρὸς σου. Καὶ ἀπελθούσα 30
 εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, εὔρε τὸ δαιμόνιον ἐξεληλυθὸς,
 καὶ τὴν θυγατέρα βεβλημμένην ἐπὶ τῆς κλίνης.

¹ Συροφονί-
 κισσα
² ἐκβάλλῃ

3 εἰς

Καὶ πάλιν ἐξελθὼν ἐκ τῶν ὁρίων Τύρου καὶ 31
 Σιδων[Ⓢ], ἦλθε ⁽³⁾ πρὸς τὴν θάλασσαν τῆς Γα-
 λιλαίας, ἀνὰ μέσον τῶν ὁρίων Δεκαπόλεως. Καὶ 32
 φέρουσιν αὐτῷ κωφὸν μογίλαλον, καὶ παρακαλοῦσιν
 αὐτὸν, ἵνα ἐπιθῇ αὐτῷ τὴν χεῖρα. Καὶ ἀπολαβό- 33
 μνος αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ὄχλου κατ' ἰδίαν, ἔβαλε τοὺς
 δακτύλους αὐτοῦ εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ· καὶ πλύσας ἡψ-
 ατο τῆς γλώσσης αὐτοῦ· καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν 34
 ὄρανόν, ἐξέταξε, καὶ λέγει αὐτῷ· Ἐφφαθά, ὃ ἐστὶ,
 διανοίχθητι. Καὶ εὐθέως διηνοίχθησαν αὐτοῦ αἱ 35

ἀκοᾷ, καὶ ἐλύθη ὁ δεσμὸς τῆς γλώσσης αὐτῆς, καὶ
 36 ἐλάλει ὀρθῶς. Καὶ διεσείλατο αὐτοῖς, ἵνα μηδενὶ
 εἴπωσιν· ὅσον δὲ αὐτὸς αὐτοῖς διεσέλλειο, μᾶλλον
 37 περισσότερον ἐκήρυσσον. Καὶ ὑπερπερισσῶς ἐξε-
 πλήσσοντο, λέγοντες· Καλῶς πάντα πεποίηκε·
 καὶ τοὺς κωφοὺς ποιεῖ ἀκούειν, καὶ τοὺς ἀλάλους
 λαλεῖν.

VII.

1 Ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις, παμπόλλου ὄχλου
 ὄντος, καὶ μὴ ἐχόντων τί φάγωσι, προσκαλεσά-
 μμος ὁ Ἰησοῦς τὰς μαθητάς αὐτῆς, λέγει
 2 αὐτοῖς· Σπλαγχνίζομαι ἐπὶ τὸν ὄχλον, ὅτι ἤδη
 (1) ἡμέρας" τρεῖς προσμύρουσί μοι, καὶ ἐκ ἔχουσι
 3 τί φάγωσι. Καὶ ἐὰν ἀπολύσω αὐτὰς νήσεις εἰς
 οἶκον αὐτῶν, ἐκλυθήσονται ἐν τῇ ὁδῷ· τινὲς γὰρ
 4 αὐτῶν μακρόθεν ἤκουσι. Καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ
 οἱ μαθηταὶ αὐτῆς· Ποῦθεν τούτους δυνήσεται τις
 5 ὥδε χορτάσαι ἄρτων ἐπ' ἐρημίας; Καὶ ἐπηρώτα
 αὐτοὺς· Πόσους ἔχετε ἄρτους; Οἱ δὲ εἶπον· Ἐπ-
 6 τά. Καὶ παρήγγαλε τῷ ὄχλῳ ἀναπεσεῖν ἐπὶ τῆς
 γῆς· καὶ λαβὼν τὰς ἐπιὰ ἄρτους, εὐχαριστήσας ἔ-
 κλασε, καὶ ἐδίδοι τοῖς μαθηταῖς αὐτῆς, ἵνα παραθῶ-
 7 σι· καὶ παρέθηκαν τῷ ὄχλῳ. Καὶ εἶχον ἰχθυῖδια
 ὀλίγα· καὶ εὐλογήσας, εἶπε παραθεῖναι καὶ αὐτά.
 8 Ἐφαγον δὲ καὶ ἐχορτάσθησαν· καὶ ἦσαν περισσεύ-
 9 ματα κλασμάτων, ἐπιὰ σφυρίδας. Ἦσαν δὲ οἱ
 φαγόντες ὡς τετρακισχίλιοι· καὶ ἀπέλυσεν αὐτὰς.

VIII.

1 ἡμέρας

10 Καὶ εὐθέως ἐμβὰς εἰς τὸ πλοῖον μετὰ τῶν μα-

VIII.

θητῶν αὐτῆ, ἦλθεν εἰς τὰ μέρη Δαλμανουθά. 11
 Καὶ ἐξῆλθον οἱ Φαρισαῖοι, καὶ ἤρξαντο συζητεῖν αὐ- 11
 τῷ, ζητῶντες παρ' αὐτῆ σημεῖον ἀπὸ τῆ θράνου,
 περάζοντες αὐτόν. Καὶ ἀνασενάξας τῷ πνεύμα- 12
 τι αὐτοῦ, λέγει· Τί ἡ θρεὰ αὕτη σημεῖον ἐπιζη-
 τεῖ; Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, εἰ δοθήσεται τῇ θρεᾷ ταύ-
 τη σημεῖον. Καὶ ἀφείς αὐτοῦς, ἐμβὰς πάλιν 13
 εἰς τὸ πλοῖον^ε, ἀπῆλθεν εἰς τὸ πέραν. Καὶ ἐπ- 14
 ἐλάθοντο λαβεῖν ἄρτους, καὶ εἰ μὴ ἓνα ἄρτον ἔκ
 εἶχον μεθ' ἐαυτῶν ἐν τῷ πλοίῳ. Καὶ διεσέλλετο 15
 αὐτοῖς, λέγων· Ὁρᾶτε, βλέπετε ἀπὸ τῆς ζύμης
 τῶν Φαρισαίων, καὶ τῆς ζύμης Ἡρώδου. Καὶ διε- 16
 λογίζοντο πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες· Ὅτι ἄρτους
 ἔκ ἔχομεν. Καὶ γινῶς ὁ Ἰησοῦς, λέγει αὐτοῖς· 17
 Τί διαλογίζεσθε, ὅτι ἄρτους ἔκ ἔχετε; ὅπως νοεῖ-
 τε, ἀδὲ συνίετε; ἔτι πεπωρωμένην ἔχετε τὴν
 καρδίαν ὑμῶν; ὀφθαλμοὺς ἔχοντες ἀ βλέπετε; 18
 καὶ ὠτα ἔχοντες ἔκ ἀκούετε; καὶ ὁ μνημονεύετε;
 ὅτε τοὺς πέντε ἄρτους ἔκλασα εἰς τὸς πεντακισ- 19
 χιλίους, πόσους κοφίνους πλήρεις κλασμάτων ἤρα-
 τε; Λέγουσιν αὐτῷ· Δώδεκα. Ὅτε δὲ τὸς ἐπὶ 20
 εἰς τοὺς τετρακισχίλους, πόσων σφυρίδων πληρώ-
 μαλα κλασμάτων ἤρατε; Οἱ δὲ εἶπον· Ἐπτά. Καὶ 21
 ἔλεγεν αὐτοῖς· Πῶς ὁ συνίετε;

^ε ἔρχονται

Καὶ ⁽¹⁾ ἔρχεται^ε εἰς Βηθσαϊδάν, καὶ φέρουσιν 22
 αὐτῷ τυφλόν, καὶ παρακαλῶσιν αὐτόν, ἵνα αὐτῆ
 ἄψηται. Καὶ ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς τῆ τυφλῆ, 23
 ἐξήγαγεν αὐτόν ἔξω τῆς κώμης· καὶ πύσας εἰς
 τὰ ὄμματα αὐτῆ, ἐπιθεῖς τὰς χεῖρας αὐτῷ, ἐπη-

24 ρῶτα αὐτὸν, εἴ τι βλέπει. Καὶ ἀναβλέψας ἔλε-
γε· Βλέπω τοὺς ἀνθρώπους, ὡς δένδρα, περι-
25 πατῆντας. Εἶτα πάλιν ἐπέθηκε τὰς χεῖρας ἐπὶ
τῶς ὀφθαλμοὺς αὐτῷ, καὶ ἐποίησεν αὐτὸν ἀνα-
βλέψαι· καὶ ἀποκατεσάθη, καὶ ἐνέβλεψε τηλαυγῶς
26 ⁽¹⁾ ἅπαντας." Καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς τὸν
οἶκον αὐτῷ, λέγων· Μηδὲ εἰς τὴν κώμην εἰσελθῆς,
μηδὲ εἰπῆς τινὶ ἐν τῇ κώμῃ.

ἅπαντα

27 Καὶ ἐξῆλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς
τὰς κώμας Καισαρείας τῆς Φιλίππου. Καὶ ἐν τῇ
ὁδῷ ἐπηρώτα τοὺς μαθητὰς αὐτῷ, λέγων αὐτοῖς·
28 Τίνα με λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι; Οἱ δὲ ἀπε-
κρίθησαν· Ἰωάννην τὸν βαπτιστὴν· καὶ ἄλλοι, Ἡλί-
29 αν· ἄλλοι δὲ, Ἐνα τῶν προφητῶν. Καὶ αὐτὸς
λέγει αὐτοῖς· Ὑμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι;
Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Πέτρος, λέγει αὐτῷ· Σὺ εἶ ὁ
30 Χριστός. Καὶ ἐπετίμησεν αὐτοῖς, ἵνα μηδενὶ λέ-
31 γωσι περὶ αὐτοῦ. Καὶ ἤρξατο διδάσκειν αὐτοὺς,
ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ παθεῖν, καὶ
ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν
ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆ-
32 ναι, καὶ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἀναστῆναι. Καὶ παρῆρθε
τὸν λόγον ἐλάλει. Καὶ προσλαβόμενος αὐτὸν ὁ
33 Πέτρος, ἤρξατο ἐπιτιμᾶν αὐτῷ. Ὁ δὲ ἐπιστά-
φεις, καὶ ἰδὼν τὰς μαθητὰς αὐτῷ, ἐπετίμησε τῷ
Πέτρῳ, λέγων· Ὑπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ· ὅτι
ὅ φρονεῖς τὰ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνθρώπων.
34 Καὶ προσκαλεσάμενος τὸν ὄχλον σὺν τοῖς μαθη-
ταῖς αὐτῷ, εἶπεν αὐτοῖς· Ὅστις θέλει ὀπίσω μου

VIII.
¹ ἀκολουθεῖν

² τὴν ἑαυτοῦ
 ψυχὴν

IX.

(¹) ἔλθεῖν," ἀπαρνησάτω ἑαυτὸν, καὶ ἀράτω τὸν
 σαυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθεῖτω μοι. Ὃς γὰρ ἂν 35
 θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· ὅς
 δ' ἂν ἀπολέσῃ (²) τὴν ψυχὴν αὐτῆς, ἔνεκεν ἑμοῦ
 καὶ τῷ Εὐαγγελίῳ, ἥτις σώσει αὐτήν. Τί γὰρ 36
 ὠφελήσει ἄνθρωπον, εἰάν κερδήσῃ τὸν κόσμον ὅ-
 λον, καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; ἢ τί δώσει 37
 ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτῆς; Ὃς 38
 γὰρ ἂν ἐπαιχυνθῇ με καὶ τοὺς ἑμὲς λόγους ἐν τῇ
 γενεᾷ ταύτῃ τῇ μοιχαλίδι καὶ ἀμαρτωλῷ, καὶ ὁ υἱὸς
 τοῦ ἀνθρώπου ἐπαιχυνθήσεται αὐτὸν, ὅταν ἔλθῃ
 ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων
 τῶν ἁγίων. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑ- 1
 μῖν, ὅτι εἰσὶ τινες τῶν ὧδε ἐσηκότων, οἵτινες ἂ
 μὴ γεύσωνται θανάτου, ἕως ἃν ἴδωσι τὴν βασι-
 λεῖαν τοῦ Θεοῦ ἐληλυθυῖαν ἐν δυνάμει.

³ λαλήσει

Καὶ μεθ' ἡμέρας ἕξ παραλαμβάνει ὁ Ἰησοῦς 2
 τὸν Πέτρον, καὶ τὸν Ἰάκωβον, καὶ τὸν Ἰωάννην,
 καὶ ἀναφέρει αὐτοὺς εἰς ὄρος ὑψηλὸν κατ' ἰδίαν
 μόνους· καὶ μετεμορφώθη ἔμπροσθεν αὐτῶν. Καὶ 3
 τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο σίλβοντα, λευκὰ ὡς
 χιών, ὅσα γναφεὺς ἐπὶ τῆς γῆς ἂ δύναται
 λευκᾶναι. Καὶ ὤφθη αὐτοῖς Ἡλίας σὺν Μωσεῖ· 4
 καὶ ἦσαν συλλαλοῦντες τῷ Ἰησοῦ. Καὶ ἀποκριθεὶς 5
 ὁ Πέτρος λέγει τῷ Ἰησοῦ· Ῥαββί, καλὸν ἐστὶν ἡ-
 μάς ὧδε εἶναι. Καὶ ποιήσωμεν σκηναὶς τρεῖς, σοὶ
 μίαν, καὶ Μωσεῖ μίαν, καὶ Ἡλίᾳ μίαν. Οὐ γὰρ 6
 ᾔδει τί (³) λαλήσῃ· ἦσαν γὰρ ἐκφοβοί. Καὶ ἔγε- 7

νετο νεφέλη ἐπισκιάζουσα αὐτοῖς· καὶ ἦλθε φωνὴ ἐκ
 τῆς νεφέλης ᾧ λέγουσα ᾠ. Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου
 8 ὁ ἀγαπητός, αὐτὸν ἀκούετε. Καὶ ἐξάπινα περι-
 βλεψάμενοι, ἐκέτι ἑδὲνα εἶδον, ἀλλὰ τὸν Ἰησοῦν
 9 μόνον μεθ' ἑαυτῶν. Καταβαινόντων δὲ αὐτῶν
 ἀπὸ τῆ ὁρους, διεσείλατο αὐτοῖς, ἵνα μηδενὶ διη-
 γήσωνται ἃ εἶδον, εἰ μὴ ὅταν ὁ υἱὸς τῆ ἀνθρώπου
 10 ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ. Καὶ τὸν λόγον ἐκράτησαν πρὸς
 ἑαυτοὺς, συζητῶντες, τί ἐστὶ τὸ ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι.
 11 Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν, λέγοντες· Ὅτι λέγουσιν οἱ
 12 γραμματεῖς, ὅτι Ἡλίαν δεῖ ἐλθεῖν πρῶτον; Ὁ
 δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Ἡλίας μὲν ἐλθὼν
 πρῶτον, ἀποκαθιστᾷ πάντα· καὶ πῶς γέγραπται
 ἐπὶ τὸν υἱὸν τῆ ἀνθρώπου, ἵνα πολλὰ πάθῃ καὶ ἐξ-
 13 ουδενωθῇ. Ἀλλὰ λέγω ὑμῖν, ὅτι καὶ Ἡλίας ἐλή-
 λυθε, καὶ ἐποίησαν αὐτῷ, ὅσα ἠθέλησαν, καθὼς
 γέγραπται ἐπ' αὐτόν.

14 Καὶ ἐλθὼν πρὸς τῆς μαθητᾶς, εἶδεν ὄχλον πο-
 λὺν περὶ αὐτοὺς, καὶ γραμματεῖς συζητῶντας αὐ-
 15 τοῖς. Καὶ εὐθέως πᾶς ὁ ὄχλος, ⁽¹⁾ ἰδὼν αὐτόν,
 ἐξεθαμβήθη, καὶ προστρέχοντες ἠσπάζοντο αὐτόν.
 16 Καὶ ἐπηρώτησε ⁽²⁾ τὸς γραμματεῖς· Τί συζητεῖ-
 17 τε πρὸς αὐτούς; Καὶ ἀποκριθεὶς εἰς ἐκ τῶ ὄχλου,
 εἶπε· Διδάσκαλε, ἤνεγκα τὸν υἱόν μου πρὸς σε, ἵ-
 18 χοντα πνεῦμα ἄλαλον. Καὶ ὅτε ἂν αὐτόν κατα-
 λάβῃ, ῥήσσει αὐτόν· καὶ ἀφρίζει, καὶ τρίβει τὰς ὀδόν-
 19 ταῖς σου, ἵνα αὐτὸ ἐκβάλωσι, καὶ ἐκ ἰχυσαν. Ὁ

15.

¹ ἰδόντες αὐ-
 τόν, ἐξε-
 θαμβήθησαν
² αὐτούς

ΙΧ.
 1 αὐτοῖς

δὲ ἀποκριθεὶς ⁽¹⁾ αὐτῷ" λέγει· Ὡ γενεὰ ἄπιστος,
 ἕως πότε πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι, ἕως πότε ἀνέξομαι
 ὑμῶν ; φέρετε αὐτὸν πρὸς με. Καὶ ἤνεγκαν αὐ- 20
 τὸν πρὸς αὐτόν. Καὶ ἰδὼν αὐτόν, εὐθέως τὸ
 πνεῦμα ἐσπάραξεν αὐτόν· καὶ πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς,
 ἐκυλίετο, ἀφρίζων. Καὶ ἐπηρώτησε τὸν πατέρα 21
 αὐτῷ· Πόσος χρόνος ἐστίν, ὡς τῷτο γέγονεν αὐτῷ ;
 Ὁ δὲ εἶπε· Παιδιόθεν· καὶ πολλάκις αὐτόν καὶ εἰς 22
 πῦρ ἔβαλε καὶ εἰς ὕδατα, ἵνα ἀπολέσῃ αὐτόν· ἀλλ'
 εἴ τι δύνασαι, βοήθησον ἡμῖν, σπλαγχνιδεὶς ἐφ'
 ἡμᾶς. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Τὸ, εἰ δύνασαι 23
 πιστεῦσαι· πάντα δυνατὰ τῷ πιστεύοντι. Καὶ 24
 εὐθέως κράξας ὁ πατὴρ τῷ παιδίῳ, μετὰ δακρύ-
 ων ἔλεγε· Πιστεύω, ὦ Κύριε, ὅτι βοήθει με τῇ ἀ-
 πιστίᾳ. Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι ἐπισυντρέχει ὄχ- 25
 λος, ἐπετίμησε τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ, λέ-
 γων αὐτῷ· Τὸ πνεῦμα τὸ ἄλαλον καὶ κωφόν, ἐγώ
 σοι ἐπιτάσσω, ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ, καὶ μηκέτι εἰσέλ-
 θης εἰς αὐτόν. Καὶ ⁽²⁾ κράξαν, καὶ πολλὰ ⁽³⁾ σπα- 26
 ράξαν" τὸν αὐτόν, ἔξηλθε· καὶ ἔγχετο ὡσεὶ νε-
 κρὸς, ὥστε πολλοὺς λέγειν, ὅτι ἀπέθανεν. Ὁ δὲ 27
 Ἰησοῦς κρατήσας αὐτόν τῆς χειρὸς, ἤγειρεν αὐτόν,
 καὶ ἀνέστη. Καὶ εἰσελθόντα αὐτόν εἰς οἶκον, οἱ 28
 μαθηταὶ αὐτῷ ἐπηρώτων αὐτόν κατ' ἰδίαν· Ὅτι
 ἡμεῖς ἐκ ἡδυνήθημεν ἐκβαλεῖν αὐτό ; Καὶ εἶπεν 29
 αὐτοῖς· Τῷτο τὸ γένος ἐν ἡδυνὶ δύναται ἐξελθεῖν,
 εἰ μὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ.

2 κράξας
 3 σπαράξας

Καὶ ἐκεῖθεν ἐξελθόντες, παρεπορεύοντο διὰ τῆς 30
 Γαλιλαίας· καὶ ἐκ ἤθελεν, ἵνα τις γινῶ. Ἐδίδασκε 31

γὰρ τοὺς μαθητὰς αὐτῷ, καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς· Ὅτι
 ὁ υἱὸς τῆ ἀνθρώπου παραδίδοται εἰς χεῖρας ἀνθρώ-
 πων, καὶ ἀποκτενοῦσιν αὐτόν· καὶ ἀποκτανθεὶς,
 32 ⁽¹⁾ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται. Οἱ δὲ ἠγνόουν ¹ μετὰ τρεῖς
 τὸ ῥῆμα, καὶ ἐφοβοῦντο αὐτὸν ἐπερωτῆσαι.

IX.

33 Καὶ ἦλθεν εἰς Καπερναῦμ. Καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ
 θρόμβρος, ἐπηρώτα αὐτούς· Τί ἐν τῇ ὁδῷ πρὸς
 34 ἑαυτὸς ἐδιελογίζεσθε; Οἱ δὲ ἐσιώπων· πρὸς ἀλ-
 λήλους γὰρ διελέχθησαν ἐν τῇ ὁδῷ, τίς μείζων.
 35 Καὶ καθίσας ἐφώνησε τοὺς δώδεκα, καὶ λέγει αὐ-
 τοῖς· Εἴ τις θέλει πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσ-
 36 χατος, καὶ πάντων διάκονος. Καὶ λαβὼν παιδίον,
 ἔσθησεν αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῶν· καὶ ἐναγκαλισάμε-
 37 ² αὐτὸ, εἶπεν αὐτοῖς· Ὅς ἐὰν ἐν τῶν τοιούτων
 παιδίων δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται·
 καὶ ὅς ἐὰν ἐμὲ δέξηται, ἐκ ἐμὲ δέχεται, ἀλλὰ τὸν
 38 ἀποσεύλαντά με. Ἀπεκρίθη δὲ αὐτῷ ὁ Ἰω-
 ἀννης, λέγων· Διδάσκαλε, εἶδομέν τινα ἐν τῷ
 ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα δαιμόνια ὅς ἐκ ἀκολου-
 39 θουθεῖ ἡμῖν· καὶ ἐκωλύσαμεν αὐτόν ὅτι ἐκ ἀκο-
 λουθεῖ ἡμῖν· Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπε· Μὴ κωλύετε
 αὐτόν· ὅτι οἱ γὰρ ἐσιν, ὅς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ
 ὀνόματί μου, καὶ δυνήσεται ταχὺ κακολογῆσαί με.
 40 Ὅς γὰρ ἐκ ἑστὶ καθ' ⁽²⁾ ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἐσιν. ² ὑμῶν, ὑπὲρ
 41 Ὅς γὰρ ἂν ποτίσῃ ὑμᾶς ποτήριον ὕδατος, ἐν
 τῷ ὀνόματί μου, ὅτι Χριστὸς ἔσθε, ἀμὴν λέ-
 42 γω ὑμῖν, ὃ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ. Καὶ ὅς
 ἂν σκανδαλίσῃ ἓνα τῶν μικρῶν τῶν πιστευόντων

ΙΧ. εἰς ἐμὲ, καλὸν ἐστὶν αὐτῷ μᾶλλον, εἰ περὶκειται
 λίθῳ, μυλίκος περὶ τὸν τράχηλον αὐτῷ, καὶ βέ-
 βληται εἰς τὴν θάλασσαν. Καὶ ἐὰν σκανδαλίῃ 43
 σε ἡ χεὶρ σου, ἀπόκοψον αὐτήν· καλὸν σοι ἐστὶ
 κυλλὸν εἰς τὴν ζωὴν εἰσελθεῖν, ἢ τὰς δύο χεῖρας
 ἔχοντα ἀπελθεῖν εἰς τὴν γέενναν, εἰς τὸ πῦρ τὸ
 ἄσβεστον, ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν ἐτελευταῖ, καὶ τὸ 44
 πῦρ ἐσβέννυται. Καὶ ἐὰν ὁ πῶς σου σκανδαλί- 45
 ζῇ σε, ἀπόκοψον αὐτόν· καλὸν ἐστὶ σοι εἰσελθεῖν
 εἰς τὴν ζωὴν χωλὸν, ἢ τοὺς δύο πόδας ἔχοντα
 βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν, ἧ εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβε-
 στον, ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν ἐτελευταῖ, καὶ τὸ πῦρ 46
 ἐσβέννυται. Καὶ ἐὰν ὁ ὀφθαλμός σου σκανδαλί- 47
 ζῇ σε, ἔκβαλε αὐτόν· καλὸν σοι ἐστὶ μονόφθαλ-
 μον εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, ἢ δύο
 ὀφθαλμοὺς ἔχοντα βληθῆναι εἰς τὴν γέενναν τοῦ
 πυρὸς, ὅπου ὁ σκώληξ αὐτῶν ἐτελευταῖ, καὶ τὸ 48
 πῦρ ἐσβέννυται. Πᾶς γὰρ πυρὶ ἀλιθῆσεται, καὶ 49
 πᾶσα θυσία ἀλὶ ἀλιθῆσεται. Καλὸν τὸ ἅλας· 50
 ἐὰν δὲ τὸ ἅλας ἄναλον γῆται, ἐν τίνι αὐτὸ ἀρτύ-
 σετε; Ἐχετε ἐν ἑαυτοῖς ἅλας, καὶ εἰρηνεύετε ἐν
 ἀλλήλοις.

Χ. Καὶ κεῖθεν ἀναστὰς ἔρχεται εἰς τὰ ὄρια τῆς Ἰου- 1
 δαίας, διὰ τῆ πέραν τῆ Ἰορδάνου· καὶ συμπορεύον-
 ται πάλιν ὄχλοι πρὸς αὐτόν· καὶ, ὡς εἰώθει, πάλιν 2
 ἐδίδασκεν αὐτούς. Καὶ προσελθόντες οἱ Φαρισαῖοι ἐπηρώτησαν αὐτόν· Εἰ ἔξοισιν ἀνδρὶ γυ- 3
 ναῖκα ἀπολυσαί; περάζοντες αὐτόν. Ὁ δὲ ἀ-
 ποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Τί ὑμῖν ἐνετείλατο Μω-

- 4 σῆς ; Οἱ δὲ εἶπον· Μωσῆς ἐπέτρεψε βιβλίον x.
 5 ἀποσασίη γράψαι, καὶ ἀπολυῖσαι. Καὶ ἀποκριθεὶς
 ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτοῖς· Πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν
 6 ὑμῶν ἔγραψεν ὑμῖν τὴν ἐντολὴν ταύτην. Ἀπὸ
 δὲ ἀρχῆς κτίσεως ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτοὺς
 7 ὁ Θεός. Ἐνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν
 πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα, καὶ προσκολληθήσε-
 8 ται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· καὶ ἔσονται οἱ δύο
 εἰς σάρκα μίαν. Ὡς ἐκέτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ μία
 9 σὰρξ. Ὁ ἐν ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωποι μὴ
 10 χωρίζετω. Καὶ ⁽¹⁾ ἐν τῇ οἰκίᾳ" πάλιν οἱ μαθηταὶ ¹ εἰς τὴν οἰ-
 11 αὐτὴν περὶ τῆς αὐτῆς ἐπηρώτησαν αὐτόν. Καὶ λέ- ^{κίαν}
 γει αὐτοῖς· Ὃς ἐὰν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ,
 12 καὶ γαμήσῃ ἄλλην, μοιχᾶται ἐπ' αὐτήν. Καὶ ἐὰν
 γυνὴ ἀπολύσῃ τὸν ἄνδρα αὐτῆς, καὶ γαμηθῇ ἄλ-
 λω, μοιχᾶται.
- 13 Καὶ προσέφερον αὐτῷ παῖδια, ἵνα ἄψῃται αὐ-
 τῶν· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμων τοῖς προσφέρουσιν.
 14 Ἰδὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ἠγανάκτησε, καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
 Ἄφετε τὰ παῖδια ἔρχεσθαι πρὸς με, ἡ καὶ μὴ
 κωλύετε αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία
 15 τοῦ Θεοῦ. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅς ἐάν μὴ δέξηται
 τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὡς παῖδιον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ
 16 εἰς αὐτήν. Καὶ ἐναγκαλισάμενος αὐτά, τιθεὶς
 τὰς χεῖρας ἐπ' αὐτά, ἠυλόγει αὐτά.
- 17 Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ εἰς ὁδὸν, προσδραμὼν
 εἰς καὶ γονυπετήσας αὐτόν, ἐπηρώτα αὐτόν· Διδάσ-
 καλε ἄγαθὲ, τί ποιήσω, ἵνα ζωὴν αἰώνιον κλη-

Χ. ρονομήσω ; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Τί με λέ- 18
 γεις ἀγαθόν ; ἔδεις ἀγαθός, εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός.
 Τὰς ἐντολὰς οἶδας· Μὴ μοιχεύσης· Μὴ φονεύσης· 19
 Μὴ κλέψης· Μὴ ψευδομαρτυρήσης· Μὴ ἀποσε-
 ρήσης· Τίμα τὸν πατέρα σε καὶ τὴν μητέρα· Ὁ 20
 δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ· Διδάσκαλε, ταῦτα
 πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου· Ὁ δὲ Ἰη- 21
 σοῦς ἐμβλέψας αὐτῷ, ἠγάπησεν αὐτόν, καὶ εἶπεν
 αὐτῷ· Ἐν σοὶ ὑσερεῖ· Ὑπάγε, ὅσα ἔχεις πώλη-
 σον, καὶ δός τ τοῖς πτωχοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν
 ἐρανῷ· καὶ δεῦρο, ἀκολουθεῖ μοι· ἄρας τὸν θου- 22
 ρόν· Ὁ δὲ συγνάσας ἐπὶ τῷ λόγῳ, ἀπῆλθε 23
 λυπέμβρος· ἦν γὰρ ἔχων κτήματα πολλά· Καὶ
 περιβλεψάμενος ὁ Ἰησοῦς, λέγει τοῖς μαθηταῖς
 αὐτῶ· Πῶς δυσκόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰς
 τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελεύσονται· Οἱ δὲ μα- 24
 θηταὶ ἐθαμβῶντο ἐπὶ τοῖς λόγοις αὐτῶ· Ὁ δὲ Ἰ-
 ησοῦς πάλιν ἀποκριθεὶς λέγει αὐτοῖς· Τέκνα, πῶς
 δύσκολόν ἐστι τὸς πεποιθότας ἐπὶ τ τοῖς χρήμα- 25
 σιν, εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν· Εὐ-
 κοπώτερόν ἐστι, κάμηλον διὰ τῆς τρυμαλιᾶς τῆς
 ῥαφίδος ⁽¹⁾ διελθεῖν, ἢ πλῆσιον εἰς τὴν βασιλεί-
 αν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν· Οἱ δὲ περισσῶς ἐξεπλήσ- 26
 σοντο, λέγοντες πρὸς ἑαυτούς· Καὶ τίς δύναται
 σωθῆναι ; Ἐμβλέψας δὲ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, λέγει· 27
 Παρὰ ἀνθρώποις ἀδύνατον, ἀλλ' ἐκ παρὰ τῷ Θεῷ·
 πάντα γὰρ δυνατὰ ἐσι παρὰ τῷ Θεῷ· Καὶ
 ἤρξατο ὁ Πέτρος λέγειν αὐτῷ· Ἰδὲ, ἡμεῖς ἀφή- 28
 καμεν πάντα, καὶ ἠκολουθήσαμεν σοι· Ἀποκρι- 29

1 εἰσελθεῖν

30 θεῖς τ' δὲ^κ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἀμὴν λέλω ὑμῖν, ὅδεῖς
 ἐσιν, ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ ἀδελφὸς, ἢ ἀδελφὰς, ἢ
 πατέρα, ἢ μητέρα, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἢ ἀγρὸς,
 31 ἕνεκεν ἐμῷ καὶ * ἕνεκεν^κ τοῦ εὐαγγελίου, ἐὰν μὴ
 λάβῃ ἑκατονταπλασίονα νῦν ἐν τῷ καιρῷ τῷ τῷ,
 οἰκίας, καὶ ἀδελφούς, καὶ ἀδελφὰς, καὶ μητέρας, καὶ
 τέκνα, καὶ ἀγρὸς, μετὰ διωγμῶν, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι
 31 τῷ ἐρχομῷ ζωὴν αἰώνιον. Πολλοὶ δὲ ἔσονται
 πρῶτοι, ἔχατοι· καὶ τ' οἱ^κ ἔχατοι, πρῶτοι.

κ.

32 Ἦσαν δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντες εἰς Ἱεροσό-
 λυμα· καὶ ἦν προάγων αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐθαμ-
 βῶντο, καὶ ἀκολουθῶντες ἐφοβῶντο. Καὶ παραλα-
 βὼν πάλιν τὸς δώδεκα, ἤρξατο αὐτοῖς λέγειν τὰ
 33 μέλλοντα αὐτῷ συμβαίνειν· Ὅτι ἰδὲ, ἀναβαίνομεν
 εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ ὁ υἱὸς τῆ ἀνθρώπου παραδο-
 θήσεται τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τ' τοῖς^κ γραμματεῦσι·
 καὶ κατακρινῶσιν αὐτὸν θανάτῳ, καὶ παραδώσουσιν
 34 αὐτὸν τοῖς ἔθνεσι, καὶ ἐμπαίξουσιν αὐτῷ, καὶ μασ-
 τιγώσουσιν αὐτὸν, καὶ ἐμπλύουσιν αὐτῷ, καὶ ἀπο-
 κτενῶσιν αὐτόν· καὶ ⁽¹⁾ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ¹ ἀναστήσε-
 ται.

¹ μετὰ τρεῖς
 ἡμέρας

35 Καὶ προσπορεύοντα αὐτῷ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης
 οἱ υἱοὶ Ζεβεδαίου, λέγοντες· Διδάσκαλε, θέλομεν
 36 ἵνα ὁ ἐὰν αἰτήσωμεν, ποιήσῃς ἡμῖν. Ὁ δὲ εἶπεν
 37 αὐτοῖς· Τί θέλετε ⁽²⁾ ποιῆσαί με ὑμῖν ; Ὁ δὲ ² ποιήσω ὑ-
 εἶπον αὐτῷ· Δὸς ἡμῖν, ἵνα εἴς ἐκ δεξιῶν σου, καὶ
 εἴς ἐξ εὐωνύμων σου καθίσωμεν ἐν τῇ δόξῃ σου.

x. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐκ οἴδατε τί αἰτεῖσθε. 38
 Δύνασθε πιεῖν τὸ ποτήριον, ὃ ἐγὼ πίνω, ⁽¹⁾ καὶ
 τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθῆναι ;
 Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Δυνάμεθα. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶ- 39
 πεν αὐτοῖς· Τὸ μὲν ποτήριον, ὃ ἐγὼ πίνω, πῖεσθε·
 καὶ τὸ βάπτισμα, ὃ ἐγὼ βαπτίζομαι, βαπτισθήσεσ-
 θε· τὸ δὲ καθίσαί ἐκ δεξιῶν μου καὶ ἐξ εὐωνύμων 40
 μου ^ε, ἐκ ἔσιν ἐμὸν δεῖναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασα.
 Καὶ ἀκέσαντες οἱ δέκα, ἤρξαντο ἀγανακτεῖν περὶ 41
 Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσά- 42
 μιν αὐτοὺς, λέγει αὐτοῖς· Οἴδατε, ὅτι οἱ δοκῶντες
 ἄρχειν τῶν ἐθνῶν, κατακυριεύουσιν αὐτῶν, καὶ οἱ
 μεγάλοι αὐτῶν κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. Οὐχ ὅ- 43
 τω δὲ ἔσται ἐν ὑμῖν· ἀλλ' ὅς ἐάν θέλη ἡμέδα μεί-
 γας ἐν ὑμῖν, ἔσται ⁽²⁾ διάκονος ὑμῶν". Καὶ ὅς 44
⁽³⁾ ἂν" θέλη ὑμῶν ἡμέδα πρῶτος, ἔσται πάντων
 δεῦλος. Καὶ γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ ἤλθε δι- 45
 ακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δεῖναι τὴν ψυχὴν
 αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν.

² ὑμῶν διά-
 κονος
³ ἂν

Καὶ ἔρχονται εἰς Ἱεριχὼ καὶ ἐκπορευομένης αὐ- 46
 τοῦ ἀπὸ Ἱεριχὼ, καὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ ὄχλου
 ἱκανοῦ, υἱὸς Τιμαίῃ Βαρτίμαῖος ὁ τυφλὸς ἐκάθητο
 παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν. Καὶ ἀκέσας, ὅτι Ἰ- 47
 ησοῦς ὁ Ναζωραῖός ἐστιν, ἤρξατο κράζειν καὶ λέ-
 γειν· Ὁ υἱὸς Δαβὶδ, Ἰησοῦ, ἐλέησόν με. Καὶ ἐπ- 48
 ετίμων αὐτῷ πολλοὶ, ἵνα σιωπήσῃ· ὁ δὲ πολλῶν
 μᾶλλον ἔκραζεν· Τίς Δαβὶδ, ἐλέησόν με. Καὶ 49
 σὰς ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτὸν φωνηθῆναι. Καὶ
 φωνοῦσι τὸν τυφλόν, λέγοντες αὐτῷ· Θάρσει,

50 ⁽¹⁾ ἔγειραμ" φωνεῖ σε. Ὁ δὲ ἀποβαλὼν τὸ ἱμάτι- X.
 51 ον αὐτῷ, ἀναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν Ἰησοῦν. Καὶ ἀ- ¹ ἔγειρε
 ποκριθεὶς λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Τί θέλεις ποιήσω
 σοι; Ὁ δὲ τυφλὸς εἶπεν αὐτῷ· ⁽²⁾ Ῥαββονι, " Ἰνα ² Ῥαββονι
 52 ἀναβλέψω. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ὑπάγε,
 ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. Καὶ εὐθέως ἀνέβλεψε,
 καὶ ἠκολούθει ⁽³⁾ τῷ Ἰησοῦ ἐν τῇ ὁδῷ. ³ αὐτῷ

1 Καὶ ὅτε ἐγγίξουσιν εἰς Ἱερουσαλήμ, εἰς Βηθφα- XI.
 γῇ καὶ Βηθανίαν, πρὸς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν, ἀ-
 2 ποσέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτῷ, καὶ λέγει αὐτοῖς·
 Ὑπάγετε εἰς τὴν κώμην τὴν κατέναντι ὑμῶν καὶ
 εὐθέως εἰσπορευόμενοι εἰς αὐτήν, εὐρήσετε πῶλον
 δεδεμμένον, ἐφ' ὃν ἔδειξεν ἀνθρώπων κεκάθικε· ⁽⁴⁾ λύ- ⁴ λύσατε αὐ-
 3 σαντες αὐτὸν ἀγάγετε." Καὶ ἐάν τις ὑμῶν εἴπῃ· ⁴ τὸν καὶ φέ-
 Τί ποιεῖτε τῷτο; εἶπατε· Ὅτι ὁ Κύριος αὐτοῦ ⁵ ρεῖτε
 χρειαν ἔχει· καὶ εὐθέως αὐτὸν ⁽⁵⁾ ἀποσείλει" ὡ- ⁵ ἀποσέλλει
 4 δε. Ἀπῆλθον δὲ, καὶ εὗρον τὸν πῶλον δεδεμέ-
 νον πρὸς τὴν θύραν ἔξω ἐπὶ τῷ ἀμφοδῷ, καὶ λύου-
 5 σιν αὐτόν. Καὶ τινες τῶν ἐκεῖ ἐσηκότων ἔλεγον
 6 αὐτοῖς· Τί ποιεῖτε λύοντες τὸν πῶλον; Οἱ δὲ
 εἶπον αὐτοῖς κατὰ ⁽⁶⁾ ἐνετείλατο" ὁ Ἰησοῦς· καὶ ⁶ εἶπεν
 7 ἀφῆκαν αὐτὴς. Καὶ ἤγαγον τὸν πῶλον πρὸς τὸν
 Ἰησοῦν, καὶ ⁽⁷⁾ ἐπέβαλον" αὐτῷ τὰ ἱμάτια αὐτῶν· ⁷ ἐπιβάλλου-
 8 καὶ ἐκάθισεν ἐπ' αὐτῷ. Πολλοὶ δὲ τὰ ἱμάτια αὐ- ⁸ σιν
 τῶν ἔσρωσαν εἰς τὴν ὁδόν· ἄλλοι δὲ σοιβάδας ἔ-
 κοπλον ἐκ τῶν δένδρων, καὶ ἐσρώννυνον εἰς τὴν ὁδόν.
 9 Καὶ οἱ προάγοντες καὶ οἱ ἀκολουθεῖντες ἔκραζον,
 λέγοντες· Ὡσαννά, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν

XI. ὀνόματι Κυρίῃ· εὐλογημένη ἡ ἐρχομένη βασιλεία 10
 ἡ ἐν ὀνόματι Κυρίου τοῦ πατρὸς ἡμῶν Δαυΐδ·
 ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις. Καὶ εἰσῆλθεν εἰς Ἱε- 11
 ροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς καὶ εἰς τὸ ἱερόν. Καὶ πε-
 ριβλεψάμενος πάντα, ὁφίας ἤδη ἔσσης τῆς ὥρας,
 ἐξῆλθεν εἰς Βηθανίαν μετὰ τῶν δώδεκα. Καὶ τῇ 12
 ἐπαύριον, ἐξελθόντων αὐτῶν ἀπὸ Βηθανίας, ἐπί-
 νασε. Καὶ ἰδὼν συκὴν μακρόθεν, ἔχουσιν φύλ- 13
 λα, ἦλθεν, εἰ ἄρα εὕρησει τι ἐν αὐτῇ· καὶ ἐλθὼν
 ἐπ' αὐτήν, εὗρεν εἰ μὴ φύλλα· ἔ γὰρ ἦν και-
 ρὸς σύκων. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν 14
 αὐτῇ· Μηκέτι ἐκ σοῦ εἰς τὸν αἰῶνα ⁽¹⁾ ἔδεις"
 καρπὸν φάσθαι. Καὶ ἤκουον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. 15
 Καὶ ἔρχοντα εἰς Ἱεροσόλυμα. Καὶ εἰσελθὼν
 ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερόν, ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς
 πωλῆντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ· καὶ τὰς
 τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν, καὶ τὰς καδέδρας
 τῶν πωλόντων τὰς περισερὰς κατέστρεψε· καὶ 16
 οὐκ ἤφειεν ἵνα τις διενέγκῃ σκεῦος διὰ τοῦ ἱεροῦ.
 Καὶ ἐδίδασκε, λέγων αὐτοῖς· Οὐ γέγραπται· Ὅτι 17
 ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται πᾶσι τοῖς
 ἔθνεσιν; ὑμεῖς δὲ ἐποιήσατε αὐτὸν σπήλαιον
 ληστῶν. Καὶ ἤκουσαν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ ἀρχι- 18
 ερεῖς, καὶ ἐζήτην πῶς αὐτὸν ἀπολέσθαι· ἐφοβῆντο
 γὰρ αὐτόν· ὅτι πᾶς ὁ ὄχλος ἐξεπλήσσετο ἐπὶ τῇ
 διδαχῇ αὐτοῦ. Καὶ ὅτε ὄψε ἐγγύετο, ἐξεπορεύετο 19
 ἔξω τῆς πόλεως. Καὶ πρῶτ' ἀποπορευόμενοι εἰ- 20
 δον τὴν συκὴν ἐξηραμμένην ἐκ ῥιζῶν. Καὶ ἀνα- 21
 μνηθεὶς ὁ Πέτρος, λέγει αὐτῷ· Ῥαββί, ἴδε, ἡ συκὴ,

μηδεὶς

- 22 ἦν κατηράσω, ἐξήρανται. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ
 23 Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς· Ἔχετε πίσιν Θεῶ. Ἀμὴν
 γὰρ λέγω ὑμῖν, ὅτι ὅς ἂν εἴπῃ τῷ ὄρει τὸ ἐν τῷ
 Ἄρδῃ, καὶ βλήθῃ εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ μὴ
 διακριθῇ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, ἀλλὰ πιστεύσῃ ὅτι ἂν
 24 λέγει γίνεται· ἔσται αὐτῷ ὃ ἂν εἴπῃ. Διὰ τοῦτο
 λέγω ὑμῖν, πάντα ὅσα ἂν προσευχόμενοι αἰ-
 τεῖσθε, πιστεύετε ὅτι λαμβάνετε, καὶ ἔσται ὑμῖν.
 25 Καὶ ὅταν στήκητε προσευχόμενοι, ἀφίετε, εἴ τι ἔ-
 χετε κατὰ τινος· ἵνα καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς
 26 ἔρανοις ἀφῇ ὑμῖν τὰ παραπλήματα ὑμῶν. Εἰ
 δὲ ὑμεῖς ἂν ἀφίετε, ἔδδὲ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς ἔ-
 ρανοῖς ἀφήσῃ τὰ παραπλήματα ὑμῶν.
 27 Καὶ ἔρχονταί πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα. Καὶ ἐν
 τῷ ἔρῳ περιπατοῦντες αὐτῷ, ἔρχονταί πρὸς αὐ-
 τὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ πρεσβύ-
 28 τεροι, καὶ λέγουσιν αὐτῷ· Ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦ-
 τα ποιεῖς; καὶ τίς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἔδω-
 29 κεν, ἵνα ταῦτα ποιῇς; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς
 εἶπεν αὐτοῖς· Ἐπερωτήσω ὑμᾶς καὶ γὰρ ἓνα λόγον·
 καὶ ἀποκρίθητέ μοι, καὶ ἔρῳ ὑμῖν, ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ
 30 ταῦτα ποιῶ. Τὸ βᾶπτισμα Ἰωάννου ἐξ ἔρανου
 31 ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; ἀποκρίθητέ μοι. Καὶ ἐλο-
 γίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες· Ἐὰν εἴπωμεν·
 ἐξ ἔρανου· ἔρεϊ· Διατί ἔν ἂν ἐπιστεύσατε αὐτῷ;
 32 Ἀλλ' ἔάν ῃ εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων· ἐφοβοῦντο
 τὸν λαόν· ἅπαντες γὰρ εἶχον τὸν Ἰωάννην, ὅτι
 33 ὄντως προφήτης ἦν. Καὶ ἀποκριθέντες λέγουσι

- XI. τῷ Ἰησοῦ. Οὐκ οἶδαμν. Καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς
 λέγει αὐτοῖς· Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν, ἐν ποίᾳ ἐξου-
 σίᾳ ταῦτα ποιῶ. Καὶ ἤρξατο αὐτοῖς ἐν παρα- 1
 βολαῖς λέγειν· Ἀμπελῶνα ἐφύτευσεν ἄνθρωπος,
 καὶ περιέθηκε φραγμὸν, καὶ ὥρυξεν ὑπολήνιον, καὶ
 ἀκοδόμησε πύργον, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς· καὶ
 ἀπεδήμησε. Καὶ ἀπέστειλε πρὸς τῶν γεωργῶν 2
 τῷ καιρῷ δῶλον, ἵνα παρὰ τῶν γεωργῶν λάβῃ
 ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελῶνος. Οἱ δὲ λαβόντες 3
 αὐτὸν, ἔδειραν, καὶ ἀπέστειλαν κενόν. Καὶ πάλιν 4
 ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸς ἄλλον δῶλον· καὶ κείνους λι-
 θοβολήσαντες ἐκεφαλαίωσαν, καὶ ἀπέστειλαν ἡτι-
 μωμῶτον. Καὶ πάλιν ἄλλον ἀπέστειλε· καὶ κεί- 5
 νον ἀπέκτειναν· καὶ πολλὰς ἄλλους, τῶν μὲν δέρον-
 τες, τοὺς δὲ ἀποκτείνοντες. Ἔτι ἔτι ἓν υἱὸν ἔ- 6
 χων, ἀγαπητὸν αὐτοῦ, ἀπέστειλε καὶ αὐτὸν πρὸς
 αὐτὸς ἔρχατον, λέγων· Ὅτι ἐντραπήσονταί τὸν
 υἱόν μου. Ἐκεῖνοι δὲ οἱ γεωργοὶ εἶπον πρὸς ἑαυ- 7
 τὰς· Ὅτι ἔτις ἐστὶν ὁ κληρονόμος· δεῦτε ἀπο-
 κτείνωμεν αὐτὸν, καὶ ἡμῶν ἔσται ἡ κληρονομία. Καὶ 8
 λαβόντες αὐτὸν, ἀπέκτειναν, καὶ ἐξέβαλον ἔξω τοῦ
 ἀμπελῶνος. Τί ἔτι ποιήσει ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶ- 9
 νος; ἐλεύσεται καὶ ἀπολέσει τῶν γεωργῶν, καὶ δώ-
 σαι τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. Οὐδὲ τὴν γραφὴν ταύ- 10
 την ἀνέγνωτε; Λίθον, ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκο-
 δομοῦντες, ἔστος ἐκκλησίαν εἰς κεφαλὴν γωνίας.
 Παρὰ Κυρίου ἐλέμετο αὕτη, καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν 11
 ὀφθαλμοῖς ἡμῶν. Καὶ ἐζήτουν αὐτὸν κρατῆσαι, 12
 καὶ ἐφοβήθησαν τὸν ὄχλον· ἔγνωσαν γὰρ, ὅτι

- πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν εἶπε. Καὶ ἀφέντες
 13 αὐτὸν ἀπῆλθον. Καὶ ἀποσέλλουσι πρὸς αὐτὸν τι-
 νας τῶν Φαρισαίων καὶ τῶν Ἑρωδιανῶν, ἵνα αὐ-
 14 τὸν ἀγρεύσωσι λόφῳ. Οἱ δὲ ἐλθόντες λέγουσιν αὐ-
 τῷ· Διδάσκαλε, οἶδαμεν, ὅτι ἀληθὴς εἶ καὶ ὃ μέ-
 λει σοι περὶ ἡδεύουσιν· ὃ γὰρ βλέπεις εἰς πρόσωπον
 ἀνθρώπων, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ δι-
 δάσκεις· ἔχεις κῆνον Καίσαρι δοῦναι, ἢ ὃ ; δῶ-
 15 μεν, ἢ μὴ δῶμεν ; Ὁ δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὴν ὑπόκρι-
 σιν, εἶπεν αὐτοῖς· Τί με πειράζετε ; φέρετέ μοι
 16 δηνάριον, ἵνα ἴδω. Οἱ δὲ ἤνεγκαν. Καὶ λέγει
 αὐτοῖς· Τίνος ἡ εἰκὼν αὕτη, καὶ ἡ ἐπιγραφή ; Οἱ
 17 δὲ εἶπον αὐτῷ· Καίσαρ[Ⓢ]. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰ-
 ησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Ἀπόδοτε τὰ Καίσαρ[Ⓢ] Καί-
 σαρι, καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ. Καὶ ἐθαύμασαν
 18 ἐπ' αὐτῷ. Καὶ ἔρχοντα Σαδδουκαῖοι πρὸς αὐτὸν,
 οἵτινες λέγουσιν ἀνάσασιν μὴ εἶναι· καὶ ἐπηρώτη-
 19 σαν αὐτὸν, λέγοντες· Διδάσκαλε, Μωσὴς ἔγραψ-
 εν ἡμῖν, ὅτι ἐάν τις ἀδελφὸς ἀποθάνῃ, καὶ κα-
 ταλίπῃ γυναῖκα, καὶ τέκνα μὴ ἔσῃ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀ-
 δελφὸς αὐτῆς τὴν γυναῖκα αὐτῆς, καὶ ἐξαναστήσῃ
 20 σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτῆς. Ἐπὶ αὐτῷ ἔν[Ⓢ] ἀδελφοὶ
 ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτος ἔλαβε γυναῖκα, καὶ ἀποθνήσ-
 21 κων ἐκ ἀφῆκε σπέρμα. Καὶ ὁ δεύτερος[Ⓢ] ἔλαβεν
 αὐτήν, καὶ ἀπέθανεν, καὶ ὁ τρίτος ἀφῆκε σπέρμα.
 22 Καὶ ὁ τρίτος ὡσαύτως. Καὶ ἔλαβον αὐτήν οἱ ἐπ-
 τὰ, καὶ ἐκ ἀφῆκαν σπέρμα. ⁽¹⁾ Ἐσχάτη[Ⓢ] πάντων
 23 ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή. Ἐν τῇ ἔν[Ⓢ] ἀναστήσει,
 ὅταν ἀναστῶσι, [Ⓢ] τίνας αὐτῶν ἔσται γυνή ; οἱ

XII.

γὰρ ἐπὶ αὐτὴν ἔχον γυναῖκα. Καὶ ἀποκριθεὶς 24
 ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ διὰ τοῦτο πλανᾷτε, μὴ
 εἰδότες τὰς γραφὰς μηδὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ ;
 Ὅταν γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀναστῶσιν, ἔτε γαμοῦσιν, 25
 ἔτε γαμίσκονται, ἀλλ' εἰσὶν ὡς ἄγγελοι ἑν
 τοῖς ἑβραίοις. Περὶ δὲ τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐγείρονται, 26
¹ τῷ ἐκ ἀνέγνωτε ἐν τῇ βίβλῳ Μωσέως, ἐπὶ ⁽¹⁾ τῆς "
 βάτῃ ὡς εἶπεν αὐτῷ ὁ Θεὸς, λέγων· Ἐγὼ ὁ Θεὸς
 Ἀβραάμ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰσαὰκ, καὶ ὁ Θεὸς Ἰακώβ ;
 Οὐκ ἔστιν ὁ Θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ ὁ Θεὸς ζώντων. 27
 Ὑμεῖς ἔν πολὺ πλανᾷτε. Καὶ προσελθὼν εἰς 28
 τῶν γραμματέων, ἀκέσας αὐτῶν συζητάντων, εἶ-
 δὼς ὅτι καλῶς αὐτοῖς ἀπεκρίθη, ἐπηρώτησεν αὐ-
² πάντων τόν· Ποία ἐστὶ πρώτη ⁽²⁾ πασῶν ἐντολή ; Ὁ δὲ 29
³ πάντων ἐν- τολή· Ἰησοῦς ἀπεκρίθη αὐτῷ· Ὅτι πρώτη ⁽³⁾ πασῶν τῶν
 ἐντολῶν· " Ἀκουε Ἰσραὴλ, Κύριος, ὁ Θεὸς ἡμῶν,
 Κύριος εἷς ἐστὶ· καὶ ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν 30
 σὺ ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς
 σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς
 ἰχύος σου· αὕτη πρώτη ἐντολή. Καὶ δευτέρα ὁ- 31
 μοία, αὕτη· Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σε-
 αυτόν. Μείζων τούτων ἄλλη ἐντολή ἐκ ἔστι.
 Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γραμματεὺς· Καλῶς, διδάσκα- 32
 λε, ἐπ' ἀληθείας εἶπας, ὅτι εἷς ἐστὶ ὁ Θεός, καὶ ἐκ
 ἔστιν ἄλλος πλην αὐτοῦ· καὶ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν ἐξ 33
 ὅλης τῆς καρδίας, καὶ ἐξ ὅλης τῆς συνέσεως, καὶ ἐξ
 ὅλης τῆς ψυχῆς, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰχύος, καὶ τὸ ἀ-
 γαπᾶν τὸν πλησίον ὡς ἑαυτόν, πλεῖον ἐστὶ πάντων
 τῶν ὀλοκαυτωμάτων καὶ τῶν θυσιῶν. Καὶ ὁ 34

- Ἰησοῦς ἰδὼν αὐτὸν, ὅτι νηνεχῶς ἀπεκρίθη, εἶπεν αὐτῷ· Οὐ μακρὰν εἰ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.
- 35 Καὶ ἔδεις οὐκέτι ἐτόλμα αὐτὸν ἐπερωτῆσαι. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔλεγε, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ· Πῶς λέβησιν οἱ γραμματεῖς, ὅτι ὁ Χριστὸς υἱὸς ἐστὶ
- 36 Δαβὶδ; Αὐτὸς γὰρ Δαβὶδ εἶπεν ἐν τῷ Πνεύματι τῷ ἁγίῳ· ⁽¹⁾ Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου· ¹ Λέγει Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου
- 37 ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. Αὐτὸς ὁ Δαβὶδ λέγει αὐτὸν Κύριον· καὶ πόθεν υἱὸς αὐτοῦ ἐστὶ; Καὶ ὁ
- 38 πολὺς ὄχλος ἤκουεν αὐτοῦ ἡδέως. Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ἐν τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· Βλέπετε ἀπὸ τῶν γραμματέων, τῶν θελόντων ἐν σολαῖς περιπατεῖν, καὶ ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ πρωτοκλισίας
- 40 ἐν τοῖς δείπνοις· οἱ κατεδίδοντες τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μακρὰ προσευχόμενοι· ἔτοι λήψονται περισσότερον κρίμα.
- 41 Καὶ καθίσας ὁ Ἰησοῦς κατέναντι τοῦ γαζοφυλακίου, ἐθεώρει πῶς ὁ ὄχλος βάλλει χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον· καὶ πολλοὶ πλούσιοι ἔβαλλον
- 42 πολλά. Καὶ ἐλθοῦσα μία χήρα πτωχή, ἔβαλε
- 43 λεπτὰ δύο, ὅ ἐστι κοδράντης. Καὶ προσκαλεσάμενος τοὺς μαθητάς αὐτοῦ, ⁽²⁾ λέγει αὐτοῖς· Ἄ- ² εἶπεν μὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡ χήρα αὕτη ἢ πτωχή πλεῖον πάντων βέβηκε τῶν βαλόντων εἰς τὸ γαζοφυ-
- 44 λάκιον. Πάντες γὰρ ἐκ τοῦ περισσεύοντος αὐ-

ΚΙΙ. τοῖς ἔβαλον· αὕτη δὲ ἐκ τῆς ὑπερήσεως αὐτῆς πάντα ὅσα εἶχεν ἔβαλεν, ὅλον τὸν βίον αὐτῆς.

ΚΙΙΙ. Καὶ ἐκπορευομένου αὐτοῦ ἐκ τῆς ἱερᾶς, λέγει αὐ- 1
τῷ εἰς τῶν μαθητῶν αὐτῆς· Διδάσκαλε, ἴδε, πο- 2
ταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί. Καὶ ὁ Ἰησοῦς 3
ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ· Βλέπεις ταύτας τὰς με- 4
γάλας οἰκοδομάς; ἐ μὴ ἀφεθῇ λίθος ἐπὶ λίθῳ, 5
ὃς ἐ μὴ καταλυθῇ. Καὶ καθημένου αὐτοῦ εἰς τὸ 6
ὄρος τῶν Ἑλαιῶν κατέναντι τῆς ἱερᾶς, ἐπηρώτων 7
αὐτὸν κατ' ἰδίαν Πέτρος, καὶ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάν- 8
νης, καὶ Ἀνδρέας· Εἰπὲ ἡμῖν, πότε ταῦτα ἔσονται, 9
καὶ τί τὸ σημεῖον, ὅταν μέλλῃ πάντα ταῦτα συντε-
λεῖσθαι; Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀποκριθεὶς αὐτοῖς, ἤρξατο 10
λέγειν· Βλέπετε μή τις ὑμᾶς πλανήσῃ. Πολλοὶ 11
γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες·
"Ὅτι ἐγὼ εἰμι· καὶ πολλοὺς πλανήσουσιν. Ὅταν 7
δὲ ἀκήσῃτε πολέμους καὶ ἀκοὰς πολέμων, μὴ θρο-
εῖθε· δεῖ γὰρ γινέσθαι· ἀλλ' ἔπω τὸ τέλος. Ἐ- 8
γερθήσεται γὰρ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ
βασιλείαν· καὶ ἔσονται σεισμοὶ κατὰ τόπους, καὶ
ἔσονται λιμοὶ καὶ ταραχαί. Ἀρχαὶ ὠδίνων ταῦ- 9
τα. Βλέπετε δὲ ὑμεῖς ἑαυτοὺς· παραδώσθητε γὰρ
ὑμᾶς εἰς συνέδρια, καὶ εἰς συναγωγὰς δαρήσεσθε,
καὶ ἐπὶ ἡγεμόνων καὶ βασιλέων σταθήσεσθε ἕνεκεν
ἐμοῦ, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. Καὶ εἰς πάντα τὰ 10
ἔθνη δεῖ πρῶτον κηρυχθῆναι τὸ εὐαγγέλιον.
Ἐπειτα· Ὅταν δὲ (1) ἀγάγωσιν ὑμᾶς παραδιδόντες, 11

ἄγωσιν

- μὴ προμεριμνᾶτε τί λαλήσητε ἢ μὴδὲ μελεῖσθε·
 ἀλλ' ὃ ἐὰν δοθῇ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, τοῦτο λα-
 λεῖτε· ὃ γὰρ ἔσται ὑμεῖς οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ
 12 Πνεῦμα τὸ ἅγιον. Παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελ-
 φὸν εἰς θάνατον, καὶ πατήρ τέκνον· καὶ ἐπαναστή-
 σονται τέκνα ἐπὶ γονεῖς καὶ θανατώσουσιν αὐτούς.
 13 Καὶ ἔσεσθε μισούμενοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά
 μου. Ὁ δὲ ὑπομείνας εἰς τέλος σωθήσε-
 14 ται. Ὅταν δὲ ἴδῃτε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσε-
 ως ἢ τὸ ῥήθην ὑπὸ Δανιήλ τοῦ προφήτου ἢ, ἕως
 ὅπου ὃ δεῖ· ὁ ἀναγινώσκων νοεῖτω· τότε οἱ ἐν τῇ
 15 Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὄρη· ὁ δὲ ἐπὶ τῇ δώ-
 ματ^ς μὴ καταβάτω εἰς τὴν οἰκίαν, μὴδὲ εἰσελ-
 16 θέτω ἄραι τι ἐκ τῆς οἰκίας αὐτῆ· καὶ ὁ εἰς τὸν
 ἀγρὸν ὦν, μὴ ἐπισρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω, ἄραι τὸ
 17 ἱμάτιον αὐτῆ. Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἔχουσαι
 καὶ ταῖς θηλαζέσαις ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις.
 18 Προσεύχεσθε δὲ, ἵνα μὴ γῶνται ἢ φυγὴ ὑμῶν ἢ
 19 χειμῶνος· ἔσονται γὰρ αἱ ἡμέραι ἐκεῖναι θλίψεις,
 οἷα ὃ γέγονε τοιαύτη ἀπ' ἀρχῆς κτίσεως, ἧς ἔκλι-
 20 σεν ὁ Θεός, ἕως τῆ νῦν, καὶ ὃ μὴ γῶνται. Καὶ εἰ
 μὴ Κύρι^ς ἐκολόβωσε τὰς ἡμέρας, ὃκ ἂν ἐσώθη
 πᾶσα σὰρξ· ἀλλὰ διὰ τῆς ἐκλεκτῶν, ὃς ἐξελέξ-
 21 ατο, ἐκολόβωσε τὰς ἡμέρας· καὶ τότε ἐὰν τις ὑ-
 μῖν εἴπῃ· Ἰδὲ, ὡδε ὁ Χριστός, ἢ· Ἰδὲ, ἐκεῖ· μὴ
 22 ⁽¹⁾πιστεύετε." Ἐγερθήσονται γὰρ ψευδόχρισ-
 τοι καὶ ψευδοπροφῆται· καὶ δώσουσι σημεῖα καὶ τέ-
 23 λεκτάς. Ὑμεῖς δὲ βλέπετε· ἰδὲ, προεῖρηκα ὑμῖν

1 πιστεύετε

XIII.

πάντα. Ἀλλ' ἐν ἐκεῖναις ταῖς ἡμέραις μετὰ τὴν 24
 θλίψιν ἐκείνην, ὃ ἥλιος σκοτιθήσεται, καὶ ἡ σελή-
 νη ἃ δώσει τὸ φέγγος αὐτῆς. Καὶ οἱ ἀσέρες τοῦ 25
 ἔρανοῦ ἔσονται ἐκπίπτοντες, καὶ αἱ δυνάμεις, αἱ ἐν
 τοῖς ἔρανοῖς, σαλευθήσονται. Καὶ τότε ὄψονται 26
 τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν νεφέλαις, με-
 τὰ δυνάμεως πολλῆς καὶ δόξης. Καὶ τότε ἀπο- 27
 σελεῖ τὸς ἀγγέλους αὐτοῦ, καὶ ἐπισυνάξει τὸς ἐκλεκ-
 τοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων, ἀπ' ἄκρου 28
 γῆς ἕως ἄκρου ἔρανοῦ. Ἀπὸ δὲ τῆς συκῆς μάθε-
 τε τὴν παραβολήν· ὅταν αὐτῆς ἦδη ὁ κλάδος ἀ-
 παλὸς γῆται, καὶ ἐκφύη τὰ φύλλα, γινώσκετε, ὅτι 29
 ἐγγὺς τὸ θεῖον ἐστίν. Οὕτω καὶ ὑμεῖς, ὅταν ταῦ-
 τα ἴδῃτε γινόμενα, γινώσκετε, ὅτι ἐγγὺς ἐστὶν ἐπὶ 30
 θύραις. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἃ μὴ παρέλθῃ ἡ 31
 γένεσις αὕτη, μέχρις ἃ πάντα ταῦτα γῆται. Ὁ 32
 ἔρανος καὶ ἡ γῆ ⁽¹⁾ παρελεύσονται· οἱ δὲ λόγοι
 μου ἃ μὴ παρέλθωσι. Περὶ δὲ τῆς ἡμέρας ἐκεί- 33
 νης ⁽²⁾ καὶ τῆς ὥρας ἃδεῖς οἶδεν, ἃδὲ οἱ ἄγγε-
 λοι οἱ ἐν ἔρανο, ἃδὲ ὁ υἱὸς, εἰ μὴ ὁ πατήρ. Βλέ- 34
 πετε, ἀγρυπνεῖτε, καὶ προσεύχεσθε· ἃ οἶδατε γὰρ
 πότε ὁ καιρὸς ἐστίν. Ὡς ἀνθρωπίνου ἀπόδημος ἀ- 35
 φεῖς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, καὶ δὲς τοῖς δούλοις αὐτοῦ τὴν
 ἐξουσίαν, καὶ ἐκάσῃ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ τῷ θυρω-
 ρῷ ἐνετείλατο ἵνα γρηγορῇ. Γρηγορεῖτε ἅν· ἃ οἶδατε 36
 γὰρ πότε ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἔρχεται, ὃψε,
 ἡ μεσονυκτίαι, ἡ ἀλεκτοροφωνίας, ἡ πρωτὴ μὴ ἐλ- 37
 θὼν ἐξαίφνης, εὖρη ὑμᾶς καθεύδοντας. ⁽³⁾ Ἀ
 δὲ ὑμῖν λέγω, πάντες λέγω· Γρηγορεῖτε.

1 παρελεύσε-
 ται

2 ἡ

3 ο

- 1 Ἦν δὲ τὸ πάχος καὶ τὰ ἄζυμα μετὰ δύο ἡμέρας·
 καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, πῶς
 2 αὐτὸν ἐν δόλῳ κρατήσαντες ἀποκτείνωσιν. Ἐλε-
 γον δέ· Μὴ ἐν τῇ ἑορτῇ, μήποτε θόρυβος ἔσται τῷ
 3 λαῷ. Καὶ ὄντος αὐτοῦ ἐν Βηθανίᾳ ἐν τῇ οἰκίᾳ
 Σίμωνος τῷ λεπροῦ, κατακειμῆς αὐτῷ, ἦλθε γυ-
 4 νὴ ἔχουσα ἀλάβασρον μύρον, νάρδου πισικῆς πο-
 λυτελῆς· καὶ συντρίψασα τὸ ἀλάβασρον κατέχε-
 5 εν αὐτοῦ κατὰ τῆς κεφαλῆς. Ἦσαν δὲ τινες ἀ-
 γανακτῶντες πρὸς ἑαυτῆς, καὶ λέγοντες· Εἰς τί ἡ
 6 ἀπώλεια αὕτη τοῦ μύρου γέγονεν; ἡδύνατο γὰρ
 τοῦτο τὸ μύρον πρᾶθῆναι ἐπάνω τριακοσίων
 7 δηνariών, καὶ δοθῆναι τοῖς πτωχοῖς. Καὶ ἐνεβρι-
 8 μῶντο αὐτῇ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἀφετε αὐτήν·
 τί αὐτῇ κόπους παρέχετε; καλὸν ἔργον εἰργά-
 9 σατο ⁽¹⁾ εἰς ἐμέ. Πάντοτε γὰρ τὰς πτωχὰς ἔ- ¹ ἐν ἐμοί
 χετε μεθ' ἑαυτῶν, καὶ, ὅταν θέλητε, δύνασθε αὐ-
 10 τούς εὖ ποιῆσαι· ἐμὲ δὲ ὅ πάντοτε ἔχετε. Ὁ ² ἔσχεν
⁽²⁾ εἶχεν αὕτη, ἐποίησε· προέλαβε μυρίσσαι μου
 11 τὸ σῶμα εἰς τὸν ἐνταφιασμόν. Ἀμὴν λέγω ὑ-
 μῖν, ὅπου ⁽³⁾ ἂν κηρυχθῇ τὸ εὐαγγέλιον τοῦτο ³ ἐὰν
 εἰς ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ὃ ἐποίησεν αὕτη λαληθή-
 12 σεται εἰς μνημόσυνον αὐτῆς. Καὶ ὁ Ἰούδας ὁ
 Ἰσκαριώτης, εἰς τῶν δώδεκα, ἀπῆλθε πρὸς τοὺς
 13 ἀρχιερεῖς, ἵνα παραδῷ αὐτὸν αὐτοῖς. Οἱ δὲ ἀ-
 κέσαντες ἐχάρησαν, καὶ ἐπηγγείλαντο αὐτῷ ἀρ-
 γύριον δοῦναι. Καὶ ἐζήτη, πῶς εὐκαίρως αὐτὸν
 παραδῶ.

XIV.

χα ἔθυσον, λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτῷ. Πῃ
 θέλεις ἀπελθόντες ἐτοιμάσωμεν, ἵνα φάγῃς τὸ
 πάχα; Καὶ ἀποσέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, 13
 καὶ λέγει αὐτοῖς· Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν· καὶ ἀπ-
 αντήσῃ ὑμῖν ἄνθρωπος[⊕] κεράμιον ὕδατος βασά-
 ζων· ἀκολουθήσατε αὐτῷ. Καὶ ὅπῃ ἐὰν εἰσέλθῃ, 14
 εἶπατε τῷ οἰκοδεσπότῃ· Ὅτι ὁ διδάσκαλος λέγει·
 Πῃ ἐστὶ τὸ κατάλυμα, ὅπου τὸ πάχα μετὰ τῶν
 μαθητῶν μου φάγω; Καὶ αὐτὸς ὑμῖν δείξει 15
 ἡ ἀνάγειον[⊕] (1) ἀνώγειον" μέγα ἐσρωμλόν, ἔτοιμον· ἐκεῖ ἐτοι-
 μάσατε ἡμῖν. Καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτῷ, καὶ 16
 ἦλθον εἰς τὴν πόλιν, καὶ εὔρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς·
 καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάχα. Καὶ ὀψίας ἡμορφῆς ἔρ- 17
 χεται μετὰ τῶν δώδεκα. Καὶ ἀνακειμμένων αὐ- 18
 τῶν καὶ ἐδιόντων, εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν λέγω ὑ-
 μῖν, ὅτι εἰς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με, ὁ ἐδίωκ μετ'
 ἐμοῦ. Οἱ δὲ ἤρξαντο λυπεῖσθαι καὶ λέγειν αὐτῷ 19
 εἰς καθ' εἰς· Μήτι ἐγώ; καὶ ἄλλος· Μήτι ἐγώ;
 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς· Εἷς ἐκ τῶν δώδε- 20
 κα, ὁ ἐμβαπτόμενος[⊕] μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ τρυβλίον.
 Ὁ μὲν υἱὸς τῷ ἀνθρώπῳ ὑπάγει, καθὼς γέγραπ- 21
 ται περὶ αὐτοῦ. Οὐαὶ δὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ, δι'
 ὃ ὁ υἱὸς τῷ ἀνθρώπου παραδίδεται· καλὸν ἦν αὐ-
 τῷ, εἰ ἐκ ἐφηνήθη ὁ ἀνθρωπος[⊕] ἐκεῖνος. Καὶ ἐσ- 22
 διόντων αὐτῶν, λαβὼν ὁ Ἰησοῦς ἄρτον, εὐλογή-
 σας ἔκλασε, καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, καὶ εἶπε· Λάβετε,
 καὶ φάγετε· ἡ τῷτό ἐστὶ τὸ σῶμά μου. Καὶ λαβὼν 23
 τὸ ποτήριον, εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς· καὶ ἔπιον
 ἐξ αὐτοῦ πάντες. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τῷτό ἐστὶ τὸ 24

αἷμά μου τὸ τῆς ὁ καινῆς διαθήκης, τὸ περὶ πολ-
 25 λῶν ἐκχυνόμενον. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐκέτι ἔ-
 μὴ πίω ἐκ τοῦ ⁽¹⁾ ἁγνήματος τῆς ἀμπέλου, ἕως ¹ γενήματος
 τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ πίνω καινὸν ἐν τῇ
 βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

26 Καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαι-
 27 ῶν. Καὶ λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι πάντες
 σκανδαλισθήσεσθε ἔν μοι ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ·
 ὅτι γέγραπται· Πατάξω τὸν ποιμήνα, καὶ διασκορ-
 28 πιδήσεται τὰ πρόβατα. Ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγερθῆ-
 29 ναί με, προάξω ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Ὁ δὲ
 Πέτρος ἔφη αὐτῷ· Καὶ εἰ πάντες σκανδαλισθή-
 30 σονται, ἀλλ' ἐκ ἐγώ. Καὶ λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
 Ἀμὴν λέγω σοι, ὅτι ³ σὺ ^ε σήμερον ἐν τῇ νυκτὶ
 ταύτῃ, πρὶν ἢ δις ἀλέκτορα φωνῆσαι, τρίς ἀπαρ-
 31 νήσῃ με. Ὁ δὲ ἐκ περισσῆς ἔλεγε μᾶλλον· Ἐάν
 με δέῃ συναποθανεῖν σοι, ἔμμή σε ἀπαρνήσομαι.
 Ὡσαύτως δὲ καὶ πάντες ἔλεγον.

32 Καὶ ἔρχονται εἰς χωρίον, ὃ τὸ ὄνομα ⁽²⁾ Γεθση- ² Γεθσημαιεῖ
 μανῆ· καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτῶ· Καθίσατε
 33 ὧδε ἕως προσεύξωμαι. Καὶ παραλαμβάνει τὸν
 Πέτρον καὶ τὸν ^ε Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην μεθ' ἑαυ-
 34 τῶ· καὶ ἤρξατο ἐκθαμβεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν. Καὶ
 λέγει αὐτοῖς· Περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχὴ μου ἕως
 35 θανάτου· μείνατε ὧδε καὶ γρηγορεῖτε. Καὶ προ-
 ελθὼν μικρὸν, ἔπεσεν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ προσήυχετο,
 ἵνα, εἰ δυνατόν ἐστι, παρέλθῃ ἀπ' αὐτῶ ἢ ὕρα.

XIV.

Καὶ ἔλεγεν· Ἀββᾶ ὁ πατήρ, πάντα δυνατά σοι· 36
 παρένεγκε τὸ ποτήριον ἀπ' ἐμοῦ τοῦτο· ἀλλ' οὐ
 τί ἐγὼ θέλω, ἀλλὰ τί σύ. Καὶ ἔρχεται, καὶ εὐ- 37
 ρίσκει αὐτοὺς καθεύδοντας· καὶ λέγει τῷ Πέτρῳ·
 Σίμων, καθεύδεις; ἐκ ἰχυσας μίαν ὥραν γρηγο-
 ρῆσαι; Γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλ- 38
 θητε εἰς πειρασμόν· τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ
 δὲ σὰρξ ἀδυνατῇ. Καὶ πάλιν ἀπελθὼν προσηύξ- 39
 ατο, τὸν αὐτὸν λόγον εἰπὼν. Καὶ ὑποστρέψας εὐ- 40
 ρεν αὐτὸς πάλιν καθεύδοντας· ἦσαν γὰρ οἱ
 ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ⁽¹⁾ βεβαρημένοι, καὶ ἐκ ἡδυσαν, 41
 τί αὐτῷ ἀποκριθῶσι. Καὶ ἔρχεται τὸ τρίτον, καὶ
 λέγει αὐτοῖς· Καθεύδετε· τὸ ^ε λοιπὸν καὶ ἀνα-
 παύεσθε· ἀπέχει, ἦλθεν ἡ ὥρα· ἰδὲ παραδίδοται
 ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἁμαρτω-
 λῶν. Ἐγείρεσθε, ἄγωμεν· ἰδὲ, ὁ παραδιδὼς με 42
 ἤγγικε.

καταβαρυ-
νόμεινοι

Καὶ εὐθέως, ἔτι αὐτοῦ λαλῶντος, παραγίνεται 43
 Ἰάδας, εἷς τῶν ^ε τῶν δώδεκα, καὶ μετ' αὐτῶ ὄχ-
 λος πολὺς μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων, παρὰ τῶν
 ἀρχιερέων καὶ τῶν γραμματέων καὶ τῶν πρεσβυτέ-
 ρων. Δεδώκει δὲ ὁ παραδιδὼς αὐτὸν σύσσημον 44
 αὐτοῖς, λέγων· Ὁν ἂν φιλήσω, αὐτός ἐστι· κρα-
 τήσατε αὐτόν, καὶ ἀπαγάγετε ἀσφαλῶς. Καὶ 45
 ἔλθων, εὐθέως προσελθὼν αὐτῷ, λέγει· Ῥαββί,
 Ῥαββί· καὶ κατεφίλησεν αὐτόν. Οἱ δὲ ἐπέβαλον 46
 ἐπ' αὐτόν τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ ἐκράτησαν αὐτόν.
 Εἷς δὲ τις τῶν παρεστηκότων, σπασάμενος τὴν 47

- μάχαιραν, ἔπαισε τὸν δῆλον τοῦ ἀρχιερέως, καὶ
 48 ἀφείλεν αὐτῷ τὸ ὠτίον. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰ-
 ησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Ὡς ἐπὶ ληστὴν ἐξήλθετε με-
 49 τὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων, συλλαβεῖν με. Καθ'
 ἡμέραν ἤμην πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων, καὶ
 ἐκ ἐκρατήσατέ με· ἀλλ' ἵνα πληρωθῶσιν αἱ
 50 γραφαί. Καὶ ἀφέντες αὐτὸν πάντες ἔφυγον.
 51 Καὶ εἰς τις νεανίσκος[Ⓢ] ⁽¹⁾ ἠκολούθει¹ αὐτῷ, περι-¹ ἠκολούθησεν
 βεβλημένος σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ· καὶ κρατᾷσιν αὐ-
 52 τὸν^τ οἱ νεανίσκοι^ς. Ὁ δὲ καταλιπὼν τὴν σινδό-
 να, γυμνὸς ἔφυγεν ἀπ' αὐτῶν.
- 53 Καὶ ἀπήγαγον τὸν Ἰησοῦν πρὸς τὸν ἀρχιερέα.
 Καὶ συνέρχοντα αὐτῷ πάντες οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ
 54 πρεσβύτεροι καὶ οἱ γραμματεῖς. Καὶ ὁ Πέτρος[Ⓢ]
 ἀπὸ μακρόθεν ἠκολούθησεν αὐτῷ ἕως ἔσω εἰς τὴν
 αὐλὴν τῷ ἀρχιερέως· καὶ ἦν συγκαθήμενος[Ⓢ] μετὰ
 55 τῶν ὑπηρετῶν καὶ θερμαινόμενος πρὸς τὸ φῶς. Οἱ
 δὲ ἀρχιερεῖς καὶ ὅλον τὸ συνέδριον ἐζήτην κατὰ τῷ
 Ἰησοῦ μαρτυρίαν, εἰς τὸ θανατῶσαι αὐτόν· καὶ ἔχ
 56 εὗρισκον. Πολλοὶ γὰρ ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐ-
 57 τῷ, καὶ ἴσαι αἱ μαρτυρίαι ἐκ ἦσαν. Καί τινες ἀ-
 ναστάντες, ἐψευδομαρτύρουν κατ' αὐτῷ, λέγοντες·
 58 Ὅτι ἡμεῖς ἠκέσαμεν αὐτῷ λέγοντος· Ὅτι ἐγὼ
 καταλύσω τὸν ναὸν τῆτον τὸν χειροποίητον, καὶ
 διὰ τριῶν ἡμερῶν ἄλλον ἀχειροποίητον οἰκοδο-
 59 μήσω. Καὶ οὐδὲ οὕτως ἴση ἦν ἡ μαρτυρία αὐ-
 60 τῶν. Καὶ ἀναστὰς ὁ ἀρχιερεὺς εἰς τὸ^τ μέσον,
 ἐπηρώτησε τὸν Ἰησοῦν, λέγων· Οὐκ ἀποκρίνη

XIV. ἔδεν ; τί ἔτοί σου καταμαρτυρεῖσιν ; Ὁ δὲ ἐσι- 61
 ὤπα, καὶ ἔδεν ἀπεκρίνατο. Πάλιν ὁ ἀρχιερεὺς ἐπ-
 ηρώτα αὐτὸν, καὶ λέγει αὐτῷ· Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς, ὁ
 υἱὸς τοῦ εὐλογητοῦ ; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἐγὼ εἰ- 62
 μι· καὶ ὁψεδε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ⁽¹⁾ καθήμενον
 ἐκ δεξιῶν" τῆς δυνάμεως, καὶ ἐρχόμενον μετὰ τῶν
 νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ. Ὁ δὲ ἀρχιερεὺς διαρρήξας 63
 τὰς χιτῶνας αὐτοῦ, λέγει· Τί ἔτι χρεῖαν ἔχομεν
 μαρτύρων ; ἠκέσατε τῆς βλασφημίας· τί ὑμῖν 64
 φαίνεται ; Οἱ δὲ πάντες κατέκριναν αὐτὸν εἶναι
 ἔνοχον θανάτου. Καὶ ἤρξαντό τινες ἐμπύειν αὐ- 65
 τῷ, καὶ περικαλύπτειν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ κολα-
 φίζαι αὐτὸν, καὶ λέγειν αὐτῷ· Προφήτευσον· καὶ οἱ
 ὑπηρέται ῥαπίσμασιν αὐτὸν ἔβαλλον.

1 ἐκ δεξιῶν
 καθήμενον

Καὶ ὄντος τοῦ Πέτρου ἐν τῇ αὐλῇ κάτω, ἔρχε- 66
 ται μία τῶν παιδισκῶν τοῦ ἀρχιερέως. Καὶ ἰδῶ- 67
 σα τὸν Πέτρον θερμαινόμενον, ἐμβλέψασα αὐτῷ,
 λέγει· Καὶ σὺ μετὰ τοῦ Ναζαρηνοῦ Ἰησοῦ ἦθα.
 Ὁ δὲ ἠρνήσατο, λέγων· Οὐκ οἶδα, ἔδὲ ἐπίσαμα 68
 τί σὺ λέγεις. Καὶ ἐξῆλθεν ἔξω εἰς τὸ προαύλιον·
 καὶ ἀλέκτωρ ἐφώνησε. Καὶ ἡ παιδίσκη ἰδοῦσα 69
 αὐτὸν πάλιν, ἤρξατο λέγειν τοῖς παρεστηκόσιν·
 Ὅτι ἕτος ἐξ αὐτῶν ἐστίν. Ὁ δὲ πάλιν ἠρνεῖτο. 70
 Καὶ μετὰ μικρὸν πάλιν οἱ παρεσῶτες ἔλεγον τῷ
 Πέτρῳ· Ἀληθῶς ἐξ αὐτῶν εἶ· καὶ γὰρ Γαλιλαῖος
 εἶ· καὶ ἡ λαλιά σου ὁμοιάζει. Ὁ δὲ ἤρξατο ἀνα- 71
 θεματίζειν καὶ ⁽²⁾ ὀμνύειν· Ὅτι οὐκ οἶδα τὸν ἄν-
 θρωπον τοῦτον, ὃν λέγετε. Καὶ ἐκ δευτέρου 72
 ἀλέκτωρ ἐφώνησε. Καὶ ἀνεμνήσθη ὁ Πέτρος

2 ὀμνύειν

11) τὸ ῥήματος ἕ" εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι πρὶν αἰλέκτορα φωνῆσαι δις, ἀπαρνῆσθαι με τρίς. Καὶ ἐπιβαλὼν ἔκλαιε.

XIV.

1 τὸ ῥήμα δ

- 1 Καὶ εὐθέως ἐπὶ τὸ πρῶτὸ συμβῆλιν ποιήσαντες οἱ ἀρχιερεῖς μετὰ τῶν πρεσβυτέρων καὶ γραμματέων, καὶ ὅλον τὸ συνέδριον, δῆσαντες τὸν Ἰησοῦν, ἀπῆνεγκαν καὶ παρέδωκαν τῷ Πιλάτῳ. Καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὸν ὁ Πιλάτος· Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων ; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ· Σὺ λέγεις. Καὶ κατηγόρουν αὐτῷ οἱ ἀρχιερεῖς πολλά.
- 4 Ὁ δὲ Πιλάτος πάλιν ἐπηρώτησεν αὐτὸν, λέγων· Οὐκ ἀποκρίνη εἰς ἕν ; Ἴδε πόσα σου καταμαρτυροῦσιν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἑκέτι εἰς ἕν ἀπεκρίθη, ὥστε θαυμάζειν τὸν Πιλάτον. Κατὰ δὲ ἑορτὴν ἀπέλυεν αὐτοῖς ἕνα δέσμιον, ὃν περ ᾔτοῦντο. Ἦν δὲ ὁ λεγόμενος Βαραββᾶς μετὰ τῶν συσασιασῶν δεδεμένος, οἵτινες ἐν τῇ ἑτάσει φόνον πεποιήκεισαν.
- 8 Καὶ ἀναβοήσας ὁ ὄχλος ᾗρξατο αἰτεῖσθαι, καθὼς αἰεὶ ἐποίει αὐτοῖς. Ὁ δὲ Πιλάτος ἀπεκρίθη αὐτοῖς λέγων· Θέλετε ἀπολύσω ὑμῖν τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων ; Ἐγίνωσκε γὰρ, ὅτι διὰ φθόνον παραδεδώκεισαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς. Οἱ δὲ ἀρχιερεῖς ἀνέσεισαν τὸν ὄχλον, ἵνα μᾶλλον τὸν Βαραββᾶν ἀπολύσῃ αὐτοῖς. Ὁ δὲ Πιλάτος ἀποκριθεὶς πάλιν εἶπεν αὐτοῖς· Τί ἔν θέλετε ποιήσω ὃν λέγετε βασιλέα τῶν Ἰουδαίων ; Οἱ δὲ πάλιν ἔκραξαν· Σταύρωσον αὐτόν. Ὁ δὲ Πιλάτος ἐλεγεν αὐτοῖς· Τί γὰρ κακὸν ἐποίησεν ; Οἱ δὲ

XV.

ΚV.

¹ περισσῶς⁽¹⁾ περισσοτέρως" ἔκραξαν· Σταύρωσον αὐτόν.Ὁ δὲ Πιλάτος βουλόμενος τῷ ὄχλῳ τὸ ἱκανόν 15
ποιῆσαι, ἀπέλυσεν αὐτοῖς τὸν Βαραββᾶν, καὶ παρ-
έδωκε τὸν Ἰησοῦν, φραγελλώσας, ἵνα σταυρωθῇ.Οἱ δὲ σφαλιῶται ἀπήγαγον αὐτὸν ἔσω τῆς αὐλῆς, 16
ὃ ἐστὶ πραιτώριον, καὶ συγκαλῶσιν ὅλην τὴν σπει-
ραν. Καὶ ἐνδύουσιν αὐτὸν πορφύραν, καὶ περιτιθέ- 17
ασιν αὐτῷ, πλέξαντες ἀκάνθινον στέφανον. Καὶ 18² ὁ βασιλεὺςἤρξαντο ἀσπάζεσθαι αὐτόν· Χαῖρε ⁽²⁾ βασιλεῦ" 19
τῶν Ἰουδαίων. Καὶ ἔτυπον αὐτῷ τὴν κεφαλὴν 19
καλάμῳ, καὶ ἐνέπλυνον αὐτῷ, καὶ τιθέντες τὰ γόνα-
τα προσεκύνουν αὐτῷ. Καὶ ὅτε ἐνέπαιξαν αὐτῷ, 20
ἐξέδυσαν αὐτὸν τὴν πορφύραν, καὶ ἐνέδυσαν αὐτὸν
τὰ ἱμάτια τὰ ἴδια.

Καὶ ἐξάγουσιν αὐτόν, ἵνα σταυρώσωσιν αὐτόν.

Καὶ ἀγγαρεύουσι παράγοντά τινα Σίμωνα Κυρη- 21
ναῖον, ἐρχόμενον ἀπ' ἀγροῦ, τὸν πατέρα Ἀλεξάν-
δρου καὶ Ῥέφου, ἵνα ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτῷ. Καὶ 22
φέρουσιν αὐτὸν ἐπὶ Γολγοθᾶ τόπον· ὃ ἐστὶ μεθερ-
μηνευόμενον, κρανίου τόπος. Καὶ ἐδίδουν αὐτῷ 23
πιεῖν ἐσμυρνισμῶνον οἶνον· ὃ δὲ ἐκ ἔλαβε. Καὶ 24³ διαμερίζον-
ταισταυρώσαντες αὐτόν ⁽³⁾ διαμερίζον" τὰ ἱμάτια αὐ- 25
τῷ, βάλλοντες κλῆρον ἐπ' αὐτὰ, τίς τί ἄρῃ. Ἦν 25
δὲ ὥρα τρίτη, καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν. Καὶ ἦν 26
ἡ ἐπιγραφὴ τῆς αἰτίας αὐτῷ ἐπιγεγραμμένη· Ὁ
βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. Καὶ σὺν αὐτῷ σταυρῶσι 27
δύο ληστᾶς, ἓνα ἐκ δεξιῶν, καὶ ἓνα ἐξ εὐωνύμων
αὐτῷ. Καὶ ἐπληρώθη ἡ γραφὴ ἡ λέγουσα· καὶ 28
μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη. Καὶ οἱ παραπορευόμενοι 29

ἐβλασφήμουν αὐτόν, κινουῦντες τὰς κεφαλὰς αὐ-
 τῶν, καὶ λέγοντες· Οὐὰ, ὁ καταλύων τὸν ναὸν, καὶ
 30 ἐν τρισὶν ἡμέραις οἰκοδομῶν· σῶσον σεαυτὸν καὶ
 31 κατὰβα ἀπὸ τοῦ σταυροῦ. Ὁμοίως ᾤδε καὶ οἱ ἀρ-
 χιερεῖς, ἐμπαίζοντες πρὸς ἀλλήλους μετὰ τῶν
 γραμματέων, ἔλεγον· Ἄλλους ἔσωσεν, ἑαυτὸν οὐ
 32 δύναται σῶσαι ; Ὁ Χριστὸς, ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσ-
 ραὴλ, καταβάτω νῦν ἀπὸ τοῦ σταυροῦ, ἵνα ἴδωμεν
 καὶ πιστεύσωμεν. Καὶ οἱ συνεσταυρωμένοι αὐτῷ ὤνεί-
 33 διζον αὐτόν. Γενομένης δὲ ὥρας ἑκτης, σκότος
 34 ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν, ἕως ὥρας ἑννάτης. Καὶ
 τῇ ὥρᾳ τῇ ἑννάτῃ ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλῃ,
 λέγων· Ἐλωὶ, Ἐλωὶ, λαμμὰ σαβαχθανί ; Ὁ
 35 εἰς μεθερμηνευόμενον· Ὁ Θεός μου, ὁ Θεός μου,
 εἰς τί με ἐγκατέλιπες ; Καὶ τινες τῶν παρεστη-
 κόντων ἀκῶσαντες, ἔλεγον· Ἰδὲ, Ἡλίαν φωνεῖ.
 36 Δραμὼν δὲ εἷς, καὶ γεμίσας σπὸγγον ὄξους, περι-
 θεὶς τε καλὰμῳ, ἐπότιζεν αὐτόν, λέγων· Ἀφεῖ·
 37 ἴδωμεν, εἰ ἔρχεται Ἡλίας καθελεῖν αὐτόν. Ὁ δὲ
 38 Ἰησοῦς ἀφείς φωνὴν μεγάλην ἐξέπνευσε. Καὶ τὸ
 καλαπέτασμα τοῦ ναοῦ ἐσχίσθη εἰς δύο, ἀπὸ ἄνωθεν
 39 ἕως κάτω. Ἰδὼν δὲ ὁ κεντυρίων, ὁ παρεστηκὼς
 ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ, ὅτι ἔτῳ κράζας ἐξέπνευσεν, εἶ-
 πεν· Ἀληθῶς ὁ ἄνθρωπος ὅςτος υἱὸς ἦν Θεοῦ.
 40 Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι
 ἐν αἷς ἦν καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία ἡ
 τοῦ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ Ἰωσὴ μήτηρ, καὶ Σαλώ-
 41 μη· αἱ καὶ, ὅτε ἦν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, ἠκολούθουν

ΧV. αὐτῷ καὶ διηκόνεν αὐτῷ· καὶ ἄλλα πολλὰ, αἱ συναναβᾶσαι αὐτῷ εἰς Ἱεροσόλυμα.

Καὶ ἤδη ὀψίας ᾠρομένης, ἐπεὶ ἦν παρασκευή, ὃ 42
 ἔσι προσάββατον, ⁽¹⁾ ἦλθεν Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀρι- 43
 μαθαίας, εὐχήμενος βουλευτῆς, ὃς καὶ αὐτὸς ἦν
 προσδεχόμενος τὴν βασιλείαν τῷ Θεῷ, τολμήσας
 εἰσῆλθε πρὸς Πιλάτον, καὶ ᾐτήσατο τὸ σῶμα τοῦ
 Ἰησοῦ. Ὁ δὲ Πιλάτῳ ἐθαύμασεν, εἰ ἤδη τέθνη- 44
 κε· καὶ προσκαλεσάμενος τὸν κεντυρίωνα, ἐπη-
 ρώτησεν αὐτὸν, εἰ πάλα ἀπέθανε. Καὶ γνοὺς 45
 ἀπὸ τῷ κεντυρίωνος, ἐδωρήσατο τὸ σῶμα τῷ Ἰω-
 σήφ. Καὶ ἀγοράσας σινδόνα, καὶ καθελὼν αὐτὸν, 46
 ἐνείλησε τῇ σινδόνι· καὶ κατέθηκεν αὐτὸν ἐν μνη-
 μείῳ, ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας· καὶ προσε-
 κύλισε λίθον ἐπὶ τὴν θύραν τῷ μνημείου. Ἡ δὲ 47
 Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία Ἰωσὴ ἐθεώρουν,
 ποῦ τίθεται.

ΧVI. Καὶ διαφρομένου τῷ σαββάτῳ, Μαρία ἡ Μαγ- 1
 δαληνὴ καὶ Μαρία ἡ τῷ Ἰακώβ καὶ Σαλώμῃ ἡγό-
 ρασαν ἀρώματα, ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν.
 Καὶ λίαν πρῶτὴ τῆς μιᾶς σαββάτων ἔρχονται ἐπὶ 2
 τὸ μνημεῖον, ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου. Καὶ ἔλεγον 3
 πρὸς ἑαυτάς· Τίς ἀποκυλίσει ἡμῖν τὸν λίθον ἐκ
 τῆς θύρας τῷ μνημείου; Καὶ ἀναβλέψασα θεω- 4
 ρῆσιν, ὅτι ἀποκεκύλισται ὁ λίθος· ἦν γὰρ μέγας
 σφόδρα. Καὶ εἰσελθοῦσαι εἰς τὸ μνημεῖον, εἶδον 5

νεανίσκον καθήμῳρον ἐν τοῖς δεξιοῖς, περιβεβλημέ-
 6 νον σολήν λευκήν· καὶ ἐξεθαμβήθησαν. Ὁ δὲ
 λέγει αὐταῖς· μὴ ἐκθαμβεῖσθε· Ἰησοῦν ζητεῖτε
 τὸν Ναζαρενὸν, τὸν ἐσαυρωμῑρόν· ἠγέρθη, ἐκ ἑσιν
 7 ὧδε· ἴδε ὁ τόπος, ὅπου ἔθηκαν αὐτόν. Ἀλλ' ὑπά-
 γετε, εἴπατε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, καὶ τῷ Πέτρῳ,
 ὅτι προάγει ὑμᾶς εἰς τὴν Γαλιλαίαν· ἐκεῖ αὐτὸν
 8 ὄψεσθε, καθὼς εἶπεν ὑμῖν. Καὶ ἐξελθοῦσαί τα-
 χύ^ς, ἔφυγον ἀπὸ τῆ μνημείου· εἶχε δὲ αὐτὰς
 τρόμος καὶ ἔκστασις, καὶ ἐδὲν ἐδὲν εἶπον· ἐφοβῶν-
 το γάρ.
 9 Ἀναστὰς δὲ πρῶτῃ πρῶτῃ σαββάτῃ, ἐφάνη πρῶ-
 τον Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ, ἀφ' ἧς ἐκβεβλήκει ἐπ-
 10 τὰ δαιμόνια. Ἐκείνη πορευθεῖσα ἀπήγγειλε τοῖς
 11 μετ' αὐτῆς ἡγομῑροῖς, πενθῶσι καὶ κλαίουσι. Κα-
 κεῖνοι ἀκήσαντες ὅτι ζῇ καὶ ἐθεάθη ὑπ' αὐτῆς, ἡ-
 12 πίσησαν. Μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περι-
 πατῶσιν ἐφανερῶθη ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ, πορευομῑροῖς
 13 εἰς ἀγρόν. Κακεῖνοι ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν τοῖς
 14 λοιποῖς· ἐδὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν. Ἦν δὲ ἑσπέρῃ, ἀνα-
 κειμῑροῖς αὐτοῖς τοῖς ἑνδεκα ἐφανερῶθη, καὶ ὠνειδίσε
 τὴν ἀπιστίαν αὐτῶν καὶ σκληροκαρδίαν· ὅτι τοῖς
 θεασαμῑροῖς αὐτὸν ἐγηγεμῑρόν ἐκ ἐπίστευσαν.
 15 Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅ-
 παντα, κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει.
 16 Ὁ πισεύσας καὶ βαπτισθεὶς, σωθήσεται· ὁ δὲ ἀ-
 17 πισήσας, κατακριθήσεται. Σημεῖα δὲ τοῖς πισεύ-
 σασι ταῦτα παρακολουθήσει· ἐν τῷ ὀνόματί μου
 δαιμόνια ἐκβαλῶσι· γλώσσαις λαλήσῃσι καιναῖς·

XVI. ὅφεις ἄρουσι· καὶ θανάσιμόν τι πίωσιν, ἢ μὴ αὐ- 18
 τὰς ¹ βλάψει· ἐπὶ ἁρρώστους χεῖρας ἐπιθήσασι, καὶ καλῶς ἔξουσιν. Ὁ μὲν ἔν Κύριος, μετὰ 19
 τὸ λαλῆσαι αὐτοῖς, ἀνελήφθη εἰς τὸν ἔβρανόν, καὶ
 ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν τῷ Θεῷ. Ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόν- 20
 τες ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τῷ Κυρίου συνεργῶντος,
 καὶ τὸν λόγον βεβαιῶντες διὰ τῶν ἐπακολουθάν-
 των σημείων.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

ΚΑΤΑ

Λ Ο Υ Κ Α Ν .

- 1 **Ε**ΠΕΙΔΗΠΕΡ πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἀνατάξ-
ασαι διήγησιν περὶ τῶν πεπληροφορημένων
2 ἐν ἡμῖν πραγμάτων, καθὼς παρέδοσαν ἡμῖν οἱ
ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται θρόνοι τοῦ λό-
3 γου· ἔδοξε καὶ μοι, παρηκολυθηκότε ἀνωθεν πάντιν
4 ἀκριβῶς, καθεξῆς σοι γράψαι, κράτιστε Θεόφιλε,
ἵνα ἐπιγινῶς περὶ ὧν κατηχήθης λόγων τὴν ἀ-
σφάλειαν.
- 5 Ἐγγέμετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρώδου, τοῦ βασιλέως
τῆς Ἰουδαίας, ἱερεὺς τις ὀνόματι Ζαχαρίας, ἐξ
ἐφημερίας Ἀβιά· καὶ ⁽¹⁾ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐκ τῶν θυ- ¹ γυνὴ αὐτοῦ
γατέρων Ἀαρών, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐλισάβετ.
- 6 Ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφοτέροι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, πο-
ρευόμενοι ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιώμασι
7 τοῦ Κυρίου ἀμεμπτοί. Καὶ ἔκ ἦν αὐτοῖς τέκνον,
καθότι ἡ Ἐλισάβετ ἦν στείρα, καὶ ἀμφοτέροι προ-
8 βεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν. Ἐγγέμετο

Ι. δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς ἑφημε-
 ρίας αὐτῆ ἔναντι τῆ Θεοῦ, κατὰ τὸ ἔθ^ο τῆς ἱε- 9
 ρατείας ἔλαχε τοῦ θυμιάσαι, εἰσελθὼν εἰς τὸν
¹ ἦν τῷ λαῷ ναὸν τῆ Κυρίου. Καὶ πᾶν τὸ πλῆθος ⁽¹⁾ τῆ λαῶ 10
 ἦν" προσευχόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ τῆ θυμιάματ^ο.
 Ὡφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος Κυρίου, ἐσὼς ἐκ δεξιῶν 11
 τῆ θυσιαστηρίᾳ τῆ θυμιάματ^ο. Καὶ ἐταράχ- 12
 θη Ζαχαρίας ἰδὼν, καὶ φόβος ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν.
 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτόν ὁ ἄγγελος· Μὴ φοβῆ Ζαχα- 13
 ρία· διότι εἰσηκῆσθαι ἡ δέησίς σου· καὶ ἡ γυνή σου
 Ἐλισάβετ ἡμνήσει υἱὸν σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα 14
 αὐτῆ Ἰωάννην. Καὶ ἔσται χαρὰ σοι καὶ ἀγαλλία- 14
² γενέσει σις, καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ ⁽²⁾ ἡμνήσει" αὐτῆ χαρήσον-
 ταί. Ἐσται γὰρ μέγας ἐνώπιον τοῦ Κυρίου· 15
 καὶ οἶνον καὶ σίκερα οὐ μὴ πίῃ· καὶ Πνεύματ^ο ἁ-
 γίου πληθήσεται ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτῆ.
 Καὶ πολλοὺς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ Κύ- 16
 ριον τὸν Θεὸν αὐτῶν. Καὶ αὐτὸς προελεύσεται 17
 ἐνώπιον αὐτῆ ἐν πνεύματι καὶ δυνάμει Ἡλίου, ἐ-
 πιστρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, καὶ ἀπειθεῖς
 ἐν φρονήσει δικαίων, ἐτοιμάσαι Κυρίῳ λαὸν κατε-
 σκευασμένον. Καὶ εἶπε Ζαχαρίας πρὸς τὸν ἄγ- 18
 γελον· Κατὰ τί γνώσομαι τῆτο ; ἐγὼ γὰρ εἰμι
 πρεσβύτης, καὶ ἡ γυνή μου προβεβηκυῖα ἐν ταῖς ἡ-
 μέραις αὐτῆς. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν 19
 αὐτῷ· Ἐγὼ εἰμι Γαβριήλ, ὁ παρεστηκὼς ἐνώπιον
 τοῦ Θεοῦ· καὶ ἀπεσάλην λαλῆσαι πρὸς σε, καὶ εὐ-
 αγγελίσασθαί σοι ταῦτα. Καὶ ἰδὲ, ἔση σιωπῶν, 20
 καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι, ἄχρι ἧς ἡμέρας ἡμῶνται

ταῦτα· ἀνθ' ὧν ἔκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μὲ, οἵ-
 21 τινες πληρωθῆσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν. Καὶ
 ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν τὸν Ζαχαρίαν· καὶ ἐθάυμα-
 22 ζον ἐν τῷ χρονίζειν αὐτὸν ἐν τῷ ναῷ. Ἐξελθὼν
 δὲ ἔκ ἡδύνατο λαλήσαι αὐτοῖς· καὶ ἐπέγνωσαν,
 11 ὅτι ὁπλᾶσιαν ἐώρακεν ἐν τῷ ναῷ· καὶ αὐτὸς ἦν δια-
 12 νεύων αὐτοῖς· καὶ διέμειρε κωφός. Καὶ ἐγήμετο,
 ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας αὐτοῦ,
 13 ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Μετὰ δὲ ταύτας τὰς
 24 ἡμέρας συνέλαβεν Ἑλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ· καὶ πε-
 25 ριέκρυβεν ἑαυτὴν μῆνας πέντε, λέγουσα· Ὅτι ἔ-
 14 τω μοι πεποίηκεν ὁ Κύριος ἐν ἡμέραις, αἷς ἐπεΐ-
 δεν ἀφελεῖν τὸ ὄνειδός μου ἐν ἀνθρώποις.

26 Ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ ἀπεσάλη ὁ ἄγγελος
 Γαβριὴλ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς πόλιν τῆς Γαλιλαίας, ἣ
 16 ὄνομα Ναζαρέτ, πρὸς παρθένον μεμνησευμμένην
 17 ἀνδρὶ, ᾧ ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου Δαβὶδ· καὶ τὸ ὄ-
 28 νομα τῆς παρθένου, Μαριάμ. Καὶ εἰσελθὼν ὁ
 ἄγγελος πρὸς αὐτήν, εἶπε· Χαῖρε, κεχαριτωμένη·
 ὁ Κύριος μετὰ σοῦ· εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξίν.
 18 29 Ἡ δὲ ⁽¹⁾ ἰδοῦσα διεταράχθη ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτοῦ,
 καὶ διελογίζετο ποταπὸς εἶη ὁ ἀσπασμὸς ἔτος.
 30 Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῇ· Μὴ φοβῆ, Μαριάμ·
 31 εὗρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ Θεῷ. Καὶ ἰδοὺ, συλ-
 λήψῃ ἐν γαστρὶ, καὶ τέξῃ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνο-
 32 μα αὐτοῦ Ἰησοῦν. Οὗτος ἔσται μέγας, καὶ υἱὸς ὑψίσ-
 33 του κληθήσεται. Καὶ δώσει αὐτῷ Κύριος ὁ Θεὸς
 τὸν θρόνον Δαβὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· καὶ βασιλεύ-

¹ ἐπὶ τῷ λό-
 γῳ διετα-
 ράχθη

1. σε ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακώβ εἰς τὰς αἰῶνας, καὶ τῆς
 βασιλείας αὐτῆς ἕκ ἑσται τέλος. Εἶπε δὲ Μαρι- 34
 ἀμ πρὸς τὸν ἄγγελον· Πῶς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄν-
 δρα ἐ γινώσκω ; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶ- 35
 πεν αὐτῇ· Πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σε, καὶ
 δύναμις ὑψίστη ἐπισκιάσει σοι· διὸ καὶ τὸ γινώμε-
 νον ἅγιον, κληθήσεται υἱὸς Θεοῦ. Καὶ ἰδὼ, Ἐλι- 36
 σάβητ, ἡ συγγνής σου, καὶ αὐτὴ συνειληφυῖα υἱὸν
 ἐν ⁽¹⁾ γήρα" αὐτῆς· καὶ ἔτος μὴν ἕκτος ἐστὶν αὐτῇ
 τῇ καλουμένῃ σείρα. Ὅτι ἕκ ἀδυνατήσῃ παρὰ 37
 τῷ Θεῷ πάν ῥῆμα. Εἶπε δὲ Μαριάμ· Ἰδὼ, ἡ 38
 δέλη Κυρίου· ἤρroitό μοι κατὰ τὸ ῥῆμά σε. Καὶ
 ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.

¹ γήρει

² τὸν ἀσ-
 πασμὸν τῆς
 Μαρίας ἡ
 Ἐλισάβετ

³ τὸ βρέφος
 ἐν ἀγαλλι-
 άσει

Ἀναστᾷσα δὲ Μαριάμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις 39
 ἐπορεύθη εἰς τὴν ὄρεινὴν μετὰ σπουδῆς, εἰς πόλιν
 Ἰέδα. Καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ζαχαρίου, καὶ 40
 ἡσπάσατο τὴν Ἐλισάβετ. Καὶ ἔῤῃετο, ὡς ἤκε- 41
 σεν ⁽²⁾ ἡ Ἐλισάβετ τὸν ἀσπασμὸν τῆς Μαρίας,
 ἐσκίρτησε τὸ βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς. Καὶ
 ἐπλήθη Πνεύματος ἁγίου ἡ Ἐλισάβετ, καὶ ἀνε- 42
 φώνησε φωνῇ μεγάλῃ, καὶ εἶπεν· Εὐλογημένη σὺ
 ἐν γυναιξί, καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας
 σου. Καὶ πόθεν μοι τοῦτο, ἵνα ἔλθῃ ἡ μήτηρ τῆ 43
 Κυρίου με πρὸς με ; Ἰδὼ γάρ, ὡς ἔῤῃετο ἡ φω- 44
 νὴ τῆ ἀσπασμῆ σου εἰς τὰ ὤτά μου, ἐσκίρτησε
⁽³⁾ ἐν ἀγαλλιάσει τὸ βρέφος" ἐν τῇ κοιλίᾳ μου.
 Καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα, ὅτι ἔσται τελείωσις 45
 τοῖς λελαλημένοις αὐτῇ παρὰ Κυρίου. Καὶ εἶπε 46

47 Μαριάμ· Μεγαλύνει ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον, καὶ
 ἡγαλλίασε τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ Θεῷ τῷ σωτῆρί
 48 μου· ὅτι ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δούλης
 αὐτῆς. Ἰδὼ γὰρ ἀπὸ τῆ νῦν μακαριῶσί με πᾶσαι
 49 αἱ ἡμεαί, ὅτι ἐποίησέ μοι μεγαλεῖα ὁ δυνατός· καὶ
 50 ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτῆς, καὶ τὸ ἔλεος αὐτῆς εἰς ἡμε-
 51 ἄς ἡμεῶν τοῖς φοβουμένοις αὐτόν. Ἐποίησε κρά-
 τος ἐν βραχίονι αὐτῆς· διεσκόρπισεν ὑπερηφάνους
 52 διανοία καρδίας αὐτῶν. Καθεῖλε δυνάστας ἀπὸ
 53 θρόνων, καὶ ὕψωσε ταπεινούς. Πεινῶντας ἐνέπλη-
 σεν ἀγαθῶν, καὶ πλουτῶντας ἐξαπέσειλε κενούς.
 54 Ἀντελάβετο Ἰσραὴλ παιδὸς αὐτῆς, μνηστῆρα ἐλέ-
 55 ουσ, (καθὼς ἐλάλησε πρὸς τὰς πατέρας ἡμῶν,)·
 τῷ Ἀβραάμ καὶ τῷ σπέρματι αὐτῆς ⁽¹⁾ εἰς τὸν αἰ- ¹ ἕως αἰῶνος
 56 ὦνα." Ἐμεινε δὲ Μαριάμ σὺν αὐτῇ ὥσει μῆνας
 τρεῖς· καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

57 Τῇ δὲ Ἐλισάβετ ἐπλήσθη ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν
 58 αὐτήν· καὶ ἐγέννησεν υἱόν. Καὶ ἤκουσαν οἱ περι-
 οικοὶ καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς, ὅτι ἐμεγάλυνε Κύρι-
 ος τὸ ἔλεος αὐτῆς μετ' αὐτῆς· καὶ συνέχαιρον αὐ-
 59 τῇ. Καὶ ἐγένετο, ἐν τῇ ⁽²⁾ ὀγδὲς ἡμέρᾳ" ἦλθον ² ἡμέρα τῇ
 περιτεμεῖν τὸ παιδίον, καὶ ἐκάλουν αὐτὸ, ἐπὶ τῷ ^{ὀγδὲς}
 60 ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτῆς, Ζαχαρίαν. Καὶ ἀπο-
 κριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτῆς εἶπεν· Οὐχί· ἀλλὰ κληθή-
 61 σεται Ἰωάννης. Καὶ εἶπον πρὸς αὐτήν· Ὅτι οὐ-
 δεῖς ἐσιν ἐν τῇ συγγενείᾳ σου, ὅς καλεῖται τῷ ὀ-
 62 νόματι τέτῳ. Ἐνένευον δὲ τῷ πατρὶ αὐτῆς, τὸ τί
 63 αὖν θέλοι καλεῖσθαι αὐτόν. Καὶ αἰτήσας πινακί-

- Ι. διον, ἔγραψε, λέγων· Ἰωάννης ἐς τὸ ὄνομα αὐ-
 τοῦ. Καὶ ἐθαύμασαν πάντες. Ἀνεώχθη δὲ τὸ 64
 σῶμα αὐτοῦ παραχρῆμα, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτῆ· καὶ
 ἐλάλει εὐλογῶν τὸν Θεόν. Καὶ ἐῤῥετο ἐπὶ πάν- 65
 τας φόβος τῆς περιοικοῦντας αὐτῆς· καὶ ἐν ὅλῃ τῇ
 ὄρεινῃ τῆς Ἰουδαίας διελαλεῖτο πάντα τὰ ῥήμα-
 τα ταῦτα. Καὶ ἔθεντο πάντες οἱ ἀκέσαντες ἐν 66
 τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, λέγοντες· Τί ἄρα τὸ παιδίον
 τοῦτο ἔσται; Καὶ χεὶρ Κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ. Καὶ 67
 Ζαχαρίας ὁ πατήρ αὐτῆς ἐπλήσθη Πνεύματος ἁγί-
 ου, καὶ προεφῆτευσεν, λέγων· Εὐλογητὸς Κύριος, 68
 ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ· ὅτι ἐπεσκέψατο, καὶ ἐποίησε
 λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ· καὶ ἤγειρε κέρας σωτη- 69
 ρίας ἡμῖν, ἐν τῷ οἴκῳ Δαβὶδ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ·
 (καθὼς ἐλάλησεν διὰ στόματος τῶν ἁγίων τῶν 70
 ἀπ' αἰῶνος προφητῶν αὐτῆς·) σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν 71
 ἡμῶν, καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν μισέντων ἡμᾶς·
 ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ μνησ- 72
 θῆναι διαθήκης ἁγίας αὐτῆς· ὅρκον, ὃν ὤμοσεν πρὸς 73
 Ἀβραάμ τὸν πατέρα ἡμῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν ἀφό- 74
 ρως, ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν ῥυθέντας, λα-
 τρεῦειν αὐτῷ ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ ἐνώπιον αὐ- 75
 τῆς, πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν. Καὶ 76
 σὺ, παιδίον, προφήτης ὑψίστου κληθήσῃ· προπο-
 ρεύσῃ γὰρ πρὸ προσώπου Κυρίου, ἐτοιμάσαι ὁδοὺς
 αὐτῆς, τῇ δοῦναι γινῶσιν σωτηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ, 77
 ἐν ἀφέσει ἁμαρτιῶν αὐτῶν, διὰ σπλάγχχνα ἐλέους 78
 Θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷς ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ
 ὕψους, ἐπιφᾶναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου 79

καθημέροις, τοῦ κατευθῦναι τὰς πόδας ἡμῶν εἰς
80 ὁδὸν εἰρήνης. Τὸ δὲ παιδίον ἠΐξανε, καὶ ἐκραταιῶ-
το πνεύματι· καὶ ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις ἕως ἡμέρας
ἀναδείξεως αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραήλ.

I.

I Ἐρχέτο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐξῆλθε δό-
γμα παρὰ Καίσαρος Αὐγέστου, ἀπογράφεσθαι
2 πᾶσαν τὴν οἰκουμένην. (Αὕτη ἡ ἀπογραφὴ πρῶ-
τη, ἐγέρτο ἡγεμονεύοντος τῆς Συρίας Κυρηνίου.)
3 Καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι, ἕκαστος εἰς
4 τὴν ἰδίαν πόλιν. Ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσήφ ἀπὸ τῆς
Γαλιλαίας, ἐκ πόλεως Ναζαρέτ, εἰς τὴν Ἰουδαί-
αν, εἰς πόλιν Δαβὶδ, ἣτις καλεῖται Βηθλεὲμ, (διὰ
5 τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατρὸς Δαβὶδ,) ἀπο-
γράψασθαι σὺν Μαριάμ, τῇ μεμνησευμένη αὐτῷ
6 γυναικί, ὅση ἐγκύω. Ἐρχέτο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐ-
τοὺς ἐκεῖ, ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῷ τεκεῖν αὐτήν.
7 Καὶ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον, καὶ ἐ-
σπαρσάνωσεν αὐτὸν, καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν τῇ φάτ-
νῃ· διότι ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι.
8 Καὶ ποιμῆνες ἦσαν ἐν τῇ χώρᾳ τῇ αὐτῇ ἀγραιο-
λῶντες καὶ φυλάσسونτες φυλακὰς τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν
9 ποίμνην αὐτῶν. Καὶ ἰδὼς, ἄγγελος Κυρίου ἐπέσθη αὐ-
τοῖς, καὶ δόξα Κυρίου περιέλαμψεν αὐτούς. Καὶ ἐφο-
10 βήθησαν φόβον μέγαν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος·
Μὴ φοβεῖσθε· ἰδὼς γὰρ, εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν
11 μεγάλην, ἣτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ· ὅτι ἐτέχθη ὑ-
μῖν σήμερον σωτὴρ, ὃς ἐστὶ Χριστὸς, Κύριος, ἐν πό-
12 λεϊ Δαβὶδ. Καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον· εὐρήσετε

II.

11. βρέφος ἐσπαργανωμένον κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ.
 Καὶ ἐξαίφνης ἐγέρετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος 13
 στρατιᾶς ἑβραίου, αἰνούντων τὸν Θεόν, καὶ λεγόν-
 των· Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη· ἐν 14
 ἀνθρώποις εὐδοκία. Καὶ ἐγέρετο, ὡς ἀπῆλθον ἀπ' 15
 αὐτῶν εἰς τὸν ἑβρανὸν οἱ ἄγγελοι, καὶ οἱ ἄνθρωποι,
 οἱ ποιμένες, εἶπον πρὸς ἀλλήλους· Διέλθωμεν δὴ
 ἕως Βηθλεέμ, καὶ ἴδωμεν τὸ ρῆμα τοῦτο τὸ γε-
 γονός, ὃ ὁ Κύριος ἐγνώρισεν ἡμῖν. Καὶ ἦλθον 16
 σπεύσαντες, καὶ ἀνεῦρον τὴν τε Μαριάμ, καὶ τὸν
 Ἰωσήφ, καὶ τὸ βρέφος κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ. Ἴ- 17
 δόντες δὲ διεγνώρισαν περὶ τοῦ ρήματος τοῦ λαλη-
 θέντος αὐτοῖς περὶ τοῦ παιδίου τούτου. Καὶ πάν- 18
 τες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν λαληθέν-
 των ὑπὸ τῶν ποιμένων πρὸς αὐτάς. Ἡ δὲ Μα- 19
 ριάμ πάντα συνετήρει τὰ ρήματα ταῦτα, συμ-
 βάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. Καὶ ⁽¹⁾ ἐπέσρεψ- 20
¹ ὑπέσρεψαν αὐτὸν οἱ ποιμένες δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν Θεόν
 ἐπὶ πᾶσιν, οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον, καθὼς ἐλαλήθη
 πρὸς αὐτούς.

Καὶ ὅτε ἐπλήθησαν ἡμέραι οὕτως τῷ περιτεμεῖν 21
² αὐτὸν ⁽²⁾ τὸ παιδίον· καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦς,
 τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ τοῦ συλληφθῆναι
 αὐτὸν ἐν τῇ κοιλίᾳ.

Καὶ ὅτε ἐπλήθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ 22
 αὐτῶν, κατὰ τὸν νόμον Μωσέως, ἀνήγαγον αὐ-
 τὸν εἰς Ἱεροσόλυμα, παραστήσας τῷ Κυρίῳ, (κα- 23

- ὥς γέγραπται ἐν νόμῳ Κυρίου· ὅτι πᾶν ἄρσεν
 διανοῖγον μήτραν, ἅγιον τῷ Κυρίῳ κληθήσεται·)
 24 καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν, κατὰ τὸ εἰρημῶρον ἐν νόμῳ
 Κυρίου, ζευγὸς τρυγόνων, ἡ δὺο νεοσσὸς περιγε-
 25 ρῶν. Καὶ ἰδὲ, ἦν ἄνθρωπος[⊙] ἐν Ἱερουσαλὴμ, ᾧ
 ὄνομα Συμεὼν· καὶ ὁ ἄνθρωπος ἕτος δίκαιος καὶ εὐ-
 λαβής, προσδεχόμενος παράκλησιν τῇ Ἰσραὴλ.
 26 Καὶ Πνεῦμα ⁽¹⁾ ἅγιον ἦν" ἐπ' αὐτόν· καὶ ἦν αὐ- ^{1 ἦν ἅγιον}
 τῷ κεχρηματισμένον ὑπὸ τῇ Πνεύματος τῇ ἁγίᾳ,
 μὴ ἰδεῖν θάνατον, πρὶν ἢ ἰδῇ τὸν Χριστὸν Κυρίου.
 27 Καὶ ἦλθεν ἐν τῷ Πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν. Καὶ ἐν
 τῷ εἰσαγαγεῖν τὰς γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν, τῇ
 ποιῆσαι αὐτὰς κατὰ τὸ εἰθισμῶρον τῇ νόμου περὶ
 28 αὐτῆς, καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας
 29 αὐτῆς, καὶ εὐλόγησε τὸν Θεόν, καὶ εἶπε· Νῦν ἀπο-
 λύεις τὸν δῆλόν σε, Δέσποτα, κατὰ τὸ ῥῆμά σε,
 30 ἐν εἰρήνῃ· ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν
 31 σου, ὃ ἡτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν
 32 λαῶν· φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν, καὶ δόξαν λαῷ
 33 σου Ἰσραὴλ. Καὶ ἦν ⁽²⁾ Ἰωσήφ καὶ ἡ μήτηρ αὐ- <sup>2 ὁ πατὴρ αὐ-
 τοῦ" θρυμάζοντες ἐπὶ τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐ-
 τοῦ· καὶ εὐλόγησεν αὐτὰς Συμεὼν, καὶ εἶπε πρὸς
 Μαριάμ τὴν μητέρα αὐτῆς· Ἰδὲ, ἕτος κεῖται εἰς
 πτωσὶν καὶ ἀνάσασιν πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραὴλ, καὶ
 35 εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον, (καὶ σε δὲ αὐτῆς τὴν
 ψυχὴν διελεύσεται ῥομφαία,) ὅπως ἂν ἀποκα-
 36 λυθῶσιν ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί. Καὶ
 ἦν Ἄννα προφῆτις, θυγάτηρ Φανουὴλ, ἐκ φυλῆς
 Ἀσὴρ· αὕτη προβεβηκυῖα ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζή-</sup>

11. σασα ἔτη μετὰ ἀνδρὸς ἐπὶ ἀπὸ τῆς παρθενίας
αὐτῆς· καὶ αὕτη χήρα ὡς ἐτῶν ὀγδοήκοντα τεσ- 37
σάρων, ἣ ἐκ ἀφίστατο ἀπὸ τῆς ἱερῆς, νηστειαῖς καὶ
δεήσεσι λατρεύουσα νύκτα καὶ ἡμέραν. Καὶ αὕτη, 38
αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐπιστᾶσα, ἀνθωμολογεῖτο τῷ Κυρίῳ,
καὶ ἐλάλει περὶ αὐτῆς πᾶσι τοῖς προσδεχομένοις
λύτρωσιν ἐν Ἱερουσαλὴμ. Καὶ ὡς ἐτέλεσαν αὐ- 39
παντα τὰ κατὰ τὸν νόμον Κυρίου, ὑπέσρεψαν εἰς
τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν, Ναζαρέτ.

Τὸ δὲ παιδίον ἠύξανε, καὶ ἐκραταιοῦτο τῷ πνεύ- 40
ματι, πληρὴν σοφίας· καὶ χάρις Θεοῦ ἦν
ἐπ' αὐτό. Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτῆς κατ' ἐ- 41
τος εἰς Ἱερουσαλὴμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα. Καὶ 42
ὅτε ἐγγέμετο ἐτῶν δώδεκα, ἀναβάντων αὐτῶν τῷ
Ἱεροσόλυμα κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἑορτῆς· καὶ τελει- 43
ωσάντων τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποσρέφειν αὐτῆς,
ὑπέμεινε Ἰησοῦς ὁ παῖς ἐν Ἱερουσαλὴμ· καὶ ἐκ
ἔγνω Ἰωσήφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτῆς. Νομίσαντες δὲ 44
αὐτὸν ἐν τῇ συνοδίᾳ εἶναι, ἤλθον ἡμέρας ὁδόν, καὶ
ἀνεζήτην αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενέσι καὶ ἐν τοῖς
γινωσκοῖς. Καὶ μὴ εὐρόντες αὐτὸν, ὑπέσρεψαν 45
εἰς Ἱερουσαλὴμ, ζητοῦντες αὐτόν. Καὶ ἐλθόν- 46
τες, μεθ' ἡμέρας τρεῖς εὗρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ καθ-
εζόμενον ἐν μέσῳ τῶν διδασκάλων, καὶ ἀκούοντα
αὐτῶν, καὶ ἐπερωτῶντα αὐτῆς. Ἐξίσαντο δὲ πάν- 47
τες οἱ ἀκούοντες αὐτῆς, ἐπὶ τῇ συνέσει καὶ ταῖς ἀ-
ποκρίσεσιν αὐτῆς. Καὶ ἰδόντες αὐτόν, ἐξεπλάγη- 48
σαν· καὶ πρὸς αὐτόν ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπε· Τέκνον,

τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως ; ἰδὲ, ὁ πατήρ σε καὶ γὰρ
 49 ὀδυνώμενοι ἐζητεῖμέν σε. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς·
 Τί ὅτι ἐζητεῖτέ με ; ἔκ ἤδειτε, ὅτι ἐν τοῖς τῷ πα-
 50 τρός μου δεῖ εἶναί με ; Καὶ αὐτοὶ ἐ συνῆκαν τὸ
 51 ῥῆμα, ὃ ἐπάλησεν αὐτοῖς. Καὶ κατέβη μετ' αὐ-
 τῶν καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρέτ· καὶ ἦν ὑποτασσόμενος
 αὐτοῖς. Καὶ ἡ μήτηρ αὐτῷ διετήρει πάντα τὰ
 52 ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς. Καὶ Ἰησοῦς
 προέκοπτε σοφία, καὶ ἡλικία, καὶ χάριτι παρὰ Θεῷ
 καὶ ἀνθρώποις.

II.

1 Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τι-
 βερίου Καίσαρος, ἡγεμονεύοντος Ποντίου Πιλάτου
 τῆς Ἰουδαίας, καὶ τετραρχούντος τῆς Γαλιλαίας
 Ἡρώδου, Φιλίππου δὲ τῷ ἀδελφῷ αὐτῷ τετραρχούν-
 τος τῆς Ἰουραίας καὶ Τραχωνίτιδος¹ χώρας, καὶ
 2 Λυσανίου τῆς Ἀβιληνῆς τετραρχούντος, ⁽¹⁾ ἐπ'
 ἀρχιερέων Ἀννα καὶ Καϊάφα, ἐγίνετο ῥῆμα Θεοῦ
 ἐπὶ Ἰωάννην τὸν τῷ Ζαχαρίου υἱόν, ἐν τῇ ἐ-
 3 ῥήμῳ. Καὶ ἦλθεν εἰς πᾶσαν τὴν περίχωρον τῷ
 Ἰορδάνῃ, κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφε-
 4 σιν ἁμαρτιῶν· ὡς γέγραπται ἐν βίβλῳ λόγων
 Ἡσαίου τοῦ προφήτου, ᾧ λέγοντος· Φωνὴ βοῶν-
 5 τος ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου,
 εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ· πᾶσα φάραγξ
 πληρωθήσεται, καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθή-
 σεται· καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθεΐαν, καὶ αἱ τρα-
 6 χεῖαι εἰς ὁδοὺς λείας· καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ
 7 σωτήριον τοῦ Θεοῦ. Ἐλέγεν ὁ ἐν τοῖς ἐκπορευομέ-

III.

¹ ἐπὶ ἀρχιε-
ρέως

- ΙΙΙ. νοις ὄχλοις βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτῷ· Γεννήματα ἐχιδ-
 νῶν, τίς ὑπέδειξεν ὑμῖν φυγεῖν ἀπὸ τῆς μελλούσης
 ὀργῆς ; ποιήσατε ἔν καρποὺς ἀξίους τῆς μετανοί- 8
 ας· καὶ μὴ ἄρξηθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· Πατέρα ἔ-
 χομεν τὸν Ἀβραάμ. Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι δύνα-
 ται ὁ Θεὸς ἐκ τῶν λίθων τέττων ἐγείρει τέκνα τῷ
 Ἀβραάμ. Ἦδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν 9
 δένδρων κεῖται· πᾶν ἔν δένδρον μὴ ποιοῦν καρ-
 πὸν καλὸν, ἐκκόπεται, καὶ εἰς πῦρ βάλλεται.
 Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὄχλοι, λέγοντες· Τί ἔν 10
 ποιήσομεν ; Ἀποκριθεὶς δὲ λέγει αὐτοῖς· Ὁ ἔ- 11
 χων δύο χιτῶνας, μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι· καὶ ὁ
 ἔχων βρώματα, ὁμοίως ποιεῖτω. Ἦλθον δὲ καὶ 12
 τελῶνας βαπτισθῆναι, καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν· Διδά-
 σκαλε, τί ποιήσομεν ; Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς· Μη- 13
 δὲν πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσειε.
 Ἐπηρώτων δὲ αὐτόν καὶ στρατευόμενοι, λέγοντες· 14
 Καὶ ἡμεῖς τί ποιήσομεν ; Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς·
 Μηδὲνα διασεύσητε, μηδὲ συκοφαντήσητε· καὶ ἄρ-
 κεῖθε τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν. Προσδοκῶντος δὲ τοῦ 15
 λαοῦ, καὶ διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις
 αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ Χρι-
 στὸς, ἀπεκρίνατο ὁ Ἰωάννης ἅπασι, λέγων· Ἐγὼ 16
 μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς· ἔρχεται δὲ ὁ ἰχυρότερός
 μου, ὃ ἔκ εἰμι ἰκανὸς λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑπο-
 δημάτων αὐτοῦ· αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν Πνεύματι
 ἀγίῳ καὶ πυρί. Οὐ τὸ πτύον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ 17
 διακαθαριεῖ τὴν ἄλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖ-
 τον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυρον κατα-

18 καύσει πυρὶ ἀσβέσω. Πολλὰ μὲν ἦν καὶ ἕτερα
 19 παρακαλῶν ἐυηγγελίζετο τὸν λαόν. Ὁ δὲ Ἡ-
 ρώδης ὁ τετράρχης, ἐλεγχόμενος ὑπ' αὐτῷ περὶ
 Ἡρωδιάδης, τῆς γυναικὸς τῆς Φιλίππου τοῦ ἀδελ-
 φοῦ αὐτοῦ, καὶ περὶ πάντων ὧν ἐποίησε πονηρῶν
 20 ὁ Ἡρώδης, προσέθηκε καὶ τὸτο ἐπὶ πᾶσι, καὶ κατ-
 ἐκλεισε τὸν Ἰωάννην ἐν τῇ φυλακῇ.

21 Ἐφύετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἅπαντα τὸν λαόν,
 καὶ Ἰησοῦ βαπτισθέντος καὶ προσευχομένου, ἀνεψυχθῆ-
 22 ναι τὸν ἑρᾶνον, καὶ καταβῆναι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον
 σωματικῶς εἶδει, ὥστε περιστράν, ἐπ' αὐτόν, καὶ φω-
 νὴν ἐξ ἑρᾶνθ' ἠμέδαι, ᾠέσαντες Σὺ εἶ ὁ υἱὸς μου ὁ
 23 ἀγαπητός, ἐν σοὶ ἡδόκησα. Καὶ αὐτὸς ἦν ὁ Ἰησοῦς
 ὥστε ἐτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος, ὧν, ὡς ἐνομίζετο,
 24 υἱὸς Ἰωσήφ, τῷ Ἠλὶ, τῷ Ματθαί, τῷ Λευὶ, τῷ
 25 Μελχὶ, τῷ Ἰαννᾷ, τῷ Ἰωσήφ, τῷ Ματθαίου, τῷ
 26 Ἀμώ, τῷ Ναὺμ, τῷ Ἐσλὶ, τῷ Ναγδαί, τῷ Μαᾶθ,
 27 τῷ Ματθαίῳ, τῷ Σεμεὶ, τῷ Ἰωσήφ, τῷ Ἰούδα, τῷ
 Ἰωαννᾷ, τοῦ Ῥησᾶ, τοῦ Ζοροβάβελ, τῷ Σαλαδι-
 28 ἦλ, τῷ Νηρί, τοῦ Μελχὶ, τοῦ Ἀδδὶ, τοῦ Κωσάμ,
 29 τοῦ Ἐλμωδάμ, τοῦ Ἡρ, τῷ Ἰωσή τοῦ Ἐλιέζερ,
 30 τῷ Ἰωρεὶμ, τῷ Ματθαί, τῷ Λευὶ, τῷ Συμεὼν, τῷ
 31 Ἰσάα, τοῦ Ἰωσήφ, τῷ Ἰωνᾶν, τοῦ Ἐλιακείμ, τοῦ
 Μελεᾶ, τῷ Μαϊνᾶν, τῷ Ματθαίᾳ, τῷ Ναθάν, τῷ
 32 Δαβὶδ, τῷ Ἰεσσαί, τῷ Ὠβὶδ, τοῦ Βοὸζ, τῷ Σαλ-
 33 μών, τοῦ Ναασσών, τοῦ Ἀμιναδάβ, τοῦ Ἀράμ,
 34 τοῦ Ἐσρώμ, τῷ Φαρὲς, τοῦ Ἰούδα, τῷ Ἰακώβ, τῷ
 35 Ἰσαάκ, τῷ Ἀβραάμ, τοῦ Θάρα, τοῦ Ναχωρ, τῷ

III.
 1 Σερούχ

(1) Σαρὲχ, " τοῦ Ῥαγαῦ, τῆ Φαλέκ, τοῦ Ἑξέρ, 36
 τῆ Σαλά, τῆ Καϊνάν, τοῦ Ἀρφαξὰδ, τῆ Σήμ, τῆ 36
 Νῶε, τοῦ Λάμεχ, τῆ Μαθουσάλα, τοῦ Ἐνώχ, 37
 τοῦ Ἰαρεδ, τῆ Μαλελεήλ, τῆ Καϊνάν, τοῦ Ἐνώς, 38
 τῆ Σήθ, τῆ Ἀδὰμ, τῆ Θεοῦ.

IV.

Ἰησοῦς δὲ Πνεύματος ἁγίου πλήρης ὑπέσρεψεν 1
 ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνη· καὶ ἦγετο ἐν τῷ Πνεύματι εἰς 2
 τὴν ἔρημον, ἡμέρας τεσσαράκοντα πειραζόμενος 2
 ὑπὸ τοῦ διαβόλου· καὶ ἐκ ἔφαγεν ἑδὲν ἐν ταῖς ἡ-
 μέραις ἐκείναις· καὶ συντελεθεῖσιν αὐτῶν, ὅτε ὕσε-
 ρον ἔπεινάσῃ. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος· Εἰ 3
 υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθῳ τῷ τῷ ἵνα γῶνται 3
 ἄρτος. Καὶ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς πρὸς αὐτὸν, λέγων· 4
 Γέγραπται· Ὅτι ἐκ ἐπ' ἄρτω μόνῳ ζήσεται ὁ 4
 ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι Θεοῦ. Καὶ ἀνα- 5
 γαγὼν αὐτὸν ὁ διάβολος εἰς ὄρος ὑψηλόν, ἔ-
 δεξεν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τῆς οἰκουμένης 5
 ἐν σιγῇ χρόνου. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος· 6
 Σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν, καὶ τὴν 6
 δόξαν αὐτῶν· ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται, καὶ ὃ ἐὰν θέ-
 λω, δίδωμι αὐτήν. Σὺ ὢν ἐὰν προσκυνήσῃς ἐνώ- 7
 πιον μου, ἔσται σου (2) πάντα". Καὶ ἀποκριθεὶς 8
 αὐτῷ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Ὑπαγε ὀπίσω με Σατα-
 νᾶ· ἡ γέγραπται γάρ· Προσκυνήσεις Κύριον τὸν 9
 Θεόν σου, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. Καὶ ἤγαγεν 9
 αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ 10
 πτερύγιον τῆς ἱεροῦ· καὶ εἶπεν αὐτῷ· Εἰ ὁ υἱὸς 10
 τοῦ Θεοῦ, βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω. Γέ-
 γραπται γάρ· Ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτὸς ἐντελεῖται

2 πᾶσα

- 11 περὶ σοῦ, τῷ διαφυλάξαι σε· καὶ ὅτι ἐπὶ χει-
ρῶν ἁρουσί σε, μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν
12 πόδα σου. Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
Ὅτι εἴρηται· Οὐκ ἐκπειράσεις Κύριον τὸν Θεόν σε.
13 Καὶ συνελέσας πάντα πειρασμὸν ὁ διάβολος, ἀπ-
ῆεν ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.

- 14 Καὶ ὑπέσρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τῷ Πνεύ-
ματι εἰς τὴν Γαλιλαίαν· καὶ φήμῃ ἐξηγήθη καθ'
15 ὅλης τῆς περιχώρου περὶ αὐτοῦ. Καὶ αὐτὸς ἐδί-
δασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, δοξαζόμενος
16 ὑπὸ πάντων. Καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Ναζαρέτ, ἣ ἦν
τετραμυλῶν· καὶ εἰσῆλθε, κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ ἐν
τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων, εἰς τὴν συναγωγὴν· καὶ ἀν-
17 ῆεν ἀναγνῶναι. Καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον Ἡσαΐε
τῷ προφήτῃ· καὶ ἀναπύξας τὸ βιβλίον, εὗρε τὸν τό-
18 πον, ὃ ἦν γεγραμμένον· Πνεῦμα Κυρίου ἐπ' ἐμέ· ὃ
(1) ἔνεκεν ἔδωκεν ὁ Χριστὸς ἐν ἐμοί (2) εὐαγγελίζεσθαι
ἀπέσταλκέ με ἵνα κηρύξω τὴν εὐαγγελίαν ἐν παντί
19 καρδίαν· κηρύξω αἰχμαλώταις ἄφεςιν καὶ τυφ-
λοῖς ἀνάβλεψιν, ἀποστείλω τετραμυλῶν ἐν ἀφέ-
20 σει, κηρύξω ἐν παντί Κυρίου δεκλόν. Καὶ πύξας τὸ
βιβλίον, ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ, ἐκάθισεν· καὶ πάντων
ἐν τῇ συναγωγῇ οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν ἀτενίζοντες
21 αὐτῷ. Ἦρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτούς· Ὅτι σή-
μερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὠσὶν ὑ-
22 μῶν. Καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ, καὶ ἐθαύμα-
ζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος, τοῖς ἐκπορευομέ-
νοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον· Οὐχ ὅτις

1 εἵνεκεν
2 εὐαγγελί-
σασθαι

IV. ἔσιν ὁ υἱὸς Ἰωσήφ ; Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸς· Πάν- 23
 τως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην· Ἰατρὲ,
 θεράπευσον σεαυτόν· ὅσα ἠκέσαμεν γεκόμμενα
¹ εἰς (1) ἐν τῇ" Καπερναῦμ, ποιήσον καὶ ὧδε ἐν τῇ πα-
 τρίδι σου. Εἶπε δέ· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ὅδεῖς 24
 προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ. Ἐπ' 25
 ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν· πολλὰ χῆρα ἦσαν ἐν
 ταῖς ἡμέραις Ἡλίου ἐν τῷ Ἰσραὴλ, ὅτε ἐκλείδῃ
 ὁ ὕψανός ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὡς ἐβλήτο λι-
 μὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν. Καὶ πρὸς ὅδεμί- 26
 αν αὐτῶν ἐπέμφθη Ἡλίας, εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα τῆς
 Σιδωνός, πρὸς γυναῖκα χήραν. Καὶ πολλοὶ λε- 27
 προὶ ἦσαν ἐπὶ Ἐλισσαίᾳ τῇ προφῆτι ἐν τῷ Ἰσρα-
 ῆλ· καὶ ὅδεῖς αὐτῶν ἐκαθάρίδῃ, εἰ μὴ Νεεμᾶν ὁ
 Σύρος. Καὶ ἐπλήθησαν πάντες θυμῷ ἐν τῇ συν- 28
 αγωγῇ, ἀκρόντες ταῦτα. Καὶ ἀναστάντες ἐξέ- 29
 βαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως· καὶ ἤγαγον αὐτὸν
 ἕως τῆς ὁφρύος τῆς ὁροῦς, ἐφ' ἧς ἡ πόλις αὐτῶν
 ὠκοδόμητο, ² εἰς τὸ" κατακρημνίσαι αὐτόν. Αὐ- 30
 τὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσση αὐτῶν, ἐπορεύετο.

Καὶ κατῆλθεν εἰς Καπερναῦμ πόλιν τῆς Γαλι- 31
 λαίας· καὶ ἦν διδάσκων αὐτὸς ἐν τοῖς σάββασι.
 Καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδαχῇ αὐτοῦ· ὅτι ἐν ἐξ- 32
 ουσίᾳ ἦν ὁ λόγος αὐτῷ. Καὶ ἐν τῇ συναγωγῇ ἦν 33
 ἄνθρωπος [⊗] ἔχων πνεῦμα δαιμονίου ἀκαθάρτου, καὶ
 ἀνέκραξε φωνῇ μεγάλῃ, λέγων· Ἐα, τί ἡμῖν καὶ 34
 σοι, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ ; ἦλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς· οἶ-
 δά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἐπετίμησεν 35
 αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Φιμώθητι, καὶ ἔξελθε

- (¹) ἐξ" αὐτῷ. Καὶ ῥίψαν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς IV.
 τὸ ¹ ἀπ' μέσον, ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτῷ, μὴδὲν βλάβαν
- 36 αὐτόν. Καὶ ἐρῶετο θάμβος ἐπὶ πάντας· καὶ συν-
 ελάλουν πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες· Τίς ὁ λόγος
 ὅτος, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀ-
- 37 καθάρτοις πνεύμασι, καὶ ἐξέρχονται; Καὶ ἐξεπο-
 ρεύετο ἡχος περὶ αὐτῷ εἰς πάντα τόπον τῆς περι-
- 38 χώρου. Ἀναστὰς δὲ (²) ἐκ" τῆς συναγωγῆς, εἰς- 2 ἀπὸ
 ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος· καὶ πενθερὰ δὲ
 τῷ Σίμωνι ἦν συνεχομφή πυρετῷ μεάλῳ καὶ ἡ-
- 39 ρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς. Καὶ ἐπιστὰς ἐπάνω
 αὐτῆς, ἐπετίμησε τῷ πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν αὐτήν.
- 40 Παραχρῆμα δὲ ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖς. Δύνον-
 τος δὲ τῷ ἡλίου, πάντες ὅσοι εἶχον ἀθενέοντας νό-
 σοις ποιικίλαις, ἤγαγον αὐτὸς πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ
- 41 ἐνὶ ἐκάσῳ αὐτῶν τὰς χεῖρας ἐπιθεῖς, ἐθεράπευσεν
 αὐτούς· ἐξήρχετο δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν, κρά-
 ζοντα καὶ λέγοντα· Ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς
- 42 τοῦ Θεοῦ· καὶ ἐπιτιμῶν ἐκ εἰς αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ἡ-
 42 δεισαν τὸν Χριστὸν αὐτὸν εἶναι. Γενομένης δὲ ἡ-
 μέρας, ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον τόπον· καὶ οἱ
- 43 ὄχλοι (³) ἐζήτουν" αὐτόν, καὶ ἦλθον ἕως αὐτῷ, καὶ 3 ἐπικείμενον
- 43 κατεῖχον αὐτόν, τῷ μὴ πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν. Ὁ
 δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς· Ὅτι καὶ ταῖς ἐτέραις πόλεσιν
 εὐαγγελίσασθαι με δεῖ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· ὅτι
- 44 εἰς τῷτο ἀπέσταλμαι. Καὶ ἦν κηρύσσων ἐν ταῖς
 συναγωγαῖς τῆς Γαλιλαίας.
- I Ἐρῶετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικείμενον αὐτῷ V.
 τῷ ἀκθεῖν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ αὐτὸς ἦν ἕως

V. παρὰ τὴν λίμνην Γεννησαρέτ. Καὶ εἶδε δύο πλοῖα 2
 ἑσῶτα παρὰ τὴν λίμνην· οἱ δὲ ἄλιεῖς ⁽¹⁾ ἀποβάν-
¹ ἀπ' αὐτῶν ἀποβάντες τες ἀπ' αὐτῶν" ἀπέπλυναν τὰ δίκτυα. Ἐμβὰς 3
 δὲ εἰς ἓν τῶν πλοίων, ὃ ἦν τῷ Σίμωνος, ἠρώτησεν
 αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν ὀλίγον· καὶ καθί-
 σας ἐδίδασκεν ἐκ τῷ πλοίου τὰς ὄχλους. Ὡς δὲ 4
 ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπε πρὸς τὸν Σίμονα· ἐπανά-
 γαγε εἰς τὸ βάθος, καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν
 εἰς ἄγραν. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Σίμων εἶπεν αὐτῷ 5
 Ἐπιστάτα, δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κοπιάσαντες, ἐδὲν
 ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὸ δίκ-
² πλῆθος ἰχθύων τυον. Καὶ τῷτο ποιήσαντες συνέκλεισαν ⁽²⁾ ἰχ- 6
 θύων πλῆθος" πολὺ· διεῖρήγνυτο δὲ τὸ δίκτυον
 αὐτῶν. Καὶ κατένευσαν τοῖς μετόχοις τοῖς ἐν τῷ 7
 ἑτέρῳ πλοίῳ τῷ ἐλθόντας συλλαβεῖσθαι αὐτοῖς· καὶ
 ἦλθον, καὶ ἔπλησαν ἀμφότερα τὰ πλοῖα, ὥς τε βυ-
 θίζεσθαι αὐτά. Ἰδὼν δὲ Σίμων Πέτρος, προσέπε- 8
 σε τοῖς γόνασι τῷ Ἰησοῦ, λέγων· Ἐξελθε ἀπ'
 ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλὸς εἰμι, Κύριε. Θάμβος 9
 γὰρ περιέχεον αὐτὸν καὶ πάντας τὰς σὺν αὐτῷ, ἐπὶ
 τῇ ἄγρᾳ τῶν ἰχθύων, ἧ συνέλαβον. Ὁμοίως δὲ 10
 καὶ Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, υἱὸς Ζεβεδαίου, οἳ ἦσαν
 κοινωνοὶ τῷ Σίμωνι. Καὶ εἶπε πρὸς τὸν Σίμονα
 ὁ Ἰησοῦς· Μὴ φοβῆ· ἀπὸ τῷ νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ
 ζωγρῶν. Καὶ καταγαγόντες τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν 11
 γῆν, ἀφέντες ἅπαντα, ἠκολούθησαν αὐτῷ.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν πό- 12
 λεων, καὶ ἰδὲ, ἀνὴρ πλήρης λέπρας· καὶ ἰδὼν τὸν Ἰη-

- σάν, πεσών ἐπὶ πρόσωπον, ἐδεήθη αὐτῷ, λέγων·
- 13 Κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαι με καθαρίσαι. Καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα, ἥψατο αὐτῷ, εἰπών· Θέλω, καθαρίσθῃ. Καὶ εὐθέως, ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῷ.
- 14 Καὶ αὐτὸς παρήγγειλεν αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν· ἀλλὰ ἀπελθὼν δεῖξον σεαυτὸν τῷ ἱερεῖ, καὶ προσένεγκε περὶ τῷ καθαρισμῷ σε, καθὼς προσ-
- 15 ἔταξε Μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. Διήρχετο δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτῷ· καὶ συνήρχοντο ὄχλοι πολλοὶ ἀκέειν, καὶ θεραπεύεσθαι ὑπ' αὐτῷ ἀπὸ τῶν ἀδυνειῶν αὐτῶν.
- 16 Αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν ἐν ταῖς ἐρήμοις, καὶ προσευχόμενος.
- 17 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἦν διδάσκων· καὶ ἦσαν καθήμενοι φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι, οἳ ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ πάσης κώμης τῆς Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας καὶ Ἱερουσαλήμ· καὶ
- 18 δύναμις Κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι αὐτούς. Καὶ ἰδοὺ, ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνης ἄνθρωπον, ὃς ἦν παραλελυμένος· καὶ ἐζήτην αὐτὸν εἰσενεγκεῖν, καὶ θεῖναι
- 19 ἐνώπιον αὐτῷ. Καὶ μὴ εὐρόντες ⁽¹⁾ διὰ ποίας" 1 ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτὸν, διὰ τὸν ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα, διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν αὐτὸν σὺν
- 20 τῷ κλινιδίῳ εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν τῷ Ἰησοῦ. Καὶ ἰδὼν τὴν πίσιν αὐτῶν, εἶπεν· αὐτῷ· ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σε. Καὶ ἤρξαντο δια-
- 21 λογιζέσθαι οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι, λέγοντες· Τίς ἐστὶν ἄνθρωπος, ὃς λαλεῖ βλασφημίας; τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἰ μὴ ὁ μόνος ὁ Θεός;
- 22 Ἐπιγνὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς τὰς διαλογισμὰς αὐτῶν,

V. ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς· Τί διαλογίζεσθε ἐν
 ταῖς καρδίαις ὑμῶν; Τί ἐστὶν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν· 23
¹ Ἐγείρε Ἀφέννται σοι αἱ ἁμαρτίαι σε· ἢ εἰπεῖν· ⁽¹⁾ Ἐλει-
 ραί" καὶ περιπάτει; Ἵνα δὲ εἰδῆτε, ὅτι ἐξουσίαν 24
 ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς ἀφιέναι ἁ-
 μαρτίας· (εἶπε τῷ ⁽²⁾ παραλελυτῷ·") Σοὶ
 λέγω, ⁽¹⁾ Ἐγείρα, καὶ ἄρας τὸ κλινίδιον σου, πο-
 ρεύου εἰς τὸν οἶκόν σου. Καὶ παραχρῆμα ἀναστὰς 25
³ ἐνώπιον αὐτῶν, ἄρας ἐφ' ⁽³⁾ ὧν κατέκειτο, ἀπήλ-
 θεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, δοξάζων τὸν Θεόν. Καὶ 26
 ἑκάστας ἔλαβεν ἅπαντας, καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν,
 καὶ ἐπλήθυνσαν φόβον, λέγοντες· Ὅτι εἰδομῶ πα-
 ράδοξα σήμερον.

Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθε, καὶ ἐθεάσατο τελώνην 27
 ὀνόματι Λευὴν, καθήμερον ἐπὶ τὸ τελώνιον· καὶ εἶ-
 πεν αὐτῷ· Ἀκολούθει μοι. Καὶ καταλιπὼν ἅπαντα 28
 ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. Καὶ ἐποίησε δοχὴν 29
 μεγάλην· ὃς Λεῦϊς αὐτῷ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ· καὶ ἦν
 ὄχλος τελωνῶν πολὺς καὶ ἄλλων, οἳ ἦσαν μετ' αὐ-
 τῶν κατακείμενοι. Καὶ ἐγόγγυζον οἱ γραμμα- 30
 τεῖς αὐτῶν καὶ οἱ φαρισαῖοι πρὸς τὴν μαθητὰς αὐ-
 τοῦ, λέγοντες· Διατί μετὰ τῶν ^ε τελωνῶν καὶ
 ἁμαρτωλῶν ἐδίετε καὶ πίνετε; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ 31
 Ἰησοῦς εἶπε πρὸς αὐτούς· Οὐ χρειαν ἔχουσιν οἱ
 ὑγιαίνοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες. Οὐκ 32
 ἐλήλυθα καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλούς εἰς
 μετάνοιαν. Οἱ δὲ εἶπον πρὸς αὐτόν· Διατί οἱ 33
 μαθηταὶ Ἰωάννου νηστεύουσιν πυκνὰ, καὶ δεήσεις ποι-

οὔνται, ὁμοίως καὶ οἱ τῶν φαρισαίων· οἱ δὲ σοὶ ἐσ-
 34 θίουσι καὶ πίνουσιν ; Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς· Μὴ
 δύνασθε τοὺς υἱὸς τοῦ νυμφῶνος, ἐν ᾧ ὁ νυμφίος
 35 μετ' αὐτῶν ἐστὶ, ποιῆσαι νηστεύειν ; Ἐλεύσονται
 δὲ ἡμέραι, καὶ ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος,
 36 τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. Ἐλε-
 γε δὲ καὶ παραβολὴν πρὸς αὐτούς· Ὅτι ἔδεις ἐπι-
 βλημα ἱματίου καινῷ ἐπιβάλλει ἐπὶ ἱμάτιον παλαι-
 όν· εἰ δὲ μήγε, καὶ τὸ καινὸν χίζει, καὶ παλαι-
 ῶν συμφωνεῖ τῷ ἐπιβληματικῷ τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ.
 37 Καὶ ἔδεις βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκὸς παλαιός· εἰ
 δὲ μήγε, ῥήξει ὁ νέος οἶνος τὰς ἀσκούς, καὶ αὐ-
 38 τὸς ἐκχυθήσεται, καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολῶνται. Ἀλλὰ
 οἶνον νέον εἰς ἀσκὸς καινὸς βλητέον· καὶ ἀμρότε-
 39 ροὶ συντηρῶνται. Καὶ ἔδεις πιὼν παλαιόν, εὖ-
 θέως θέλει νέον· λέγει γάρ· Ὁ παλαιὸς χρηστό-
 τερός ἐστιν.

1 Ἐρχέμενο δὲ ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ διαπορεύ-
 εσθαι αὐτὸν διὰ τῶν σπορίμων· καὶ ἔτιλλον οἱ μαθη-
 τὰ αὐτοῦ τὰς σάχυας, καὶ ἡδίων, ψύχοντες ταῖς
 2 χερσὶ. Τινὲς δὲ τῶν φαρισαίων εἶπον αὐτοῖς· Τί
 3 ποιεῖτε ὃ ἐκ ἔξεσι ποιεῖν ἐν τοῖς σαββάσι ; Καὶ
 ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτούς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Οὐδὲ τῷ-
 το ἀνέγνωτε, ὃ ἐποίησε Δαβὶδ, ὁπότε ἐπείνασεν
 4 αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες ; ὡς εἰσῆλθεν εἰς τὸν
 οἶκον τοῦ Θεοῦ, καὶ τὰς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔλα-
 βε, καὶ ἔφαγε, καὶ ἔδωκε καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ· ὅς ἐκ
 5 ἔξεσι φαγεῖν, εἰ μὴ μόνους τοὺς ἱερεῖς. Καὶ ἔλε-

V.

VI.

VI.

γεν αὐτοῖς· Ὅτι κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
καὶ τοῦ σαββάτου.

Ἐβλήετο δὲ καὶ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν 6
αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγὴν, καὶ διδάσκειν. Καὶ ἦν ἐ-
κεῖ ἄνθρωπος, καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά.
Παρετήρουν δὲ τὸν αὐτὸν οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φα- 7
ρισαῖοι, εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύσει, ἵνα εὖρω-
σι κατηγορίαν αὐτῷ. Αὐτὸς δὲ ᾔδει τοὺς διαλο- 8
γισμὸς αὐτῶν, καὶ εἶπε ⁽¹⁾ τῷ ἀνθρώπῳ " τῷ ξη-
¹ τῷ ἀνδρὶ
² Ἐγειρε
ρὰν ἔχοντι τὴν χεῖρα· ⁽²⁾ "Εγειρα," καὶ ᾤσθη εἰς
τὸ μέσον. Ὁ δὲ ἀναστὰς ἔστη. Εἶπεν ἔτι ὁ Ἰησοῦς 9
πρὸς αὐτούς· Ἐπερωλήσω ὑμᾶς τι· Ἐξεσι τοῖς σάβ-
βασιν ἀγαθοποιῆσαι, ἢ κακοποιῆσαι; ψυχὴν σώ-
σαι, ἢ ⁽³⁾ ἀπολέσαι; Καὶ περιβλεψάμενος πάν- 10
³ ἀποκτεῖναι
⁴ αὐτῷ
τας αὐτούς, εἶπεν ⁽⁴⁾ τῷ ἀνθρώπῳ· " Ἐκτεινον τὴν
⁵ ἀπεκατεσά-
θη
χεῖρά σου· ὁ δὲ ἐποίησεν οὕτω· καὶ ⁽⁵⁾ ἀποκα-
τεσάθη" ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὡς ἡ ἄλλη· Αὐ- 11
τοὶ δὲ ἐπλήθησαν ἀνοίας, καὶ διελάλουν πρὸς ἀλ-
λήλους, τί ἂν ποιήσειαν τῷ Ἰησοῦ.

Ἐβλήετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις, ἐξῆλθεν 12
εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι καὶ ἦν διανυκτερεύων ἐν τῇ
προσευχῇ τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὅτε ἐβλήετο ἡμέρα, προσε- 13
φώνησε τὸς μαθητάς αὐτοῦ, καὶ ἐκλεξάμενος ἀπ' αὐ-
τῶν δώδεκα, ἑς καὶ ἀποστόλους ὠνόμασε· Σίμωνα, ὃν 14
καὶ ὠνόμασε Πέτρον, καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ,
Ἰάκωβον καὶ Ἰωάννην, Φίλιππον καὶ Βαρθολομαῖον,

- 15 Ματθαῖον καὶ Θωμᾶν, Ἰάκωβον τὸν τῆ Ἀλφαῖα καὶ
 16 Σίμωνα τὸν καλούμενον Ζηλωτὴν, Ἰούδαν Ἰακώ-
 βου καὶ Ἰούδαν Ἰσκαριώτην, ὃς καὶ ἐβλήτετο προδό-
 17 της. Καὶ καταβὰς μετ' αὐτῶν, ἔσκη ἐπὶ τόπου
 πεδινοῦ· καὶ ὄχλος μαθητῶν αὐτῆ καὶ πλήθος πο-
 λὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας, καὶ Ἱερουσα-
 λὴμ, καὶ τῆς παραλίου Τύρου καὶ Σιδῶνος, οἱ ἦλθον
 ἀκοῦσαι αὐτοῦ καὶ ἰαθῆναι ἀπὸ τῶν νόσων αὐτῶν·
 18 καὶ οἱ ὀχλοῦντο ⁽¹⁾ ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρ- ¹ ἀπὸ
 19 των· καὶ ἐθεραπεύοντο. Καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἐζήτει
 ἀπλεῖσαι αὐτῆ· ὅτι δυνάμεις παρ' αὐτῆ ἐξήρχετο,
 20 καὶ ἰᾶτο πάντας. Καὶ αὐτὸς ἐπάρας τῆς ὀφθαλ-
 μῆς αὐτῆ εἰς τῆς μαθητὰς αὐτῆ, ἔλεξε· Μακάριοι
 οἱ πτωχοί· ὅτι ὑμετέρεα ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.
 21 Μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν· ὅτι χορτασθήσεσθε.
 22 Μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν· ὅτι γελάσετε. Μα-
 κάριοι ἐσε, ὅταν μισήσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ
 ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς, καὶ ὀνειδίσωσι, καὶ ἐκβάλω-
 σι τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρὸν, ἕνεκα τοῦ υἱοῦ τοῦ
 23 ἀνθρώπου. ⁽²⁾ Χαίrete ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ ² χάρητε
 σκιρτήσατε· ἰδὲ γὰρ, ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ
 ἔρανῳ· κατὰ ⁽³⁾ ταῦτα γὰρ ἐποιοῦν τοῖς προφή- ³ ταῦτα
 24 ταις οἱ πατέρες αὐτῶν. Πλὴν ἡμεῖς ὑμῖν τοῖς πλε-
 25 σίοις· ὅτι ἀπέχετε τὴν παράκλησιν ὑμῶν. Οὐαὶ
 ὑμῖν, οἱ ἐμπεπλησμενοί· ὅτι πεινάσετε. Οὐαὶ ὑ-
 μῖν, οἱ γελῶντες νῦν· ὅτι πένθησετε καὶ κλαύσε-
 26 τε. Οὐαὶ ὑμῖν· ὅταν καλῶς ὑμᾶς εἴπωσι πάν-
 τες· οἱ ἄνθρωποι· κατὰ ⁽³⁾ ταῦτα γὰρ ἐποιοῦν
 27 τοῖς ψευδοπροφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν. Ἀλλ'

- VI. ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν· ἀγαπᾶτε τὰς ἐχθροὺς
 ὑμῶν· καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς. Εὐλο- 28
¹ ὑμᾶς γεῖτε τὰς καταρωμῆρας ⁽¹⁾ ὑμῖν· τὸ καὶ προσεύ-
 χεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς. Τῷ τύπλον· 29
 τί σε ἐπὶ τὴν σιαγὸνα, παρέχε καὶ τὴν ἄλλην· καὶ
 ἀπὸ τοῦ αἵροντός σου τὸ ἱμάτιον, καὶ τὸν χιτῶνα
 μὴ κωλύσης. Παντὶ δὲ τῷ αἰτοῦντί σε, δίδου· καὶ 30
 ἀπὸ τοῦ αἵροντός τὰ σὰ, μὴ ἀπαίτει. Καὶ καθ- 31
 ὡς θέλετε, ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὑ-
 μεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως. Καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς 32
 ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστὶ ; καὶ γὰρ
 οἱ ἁμαρτωλοὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτὰς ἀγαπῶσι.
 Καὶ ἐὰν ἀγαθοποιῇτε τὰς ἀγαθοποιῶντας ὑμᾶς, 33
 ποία ὑμῖν χάρις ἐστὶ ; καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ
² δανείζετε αὐτὸ ποιοῦσι. Καὶ ἐὰν ⁽²⁾ δανείζητε παρ' ὧν ἐλ- 34
 πίζετε ἀπολαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις ἐστὶ ; καὶ γὰρ
 οἱ ἁμαρτωλοὶ ἀμαρτωλοῖς δανείζουσιν, ἵνα ἀ-
 πολάβωσι τὰ ἴσα. Πλὴν ἀγαπᾶτε τὰς ἐχθροὺς 35
 ὑμῶν, καὶ ἀγαθοποιεῖτε καὶ δανείζετε μηδὲν ἀπελ-
 πίζοντες· καὶ ἔσται ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς, καὶ ἔσεσθε
 υἱοὶ τοῦ ὑψίστου· ὅτι αὐτὸς χρηστός ἐστιν ἐπὶ
 τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηροὺς. Γίνεσθε ὅν οἰκ- 36
 τίρμονες, καθὼς καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστὶ.
 Καὶ μὴ κρίνετε, καὶ ὃ μὴ κρινῆτε· μὴ καταδικά- 37
 ζετε, καὶ ὃ μὴ καταδικαῖτε· ἀπολύετε, καὶ ἀπο-
 λυθήσεσθε. Δίδετε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· μέτρον κα- 38
 λὸν, πεπιεσμένον καὶ σεσαλευμένον καὶ ὑπερεκχυνό-
 μενον δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν. Τῷ γὰρ
 αὐτῷ μέτρῳ, ᾧ μετρεῖτε, ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν·

- 39 Εἶπε δὲ παραβολὴν αὐτοῖς· Μήτις δύναται τυφλὸς
 τυφλὸν ὁδηγεῖν ; ἢ καὶ ἀμφοτέρωτεροι εἰς βόθυνον πε-
 40 σοῦνται ; Οὐκ ἔστι μαθητῆς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον
 αὐτῷ· κατηρτισμένος δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος
 41 αὐτοῦ. Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφον τὸ ἐν τῷ ὀφ-
 θαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σε· τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ
 42 ἰδίῳ ὀφθαλμῷ ἢ κατανοεῖς ; Ἡ πῶς δύνασαι λέ-
 γειν τῷ ἀδελφῷ σου· Ἀδελφε, ἄφες, ἐκβάλω τὸ
 κάρφον τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σε· αὐτὸς τὴν ἐν τῷ
 ὀφθαλμῷ σου δοκὸν ἢ βλέπων ; Ὑποκριτὰ, ἐκ-
 βάλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ
 τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφ-
 43 θαλμῷ τῷ ἀδελφοῦ σε. Οὐ γάρ ἐστι δένδρον κα-
 λὸν ποιεῖν καρπὸν σαπρὸν· ἢ δὲ δένδρον σαπρὸν ποι-
 44 εῖν καρπὸν καλόν. Ἐκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ
 ἰδίου καρποῦ γινώσκεται· ἢ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν συλ-
 λέγουσι σῦκα, ἢ δὲ ἐκ βάτου τρυγῶσι σαφυλήν.
 45 Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τῆς ἀγαθῆς θησαυρῆς τῆς
 καρδίας αὐτῆς προφέρει τὸ ἀγαθόν· καὶ ὁ πονηρὸς
 ὁ ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ τῆς θησαυροῦ τῆς
 καρδίας αὐτῆς προφέρει τὸ πονηρόν· ἐκ γὰρ τοῦ
 περισσεύματος τῆς καρδίας λαλεῖ τὸ σῶμα αὐ-
 46 τοῦ. Τί δέ με καλεῖτε, Κύριε, Κύριε· καὶ ἢ ποι-
 47 εῖτε ἃ λέγω ; Πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρὸς με, καὶ ἀ-
 κούων μου τῶν λόγων, καὶ ποιῶν αὐτοὺς, ὑποδείξω
 48 ὑμῖν, τίνι ἔστιν ὅμοιος. Ὅμοιός ἐστιν ἀνθρώπων
 οἰκοδομοῦντι οἰκίαν, ὃς ἔσκαψε, καὶ ἐβάθυνε, καὶ
 ἔθηκε θεμέλιον ἐπὶ τὴν πέτραν· πλημμύρας δὲ
 γυρομένης, προσεῖρξεν ὁ ποταμὸς τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ.

VI. καὶ ἐκ ἰσχυσε σαλευσάυ αὐτήν· τεθμελίωτο γὰρ
ἐπὶ τὴν πέτραν. Ὁ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ ποιήσας, 49
ὁμοίος ἐστὶν ἀνθρώπῳ οἰκοδομήσαντι οἰκίαν ἐπὶ τὴν
γῆν χωρὶς θεμελίου· ἣ προσέρρηξεν ὁ ποταμός·
καὶ εὐθέως ἔπεσε, καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα τῆς οἰκίας
ἐκείνης μέγα.

VII. Ἐπεὶ δὲ ἐπλήρωσε πάντα τὰ ῥήματα αὐτῷ εἰς 1
τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν εἰς Καπερναέμ.
Ἐκατοντάρχου δὲ τινος δούλου, κακῶς ἔχων, ἣ- 2
μελλε τελευτᾶν, ὃς ἦν αὐτῷ ἐντιμος. Ἀκούσας 3
δὲ περὶ Ἰησοῦ, ἀπέστειλε πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους
τῶν Ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐτὸν, ὅπως ἐλθὼν διασώ-
σῃ τὸν δούλον αὐτοῦ. Οἱ δὲ παραφροῦντοι πρὸς 4
τὸν Ἰησοῦν, παρεκάλουν αὐτὸν σπουδαίως, λέγον-
τες· Ὅτι ἄξιός ἐστιν ὃ παρέξει τοῦτο· ἀγαπᾷ 5
γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν συναγωγὴν αὐτοῦ σφ-
κοδόμησεν ἡμῖν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐ- 6
τοῖς. Ἦδη δὲ αὐτῷ ἔμακρὰν ἀπέχοντο ἀπὸ
τῆς οἰκίας, ἔπεμψε πρὸς αὐτὸν ὁ ἐκατοντάρχης
φίλους, λέγων αὐτῷ· Κύριε, μὴ σκύλλου· ἔγάρ 7
εἰμι ἰκανός, ἵνα ⁽¹⁾ ὑπὸ τὴν σέγγην μου εἰσελθῇς·
διὸ ἐδὲ ἑμαυτὸν ἠξίωσα πρὸς σε ἐλθεῖν· ἀλλὰ εἰ- 7
πὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου. Καὶ γὰρ ἐγὼ 8
ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ ἐξουσίαν τασσόμενος, ἔχων ὑπὲρ
ἑμαυτὸν στρατιώτας· καὶ λέγω τούτῳ· Πορεύθητι,
καὶ πορεύεται· καὶ ἄλλῳ· Ἐρχου, καὶ ἔρχεται· καὶ
τῷ δούλῳ μου· Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. Ἀκούσας 9
δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς, ἐθαύμασεν αὐτὸν, καὶ γραφεὶς,

¹ μου ὑπὸ τὴν
σέγγην

τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὄχλῳ εἶπε· Λέγω ὑμῖν,
 10 ἔδὲ ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίσιν εὔρον. Καὶ
 ὑποσρέψαντες οἱ πεμφθέντες εἰς τὸν οἶκον, εὔρον
 τὸν ἀδενοῦντα δῆλον ὑγιαίνοντα.

11 Καὶ ἐῤῥέτο ἐν ⁽¹⁾ τῇ" ἐξῆς, ἐπορεύετο εἰς πόλιν ¹ τῇ
 καλουμένην Ναὶν· καὶ συνεπορεύοντο αὐτῷ οἱ μα-
 12 θηταὶ αὐτοῦ ἱκανοί, καὶ ὄχλῳ πολὺς. Ὡς δὲ
 ἤγγισε τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, καὶ ἰδοὺ, ἐξεκομίζε-
 το τεθνηκώς, υἱὸς μονογενῆς τῇ μητρὶ αὐτῇ, καὶ
 αὐτὴ χήρα· καὶ ὄχλῳ τῆς πόλεως ἱκανὸς ᾤοντο
 13 σὺν αὐτῇ. Καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ Κύριος, ἐσπλαγχ-
 14 νίσθη ἐπ' αὐτῇ, καὶ εἶπεν αὐτῇ· Μὴ κλαῖε. Καὶ
 πρὸς ἐλθὼν ἤψατο τῆς σοροῦ· οἱ δὲ βασιάζοντες
 ἔστησαν. Καὶ εἶπε· Νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθη-
 15 τι. Καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρὸς, καὶ ἤρξατο λαλεῖν·
 16 καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῇ μητρὶ αὐτῇ. Ἐλαβε δὲ φό-
 ρος ⁽²⁾ ἅπαντας", καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν, λέγον- ² πάντας
 τες· Ὅτι προφήτης μέγας ἐγήγερται ἐν ἡμῖν, καὶ
 17 ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ Θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ. Καὶ ἐξ-
 ἤλθεν ὁ λόγῳ οὗτος ἐν ὅλῃ τῇ Ἰουδαίᾳ περὶ αὐ-
 τοῦ, καὶ ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ.
 18 Καὶ ἀπήγγειλαν Ἰωάννῃ οἱ μαθηταὶ αὐτῇ περὶ
 19 πάντων τούτων. Καὶ προσκαλεσάμενος δύο τι-
 νὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης, ἐπεμψε πρὸς
 τὸν Ἰησοῦν, λέγων· Σὺ εἰ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον
 20 προσδοκῶμεν; Παραρρημόμφοι δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ
 ἄνδρες, εἶπον· Ἰωάννης ὁ βαπτιστής ἀπέσταλκεν ἡ-
 μᾶς πρὸς σε, λέγων· Σὺ εἰ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον

VII.

προσδοκῶμεν ; Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ ὥρᾳ ἐθεράπευσε 21
 πολλὰς ἀπὸ νόσων καὶ μασιῶν καὶ πνευμάτων πο-
 νηρῶν· καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο τὸ βλέπειν.
 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς ἔειπεν αὐτοῖς· Πορευ- 22
 θέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννῃ ὅτι εἶδετε καὶ ἠκούσατε·
 ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσι, χωλοὶ περιπατοῦσι, λε-
 προὶ καθαρίζονται, κωφοὶ ἀκούουσι, νεκροὶ ἐγείρον-
 ται, πτωχοὶ εὐαγγελίζονται· καὶ μακάριός ἐστιν, 23
 ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῇ ἐν ἐμοί. Ἀπελθόντων δὲ 24
 τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου, ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς
 ὄχλους περὶ Ἰωάννου· Τί ⁽¹⁾ ἐξεληλύθατε εἰς
 τὴν ἔρημον θεάσασθαι ; κάλαμον ὑπὸ ἀνέμου σα-
 λευόμενον ; ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν ; ἄνθρω- 25
 πον ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἡμφιεσμένον ; ἰδοὺ οἱ
 ἐν ἱματισμῷ ἐνδόξῳ καὶ τρυφῇ ὑπάρχοντες ἐν τοῖς
 βασιλείοις εἰσὶν. Ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν ; 26
 προφήτην ; ναὶ λέγω ὑμῖν, καὶ περισσότερον προ-
 φήτου. Οὗτός ἐστι, περὶ ᾧ γέγραπται· Ἰδοὺ, ἐγὼ 27
 ἀποστέλλω τὸν ἀγγελόν μου πρὸ προσώπου σε, ὃς
 κατασκευάσει τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. Λέγω 28
 γὰρ ὑμῖν· μείζων ἐν Ἰερουσαλὴμ γυναικῶν προφήτης
 Ἰωάννου τῆ βαπτιστοῦ ἡδεὶς ἐστίν· ὁ δὲ μικρότερος
 ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ, μείζων αὐτοῦ ἐστίν. Καὶ 29
 πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελεῶνα ἐδικαίωσαν τὸν
 Θεόν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα Ἰωάννου. Οἱ 30
 δὲ φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ ἡ-
 δέτησαν εἰς ἑαυτοὺς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ' αὐτοῦ.
 Ἐῖπε δὲ ὁ Κύριος, ἔ· Τίνι ἔν ὁμοιωσώ τῆς ἀνθρώ- 31
 πους τῆς γενεᾶς ταύτης ; καὶ τίνοι εἰσὶν ὅμοιοι ;

- 32 Ὅμοιοί εἰσι παιδίοις τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθεμύοις, καὶ
 προσφωνοῦσιν ἀλλήλοις, καὶ λέγουσιν· Ὑλήσαμην
 ὑμῖν, καὶ ἐκ ὠρχήσαθε· ἐδρηγήσαμην ὑμῖν, καὶ ἐκ
 33 ἐκλαύσατε. Ἐλήλυθε γὰρ Ἰωάννης ὁ Βαπτιστῆς
 μήτε ἄρτον ἐδῖων, μήτε οἶνον πίνων· καὶ λέγετε·
 34 Δαιμόνιον ἔχει. Ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
 ἐδῖων καὶ πίνων· καὶ λέγετε· Ἰδοὺ, ἄνθρωπος φα-
 γος καὶ οἰνοπότης, ⁽¹⁾ τελωνῶν φίλος" καὶ ἁμαρτω- ¹ φίλος τε-
 35 λων. Καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐ-
 τῆς πάντων.
- 36 Ἡρώτα δὲ τις αὐτὸν τῶν φαρισαίων, ἵνα φάγη
 μετ' αὐτῷ· καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ φαρι-
 37 σαίου, ἀνεκλίθη. Καὶ ἰδὼς, γυνὴ ἐν τῇ πόλει, ἥ-
 τις ἦν ἁμαρτωλὸς, ἐπιγνῶσα, ὅτι ἀνάκειται ἐν τῇ
 οἰκίᾳ τοῦ φαρισαίου, κομίσασα ἀλάβαστρον μύρου,
 38 καὶ σᾶσα ⁽²⁾ παρὰ τὰς πόδας αὐτῷ ὀπίσω," κλαί- ² ὀπίσω παρὰ
 οὔσα, ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ τοῖς δά-
 κρυσι· καὶ ταῖς θριξὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμασσε,
 καὶ κατεφίλει τὰς πόδας αὐτῷ, καὶ ἤλειφε τῷ μύ-
 39 ρῳ. Ἰδὼν δὲ ὁ φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν, εἶ-
 πεν ἐν ἑαυτῷ, λέγων· Οὗτος εἰ ἦν προφήτης, ἐγί-
 νωσκεν ἂν, τίς καὶ ποταπὴ ἡ γυνή, ἥτις ἀπλεταί
 40 αὐτοῦ· ὅτι ἁμαρτωλὸς ἐστίν. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰ-
 ησοῦς εἶπε πρὸς αὐτόν· Σίμων, ἔχω σοί τι εἰπεῖν·
 41 ὁ δὲ φησι· Διδάσκαλε, εἰπέ. Δύο χρεωφειλέται
 ἦσαν δανειστῇ τινί· ὁ εἷς ὥφειλε δηνάρια πεντακό-
 42 σια, ὁ δὲ ἕτερος πενήτηκοντα. Μὴ ἐχόντων δὲ αὐ-
 τῶν ἀποδοῦναι, ἁμφοτέροις ἐχαρίσατο. Τίς ἦν
 43 αὐτῶν, εἰπέ, πλεῖον αὐτὸν ἀγαπήσει; Ἀποκριθεὶς

VII. δὲ ὁ Σίμων εἶπεν· Ὑπολαμβάνω, ὅτι ᾧ τὸ πλεῖον
 ἐχαρίσατο. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ὁρῶς ἔκρινας.
 Καὶ γραφεὶς πρὸς τὴν γυναῖκα, τῷ Σίμωνι ἔφη· 4
 Βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα; εἰσῆλθόν σου εἰς
 τὴν οἰκίαν· ὕδωρ ἐπὶ τοὺς πόδας μου ἐκ ἔδωκας·
 αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν ἔβρεξέ μου τοὺς πόδας, καὶ
 ταῖς θριξὶ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμαξε. Φί- 45
 λημά μοι ἐκ ἔδωκας· αὕτη δὲ, ἀφ' ἧς εἰσῆλθον,
 ἐδιέλπιε καταφιλοῦσά μου τὰς πόδας. Ἐλαίῳ 46
 τὴν κεφαλὴν μου ἐκ ἤλειψας· αὕτη δὲ μύρῳ ἡ-
 λειψέ μου τοὺς πόδας. Οὗ χάριν λέγω σοι, ἀφ- 47
 ἑωνταίαι ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαί, ὅτι ἠγάπησε
 πολὺ· ᾧ δὲ ὀλίγον ἀφίεται, ὀλίγον ἀγαπᾷ. Εἰ- 48
 πε δὲ αὐτῇ· Ἀφέωνται σοι αἱ ἁμαρτίαι. Καὶ 49
 ἤρξαντο οἱ συνανακειόμενοι λέγειν ἐν ἑαυτοῖς· Τίς
 ἔσθις, ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφήσιν; Εἶπε δὲ πρὸς 50
 τὴν γυναῖκα· Ἡ πίστις σε σέσωκε σε· πορεύε εἰς
 εἰρήνην.

VIII. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς, καὶ αὐτὸς διώδευε 1
 κατὰ πόλιν καὶ κώμην, κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζό-
 μφος τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ· καὶ οἱ δώδεκα σὺν
 αὐτῷ, καὶ γυναῖκες τινες, αἱ ἦσαν τεθεραπευμέραι 2
 ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν καὶ αἰδενειῶν· Μαρία, ἡ
 καλουμένη Μαγδαληνὴ, ἀφ' ἧς δαιμόνια ἐπὶ ἐξ-
 εληλύθει, καὶ Ἰωάννα, γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου Ἡ-
 ρώδου, καὶ Σουσάννα, καὶ ἕτεραί πολλαί, αἵτινες δι-
 ηκόνουν αὐτῷ (1) ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς.
 Συνιόντες δὲ ὄχλου πολλοῦ, καὶ τῶν κατὰ πόλιν 4
 ἐπιπορευομένων πρὸς αὐτὸν, εἶπε διὰ παραβολῆς·

- 5 Ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον αὐτῷ·
 καὶ ἐν τῷ σπείρειν αὐτὸν, ὃ μὲν ἔπεσε παρὰ τὴν ὁ-
 δὸν· αἱ κατεπατήθη, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ
 6 κατέφαγον αὐτό. Καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐπὶ τὴν πέ-
 τραν· καὶ φυὲν ἐξηράνθη, διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἱμάδα.
 7 Καὶ ἕτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν ἀκανθῶν· καὶ συμ-
 8 φυεῖσθαι αἱ ἀκανθαὶ ἀπέπνιξαν αὐτό. Καὶ ἕτερον
 ἔπεσεν ⁽¹⁾ ἐπὶ τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν· καὶ φυὲν ἐ-
 ποιήσῃ καρπὸν ἑκατονταπλασίονα. Ταῦτα λέγων
 9 ἐφώνει· Ὁ ἔχων ὦτα ἀκούειν, ἀκουέτω. Ἐπηρώ-
 των δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, Τίς εἴη
 10 ἡ παραβολὴ αὕτη. Ὁ δὲ εἶπεν· Ὑμῖν δέδοται
 γινῶσθαι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ· τοῖς
 δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ
 11 βλέπωσι, καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν. Ἔστι δὲ αὐ-
 τη ἡ παραβολή· ὁ σπόρος, ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ.
 12 Οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδὸν, εἰσὶν οἱ ἀκούοντες· εἴτα ἔρ-
 χεται ὁ διάβολος καὶ αἶρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρ-
 13 διας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν. Οἱ
 δὲ ἐπὶ τῆς πέτρας, οἱ, ὅταν ἀκούσωσι, μετὰ χα-
 ρᾶς δέχονται τὸν λόγον· καὶ ὅτι ρίζαν ἔκ ἔχουσιν,
 οἱ πρὸς καιρὸν πιστεύουσι καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ ἀφ-
 14 ἴσανται. Τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας πεσὼν, ὅτι εἰ-
 σιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν καὶ πλούτου καὶ
 ἡδονῶν τοῦ βίου πορευόμενοι συμπνίγονται, καὶ οὐ
 15 τελεσφοροῦσι. Τὸ δὲ ἐν τῇ καλῇ γῇ, ὅτι εἰσιν,
 οἵτινες ἐν καρδίᾳ καλῇ καὶ ἀγαθῇ, ἀκούσαντες
 τὸν λόγον, κατέχουσι, καὶ καρποφοροῦσιν ἐν ὑπομο-

VIII.

νῆ. Οὐδεὶς δὲ λύχνον ἄψας, καλύπτει αὐτὸν 16
 σκεύει, ἢ ὑποκάτω κλίνης τίθῃσιν, ἀλλ' ἐπὶ λυχ-
 νίας ἐπιτίθῃσιν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι βλέπωσι τὸ
 φῶς. Οὐ γάρ ἐστι κρυπτόν, ὃ ἐ φανερόν γινήσε- 17
 ται· ἐδὲ ἀπόκρυφον, ὃ ἐ γνωθήσεται καὶ εἰς φα-
 νερόν ἔλθῃ. Βλέπετε ἔν, πῶς ἀκούετε· ὅς γὰρ 18
 ἂν ἔχῃ, δοθήσεται αὐτῷ· καὶ ὅς ἂν μὴ ἔχῃ, καὶ
 ὃ δοκεῖ ἔχειν ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

Παρεγγύοντο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀ- 19
 δελφοὶ αὐτοῦ, καὶ ἐκ ἡδύναντο συνιυχεῖν αὐτῷ διὰ
 τὸν ὄχλον. Καὶ ἀπηγγέλη αὐτῷ, λεγόντων· Ἡ 20
 μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἐσήκασιν ἔξω, ἰδεῖν
 σε θέλοντες. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς αὐτούς· 21
 Μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου ἔτοί εἰσιν, οἱ τὸν λό-
 γον τοῦ Θεοῦ ἀκούοντες καὶ ποιῶντες τὸ αὐτόν.

Καὶ ἐγῆμετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἐνέ- 22
 βη εἰς πλοῖον καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Καὶ εἶπε
 πρὸς αὐτούς· Διέλθωμεν εἰς τὸ πέραν τῆς λίμνης.
 Καὶ ἀνήχθησαν. Πλεόντων δὲ αὐτῶν, ἀφύπνω- 23
 σε. Καὶ κατέβη λαίλαψ ἀνέμου εἰς τὴν λίμνην,
 καὶ συνεπληροῦντο, καὶ ἐκινδύνεον. Προσελθόντες 24
 δὲ διήγειραν αὐτόν, λέγοντες· Ἐπιστάτα, ἐπιστά-
 τα, ἀπολλύμεθα. Ὁ δὲ ἐγερθεὶς ἐπετίμησε τῷ
 ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος· καὶ ἐπαύσαντο,
 καὶ ἐγῆμετο γαλήνη. Εἶπε δὲ αὐτοῖς· Ποῦ ἐσιν ἡ 25
 πίστις ὑμῶν; Φοβηθέντες δὲ ἐθαύμασαν, λέγον-

τες πρὸς ἀλλήλους· Τίς ἄρα ἑτὸς ἐστίν, ὅτι καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ ;

VIII

- 26 Καὶ κατέπλευσαν εἰς τὴν χώραν τῶν Γαδαρηκῶν, ἥτις ἐστὶν ⁽¹⁾ ἀντιπέραν" τῆς Γαλιλαίας. ¹ ἀντίπερα
- 27 Ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν, ὑπήντησεν αὐτῷ ἀνὴρ τις ἐκ τῆς πόλεως, ὃς εἶχε δαιμόνια ἐκ χρόνων ἱκανῶν, καὶ ἱμάτιον ἐκ ἐνεδιδύσκετο, καὶ ἐν οἰκίᾳ ἐκ ἔμμεν, ἀλλ' ἐν τοῖς μνήμασιν. Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἀνακράξας, προσέπεσεν αὐτῷ, καὶ φωνῇ μεγάλῃ εἶπε· Τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ, υἱὲ τῷ Θεοῦ τῷ ὑψίστου ; δέομαί σου, μὴ με βασανίσῃς.
- 29 Παρήγγειλε γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τῷ ἀνθρώπου. Πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνηρπάκει αὐτόν· καὶ ἐδεσμεῖτο ἀλύσει καὶ πένδαῖς, φυλασσόμενον· καὶ διαρρήσων τὰ δεσμά, ἡλαύνετο ὑπὸ τῷ δαίμονος εἰς τὰς ἐρήμους. Ἐπηρώτησε δὲ αὐτόν ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Τί σοὶ ἐστὶν ὄνομα ; Ὁ δὲ εἶπε· Λεγεών· ὅτι δαιμόνια πολλὰ
- 31 εἰσῆλθεν εἰς αὐτόν. Καὶ παρεκάλει αὐτόν, ἵνα μὴ ἐπιτάξῃ αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον ἀπελθεῖν.
- 32 Ἦν δὲ ἐκεῖ ἀγέλη χοίρων ἱκανῶν βοσκομένων ἐν τῷ ὄρει· καὶ παρεκάλουν αὐτόν, ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰς ἐκεῖνας εἰσελθεῖν. Καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς.
- 33 Ἐξελθόντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τῷ ἀνθρώπῳ, εἰσῆλθεν εἰς τὰς χοίρους· καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τῷ κρημνοῦ εἰς τὴν λίμνην, καὶ ἀπεπνίγη.
- 34 Ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες τὸ ⁽²⁾ γεγνημένον, ἔφυ-

² γεγονὸς

VIII.

γον, καὶ ἔπελθόντες ἠπήγγειλαν εἰς τὴν πό-
 λιν, καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. Ἐξῆλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γε- 35
 γονός. Καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὗρον καθ-
 ἡμέρον τὸν ἄνθρωπον, ἀφ' οὗ τὰ δαιμόνια ἐξελη-
 λύθει, ἱματισμὸν καὶ σωφρονεῖντα, παρὰ τῆς πό-
 δας τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐφοβήθησαν. Ἀπήγγειλαν δὲ 36
 αὐτοῖς καὶ οἱ ἰδόντες, πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονιζεῖς.
 Καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν ἅπαν τὸ πλῆθος τῆς περι- 37
 χώρου τῶν Γαδαρηνῶν, ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν· ὅτι
 φόβῳ μεγάλῳ συνείχοντο. Αὐτὸς δὲ ἐμβὰς εἰς
 τὸ πλοῖον, ὑπέσρεψεν. Ἐδέετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ, 38
 ἀφ' οὗ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια, εἶναι σὺν αὐτῷ.
 Ἀπέλυσε δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων· Ὑπόσρε- 39
 φε εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ, ὅσα ἐποίησέ σοι ὁ
 Θεός. Καὶ ἀπῆλθε, καὶ ὅλην τὴν πόλιν κηρύσ-
 σων, ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.

Ἐλήθετο δὲ ἐν τῷ ὑποσρέψαι τὸν Ἰησοῦν, ἀπε- 40
 δέξατο αὐτὸν ὁ ὄχλος· ἦσαν γὰρ πάντες προσ-
 δοκῶντες αὐτόν. Καὶ ἰδοὺ, ἦλθεν ἀνὴρ, ὃ ὄνομα 41
 Ἰάερος, καὶ αὐτὸς ἀρχὴ τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχε,
 καὶ πεσὼν παρὰ τῆς πόδας τοῦ Ἰησοῦ παρεκάλει
 αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ· ὅτι θυγά- 42
 τερ μονογενὴς ἦν αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώδεκα, καὶ αὕτη
 ἀπέθνησκεν. Ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτόν, οἱ ὄχλοι
 συνέπνιγον αὐτόν. Καὶ γυνὴ ἔσα ἐν ῥύσει αἵμα- 43
 τος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἥτις ἵ' εἰς ἰατροὺς" προσ-
 αναλώσασα ὅλον τὸν βίον, ἐκ ἰχυσεν ὑπ' ἐδενδὸς
 θεραπευθῆναι· προσελθοῦσα ὅπιδεν ἤψατο τοῦ 44

ἰατροῖς

- κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτῆ· καὶ παραχρῆμα ἔση
 45 ἡ ῥύσις τοῦ αἵματός αὐτῆς. Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς·
 Τίς ὁ ἀψάμβροτός μου ; Ἀρνούμενων δὲ πάντων,
 εἶπεν ὁ Πέτρος καὶ οἱ ⁽¹⁾ μετ' αὐτοῦ· " Ἐπιστάτα, ¹ σὺν αὐτῷ
 οἱ ὄχλοι συνέχουσίν σε καὶ ἀποθλίβουσι· καὶ λέγεις·
 46 Τίς ὁ ἀψάμβροτός με ; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἡψα-
 τό μου τίς· ἐγὼ γὰρ ἔγνωκα δύναμιν ἐξελεῖσθαι
 47 ἀπ' ἐμοῦ. Ἰδῶσα δὲ ἡ γυνή, ὅτι ἔκλαθε, τρέ-
 μουσα ἦλθε, καὶ προσπεσοῦσα αὐτῷ, δι' ἣν αἰτίαν
 ἦψατο αὐτῆ, ἀπήγγειλεν τὸ αὐτῷ ἐνώπιον παν-
 48 τὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἰάθη παραχρῆμα. Ὁ δὲ εἶ-
 πεν αὐτῇ· Θάρσει θυγάτηρ, ἡ πῖσις σου σέσωκέ
 49 σε· πορεύου εἰς εἰρήνην. Ἐτι αὐτοῦ λαλῶντος,
 ἔρχεται τις παρὰ τοῦ ἀρχισυναγώγου, λέγων αὐ-
 τῷ· Ὅτι τέθνηκεν ἡ θυγάτηρ σου· μὴ σκύλλῃς τὸν
 50 διδάσκαλον. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀκούσας, ἀπεκρίθη
 αὐτῷ, λέγων· Μὴ φοβῶ· μόνον πίστευε, καὶ σωθή-
 51 σεῖα. ⁽²⁾ Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, ἔκ αἶψης ² ἔλθων
 εἰσελθεῖν ἐδέξατο, εἰ μὴ Πέτρον καὶ ⁽³⁾ Ἰάκωβον καὶ ³ Ἰωάννην καὶ
 Ἰάκωβον
 Ἰωάννην," καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς καὶ τὴν μητέρα.
 52 Ἐκλαιον δὲ πάντες, καὶ ἐκόπλοντο αὐτήν. Ὁ δὲ
 εἶπε· Μὴ κλαίετε· ἔκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύ-
 53 δει. Καὶ κατεγέλων αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν.
 54 Αὐτὸς δὲ ἐκβαλὼν ἔξω πάντας, καὶ κρατήσας τῆς
 χειρὸς αὐτῆς, ἐφώνησε, λέγων· Ἡ παῖς, ἐγείρου.
 55 Καὶ ἐπέσρεψε τὸ πνεῦμα αὐτῆς, καὶ ἀνέστη παρα-
 56 χρῆμα. Καὶ διέταξεν αὐτῇ δοθῆναι φαγεῖν. Καὶ
 ἐξέστησαν οἱ γονεῖς αὐτῆς. Ὁ δὲ παρήγγειλεν
 αὐτοῖς, μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.

VIII.

² ἔλθων³ Ἰωάννην καὶ
Ἰάκωβον

ΙΧ. Συγκαλεσάμενος δὲ τοὺς δώδεκα μαθητὰς 1
αὐτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ
πάντα τὰ δαιμόνια, καὶ νόσους θεραπεύειν. Καὶ 2
ἀπέστειλεν αὐτὰς κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ,
καὶ ἰᾶσθαι ⁽¹⁾ τοὺς ἀδενούοντας." Καὶ εἶπε πρὸς 3
¹ τοὺς ἀσθε-
^{νεῖς}
² ῥάβδον αὐτούς· Μηδὲν αἴρετε εἰς τὴν ὁδὸν, μήτε ⁽²⁾ ῥάβ-
δος", μήτε πῆραν, μήτε ἄρτον, μήτε ἀργύριον·
μήτε ἀνὰ δύο χιτῶνας ἔχειν. Καὶ εἰς ἣν ἂν οἱ- 4
κίαν εἰσέλθῃτε, ἐκεῖ μῶμετε, καὶ ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε.
³ δέχονται Καὶ ὅσοι ἂν μὴ ⁽³⁾ δέξωνται" ὑμᾶς, ἐξερχόμενοι 5
ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης, καὶ τὸν κονιορτὸν ἀπὸ
τῶν ποδῶν ὑμῶν ἀποτινάξατε, εἰς μαρτύριον ἐπ'
αὐτούς. Ἐξερχόμενοι δὲ διήρχοντο κατὰ τὰς κώ- 6
μας, εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες παντα-
χοῦ.

Ἦκουσε δὲ Ἡρώδης ὁ τετράρχης τὰ ᾄδόμενα 7
τὸ ὑπ' αὐτῷ πάντα καὶ διηπόρει, διὰ τὸ λέγεσθαι
ὑπὸ τινων, ὅτι Ἰωάννης ἐγγήγερται ἐκ νεκρῶν·
ὑπὸ τινων δὲ, ὅτι Ἠλίας ἐφάνη· ἄλλων δὲ, ὅτι προ- 8
φήτης εἷς τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. Καὶ εἶπεν τὸ 9
Ἡρώδης· Ἰωάννην ἐγὼ ἀπεκεφάλισα· τίς δὲ ἐστὶν
ἄνθρωπος, περὶ ᾧ ἐγὼ ἀκέω τοιαῦτα; Καὶ ἐζήτην ἰδεῖν
αὐτόν.

Καὶ ὑποσρέψαντες οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο αὐ- 10
τῷ, ὅσα ἐποίησαν· καὶ παραλαβὼν αὐτὰς, ὑπεχώ-
ρησε κατ' ἰδίαν εἰς τόπον ἔρημον τὴν πόλεως καλε-
σμένης Βηθσαϊδά. Οἱ δὲ ὄχλοι γινόντες, ἠκολούθη- 11

- σαν αὐτῷ. Καὶ δεξάμενος αὐτοὺς, ἐλάλει αὐτοῖς
περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ τῆς χρείαν ἔχον-
12 τας θεραπειάς, ἰᾶτο. Ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλί-
νειν. Προσελθόντες δὲ οἱ δώδεκα εἶπον αὐτῷ· Ἀπό-
λυσον τὸν ὄχλον, ἵνα ⁽¹⁾ ἀπελθόντες" εἰς τὰς ¹ πορευθέντες
κύκλῳ κώμας καὶ τοὺς ἀγροὺς, καταλύσωσι, καὶ
εὖρωσιν ἐπισιτισμόν· ὅτι ὡδὲ ἐν ἐρήμῳ τόπῳ ἐσ-
13 μῶ. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὰς· Δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φα-
γεῖν. Οἱ δὲ εἶπον· Οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ πέντε
ἄρτοι καὶ ⁽²⁾ δύο ἰχθύες," εἰ μή τι πορευθέντες ἡ- ² ἰχθύες δύο
μεῖς ἀγοράσωμεν εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦτον βρώ-
14 ματα. Ἦσαν γὰρ ὡσεὶ ἄνδρες πεντακισχίλιοι.
Εἶπε δὲ πρὸς τῆς μαθητὰς αὐτοῦ· Κατακλίνατε
15 αὐτὰς κλισίας ἀνὰ πεντήκοντα. Καὶ ἐποίησαν
16 ἔθω, καὶ ἀνέκλιναν ἅπαντας. Λαβὼν δὲ τῆς πέν-
τε ἄρτους καὶ τῆς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν
ὕψανον εὐλόγησεν αὐτὰς, καὶ κατέκλασε, καὶ ἐδίδου
17 τοῖς μαθηταῖς παρατιθέμεναι τῷ ὄχλῳ. Καὶ ἔφα-
γον, καὶ ἐχορτάσθησαν πάντες· καὶ ἤρθη τὸ περισ-
σεῦσαν αὐτοῖς κλασμάτων, κόφιοι δώδεκα.
- 18 Καὶ ἐγένετο, ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχομένον
καταμόνας, συνῆσαν αὐτῷ οἱ μαθηταί, καὶ ἐπηρώ-
τησεν αὐτὰς, λέγων· Τίνα με λέγουσιν οἱ ὄχλοι
19 εἶναι; Οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον· Ἰωάννην τὸν
βαπτιστήν· ἄλλοι δὲ, Ἡλίαν· ἄλλοι δὲ, Ὅτι προ-
20 φήτης τις τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. Εἶπε δὲ αὐτοῖς·
Ἦμεῖς δὲ τίνα με λέγετε εἶναι; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ
21 Πέτρος εἶπε· Τὸν Χριστὸν τοῦ Θεοῦ. Ὁ δὲ ἐπιτι-

ΙΧ.
λέγειν

² ἔρχεσθαι,
ἀρνησάσθω

³ ἐρώτων

⁴ γεύσονται

μήσας αὐτοῖς, παρήγγειλε μηδενὶ ⁽¹⁾ εἰπεῖν " τῷ-
το, εἰπών· Ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου πολλὰ 22
παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμαθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων
καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι,
καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐγερθῆναι. Ἐλεγε δὲ πρὸς 23
πάντας· Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ⁽²⁾ ἔλθεῖν, ἀπ-
αρνησάσθω" ἑαυτὸν, καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ
καὶ ἡμέραν καὶ ἀκολουθεῖτω μοι. Ὃς γὰρ 24
ἂν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐ-
τήν· ὃς δ' ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτῷ ἕνεκεν ἐ-
μοῦ, ἔτι σώσει αὐτήν. Τί γὰρ ὠφελεῖται ἄν- 25
θρωπος κερδήσας τὸν κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπο-
λέσας ἢ ζημιωθείς; Ὃς γὰρ ἂν ἐπαιχυνθῇ με 26
καὶ τῶς ἐμοὺς λόγους, τῷτον ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
ἐπαιχυνθήσεται, ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ, καὶ
τοῦ πατρὸς, καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων. Λέγω δὲ ὑ- 27
μῖν ἀληθῶς, εἰσὶ τινες τῶν ὧδε ⁽³⁾ ἐσηκόντων", οἳ
ὃ μὴ ⁽⁴⁾ γεύσονται" θανάτου, ἕως ἂν ἴδωσι τὴν
βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

Ἐφύετο δὲ μετὰ τῶς λόγους τούτους, ὥσει ἡμέ- 28
ραι ὀκτὼ, καὶ παραλαβὼν τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάν-
νην καὶ Ἰάκωβον, ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος προσεύχασθαι.
Καὶ ἐφύετο, ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτὸν, τὸ εἶδόν 29
τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἕτερον, καὶ ὁ ἱματισμὸς αὐτοῦ
λευκὸς ἕξασφράγιων. Καὶ ἰδὼν, ἄνδρες δύο συνελά- 30
λουν αὐτῷ, οἵτινες ἦσαν Μωσῆς καὶ Ἡλίας· οἳ ὁφ- 31
θέντες ἐν δόξῃ, ἔλεγον τὴν ἔξοδον αὐτοῦ, ἣν ἔμελλε
πληρῆν ἐν Ἱερουσαλὴμ. Ὁ δὲ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐ- 32
τῷ ἦσαν βεβαρημένοι ὕπνῳ. Διαγεγηγορήσαντες

δὲ εἶδον τὴν δόξαν αὐτῆ, καὶ τὰς δύο ἄνδρας τὰς συν-
 33 εσῶτας αὐτῷ. Καὶ ἐῤῥέτο ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι
 αὐτὰς ἀπ' αὐτῆ, εἶπεν ὁ Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν·
 Ἐπιστάτα, καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὥδε εἶναι· καὶ ποιή-
 σωμεν σκηναὶς τρεῖς, μίαν σοι, καὶ ⁽¹⁾ Μωσεὶ μί- ¹ μίαν Μωσεῖ
 34 αν," καὶ μίαν Ἠλίαν· μὴ εἰδὼς ὃ λέγει. Ταῦτα
 δὲ αὐτοῦ λέγοντος, ἐῤῥέτο νεφέλη, καὶ ἐπεσκία-
 σεν αὐτὰς. Ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ ἐκείνους εἰσ-
 35 ελθεῖν εἰς τὴν νεφέλην. Καὶ φωνὴ ἐῤῥέτο ἐκ τῆς
 νεφέλης, λέγουσα· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγα-
 36 πητός, αὐτὴ ἀκούετε. Καὶ ἐν τῷ ἡμέσθαι τὴν φω-
 νήν, εὐρέθη ὁ Ἰησοῦς μόνος. Καὶ αὐτοὶ ἐστί-
 γησαν, καὶ ἔθεν ἀπήγγειλάν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέ-
 ραις ἔθεν ὧν ἐωράκασιν.

37 Ἐῤῥέτο δὲ ἐν τῇ ἐξῆς ἡμέρᾳ, κατελθόντων αὐ-
 τῶν ἀπὸ τῆ ὄρους, συνήντησεν αὐτῷ ὄχλος πο-
 38 λύς. Καὶ ἰδὼς, ἀνὴρ ἀπὸ τῆ ὄχλου ἀνεβόησε, λέ-
 γων· Διδάσκαλε, δέομαί σου, ⁽²⁾ ἐπίβλεψον" ἐπὶ ² ἐπίβλεψαι
 39 τὸν υἱόν μου, ὅτι μονοβλήτης ⁽³⁾ ἐστὶ μοι." καὶ ἰδοὺ, ³ μοὶ ἐσι
 πνεῦμα λαμβάνει αὐτόν, καὶ ἐξαίφνης κράζει, καὶ
 σπαράσσει αὐτόν μετὰ ἁφρῆς, καὶ μόγις ἀποχωρεῖ
 40 ἀπ' αὐτοῦ, συντρίβον αὐτόν. Καὶ ἐδεήθη τῶν
 μαθητῶν σου, ἵνα ⁽⁴⁾ ἐκβάλλωσιν" αὐτό, καὶ ἔκ ⁴ ἐκβάλλωσιν
 41 ἡδυνήθησαν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Ὡ
 γενεὰ ἄπιστος καὶ διεσραμμένη, ἕως πότε ἔσομαι
 πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἀνέξομαι ὑμῶν; προσάγαγε
 42 ⁽⁵⁾ ὥδε τὸν υἱόν σου." Ἐτι δὲ προσερχομένου ⁵ τὸν υἱόν σου
 αὐτῆ, ἔρρηξεν αὐτόν τὸ δαιμόνιον, καὶ συνεσπά-
 ῳδε

1X. ραξεν. Ἐπετίμησε δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ
ἀκαθάρτῳ, καὶ ἰάσατο τὸν παῖδα, καὶ ἀπέδωκεν
αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. Ἐξεπλήσσοντο δὲ πάν- 43
τες ἐπὶ τῇ μεγαλειότητι τοῦ Θεοῦ.

¹ ἐποίησε

Πάντων δὲ θαυμαζόντων ἐπὶ πᾶσιν οἷς ⁽¹⁾ ἐ-
ποίησεν ὁ Ἰησοῦς, εἶπε πρὸς τὰς μαθητάς αὐτοῦ·
Θέδε ὑμεῖς εἰς τὰ ὦτα ὑμῶν τὰς λόγους τούτους· 44
ὁ γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι εἰς
χεῖρας ἀνθρώπων. Οἱ δὲ ἠγνόουν τὸ ῥῆμα τοῦτο, 45
καὶ ἦν παρακεκαλυμμένον ἀπ' αὐτῶν ἵνα μὴ αἴσ-
θωνται αὐτό· καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ
τοῦ ῥήματος τούτου.

² ἐστὶ

Εἰσῆλθε δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ, τίς ἂν 46
εἴη μείζων αὐτῶν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς, ἰδὼν τὸν διαλο- 47
γισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενος παιδίον,
ἔθηκεν αὐτὸ παρ' ἑαυτοῦ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὅς 48
ἐάν δέξηται τούτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου,
ἐμὲ δέχεται· καὶ ὁς ἐάν ἐμὲ δέξηται, δέχεται τὸν
ἀποστείλαντά με. Ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν
ὑμῖν ὑπάρχων, ὅτος ⁽²⁾ ἔσται μέγας. Ἀποκριθεὶς 49
δὲ ὁ Ἰωάννης εἶπεν· Ἐπιστάτα, εἶδομεν τινα ἐπὶ
τῷ ὀνόματί σου ἐκβάλλοντα τὰ δαιμόνια, καὶ
ἐκωλύσαμεν αὐτὸν, ὅτι ἐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν.
Καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· Μὴ κωλύετε· ὁς 50
γὰρ ἐκ ἑστὶ καθ' ⁽³⁾ ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἔστιν.

³ ὑμῶν, ὑπὲρ
ὑμῶν

Ἐγγίετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὰς ἡμέρας τῆς 51

ἀναλήψεως αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ
 52 ἐσήμεναι τῷ πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ. Καὶ ἀπ-
 ἔστειλεν ἀγγέλους πρὸ προσώπου αὐτοῦ· καὶ πο-
 ρευθέντες εἰσῆλθον εἰς κώμην Σαμαρειτῶν, ὥστε
 53 ἐτοιμάσαι αὐτῷ. Καὶ ἐκ ἐδέξαντο αὐτὸν, ὅτι τὸ
 πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς Ἱερουσαλήμ.
 54 Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Ἰάκωβος καὶ Ἰωάν-
 νης, εἶπον· Κύριε, θέλεις εἰπωμεν πῦρ καταβῆναι
 ἀπὸ τῷ ἔρανοῦ, καὶ ἀναλῶσαι αὐτὸς, ὡς καὶ Ἡλίας
 55 ἐποίησε; Στραφεῖς δὲ ἐπετίμησεν αὐτοῖς· καὶ εἶ-
 πεν· Οὐκ οἶδατε, οἷου πνεύματός ἐστε ὑμεῖς; Ὁ
 γὰρ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ ἧλθε ψυχὰς ἀνθρώπων
 56 ἀπολέσαι, ἀλλὰ σῶσαι. Καὶ ἐπορεύθησαν εἰς
 ἑτέραν κώμην.

57 ⁽¹⁾ Ἐρχέτο δὲ, πορευομένων αὐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ, ¹ καὶ ἐγένετο
 εἰπέ τις πρὸς αὐτόν· Ἀκολουθήσω σοι, ὅπου ἂν
 58 ἀπέρχῃ· Κύριε. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Αἱ
 ἀλώπεκες φωλεὸς ἔχουσι, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ ἔρα-
 νοῦ κατασκηνώσκει· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ
 59 ἔχει, ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνει. Εἶπε δὲ πρὸς ἑτε-
 ρον· Ἀκολουθεῖ μοι. Ὁ δὲ εἶπε· Κύριε, ἐπίτρε-
 ψόν μοι ἀπελθόντι πρῶτον θάψαι τὸν πατέρα μου.
 60 Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἄφες τὸς νεκρὸς θά-
 ψαι τὸς ἐαυτῶν νεκρὸς· σὺ δὲ ἀπελθὼν διάγγελλε
 61 τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Εἶπε δὲ καὶ ἕτερος·
 Ἀκολουθήσω σοι, Κύριε· πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν μοι
 62 ἀποτάξασθαι τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου. Εἶπε δὲ πρὸς
 αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· Οὐδεὶς ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα αὐ-

ΙΧ. τοῦ ἐπ' ἄροτρον, καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω, εἵθετός
ἔστιν εἰς τὴν βασιλείαν τῆ Θεῶ.

Χ. Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ὁ Κύριος καὶ ἑτέρους 1
ἐξδομήκοντα, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνὰ δύο πρὸς
προσώπου αὐτοῦ, εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον, ὃ
ἔμελλεν αὐτὸς ἔρχεσθαι. Ἐλεγεν ἔν πρὸς αὐτούς· 2
Ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι.
Δεήθητε ἔν τοῦ κυρίου τῆ θερισμοῦ, ὅπως ⁽¹⁾ ἐκ-
βάλλῃ" ἐργάτας εἰς τὸν θερισμὸν αὐτῆ. Ὑπά- 3
γετε· ἰδὲ, ἐγὼ ἀποσέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας ἐν μέ-
σῳ λύκων. Μὴ βασάζετε βαλάντιον, μὴ πῆ- 4
ραν, μηδὲ ὑποδήματα· καὶ μηδὲνα κατὰ τὴν ὁδὸν
ἀσπάσθητε. Εἰς ἣν δ' ἂν οἰκίαν εἰσέρχησθε, πρῶ- 5
τον λέγετε· Εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ. Καὶ ἐὰν 6
τῷ μὲν ἢ ἐκεῖ τῷ υἱὸς εἰρήνης, ἐπαναπαύσεται
ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν· εἰ δὲ μήγε, ἐφ' ὑμᾶς ἀ-
νακάμψει. Ἐν αὐτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μῶμετε, ἐδιόντες 7
καὶ πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν· ἄξιός γάρ ὁ ἐργάτης
τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ ἔστι. Μὴ μεταβαίνειτε ἐξ οἰκίας
εἰς οἰκίαν. Καὶ εἰς ἣν τῷ δ' ἂν πόλιν εἰσέρχησθε, 8
καὶ δέχωνται ὑμᾶς, ἐδίετε τὰ παρατιθέμενα ὑ-
μῖν, καὶ θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῇ ἀδυνεῖς, καὶ λέγε- 9
τε αὐτοῖς· Ἠγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τῆ Θεῶ.
² εἰσέλθῃτε Εἰς ἣν δ' ἂν πόλιν ⁽²⁾ εἰσέρχησθε," καὶ μὴ δέ- 10
χωνται ὑμᾶς, ἐξελθόντες εἰς τὰς πλατείας αὐ-
τῆς, εἶπατε· Καὶ τὸν κοινορτὸν τὸν κολληθέντα 11
ἡμῖν ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν, ἀπομασσόμεθα ὑμῖν·
πλὴν τῆτο γινώσκετε, ὅτι ἡγγικεν ἐφ' ὑμᾶς ἡ
βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Λέγω τῷ δὲ ὑμῖν, ὅτι 12

Σοδόμοις ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνεκτότερον ἔσται, ἢ
 13 τῇ πόλει ἐκείνῃ. Οὐαὶ σοι Χοραζίν, ἡαί σοι Βηθ-
 σαϊδὰ· ὅτι εἰ ἐν Τύρῳ καὶ Σιδῶνι ἐγρόντο αἱ δυνά-
 μεις αἱ ἡρόμλῳ ἐν ὑμῖν, πάλαι ἂν ἐν σάκκῳ καὶ
 14 σποδῷ καθήμλῳ μετενόησαν. Πλὴν Τύρῳ καὶ
 15 Σιδῶνι ἀνεκτότερον ἔσται ἐν τῇ κρίσει, ἢ ὑμῖν. Καὶ
 σὺ Καπερναὲμ, ἡ ἕως τοῦ ἔρανοῦ ὑψωθείσα, ἕως
 16 ἄβου καταβιβασθήσῃ. Ὁ ἀκούων ὑμῶν, ἐμοῦ ἀ-
 κούει· καὶ ὁ ἀδελφῶν ὑμᾶς, ἐμὲ ἀδελτεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ
 ἀδελφῶν, ἀδελτεῖ τὸν ἀποσεύλαντά με.

17 Ὑπέρβρεψαν δὲ οἱ ἐβδομήκοντα μετὰ χαρᾶς,
 λέγοντες· Κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια ὑποτάσσεται ἡ-
 18 μῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου. Εἶπε δὲ αὐτοῖς· Ἐθεώ-
 ρουν τὸν Σατανᾶν ὡς ἄσραπὴν ἐκ τοῦ ἔρανοῦ πε-
 19 σόντα. Ἴδου, δίδωμι ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ πα-
 τεῖν ἐπάνω ὄφρων καὶ σκορπίων, καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν
 δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ· καὶ ἑδὲν ὑμᾶς ἐ μὴ ⁽¹⁾ ἀδι- ¹ ἀδικίῃ
 20 κήσει· Πλὴν ἐν τούτῳ μὴ χαῖρετε, ὅτι τὰ πνεύ-
 ματα ὑμῖν ὑποτάσσεται· χαίρετε δὲ ᾧ μᾶλλον, ²
 ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγράφη ἐν τοῖς ἔρανοῖς.
 21 Ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἡγαλλιάσατο τῷ πνεύματι ὁ Ἰη-
 σοῦς καὶ εἶπεν· Ἐξομολογῆμαί σοι πάτερ, κύριε
 τοῦ ἔρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα
 ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ
 νηπίοις. Ναί, ὁ πατήρ, ὅτι ἔτως ἐγέρμετο εὐδοκία
 22 ἐμπροδέν σου. Καὶ γραφεὶς πρὸς τὰς μαθητάς,
 εἶπε· Πάντα ⁽²⁾ παρεδόθη μοι· ὑπὸ τοῦ πατρὸς ² μοι παρεδό-
 μου· καὶ ἑδὲς γινώσκει, τίς ἐστὶν ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ ³ ³ ³

x. πατὴρ· καὶ τίς ἐστὶν ὁ πατήρ, εἰ μὴ ὁ υἱός, καὶ ὃς
 εἰάν βούληται ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι. Καὶ γραφεὶς 23
 πρὸς τοὺς μαθητάς, κατ' ἰδίαν εἶπε· Μακάριοι οἱ
 ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἃ βλέπετε. Λέγω γὰρ 24
 ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ προφῆται καὶ βασιλεῖς ἠθέλησαν
 ἰδεῖν, ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον· καὶ ἀκοῦσαι
 ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

Καὶ ἰδοὺ, νομικός τις ἀνέστη, ἐκπειράζων αὐτὸν 25
 καὶ λέγων· Διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον
 κληρονομήσω ; Ὁ δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν· Ἐν τῷ 26
 νόμῳ τί γέγραπται ; πῶς ἀναγινώσκεις ; Ὁ δὲ 27
 ἀποκριθεὶς εἶπεν· Ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου
 ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς
 σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς δια-
 νοίας σου· καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. Εἶπε 28
 δὲ αὐτῷ· Ὁρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποίει, καὶ ζή-
 σῃ. Ὁ δὲ, θέλων δικαιοῦν ἑαυτόν, εἶπε πρὸς τὸν 29
 Ἰησοῦν· Καὶ τίς ἐστὶ μου πλησίον ; Ὑπολαβὼν 30
 δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἄνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ
 Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱεριχὼν, καὶ λησταῖς περιέπεσεν·
 οἱ καὶ ἐκδύσαντες αὐτόν καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπ-
 ἤλθον, ἀφέντες ἡμιθανῆ τυγχάνοντα. Κατὰ 31
 συγκυρίαν δὲ ἱερεὺς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκεί-
 νῃ· καὶ ἰδὼν αὐτόν, ἀντιπαρῆλθεν. Ὁμοίως δὲ 32
 καὶ λευίτης, ἡρώδης κατὰ τὸν τόπον, ἐλθὼν καὶ
 ἰδὼν, ἀντιπαρῆλθε. Σαμαρεῖτης δὲ τις ὁδεύων 33
 ἦλθε κατ' αὐτόν, καὶ ἰδὼν αὐτόν, ἐσπλαγχνίδθη.
 Καὶ προσελθὼν κατέδησε τὰ τραύματα αὐτοῦ, 34

ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον· ἐπιβιάσας δὲ αὐτὸν
ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος, ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον,
35 καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ. Καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον ἔξ-
ελθὼν^ε, ἐκβαλὼν δύο θηνάρια ἔδωκε τῷ πανδοχεῖ,
καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἐπιμελήθητι αὐτῷ, καὶ ὅ, τι ἂν
προσδαπανήσης, ἐγὼ, ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαι με,
36 ἀποδώσω σοι. Τίς ἦν τούτων τῶν τριῶν ⁽¹⁾ δοκεῖ ¹ πλησίον δο-
σοι πλησίον" γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς ^{κεῖ σοι}
37 λησᾶς ; Ὁ δὲ εἶπεν· Ὁ ποιήσας τὸ ἔλε^Θ μετ'
αὐτοῦ. ⁽²⁾ Εἶπεν ἦν" αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Πορεύε, καὶ ² εἶπε δὲ
σὺ ποιεῖ ὁμοίως.

38 Ἐρχέτο δὲ, ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτοὺς, καὶ αὐτὸς
εἰσῆλθεν εἰς κώμην τινά· γυνή δὲ τις, ὀνόματι
Μάρθα, ὑπεδέξατο αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.
39 Καὶ τῇδε ἦν ἀδελφὴ καλουμένη Μαρία, ἥ καὶ πα-
ρακαθίσασα παρὰ τῆς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, ἤκουε
40 τὸν λόγον αὐτοῦ. Ἡ δὲ Μάρθα περιεσπᾶτο περὶ
πολλὴν διακονίαν· ἐπιστᾶσα δὲ εἶπε· Κύριε, ὅ μὲ-
λει σοι, ὅτι ἡ ἀδελφὴ με μόνην με κατέλιπε δια-
κονεῖν ; εἶπε ἦν αὐτῇ, ἵνα μοι συναντιλάβηται.
41 Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Μάρθα,
42 Μάρθα, μεριμνᾷς καὶ τυρβάζῃ περὶ πολλά· ἐνὸς
δέ ἐστι χρεία. Μαρία δὲ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξ-
ελέξατο, ἣτις ἔκ ἀφαιρεθήσεται ἀπ' αὐτῆς.

¹ Καὶ ἐρχέτο, ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινί XI.
προσευχόμενον, ὡς ἐπαύσατο, εἶπέ τις τῶν μαθη-
τῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν· Κύριε, δίδαξον ἡμᾶς προσ-

ΧΙ. εὐχεσθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης ἐδίδαξε τὰς μαθητὰς αὐτῷ. Εἶπε δὲ αὐτοῖς· Ὅταν προσεύχησθε, λέ- 2
γετε· Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς ἑρανοῖς ἔ, ἀγιασθή-

¹ σὺ ἡ βασι-
λεία

τω τὸ ὄνομά σου· ἐλθέτω ⁽¹⁾ ἡ βασιλεία σου·"
καὶ πληθύνῃ τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν ἑρανῶ, καὶ ἐπὶ τῆς
γῆς ἔ. Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιείσιον δίδου ἡμῖν τὸ 3
καθ' ἡμέραν· καὶ ἄφες ἡμῖν τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν· 4
καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίεμεν παντὶ ὀφείλοντι ἡμῖν. Καὶ
μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν· ἄλλα ῥύ-
σαι ἡμᾶς ἀπὸ τῆς πονηρῆς. ἔ. Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· 5
Τίς ἐξ ὑμῶν ἔξει φίλον, καὶ πορεύσεται πρὸς αὐτὸν
μεσονυκτίῳ, καὶ εἴπῃ αὐτῷ· Φίλε, χρῆσόν μοι τρεῖς
ἄρτους· ἐπειδὴ φίλος μου παρεγγύετο ἐξ ὁδοῦ πρὸς 6
με, καὶ ἐκ ἔχω ὃ παραθήσω αὐτῷ· καὶ κείνος ἔσ- 7
ωθεν ἀποκριθεὶς εἶπῃ· Μὴ μοι κόπος πάρεχε· ἤ-
δη ἡ θύρα κέκλεισται, καὶ τὰ παιδιά μου μετ' ἐμοῦ
εἰς τὴν κοίτην εἰσὶν· ὃ δύναμαι ἀναστὰς δῶναί σοι.
Λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ ὃ δώσει αὐτῷ ἀναστὰς, διὰ τὸ εἶ- 8
ναι αὐτοῦ φίλον, διὰ γε τὴν ἀναίδειαν αὐτῷ ἐγερ-
θεὶς δώσει αὐτῷ ὅσων χρήζει. Καὶ γὰρ ὑμῖν λέγω· 9
Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὕρησεται·
κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν. Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν 10
λαμβάνει· καὶ ὁ ζητῶν εὕρισκει· καὶ τῷ κρούοντι ἀ-
νοιγήσεται. Τίνα δὲ ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσῃ ὁ 11
υἱὸς ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει αὐτῷ ; ⁽²⁾ εἰ" καὶ
ἰχθύν, μὴ ἀντὶ ἰχθύος ὄφιν ἐπιδώσει αὐτῷ ; Ἡ 12
καὶ ἐὰν αἰτήσῃ ὠν, μὴ ἐπιδώσει αὐτῷ σκορ-
πίον ; Εἰ ἄν ὑμεῖς, πονηροὶ ὑπάρχοντες, οἴδατε 13

“ἀγαθὰ δόματα” διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσω
μᾶλλον ὁ πατήρ, ὁ ἐξ ἑβρανοῦ, δώσει Πνεῦμα ἅγιον
τοῖς αἰτουῦσιν αὐτόν ;

XI.
1 δόματα ἀ-
γαθὰ

- 14 Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, καὶ αὐτὸ ἦν κωφόν·
ἔγχετο δὲ, τοῦ δαιμονίου ἐξελθόντος, ἐλάλησεν ὁ
15 κωφός· καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι. Τινὲς δὲ ἐξ αὐ-
τῶν εἶπον· ἐν Βεελζεβούλ, ἄρχοντι τῶν δαιμονί-
16 ων, ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. Ἄλλοι δὲ πειράζον-
17 τες, σημεῖον παρ’ αὐτοῦ ἐζητοῦν ἐξ ἑβρανοῦ. Αὐ-
τὸς δὲ εἰδὼς αὐτῶν τὰ διανοήματα, εἶπεν αὐτοῖς·
Πᾶσα βασιλεία ἐφ’ ἑαυτὴν διαμεριθεῖσα ἐρημῶ-
18 ταί, καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον πίπτει. Εἰ δὲ καὶ ὁ Σατα-
νᾶς ἐφ’ ἑαυτὸν διεμερίσθῃ, πῶς σαθήσεται ἡ βα-
σιλεία αὐτοῦ ; ὅτι λέγετε, ἐν Βεελζεβὺλ ἐκβάλ-
19 λειν με τὰ δαιμόνια. Εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβὺλ
ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλ-
λουσι ; διὰ τοῦτο κριταὶ ὑμῶν αὐτοὶ ἔσονται.
20 Εἰ δὲ ἐν δακτύλῳ Θεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα
21 ἔφθασεν ἐφ’ ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ὅταν ὁ
ἰσχυρὸς κατωπλισμῶς φυλάσῃ τὴν ἑαυτοῦ αὐ-
22 λήν, ἐν εἰρήνῃ ἐστὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. Ἐπὰν
δὲ ὁ ἰσχυρότερος αὐτοῦ ἐπελθὼν νικήσῃ αὐτόν,
τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ αἶρει, ἐφ’ ἣ ἐπεποίθει, καὶ τὰ
23 σκύλα αὐτοῦ διαδίδωσιν. Ὁ μὴ ὦν μετ’ ἐμοῦ,
κατ’ ἐμοῦ ἐστὶ· καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ’ ἐμοῦ, σκορ-
24 πίζει. Ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ
τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι’ ἀνύδρων τόπων, ζη-
τοῦν ἀνάπαυσιν· καὶ μὴ εὐρίσκον, λέγει· Ὑποστρέ-
25 ψω εἰς τὸν οἶκόν μου, ὅθεν ἐξῆλθον. Καὶ ἐλθὼν

XI. εὐρίσκει σεσαρωμῶν καὶ κεκοσμημῶν. Τότε 26
 ὠρεύεται καὶ παραλαμβάνει ἐπὶ ἄλλα πνεύμα-
 τα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ
 ἐκεῖ· καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου
 χείρονα τῶν πρώτων. Ἐγμέτο δὲ ἐν τῷ λέγειν 27
 αὐτὸν ταῦτα, ἐπάρασά τις γυνὴ φωνὴν ἐκ τῆ ὄχλης,
 εἶπεν αὐτῷ· Μακαρία ἡ κοιλία ἡ βασιλεύσατά σε,
 καὶ μασοὶ ἃς ἐδήλασας. Αὐτὸς δὲ εἶπε· Μενῶνγε 28
 μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, καὶ φυ-
 λάσσοντες τὸ αὐτόν. Τῶν δὲ ὄχλων ἐπαδροίζο- 29
 μένων, ἤρξατο λέγειν· Ἡ γενεὰ αὕτη πονηρὰ ἐστὶ·
 σημεῖον ἐπιζητεῖ, καὶ σημεῖον ἐδοθήσεται αὐτῇ, εἰ μὴ
 τὸ σημεῖον Ἰωῆ τῆ προφητείας. Καθὼς γὰρ ἐγέ- 30
 νετο Ἰωῆ σημεῖον τοῖς Νινευίταις, ὅπως ἔσα καὶ
 ὁ υἱὸς τῆ ἀνθρώπου τῇ γενεᾷ ταύτῃ. Βασιλίσσα 31
 νότις ἐγερεθήσεται ἐν τῇ κρίσει μετὰ τῶν ἀνδρῶν τῆς
 γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτούς· ὅτι ἦλθεν
 ὁ Σολομῶν ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς ἀκῆσαι τὴν σοφίαν ⁽¹⁾ Σο- 32
 λομῶντ, καὶ ἰδοὺ, πλεῖον ⁽¹⁾ Σολομῶντ
 ὦδε. Ἄνδρες Νινευὶ ἀναστήσονται ἐν τῇ κρίσει με- 32
 τὰ τῆς ἡμεῶς ταύτης, καὶ κατακρινῶσιν αὐτήν·
 ὅτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα Ἰωῆ· καὶ ἰδὲ,
 πλεῖον Ἰωῆ ὦδε. Οὐδεὶς δὲ λύχρον ἄψας, εἰς 33
 κρυπλὴν τίθησιν, ἐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν
 λυχνίαν, ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι τὸ φέγγος βλέπω-
 σιν. Ὁ λύχνος τοῦ σώματός ἐστιν ὁ ὀφθαλμός· 34
 ὅταν ᾖ ὁ ὀφθαλμός σου ἀπλοῦς ᾗ, καὶ ὅλον τὸ
 σῶμά σου φωτεινόν ἐσιν· ἐπὰν δὲ πονηρὸς ᾗ, καὶ
 τὸ σῶμά σου σκοτεινόν. Σκόπει ἄν, μὴ τὸ φῶς 35

- 36 τὸ ἐν σοί, σκοτῶ ἐσίν. Εἰ ἂν τὸ σῶμά σου ὅλον
 φωτεινὸν, μὴ ἔχον τι μέρῳ σκοτεινὸν, ἔσαι φω-
 τεινὸν ὅλον, ὡς ὅταν ὁ λύχνος τῇ ἀστραπῇ φωτί-
 ζῃ σε.
- 37 Ἐν δὲ τῷ λαλήσαι ἡρώτα αὐτὸν φαρισαῖός τις,
 ὅπως ἀρυσήσῃ πρὸ αὐτοῦ. Εἰσελθὼν δὲ ἀνέπε-
 38 σεν· ὁ δὲ φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν, ὅτι ἐ πρῶ-
 39 τον ἐξαπλίδῃ πρὸ τοῦ ἀρίστου. Εἶπε δὲ ὁ Κύριος
 πρὸς αὐτόν· Νῦν ὑμεῖς οἱ φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν τῆ
 ποτηρίου καὶ τοῦ πίνακος καθαρίζετε· τὸ δὲ ἔσω-
 40θεν ὑμῶν γέμει ἀρπαγῆς καὶ πονηρίας. Ἄφρονες,
 ἔχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν, καὶ τὸ ἔσωθεν ἐποίησε·
 41 Πλὴν τὰ ἐνόντα δότε ἐλεημοσύνην· καὶ ἰδὲ, πάν-
 42 τα καθαρά ὑμῖν ἐσιν. Ἀλλὰ ἐὰν ὑμῖν τοῖς φαρι-
 σαίοις, ὅτι ἀποδεκατῆτε τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ πήγα-
 νον καὶ πᾶν λάχανον, καὶ παρέρχεσθε τὴν κρίσιν
 καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ. Ταῦτα ἔδει ποιήσαι,
 43 καὶ κεῖνα μὴ ἀφίεναι. Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς φαρισαίοις,
 ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν ἐν ταῖς συναγω-
 44 γαῖς, καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς. Οὐαὶ
 ὑμῖν ὅτι γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι, ὑποκριταί, ὅτι
 ἐστὲ ὡς τὰ μνημεῖα τὰ ἄδηλα, καὶ οἱ ἄνθρωποι
 45 ὅτι περιπατοῦντες ἐπάνω, ἐκ οἶδασιν. Ἀπο-
 κριθεὶς δὲ τις τῶν νομικῶν, λέγει αὐτῷ· Διδάσ-
 46 καλε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς ὑβρίζεις. Ὁ δὲ εἶ-
 πε· Καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς ἐὰν, ὅτι φορτίζετε τοὺς
 ἀνθρώπους φορτία δυσβέβητα, καὶ αὐτοὶ ἐνὶ τῶν
 47 δακτύλων ὑμῶν ἐ προσψαύετε τοῖς φορτίοις. Οὐαὶ
 ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε τὰ μνημεῖα τῶν προφητῶν,

XI. οἱ δὲ πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς. Ἄρα 48
 μαρτυρεῖτε καὶ συνευδοκεῖτε τοῖς ἔργοις τῶν πατέ-
 ρων ὑμῶν· ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτοὺς, ὑμεῖς
 δὲ οἰκοδομεῖτε τὰ αὐτῶν τὰ μνημεῖα. Διὰ τῆτο 49
 καὶ ἡ σοφία τῆ Θεοῦ εἶπεν· Ἀποσελῶ εἰς αὐτοὺς
 προφῆτας καὶ ἀποστόλους, καὶ ἐξ αὐτῶν ἀποκτενεῖ-
 σι καὶ ἐκδιώξουσιν· ἵνα ἐκζητηθῇ τὸ αἷμα πάντων 50
 τῶν προφητῶν, τὸ ἐκχυνόμενον ἀπὸ καταβολῆς
 κόσμου, ἀπὸ τῆς ἡμεῶς ταύτης· ἀπὸ τοῦ αἵματος 51
 Ἄβελ ἕως τῆ αἱματὸς Ζαχαρίου, τοῦ ἀπολομέ-
 νου μεταξὺ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου. Ναὶ
 λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύ-
 της. Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι ἤρατε τὴν 52

¹ εἰσέλθατε κλεῖδα τῆς γνώσεως· αὐτοὶ ἔκ ⁽¹⁾ εἰσήλθετε, καὶ
² καὶ ἤρξαντο τὰς εἰσερχομένους ἐκωλύσατε. ⁽²⁾ Λέγοντος δὲ 53
 αὐτῆ ταῦτα πρὸς αὐτούς, ἤρξαντο οἱ γραμμα-
 τεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι δεινῶς ἐνέχειν καὶ ἀποσοματί-
 ζειν αὐτὸν περὶ πλειόνων· ἐνεδρεύοντες αὐτὸν, 54
 καὶ ζητῶντες θηρεῦσαί τι ἐκ τῆ σάρματος αὐτῆ, ἵνα

XII. κατηγορήσωσιν αὐτῆ. Ἐν οἷς ἐπισυναχθεῖσιν 1
 τῶν μυριάδων τῆ ὄχλου, ὥστε καταπατεῖν ἀλλή-
 λους, ἤρξατο λέγειν πρὸς τὰς μαθητὰς αὐτοῦ·
 Πρῶτον προσέχετε ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης τῶν
 φαρισαίων, ἣτις ἐστὶν ὑπόκρισις. Οὐδὲν δὲ συγ- 2
 κεκαλυμμένον ἐστὶν, ὃ ἔκ ἀποκαλυφθήσεται· καὶ
 κρυπτόν, ὃ ἔκ γνωσθήσεται. Ἄνθ' ὧν ὅσα ἐν τῇ 3
 σκοτίᾳ εἶπατε, ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται· καὶ ὃ
 πρὸς τὸ ἅς ἐλαλήσατε ἐν τοῖς ταμείοις, κηρυχθή-
 σεται ἐπὶ τῶν δωματίων. Λέγω δὲ ὑμῖν τοῖς φί- 4

- λοις μου· Μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ⁽¹⁾ ἀποκτεινόν-
των" τὸ σῶμα, καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἔχόντων πε-
5 ρισσότερόν τι ποιῆσαι. Ὑποδείξω δὲ ὑμῖν, τίνα φο-
βηθῆτε· φοβήθητε τὸν μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι, ἐξου-
σίαν ἔχοντα ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν· καὶ λέγω
6 ὑμῖν, τοῦτον φοβήθητε. Οὐχὶ πέντε σρουδία πω-
λεῖται ἀσσαρίων δύο ; καὶ ἐν ἑξ αὐτῶν ἓκ ἔστιν
7 ἐπιλελησμένον ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ καὶ αἱ
τρίχες τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἡρίθμηνται.
Μὴ ἂν φοβεῖσθε πολλῶν σρουδίων διαφέρετε.
8 Λέγω δὲ ὑμῖν· Πᾶς ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμ-
προθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ-
μολογήσῃ ἐν αὐτῷ ἔμπροθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ
9 Θεοῦ. Ὁ δὲ ἀρνησάμενός με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώ-
πων, ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ
10 Θεοῦ. Καὶ πᾶς ὃς ἔρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀν-
θρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· τῷ δὲ εἰς τὸ ἅγιον
11 Πνεῦμα βλασφημήσαντι ἓκ ἀφεθήσεται. Ὅταν
δὲ προσφέρωσιν ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς
ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ μεριμνᾶτε, πῶς ἢ τί
12 ἀπολογήσῃτε, ἢ τί εἴπητε· Τὸ γὰρ Πνεῦμα ἅγιον
13 διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, ἃ δεῖ εἰπεῖν. Εἶπε
δὲ τις αὐτῷ ἐκ τοῦ ὄχλου· Διδάσκαλε, εἰπὲ τῷ
ἀδελφῷ μου μερίσασθαι μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομί-
14 αν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ἄνθρωπε, τίς με κατέ-
15 σῃσε δικαστὴν ἢ μεριστὴν ἐφ' ὑμᾶς ; Εἶπε δὲ πρὸς
αὐτούς· Ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε ἀπὸ ⁽²⁾ τῆς" πλε- 2 πάσης
ονεξίας· ὅτι ἓκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἢ ζωῇ αὐ-
16 τοῦ ἔστιν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ. Εἶπε δὲ πα-

XII.

¹ ἀποκτείνοντων² πάσης

XII. ραββόλην πρὸς αὐτοὺς, λέγων· Ἀνθρώπων τινὸς
 πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα. Καὶ διελογίζετο ἐν 17
 ἑαυτῷ, λέγων· Τί ποιήσω, ὅτι ἔκ ἔχω, πᾶς συν-
 ἄξω τὰς καρπούς μου ; Καὶ εἶπε· Τοῦτο ποιήσω 18
 καθελῶ με τὰς ἀποθήκας, καὶ μείζονας οἰκοδομή-
 σω· καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ ⁽¹⁾ ἡγνῆματά μου 19
 καὶ τὰ ἀγαθὰ μου. Καὶ ἔρω τῇ ψυχῇ μου· Ψυ- 19
 χή, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά·
 ἀναπαύε, φάγε, πίε, εὐφραίνου. Εἶπε δὲ αὐτῷ 20
 ὁ Θεός· Ἄφρον, ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχὴν σου
 ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σῆ· ἃ δὲ ἡτοίμασας, τίνι ἔσται ;
 Οὕτως ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ, καὶ μὴ εἰς Θεὸν πλου- 21
 τῶν. Εἶπε δὲ πρὸς τὰς μαθητὰς αὐτῶ· Διὰ τῆτο 22
 ὑμῖν λέγω, Μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν, τί
 φάγητε· μηδὲ τῷ σώματι, τί ἐνδύσῃδε. Ἡ ψυ- 23
 χὴ πλεῖον ἐστὶ τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύ-
 ματ^{ος}. Κατανοήσατε τὰς κόρακας, ὅτι ἐσπεύ- 24
 ρουσιν, ἐδὲ θεριζουσιν· οἷς ἐκ ἔστι ταμεῖον, ἐδὲ ἀπο-
 θήκη, καὶ ὁ Θεὸς τρέφει αὐτάς. Πόσω μᾶλλον ὑμεῖς
 διαφέρετε τῶν πτερινῶν ; Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν 25
 δύναται προδεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτῶ πῆχυν ἕνα ;
 Εἰ ἔν ἔτε ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν 26
 μεριμνᾶτε ; Κατανοήσατε τὰ κρίνα, πῶς αὐξάνει· 27
 ἐσπεύει, ἐδὲ νήθει. Λέγω δὲ ὑμῖν· Οὐδὲ Σολο-
 μῶν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτῶ περιεβάλετο ὡς ἐν
 τούτων. Εἰ δὲ τὸν χόρτον, ἐν τῷ ἀγρῷ σήμερον 28
 ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς
 ἔτις ἀμφιέννυσσι, πόσω μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι ;
 Καὶ ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε, τί φάγητε ἢ τί πίητε, καὶ 29

γενήματά

- 30 μὴ μετεωρίζεσθε. Ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τῷ XII.
κόσμῳ ἐπιζητεῖ· ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν, ὅτι χρή-
31 ζετε τούτων. Πλὴν ζητεῖτε τὴν βασιλείαν ⁽¹⁾ τῷ ¹ αὐτῷ
Θεοῦ, καὶ ταῦτα πάντα ἑκ προσεθήσεται ὑμῖν.
32 Μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποιμνιον· ὅτι εὐδόκησεν ὁ
33 πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν. Πωλή-
σατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν, καὶ δότε ἐλεημοσύνην.
Ποιήσατε ἑαυτοῖς ⁽²⁾ βαλάντια" μὴ παλαιόμην, ² βαλλάντια
θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς ἔρανοῖς, ὅπου κλέπ-
34 τῆς ἐκ ἐγγίξει, καὶ δὲ σῆς διαφθείρει. Ὅπου γὰρ
ἔσιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται.
35 Ἔσωσαν ὑμῶν αἱ ὁσφύες περιεζωσμέναι, καὶ οἱ
36 λύχνοι καιόμενοι· καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις
προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε ἀναλύσει
ἐκ τῶν γάμων· ἴνα, ἐλθόντῳ καὶ κρούσαντος, εὐ-
37 θεως ἀνοιξωσιν αὐτῷ. Μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖ-
νοι, οἳ ἐλθὼν ὁ κύριος εὐρήσει γενηγορῶντας· ἀ-
μὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι περιζώσεσθαι, καὶ ἀνακλινεῖ αὐ-
38 τὸς, καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς. Καὶ ἐὰν
ἔλθῃ ἐν τῇ δευτέρᾳ φυλακῇ, καὶ ἐν τῇ τρίτῃ φυλα-
κῇ ἔλθῃ, καὶ εὖρη ἔστω, μακάριοι εἰσιν οἱ δοῦλοι
39 ἐκεῖνοι. Τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι, εἰ ἤδει ὁ οἰκο-
δεσπότης, ποῖα ὥρα ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγγηγόρη-
σεν αὐν, καὶ ἐκ αὐν ἀφῆκε διορυγῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ.
40 Καὶ ὑμεῖς ἂν γίνεσθε ἑτοιμοί· ὅτι, ἡ ὥρα ἔδοκεῖ-
41 τε, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ
Πέτρος· Κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν ταύ-
42 την λέγεις, ἡ καὶ πρὸς πάντας; Εἶπε δὲ ὁ Κύριος·
Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκονόμος ⁽³⁾ καὶ φρόνιμος, ³ δ

- XII. ραβολὴν πρὸς αὐτοὺς, λέγων· Ἀνθρώπων τινὸς
 πλουσίου εὐφόρησεν ἡ χώρα. Καὶ διελογίζετο ἐν 17
 ἑαυτῷ, λέγων· Τί ποιήσω, ὅτι ἔκ ἔχω, πῶ συν-
 ἄξω τὰς καρπούς μου ; Καὶ εἶπε· Τοῦτο ποιήσω 18
 καθελῶ με τὰς ἀποθήκας, καὶ μείζονας οἰκοδομή-
 σω καὶ συνάξω ἐκεῖ πάντα τὰ ⁽¹⁾ θνητόματά μου 19
 καὶ τὰ ἀγαθὰ μου. Καὶ ἔρω τῇ ψυχῇ μου· Ψυ- 19
 χή, ἔχεις πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά·
 ἀναπαύε, φάγε, πίε, εὐφραίνου. Εἶπε δὲ αὐτῷ 20
 ὁ Θεός· Ἄφρον, ταύτῃ τῇ νυκτὶ τὴν ψυχὴν σου
 ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σῶ· ἃ δὲ ἡτοίμασας, τί νίκα ;
 Οὕτως ὁ θησαυρίζων ἑαυτῷ, καὶ μὴ εἰς Θεὸν πλου- 21
 τῶν. Εἶπε δὲ πρὸς τὰς μαθητὰς αὐτῶ· Διὰ τούτο 22
 ὑμῖν λέγω, Μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ὑμῶν, τί
 φάγητε· μηδὲ τῷ σώματι, τί ἐνδύσῃθε. Ἡ ψυ- 23
 χὴ πλεῖον ἐστὶ τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύ-
 ματος. Κατανοήσατε τὰς κόρακας, ὅτι ἔσπεύ- 24
 ρουσιν, ἐδὲ θερίζουσιν· οἷς ἔστι ταμεῖον, ἐδὲ ἀπο-
 θήκη, καὶ ὁ Θεὸς τρέφει αὐτάς. Πόσω μᾶλλον ὑμεῖς
 διαφέρετε τῶν πετεινῶν ; Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν 25
 δύναται προδεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτῶ πῆχυν ἓνα ;
 Εἰ ἔν ἔτε ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν 26
 μεριμνᾶτε ; Κατανοήσατε τὰ κρίνα, πῶς αὐξάνει 27
 ἐκ κοπιᾶ, ἐδὲ νήθει. Λέγω δὲ ὑμῖν· Οὐδὲ Σολο-
 μῶν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτῶ περιεβάλετο ὡς ἐν
 τούτων. Εἰ δὲ τὸν χόρτον, ἐν τῷ ἄγρῳ σήμερον 28
 ὄντα καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον, ὁ Θεὸς
 ἔτις ἀμφιέννυσιν, πόσω μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι ;
 Καὶ ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε, τί φάγητε ἢ τί πίητε, καὶ 29

- 30 μὴ μετεωρίζεσθε. Ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τῷ ΧΙΙ.
κόσμῳ ἐπιζητεῖ· ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν, ὅτι χρή-
31 ζετε τούτων. Πλὴν ζητεῖτε τὴν βασιλείαν ⁽¹⁾ τῷ ¹ αὐτῷ
Θεοῦ, καὶ ταῦτα πάντα ἑκ προσεθήσεται ὑμῖν.
32 Μὴ φοβοῦ, τὸ μικρὸν ποίμνιον· ὅτι εὐδόκησεν ὁ
33 πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν. Πωλή-
σατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν, καὶ δότε ἐλεημοσύνην.
Ποιήσατε ἑαυτοῖς ⁽²⁾ βαλλάντια" μὴ παλαιόμωρα, ² βαλλάντια
θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς θράνοις, ὅπου κλέπ-
34 τῆς ἔκ ἐγγίζει, ἐδὲ σῆς διαφθείρει. Ὅπου γὰρ
ἔσιν ὁ θησαυρὸς ὑμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδιά ὑμῶν ἔσται.
35 Ἔσωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες περιεζωσμέναι, καὶ οἱ
36 λύχνοι καιόμενοι· καὶ ὑμεῖς ὅμοιοι ἀνθρώποις
προσδεχομένοις τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε ἀναλύσει
ἐκ τῶν γάμων· ἵνα, ἐλθόντῳ καὶ κρούσαντος, εὐ-
37 θυνῶς ἀνοιξώσιν αὐτῷ. Μακάριοι οἱ δοῦλοι ἐκεῖ-
νοι, οἱ ἐλθὼν ὁ κύριος εὐρήσει γρηγοροῦντας· ἀ-
μὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι περιζώσεσθαι, καὶ ἀνακλινεῖ αὐ-
38 τὸς, καὶ παρελθὼν διακονήσει αὐτοῖς. Καὶ ἐὰν
ἔλθῃ ἐν τῇ δευτέρᾳ φυλακῇ, καὶ ἐν τῇ τρίτῃ φυλα-
κῇ ἔλθῃ, καὶ εὕρῃ ἄνω, μακάριοι εἰσιν οἱ δοῦλοι
39 ἐκεῖνοι. Τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι, εἰ ἦδαι ὁ οἰκο-
δεσπότης, ποῖα ὥρα ὁ κλέπτης ἔρχεται, ἐγρηγόρη-
σεν ἄν, καὶ ἐκ ἄν ἀφῆκε διορυγῆναι τὸν οἶκον αὐτοῦ.
40 Καὶ ὑμεῖς ὅν γίνεσθε ἕτοιμοι· ὅτι, ἡ ὥρα ἔδοκεῖ-
41 τε, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ
Πέτρος· Κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν ταύ-
42 την λέγεις, ἢ καὶ πρὸς πάντας; Εἶπε δὲ ὁ Κύριος·
Τίς ἄρα ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκονόμος ⁽³⁾ καὶ φρόνιμος, ³ δ

XII.

ὃν καταστήσει ὁ κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ,
 τῷ διδόναι ἐν καιρῷ τὸ σιτομέτριον ; Μακάριος ὁ 43
 δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ εὕρησει
 ποιῶντα ὅτως. Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ παῶν 44
 σι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτῷ καταστήσει αὐτόν. Ἐάν 45
 δὲ εἴπῃ ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ·
 Χρονίζει ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι· καὶ ἄρξηται τύπειν
 τὰς παῖδας καὶ τὰς παιδίσκας, ἐδίειν τε καὶ πίνειν
 καὶ μεθύσκεσθαι· ἤξει ὁ κύριος τῷ δούλῳ ἐκείνῳ ἐν 46
 ἡμέρᾳ, ἣ ἔστω προσδοκᾶ, καὶ ἐν ὥρᾳ, ἣ ἔστω γινώσκει·
 καὶ διχοτομήσει αὐτόν, καὶ τὸ μέρος αὐτῷ μετὰ τῶν
 ἀπίστων θήσεται. Ἐκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος ὁ γινῶν τὸ 47
 θέλημα τοῦ κυρίου ἑαυτῷ, καὶ μὴ ἐτοιμάσας μηδὲ
 ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτῷ, δαρήσεται πολλὰς·
 ὁ δὲ μὴ γινῶν, ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν, δαρήσε- 48
 ται ὀλίγας. Παντὶ δὲ ὃ ἐδόθη πολὺ, πολὺ ζη-
 τηθήσεται παρ' αὐτῷ· καὶ ὃ παρέθεντο πολὺ, πε-
 ρισσότερον αἰτήσουσιν αὐτόν. Πῦρ ἦλθεν βαλεῖν 49
¹ ἐπὶ (1) εἰς τὴν γῆν, καὶ τί θέλω, εἰ ἡδὲ ἀνήφθη ;
 Βάπτισμα δὲ ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶς συνέχομαι 50
 ἕως ἔτελεσθαι ; Δοκεῖτε, ὅτι εἰρήνην παρεγγρόμην 51
 δοῦναι ἐν τῇ γῇ ; Οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἡ δια-
 μερισμόν. Ἔσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν 52
 οἴκῳ ἐνὶ διαμεμερισμῶν, τρεῖς ἐπὶ δυσὶ, καὶ δύο
² ἐπὶ ἐπὶ τρισί. Διαμεριθῆσεται πατήρ (2) ἐφ' υἱῷ, 53
 καὶ υἱὸς ἐπὶ πατρί· μήτηρ ἐπὶ θυγατρὶ, καὶ θυγάτηρ
 ἐπὶ μητρὶ· πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην αὐτῆς, καὶ νύμφη
 ἐπὶ τὴν πενθερὰν αὐτῆς. Ἐλεγε δὲ καὶ τοῖς ὄχλοις· 54
 Ὅταν ἴδῃτε τὴν νεφέλην ἀνατέλλουσαν ἀπὸ δυσμῶν,

εὐθέως λέγετε· Ὁμῆρος ἔρχεται· καὶ γίνεται θ-
 55 τω. Καὶ ὅταν νότον πνέοντα, λέγετε· ὅτι καύ-
 56 σων ἔσται· καὶ γίνεται. Ὑποκριταί, τὸ πρόσωπον
 τῆς γῆς καὶ τοῦ ἡρανοῦ οἶδατε δοκιμάζειν· τὸν δὲ
 57 καιρὸν τοῦτον πῶς ὑ δοκιμάζετε ; Τί δὲ καὶ ἀφ'
 58 ἑαυτῶν ὑ κρίνετε τὸ δίκαιον ; Ὡς γὰρ ὑπάγεις
 μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῇ ὁδῷ
 δὸς ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι ἀπ' αὐτῶ· μήποτε κα-
 τασύρη σε πρὸς τὸν κριτὴν, καὶ ὁ κριτὴς σε παρα-
 δῶ τῷ πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ σε ⁽¹⁾ βάλλῃ" εἰς ¹ βάλη
 59 φυλακὴν. Λέγω σοι, ὑ μὴ ἐξέλθῃς ἐκεῖθεν, ἕως
 ὑ καὶ τὸ ἑκατὸν λεπτὸν ἀποδῶς.

XII.

¹ Παρῆσαν δὲ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ, ἀπαγ-
 γέλλοντες αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων, ὧν τὸ αἷμα
² Πιλάτος ἔμιξε μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν. Καὶ
 ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Δοκεῖτε, ὅτι οἱ
 Γαλιλαῖοι ἔσθι ἀμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τῆς Γα-
 3 λιλαίους ἐχθρόν, ὅτι τοιαῦτα πεπόνθασιν ; Οὐχί,
 λέγω ὑμῖν· ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε, πάντες ὡς-
 4 αὕτως ἀπολεῖσθε. Ἡ ἐκεῖνοι οἱ δέκα καὶ ὀκτὼ,
 ἐφ' οὓς ἔπεσεν ὁ πύργος ἐν τῷ Σιλωὰμ, καὶ ἀπέ-
 κλεινεν αὐτούς, δοκεῖτε, ὅτι ἔσθι ὀφειλέται ἐχθρόντο
 παρὰ πάντας ἀνθρώπους τῆς κατοικῆντας ἐν Ἰε-
 5 ρουσαλήμ ; Οὐχί, λέγω ὑμῖν· ἀλλ' ἐὰν μὴ με-
 6 τανοῆτε, πάντες ὁμοίως ἀπολεῖσθε. Ἐλεγε δὲ
 ταύτην τὴν παραβολήν· Συκὴν εἶχε τις ἐν τῷ
 ἀμπελῶνι αὐτῷ πεφυτευμένη· καὶ ἦλθε ⁽²⁾ καρ- ² ζητῶν καρ-
 7 πὸν ζητῶν" ἐν αὐτῇ, καὶ εὗρεν. Εἶπε δὲ πρὸς ^{πὸν}

XIII.

XIII.

τὸν ἀμπελουργόν· Ἰδοὺ, τρία ἔτη ἔρχομαι ζητῶν
 κάρπὸν ἐν τῇ συκῇ ταύτῃ, καὶ ἔχ' εὕρισκω· ἔκ-
 κοψον αὐτήν· ἵνατί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ; Ὁ δὲ 8
 ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ· Κύριε, ἄφες αὐτήν καὶ τῷ-
 το τὸ ἔτος¹, ἕως ὅτου σκάψω περὶ αὐτήν, καὶ βά-
 λω ⁽¹⁾ κοπρίαν". Καὶ μὴ ποιήσῃ καρπὸν· εἰ δὲ 9
 μήγε, εἰς τὸ μέλλον ἐκκόψεις αὐτήν.

¹ κόπρια² Ὑποκριταί

Ἦν δὲ διδάσκων ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς 10
 σάββασι. Καὶ ἰδὲ, γυνὴ ἦν πνεῦμα ἔχουσα ἀδε- 11
 νείας ἔτη δέκα καὶ ὀκτώ· καὶ ἦν συγκύπλισσα, καὶ μὴ
 δυναμῶς ἀνακύψαι εἰς τὸ πάντελές. Ἰδὼν δὲ αὐ- 12
 τήν ὁ Ἰησοῦς, προσεφώνησε, καὶ εἶπεν αὐτῇ· Γυναίκα,
 ἀπολέλυσαι τῆς ἀδενείας σου. Καὶ ἐπέθηκεν αὐ- 13
 τῇ τὰς χεῖρας· καὶ παραχρῆμα ἀνωρθώθη, καὶ
 ἐδόξαζε τὸν Θεόν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυνάγω- 14
 γος², ἀγανακτῶν, ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐδεδράπευσεν
 ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγε τῷ ὄχλῳ· Ἐξ ἡμέρας εἰσὶν, ἐν
 αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι ἐν ταύταις ἢ ἐρχόμενοι θερα-
 πεύεσθαι, καὶ μὴ τῇ ἡμέρᾳ τῷ σαββάτῳ. Ἀπεκρίθη 15
 ἢν αὐτῷ ὁ Κύριος, καὶ εἶπεν· ⁽²⁾ Ὑποκριταί, ἕκαστος
 ὑμῶν τῷ σαββάτῳ ἢ λύει τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν
 ὄνον ἀπὸ τῆς φάτνης καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει;
 ταύτην δὲ, θυγατέρα Ἀβραάμ ἦσαν, ἣν ἔδη- 16
 σεν ὁ Σατανᾶς ἰδὲ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη, ἢν ἔδει λυ-
 θῆναι ἀπὸ τῶ δεσμῶ τούτου τῇ ἡμέρᾳ τῷ σαββάτῳ;
 Καὶ ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ, κατηχύνοντο πάν- 17
 τες οἱ ἀντικείμενοί αὐτῷ· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν
 ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἐνδόξοις τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ.

- 18 Ἐλεγε δέ· Τίνι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῷ Θε-
 19 οῦ ; καὶ τίνι ὁμοιώσω αὐτήν ; Ὅμοία ἐστὶ κόκκῳ
 σινάπεως, ὃν λαβὼν ἄνθρωπος[Ⓢ] ἔβαλεν εἰς κῆπον
 ἑαυτοῦ· καὶ ἤυξησε, καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον μέγα, καὶ
 τὰ πετεινὰ τῷ ἔρανον κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς κλά-
 20 δοις αὐτοῦ. Καὶ[Ⓢ] πάλιν εἶπε· Τίνι ὁμοιώσω
 21 τὴν βασιλείαν τῷ Θεοῦ ; Ὅμοία ἐστὶ ζύμῃ, ἣν
 λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς ἀλεύρου σάτα τρία,
 ἕως ἃ ἐζυμώθη ὅλον.
 22 Καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κώμας διδάσ-
 23 κων, καὶ πορείαν ποιέμενος[Ⓢ] εἰς Ἱερουσαλήμ. Εἶπε
 δέ τις αὐτῷ· Κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι ; Ὁ
 24 δὲ εἶπε πρὸς αὐτόν· Ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν διὰ
 τῆς σενῆς⁽¹⁾ πύλης· ὅτι πολλοὶ, λέγω ὑμῖν,
 25 ζητήσουσιν εἰσελθεῖν, καὶ ἐκ ἰχύσουσιν. Ἀφ' ἃ
 ἂν ἐγερθῇ ὁ οἰκοδεσπότης, καὶ ἀποκλείσῃ τὴν θύ-
 ραν, καὶ ἄρξῃ· ἔξω ἐσάναι καὶ κρούειν τὴν θύραν,
 λέγοντες· Κύριε, Κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν· καὶ ἀποκρι-
 26 θεῖς ἐρεῖ ὑμῖν· Οὐκ οἶδα ὑμᾶς, πόθεν ἐσεῖ. Τό-
 τε ἄρξετε λέγειν· Ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου καὶ ἐπί-
 27 ομεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν ἐδίδαξας. Καὶ
 ἐρεῖ· Λέγω ὑμῖν· ἐκ οἶδα ὑμᾶς, πόθεν ἐσεῖ· ἀπό-
 σῃτε ἀπ' ἐμοῦ πάντες οἱ ἐργάται τῆς ἀδικίας.
 28 Ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὁδόνων,
 ὅταν ὄψῃ· Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ καὶ πάν-
 τας τοὺς προφῆτας ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ, ὑ-
 29 μᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω. Καὶ ἤξουσιν ἀπὸ ἀ-
 νατολῶν καὶ δυσμῶν καὶ ἀπὸ[Ⓢ] βορρᾶ καὶ νότου·
 καὶ ἀνακλιθήσονται ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

¹ θύρας

ΧΙΙΙ. Καὶ ἰδοὺ, εἰσὶν ἔχατοι, οἱ ἔσονται πρῶτοι, καὶ εἰσὶ 30
πρῶτοι, οἱ ἔσονται ἔχατοι.

Ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ προσῆλθόν τινες φαρισαῖ- 31
οι, λέγοντες αὐτῷ· Ἐξελθε καὶ πορεύε ἐντεῦθεν·
ὅτι Ἡρώδης θέλει σε ἀποκτεῖναι. Καὶ εἶπεν αὐ- 32
τοῖς· Πορευθέντες εἵπατε τῇ ἀλώπεκι ταύτῃ· Ἰ-
δὲ, ἐκβάλλω δαιμόνια, καὶ ἰάσεις ἐπιτελῶ σήμερον
καὶ αὔριον, καὶ τῇ τρίτῃ τελειοῦμαι. Πλὴν δεῖ με 33
σήμερον καὶ αὔριον καὶ τῇ ἑχομῆρῃ πορεύεσθαι· ὅτι
ἐκ ἐνδέχεται προφήτην ἀπολέσθαι ἕξω Ἱερουσα-
¹ ἀποκλίνουσα λήμ. Ἱερουσαλήμ, Ἱερουσαλήμ, ἡ ⁽¹⁾ ἀποκτεί- 34
νουσα" τὰς προφῆτας, καὶ λιθοβολῶσα τοὺς ἀπε-
σταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις ἠθέλησα ἐπισυν-
άξαι τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον ὄρνις τὴν ἑαυτῆς
νοσσιὰν ὑπὸ τὰς πτέρυγας ; καὶ ἐκ ἠθέλησατέ.
Ἰδὲ, ἀρίετα ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν ἔρημος. 35
² Λέγω δὲ ⁽²⁾ Ἀμὴν δὲ λέγω" ὑμῖν, ὅτι ἐ μὴ με ἴδῃτε, ἕως
ἀν ἤξῃ ὅτε εἴπητε· Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν
ὀνόματι Κυρίου.

ΧΙV. Καὶ ἐρχέτο ἐν τῷ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος 1
τῶν ἀρχόντων τῶν φαρισαίων σαββάτῳ φαγεῖν
ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατηρεῖσθαι αὐτόν. Καὶ 2
ἰδοὺ, ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικός ἐμπροσθεν αὐτοῦ.
Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπε πρὸς τοὺς νομικούς καὶ 3
φαρισαίους, λέγων· Εἰ ἔξεσι τῷ σαββάτῳ θεραπεύειν ; Οἱ δὲ ἠσύχασαν. Καὶ ἐπιλαβόμενος ἰά- 4
σατο αὐτόν, καὶ ἀπέλυσεν. Καὶ ἀποκριθεὶς 5
πρὸς αὐτὸς εἶπε· Τίνος ὑμῶν ὄνος ἢ βῆς εἰς φρέαρ

- ἐμπεσεῖται, καὶ ἐκ εὐθέως ἀνασπάσει αὐτὸν ἐν τῇ
 6 ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου ; Καὶ ἐκ ἰχθυσαν ἀνταπο-
 7 κριθῆναι αὐτῷ πρὸς ταῦτα. Ἐλεγε δὲ πρὸς τοὺς
 κεκλημμένους παραβολὴν, ἐπέχων, πῶς τὰς πρω-
 8 τοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτούς· Ὅταν
 κληθῇς ὑπὸ τινος εἰς γάμους, μὴ κατακληθῇς
 εἰς τὴν πρωτοκλισίαν· μήποτε ἐντιμότερός σου ἢ
 9 κεκλημμένος ὑπ' αὐτοῦ· καὶ ἔλθων ὁ σὲ καὶ αὐτὸν
 καλέσας, ἐρεῖ σοι· Δὸς τούτῳ τόπον· καὶ τότε
 ἄρξῃ μετ' αἰσχύνης τὸν ἔχατον τόπον κατέχειν.
 10 Ἀλλ' ὅταν κληθῇς, πορευθεὶς ^{(1) ἀνάπεσον} εἰς ^{ἀνάπεσαι}
 τὸν ἔχατον τόπον, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκὼς σε,
 εἴπῃ σοι· Φίλε, προσανάβηθι ἀνώτερον. Τότε
 ἕσαι σοι δόξα ἐνώπιον τῶν συνανακειμένων σοί.
 11 Ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν, ταπεινωθήσεται· καὶ ὁ
 12 ταπεινῶν ἑαυτὸν, ὑψωθήσεται. Ἐλεγε δὲ καὶ τῷ
 κεκληκώτι αὐτόν· Ὅταν ποιῇς ἄριστον ἢ δεῖπνον,
 μὴ φώνει τὰς φίλους σου, μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σε,
 μηδὲ τοὺς συγγενεῖς σε, μηδὲ γείτονας πλυσίους·
 μήποτε καὶ αὐτοὶ σε ἀντικαλέσωσι, καὶ γῆνται σοι
 13 ἀνταπόδομα. Ἀλλ' ὅταν ποιῇς δοχὴν, κάλει πτω-
 14 χούς, ἀναπήρους, χωλούς, τυφλούς· καὶ μακάριος ἔσῃ,
 ὅτι ἐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί σοι· ἀνταποδοθήσεται
 15 γάρ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων. Ἀκούσας
 δὲ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα, εἶπεν αὐτῷ·
 Μακάριος, ὃς φάγεται ἄρτον ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ
 16 Θεοῦ. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ· Ἄνθρωπός τις ἐποίησε
 17 δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσε πολλούς. Καὶ ἀπέσει-
 λε τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρᾳ τοῦ δεῖπνου εἰπεῖν τοῖς

XIV.

κεκλημμένοις· Ἐρχεσθε, ὅτι ἤδη ἔτοιμά ἐστι πάντα.
 Καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς παραιτεῖσθαι πάντες. Ὁ 18
 πρῶτος^α εἶπεν αὐτῷ· Ἀγρὸν ἠγόρασα, καὶ ἔχω
 ἀνάγκην ἐξελθεῖν καὶ ἰδεῖν αὐτόν· ἐρωτῶ σε, ἔχε
 με παρητημῶν. Καὶ ἕτερος εἶπε· Ζεύγη βοῶν 19
 ἠγόρασα πέντε, καὶ πορεύομαι δοκιμάσαι αὐτά· ἐ-
 ρωτῶ σε, ἔχε με παρητημῶν. Καὶ ἕτερος εἶπε· 20
 Γυναῖκα ἔγγημα, καὶ διὰ τοῦτο ἐ δύναμαι ἐλθεῖν.
 Καὶ παρατημῶν ὁ δὲλος ἑκείνος^α ἀπήγγειλε 21
 τῷ κυρίῳ αὐτῷ ταῦτα. Τότε ὀργιθεὶς ὁ οἰκοδεσ-
 πότης εἶπε τῷ δούλῳ αὐτοῦ· Ἐξελθε ταχέως εἰς
 τὰς πλατείας καὶ ῥύμας τῆς πόλεως, καὶ τὰς πτω-
 χούς καὶ ἀναπήρους καὶ χωλὰς καὶ τυφλὰς εἰσάγα-
 γε ὧδε. Καὶ εἶπεν ὁ δούλος^α· Κύριε, γέγονεν ὡς 22
 ἐπέταξας, καὶ ἔτι τόπος ἐστὶ. Καὶ εἶπεν ὁ κύριος^α 23
 πρὸς τὸν δούλον· Ἐξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ φραγ-
 μὰς, καὶ ἀνάγκασον εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῇ ὁ οἶκός
 μου. Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι ἔδει τῶν ἀνδρῶν ἐκεί- 24
 νων τῶν κεκλημμένων γεύσεσθαι με τῷ δείπνῳ. Συν- 25
 επορεύοντο δὲ αὐτῷ ὄχλοι πολλοί· καὶ γραφεὶς
 εἶπε πρὸς αὐτούς· Εἴ τις ἔρχεται πρὸς με, καὶ ἐ 26
 μισεῖ τὸν πατέρα⁽¹⁾ καὶ τὴν μητέρα, καὶ
 τὴν γυναῖκα, καὶ τὰ τέκνα, καὶ τοὺς ἀδελφούς, καὶ
 τὰς ἀδελφάς, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν, ἐ δύ-
 ναταί μου μαθητὴς εἶναι. Καὶ ὅστις ἐ βασάζει 27
 τὸν σαυρὸν αὐτοῦ, καὶ ἔρχεται ὀπίσω με, ἐ δύναται
 μου εἶναι μαθητὴς. Τίς γὰρ ἐξ ὑμῶν, θέλων 28
 πύργον οἰκοδομῆσαι, ἐχὼ πρῶτον καθίσας ψηφίζει
 τὴν δαπάνην, εἰ ἔχει⁽²⁾ τὰ πρὸς" ἀπαρτισμόν ;

¹ αὐτοῦ² εἰς

XIV.

29 ἵνα μήποτε θέντος αὐτῷ θεμέλιον, καὶ μὴ ἰχύν-
 30 τος ἐκτελέσαι, πάντες οἱ θεωροῦντες ἄρξωνται
 31 ἥρξατο οἰκοδομεῖν, καὶ ἔκ ἰχυσεν ἐκτελέσαι. Ἡ
 32 τίς βασιλεὺς πορευόμενος συμβαλεῖν ἐτέρῳ βασι-
 33 λεῖ εἰς πόλεμον, ἔχι καθίσας πρῶτον βηλεύειαι,
 34 εἰ δυνατός ἐστιν ἐν δέκα χιλιάσιν ἀπαντῆσαι τῷ
 35 μετὰ εἴκοσι χιλιάδων ἐρχομένῳ ἐπ' αὐτόν; Εἰ
 36 δὲ μήγε, ἔτι αὐτοῦ πόρρω ὄντος, πρεσβεῖαν ἀπο-
 37 στείλας, ἐρωτᾷ τὰ πρὸς εἰρήνην. Οὕτως ἔν παῶς
 38 ἐξ ὑμῶν, ὃς ἔκ ἀποτάσσεται πᾶσι τοῖς ἑαυτῷ ὑπ-
 39 ἀρχουσιν, ἢ δύναται μὴ εἶναι μαθητής. Καλὸν
 40 τὸ ἅλας· εἰ δὲ τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἀρτυ-
 41 θήσεται; Οὔτε εἰς γῆν, ἔτε εἰς κοπρίαν εὐθετόν
 42 ἐστιν· ἔξω βάλλουσιν αὐτό. Ὁ ἔχων ὦτα ἀκέειν,
 43 ἀκουέτω.

XV.

1 Ἦσαν δὲ ἐγγίζοντες αὐτῷ πάντες οἱ τελῶναι
 2 καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ, ἀκούειν αὐτοῦ. Καὶ διεγόγγυ-
 3 ζον οἱ φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς, λέγοντες· Ὅτι
 4 ἔτος ἁμαρτωλὸς προσδέχεται, καὶ συνεθίζει αὐτοῖς.
 5 Εἶπε δὲ πρὸς αὐτὰς τὴν παραβολὴν ταύτην, λέ-
 6 γων· Τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν ἔχων ἑκατὸν πρό-
 7 βαλα, καὶ ἀπολέσας ἐν ἐξ αὐτῶν, ἢ καταλείπει τὰ
 8 ἐννενηκονταεννέα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ
 9 ἀπολωλός, ἕως εὑρῇ αὐτό; Καὶ εὑρὼν, ἐπιτίθῃσιν
 10 ἐπὶ τὰς ὤμους ἑαυτοῦ χαίρων· καὶ ἔλθων εἰς τὸν
 11 οἶκον, συγκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τὰς γείτονας, λέ-
 12 γων αὐτοῖς· Συγχαρήτε μοι, ὅτι εὑρον τὸ πρόβα-

XV. τὸν μου τὸ ἀπολωλός. Λέγω ὑμῖν, ὅτι ἔγω χα- 7
 ρὰ ἔσται ἐν τῷ ἔρανῳ ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετανο-
 οῦντι, ἢ ἐπὶ ἐννενηκονταεννέα δικαίοις, οἵτινες ἔ-
 χρεῖαν ἔχουσι μετανοίας. *Ἡ τις γυνὴ δραχμὰς 8
 ἔχουσα δέκα, ἐὰν ἀπολέσῃ δραχμὴν μίαν, ἐλθὼν
 ἀπὸ λύχνον, καὶ σαροῖ τὴν οἰκίαν, καὶ ζητεῖ ἐπι-
 μελῶς, ἕως ὅτου εὕρῃ ; Καὶ εὐροῦσα, συγκαλεῖ- 9
 ται τὰς φίλας καὶ τὰς γείτονας, λέγουσα· συγχα-
 ρητέ μοι, ὅτι εὗρον τὴν δραχμὴν, ἣν ἀπώλεσα.
 Οὕτω, λέγω ὑμῖν, χαρὰ γίνεται ἐνώπιον τῶν ἀγ- 10
 γέλων τοῦ Θεοῦ ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι. 11
 Εἶπε δὲ ὁ Ἄνθρωπός τις εἶχε δύο υἱούς· καὶ εἶπεν ὁ 12
 νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί· Πάτερ, δός μοι τὸ
 ἐπιβάλλον μέρος τῆς ἐσίας. Καὶ διεῖλεν αὐτοῖς
 τὸν βίον. Καὶ μετ' ἑπολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν 13
 ἅπαντα ὁ νεώτερος υἱός, ἀπεδήμησεν εἰς χώραν
 μακρὰν· καὶ ἐκεῖ διεσκόρπισε τὴν ἐσίαν αὐτοῦ,
 ζῶν ἀσώτως. Δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα, 14
 ἐφύετο λιμὸς ἰσχυρὸς κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην· καὶ
 αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. Καὶ πορευθεὶς ἐκολλή- 15
 θη ἐνὶ τῶν πολιτῶν τῆς χώρας ἐκείνης· καὶ ἔπεμ-
 ψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ βόσκειν χοίρους.
 Καὶ ἐπεθύμει γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν 16
 κερατίων, ὧν ἡδίων οἱ χοῖροι· καὶ ἑδὲς ἐδίδου αὐ-
 τῷ. Εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν, εἶπε· Πόσοι μίθιοι τῷ 17
 πατρί μου περισσεύουσιν ἄρτων ; ἐγὼ δὲ ὡδεὶς
 λιμῶ ἀπόλλυμαι. Ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν 18
 πατέρα μου, καὶ ἐρῶ αὐτῷ· Πάτερ, ἡμαρτον εἰς
 τὸν ἔρανον καὶ ἐνώπιόν σου· καὶ ἐκέτι εἰμὶ ἄξιός 19

κληθῆναι υἱός σου· ποιήσόν με ὡς ἓνα τῶν μιθί-
 20 ων σου. Καὶ ἀναστὰς ἦλθε πρὸς τὸν πατέρα ἐ-
 αυτοῦ. Ἔτι δὲ αὐτῷ μακρὰν ἀπέχοντο, εἶδεν
 αὐτὸν ὁ πατήρ αὐτῷ, καὶ ἐσπλαγχνίδη· καὶ δρα-
 μῶν ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτῷ, καὶ καλεφί-
 21 λησεν αὐτόν. Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ υἱός· Πάτερ, ἡ-
 μαρτον εἰς τὸν ἔρανόν καὶ ἐνώπιόν σε, καὶ ἐκέτι εἰ-
 22 μὴ ἄξιός κληθῆναι υἱός σου. Εἶπε δὲ ὁ πατήρ
 πρὸς τὰς δούλῃς αὐτῷ· Ἐξενέγκατε τὴν σολὴν
 τὴν πρώτην, καὶ ἐνδύσατε αὐτόν, καὶ δότε δακτύλι-
 23 δας· καὶ ἐνέγκαντες τὸν μόχον τὸν σιτευτὸν θύ-
 24 σατε· καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν· ὅτι ἕτος ὁ υἱός
 μου νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησε· καὶ ἀπολωλὼς ἦν,
 25 καὶ εὐρέθη. Καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι. Ἦν δὲ ὁ
 υἱὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῷ· καὶ ὡς ἐρχό-
 μφος ἤγγισε τῇ οἰκίᾳ, ἤκουσε συμφωνίας καὶ χο-
 26 ρῶν. Καὶ προσκαλεσάμενος ἓνα τῶν παιδῶν
 27 ἐπυνθάνετο, τί εἴη ταῦτα. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ·
 Ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἦκει· καὶ ἔθυσεν ὁ πατήρ σου
 τὸν μόχον τὸν σιτευτὸν, ὅτι ὑγιαίνοντα αὐτὸν ἀπέ-
 28 λαβεν. Ὁργίδη δὲ, καὶ ἐκ ἧθέλεν εἰσελθεῖν.
 Ὁ ἦν πατήρ αὐτῷ ἐξελθὼν παρεκάλει αὐτόν.
 29 Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε τῷ πατρί· Ἴδού, τόσαῦτα
 ἔτη δουλεύω σοι, καὶ ἐδέποτε ἐντολὴν σου παρῆλ-
 θον, καὶ ἐμοὶ ἐδέποτε ἔδωκας ἔριφον, ἵνα μετὰ τῶν
 30 φίλων μου εὐφρανθῶ. Ὅτε δὲ ὁ υἱὸς σου ἕτος, ὁ
 καταφαγὼν σου τὸν βίον μετὰ πορνῶν, ἦλθεν, ἔ-
 31 θυσας αὐτῷ τὸν μόχον τὸν σιτευτόν. Ὁ δὲ εἶπεν

XV. αὐτῷ· Τέκνον, σὺ πάντοτε μετ' ἐμῆ εἶ, καὶ πάντα
τὰ ἐμὰ, σὰ ἐσιν. Εὐφρανθήναι δὲ καὶ χαρῆναι 32
ἔδει, ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἕτος νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζη-
σε· καὶ ἀπολωλὼς ἦν^ε, καὶ εὐρέθη.

XVI. Ἐλεγε δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτῆ· Ἄν- 1
θρωπός τις ἦν πλούσιος, ὃς εἶχεν οἰκονόμον· καὶ
ἕτος διεβλήθη αὐτῷ ὡς διασκορπίζων τὰ ὑπάρ-
χοντα αὐτοῦ. Καὶ φωνήσας αὐτόν, εἶπεν αὐτῷ· 2
Τί τοῦτο ἀκέω περὶ σοῦ; ἀπόδο^ν τὸν λόγον τῆς
οἰκονομίας σου· ἃ γὰρ δυνήσῃ ἔτι οἰκονομεῖν. Εἰ- 3
πε δὲ ἐν ἑαυτῷ ὁ οἰκονόμος· Τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύ-
ριός μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ' ἐμῆ;
σκάπτειν ἔκ ἐχέω, ἐπαιτεῖν αἰσχύνομαι. Ἐγνων 4
τί ποιήσω, ἵνα, ὅταν μετασπαθῶ τῆς οἰκονομίας,
δέξωνταί με εἰς τὰς οἰκούς αὐτῶν. Καὶ προσκα- 5
λεσάμενος^ν ἕνα ἕκαστον τῶν χρεωφειλετῶν τῶ κυ-
ρίου ἑαυτοῦ, ἔλεγε τῷ πρώτῳ· Πόσον ὀφείλεις τῷ
κυρίῳ μου; Ὁ δὲ εἶπεν· Ἑκατὸν βάτους ἐλαίου. 6
Καὶ εἶπεν αὐτῷ· Δέξαι σου τὸ γράμμα, καὶ καθί-
σας ταχέως γράψον πεντήκοντα. Ἐπειτα ἑτέρῳ 7
εἶπε· Σὺ δὲ πόσον ὀφείλεις; Ὁ δὲ εἶπεν· Ἑκα-
τὸν κόρους σίτου. Καὶ λέγει αὐτῷ· Δέξαι σε τὸ
γράμμα, καὶ γράψον ὀγδοήκοντα. Καὶ ἐπήνεσεν 8
ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας, ὅτι φρονίμως
ἐποίησεν· ὅτι οἱ υἱοὶ τῶ αἰῶνος^ν τοῦτο φρονιμώτε-
ροι ὑπὲρ τῶν υἱῶν τῶ φωτός εἰς τὴν γενεάν τὴν ἑ-
αυτῶν εἰσι. Καὶ γὰρ ὑμῖν λέγω· Ποιήσατε ἑαυ- 9
τοῖς φίλους ἐκ τοῦ μαμωνᾶ τῆς ἀδικίας, ἵνα, ὅταν

- ἐκλίπητε, δέξωνται ὑμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς.
- 10 Ὁ πιστὸς ἐν ἐλαχίσῳ, καὶ ἐν πολλῷ πιστὸς ἐστὶ καὶ ὁ ἐν ἐλαχίσῳ ἄδικος, καὶ ἐν πολλῷ ἄδικός ἐστιν.
- 11 Εἰ ἔν ἐν τῷ ἀδίκῳ μαμωνᾷ πιστοὶ ἔκ ἐλθέτε, τὸ ἀληθινὸν τίς ὑμῖν πισεύσει; Καὶ εἰ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ πιστοὶ ἔκ ἐλθέτε, τὸ ὑμέτερον τίς ὑμῖν δώσει;
- 12 Οὐδεὶς οἰκέτης δύναται δυοὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἓνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ ἐνὸς ἀνδρέζεται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. Οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ. Ἦκουον δὲ ταῦτα πάντα καὶ οἱ φαρισαῖοι, φιλάργυροι ὑπάρχοντες· καὶ ἐξεμυκτήριζον αὐτόν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὑμεῖς ἐσε οἱ δικαιούντες ἑαυτοὺς ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων· ὁ δὲ Θεὸς γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλόν, βδέλυγμα
- 13 ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἐστίν. Ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται ἕως Ἰωάννη· ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ
- 14 εὐαγγελίζεται, καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται. Εὐκοπώτερον δὲ ἐστὶ τὸν ἔρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν,
- 15 ἢ τὸ νόμον μίαν κεραίαν πεσεῖν. Πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτῆ, καὶ γαμῶν ἑτέραν, μοιχεύει· καὶ πᾶς ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν, μοιχεύει.
- 16 Ἄνθρωπος δὲ τις ἦν πλέσιος, καὶ ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον, εὐφραινόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς.
- 17 Πτωχὸς δὲ τις ἦν ὀνόματι Λάζαρος, ὃς ἐβέβλητο πρὸς τὸν πυλῶνα αὐτῆς ἡλικιωμένος, καὶ ἐπιθυμῶν χορτασθῆναι ἀπὸ τῶν ψιχίων τῶν πιπλόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης τοῦ πλούσιου· ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες ἐρχόμενοι ἀπέλειχον τὰ ἔλκη αὐτῆς.
- 18 Ἐλθέτο δὲ

XVI. ἀποθανεῖν τὸν πτωχὸν, καὶ ἀπενεχθῆναι αὐτὸν
 ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον τοῦ Ἀβρα-
 ᾶμ. Ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ πλούσιος, καὶ ἐτάφη. Καὶ 23
 ἐν τῷ ᾧδῃ ἐπάρας τὰς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ, ὑπάρ-
 χων ἐν βασάνοις, ὁρᾷ τὸν Ἀβραάμ ἀπὸ μακρό-
 θεν, καὶ Λάзарον ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ. Καὶ αὐ- 24
 τὸς φωνήσας εἶπε· Πάτερ Ἀβραάμ, ἐλέησόν με,
 καὶ πέμψον Λάзарον, ἵνα βάψῃ τὸ ἄκρον τοῦ δακ-
 τύλου αὐτοῦ ὕδατι, καὶ καταψύξῃ τὴν γλῶσσάν
 μου· ὅτι ὀδυνῶμαι ἐν τῇ φλογὶ ταύτῃ. Εἶπε δὲ 25
 Ἀβραάμ· Τέκνον, μνήσθητι, ὅτι ἀπέλαβες τὸ
 τὰ ἀγαθὰ σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζαρος ὁμοί-
 ως τὰ κακά· νῦν δὲ ὁδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀ-
 δυνᾷσαι. Καὶ ἐπὶ πᾶσι τοῦτοις, μεταξὺ ἡμῶν καὶ 26
 ὑμῶν χάσμα μέγα ἐστὶν, ὅπως οἱ θέλοντες
 διαβῆναι ⁽¹⁾ ἐντεῦθεν πρὸς ὑμᾶς, μὴ δύνωνται,
 μὴδὲ οἱ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν. Εἶπε δέ· 27
 Ἐρωτῶ ἔν σε, πάτερ, ἵνα πέμψῃς αὐτὸν εἰς τὸν
 οἶκόν τοῦ πατρός μου· ἔχω γὰρ πέντε ἀδελφάς· 28
 ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλ-
 θωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου. Λέγει 29
 αὐτῷ Ἀβραάμ· Ἐχουσι Μωσέα καὶ τοὺς προφή-
 τας· ἀκουσάτωσαν αὐτῶν. Ὁ δὲ εἶπεν· Οὐχί, 30
 πάτερ Ἀβραάμ· ἀλλ' ἐάν τις ἀπὸ νεκρῶν πορευ-
 θῇ πρὸς αὐτοὺς, μετανοήσουσιν. Εἶπε δὲ αὐτῷ· 31
 Εἰ Μωσέως καὶ τῶν προφητῶν ἔκ ἀκούουσιν, ἔδὲ
 ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ, πειθήσονται.

XVII.

Εἶπε δὲ πρὸς τὰς μαθητάς· Ἀνένδεκτόν ἐστι
 *τῷ μὴ ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα· εἰ δὲ, δι' ἃ ἔρχε-

2 ταί. Λυσίτελεϊ αὐτῷ, εἰ μύλος ὄνικὸς περίκειται
 περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ, καὶ ῥρίπται εἰς τὴν θά-
 λασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίση ἓνα τῶν μικρῶν τού-
 3 των. Προσέχετε ἑαυτοῖς· ἐὰν ᾖ δὲ ἁμαρτή
 ᾧ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ἐπιτίμησον αὐτῷ· καὶ ἐὰν
 4 μετανόησῃ, ἄφες αὐτῷ. Καὶ ἐὰν ἐπὶ ἡμέρας ἡ-
 μέρας ⁽¹⁾ ἁμαρτή" εἰς σὲ, καὶ ἐπὶ ἡμέρας ἁμαρτή
 ἐπιστρέψῃ ἑπὶ σὲ, λέγων· Μετανοῶ· ἀφήσεις
 5 αὐτῷ. Καὶ εἶπον οἱ ἀπόστολοι τῷ Κυρίῳ· Προσ-
 6 θες ἡμῖν πίσιν. Εἶπε δὲ ὁ Κύριος· Εἰ εἴχετε
 πίσιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐλέγετε ἂν τῇ συκα-
 μίνῳ ταύτῃ· Ἐκριζώσῃ, καὶ φυτεύσῃ ἐν τῇ
 7 θαλάσσῃ· καὶ ὑπήκουσεν ἂν ὑμῖν. Τίς δὲ ἐξ ὑ-
 μῶν δοῦλον ἔχων ἀροτριῶντα ἢ ποιμαίνοντα, ὃς
 εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐρεῖ εὐθέως· Παρελθὼν
 8 ἀνάπεσαι; ἄλλ' ἔρχι ἐρεῖ αὐτῷ· Ἐτοίμασον τί
 δειπνήσω, καὶ περιζωσάμενος διακόνει μοι, ἕως
 φάγω καὶ πίω· καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι
 9 σύ; Μὴ χάριν ἔχει τῷ δούλῳ ἐκείνῳ, ὅτι ἐποίη-
 10 σε τὰ διαταχθέντα ᾧ αὐτῷ; ἢ δοκῶ. Οὕτω
 καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε πάντα τὰ διαταχθέντα
 ὑμῖν, λέγετε· Ὅτι δοῦλοι ἀχρεῖοὶ ἐσμὲν· ὅτι ὁ ὠ-
 φείλομεν ποιῆσαι, πεποιήκαμεν.

11 Καὶ ἐξῆλθετο ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν εἰς Ἱερου-
 σαλήμ, καὶ αὐτὸς διήρχετο διὰ μέσου Σαμαρείας
 12 καὶ Γαλιλαίας. Καὶ εἰσερχομένου αὐτοῦ εἰς τινα
 κώμην, ἀπήντησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἱ
 13 ἔστησαν πόρρωθεν. Καὶ αὐτοὶ ἤραν φωνήν, λέ-

XVII. γοντες· Ἰησοῦ ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς. Καὶ ἰδὼν 14
εἶπεν αὐτοῖς· Πορευθέντες ἐπιδείξατε ἑαυτὰς τοῖς
ιερεῦσι. Καὶ ἐῤῥετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτὰς, ἐκα-
θαρίσθησαν. Εἰς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπ- 15
ἐσρεψε, μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν Θεόν.
Καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τὰς πόδας αὐτοῦ, 16
εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρείτης.
Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· Οὐχὶ οἱ δέκα ἐκα- 17
θαρίσθησαν ; οἱ δὲ ἐννέα ποῦ ; Οὐχ' εὐρέσθησαν 18
ὑποσφύσαντες δοῦναί δόξαν τῷ Θεῷ, εἰ μὴ ὁ ἄλ-
λοφθῆς ἕτος ; Καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἀναστὰς πορεύε· 19
ἡ πίστις σου σέσωκέ σε.

Ἐπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν φαρισαίων, πότε ἔρ- 20
χεται ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς, καὶ
εἶπεν· Οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τῷ Θεοῦ μετὰ
παρατηρήσεως· ἡ δὲ ἔρχεται ἐν ἡμῖν· Ἰδοὺ ὧδε, ἡ, ἰδοὺ ἐκεῖ 21
ἰδοὺ γὰρ, ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν.
Εἶπε δὲ πρὸς τὰς μαθητάς· Ἐλεύσονται ἡμέρας, 22
ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν ἡμερῶν τῷ υἱοῦ τῷ ἄν-
θρώπου ἰδεῖν· καὶ ἐκ ὧδε. Καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν· 23
Ἰδοὺ ὧδε, ἡ, ἰδοὺ ἐκεῖ· μὴ ἀπέλθῃτε, μὴδὲ διώξ-
ητε. Ὡς περ γὰρ ἡ ἀστραπή, ἡ ἀστράπτουσα ἐκ 24
τῆς ὑπ' ἑβανόν, εἰς τὴν ὑπ' ἑβανόν λάμπει· ἔτως
ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐ-
τοῦ. Πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀ- 25
ποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης. Καὶ καθὼς 26
ἐῤῥετο ἐν ταῖς ἡμέραις τῷ Νῶε, ἔτως ἔσται
καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου. Ἠδῶν, 27

XVII.

ἔπινον, ἐγάμουν, ἐξεγαμίζοντο, ἄχρι ἧς ἡμέρας
 εἰσῆλθε Νῶε εἰς τὴν κιβωτόν· καὶ ἦλθεν ὁ κατα-
 28 κλυσμός, καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας. Ὅμοίως καὶ ὡς
 ἐρχέτο ἐν ταῖς ἡμέραις Λῳτ· ἴδιον, ἔπινον, ἠγό-
 29 ραζον, ἐπώλουν, ἐφύτευον, ὠκοδόμουν· ἡ δὲ ἡμέρα
 ἐξῆλθε Λῳτ ἀπὸ Σοδόμων, ἔβρεξε πῦρ καὶ θεῖον
 30 ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ ἀπώλεσεν ἅπαντας· κατὰ ταῦ-
 τα ἔσαυ ἡ ἡμέρα ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτει-
 31 ται. Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὅς ἐσαυ ἐπὶ τοῦ δώμα-
 τος, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ, μὴ καταβά-
 τω ἄραυ αὐτά· καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὁμοίως μὴ ἐ-
 32 πισρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω. Μνημονεύετε τῆς γυ-
 33 ναικὸς Λῳτ. Ὃς ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
 σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν· καὶ ὅς ἐὰν ἀπολέσῃ αὐτήν,
 34 ζωογονήσει αὐτήν. Λέγω ὑμῖν· ταύτῃ τῇ νυκτὶ
 ἔσονταί δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς· ἡ δὲ εἰς παραληφθή-
 35 σεται, καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται. Δύο ἔσονται ἀλή-
 θουσαι ἐπὶ τὸ αὐτό· ἡ δὲ μία παραληφθήσεται, καὶ
 36 ἡ ἑτέρα ἀφεθήσεται. Δύο ἔσονται ἐν τῷ ἀγρῷ·
 ὁ εἰς παραληφθήσεται, καὶ ὁ ἕτερος ἀφεθήσεται.
 37 Καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ· Πῶς, Κύριε; Ὁ
 δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ὃπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ συναχθή-
 σονται οἱ αἰετοί.

XVIII.

1 Ἐλεγε δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς, πρὸς τὸ δεῖν
 2 πάντοτε προσεύχεσθαι, καὶ μὴ ἐκκακεῖν, λέγων·
 Κριτὴς τις ἦν ἐν τινὶ πόλει τὸν Θεὸν μὴ φοβέμε-
 3 νος, καὶ ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενον. Χήρα δὲ
 ἦν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ· καὶ ἤρχετο πρὸς αὐ-

XVIII. τὸν, λέγουσα· Ἐκδίκησόν με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου
 μου. Καὶ ἐκ ἡθέλησεν ἐπὶ χρόνον. Μετὰ δὲ 4
 ταῦτα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ· Εἰ καὶ τὸν Θεὸν ἐφοβῆμαι,
 καὶ ἄνθρωπον ἐκ ἐντρέπομαι, διάγε τὸ παρέχειν 5
 μοι κόπον τὴν χήραν ταύτην, ἐκδικήσω αὐτήν· ἵνα
 μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη ὑπωπιάζῃ με. Εἶπε δὲ ὁ 6
 Κύριος· Ἀκούσατε, τί ὁ κριτὴς τῆς ἀδικίας λέγει.
 Ὁ δὲ Θεὸς ἐμὴ ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν τῶν ἐκ- 7
 λεκλῶν αὐτῷ, τῶν βοώντων πρὸς αὐτὸν ἡμέρας καὶ
 νυκτὸς, καὶ μακροθυμῶν ἐπ' αὐτοῖς· Ἐγὼ ὑμῖν, 8
 ὅτι ποιήσῃ τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν ἐν τάχει. Πλὴν
 ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἄρα εὐρήσῃ τὴν πίσιν
 ἐπὶ τῆς γῆς·

Εἶπε δὲ καὶ πρὸς τινὰς τοὺς πεποιθότας ἐφ' 9
 ἑαυτοῖς ὅτι εἰσὶ δίκαιοι, καὶ ἐξουθενήσας τὰς λοι-
 πούς, τὴν παραβολὴν ταύτην· Ἄνθρωποι δύο ἀν- 10
 ἔβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι· ὁ εἷς φαρισαῖ-
 ος, καὶ ὁ ἕτερος[Ⓢ] τελώνης. Ὁ φαρισαῖος σταθεῖς 11
 πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα προσήχετο· Ὁ Θεός, εὐχα-
 ριστῶ σοι, ὅτι ἐκ εἰμὶ ὥσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώ-
 πων, ἄρπαγες, ἄδικοι, μοιχοὶ, ἢ καὶ ὡς ἕτος ὁ τε-
 λώνης. Νηστεύω δις τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατῶ 12
 πάντα ὅσα κτῶμαι. Καὶ ὁ τελώνης μακρόθεν 13
 ἕως ἐκ ἡθέλεν εἰδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν ἑ-
 ρανὸν ἐπαῖραι· ἀλλ' ἔτυπεν εἰς τὸ στήθος[Ⓢ] αὐτοῦ,
 λέγων· Ὁ Θεός, ἰλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ.
 Λέγω ὑμῖν, κατέβη ἕτερος[Ⓢ] δεδικαιωμένος[Ⓢ] εἰς τὸν 14

εἶκον αὐτοῦ, ἡ * γὰρ^ε ἐκεῖνος· ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν
ἑαυτὸν, ταπεινωθήσεται· ὁ δὲ ταπεινῶν ἑαυτὸν,
ὑψωθήσεται.

XVIII.

- 15 Προσέφερον δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη, ἵνα αὐτῶν
ἅπληται· ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς.
16 Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος αὐτὰ, εἶπεν· Ἄφ-
ετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρὸς με, καὶ μὴ κωλύετε
αὐτά· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ.
17 Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅς ἐάν μὴ δέξηται τὴν βασιλεί-
αν τοῦ Θεοῦ ὡς παιδίον, ἐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.
- 18 Καὶ ἐπληρώτησέ τις αὐτὸν ἄρχων, λέγων· Δι-
δάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρο-
19 νομήσω; Εἶπε δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Τί με λέγεις
20 ἀγαθόν; ὁδεῖς ἀγαθός, εἰ μὴ εἷς, ὁ Θεός. Τὰς
ἐντολάς οἶδας· Μὴ μοιχεύσης· Μὴ φονεύσης· Μὴ
κλέψης· Μὴ ψευδομαρτυρήσης· Τίμα τὸν πατέ-
21 ρα σου, καὶ τὴν μητέρα^τ σου^ε. Ὁ δὲ εἶπε· Ταῦ-
22 τα πάντα ἐφυλαξάμην ἐκ νεότητός μου. Ἀκέ-
σας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν αὐτῷ· Ἔτι ἔν σοι
λείπει· πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον καὶ διάδος πτω-
χοῖς, καὶ ἔξεις θησαυρὸν ἐν οὐρανῷ· καὶ δεῦρο, ἀ-
23 κολέθει μοι. Ὁ δὲ ἀκούσας ταῦτα, περίλυπος
24 ἐγένετο· ἦν γὰρ πλούσιος σφόδρα. Ἰδὼν δὲ αὐ-
τὸν ὁ Ἰησοῦς περίλυπον ἡρόμηνον, εἶπε· Πῶς δυσ-
κόλως οἱ τὰ χρήματα ἔχοντες εἰσελεύσονται εἰς
25 τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Εὐκοπώτερον γὰρ ἐστὶ,
κάμηλον διὰ τρυμαλιᾶς⁽¹⁾ ῥαφίδος¹ εἰσελθεῖν, ἢ

¹ βελόνης

XVIII. πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν.
 Εἶπον δὲ οἱ ἀκούσαντες· Καὶ τίς δύναται σωθῆ- 26
 ναι; Ὁ δὲ εἶπε· Τὰ ἀδύνατα παρὰ ἀνθρώποις, 27
 δυνατά ἐσι παρὰ τῷ Θεῷ. Εἶπε δὲ ὁ Πέτρος· 28
 Ἰδοὺ, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα, καὶ ἠκολουθήσαμεν
 σοι. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι 29
 ἕδεις ἐσιν, ὃς ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ γονεῖς, ἢ ἀδελφούς,
 ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἕνεκεν τῆς βασιλείας τοῦ Θε-
 οῦ, ὃς ἐ μὴ ἀπολάβῃ πολλαπλάσιον ἐν τῷ 30
 καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζῶν
 αἰώνιον.

Παραλαβὼν δὲ τοὺς δώδεκα, εἶπε πρὸς αὐτούς· 31
 Ἰδοὺ, ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, καὶ τελεσθήσε-
 ται πάντα τὰ γεγραμμένα διὰ τῶν προφητῶν τῷ
 υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου. Παραδοθήσεται γὰρ τοῖς ἔθ- 32
 νεσι, καὶ ἐμπαιχθήσεται, καὶ ὑβριθήσεται, καὶ ἐμ-
 πλυθήσεται· καὶ μασιγώσαντες ἀποκτενοῦσιν αὐ- 33
 τόν· καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναστήσει. Καὶ αὐ- 34
 τοὶ ἐδὲν τούτων συνῆκαν· καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο
 κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ
 λεγόμενα.

Ἐγγύετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίξειν αὐτὸν εἰς Ἱεριχὺν, 35
 τυφλὸς τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν προσαιτῶν.
 Ἀκούσας δὲ ὄχλου διαπορευομένου, ἐπυνθάνετο, 36
 τί εἴη τοῦτο. Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ, ὅτι Ἰησοῦς 37
 ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται. Καὶ ἐβόησε, λέγων· 38
 Ἰησὺ, υἱὲ Δαβὶδ, ἐλέησόν με. Καὶ οἱ προάγοντες 39

ἐπετίμων αὐτῷ, ἵνα σιωπήσῃ· αὐτὸς δὲ πολλῶν
 40 μᾶλλον ἔκραζεν· Τίς Δαβὶδ, ἐλέησόν με. Στα-
 θεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς, ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς
 αὐτόν. Ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ, ἐπηρώτησεν αὐτόν,
 41 λέγων· Τί σοι θέλεις ποιήσω ; Ὁ δὲ εἶπε· Κύ-
 42 ριε, ἵνα ἀναβλέψω. Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ·
 43 Ἀνάβλεψον· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε. Καὶ πα-
 ραχρῆμα ἀνέβλεψε, καὶ ἠκολούθει αὐτῷ, δοξάζων
 τὸν Θεόν· καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν, ἔδωκεν αἶνον τῷ
 Θεῷ.

XVIII.

1, 2 Καὶ εἰσελθὼν διήρχετο τὴν Ἱεριχώ. Καὶ ἰδὲ,
 ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενος Ζακχαῖος· καὶ αὐτὸς ἦν
 3 ἀρχιτελώνης, καὶ ἄτος ἦν πλούσιος. Καὶ ἐζήτη-
 ῖν τὸν Ἰησοῦν, τίς ἐστὶ, καὶ ἐκ ἡδύνατο ἀπὸ τοῦ
 4 ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ μικρὸς ἦν. Καὶ προδραμὼν
 ἔμπροσθεν, ἀνέβη ἐπὶ συκομορέαν, ἵνα ἴδῃ αὐτόν·
 5 ὅτι δι' ἐκεῖνης ἡμελλε διέρχεσθαι. Καὶ ὡς ἤλ-
 θεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας ὁ Ἰησοῦς εἶδεν αὐ-
 τόν, καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν· Ζακχαῖε, σπεύσας κα-
 τὰβῆθι· σήμερον γὰρ ἐν τῷ οἴκῳ σου δεῖ με μεί-
 6 ναι. Καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ ὑπεδέξατο αὐτόν
 7 χαίρων. Καὶ ἰδόντες ἅπαντες διεγόγγυζον, λέ-
 γοντες· Ὅτι παρὰ ἁμαρτωλῶ ἀνδρὶ εἰσῆλθε κα-
 8 ταλῦσαι. Σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος εἶπε πρὸς τὸν
 Κύριον· Ἰδὲ, τὰ ἡμίση τῶν ὑπαρχόντων μου, Κύ-
 ριε, δίδωμι τοῖς πτωχοῖς· καὶ εἴ τινός τι ἐσυκο-
 9 φάντησα, ἀποδίδωμι τετραπλῆν. Εἶπε δὲ πρὸς

XIX.

ΧΙΧ. αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ
τούτῳ ἐγγέμετο· καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ
ἐσιν. Ἦλθε γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι 10
καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλός.

Ἀκρόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα, προδείς εἶπε πα- 11
ραβολὴν, διὰ τὸ ἐγγὺς αὐτὸν εἶναι Ἱερουσαλὴμ,
καὶ δοκεῖν αὐτοῖς, ὅτι παραχρῆμα μέλλει ἡ βασι-
λεία τοῦ Θεοῦ ἀναφαίνεσθαι. Εἶπεν ἔν· Ἀνθρῶ- 12
πὸς τις εὐγμῆς ἐπορεύθη εἰς χώραν μακράν, λα-
βεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν, καὶ ὑποσρέψαι. Καλέσας 13
δὲ δέκα δούλους ἑαυτῷ, ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα μνᾶς,
καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· Πραγματεύσαθε ⁽¹⁾ ἕως" 14
ἔρχομαι. Οἱ δὲ πολῖται αὐτοῦ ἐμίσουν αὐτὸν, καὶ
ἀπέστειλαν πρεσβείαν ὀπίσω αὐτοῦ, λέγοντες· Οὐ
θέλομεν τοῦτον βασιλεῦσαι ἐφ' ἡμᾶς. Καὶ ἐγέ- 15
νετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν αὐτὸν λαβόντα τὴν βασι-
λείαν, καὶ εἶπε φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δούλους τού-
τους, οἷς ἔδωκε τὸ ἀργύριον· ἵνα γνῶ, τίς τί διε-
πραγματεύσατο. Παρεγγέμετο δὲ ὁ πρῶτος, λέ- 16
γων· Κύριε, ἡ μνᾶ σου προσειργάσατο δέκα
μνᾶς. Καὶ εἶπεν αὐτῷ· Εὖ, ἀγαθὲ δοῦλε· ὅτι 17
ἐν ἐλαχίσῳ πιστὸς ἐγμῆς, ἴδι ἐξ σίαν ἔχων ἐπ-
άνω δέκα πόλεων. Καὶ ἦλθεν ὁ δεύτερος, λέ- 18
γων· Κύριε, ἡ μνᾶ σου ἐποίησε πέντε μνᾶς. Εἶ- 19
πε δὲ καὶ τούτῳ· Καὶ σὺ γίνου ἐπάνω πέντε πόλε-
ων. Καὶ ἕτερος ἦλθε, λέγων· Κύριε, ἰδοὺ ἡ μνᾶ 20
σου, ἣν εἶχον ἀποκειμένη ἐν σουδαρίῳ. Ἐφοβέ- 21

μὴν γὰρ σε, ὅτι ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἶ· αἶρεις δ' ἐκ
 22 ἔθνηκας, καὶ θηρίσεις ὃ ἐκ ἔσπειρας. Λέγει ᾧ δὲ
 αὐτῷ· Ἐκ τοῦ σόματός σε κρινῶ σε, πονηρὲ δὲ-
 λε· ἦδεις, ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστηρὸς εἰμι, αἶρων
 23 ὃ ἐκ ἔθνηκα, καὶ θηρίζων ὃ ἐκ ἔσπειρα· καὶ διατί
 ἐκ ἔδωκας τὸ ἀργύριόν μου ἐπὶ τὴν τράπεζαν,
 24 καὶ ἐγὼ ἐλθὼν σὺν τόκῳ ἂν ἔπραξα αὐτό; Καὶ
 τοῖς παρεσῶσιν εἶπεν· Ἄρατε ἀπ' αὐτῆς τὴν μνᾶν,
 25 καὶ δότε τῷ τὰς δέκα μνᾶς ἔχοντι. Καὶ εἶπον αὐ-
 26 τῷ· Κύριε, ἔχει δέκα μνᾶς. Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι
 παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται ἀπὸ τοῦ μὴ ἔχον-
 27 τος, καὶ ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. Πλὴν τὲς
 ἐχθρούς μου ἐκείνους, τοὺς μὴ θελήσαντάς με
 βασιλεῦσαι ἐπ' αὐτοὺς, ἀγάγετε ὧδε, καὶ κατα-
 28 σφάζετε ἔμπροσθέν μου. Καὶ εἰπὼν ταῦτα, ἐπο-
 ρεύετο ἔμπροσθεν, ἀναβαίνων εἰς Ἱεροσόλυμα.
 29 Καὶ ἐβλήετο, ὡς ἤγγισεν εἰς Βηθθαγὰ καὶ Βηθα-
 νίαν, πρὸς τὸ ὄρος τὸ καλέμβρον Ἑλαιῶν, ἀπέσει-
 30 λε δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, εἰπὼν· Ὑπάγετε εἰς
 τὴν κατέναντι κώμην· ἐν ᾗ εἰσπορευόμενοι εὐρήσετε
 πῶλον δεδεμμένον, ἐφ' ὃν ἔδεις πώποτε ἀνθρώπων
 31 ἐκάθισε· λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε. Καὶ ἐάν τις
 ὑμᾶς ἐρωτᾷ· Διατί λύετε; ἔτως ἐρεῖτε αὐτῷ·
 32 Ὅτι ὁ Κύριος αὐτοῦ χρεῖαν ἔχει. Ἀπελθόντες
 δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι εὗρον, καθὼς εἶπεν αὐτοῖς.
 33 Λυόντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον, εἶπον οἱ κύριοι αὐ-
 34 τοῦ πρὸς αὐτούς· Τί λύετε τὸν πῶλον; Οἱ δὲ εἶ-
 35 πον· Ὁ Κύριος αὐτοῦ χρεῖαν ἔχει. Καὶ ἤγαγον

XIX.

αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν· καὶ ἐπιρρίψαντες ἑαυτῶν
 τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον, ἐπεβίβασαν τὸν Ἰησοῦν.
 Πορευομένη δὲ αὐτοῦ, ὑπεσρώννυον τὰ ἱμάτια αὐ- 36
 τῶν ἐν τῇ ὁδῷ. Ἐγγίζοντος δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς 37
 τῇ καταβάσει τοῦ ὄρους τῶν Ἑλαιῶν, ἤρξαντο ἅ-
 παν τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν
 τὸν Θεὸν φωνῇ μεγάλῃ, περὶ πασῶν ὧν εἶδον δυ-
 νάμεων, λέγοντες· Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος βα- 38
 σιλεὺς ἐν ὀνόματι Κυρίου· εἰρήνῃ ἐν ἑρανῶ, καὶ
 δόξα ἐν ὑψίστοις. Καὶ τινες τῶν φαρισαίων ἀπὸ 39
 τοῦ ὄχλου εἶπον πρὸς αὐτόν· Διδάσκαλε, ἐπιτί-
 μησον τοῖς μαθηταῖς σου. Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν 40
 αὐτοῖς· Λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐὰν ἔτοι σιωπήσωσιν, οἱ
 λίθοι κεκράξονταί. Καὶ ὡς ἠγγίσειεν, ἰδὼν τὴν 41
 πόλιν, ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτῇ, λέγων· Ὅτι εἰ ἔγνως 42
 καὶ σὺ, καί γε ἐν τῇ ἡμέρᾳ σου ταύτῃ, τὰ πρὸς εἰ-
 ρήνῃν σε· νῦν δὲ ἐκρύβη ἀπὸ ὀφθαλμῶν σε. Ὅτι 43
 ἤξουσιν ἡμέραι ἐπὶ σε, καὶ περιβαλῶσιν οἱ ἐχθροὶ
 σου χάρακά σοι, καὶ περικυκλώσουσί σε, καὶ συν-
 ἔξουσί σε πάντοθεν· καὶ ἐδαφιοῦσί σε καὶ τὰ τέκ- 44
 να σου ἐν σοί· καὶ ἔκ ἀφήσουσιν ἐν σοὶ λίθον ἐπὶ
 λίθῳ· ἀνθ' ὧν ἔκ ἔγνως τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκο-
 πῆς σου. Καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερόν, ἤρξατο ἐκ- 45
 βάλλειν τοὺς πωλῆντας ἑν αὐτῷ καὶ ἀγοράζον-
 τας, λέγων αὐτοῖς· Γέγραπται· Ὁ οἶκός μου 46
 οἶκος προσευχῆς ἔστιν· ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε
 σπήλαιον ληστῶν. Καὶ ἦν διδάσκων τὸ κατ' ἡμέ- 47
 ραν ἐν τῷ ἱερῷ· οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμμα-

48 τεῖς ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι, καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ
λαοῦ. Καὶ ἔχ' εὗρισκον, τὸ, τί ποιήσωσιν· ὁ
λαὸς γὰρ ἅπας ἐξεκρέματο αὐτὸν ἀκούων.

XIX.

- 1 Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, διδά-
σκοντος αὐτοῦ τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ εὐαγγελι-
ζομένου, ἐπέσκησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς
2 σὺν τοῖς πρεσβυτέροις, καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν, λέ-
γοντες· Εἰπὲ ἡμῖν, ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιεῖς,
3 ἢ τίς ἐστὶν ὁ δὲς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην; Ἀπο-
κριθεὶς δὲ εἶπε πρὸς αὐτούς· Ἐρωτήσω ὑμᾶς καὶ
4 γὰρ ἓνα λόγον, καὶ εἵπατέ μοι. Τὸ βάπτισμα Ἰω-
5 ἄννου ἐξ ὕδατος ἢ, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; Οἱ δὲ συν-
ελογίσαντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες· Ὅτι ἐὰν εἴ-
πωμεν· ἐξ ὕδατος, ἔρεῖ· Διατί ἔν' ἔκ' ἐπιστεύσατε
6 αὐτῷ; ἐὰν δὲ εἴπωμεν· ἐξ ἀνθρώπων· πᾶς ὁ
λαὸς καταλιθάσει ἡμᾶς· πεπεισμένον γάρ ἐστιν,
7 Ἰωάννην προφήτην εἶναι. Καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ
8 εἰδέναι πόθεν. Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐδὲ
ἐγὼ λέγω ὑμῖν, ἐν ποίᾳ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.
9 Ἦρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν
ταύτην· Ἄνθρωπός τις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα,
καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς· καὶ ἀπεδήμησε χρόνης
10 ἱκανούς. Καὶ ἐν καιρῷ ἀπέστειλε πρὸς τὰς γεωρ-
γούς δοῦλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τῷ ἀμπελῶνι
δῶσιν αὐτῷ· οἱ δὲ γεωργοὶ, δείσαντες αὐτὸν, ἐξ-
11 ἀπέστειλαν κενόν. Καὶ προσέθετο πέμψαι ἕτερον
δοῦλον· οἱ δὲ κακῆϊνον δείσαντες καὶ ἀτιμάσαντες
12 ἐξάπέστειλαν κενόν. Καὶ προσέθετο πέμψαι τρί-

XX.

XX. τον· οἱ δὲ καὶ τοῦτον τραυματίσαντες ἐξέβαλον.
 Εἶπε δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶν· Τί ποιήσω ; 13
 πέμψω τὸν υἱόν μου τὸν ἀγαπητόν· ἴσως τοῦτον
 ἰδόντες ἐντραπήσονται. Ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ 14
 γεωργοὶ, διελογίζοντο πρὸς ἑαυτοὺς, λέγοντες·
 Οὗτός ἐστιν ὁ κληρονόμος· δεῦτε, ἀποκτείνωμεν
 αὐτόν, ἵνα ἡμῶν γῆνηται ἡ κληρονομία. Καὶ ἐκ- 15
 βαλόντες αὐτὸν ἔξω τῆ ἀμπελῶνος, ἀπέκτειναν.
 Τί ἂν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος ;
 Ἐλεύσεια καὶ ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τέτους, καὶ 16
 δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. Ἀκούσαντες δὲ εἶ-
 πον· Μὴ γῆροίτο. Ὁ δὲ, ἐμβλέψας αὐτοῖς, εἶπε· 17
 Τί ἂν ἐστὶ τὸ γεγραμμένον τοῦτο· Λίθον, ὃν ἀπε-
 δοκίμασαν οἱ οἰκοδομῆντες, ὅτος ἐγῆθη εἰς κε-
 φαλήν γωνίας ; Πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ' ἐκείνον τὸν λί- 18
 θον, συνθλασθήσεται· ἐφ' ὃν δ' ἂν πέσῃ, λιχμή-
 σει αὐτόν. Καὶ ἐζήτησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ 19
 γραμματεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτόν τὰς χεῖρας ἐν
 αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, καὶ ἐφοβήθησαν τὸν λαόν· ἔγνωσαν
 γὰρ, ὅτι πρὸς αὐτὰς τὴν παραβολὴν ταύτην εἶπε.
 Καὶ παρατηρήσαντες ἀπέσειλαν ἐγκαθέτους, ὑ- 20
 ποκρινομένους ἑαυτὰς δικαίους εἶναι, ἵνα ἐπιλάβων-
 ται αὐτὸν λόγῳ, εἰς τὸ παραδοῦναι αὐτόν τῇ ἀρχῇ
 καὶ τῇ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνος· Καὶ ἐπηρεώτησαν 21
 αὐτόν, λέγοντες· Διδάσκαλε, οἶδαμεν, ὅτι ὁρθῶς
 λέγεις καὶ διδάσκεις, καὶ ἂν λαμβάνεις πρόσωπον,
 ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ Θεοῦ διδά-
 σκεις· ἔξῃσιν ἡμῖν Καίσαρι φόρον δοῦναι, ἢ ὄχι ; 22
 Κατανοήσας δὲ αὐτῶν τὴν πανουργίαν, εἶπεν πρὸς 23

- 24 αὐτούς· Ἐτί με πειράζετε ; ^ε (1) ἐπιδείξατέ" μοι
 δηνάριον· τίνος ἔχει εἰκόνα καὶ ἐπιγραφὴν ; Ἀπο-
 25 κριζέοντες δὲ εἶπον· Καίσαρ. Ὁ δὲ εἶπεν αὐ-
 τοῖς· Ἀπόδοτε τοίνυν τὰ Καίσαρος Καίσαρι, καὶ
 26 τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ. Καὶ ἐκ ἰχυσαν ἐπιλαβέσ-
 θαι αὐτοῦ ῥήματ^ς ἐναντίον τῆ λαοῦ· καὶ θαυμά-
 27 σαντες ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει αὐτῆ, ἐσίγησαν. Προσ-
 ελθόντες δὲ τινες τῶν Σαδδουκαίων, οἱ ἀντιλέγον-
 28 τες ἀνάσασιν μὴ εἶναι, ἐπηρώτησαν αὐτόν, λέ-
 γοντες· Διδάσκαλε, Μωσῆς ἔγραψεν ἡμῖν· Ἐάν
 τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ ἔχων γυναῖκα, καὶ ἕτος
 ἄτεκνος ἀποθάνῃ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν
 γυναῖκα, καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐ-
 29 τοῦ. Ἐπὶ αὖ ἔν ἀδελφοὶ ἦσαν· καὶ ὁ πρῶτ^ς λα-
 30 βὼν γυναῖκα, ἀπέθανεν ἄτεκνος. Καὶ ἔλαβεν ὁ
 δεῦτερος τὴν γυναῖκα, καὶ ἕτος ἀπέθανεν ἄτεκνος.
 31 Καὶ ὁ τρίτος ἔλαβεν αὐτήν· ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἐπ-
 32 τὰ, καὶ ἔβ' κατέλιπον τέκνα, καὶ ἀπέθανον. Ὑπε-
 33 ρον δὲ πάντων ἀπέθανε καὶ ἡ γυνή. Ἐν τῇ ἔν
 ἀναστάσει, τίνος αὐτῶν γίνεται γυνή ; οἱ γὰρ ἐπ-
 34 τὰ ἔχον αὐτὴν γυναῖκα. Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν
 αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶν^ς τούτου γα-
 35 μοῦσι καὶ ἐγκαμίσκονται· οἱ δὲ καταξιωθέντες τῆ
 αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν, καὶ τῆς ἀναστάσεως τῆς ἐκ
 36 νεκρῶν, ἔτε γαμοῦσιν, ἔτε ἐγκαμίσκονται. Οὔτε
 γὰρ ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται· ἰσάγγελοι γὰρ εἰσι,
 καὶ υἱοὶ εἰσι τοῦ Θεοῦ, τῆς ἀναστάσεως υἱοὶ ὄντες.
 37 Ὅτι δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροί, καὶ Μωσῆς ἐμήνυσεν

XX.

1 δείξατέ

XX. ἐπὶ τῆς βάρου, ὡς λέγει Κύριον τὸν Θεὸν Ἀβρα-
 ἂμ, καὶ τὸν Θεὸν Ἰσαὰκ, καὶ τὸν Θεὸν Ἰακώβ.
 Θεὸς δὲ ἐκ ἑστὶ νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων· πάντες γὰρ 38
 αὐτῷ ζῶσιν. Ἀποκριθέντες δὲ τινες τῶν γραμ- 39
 ματέων, εἶπον· Διδάσκαλε, καλῶς εἶπας. Οὐκ 40
 ἔτι δὲ ἐτόλμων ἐπερωτᾶν αὐτὸν ἕδεν. Εἶπε δὲ 41
 πρὸς αὐτούς· Πῶς λέγουσι τὸν Χριστὸν υἱὸν Δα-
 βὶδ εἶναι; Καὶ αὐτὸς Δαβὶδ λέγει ἐν βίβλῳ Ψαλ- 42
 μῶν· Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου· Κάθου ἐκ
 δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπό- 43
 διον τῶν ποδῶν σου. Δαβὶδ ἔν Κύριον αὐτὸν κα- 44
 λεῖ, καὶ πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστίν; Ἀκρόντ' δὲ παν- 45
 τὸς τοῦ λαοῦ, εἶπε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Προσέ- 46
 χετε ἀπὸ τῶν γραμματέων, τῶν θελόντων περι-
 πατεῖν ἐν σολαῖς, καὶ φιλοῦντων ἀσπασμὸς ἐν
 ταῖς ἀγοραῖς, καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συνα-
 γωγαῖς, καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις· οἱ καὶ 47
 ἐδίδουσι τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει μα-
 κρὰ προσεύχοντα· ἔτοι λήψοντα περισσότερον
 κρίμα.

XXI. Ἀναβλέψας δὲ εἶδε τοὺς βάλλοντας τὰ δῶρα 1
 αὐτῶν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον πλουσίους. Εἶδε δὲ 2
 καὶ τινα χήραν πενιχρὰν βάλλουσαν ἐκεῖ δύο λε-
 πτά. Καὶ εἶπεν· Ἀληθῶς λέγω ὑμῖν, ὅτι ἡ χή- 3
 ρα ἢ πτωχὴ αὕτη πλεῖον πάντων ἔβαλεν. Ἀ- 4
 παντες γὰρ οὗτοι ἐκ τοῦ περισσεύοντ' αὐτοῖς
 ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ· αὕτη δὲ ἐκ τοῦ

ὑπερήματ' αὐτῆς ἅπαντα τὸν βίον, ὃν εἶχεν,
ἔβαλε.

XXI.

- 5 Καί τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις
6 καλοῖς καὶ ἀναθήμασι κεκόσμηται, εἶπε· Ταῦτα
ἀ θεωρεῖτε, ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷς ἐκ ἀφεθή-
7 σεται λίθος ἐπὶ λίθῳ, ὃς ἐ καταλυθήσεται. Ἐπ-
ηρώτησαν δὲ αὐτὸν, λέγοντες· Διδάσκαλε, πότε
ἐν ταῦτα ἔσται, καὶ τί τὸ σημεῖον, ὅταν μέλλῃ ταῦ-
8 τα γίνεσθαι; Ὁ δὲ εἶπε· Βλέπετε, μὴ πλανηθῇ-
τε. Πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου,
λέγοντες· Ὅτι ἐγὼ εἰμι, καὶ ὁ καιρὸς ἤγγικε.
9 Μὴ ἐν πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν. Ὅταν δὲ ἀκού-
σητε πολέμους καὶ ἀκατασασίας, μὴ πτοηθῆτε·
δεῖ γὰρ ταῦτα γίνεσθαι πρῶτον· ἀλλ' ἐκ εὐθέως
10 τὸ τέλος. Τότε ἔλεγω αὐτοῖς· Ἐγερθήσεται
11 ἔθνη ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν· σει-
σμοὶ τε μεγάλοι κατὰ τόπους, καὶ λιμοὶ, καὶ λοιμοὶ
ἔσονται· φόβητρά τε καὶ σημεῖα ἀπ' οὐρανοῦ με-
12 γάλα ἔσται. Πρὸ δὲ τούτων ⁽¹⁾ ἁπάντων ἐπι- ¹ πάντων
βαλοῦσιν ἐφ' ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ διώξου-
σι, παραδίδόντες εἰς συναγωγὰς καὶ φυλακὰς, ἀ-
γομῆρας ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας, ἕνεκεν τῷ ὀνό-
13 ματός μου. Ἀποβήσεται δὲ ὑμῖν εἰς μαρτύριον.
14 Θέδε ἐν εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν μὴ προμελετᾶν
15 ἀπολογηθῆναι. Ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν σῶμα καὶ
σοφίαν, ἣ ἐ δυνήσονται ἀντιπεῖν ⁽²⁾ ἡδὲ ² ἢ
16 ναί πάντες οἱ ἀντικείμενοι ὑμῖν. Παραδοθήσεσθε
δὲ καὶ ὑπὸ γονέων, καὶ ἀδελφῶν, καὶ συγγενῶν, καὶ φί-

XXI.

λων· καὶ θανατώσουσιν ἐξ ὑμῶν. Καὶ ἔσεδε μι- 17
 σούμφοι ὑπὸ πάντων διὰ τὸ ὄνομά μου. Καὶ θρῖξ 18
 ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν ἢ μὴ ἀπόληται. Ἐν τῇ 19
 ὑπομονῇ ὑμῶν κλήσαδε τὰς ψυχὰς ὑμῶν. Ὅταν 20
 δὲ ἴδῃτε κυκλουμένην ὑπὸ στρατοπέδων τὴν Ἱερου-
 σαλήμ, τότε γινώτε, ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐ-
 τῆς. Τότε οἱ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ, φευγέτωσαν εἰς τὰ 21
 ὄρη· καὶ οἱ ἐν μέσῳ αὐτῆς, ἐκχωρείτωσαν· καὶ οἱ
 ἐν ταῖς χώραις, μὴ εἰσερχέδωσαν εἰς αὐτήν.
¹ πλεσθῆναι Ὅτι ἡμέρα ἐκδικήσεως αὐταὶ εἰσι, τοῦ ⁽¹⁾ πλη- 22
 ρωθῆναι" πάντα τὰ γεγραμμένα. Οὐαὶ δὲ ταῖς 23
 ἐν γαστρὶ ἐχέουσιν καὶ ταῖς θηλαζούσαις ἐν ἐκείναις
 ταῖς ἡμέραις· ἔσται γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς
 γῆς, καὶ ὄργη ἐν τῷ λαῷ τούτῳ· καὶ πεσόνται 24
 σώματι μαχαίρας, καὶ αἰχμαλωτιδύσονται εἰς
 πάντα τὰ ἔθνη· καὶ Ἱερουσαλήμ ἔσται πατουμένη
 ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι πληρωθῶσι καιροὶ ἐθνῶν. Καὶ 25
 ἔσται σημεῖα ἐν ἡλίῳ καὶ σελήνῃ καὶ ἄστροις, καὶ ἐπὶ
² ἤχως τῆς γῆς συνοχὴ ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ, ⁽²⁾ ἡχέσεως" θα-
 λάσσης καὶ σάλου· ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ 26
 φόβου καὶ προσδοκίας τῶν ἐπερχομένων τῇ οἰκου-
 μῇ· αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν ἐρανῶν σαλευθήσονται.
 Καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρ- 27
 χόμενον ἐν νεφέλῃ, μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολ-
 λῆς. Ἀρχομένων δὲ τούτων γίνεσθαι, ἀνακύψα- 28
 τε, καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν· διότι ἐγγίξει
 ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν. Καὶ εἶπε παραβολὴν αὐ- 29
 τοῖς· Ἰδετε τὴν συκῆν καὶ πάντα τὰ δένδρα· ὅταν 30
 προβάλωσιν ἤδη, βλέποντες ἀφ' ἑαυτῶν γινώ-

31 σκελε, ὅτι ἤδη ἐγγὺς τὸ θέρους ἐσίν. Οὕτω καὶ ὑ-
 μεῖς, ὅταν ἴδῃτε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε, ὅτι
 32 ἐγγὺς ἐσίν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ἀμὴν λέγω
 ὑμῖν, ὅτι ἢ μὴ παρέλθῃ ἡ ἡμέρα αὕτη, ἕως ἂν
 33 πάντα ῥῆγται. Ὁ ἔρανος καὶ ἡ γῆ παρελεύσον-
 34 ται, οἱ δὲ λόγοι μου ἢ μὴ παρέλθωσι. Προσέ-
 χετε δὲ ἑαυτοῖς, μήποτε ⁽¹⁾ βαρυνθῶσιν ὑμῶν ¹ βαρυνθῶσιν
 αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλῃ, καὶ μέσθῃ, καὶ μερίμναις
 βιωτικαῖς, καὶ αἰφνιδίᾳ ἐφ' ὑμᾶς ἐπιστῇ ἡ ἡμέρα
 35 ἐκείνη. Ὡς παγίς γὰρ ἐπελεύσεται ἐπὶ πάντας
 τοὺς κατηρόμενους ἐπὶ πρὸς ὥπον πάσης τῆς γῆς.
 36 Ἀγρυπνεῖτε ἅν ἐν παντὶ καιρῷ, δεόμενοι, ἵνα κα-
 αξιωθῆτε ἐκφυγεῖν ταῦτα πάντα τὰ μέλλοντα
 γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀν-
 θρώπου.

XXI.

37 Ἦν δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων· τὰς δὲ
 νύκτας ἐξερχόμενος ὑπνίσκετο εἰς τὸ ὄρος τὸ καλὸν
 38 μῆρον Ἐλαιῶν. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὠρθριζε πρὸς
 1 αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ. Ἦγγιζε δὲ ἡ
 2 ἑορτὴ τῶν ἀζύμων, ἡ λεγομένη πάχα. Καὶ ἐζή-
 τουν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, τὸ, πῶς ἀν-
 3 ἔλωσιν αὐτόν· ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν. Εἰσῆλθε
 δὲ ὁ Σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν ἐπικαλούμενον
 Ἰσκαριώτην, ὄντα ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα.
 4 Καὶ ἀπελθὼν συνελάλησε τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς
 5 στρατηγοῖς, τὸ, πῶς αὐτὸν παραδῶ αὐτοῖς. Καὶ
 ἐχάρησαν· καὶ συνέθεντο αὐτῷ ἀργύριον δοῦναι.

XXII.

XXII. Καὶ ἐξωμολόγησε· καὶ ἐζητεί εὐκαιρίαν τοῦ παρα- 6
δοῦναι αὐτὸν αὐτοῖς ἄτερ ὄχλου.

Ἦλθε δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ἐν ᾗ ἔδει θύ- 7
εσθαι τὸ πάχα. Καὶ ἀπέστειλε Πέτρον καὶ Ἰωάν- 8
νην, εἰπών· Πορευθέντες ἐτοιμάσατε ἡμῖν τὸ πά-
χα, ἵνα φάγωμῃ. Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Ποῦ θέ- 9
λεις ἐτοιμάσωμεν; Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἴδοὺ, εἰς- 10
ελθόντων ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν, συναντήσῃ ὑμῖν
ἄνθρωπος Ⓢ κεράμιον ὕδατος βασάζων· ἀκολουθή-
σατε αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν, ὃ εἰσπορεύεται. Καὶ 11
ἔρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότῃ τῆς οἰκίας· Λέγει σοι ὁ δι-
δάσκαλος· Πᾶσι τὸ κατάλυμα, ὅπου τὸ πάχα
μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; καὶ κεῖν Ⓢ ὑμῖν 12
δείξει ⁽¹⁾ ἀνώγειον" μέγα ἐσθωμῶν· ἐκεῖ ἐτοιμά-
σατε. Ἀπελθόντες δὲ εὗρον καθὼς εἶρηκεν αὐ- 13
τοῖς· καὶ ἡτοίμασαν τὸ πάχα. Καὶ ὅτε ἐγγέeto ἡ 14
ᾠρα, ἀνέπεσε, καὶ οἱ δώδεκα ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ.
Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· Ἐπιθυμία ἐπεθύμησα τῇ- 15
το τὸ πάχα φαγεῖν μεθ' ὑμῶν, πρὸ τοῦ με πα-
θεῖν. Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι ἐκέτι ἔ μὴ φάγω ἐξ 16
αὐτοῦ, ἕως ὅτου πληρωθῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῇ Θε-
οῦ. Καὶ δεξιᾶν ποτήριον, εὐχαριστήσας εἶπε· 17
Λάβετε τοῦτο, καὶ διαμερίσατε ἑαυτοῖς. Λέγω 18
γὰρ ὑμῖν, ὅτι ἐ μὴ πῖω ἀπὸ τοῦ φληνθήματος Ⓢ τῆς
ἀμπέλου, ἕως ὅτου ἡ βασιλεία τῇ Θεοῦ ἔλθῃ.
Καὶ λαβὼν ἄρτον, εὐχαριστήσας ἔκλασε· καὶ ἔδω- 19
κεν αὐτοῖς, λέγων· Τῷτό ἐστι τὸ σῶμά μου τὸ ὑπὲρ

¹ ἀνάγειον

- ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνά-
 20 μνησιν. Ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον, μετὰ τὸ δειπ-
 νῆσαι, λέγων· Τῷτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη
 ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυνόμενον.
 21 Πλὴν ἰδοὺ, ἡ χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με μετ' ἐμῶ
 22 ἐπὶ τῆς τραπέζης. Καὶ ὁ μὲν υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου
 πορεύεται κατὰ τὸ ὀρίσμενον· πλὴν καὶ τῷ ἀν-
 23 θρώπῳ ἐκείνῳ, δι' ὃ παραδίδεται. Καὶ αὐτοὶ
 ἤρξαντο συζητεῖν πρὸς ἑαυτοὺς, τὸ, τίς ἄρα εἴη ἐξ
 24 αὐτῶν, ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν. Ἐγώμετο δὲ καὶ
 φιλονεικία ἐν αὐτοῖς, τὸ, τίς αὐτῶν δοκεῖ εἶναι
 25 μείζων. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Οἱ βασιλεῖς τῶν
 ἐθνῶν κυριεύουσιν αὐτῶν· καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες αὐ-
 26 τῶν, εὐεργέται καλοῦνται. Ὑμεῖς δὲ ἔχ' ἑτῶς·
 ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν, ᾗμέθω ὡς ὁ νεώτερος· καὶ
 27 ὁ ἡγόμενος, ὡς ὁ διακονῶν. Τίς γὰρ μείζων; ὁ
 ἀνακείμενος, ἢ ὁ διακονῶν; ἔχι ὁ ἀνακείμενος;
 28 ἐγὼ δὲ εἰμι ἐν μέσῳ ὑμῶν ὡς ὁ διακονῶν. Ὑμεῖς
 δὲ ἔστε οἱ διαμεμνημένοι μετ' ἐμῶ ἐν τοῖς πειρασ-
 29 μοῖς μου. Καὶ γὰρ διατίθεμαι ὑμῖν, καθὼς διέθετό
 30 μοι ὁ πατήρ μου, βασιλείαν· ἵνα ἐδίγητε καὶ πίνη-
 τε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου ἐν τῇ βασιλείᾳ μου, καὶ
 (1) καθίσκηθε" ἐπὶ θρόνων, κρίνοντες τὰς δώδεκα
 31 φυλὰς τοῦ Ἰσραὴλ. Εἶπε δὲ ὁ Κύριος· Σίμων,
 Σίμων, ἰδοὺ, ὁ Σατανᾶς ἐξητήσατο ὑμᾶς, τῷ σι-
 32 νιάσαι ὡς τὸν σῖτον. Ἐγὼ δὲ ἐδεήθην περὶ σοῦ,
 ἵνα μὴ ἐκλείπῃ ἡ πίστις σου. Καὶ σύ ποτε ἐπι-
 33 σρέψας, σήριξον τὰς ἀδελφούς σου. Ὁ δὲ εἶπεν
 αὐτῷ· Κύριε, μετὰ σοῦ ἑτοιμός εἰμι καὶ εἰς φυλα-

XXII. κήν καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι. Ὁ δὲ εἶπε· Λέγω 34
 σοι, Πέτρε, εἰ μὴ φωνήσῃ σήμερον ἀλέκτωρ, πρὶν
 ἢ τρεῖς ἀπαρνήσῃ μὴ εἰδέναί με. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· 35
 Ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ βαλαντίου, καὶ πῆρας,
 καὶ ὑποδημάτων, μή τινος ὑσερήσατε; Οἱ δὲ εἶπον·
 Οὐδενός. Εἶπεν ἔν αὐτοῖς· Ἀλλὰ νῦν, ὃ ἔχων 36
 βαλάντιον, ἀράτω, ὁμοίως καὶ πῆραν· καὶ ὃ μὴ
 ἔχων, πωλησάτω τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ ἀγορα-
 σάτω μάχαιραν. Λέγω γὰρ ὑμῖν, ὅτι ἔτι τοῦτο 37
 τὸ γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοί, τό· Καὶ
 μετὰ ἀγόνων ἐλογίσθη. Καὶ γὰρ τὰ περὶ ἐμοῦ
 τέλος ἔχει. Οἱ δὲ εἶπον· Κύριε, ἰδοῦ, μάχαιραν 38
 ὠδε δύο. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἰκανόν ἐστι.

Καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος εἰς τὸ ὄρος 39
 τῶν Ἐλαιῶν· ἠκολούθησαν δὲ αὐτῷ καὶ οἱ μαθη-
 ταὶ αὐτοῦ. Γενόμενος δὲ ἐπὶ τῷ τόπου, εἶπεν αὐ- 40
 τοῖς· Προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν.
 Καὶ αὐτὸς ἀπεσπάσθη ἀπ' αὐτῶν ὡσεὶ λίθου βο- 41
 λήν, καὶ θείς τὰ γόνατα προσηύχετο, λέγων· 42
 Πάτερ, εἰ βούλει παρενεγκεῖν τὸ ποτήριον τοῦτο
 ἀπ' ἐμοῦ· πλὴν μὴ τὸ θέλημά μου, ἀλλὰ τὸ σὸν
 γένηται. Ὡρᾶ δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ' οὐρανοῦ, 43
 ἐνιχύων αὐτόν. Καὶ ἠρόμενος ἐν ἀγωνίᾳ, ἔκτε- 44
 νέσερον προσηύχετο. Ἐλήμετο δὲ ὁ ἰδρῶς αὐτοῦ
 ὡσεὶ θρόμβοι αἱματὸς καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν
 γῆν. Καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς προσευχῆς, ἐλθὼν 45
 πρὸς τοὺς μαθητάς αὐτοῦ, εὗρεν αὐτοὺς κοιμω-
 μένους ἀπὸ τῆς λύπης, καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τί καθ- 46

εὔδετε ; ἀναστάντες προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλ-
θῃτε εἰς πειρασμόν.

XXII.

47 Ἐπὶ δὲ αὐτοῦ λαλῶντος, ἰδοὺ, ὄχλος· καὶ ὁ
λεγόμενος Ἰούδας, εἷς τῶν δώδεκα, προήρχετο
(¹) αὐτῶν, καὶ ἤγγισε τῷ Ἰησοῦ φιλήσας αὐτόν.

¹ αὐτὸς

48 Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· Ἰούδα, φιλήματι τὸν
49 υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδως ; Ἰδόντες δὲ οἱ
περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμνον, εἶπον αὐτῷ· Κύριε, εἰ πα-
50 τάξομεν ἐν μαχαίρᾳ ; Καὶ ἐπάταξεν εἰς τις ἐξ
αὐτῶν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἀφείλεν αὐ-
51 τοῦ τὸ ὄσος τὸ δεξιόν. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶ-
πεν· Ἐὰντε ἕως τήτου. Καὶ ἀψάμνος τοῦ ὠτίου
52 αὐτοῦ, ἰάσατο αὐτόν. Εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς τὰς
παραθρομνίους ἐπ' αὐτὸν ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγὰς
τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσβυτέρους· Ὡς ἐπὶ λησὴν ἐξελη-
53 λύσατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων· καθ' ἡμέραν
ὄντος μου μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ, ἐκ ἐξετείνετε
τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ· ἀλλ' αὕτη ὑμῶν ἐστὶν ἡ ὥρα,
54 καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους. Συλλαβόντες δὲ αὐ-
τὸν, ἤγαγον, καὶ εἰσήγαγον αὐτόν εἰς τὸν οἶκον
τοῦ ἀρχιερέως. Ὁ δὲ Πέτρος ἠκολούθει μακρό-
55 θεν. Ἀψάντων δὲ πῦρ ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς, καὶ
συγκαθισάντων αὐτῶν, ἐκάθητο ὁ Πέτρος ἐν
56 μέσῳ αὐτῶν. Ἰδῶσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις καθ-
ήμνον πρὸς τὸ φῶς, καὶ ἀτενίσασα αὐτῷ, εἶπε·
57 Καὶ ἔστος σὺν αὐτῷ ἦν. Ὁ δὲ ἠρνήσατο αὐτόν,
58 λέγων· Γύναι, ἐκ οἶδα αὐτόν. Καὶ μετὰ βραχὺ
ἕτερος ἰδὼν αὐτόν, ἔφη· Καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ.

ΚΧΙΙ.

Ὁ δὲ Πέτρος εἶπεν· Ἄνθρωπε, ἐκ εἰμί. Καὶ δι- 59
 ασάσης ὥσει ὥρας μιᾶς, ἄλλος τις διῶχυρίζετο,
 λέγων· Ἐπ' ἀληθείας καὶ ἔτι μετ' αὐτοῦ ἦν· καὶ
 γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν. Εἶπε δὲ ὁ Πέτρος· Ἄνθρω- 60
 πε, ἐκ οἷδα ὃ λέγεις. Καὶ παραχρῆμα, ἔτι λα-
 λούντων αὐτοῦ, ἐφώνησεν ὁ ἁλὲκτωρ. Καὶ 61
 γραφεὶς ὁ Κύριος, ἐνέβλεψε τῷ Πέτρῳ· καὶ ὑπ-
 ἐμνήσθη ὁ Πέτρος τῷ λόγῳ τοῦ Κυρίου, ὡς εἶπεν
 αὐτῷ· Ὅτι πρὶν ἁλὲκτορα φωνῆσαι, ἀπαρνήσῃ με
 τρίς. Καὶ ἐξελθὼν ἔξω ὁ Πέτρος, ἐκλαυσε 62
 πικρῶς.

¹ αὐτὸν

Καὶ οἱ ἄνδρες, οἱ συνέχοντες (¹) τὸν Ἰησοῦν, 63
 ἐνέπαιζον αὐτῷ, δέροντες. Καὶ περικαλύψαντες 64
 αὐτὸν, ἔτυπλον αὐτῷ τὸ πρόσωπον· καὶ ἐπηρώτων
 αὐτὸν, λέγοντες· Προφήτευσον, τίς ἐστιν ὁ παί-
 σας σε. Καὶ ἕτερα πολλὰ βλασφημοῦντες ἔλε- 65
 γον εἰς αὐτόν.

² αὐτῶν

Καὶ ὡς ἐγγύετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέρι- 66
 ον τοῦ λαοῦ, ἀρχιερεῖς τε καὶ γραμματεῖς, καὶ ἀν-
 ἡγαγον αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον (²) ἑαυτῶν, λέ-
 γοντες· Εἰ σὺ εἶ ὁ Χριστός, εἰπὲ ἡμῖν. Εἶπε δὲ 67
 αὐτοῖς· Ἐὰν ὑμῖν εἴπω, ἐ μὴ πιστεύσητε· ἐὰν δὲ 68
 καὶ ἐρωτήσω, ἐ μὴ ἀποκριθῇτέ μοι, ἢ ἀπολύσητε.
 Ἀπὸ τοῦ νῦν ἔσται ὁ υἱὸς τῷ ἀνθρώπῳ καθήμενος 69
 ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τῷ Θεῷ. Εἶπον δὲ πάν- 70
 τες· Σὺ ἂν εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ; Ὁ δὲ πρὸς αὐ-

71 τοὺς ἔφη· Ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐγὼ εἰμι. Οἱ δὲ εἶ-
πον· Τί ἔτι χρεῖαν ἔχομεν μαρτυρίας; αὐτοὶ
γὰρ ἠκούσαμεν ἀπὸ τῆς σόματος αὐτῆς.

XXII.

1 Καὶ ἀναστὰν ἅπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν, ⁽¹⁾ ἤγα-
2 γεν" αὐτὸν ἐπὶ τὸν Πιλάτον. Ἡρξάντο δὲ κατη-
γορεῖν αὐτοῦ, λέγοντες· Τοῦτον εὐρομεν διασρέ-
φοντα τὸ ἔθνος, καὶ κωλύοντα Καίσαρι φόρους δι-
δόναι, λέγοντα ἑαυτὸν Χριστὸν βασιλέα εἶναι.
3 Ὁ δὲ Πιλάτῳ ἐπηρώτησεν αὐτὸν, λέγων· Σὺ εἶ
ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς αὐ-
4 τῷ ἔφη· Σὺ λέγεις. Ὁ δὲ Πιλάτος εἶπε πρὸς
τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τῆς ὄχλους· Οὐδὲν εὐρίσκω αἴ-
5 τιον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ. Οἱ δὲ ἐπίχουν, λέ-
γοντες· Ὅτι ἀνασεύει τὸν λαόν, διδάσκων κατ'
ὅλης τῆς Ἰουδαίας, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαί-
6 ας ἕως ὧδε. Πιλάτος δὲ ἀκούσας Γαλιλαίαν,
7 ἐπηρώτησεν, εἰ ὁ ἄνθρωπος Γαλιλαῖός ἐστι. Καὶ
ἐπιγνοὺς, ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας Ἡρώδης ἐστίν, ἀνέ-
πεμψεν αὐτὸν πρὸς Ἡρώδην, ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν
8 Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις. Ὁ δὲ
Ἡρώδης, ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν, ἐχάρη λίαν· ἦν γὰρ
θέλων ἐξ ἱκανῶς ἰδεῖν αὐτὸν, διὰ τὸ ἀκῆειν ὅπο-
9 λὰ περὶ αὐτοῦ· καὶ ἠλπιζέ τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ'
αὐτοῦ γινόμενον. Ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις
10 ἱκανοῖς· αὐτὸς δὲ ἔδδεν ἀπεκρίνατο αὐτῷ. Εἰςή-
κεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, εὐτόνως
11 κατηγοροῦντες αὐτοῦ. Ἐξουθενήσας δὲ αὐτὸν ὁ

XXIII.

¹ ἤγαγον

XXIII.

Ἡρώδης σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ, καὶ ἐμπαί-
 ξας, περιβαλὼν αὐτὸν ἐδῆτα λαμπράν, ἀνέπεμ-
 ψεν αὐτὸν τῷ Πιλάτῳ. Ἐγρόντο δὲ φίλοι ὃ, τε 12
 Πιλάτος καὶ ὁ Ἡρώδης ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλή-
 λων· προὔπῃρχον γὰρ ἐν ἔχθρᾳ ὄντες πρὸς ἑαυ-
 τοὺς. Πιλάτος δὲ, συγκαλεσάμενος τὰς ἀρχιε- 13
 ρεῖς καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαόν, εἶπε πρὸς αὐ- 14
 τοὺς· Προσηνέγκατέ μοι τὸν ἄνθρωπον τοῦτον,
 ὡς ἀποσρέφοντα τὸν λαόν· καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ, ἐνώπι-
 ον ὑμῶν ἀνακρίνας, εἶδέν εὔρον ἐν τῷ ἀνθρώ-
 πῳ τούτῳ αἴτιον, ὃν κατηγορεῖτε κατ' αὐτοῦ.
 Ἄλλ' εἰδὲ Ἡρώδης· ἀνέπεμψα γὰρ ὑμᾶς πρὸς 15
 αὐτὸν, καὶ ἰδὲ, οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶ πεπραγ-
 μῶνον αὐτῷ. Παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. 16
 Ἄνάγκη δὲ εἶχεν ἀπολύειν αὐτοῖς κατὰ ἐορτὴν 17
 ἓνα. Ἐνέκραξαν δὲ παμπληθεῖ, λέγοντες· Αἰ- 18
 ρε τῆτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν τὸν Βαραββᾶν· ὅστις 19
 ἦν διὰ τὰς τινὰ ῥομφαίαν ἐν τῇ πόλει καὶ φόρον
 βεβλημμένος εἰς φυλακὴν. Πάλιν ἦν ὁ Πιλάτος 20
 προσεφώνησε, θέλων ἀπολύσαι τὸν Ἰησοῦν. Οἱ 21
 δὲ ἐπεφώνουν, λέγοντες· ⁽¹⁾ Σταύρωσον, σταύρω-
 σον" αὐτόν. Ὁ δὲ τρίτον εἶπε πρὸς αὐτούς· Τί 22
 γὰρ κακὸν ἐποίησεν ὁτός; εἶδέν αἴτιον θανάτου
 εὔρον ἐν αὐτῷ· παιδεύσας ἦν αὐτὸν ἀπολύσω.
 Οἱ δὲ ἐπέκειντο φωναῖς μεγάλαις αἰτούμενοι αὐ- 23
 τὸν σταυρώσθαι· καὶ κατήχουν αἱ φωναὶ αὐτῶν
 καὶ τῶν ἀρχιερέων. Ὁ δὲ Πιλάτος ἐπέκρινε γε- 24
 νέσθαι τὸ αἴτημα αὐτῶν. Ἀπέλυσε δὲ τὸ αὐτοῖς 25

¹ Σταυροῦ,
σταυρῶ

τὸν διὰ σάσιν καὶ φόνον βεβλημμένον εἰς τὴν φυ-
λακὴν, ὃν ἤτοῦντο· τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκε τῷ
θελήματι αὐτῶν.

XXIII.

- 26 Καὶ ὡς ἀπήγαγον αὐτὸν, ἐπιλαβόμενοι Σίμωνός
τινος Κυρηναίου τῷ ἐρχομένῳ ἀπ' ἀγροῦ ἐπέ-
στηκαν αὐτῷ τὸν σαυρὸν, φέρειν ὅπισθεν τῷ Ἰησῷ.
27 Ἠκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τῶ λαοῦ καὶ γυ-
28 ναικῶν, αἱ καὶ ἐκόπνοντο καὶ ἐθρήνουσαν αὐτόν. Στρα-
φεῖς δὲ πρὸς αὐτάς ὁ Ἰησοῦς, εἶπε· Θυγατέρες
Ἱερουσαλὴμ, μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμέ· πλὴν ἐφ' ἑαυ-
29 τὰς κλαίετε, καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν. Ὅτι ἰδοὺ,
ἐρχονται ἡμέρας, ἐν αἷς ἐροῦσι· Μακάριαι αἱ σεί-
ραί, καὶ κοιλίαι αἱ ἃς ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οἱ ἃς ἐθή-
30 λασαν. Τότε ἄρξονται λέγειν τοῖς ὄρεσι· Πέστε-
τε ἐφ' ἡμᾶς· καὶ τοῖς βουνοῖς· Καλύψατε ἡμᾶς.
31 Ὅτι εἰ ἐν τῷ ὑγρῷ ξύλῳ ταῦτα ποιεῖσιν, ἐν τῷ
32 ξηρῷ τι γήνηται; Ἦγοντο δὲ καὶ ἕτεροι δύο κα-
κοῦργοι σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι.

- 33 Καὶ ὅτε ἀπῆλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμε-
νον Κρανίον, ἐκεῖ ἐσταύρωσαν αὐτὸν καὶ τοὺς κα-
κούργους· ὃν μὲν ἐκ δεξιῶν, ὃν δὲ ἐξ ἀριστερῶν.
34 Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἔλεγε· Πάτερ, ἄφεες αὐτοῖς· ἃ γὰρ
οἶδασι τί ποιῶσι. Διαμεριζόμενοι δὲ τὰ ἱμάτια
35 αὐτοῦ, ἔβαλον κλῆρον. Καὶ εἰσῆκει ὁ λαὸς θεω-
ρῶν. Ἐξεμυκτήριζον δὲ καὶ οἱ ἄρχοντες σὺν αὐ-
τοῖς, λέγοντες· Ἄλλους ἔσωσε, σωσάτω ἑαυτὸν,

XXIII.

εἰ ἔτος ἐστὶν ὁ Χριστός, ὁ τῷ Θεοῦ ἐκλεκτός. Ἐν- 36
 ἐπαιζον δὲ αὐτῷ καὶ οἱ γρατιῶται, προσερχόμενοι
 καὶ ὄξος προσφέροντες αὐτῷ, καὶ λέγοντες· Εἰ σὺ 37
 εἰ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον σεαυτόν.
 Ἦν δὲ καὶ ἐπιγραφὴ γεγραμμένη ἐπ' αὐτῷ γράμ- 38
 μασιν Ἑλληνικοῖς καὶ Ῥωμαϊκοῖς καὶ Ἑβραϊκοῖς·
 Οὗτός ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. Εἰς δὲ 39
 τῶν κρεμαδέντων κακούργων ἐβλασφήμει αὐτόν,
 λέγων· Εἰ σὺ εἰ ὁ Χριστός, σῶσον σεαυτόν καὶ ἡ- 40
 μαῶς. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἕτερος ἐπετίμα αὐτῷ, λέ-
 γων· Οὐδὲ φοβῇ σὺ τὸν Θεόν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ
 κρίματι εἶ; Καὶ ἡμεῖς μὴ δικάιως· ἄξια γάρ, ὧν 41
 ἐπράξαμεν, ἀπολαμβάνομεν· ἔτος δὲ εἰδὲν ἄτοπον
 ἔπραξε. Καὶ ἔλεγε τῷ Ἰησοῦ· Μνήσθητί μου, 42
 Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. Καὶ εἰ- 43
 πεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν λέγω σοι, σήμερον
 μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ. Ἦν δὲ ὥσεί ὥρα 44
 ἕκτη, καὶ σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν, ἕως ὥ-
 ρας ἐνάτης. Καὶ ἐσκοτίσθη ὁ ἥλιος· καὶ ἐσχίσθη 45
 τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ μέσον. Καὶ φωνήσας 46
 φωνῇ μεγάλῃ ὁ Ἰησοῦς, εἶπε· Πάτερ, εἰς χεῖράς
 σου παραδίδωμαι τὸ πνεῦμά μου· καὶ ταῦτα εἶ-
 πὼν, ἐξέπνευσεν. Ἰδὼν δὲ ὁ ἐκατόνταρχος τὸ 47
 γρόμῳ, ἐδόξασε τὸν Θεόν, λέγων· Ὅντως ὁ
 ἄνθρωπος ἔτος δίκαιος ἦν. Καὶ πάντες οἱ συμ- 48
 παραγρόμῳ ὄχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταύτην,
 θεωροῦντες τὰ γρόμῳ, τύπτοντες ἑαυτῶν τὰ
 στήθη ὑπέσχεον. Εἰσῆκισαν δὲ πάντες οἱ γνω- 49

50 σοὶ αὐτοῦ μακρόθεν, καὶ γυναῖκες αἱ συνακολοθή-
 51 σασα αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ὁρῶσαι ταῦτα.

ΣΧΙΙΙ.

50 Καὶ ἰδοὺ, ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσήφ, βουλευτῆς ὑπ-
 51 ἄρχων, ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος, (ἕτος ἔκ ἦν
 συγκατατεθειμῆς τῇ βουλῇ καὶ τῇ πράξει αὐ-
 τῶν) ἀπὸ Ἀριμαθαίας πόλεως τῶν Ἰουδαίων
 52 οὗς ⁽¹⁾ καὶ προσεδέχετο καὶ αὐτὸς τὴν βασιλείαν ¹ προσεδέχετο
 52 τοῦ Θεοῦ· ἕτος προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ, ᾐτήσατο
 53 τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ καθελὼν αὐτὸ, ἐνετύ-
 λιξεν αὐτὸ σινδόνι, καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν μνήματι
 54 λαξευτῷ, ὃ ἔκ ἦν ἐδέπω ἐδεῖς κείμῃος. Καὶ ἡ-
 μέρα ἦν παρασκευῇ, ² καὶ ³ σάββατον ἐπέφωσκε.
 55 Κατακλουθήσασα δὲ καὶ γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν
 συνεληλυθυῖαι αὐτῷ ἐκ τῆς Γαλιλαίας, ἐθεάσαν-
 το τὸ μνημεῖον, καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ.
 56 Ὑποσρέψασα δὲ ἡτοίμασαν ἀρώματα καὶ μύρα·
 καὶ τὸ μὲν σάββατον ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐντο-
 λήν.

1 Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων, ὁρθρου βαθέος, ἦλ-
 2 θον ἐπὶ τὸ μνήμα, φέρουσα ἃ ἡτοίμασαν ἀρώμα-
 3 τα· ⁴ καὶ τινες σὺν αὐταῖς. Εὗρον δὲ τὸν λίθον
 4 ἀποκεκλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου. Καὶ εἰσελ-
 5 θούσας εἶχον εὗρον τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. Καὶ
 ἐχάρητο, ἐν τῷ διαπορεῖσθαι αὐτὰς περὶ τοῦτο, καὶ
 ἰδοὺ, ⁽²⁾ δύο ἄνδρες ² ἄνδρες δύο ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἑδμήσε-
 5 σιν ἀγραπύουσαις. Ἐμφόβων δὲ ἠγομῶν αὐ-
 τῶν, καὶ κλινθεῶν τὸ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν, εἶπον

ΣΧΙΥ.

XXIV. πρὸς αὐτάς· Τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νε-
κρῶν; ἔκ ἔστιν ὧδε, ἀλλ' ἠγέρθη. Μνήσθητε ὡς ἐ- 6
λάλησεν ὑμῖν, ἔτι ὢν ἐν τῇ Γαλιλαίᾳ, λέγων· 7
Ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδοθῆναι εἰς
χεῖρας ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν, καὶ σταυρωθῆναι, καὶ
τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστῆναι. Καὶ ἐμνήσθησαν τῶν 8
ῥημάτων αὐτοῦ. Καὶ ὑποσρέψασα ἀπὸ τοῦ μνη- 9
μείου ἀπήγγειλαν ταῦτα πάντα τοῖς ἔνδεκα καὶ
πᾶσι τοῖς λοιποῖς. ⁽¹⁾ Ἦσαν δὲ ἡ Μαγδαλη- 10
νὴ Μαρία, καὶ Ἰωάννα, καὶ Μαρία Ἰακώβου, καὶ
αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς, αἱ ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀπο-
στόλους ταῦτα. Καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ 11
λῆρ· τὰ ῥήματα αὐτῶν, καὶ ἠπίσθουν αὐταῖς. Ὁ 12
δὲ Πέτρος ἀναστὰς ἔδραμνεν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ
παρακύψας βλέπει τὰ ὀθόνια κείμενα μόνα· καὶ
ἀπῆλθε πρὸς ἑαυτὸν, θαυμάζων τὸ γεγονός.

I^o H^o

Καὶ ἰδὼς, δύο ἐξ αὐτῶν ἦσαν πορευόμενοι ἐν αὐ- 13
τῇ τῇ ἡμέρᾳ εἰς κώμην ἀπέχουσαν σταδίου ἐξή-
κοντα ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ, ἧ ὄνομα Ἑμμαῆς. Καὶ 14
αὐτοὶ ὠμίλουν πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν
συμβεβηκότων τούτων. Καὶ ἐγγέμετο ἐν τῷ ὁμι- 15
λεῖν αὐτοὺς καὶ συζητεῖν, καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἐγγί-
σας συνεπορεύετο αὐτοῖς. Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν 16
ἐκρατοῦντο, τῷ μὴ ἐπιγνῶναι αὐτόν. Εἶπε δὲ 17
πρὸς αὐτούς· Τίνες οἱ λόγοι ἔστωι, ἃς ἀντιβάλλετε
πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες, καὶ ἐς ἐσκυθρωποὶ;
Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ εἷς, ᾧ ὄνομα Κλεόπας, εἶπε πρὸς 18
αὐτόν· Σὺ μόνον παροικεῖς ἐν Ἱερουσαλὴμ,

καὶ ἔκ ἔγνωσ τὰ ἡρόμδρα ἐν αὐτῇ ἐν ταῖς ἡμέραις
 19 ταύταις ; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ποῖα ; Οἱ δὲ εἶπον
 αὐτῷ· Τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου, ὃς ἐῤῥέτο
 ἀνὴρ προφήτης, δυνατὸς ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ, ἐναντί-
 20 ον τῷ Θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ· ὅπως τε παρέδω-
 καν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν εἰς
 21 κρίμα θανάτου, καὶ ἐσάυρωσαν αὐτόν. Ἡμεῖς δὲ
 ἠλπίζομεν, ὅτι αὐτὸς ἐστὶν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν
 Ἰσραὴλ· ἀλλὰ γε σὺν πᾶσι τούτοις τρίτην ταύ-
 την ἡμέραν ἄγει σήμερον, ἀφ' ἧ ταῦτα ἐῤῥέτο.
 22 Ἀλλὰ καὶ γυναῖκες τινες ἐξ ἡμῶν ἐξέστησαν ἡμᾶς,
 23 ἡρόμδρα ὁρδρια ἐπὶ τὸ μνημεῖον· καὶ μὴ εὔρουσθαι
 τὸ σῶμα αὐτοῦ, ἤλθον, λέγουσθαι καὶ ὁπλασίαν
 24 ἀγγέλων ἐωρακέναι, οἱ λέγουσιν αὐτὸν ζῆν. Καὶ
 ἀπηλθόν τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ
 εὔρον ἔτω, καθὼς καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον· αὐτὸν δὲ
 25 ἔκ εἶδον. Καὶ αὐτὸς εἶπε πρὸς αὐτούς· Ὡ ἀνόη-
 τοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν,
 26 οἷς ἐλάλησαν οἱ προφῆται· ἐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν
 τὸν Χριστὸν, καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ ;
 27 Καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Μωσέως καὶ ἀπὸ πάντων τῶν
 προφητῶν, διηρμήνευεν αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γρα-
 28 φαῖς τὰ περὶ αὐτοῦ. Καὶ ἤγγισαν εἰς τὴν κώμην,
 ἧ ἐπορεύοντο· καὶ αὐτὸς προσεποιεῖτο πορρωτέρω
 29 πορεύεσθαι. Καὶ παρεβιάσαντο αὐτόν, λέγοντες·
 Μείνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς ἑσπέραν ἐστὶ, καὶ κέ-
 κλιχεν ἡ ἡμέρα. Καὶ εἰσῆλθε τοῦ μείναι σὺν αὐ-
 30 τοῖς. Καὶ ἐῤῥέτο, ἐν τῷ κατακλιθῆναι αὐτόν μετ'
 αὐτῶν, λαβὼν τὸν ἄρτον, εὐλόγησε, καὶ κλάσας

XXIV. ἐπεδίδου αὐτοῖς. Αὐτῶν δὲ διηνοίχθησαν οἱ ὀ- 31
 φθαλμοί, καὶ ἐπέγνωσαν αὐτόν· καὶ αὐτὸς ἄφαντος
 ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν. Καὶ εἶπον πρὸς ἀλλήλους· 32
 Οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὥς ἐλά-
 λει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὥς διήνοιξεν ἡμῖν τὰς γρα-
 φάς ; Καὶ ἀνασάντες αὐτῇ τῇ ὥρᾳ, ὑπέσρεψαν 33
 εἰς Ἱερουσαλήμ· καὶ εὗρον συνηθροισμένους τοὺς
 ἑνδεκα καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς, λέγοντας· Ὅτι ἡγέρθη 34
 ὁ Κύριος ὄντως, καὶ ὤφθη Σίμωνι. Καὶ αὐτοὶ ἐξ- 35
 ηγουντο τὰ ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὥς ἐγνώθη αὐτοῖς ἐν τῇ
 κλάσει τοῦ ἄρτου.

Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων, αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς 36
 ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ λέλει αὐτοῖς· Εἰρήνη ὑμῖν.
 Πτοηθέντες δὲ καὶ ἔμβροδοι θρόμβοι, ἐδόκουν 37
 πνεῦμα θεωρεῖν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τί τεταρασμέ- 38
 νοι ἐστέ, καὶ διαλί διαλογισμοὶ ἀναβαίνουσιν ἐν ταῖς
 καρδίαις ὑμῶν ; Ἴδετε τὰς χεῖράς μου καὶ τοὺς 39
 πόδας μου, ὅτι αὐτὸς ἐγὼ εἰμι· ψηλαφήσατέ με
 καὶ ἴδετε· ὅτι πνεῦμα σὰρκα καὶ ὀστέα ἔχει, καθ-
 ὥς ἐμε θεωρεῖτε ἔχοντα. Καὶ τοῦτο εἰπὼν, ἐπέ- 40
 δειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τὰς πόδας. Ἔτι δὲ 41
 ἀπιστούντων αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς, καὶ θαυμαζόν-
 των, εἶπεν αὐτοῖς· Ἐχετε τι βρώσιμον ἐνθάδε ;
 Οἱ δὲ ἐπέδωκαν αὐτῷ ἰχθύος ὀπλῆ μέρῳ καὶ ἀπὸ 42
 μελισσίου κηρίου. Καὶ λαβὼν, ἐνώπιον αὐτῶν 43
 ἔφαγεν.

Εἶπε δὲ αὐτοῖς· Οὗτοι οἱ λόγοι, ἃς ἐλάλησα 44

πρὸς ὑμᾶς, ἔτι ὢν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ πληρωθῆναι
 πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωσέως, καὶ
 45 προφῆταις, καὶ ψάλλοις, περὶ ἐμοῦ. Τότε διή-
 νοιξεν αὐτῶν τὸν νῆν, τοῦ συνιέναι τὰς γραφάς·
 46 καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὅτι ἔτῳ γέγραπται, καὶ ἔτῳς
 ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν, καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ
 47 τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐ-
 τοῦ μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα
 48 τὰ ἔθνη, ἀρξάμενον ἀπὸ Ἱερουσαλήμ. Ὑμεῖς δέ
 49 ἔσετε μάρτυρες τούτων. Καὶ ἰδοὺ, ἐγὼ ἀποστέλλω
 τὴν ἐπαγγελίαν τῇ πατρὸς μου ἐφ' ὑμᾶς· ὑμεῖς
 δὲ καθίστατε ἐν τῇ πόλει τῇ Ἱερουσαλήμ, ἕως ἃ
 ἐνδύσηθε δύναμιν ἐξ ὕψους.

50 Ἐξήγαγε δὲ αὐτὸς ἔξω ἕως εἰς Βηθανίαν· καὶ
 51 ἐπάρας τὰς χεῖρας αὐτῷ, εὐλόγησεν αὐτὸς. Καὶ
 ἐκλίμετο, ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν αὐτοὺς, διέσκη ἀπ'
 52 αὐτῶν, καὶ ἀνεφέρετο εἰς τὸν ὕρανόν. Καὶ αὐτοὶ,
 προσκυνήσαντες αὐτὸν, ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ
 53 μετὰ χαρᾶς μεγάλης. Καὶ ἦσαν διαπαντὸς ἐν
 τῷ ἱερῷ, αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν Θεόν.
 τ' Ἀμήν.

CHAPTER I. THE DISCOVERY OF AMERICA.

IN THE YEAR 1492, CHRISTOPHER COLUMBUS, an Italian navigator, discovered the continent of America.

He sailed from Spain in the month of August, and after a long and dangerous voyage, he reached the coast of the continent on the 12th of October.

He was the first European who discovered the continent, and his discovery opened a new world to the world.

He was the first European who discovered the continent, and his discovery opened a new world to the world.

He was the first European who discovered the continent, and his discovery opened a new world to the world.

He was the first European who discovered the continent, and his discovery opened a new world to the world.

He was the first European who discovered the continent, and his discovery opened a new world to the world.

He was the first European who discovered the continent, and his discovery opened a new world to the world.

He was the first European who discovered the continent, and his discovery opened a new world to the world.

He was the first European who discovered the continent, and his discovery opened a new world to the world.

He was the first European who discovered the continent, and his discovery opened a new world to the world.

He was the first European who discovered the continent, and his discovery opened a new world to the world.

He was the first European who discovered the continent, and his discovery opened a new world to the world.

He was the first European who discovered the continent, and his discovery opened a new world to the world.

He was the first European who discovered the continent, and his discovery opened a new world to the world.

He was the first European who discovered the continent, and his discovery opened a new world to the world.

He was the first European who discovered the continent, and his discovery opened a new world to the world.

He was the first European who discovered the continent, and his discovery opened a new world to the world.

He was the first European who discovered the continent, and his discovery opened a new world to the world.

He was the first European who discovered the continent, and his discovery opened a new world to the world.

He was the first European who discovered the continent, and his discovery opened a new world to the world.

He was the first European who discovered the continent, and his discovery opened a new world to the world.

He was the first European who discovered the continent, and his discovery opened a new world to the world.

He was the first European who discovered the continent, and his discovery opened a new world to the world.

He was the first European who discovered the continent, and his discovery opened a new world to the world.

He was the first European who discovered the continent, and his discovery opened a new world to the world.

He was the first European who discovered the continent, and his discovery opened a new world to the world.

He was the first European who discovered the continent, and his discovery opened a new world to the world.

He was the first European who discovered the continent, and his discovery opened a new world to the world.

He was the first European who discovered the continent, and his discovery opened a new world to the world.

He was the first European who discovered the continent, and his discovery opened a new world to the world.

He was the first European who discovered the continent, and his discovery opened a new world to the world.

He was the first European who discovered the continent, and his discovery opened a new world to the world.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

ΚΑΤΑ

Ι Ω Α Ν Ν Η Ν.

---

1 **Ε**Ν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν
2 Θεόν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ λόγος. Οὗτος ἦν ἐν
3 ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν. Πάντα δι' αὐτοῦ ἐγέρμετο·
4 καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγέρμετο ἑδὲ ἐν, ὃ γέγονεν. Ἐν
αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων.
5 Καὶ τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ
6 ἑ κατέλαβεν. Ἐγέρμετο ἄνθρωπος ἀπεσταλμένος
7 παρὰ Θεοῦ, ὄνομα αὐτῷ Ἰωάννης· οὗτος ἦλθεν
εἰς μαρτυρίαν, ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός, ἵνα
8 πάντες πιστεύσωσι δι' αὐτοῦ. Οὐκ ἦν ἐκεῖνος τὸ
9 φῶς, ἀλλ' ἵνα μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ φωτός. Ἦν
τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον
10 ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον. Ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ
ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγέρμετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν ἑκ
11 ἔγνω. Εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν ἑ παρ-
12 ἔλαβον. Ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτὸν, ἔδωκεν αὐτοῖς
ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γένεσθαι, τοῖς πιστεύουσιν εἰς τὸ

1.

1. ὄνομα αὐτῷ· οἱ ἔκ ἐξ αἱμάτων, ἐδὲ ἐκ θελήματος 13
 σαρκὸς, ἐδὲ ἐκ θελήματός ἀνδρὸς, ἀλλ' ἐκ Θεοῦ
 ἐγενήθησαν. Καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, καὶ ἐσκή- 14
 νωσεν ἐν ἡμῖν, καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτῷ,
 δόξαν ὡς μονοφυοῦς παρὰ πατρὸς, πλήρης χάρι-
 τος καὶ ἀληθείας. Ἰωάννης μαρτυρεῖ περὶ αὐ- 15
 τοῦ, καὶ κέκραγε, λέγων· Οὗτος ἦν, ὃν εἶπον· Ὁ
 ὀπίσω μου ἐρχόμενος, ἔμπροσθεν μου γέγονεν, ὅτι
¹ ὅτι πρῶτός μου ἦν. ⁽¹⁾ Καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος 16
 αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χά-
 ριτος. Ὅτι ὁ νόμος διὰ Μωσέως ἐδόθη· ἡ χάρις 17
 καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο. Θεὸν 18
 ἐδεῖς ἐώρακε πώποτε· ὁ μονοφυῆς υἱὸς, ὁ ὢν εἰς
 τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς, ἐκεῖνος ἐξηγήσατο.

Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰωάννου, ὅτε 19
 ἀπέστειλαν οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ Ἱεροσολύμων ἱερεῖς καὶ
 λευίτας, ἵνα ἐρωτήσωσιν αὐτόν· Σὺ τίς εἶ; Καὶ 20
 ὡμολόγησε, καὶ ἔκ ἡγήσατο· καὶ ὡμολόγησεν·
² ὅτι ἐγὼ ἔκ εἰμι ⁽²⁾ ἐγὼ ὁ Χριστός. Καὶ ἠρώτησαν 21
 αὐτόν· Τί ἔν; Ἠλίας εἶ σύ; Καὶ λέγει· Οὐκ εἰ-
 μί· Ὁ προφήτης εἶ σύ; Καὶ ἀπεκρίθη· Οὐ. Εἰ- 22
 πον ἔν αὐτῷ· Τίς εἶ; ἵνα ἀποκρισιν δῶμα τοῖς
 πέμψασιν ἡμᾶς· τί λέγεις περὶ σεαυτοῦ; Ἔφη· 23
 Ἐγὼ φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ· Εὐθύνατε τὴν
 ὁδὸν Κυρίου, καθὼς εἶπεν Ἡσαΐας ὁ προφήτης.
 Καὶ οἱ ἀπεσταλμένοι ἦσαν ἐκ τῶν φαρισαίων· 24
 καὶ ἠρώτησαν αὐτόν, καὶ εἶπον αὐτῷ· Τί ἔν βα- 25
 πτίζεις, εἰ σὺ ἔκ εἶ ὁ Χριστός, ἔτε Ἠλίας, ἔτε ὁ

26 προφήτης ; Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰωάννης, λέγων· 1.
 Ἐγὼ βαπτίζω ἐν ὕδατι· μέσθ' δὲ ὑμῶν ἔσχηκεν,
 27 ὃν ὑμεῖς ἐκ οἶδατε, ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ ὀπίσω μου
 ἐρχόμενος, ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν· ἔγὼ δὲ
 ἐκ εἰμὶ ἄξιος ἵνα λύσω αὐτῷ τὸν ἱμάντα τοῦ ὑπο-
 28 ἡμάτος. Ταῦτα ἐν ⁽¹⁾ Βηθαβαρᾷ ἔγχετο πέ- ¹ Βηθανία
 ραν τῷ Ἰορδάνου ὅπου ἦν Ἰωάννης βαπτίζων.

29 Τῇ ἐπαύριον βλέπει ὁ Ἰωάννης ὃν Ἰησοῦν
 ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν, καὶ λέγει· Ἴδε ὁ ἄμνός τοῦ
 30 Θεοῦ, ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου. Οὗτός
 ἐστίν, περὶ ὃ ἔγωγ εἶπον· Ὁπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ,
 ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν· ὅτι πρῶτός μου ἦν.
 31 Καὶ γὰρ ἐκ ἤδεν αὐτόν· ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ
 Ἰσραὴλ, διὰ τῆς ἡλθοῦς ἐγὼ ἐν τῷ ὕδατι βαπτί-
 32 ζων. Καὶ ἐμαρτύρησεν Ἰωάννης, λέγων· Ὅτι
 τεθέαμαι τὸ Πνεῦμα καταβαῖνον ⁽²⁾ ὡσεὶ ² ὡς
 33 σερᾶν ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἔμεινεν ἐπ' αὐτόν. Καὶ γὰρ ἐκ
 ἤδεν αὐτόν· ἀλλ' ὁ πέμψας με βαπτίζειν ἐν ὕδα-
 τι, ἐκεῖνός μοι εἶπεν· Ἐφ' ὃν ἂν ἴδῃς τὸ Πνεῦμα
 καταβαῖνον, καὶ μένον ἐπ' αὐτόν, ἕτός ἐστιν ὁ βαπ-
 34 τίζων ἐν Πνεύματι ἁγίῳ. Καὶ γὰρ εἶδρακα, καὶ με-
 μαρτύρηκα, ὅτι ἕτός ἐστιν ὁ υἱὸς τῷ Θεῷ.

35 Τῇ ἐπαύριον πάλιν εἰσῆκει ὁ Ἰωάννης, καὶ ἐκ
 36 τῶν μαθητῶν αὐτοῦ δύο. Καὶ ἐμβλέψας τῷ Ἰη-
 σοῦ περιπατοῦντι, λέγει· Ἴδε ὁ ἄμνός τῷ Θεῷ.
 37 Καὶ ἤκουσαν αὐτοῦ οἱ δύο μαθηταὶ λαλοῦντες, καὶ
 38 ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ. Στραφεῖς δὲ ὁ Ἰησοῦς,

1. καὶ θεασάμενος αὐτὸς ἀκολουθῶντας, λέγει αὐ-
 τοῖς· Τί ζητεῖτε ; Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ· Ῥαββί, (ὃ 39
 λέγεται ἑρμηνευόμενον διδάσκαλε,) ποῦ μένεις ;
 Λέγει αὐτοῖς· Ἔρχεσθε καὶ ἴδετε. Ἦλθον καὶ εἰ- 40
 δον, πῶ μένει· καὶ παρ' αὐτῷ ἔμειναν τὴν ἡμέραν
 ἐκείνην. Ὡρα ἔτι ἦν ὡς δεκάτη. Ἦν Ἀν- 41
 δρέας ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου, εἷς ἐκ τῶν
 δύο τῶν ἀκουσάντων παρὰ Ἰωάννου καὶ ἀκολουθη-
 σάντων αὐτῷ. Εὕρισκε ἄτος πρῶτος τὸν ἀδελ- 42
 φὸν τὸν ἴδιον Σίμωνα, καὶ λέγει αὐτῷ· Εὐρήκαμεν
 τὸν ¹ Μεσσίαν·" ὃ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον ὁ
 Χριστός. Καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν Ἰησοῦν. 43
 Ἐμβλέψας ἔτι αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς εἶπε· Σὺ εἰ Σί-
 μων, ὁ υἱὸς Ἰωνᾶ· σὺ κληθήσῃ Κηθᾶς· ὃ ἑρμη-
 νεύεται Πέτρος. Τῇ ἐπαύριον ἠθέλησεν ὁ Ἰη- 44
 σοῦς ἐξελθεῖν εἰς τὴν Γαλιλαίαν· καὶ εὕρισκε
 Φίλιππον, καὶ λέγει αὐτῷ· Ἀκολουθε μοι. Ἦν δὲ 45
 ὁ Φίλιππος ἀπὸ Βηθσαϊδᾶ, ἐκ τῆς πόλεως Ἀν-
 δρέου καὶ Πέτρου. Εὕρισκε Φίλιππος τὸν Ναθα- 46
 ναήλ, καὶ λέγει αὐτῷ· Ὁν ἔγραψε Μωσῆς ἐν τῷ
 νόμῳ, καὶ οἱ προφῆται, εὐρήκαμεν, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν
 τοῦ Ἰωσήφ, τὸν ἀπὸ ² Ναζαρέθ." Καὶ εἶπεν 47
 αὐτῷ Ναθαναήλ· Ἐκ Ναζαρέθ δύναται τι ἀγα-
 θὸν εἶναι ; Λέγει αὐτῷ Φίλιππος· Ἔρχου καὶ ἴδε.
 Εἶδεν ὁ Ἰησοῦς τὸν Ναθαναήλ ἐρχόμενον πρὸς 48
 αὐτόν, καὶ λέγει περὶ αὐτοῦ· Ἴδε, ἀληθῶς Ἰσραη-
 λῆτης, ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστι. Λέγει αὐτῷ Ναθανα- 49
 ήλ· Πόθεν με γινώσκεις ; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς
 καὶ εἶπεν αὐτῷ· Πρὸ τοῦ σε Φίλιππον φωνῆσαι,

¹ Μεσσίαν² Ναζαρέτ

50 ὄντα ὑπὸ τὴν συκῇν, εἰδὼν σε. Ἀπεκρίθη Ναθα-
 ναήλ καὶ λέγει αὐτῷ· Ῥαββί, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τῆ Θεᾶ,
 51 σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ. Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς
 καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ὅτι εἰπὼν σοι· Εἰδὼν σε ὑποκά-
 τω τῆς συκῆς, πιστεύεις; μείζω τούτων ⁽¹⁾ ὄψει."
 52 Καὶ λέγει αὐτῷ· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· Ὅτι ἀπ' ἄρτι
 ὄψεσθε τὸν ἕρανὸν ἀνεπηγότα, καὶ τῆς ἀγ-
 γέλους τοῦ Θεοῦ ἀναβαίνοντας καὶ καταβαίνοντας
 ἐπὶ τὸν υἱὸν τῆ ἀνθρώπου.

I.

1 ὄψει

1 Καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γάμου ἐγένετο ἐν Κα-
 ναῖ τῆς Γαλιλαίας· καὶ ἦν ἡ μήτηρ τῆ Ἰησοῦ ἐκεῖ.
 2 Ἐκλήθη δὲ καὶ ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς
 3 τὸν γάμον. Καὶ ὑπερέσαντο οἶνου, λέγει ἡ μή-
 τηρ τοῦ Ἰησοῦ πρὸς αὐτόν· Οἶνον ἔκ ἔχουσι.
 4 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι; ἔγωγε
 5 ἤκει ἡ ὥρα μου. Λέγει ἡ μήτηρ αὐτοῦ τοῖς διακόνοις·
 6 Ὅ, τι ἂν λέγῃ ὑμῖν, ποιήσατε. Ἦσαν δὲ ἐκεῖ
 ὑδρίαὶ λίθιναι ἕξ κείμεναι, κατὰ τὸν καθαρισμὸν
 τῶν Ἰουδαίων, χωρεῖσαι ἀνὰ μετρητάς δύο ἢ τρεῖς.
 7 Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Γεμίσατε τὰς ὑδρίας ὕδα-
 8 τος. Καὶ ἐγένμισαν αὐτὰς ἕως ἄνω. Καὶ λέγει
 αὐτοῖς· Ἀντλήσατε νῦν, καὶ φέρετε τῷ ἀρχιτρι-
 9 κλίνῳ. Καὶ ἤνεγκαν. Ὡς δὲ ἐγεύσατο ὁ ἀρχι-
 τρίκλιν τὸ ὕδωρ οἶνον γεφυγημῆν· καὶ ἔκ ἤδει
 πόθεν ἐστίν· οἱ δὲ διάκονοι ᾔδεισαν οἱ ἠντληκότες
 10 τὸ ὕδωρ· φωνεῖ τὸν νυμφίον ὁ ἀρχιτρίκλιν, καὶ
 λέγει αὐτῷ· Πᾶς ἄνθρωπος πρῶτον τὸν καλὸν
 οἶνον τίθησι, καὶ ὅταν μεθυθῶσι, τότε τὸν ἐλάττω·

II.

11. σὺ τετήρηκας τὸν καλὸν οἶνον ἕως ἄρτι. Ταύτην 11
ἐποίησε τὴν ἀρχὴν τῶν σημείων ὁ Ἰησοῦς ἐν Κανᾷ
τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐφάνέρωσε τὴν δόξαν αὐτοῦ· καὶ
ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Μετὰ τῆ- 12
το κατέβη εἰς Καπερναοὺμ, αὐτὸς καὶ ἡ μήτηρ αὐ-
τοῦ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· καὶ
ἐκεῖ ἔμειναν ἕως πολλὰς ἡμέρας.

Καὶ ἐγγὺς ἦν τὸ πάχος τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέ- 13
βη εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Ἰησοῦς. Καὶ εὔρεν ἐν τῷ 14
ιερῷ τοὺς πωλοῦντας βόας, καὶ πρόβατα, καὶ περι-
σεράς, καὶ τὰς κερματισὰς καθημερίους. Καὶ 15
ποιήσας φραγέλλιον ἐκ χοινίων, πάντας ἐξέβαλεν
ἐκ τοῦ ιεροῦ, τὰ τε πρόβατα καὶ τοὺς βόας· καὶ
τῶν κολλυβιστῶν ἐξέχεε τὸ κέρμα, καὶ τὰς τραπέ-
ζας ἀνέστρεψε· καὶ τοῖς τὰς περισεράς πωλοῦσιν 16
εἶπεν· Ἀράτε ταῦτα ἐνλεῦθεν· μὴ ποιεῖτε τὸν οἶκον
τῆ πατρὸς μου οἶκον ἐμπορίου. Ἐμνήθησαν δὲ οἱ μα- 17
θηταὶ αὐτοῦ, ὅτι γεγραμμένον ἔστιν· Ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου
καταφάσκει σὺ (1) καλέφαλέ" με. Ἀπεκρίθησαν ἔν οι Ἰουδαῖοι 18
καὶ εἶπον αὐτῷ· Τί σημεῖον δεικνύεις ἡμῖν, ὅτι ταῦ-
τα ποιεῖς; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐ- 19
τοῖς· Λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡμέ-
ραις ἐγερῶ αὐτόν. Εἶπον ἔν οι Ἰουδαῖοι· Τεσσα- 20
ράκοντα καὶ ἕξ ἔτεσιν ὠκοδομήθη ὁ ναὸς ἕτος· καὶ
σὺ ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερεῖς αὐτόν; Ἐκεῖν δὲ 21
ἔλεγε περὶ τοῦ ναοῦ τῆ σώματος αὐτοῦ. Ὅτε ἔν 22
ἡγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ,
ὅτι τοῦτο ἔλεγεν αὐτοῖς· καὶ ἐπίστευσαν τῇ

- 23 γραφῇ, καὶ τῷ λόγῳ, ὃ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς. Ὡς δὲ ἦν ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐν τῷ πάρχα ἐν τῇ ἑορτῇ, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, θεω-
 24 ροῦντες αὐτοῦ τὰ σημεῖα, ἃ ἐποίει. Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκ ἐπίστευεν ἑαυτὸν αὐτοῖς, διὰ τὸ αὐτὸν
 25 γινώσκειν πάντας· καὶ ὅτι ἐ χρεῖαν εἶχεν, ἵνα τις μαρτυρήσῃ περὶ τοῦ ἀνθρώπου· αὐτὸς γὰρ ἐγίνωσκε, τί ἦν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.

II.

- 1 Ἦν δὲ ἄνθρωπος ἐκ τῶν φαρισαίων, Νικόδη-
 2 μος ὄνομα αὐτῷ, ἄρχων τῶν Ἰουδαίων· ὅτος ἦλθε πρὸς ⁽¹⁾ τὸν Ἰησοῦν· νύκτος, καὶ εἶπεν αὐτῷ·
 Ῥαββί, οἶδα μὲν, ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐλήλυθας διδάσκα-
 3 ῖς· ὅτι οὐδεὶς γὰρ ταῦτα τὰ σημεῖα δύναται ποιεῖν, ἃ σὺ ποιεῖς, ἐὰν μὴ ᾖ ὁ Θεὸς μετ' αὐτῶ. Ἀπεκρί-
 4 θη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι· ἐὰν μὴ τις ᾖ γεννηθῇ ἄνωθεν, ἐ δύναται ἰδεῖν
 5 τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Λέγει πρὸς αὐτὸν ὁ Νικόδημος· Πῶς δύναται ἄνθρωπος γεννηθῆναι γέρων ὢν; μὴ δύναται εἰς τὴν κοιλίαν τῆς μη-
 6 τρος αὐτῆς δεύτερον εἰσελθεῖν, καὶ γεννηθῆναι; Ἀ-
 7 πεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι· ἐὰν μὴ τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ πνεύματος, ἐ δύναται
 8 εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Τὸ γεγεννη-
 9 μένον ἐκ τῆς σαρκὸς, σὰρξ ἐστίν· καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ πνεύματος, πνεῦμα ἐστίν. Μὴ θαυμάσης,
 10 ὅτι εἶπόν σοι· Δεῖ ὑμᾶς γεννηθῆναι ἄνωθεν. Τὸ πνεῦμα, ὅπου θέλει, πνεῖ· καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ' ἐκ οἵδας, πόθεν ἔρχεται, καὶ ποῦ

III.

1 αὐτὸν

111. ὑπάγει· ἔτις ἐς πᾶς ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ πνεύ-
 ματος[⊙]. Ἀπεκρίθη Νικόδημος καὶ εἶπεν αὐτῷ· 9
 Πῶς δύναται ταῦτα γινέσθαι; Ἀπεκρίθη ὁ 10
 Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· Σὺ εἶ ὁ διδάσκαλος τοῦ
 Ἰσραὴλ, καὶ ταῦτα ἐγὼ γινώσκεις; Ἀμὴν ἀμὴν λέ- 11
 γω σοι· Ὅτι ὁ οἶδαμρ, λαλοῦμεν, καὶ ὁ ἐωράκα-
 μεν, μαρτυροῦμεν· καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν ἐ-
 λαμβάνετε. Εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν, καὶ ἐπι- 12
 στεύετε· πῶς, ἐὰν εἴπω ὑμῖν τὰ ἐπερὰναια, πιστεύ-
 σετε; Καὶ ἔδεις ἀναβέβηκεν εἰς τὸν ἔρανον, εἰ 13
 μὴ ὁ ἐκ τοῦ ἔρανου καταβᾶς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου,
 ὁ ὢν ἐν τῷ ἔρανῳ. Καὶ καθὼς Μωσῆς ὕψωσε 14
 τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἔτις ὕψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν
 τοῦ ἀνθρώπου· ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν ἢ μὴ 15
 ἀπόληται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. Οὕτω γὰρ 16
 ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὥς τὸν υἱὸν αὐτοῦ
 τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐ-
 τὸν, μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. Οὐ 17
 γὰρ ἀπέσειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸν κόσ-
 μον, ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ κόσ-
 mos δι' αὐτοῦ. Ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν, ἐκρίνεται· 18
 ὁ δὲ μὴ πιστεύων, ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν
 εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Αὕτη 19
 δὲ ἔστιν ἡ κρίσις, ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν
 κόσμον, καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μάλλον τὸ σκό-
 τος, ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ ⁽¹⁾ πονηρὰ αὐτῶν· τὰ 20
 ἔργα. Πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσσων, μισεῖ τὸ φῶς,
 καὶ ἐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ 21
 ἔργα αὐτοῦ. Ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν, ἔρχεται

¹ αὐτῶν πονη-
 ρὰ

πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι
ἐν Θεῷ ἔστιν εἰργασμῶνα.

III.

- 22 Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ
αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν· καὶ ἐκεῖ διέτριβε μετ'
23 αὐτῶν, καὶ ἐβαπτίζεν. Ἦν δὲ καὶ Ἰωάννης βαπτί-
ζων ἐν Αἰνῶν, ἐγγὺς τῇ Σαλείμ, ὅτι ὕδατα πολλὰ
24 ἦν ἐκεῖ. Καὶ παρεγίνοντο, καὶ ἐβαπτίζοντο. Οὐ-
πω γὰρ ἦν βεβηλωμένος, εἰς τὴν φυλακὴν ὁ Ἰω-
25 ἀννης. Ἐρχέτο ἔν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν
Ἰωάννου μετὰ ⁽¹⁾ Ἰουδαίων περὶ καθαρισμοῦ. ¹ Ἰουδαίου
26 Καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰωάννην, καὶ εἶπον αὐτῷ·
Ῥαββί, ὃς ἦν μετὰ σοῦ πέραν τῆ Ἰορδάνη, ὃ σὺ
μεμαρτύρηκας, ἵδε, ἔτος βαπτίζει, καὶ πάντες ἔρ-
27 χονται πρὸς αὐτόν. Ἀπεκρίθη Ἰωάννης καὶ εἶ-
πεν· Οὐ δύναται ἄνθρωπος λαμβάνειν ἕδεν, εἰάν
28 μὴ ἢ δεδομῶν αὐτῷ ἐκ τοῦ ἔρανοῦ. Αὐτοὶ ὑμεῖς
μοι μαρτυρεῖτε, ὅτι εἶπον· Οὐκ εἰμὶ ἐγὼ ὁ Χριστός,
29 ἀλλ' ὅτι ἀπεσταλμένος εἰμὶ ἔμπροσθεν ἐκείνου. Ὁ
ἔχων τὴν νύμφην, νυμφίος ἔστιν· ὁ δὲ φίλος τοῦ
νυμφίου, ὁ ἐσθικῶς καὶ ἀκούων αὐτοῦ, χαρὰ χαίρει
διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου. Αὕτη ἔν ἡ χαρὰ ἡ
30 ἐμὴ πεπλήρωται. Ἐκείνον δεῖ αὐξάνειν, ἐμὲ δὲ
31 ἐλαττοῦσαι. Ὁ ἄνωθεν ἐρχόμενος, ἐπάνω πάν-
των ἔστιν. Ὁ ὢν ἐκ τῆς γῆς, ἐκ τῆς γῆς ἔστι, καὶ
ἐκ τῆς γῆς λαλεῖ· ὁ ἐκ τοῦ ἔρανοῦ ἐρχόμενος,
32 ὁ ἐπάνω πάντων ἔστι, καὶ ὁ ἑώρακε καὶ ἤκουσε,
τοῦτο μαρτυρεῖ καὶ τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ ἡδεῖς
33 λαμβάνει. Ὁ λαβὼν αὐτοῦ τὴν μαρτυρίαν, ἐσφρά-

III. γίσεν, ὅτι ὁ Θεὸς ἀληθὴς ἐστίν. Ὃν γὰρ ἀπέσει- 34
 λεν ὁ Θεός, τὰ ῥήματα τοῦ Θεοῦ λαλεῖ. Οὐ
 γὰρ ἐκ μέτρου δίδωσιν ὁ Θεός ἡ τὸ πνεῦμα. Ὁ 35
 πατὴρ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν, καὶ πάντα δέδωκεν ἐν τῇ
 χειρὶ αὐτοῦ. Ὁ πιστεύων εἰς τὸν υἱόν, ἔχει ζωὴν 36
 αἰώνιον· ὁ δὲ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ, ἐκ ὄψεταί ζωὴν,
 ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν.

IV. Ὡς ἂν ἔγνω ὁ Κύριος, ὅτι ἤκουσαν οἱ φαρισαῖ- 1
 οί, ὅτι Ἰησοῦς πλείονας μαθητὰς ποιεῖ καὶ βαπτί-
 ζει, ἢ Ἰωάννης· καὶ τοιγε Ἰησοῦς αὐτὸς οὐκ 2
 ἐβάπτιζεν, ἀλλ' οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· ἀφῆκε τὴν 3
 Ἰουδαίαν, καὶ ἀπῆλθε πάλιν εἰς τὴν Γαλιλαίαν.
 Ἔδει δὲ αὐτὸν διέρχεσθαι διὰ τῆς Σαμαρείας. 4
 Ἐρχεται ἂν εἰς πόλιν τῆς Σαμαρείας, λεγομένην 5
⁽¹⁾ Σιχάρ, πλησίον τοῦ χωρίου, ⁽²⁾ ὃν ἔδωκεν
 Ἰακώβ Ἰωσήφ τῷ υἱῷ αὐτοῦ. Ἦν δὲ ἐκεῖ πηγὴ 6
 τοῦ Ἰακώβ. Ὁ ἂν Ἰησοῦς, κεκοπιακῶς ἐκ τῆς
 ὁδοπορίας, ἐκαθέζετο ἔτως ἐπὶ τῇ πηγῇ· ὥρα ἦν
⁽³⁾ ὥσπερ ἔκτε. Ἐρχεται γυνὴ ἐκ τῆς Σαμαρεί- 7
 ας, ἀντλήσασα ὕδωρ. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Δός
 μοι πιεῖν. (Οἱ γὰρ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπεληλύθει- 8
 σαν εἰς τὴν πόλιν, ἵνα τροφὰς ἀγοράσωσι.)
 Λέγει ἂν αὐτῷ ἡ γυνὴ ἡ Σαμαρεῖτις· Πῶς σὺ, 9
 Ἰουδαῖος ὢν, παρ' ἐμοῦ πιεῖν αἰτεῖς, ἔσης γυναι-
 κὸς Σαμαρεΐτιδος; (ἐ γὰρ συγχρῶνται Ἰουδαῖοι
 Σαμαρεΐταις.) Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐ- 10
 τῇ· Εἰ ᾔδεις τὴν δωρεάν τοῦ Θεοῦ, καὶ τίς ἐστίν ὁ
 λέγων σοι· Δός μοι πιεῖν· σὺ ἂν ᾔτησας αὐτόν,

¹ Συχάρ

² ὃν

³ ὥς

- 11 καὶ ἔδωκεν ἄν σοι ὕδωρ ζῶν. Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· Κύριε, ἔτε ἀντλημα ἔχεις, καὶ τὸ φρέαρ ἐστὶ
 12 βαθύ· πόθεν ἔν ἔχεις τὸ ὕδωρ τὸ ζῶν ; Μὴ σὺ μείζων εἶ τῷ πατρὸς ἡμῶν Ἰακώβ ; ὃς ἔδωκεν ἡμῖν τὸ φρέαρ, καὶ αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ ἔπιε, καὶ οἱ υἱοὶ
 13 αὐτοῦ, καὶ τὰ θρέμματα αὐτοῦ. Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῇ· Πᾶς ὁ πίνων ἐκ τῷ ὕδα-
 14 τος τούτου, διψήσει πάλιν· ὃς δ' ἂν πῖνῃ ἐκ τῷ ὕδα-
 15 τος, ὃ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, ἔ μὴ διψήσῃ εἰς τὸν αἰ-
 16 ὠνα· ἀλλὰ τὸ ὕδωρ, ὃ δώσω αὐτῷ, ῥηθήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἁλλομῆρου εἰς ζωὴν αἰώνιον.
 17 Λέγει πρὸς αὐτὸν ἡ γυνή· Κύριε, δός μοι τοῦτο τὸ ὕδωρ, ἵνα μὴ διψῶ, μηδὲ ἔρχωμαι ἐνθάδε ἀντλεῖν.
 18 Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Ὑπαγε, φώνη-
 19 σον τὸν ἄνδρα σου, καὶ ἐλθὲ ἐνθάδε. Ἀπεκρίθη ἡ γυνή καὶ εἶπεν· Οὐκ ἔχω ἄνδρα. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Καλῶς εἶπας· Ὅτι ἄνδρα ἔκ ἔχω.
 20 Πέντε γὰρ ἄνδρας ἔχεις· καὶ νῦν ὃν ἔχεις, ἐκ ἐστὶ σου ἀνὴρ· τοῦτο ἀληθὲς εἶρηκας. Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· Κύριε, θεωρῶ, ὅτι προφήτης εἶ σύ. Οἱ πατέρες ἡμῶν ⁽¹⁾ ἐν τούτῳ τῷ ὄρει προσεκύνησαν· καὶ ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἐν Ἱεροσολύμοις ἐστὶν ὁ
 21 τόπος, ⁽²⁾ ὅπου δεῖ προσκυνεῖν. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· ⁽³⁾ Γύναι, πείσευσόν μοι, ὅτι ἔρχεται ὥ-
 22 ρα, ὅτε ἔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ, ἔτε ἐν Ἱεροσολύμοις προσκυνήσετε τῷ πατρί. Ὑμεῖς προσκυνεῖτε ὃ ἐκ οἴδατε· ἡμεῖς προσκυνῶμεν ὃ οἶδαμεν· ὅτι ἡ
 23 σωτηρία ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐστὶν. Ἀλλ' ἔρχεται ὥ-
 24 ρα, καὶ νῦν ἐστὶν, ὅτε οἱ ἀληθινοὶ προσκυνήται προσ-

¹ ἐν τῷ ὄρει
 τούτῳ

² προσκυνεῖν
 δεῖ

³ Πείσευέ μοι,
 γύναι

IV. κυνήσουσι τῷ πατρὶ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· καὶ
 γὰρ ὁ πατὴρ τοιούτης ζητεῖ τὰς προσκυνῶντας
 αὐτόν. Πνεῦμα ὁ Θεός· καὶ τοὺς προσκυνῶντας 24
 αὐτόν, ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν.
¹ Μεσίας Λέγει αὐτῷ ἡ γυνή· Οἶδα, ὅτι ⁽¹⁾ Μεσσίας" ἔρ- 25
 χεται, ὁ λεγόμενος Χριστός· ὅταν ἔλθῃ ἐκεῖνος,
 ἀναγγελεῖ ἡμῖν πάντα. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· 26
 Ἐγὼ εἰμι, ὁ λαλῶν σοι. Καὶ ἐπὶ τοῦτω ἦλθον οἱ 27
² ἰθαύμαζον μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ⁽²⁾ ἰθαύμασαν" ὅτι μετὰ γυ-
 ναικὸς ἐλάλει. Οὐδεὶς μὲντοι εἶπε· Τί ζητεῖς ;
 ἢ, Τί λαλεῖς μετ' αὐτῆς ;

Ἀφῆκεν ἔν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἡ γυνή, καὶ ἀπῆλ- 28
 θεν εἰς τὴν πόλιν, καὶ λέγει τοῖς ἀνθρώποις· Δεῦ- 29
 τε, ἴδετε ἄνθρωπον, ὃς εἶπέ μοι πάντα, ὅσα ἐποί-
 ησα· μήτι ἕτός ἐστιν ὁ Χριστός ; Ἐξῆλθον ἔν 30
 ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτόν.

Ἐν ἔδῃ τῷ μελαξὺ ἡρώτων αὐτόν οἱ μαθηταί, 31
 λέγοντες· Ῥαββί, φάγε. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· 32
 Ἐγὼ βρωσὶν ἔχω φαγεῖν, ἣν ὑμεῖς ἐκ οἶδατε.
 Ἐλεγον ἔν οἱ μαθηταὶ πρὸς ἀλλήλους· Μή τις 33
 ἔνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν ; Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· 34
³ ποιῶσω Ἐμὸν βρωμὰ ἐστίν, ἵνα ⁽³⁾ ποιῶ" τὸ θέλημα τοῦ
 πέμψαντός με, καὶ τελειώσω αὐτῷ τὸ ἔργον. Οὐχ 35
⁴ τετραμένης ὑμεῖς λέγετε, ὅτι ἔτι ⁽⁴⁾ τετραμήνόν" ἐστίν, καὶ ὁ
 θερισμὸς ἔρχεται ; Ἰδοὺ, λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε
 τὰς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν, καὶ θεάσαθε τὰς χώρας,
 ὅτι λευκαὶ εἰσι πρὸς θερισμὸν ἤδη. Ἐκ 36

ρίζων μισθὸν λαμβάνει, καὶ συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν
 αἰώνιον· ἵνα καὶ ὁ σπείρων ὁμοῦ χαίρῃ, καὶ ὁ θερί-
 37 ζων. Ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν ὁ ἀληθινός,
 ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων, καὶ ἄλλος ὁ θερίζων.
 38 Ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν, ὃ ἔχ' ὑμεῖς κεκο-
 πιάκατε· ἄλλοι κεκοπιάκασι, καὶ ὑμεῖς εἰς τὸν κό-
 39 πον αὐτῶν εἰσεληλύθατε. Ἐκ δὲ τῆς πόλεως
 ἐκείνης πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτὸν τῶν Σαμαρει-
 τῶν, διὰ τὸν λόγον τῆς γυναικὸς, μαρτυρούσης·
 40 Ὅτι εἶπέ μοι πάντα ὅσα ἐποίησα. Ὡς ἂν ἦλθον
 πρὸς αὐτὸν οἱ Σαμαρεῖται, ἠρώτων αὐτὸν μεῖναι
 41 παρ' αὐτοῖς· καὶ ἔμεινεν ἐκεῖ δύο ἡμέρας. Καὶ
 πολλῶ πλείους ἐπίστευσαν διὰ τὸν λόγον αὐτοῦ.
 42 Τῇ τε γυναικὶ ἔλεγον· Ὅτι ἔκετι διὰ τὴν σὴν λα-
 λιὰν πιστεύομεν· αὐτοὶ γὰρ ἀκηκόαμεν, καὶ οἶδα-
 μεν, ὅτι ἔσθις ἐστὶν ἀληθῶς ὁ σωτὴρ τοῦ κόσμου
 ὁ Χριστός·

43 Μετὰ δὲ τὰς δύο ἡμέρας ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν, καὶ
 44 ἀπῆλθεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Αὐτὸς γὰρ ὁ
 Ἰησοῦς ἐμαρτύρησεν, ὅτι προφήτης ἐν τῇ ἰδίᾳ πα-
 45 τρίδι τιμὴν ἔκ ἔχει. Ὅτε ἂν ἦλθεν εἰς τὴν Γα-
 λιλαίαν, ἐδέξαντο αὐτὸν οἱ Γαλιλαῖοι, πάντα ἐω-
 ρακότες, ⁽¹⁾ ἃ ἐποίησεν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν τῇ ὅσα
 46 ἑορτῇ· καὶ αὐτοὶ γὰρ ἦλθον εἰς τὴν ἑορτήν. Ἦλ-
 θεν ἂν ὁ Ἰησοῦς πάλιν εἰς τὴν Κανᾶ τῆς Γα-
 λιλαίας, ὅπου ἐποίησε τὸ ὕδωρ οἶνον. Καὶ ἦν τις
 47 βασιλικὸς, ὃ ὁ υἱὸς ἡθένει, ἐν Καπερναοῦμ. Οὐ-

IV. τος, ἀκούσας ὅτι Ἰησοῦς ἦκει ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς
τὴν Γαλιλαίαν, ἀπῆλθε πρὸς αὐτόν, καὶ ἠρώτα
αὐτόν, ἵνα καταβῇ, καὶ ἰάσηται αὐτοῦ τὸν υἱόν.
ἤμελλε γὰρ ἀποθνήσκειν. Εἶπεν ὁ Ἰησοῦς 48
πρὸς αὐτόν· Ἐὰν μὴ σημεῖα καὶ τέρατα ἴδῃτε, οὐ
μὴ πισεύσητε. Λέγει πρὸς αὐτόν ὁ βασιλικός· 49
Κύριε, κατάβηθι, πρὶν ἀποθανεῖν τὸ παιδίον μου.
Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Πορεύου· ὁ υἱός σου ζῇ. 50
Καὶ ἐπίστευσεν ὁ ἄνθρωπος τῷ λόγῳ, ὃν εἶπεν
αὐτῷ Ἰησοῦς, καὶ ἐπορεύετο. Ἦδη δὲ αὐτοῦ καλα- 51
βαίνοντες, οἱ δοῦλοι αὐτοῦ ἀπήντησαν αὐτῷ, καὶ
ἀπήγγειλαν, λέγοντες· Ὅτι ὁ παῖς σου ζῇ. Ἐ- 52
πύθετο ὁ πατήρ αὐτῶν τὴν ὥραν, ἐν ᾗ κοιμώτερον
ἔχε. Καὶ εἶπον αὐτῷ· Ὅτι χθὲς ὥραν ἐβδόμην
ἀφῆκεν αὐτόν ὁ πυρετός. Ἐγὼν ὁ πατήρ, ὅτι 53
ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ, ἐν ᾗ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι
ὁ υἱός σου ζῇ. Καὶ ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία
αὐτοῦ ὅλη. Τοῦτο πάλιν δεύτερον σημεῖον ἐποί- 54
ησεν ὁ Ἰησοῦς, ἐλθὼν ἐκ τῆς Ἰουδαίας εἰς τὴν
Γαλιλαίαν.

V. Μετὰ ταῦτα ἦν ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἀνέβη 1
ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσόλυμα. Ἔστι δὲ ἐν τοῖς Ἱε- 2
ροσολύμοις, ἐπὶ τῇ προβατικῇ, κολυμβήθρα, ἣ
ἐπιλεγομένη Ἑβραϊστὶ Βηθεσδα, πέντε σταδίων ἔχε-
σα. Ἐν ταύταις κατέκειτο πολλοὶ τῶν 3
ἀδενούντων, τυφλῶν, χωλῶν, ξηρῶν· ἐκδεχο-
μένων τὴν τοῦ ὕδατος κίνησιν. Ἄγγελος γὰρ 4
κατὰ καιρὸν κατέβαινεν ἐν τῇ κολυμβήθρᾳ, καὶ ἐ-

τ' τάρασσε τὸ ὕδωρ· ὁ ἔν πρώτος ἐμβὰς μετὰ τὴν
τ' ταραχὴν τῷ ὕδατος, ὑγιὴς ἐγένετο ὃς δὴ ποιε καλ-
τ' εἶχετο νοσήματι. v.

5 Ἦν δέ τις ἄνθρωπος ἐκεῖ, τριάκοντα ^κ καὶ ^ε ὀκτὼ
6 ἔτη ἔχων ἐν τῇ ἀδενείᾳ. Τοῦτον ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς
κατακείμενον, καὶ γνούς, ὅτι πολὺν ἤδη χρόνον ἔ-
7 χε, λέγει αὐτῷ· Θέλεις ὑγιὴς ᾗμεθα; Ἀπε-
κρίθη αὐτῷ ὁ ἀδενεὺς· Κύριε, ἄνθρωπον ἔκ ἔχω,
ἵνα, ὅταν ταραχθῇ τὸ ὕδωρ, ⁽¹⁾ βάλλῃ" με εἰς ¹ βάλλῃ
τὴν κολυμβήθραν· ἐν ᾧ δὲ ἔρχομαι ἐγὼ, ἄλλ^ο
8 πρὸ ἐμοῦ καταβαίνει. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
⁽²⁾ Ἐγείρα, ἄρον τὸν κράββατόν σου, καὶ περιπά- ² Ἐγείρε
9 τει. Καὶ εὐθέως ἐῴμετο ὑγιὴς ὁ ἄνθρωπος, καὶ
ἦρε τὸν κράββατον αὐτοῦ, καὶ περιεπάτει. Ἦν δὲ
σάββατον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ.

10 Ἐλεγον ἔν οἱ Ἰουδαῖοι τῷ τεθεραπευμένῳ·
Σάββατόν ἐστιν· ἔκ ἔξεσί σοι ἄρα τὸν κράββα-
11 τον. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς· Ὁ ποιήσας με ὑγιῇ, ἐ-
κεῖνός μοι εἶπεν· Ἄρον τὸν κράββατόν σου, καὶ
12 περιεπάτει. Ἠρώτησαν ἔν αὐτόν· Τίς ἐστιν ὁ ἄν-
θρωπος, ὁ εἰπὼν σοι· Ἄρον τὸν κράββατόν σου,
13 καὶ περιεπάτει; Ὁ δὲ ἰαθεὶς ἔκ ἡδαι, τίς ἐστιν· ὁ
γὰρ Ἰησοῦς ἐξένευσεν, ὄχλου ὄντος ἐν τῷ τόπῳ.
14 Μετὰ ταῦτα εὕρισκει αὐτόν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῷ ἱερῷ,
καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ἰδε, ὑγιὴς γέγονας· μηκέτι ἀμάρ-
15 τανε, ἵνα μὴ χειρόν ⁽³⁾ τί σοι" ᾗμετα. Ἀπῆλ- ³ σοί τι
θεν ὁ ἄνθρωπος, καὶ ἀνήγγειλε τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι
16 Ἰησοῦς ἐστιν, ὁ ποιήσας αὐτόν ὑγιῇ. Καὶ διὰ τῆτο

V.
οἱ Ἰουδαῖοι
τὸν Ἰησοῦν

ἐδίωκον ⁽¹⁾ τὸν Ἰησοῦν οἱ Ἰουδαῖοι, " καὶ ἐζήτουν
αὐτὸν ἀποκτεῖναι, ^ε ὅτι ταῦτα ἐποίει ἐν σαββάτῳ.
Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς· Ὁ πατήρ μου 17
ἕως ἄρτι ἐργάζεται, καὶ γὰρ ἐργάζομαι. Διὰ τοῦ- 18
το ἢν μᾶλλον ἐζήτην αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι,
ὅτι ἢ μόνον ἔλυε τὸ σάββατον, ἀλλὰ καὶ πατέρα
ἴδιον ἔλεγε τὸν Θεόν, ἴσον ἑαυτὸν ποιῶν τῷ Θεῷ.
Ἀπεκρίνατο ἢν ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἀμήν 19
ἀμήν λέγω ὑμῖν· ἢ δύναται ὁ υἱὸς ποιεῖν ἄφ' ἑαυ-
τοῦ ἕδεν, ἐὰν μὴ τι βλέπῃ τὸν πατέρα ποιῶντα·
ἀ γὰρ ἂν ἐκεῖνος ποιῇ, ταῦτα καὶ ὁ υἱὸς ὁμοίως
ποιεῖ. Ὁ γὰρ πατήρ φιλεῖ τὸν υἱόν, καὶ πάντα 20
δείκνυσιν αὐτῷ, ἀ αὐτὸς ποιεῖ· καὶ μείζονα τούτων
δείξει αὐτῷ ἔργα, ἵνα ὑμεῖς θαυμάζητε. Ὡς περ 21
γὰρ ὁ πατήρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζωοποιεῖ· ἔτω
καὶ ὁ υἱὸς, ὃς θέλει, ζωοποιεῖ. Οὐδὲ γὰρ ὁ πατήρ 22
κρίνει ἕδεν· ἀλλὰ τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκε τῷ
υἱῷ· ἵνα πάντες τιμῶσι τὸν υἱόν, καθὼς τιμῶσι 23
τὸν πατέρα. Ὁ μὴ τιμῶν τὸν υἱόν, ἢ τιμᾷ τὸν
πατέρα, τὸν πέμψαντα αὐτόν. Ἀμήν ἀμήν λέ- 24
γω ὑμῖν· ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων, καὶ πιστεύων
τῷ πέμψαντί με, ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ εἰς κρί-
σιν ἢκ ἔρχεται, ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανά-
του εἰς τὴν ζωὴν. Ἀμήν ἀμήν λέγω ὑμῖν· ὅτι 25
ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούσονται
τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ· καὶ οἱ ἀκούσαντες ζή-
σονται. Ὡς περ γὰρ ὁ πατήρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυ- 26
τῷ· ἔτως ἔδωκε καὶ τῷ υἱῷ ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ.
Καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ καὶ κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς 27

- 28 ἀνθρώπου ἐστὶ. Μὴ θαυμάζετε τοῦτο· ὅτι ἔρχε-
 29 ται ὥρα, ἐν ἣ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκέσον-
 30 ταί τῆς φωνῆς αὐτοῦ, καὶ ἐκπορεύσονται, οἱ τὰ ἀ-
 31 γαθὰ ποιήσαντες, εἰς ἀνάσασιν ζωῆς· οἱ δὲ τὰ
 32 φαῦλα πράξαντες, εἰς ἀνάσασιν κρίσεως. Οὐ
 δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἀπ' ἐμαυτοῦ ἑδέν. Καθὼς
 ἀκέω, κρίνω· καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δίκαια ἐστίν· ὅτι
 ἐ ζῆτῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ
 31 πέμψαντός με ὁ πατὴρ. Ἐὰν ἐγὼ μαρτυρῶ
 περὶ ἐμαυτοῦ, ἡ μαρτυρία μου ἔκ ἐστιν ἀληθής.
 32 Ἀλλ' ἐστὶν ὁ μαρτυρῶν περὶ ἐμοῦ καὶ οἶδα, ὅτι
 ἀληθής ἐστιν ἡ μαρτυρία, ἣν μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ.
 33 Ὑμεῖς ἀπεσάλκατε πρὸς Ἰωάννην, καὶ μεμαρτύ-
 34 ρηκε τῇ ἀληθείᾳ. Ἐγὼ δὲ ἐκ παρὰ ἀνθρώπου τὴν
 μαρτυρίαν λαμβάνω· ἀλλὰ ταῦτα λέγω, ἵνα ὑ-
 35 μεῖς σωθῆτε. Ἐκεῖν ἦν ὁ λύχνος ὁ καιόμενος
 καὶ φαίνων· ὑμεῖς δὲ ἠθέλησατε ⁽¹⁾ ἀγαλλιασθῆναι
 36 πρὸς ὥραν ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ. Ἐγὼ δὲ ἔχω τὴν
 μαρτυρίαν μείζω τῆ Ἰωάννου· τὰ γὰρ ἔργα, ἃ ἔδωκέ
 μοι ὁ πατήρ, ἵνα τελεώσω αὐτά, αὐτὰ τὰ ἔργα,
 ἃ ἐγὼ ποιῶ, μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ, ὅτι ὁ πατήρ με
 37 ἀπέσταλκε. Καὶ ὁ πέμψας με πατήρ αὐτὸς με-
 μαρτύρηκε περὶ ἐμοῦ. Οὐτε φωνὴν αὐτοῦ ἀκηκό-
 38 ατε πώποτε, ἥτε εἶδος αὐτοῦ ἐώρακατε, καὶ τὸν
 λόγον αὐτοῦ ἔχετε μένοντα ἐν ὑμῖν· ὅτι ὃν ἀπ-
 39 ἔσειλεν ἐκεῖν, τούτῳ ὑμεῖς ἐπιστεύετε. Ἐ-
 ρευνᾶτε τὰς γραφάς, ὅτι ὑμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς
 40 ζῶν αἰώνιον ἔχειν· καὶ ἐκεῖναί εἰσιν αἱ μαρτυρεῖ-
 σαι περὶ ἐμοῦ. Καὶ ἐθέλετε ἐλθεῖν πρὸς με,

v.

¹ ἀγαλλια-
σθῆναι

v. ἵνα ζωὴν ἔχητε. Δόξαν παρὰ ἀνθρώπων ἔλαμ- 41
 βάνω· ἀλλ' ἔγνωκα ὑμᾶς, ὅτι τὴν ἀγάπην τοῦ 42
 Θεοῦ ἔκ ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς. Ἐγὼ ἐλήλυθα ἐν τῷ 43
 ὀνόματι τοῦ πατρὸς μου, καὶ ἔλαμβάνετε με· ἐὰν
 ἄλλῳ ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἰδίῳ, ἐκεῖνον λή-
 ψεθε. Πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι, δόξαν παρὰ 44
 ἀλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τὴν δόξαν τὴν παρὰ τοῦ
 μόνου Θεοῦ ἔζητεῖτε; Μὴ δοκεῖτε, ὅτι ἐγὼ κατ- 45
 ηγορήσω ὑμῶν πρὸς τὸν πατέρα· ἔστιν ὁ κατη-
 γορῶν ὑμῶν, Μωσῆς, εἰς ὃν ὑμεῖς ἠλπίκατε. Εἰ 46
 γὰρ ἐπιστεύετε Μωσῇ, ἐπιστεύετε ἂν ἐμοί· περὶ
 γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνος ἔγραψεν. Εἰ δὲ τοῖς ἐκείνου 47
 γράμμασιν ἔπιστεύετε, πῶς τοῖς ἐμοῖς ῥήμασι
 πιστεύετε;

vi. Μετὰ ταῦτα ἀπῆλθεν ὁ Ἰησοῦς πέραν τῆς 1
 θαλάσσης τῆς Γαλιλαίας, τῆς Τιβεριάδος. Καὶ 2
 ἠκολούθει αὐτῷ ὄχλος πολὺς, ὅτι ἐώρων αὐτῷ
 τὰ σημεῖα, ἃ ἐποίει ἐπὶ τῶν ἀδενουῶν. Ἀν- 3
 ῆλθε δὲ εἰς τὸ ὄρος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐκεῖ ἐκάθητο
 μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πα- 4
 ρα, ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων. Ἐπάρας ἔν ὃ Ἰησοῦς 5
 τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ θεασάμενος, ὅτι πολὺς ὄχλος
 ἔρχεται πρὸς αὐτόν, λέγει πρὸς τὸν Φίλιππον·
 Πόθεν ἀγοράσομεν ἄρτους, ἵνα φάγωσιν οὗτοι;
 Τοῦτο δὲ ἔλεγε πειράζων αὐτόν· αὐτὸς γὰρ ᾔδει, 6
 τί ἔμελλε ποιεῖν. Ἀπεκρίθη αὐτῷ Φίλιππος· 7
 Διακοσίων δηναρίων ἄρτοι ἔκ ἀρκῆσιν αὐτοῖς, ἵνα
 ἕκαστος αὐτῶν βραχύ τι λάβῃ. Λέγει αὐτῷ εἰς 8

ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἀνδρέας, ὁ ἀδελφὸς Σί-
 9 μωνος Πέτρου· Ἔστι παιδάριον ἐν ᾧδε, ὃ ἔχει
 πέντε ἄρτους κριθίνους, καὶ δύο ὀψάρια· ἀλλὰ
 10 ταῦτα τί ἐσιν εἰς τοσούτους ; Εἶπε δὲ ὁ Ἰησοῦς·
 Ποιήσατε τοὺς ἀνθρώπους ἀναπεσεῖν. Ἦν δὲ
 χορὸς πολὺς ἐν τῷ τόπῳ· ἀνέπεσον ἔν οἱ ἄνδρες
 11 τὸν ἀριθμὸν ὡσεὶ πεντακισχίλιοι. Ἐλαβε δὲ τῆς
 ἄρτης ὁ Ἰησοῦς. Καὶ εὐχαριστήσας διέδωκε τῷ τοῖς
 μαθηταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ τῷ τοῖς ἀνακειμένοις· ὁ-
 12 μοίως καὶ ἐκ τῶν ὀψαρίων, ὅσον ἤθελον. Ὡς δὲ
 ἐνεπλήθησαν, λέγει τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· Συνα-
 γάγετε τὰ περισσεύσαντα κλάσματα, ἵνα μὴ τι
 13 ἀπόληται. Συνήγαγον ἔν, καὶ ἐγέμισαν δώδεκα
 κοφίνους κλασμάτων ἐκ τῶν πέντε ἄρτων τῶν κρι-
 14 θίνων, ἃ ἐπερίσσευσε τοῖς βεζρκόσιν. Οἱ ἔν ἄν-
 θρωποι, ἰδόντες ὃ ἐποίησε σημεῖον ὁ Ἰησοῦς, ἔλε-
 γον· Ὅτι ἔτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης, ὁ ἐρχό-
 15 μμος εἰς τὸν κόσμον. Ἰησοῦς ἔν, γνοὺς ὅτι μέλ-
 λουσιν ἔρχεσθαι καὶ ἀρπάζειν αὐτὸν, ἵνα ποιήσω-
 σιν αὐτὸν βασιλέα, ἀνεχώρησε τὸ πάλιν εἰς τὸ
 ὄρ^ο αὐτὸς μόνος.

16 Ὡς δὲ ὀψία ἐγένετο, κατέβησαν οἱ μαθηταὶ
 17 αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν. Καὶ ἐμβάντες εἰς τὸ
 πλοῖον, ἤρχοντο πέραν τῆς θαλάσσης εἰς Καπερ-
 ναούμ. Καὶ σκοτία ἤδη ἐγεγόνει, καὶ ἔκ ἐληλύθει
 18 πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς. Ἡ τε θάλασσα, ἀνέμου
 19 μεγάλου πνέοντος, διηγείρετο. Ἐληλακότες ἔν
 ὡς σαδίους εἰκοσιπέντε ἢ τριάκοντα, θεωρῶσι τὸν

VI. Ἰησοῦν περιπατοῦντα ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ ἐγγύς τοῦ πλοίου γινόμενον· καὶ ἐφοβήθησαν. Ὁ δὲ 20 λέγει αὐτοῖς· Ἐγὼ εἰμι, μὴ φοβεῖσθε. Ἦθελον 21 ἔν λαβεῖν αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον· καὶ εὐθέως τὸ πλοῖον ἐκλύετο ἐπὶ τῆς γῆς, εἰς ἣν ὑπῆγον.

Τῇ ἐπαύριον ὁ ὄχλος, ὁ ἐσηκὼς πέραν τῆς θαλάσσης, ἰδὼν, ὅτι πλοιάριον ἄλλο ἐκ ἧν ἐκεῖ, εἰ μὴ ἐν ἐκεῖνο εἰς ὃ ἐνέβησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ὅτι ἐ συνεισῆλθε τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ⁽¹⁾ πλοιάριον," ἀλλὰ μόνοι οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἀπῆλθον· (ἀλλὰ δὲ ἦλθε πλοιάρια ἐκ Τιβε- 23 ριάδ^ο ἐγγύς τῆ τόπου, ὅπου ἔφαγον τὸν ἄρτον, εὐχαριστήσαντ^ο τοῦ Κυρίου·) ὅτε ἔν εἶδεν ὁ ὄχ- 24 λος, ὅτι Ἰησοῦς ἐκ ἔσιν ἐκεῖ, ἐδὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐνέβησαν· καὶ αὐτοὶ εἰς τὰ πλοῖα, καὶ ἦλθον εἰς Καπερναῦμ, ζητοῦντες τὸν Ἰησοῦν. Καὶ 25 εὐρόντες αὐτὸν πέραν τῆς θαλάσσης, εἶπον αὐτῶ· Ῥαββί, πότε ὧδε γέγονας; Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ 26 Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ζητεῖτέ με, ἐχ' ὅτι εἴδετε σημεῖα, ἀλλ' ὅτι ἐφάγετε ἐκ τῶν ἄρτων, καὶ ἐχορτάσθητε. Ἐργάζεσθε μὴ τὴν 27 βρωσιν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν βρωσιν τὴν μόνυσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑμῖν δώσει· τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν ὁ Θεός. Εἶπον ἔν πρὸς αὐτόν· Τί ποιῶμεν, ἵνα 28 ἐργαζώμεθα τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ; Ἀπεκρίθη· ὁ 29 Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Τοῦτό ἐστι τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ, ἵνα πιστεύσητε εἰς ὃν ἀπέστειλεν ἐκεῖνος.

¹ πλοῖον

- 30 Εἶπον ἔν αὐτῷ· Τί ἔν ποιεῖς σὺ σημεῖον, ἵνα ἴδω-
 31 μῃς καὶ πιστεύσωμεν σοι; τί ἐργάζη; Οἱ πατέρες
 ἡμῶν τὸ μάννα ἔφαγον ἐν τῇ ἐρήμῳ, καθὼς ἐστὶ
 γεγραμμένον· Ἄρτον ἐκ τοῦ ἔρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς
 32 φαγεῖν. Εἶπεν ἔν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν
 ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ὁ Μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὸν ἄρ-
 τον ἐκ τοῦ ἔρανοῦ· ἀλλ' ὁ πατήρ μου δίδωσιν ὑμῖν
 33 τὸν ἄρτον ἐκ τοῦ ἔρανοῦ τὸν ἀληθινόν. Ὁ γὰρ
 ἄρτος τοῦ Θεοῦ ἐστὶν ὁ καταβαίνων ἐκ τοῦ ἔρανοῦ
 34 καὶ ζωὴν δίδους τῷ κόσμῳ. Εἶπον ἔν πρὸς αὐτόν·
 35 Κύριε, πάντοτε δὸς ἡμῖν τὸν ἄρτον τοῦτον. Εἶπε
 ἔν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς
 ζωῆς· ὁ ἐρχόμενος πρὸς με, ὁ μὴ πεινάσῃ· καὶ
 36 ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, ὁ μὴ διψήσῃ πώποτε. Ἀλλ'
 εἶπον ὑμῖν, ὅτι καὶ ἐωράκατέ με, καὶ ὁ πιστεύετε.
 37 Πᾶν ὃ δίδωσί μοι ὁ πατήρ, πρὸς ἐμὲ ἔχει· καὶ τὸν
 38 ἐρχόμενον πρὸς με, ὁ μὴ ἐκβάλω ἔξω. Ὅτι κα-
 ταβέβηκα ἐκ τοῦ ἔρανοῦ, ὅχι ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα
 τὸ ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με.
 39 Τῆτο δέ ἐστι τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με ἵνα
 πα-
 τὴρς ᾖ, ἵνα πᾶν, ὃ δέδωκέ μοι, μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐ-
 τοῦ, ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
 40 Τοῦτο ⁽¹⁾ δέ ἐστι τὸ θέλημα τοῦ ⁽²⁾ πέμψαντός
 με, ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν υἱόν, καὶ πιστεύων εἰς
 αὐτόν, ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον· καὶ ἀναστήσω αὐτόν ἐγὼ
 41 τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Ἐγόγγυζον ἔν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ
 αὐτοῦ, ὅτι εἶπεν· Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ καταβάς ἐκ
 42 τοῦ ἔρανοῦ. Καὶ ἔλεγον· Οὐχ ὁτός ἐστιν Ἰησοῦς
 ὁ υἱὸς Ἰωσήφ, ὁ ἡμεῖς οἶδαμεν τὸν πατέρα καὶ τὴν

VI. μητέρα ; πῶς ἔν λέγει ἔτος· Ὅτι ἐκ τοῦ ἔρανθ
 καταβέβηκα ; Ἀπεκρίθη ἔν ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶ- 43
 πεν αὐτοῖς· Μὴ γογγύζετε μετ' ἀλλήλων. Οὐ- 44
 δεῖς δύναται ἐλθεῖν πρὸς με, ἐὰν μὴ ὁ πατήρ, ὁ
 πέμψας με, ἐλκύσῃ αὐτὸν, καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐ-
 τὸν ἔν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Ἔστι γεγραμμένον 45
 ἐν τοῖς προφήταις· Καὶ ἔσονται πάντες διδακτοὶ
 τοῦ Θεοῦ. Πᾶς ὁ ἀκούσας παρὰ τοῦ
 πατρὸς, καὶ μαθὼν, ἔρχεται πρὸς με. Οὐχ ὅτι 46
 τὸν πατέρα τις ἐώρακεν, εἰ μὴ ὁ ὢν παρὰ τῷ Θεῷ·
 ἔτος ἐώρακε τὸν πατέρα. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· 47
 ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, ἔχει ζωὴν αἰώνιον. Ἐγὼ εἶ- 48
 μι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. Οἱ πατέρες ὑμῶν ἔφαγον 49
 τὸ μάννα ἐν τῇ ἐρήμῳ, καὶ ἀπέθανον. Οὗτός ἐστιν 50
 ὁ ἄρτος, ὁ ἐκ τοῦ ἔρανοῦ καταβαίνων, ἵνα τις ἐξ
 αὐτοῦ φάγῃ, καὶ μὴ ἀποθάνῃ. Ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος 51
 ὁ ζῶν, ὁ ἐκ τοῦ ἔρανοῦ καταβάς. Ἐάν τις φάγῃ
 ἐκ τούτου τῷ ἄρτου, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ ὁ
 ἄρτος δὲ, ὃν ἐγὼ δώσω, ἡ σὰρξ μου ἐστίν, ἣν ἐγὼ
 δώσω ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς. Ἐμάχοντο ἔν 52
 πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖοι, λέγοντες· Πῶς δύνα-
 ται ἔτος ἡμῖν δοῦναι τὴν σάρκα φαγεῖν ; Εἶπεν 53
 ἔν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ἐὰν
 μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, καὶ
 πίνητε αὐτοῦ τὸ αἶμα, ἐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς.
 Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πίνων μου τὸ αἶμα, 54
 ἔχει ζωὴν αἰώνιον· καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν τῇ
 ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Ἡ γὰρ σὰρξ μου ⁽¹⁾ ἀληθῶς 55
 ἐστὶ βρωσίς, καὶ τὸ αἶμά μου ⁽¹⁾ ἀληθῶς ἐστὶ

1 ἀληθῶς

56 πόσις. Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα, καὶ πίνων με
 57 τὸ αἷμα, ἐν ἐμοὶ μένει, καὶ γὰρ ἐν αὐτῷ. Καθὼς
 ἀπέστειλέ με ὁ ζῶν πατήρ, καὶ γὰρ ζῶ διὰ τὸν πα-
 τέρα· καὶ ὁ τρώγων με, καὶ κεῖν [⊗] ζήσεται δι' ἐμέ.
 Οὗτός ἐστιν ὁ ἄρτος, ὁ ἐκ τοῦ ἔρανοῦ καταβάς· ὃ
 58 καθὼς ἔφαγον οἱ πατέρες τὸ ὑμῶν τὸ μάννα [⊕], καὶ
 ἀπέθανον. Ὁ τρώγων τοῦτον τὸν ἄρτον, ⁽¹⁾ ζή- ¹ ζήσει
 59 σεται" εἰς τὸν αἰῶνα. Ταῦτα εἶπεν ἐν συναγω-
 γῇ διδάσκων ἐν Καπερναῖμ.

60 Πολλοὶ ἔν ἀκούσαντες ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ,
 εἶπον· Σκληρός ἐστιν ὁ ἔτος ὁ λόγος [⊗]· τίς δύναται
 61 αὐτοῦ ἀκούειν; Εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ, ὅτι
 γογγύζουσι περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν
 62 αὐτοῖς· Τῆτο ὑμᾶς σκανδαλίζει; ἐὰν ἔν θεωρῇτε
 τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα, ὅπου ἦν τὸ
 63 πρότερον; Τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ ζωοποιῶν· ἡ σὰρξ
 ἔκ ὠφελεῖ ἑδέν. Τα ρήματα, ἃ ἐγὼ ⁽²⁾ λαλῶ" ² λελάληκα
 64 ὑμῖν, πνεῦμά ἐστι καὶ ζωὴ ἐστιν. Ἀλλ' εἰσὶν ἐξ ὑ-
 μῶν τινες, οἱ ὃ πιστεύουσιν· ἥδε γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὁ
 Ἰησοῦς, τινες εἰσὶν οἱ μὴ πιστεύοντες, καὶ τίς ἐστιν ὁ
 65 παραδώσων αὐτόν. Καὶ ἔλεγε· Διὰ τοῦτο εἶρη-
 κα ὑμῖν, ὅτι ἑδεῖς δύναται ἔλθεῖν πρὸς με, ἐὰν
 66 μὴ ἡ δεδομῆν ἑν αὐτῷ ἐκ τῆ πατρὸς [⊕] μου [⊕]. Ἐκ
 τούτου πολλοὶ ἀπῆλθον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἰς
 67 τὰ ὀπίσω· καὶ ἔκετι μετ' αὐτῷ περιεπάτην. Εἶ-
 πεν ἔν ὁ Ἰησοῦς τοῖς δώδεκα· Μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε
 68 ὑπάγειν; Ἀπεκρίθη [⊕] ἔν [⊕] αὐτῷ Σίμων Πέτρος·
 Κύριε, πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ῥήματα ζωῆς

- VI. αἰωνίου ἔχεις. Καὶ ἡμεῖς πεπιστεύκαμεν καὶ ἐγνώ- 69
 1 ἄγιος καὶ, ὅτι σὺ εἶ ὁ (1) Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ
 τοῦ ζῶντος. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς. 70
 Οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τῆς δώδεκα ἐξελεξάμην ; καὶ ἐξ
 ὑμῶν εἷς διάβολός ἐστιν. Ἐλεγε δὲ τὸν Ἰούδαν 71
 Σίμων Ἰσκαριώτην. ἔτος γὰρ ἤμελλεν αὐτὸν
 παραδιδόναι, εἷς ὢν ἐκ τῶν δώδεκα.
- VII. Καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς μετὰ ταῦτα ἐν τῇ Γα- 1
 λιλαιᾷ· ὃ γὰρ ἤθελεν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ περιπατεῖν,
 ὅτι ἐζήτουν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι ἀποκτεῖναι. Ἦν δὲ 2
 ἑλγὺς ἡ ἑορτὴ τῶν Ἰουδαίων, ἡ σκηνοπηγία. Εἶπον 3
 ἔν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ. Μετάβηθι ἐντεῦ-
 θεν, καὶ ὑπαγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταί
 σε θεωρήσωσι τὰ ἔργα σε, ἃ ποιεῖς. Οὐδεὶς γὰρ ἐν 4
 κρυπλῷ τι ποιεῖ, καὶ ζητεῖ αὐτὸς ἐν παρρησίᾳ εἶναι.
 Εἰ ταῦτα ποιεῖς, φανέρωσον σεαυτὸν τῷ κόσμῳ.
 Οὐδὲ γὰρ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπίστευον εἰς αὐτόν. 5
 Λέγει ἔν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς ἔπω 6
 πάρεστιν· ὁ δὲ καιρὸς ὁ ὑμέτερος πάντοτε ἐστιν ἐτοι-
 μος. Οὐ δύναται ὁ κόσμος μισεῖν ὑμᾶς· ἐμὲ δὲ 7
 μισεῖ, ὅτι ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ αὐτοῦ, ὅτι τὰ ἔργα
 αὐτοῦ πονηρὰ ἐστίν. Ὑμεῖς ἀνάβητε εἰς τὴν ἑορτὴν 8
 2 ἐκ ταύτην. ἐγὼ (2) ἔπω ἀναβαίνω εἰς τὴν ἑορ-
 τὴν ταύτην· ὅτι ὁ καιρὸς ὁ ἐμὸς ἔπω πεπλήρωται.
 Ταῦτα ὁ εἰπὼν αὐτοῖς, ἔμεινεν ἐν τῇ Γαλι- 9
 λαίᾳ. Ὡς δὲ ἀνέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, τότε καὶ 10
 αὐτὸς ἀνέβη εἰς τὴν ἑορτὴν, ὃ φανερῶς, ἀλλ' ὡς
 ἐν κρυπλῷ. Οἱ ἔν Ἰουδαῖοι ἐζήτουν αὐτὸν ἐν τῇ 11
 ἑορτῇ, καὶ ἔλεγον· Πῶς ἐστὶν ἐκεῖνος ; Καὶ γογγυσ- 12

μὸς πολὺς περὶ αὐτῷ ἦν ἐν τοῖς ὄχλοις. Οἱ μὲν
 ἔλεγον· Ὅτι ἀγαθὸς ἐστίν· ἄλλοι δὲ ἔλεγον·
 13 Οὐ· ἀλλὰ πλανᾷ τὸν ὄχλον. Οὐδεὶς μέντοι
 παρρησίᾳ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ, διὰ τὸν φόβον τῶν
 Ἰουδαίων.

14 Ἦδη δὲ τῆς ἑορτῆς μεσοῦσης, ἀνέβη ὁ Ἰησοῦς
 15 εἰς τὸ ἱερόν, καὶ ἐδίδασκε. Καὶ ἐθαύμαζον οἱ
 Ἰουδαῖοι, λέγοντες· Πῶς ἔστος γράμματα οἶδε,
 16 μὴ μεμαθηκώς; Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶ-
 πεν· Ἡ ἐμὴ διδαχὴ ἐκ ἑστίν ἐμῇ, ἀλλὰ τῷ πέμ-
 17 ψαντός με. Ἐάν τις θέλῃ τὸ θέλημα αὐτῷ
 ποιεῖν, γνώσεια περὶ τῆς διδαχῆς, πότερον ἐκ τῷ
 18 Θεοῦ ἐστίν, ἢ ἐγὼ ἀπ' ἐμαυτοῦ λαλῶ. Ὁ ἀφ' ἐαυ-
 τοῦ λαλῶν, τὴν δόξαν τὴν ἰδίαν ζητεῖ· ὁ δὲ ζητῶν
 τὴν δόξαν τοῦ πέμψαντός αὐτὸν, ἔστος ἀληθής
 19 ἐστίν, καὶ ἀδικία ἐν αὐτῷ ἐκ ἑστίν. Οὐ Μωσῆς δέ-
 δωκεν ὑμῖν τὸν νόμον; καὶ ἑδεῖς ἐξ ὑμῶν ποιεῖ
 20 τὸν νόμον· τί με ζητεῖτε ἀποκτεῖναι; Ἀπεκρίθη
 ὁ ὄχλος καὶ εἶπε· Δαιμόνιον ἔχεις· τίς σε ζητεῖ
 21 ἀποκτεῖναι; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς·
 22 Ἐν ἔργον ἐποίησα, καὶ πάντες θαυμάζετε διὰ
 τῆτο. Μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτομήν· (ἔχ-
 ὅτι ἐκ τῷ Μωσέως ἐστίν, ἀλλ' ἐκ τῶν πατέρων)
 23 καὶ ἐν σαββάτῳ περιτέμνετε ἄνθρωπον. Εἰ πε-
 ριτομήν λαμβάνει ἄνθρωπος ἐν σαββάτῳ, ἵνα μὴ
 λυθῇ ὁ νόμος Μωσέως, ἐμοὶ χολᾷτε, ὅτι ὅλον
 24 ἄνθρωπον ὑγιῇ ἐποίησα ἐν σαββάτῳ; Μὴ κρίνε-

VII.

τε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνατε.
 Ἐλεγον ἔν τινες ἐκ τῶν Ἱεροσολυμιτῶν· Οὐχ ἔ- 25
 τός ἐσιν, ὃν ζητοῦσιν ἀποκτεῖναι ; Καὶ ἶδε, παρ- 26
 ῥησίᾳ λαλεῖ, καὶ ἐδὲν αὐτῷ λέγουσι. Μήποτε
 ἀληθῶς ἔγνωσαν οἱ ἄρχοντες, ὅτι ἔτός ἐσιν ἡ ἀ-
 ληθῶς ὁ Χριστός ; Ἀλλὰ τοῦτον οἶδαμῶρ πόθεν 27
 ἐσίν· ὁ δὲ Χριστός ὅταν ἔρχηται, ἐδὲς γινώσκει,
 πόθεν ἐσίν. Ἐκραξεν ἔν ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων ὁ 28
 Ἰησοῦς, καὶ λέγων· Καμὲ οἶδατε, καὶ οἶδατε πό-
 θεν εἰμί· καὶ ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐκ ἐλήλυθα, ἀλλ' ἐσιν
 ἀληθινός ὁ πέμψας με, ὃν ὑμεῖς ἐκ οἶδατε. Ἐγὼ 29
 δὲ οἶδα αὐτόν· ὅτι παρ' αὐτοῦ εἰμι, καὶ κεῖνός
 με ἀπέστειλεν. Ἐζήτουν ἔν αὐτόν πιάσαι· καὶ ἐ- 30
 δὲς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτόν τὴν χεῖρα, ὅτι ἔπω ἐλη-
 λύθει ἡ ὥρα αὐτῆς. Πολλοὶ δὲ ἐκ τοῦ ὄχλου ἐπί- 31
 στευσαν εἰς αὐτόν, καὶ ἔλεγον· Ὅτι ὁ Χριστός, ὅταν
 ἔλθῃ, μήτι πλείονα σημεῖα τούτων ποιήσῃ, ὢν
 ἔτος ἐποίησεν ; Ἦκουσαν οἱ φαρισαῖοι τοῦ ὄχλου 32
 γογγύζοντες περὶ αὐτοῦ ταῦτα, καὶ ἀπέστειλαν οἱ
 φαρισαῖοι καὶ οἱ ἀρχιερεῖς ὑπηρέτας, ἵνα πιάσω-
 σιν αὐτόν. Εἶπεν ἔν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἐτι 33
 μικρὸν χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ ὑπάγω πρὸς
 τὸν πέμψαντά με. Ζητήσετέ με, καὶ ἐχ εὐρήσε- 34
 τε· καὶ ὅπως εἰμι ἐγὼ, ὑμεῖς ἐ δύνάθετε ἐλθεῖν. Εἰ- 35
 πον ἔν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς ἑαυτούς· Πῶς ἔτος μέλλει
 πορεύεσθαι, ὅτι ἡμεῖς ἐχ εὐρήσομεν αὐτόν ; μή
 εἰς τὴν διασποράν τῶν Ἑλλήνων μέλλει πορεύεσθαι,
 καὶ διδάσκειν τοὺς Ἑλληνας ; Τίς ἐσιν ἔτι ὁ 36

λόγος, ὃν εἶπε· Ζητήσατέ με, καὶ ἔχ' εὐρήσετε· καὶ ὅπου εἰμι ἐγὼ, ὑμεῖς ἂ δύνασθε ἔλθεῖν ;

VII.

- 37 Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἐορτῆς
εἰσῆκει ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔκραξε, λέγων· Ἐάν τις
38 διψᾷ, ἔρχέσθω πρὸς με, καὶ πινέτω. Ὁ πισεύων
εἰς ἐμὲ, καθὼς εἶπεν ἡ γραφή, ποταμοὶ ἐκ τῆς
39 κοιλίας αὐτοῦ ρεύσουσιν ὕδατ^ς ζῶντος. Τοῦτο
δὲ εἶπε περὶ τοῦ Πνεύματος, ὃ ἔμελλον λαμβάνειν
οἱ πιστεύοντες εἰς αὐτόν· ἅπω γὰρ ἦν Πνεῦμα ἁγι-
40 ον, ὅτι τ^ὸ Ἰησοῦς ἐδέξω ἐδοξάσθη. Πολλοὶ οὖν
ἐκ τοῦ ὄχλου, ἀκούσαντες τὸν λόγον, ἔλεγον·
41 Οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης. Ἄλλοι ἔλεγον·
Οὗτός ἐστιν ὁ Χριστός. Ἄλλοι δὲ ἔλεγον· Μὴ
42 γὰρ ἐκ τῆς Γαλιλαίας ὁ Χριστὸς ἔρχεται ; Οὐχὶ
ἡ γραφή εἶπεν, ὅτι ἐκ τοῦ σπέρματ^ς Δαβὶδ, καὶ
ἀπὸ Βηθλεὲμ τῆς κώμης, ὅπου ἦν Δαβὶδ, ὁ Χρι-
43 στὸς ἔρχεται ; Σχίσμα ἦν ἐν τῷ ὄχλῳ ἐχθρότερον δι'
44 αὐτόν. Τινὲς δὲ ᾔθελον ἐξ αὐτῶν πιάσαι αὐτόν·
45 ἀλλ' ἠδείς ἐπέβαλεν ἐπ' αὐτόν τὰς χεῖρας. Ἦλ-
θον ἦν οἱ ὑπηρέται πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ φαρι-
σαίους· καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐκεῖνοι· Διὰ τί ἔκ ἡ-
46 γάγετε αὐτόν ; Ἀπεκρίθησαν οἱ ὑπηρέται· Οὐ-
δέποτε ἄτως ἐλάλησεν ἄνθρωπ^{ος}, ὡς ἔτος ὁ ἄν-
47 θρωπος. Ἀπεκρίθησαν ἦν αὐτοῖς οἱ φαρισαῖοι·
48 Μὴ καὶ ὑμεῖς πεπλάνηδε ; Μὴ τις ἐκ τῶν ἀρ-
χόντων ἐπίστευσεν εἰς αὐτόν, ἢ ἐκ τῶν φαρισαί-
49 ων ; ἀλλ' ὁ ὄχλος ἔτος, ὁ μὴ γινώσκων τὸν νό-
50 μον, ἐπικατάρατοί εἰσι. Λέγει Νικόδημ^{ος} πρὸς

·VII. αὐτοὺς, ὁ ἐλθὼν νυκτὸς πρὸς αὐτὸν, εἰς ὧν ἐξ αὐτῶν· Μὴ ὁ νόμος ἡμῶν κρίνει τὸν ἄνθρωπον, 51
ἐὰν μὴ ἀκούσῃ παρ' αὐτοῦ πρότερον, καὶ γινῶ τί ποιεῖ ; Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· Μὴ καὶ σὺ 52
ἐκ τῆς Γαλιλαίας εἶ ; ἐρεύνησον καὶ ἴδε, ὅτι προφήτης ἐκ τῆς Γαλιλαίας ἐκ ἐγγήγερα.

· Καὶ ἐπορεύθη ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. 53
·VIII. Ἰησοῦς δὲ ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν. 1
· Ὁρθρου δὲ πάλιν παρεγγύετο εἰς τὸ ἱερόν, καὶ 2
· πᾶς ὁ λαὸς ἤρχετο πρὸς αὐτόν· καὶ καθίσας
· ἐδίδασκεν αὐτούς. Ἄγασιν δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ 3
· οἱ φαρισαῖοι πρὸς αὐτόν γυναῖκα ἐν μοιχείᾳ κατ-
· ειλημμένην, καὶ στήσαντες αὐτήν ἐν μέσῳ, λέ- 4
· γουσιν αὐτῷ· Διδάσκαλε, αὕτη ἡ γυνὴ κατει-
· λήφθη ἐπαυτοφώρῳ μοιχευομένῃ. Ἐν δὲ τῷ 5
· νόμῳ Μωσῆς ἡμῖν ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας λι-
· θοβολεῖσθαι· σὺ ἔν τί λέγεις ; Τοῦτο δὲ ἔλεγον 6
· πειράζοντες αὐτόν, ἵνα ἔχῃσι κατηγορεῖν αὐτοῦ.
· Ὁ δὲ Ἰησοῦς, κάτω κύψας, τῷ δακτύλῳ ἔγρα-
· φεν εἰς τὴν γῆν. Ὡς δὲ ἐπέμψον ἐρωτῶντες 7
· αὐτόν, ἀνακύψας εἶπε πρὸς αὐτῆς· Ὁ ἀναμάρ-
· τητος ὑμῶν, πρῶτος τὸν λίθον ἐπ' αὐτῇ βαλέ-
· τω. Καὶ πάλιν, κάτω κύψας, ἔγραφεν εἰς 8
· τὴν γῆν. Οἱ δὲ, ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ τῆς συνει- 9
· δήσεως ἐλεγχόμενοι, ἐξήρχοντο εἰς καθ' εἷς,
· ἀρξάμενοι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων, ἕως τῶν ἐσχά-
· των· καὶ κατελείφθη μόνος ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἡ γυ-
· νὴ ἐν μέσῳ ἑστῶσα. Ἀνακύψας δὲ ὁ Ἰησοῦς, καὶ 10
· μηδὲνα θρασάμενος πλὴν τῆς γυναικὸς, εἶπεν

- ἡ αὐτῇ· Ἡ γυνή, ποῦ εἰσιν ἐκεῖνοι οἱ κατήγοροί
 11 σου ; ἔδεις σε κατέκρινεν ; Ἡ δὲ εἶπεν· Οὐ-
 δείς, Κύριε. Εἶπε δὲ αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Οὐδὲ ἐγώ
 σε κατακρίνω· πορεύου, καὶ μηκέτι ἀμάρ-
 τανε. ^ε
 12 Πάλιν ἦν ὁ Ἰησοῦς αὐτοῖς ἐλάλησε, λέγων·
 Ἐγώ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου· ὁ ἀκολουθῶν ἐμοί,
 ἔμῃ περιπατήσει ἐν τῇ σκοτίᾳ, ἀλλ' ἔξει τὸ φῶς
 13 τῆς ζωῆς. Εἶπον ἦν αὐτῷ οἱ φαρισαῖοι· Σὺ περὶ
 σεαυτοῦ μαρτυρεῖς· ἡ μαρτυρία σου ἔκ ἐστιν ἀλη-
 14 θής. Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Καὶ
 ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἑμαυτοῦ, ἀληθής ἐστιν ἡ μαρ-
 τυρία μου, ὅτι οἶδα, πῶθεν ἦλθον, καὶ ποῦ ὑπάγω·
 ὑμεῖς δὲ ἔκ οἴδατε, πῶθεν ἔρχομαι, ⁽¹⁾ καὶ ποῦ
 15 ὑπάγω. Ὑμεῖς κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε, ἐγὼ ἔ-
 16 κρίνω ἔδενά. Καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγώ, ἡ κρίσις ἡ
 ἐμὴ ἀληθής ἐστιν· ὅτι μόνος ἔκ εἰμι, ἀλλ' ἐγὼ καὶ
 17 ὁ πέμψας με πατήρ. Καὶ ἐν τῷ νόμῳ δὲ τῷ
 ὑμετέρῳ γέγραπται· Ὅτι δύο ἀνθρώπων ἡ μαρ-
 18 τυρία ἀληθής ἐστιν. Ἐγώ εἰμι ὁ μαρτυρῶν περὶ
 ἑμαυτοῦ, καὶ μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ ὁ πέμψας με πα-
 19 τήρ. Ἐλεγον ἦν αὐτῷ· Ποῦ ἐστιν ὁ πατήρ σε ;
 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· Οὔτε ἐμὲ οἴδατε, ὅτε τὸν
 πατέρα μου. Εἰ ἐμὲ ᾔδειτε, καὶ τὸν πατέρα μου
 20 ᾔδειτε ἄν. Ταῦτα τὰ ῥήματα ἐλάλησεν ὁ Ἰη-
 σοῦς ^ε ἐν τῷ γαζοφυλακίῳ, διδάσκων ἐν τῷ ἱερῷ
 καὶ ἔδεις ἐπίασεν αὐτόν, ὅτι ἔπω ἐληλύθει ἡ ὥρα
 21 αὐτοῦ. Εἶπεν ἦν πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
 Ἐγὼ ὑπάγω, καὶ ζητήσετέ με, καὶ ἐν τῇ ἀμαρτίᾳ

VIII.

ὑμῶν ἀποθανεῖδε· ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑμεῖς ἔδύ-
 ναδε ἐλθεῖν. Ἐλεγον ἔν οι Ἰουδαῖοι· Μήτι ἀπο- 22
 κτενεῖ ἑαυτὸν, ὅτι λέγει· Ὅπου ἐγὼ ὑπάγω, ὑ-
 μεῖς ἔδύναδε ἐλθεῖν ; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ὑμεῖς 23
 ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί· ὑμεῖς ἐκ
 τοῦ κόσμου τούτου ἐστέ, ἐγὼ ἔκ εἰμι ἐκ τοῦ κόσμου
 τούτου· εἶπον ἔν ὑμῖν, ὅτι ἀποθανεῖδε ἐν ταῖς ἀ- 24
 μαρτίαις ὑμῶν. Ἐὰν γὰρ μὴ πιστεύσητε, ὅτι
 ἐγὼ εἰμι, ἀποθανεῖδε ἐν ταῖς ἀμαρτίαις ὑμῶν.
 Ἐλεγον ἔν αὐτῷ· Σὺ τίς εἶ ; Καὶ εἶπεν αὐ- 25
 τοῖς ὁ Ἰησοῦς· Τὴν ἀρχὴν ⁽¹⁾ ὅ, τι καὶ λαλῶ ὑ-
 μῖν. Πολλὰ ἔχω περὶ ὑμῶν λαλεῖν, καὶ κρίνειν· 26
 ἀλλ' ὁ πέμψας με ἀληθὴς ἐστίν· καὶ γὰρ αὐτὸς ἤκουσα
 παρ' αὐτοῦ, ταῦτα ⁽²⁾ λέγω· εἰς τὸν κόσμον.
 Οὐκ ἔγνωσαν, ὅτι τὸν πατέρα αὐτοῖς ἔλεγεν. 27
 Εἶπεν ἔν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ὅταν ὑψώσῃτε τὸν υἱὸν 28
 τοῦ ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε, ὅτι ἐγὼ εἰμι, καὶ
 ἀπ' ἐμαυτοῦ ποιῶ ἑδὲν, ἀλλὰ καθὼς ἐδίδαξέ με
 ὁ πατήρ μου, ταῦτα λαλῶ, καὶ ὁ πέμψας με, 29
 μετ' ἐμοῦ ἐστίν· ἐκ ἀφ᾽ ἧκέ με μόνον· ὁ πατήρ, ὅτι
 ἐγὼ τὰ ἀρεσά αὐτοῦ ποιῶ πάντοτε.

1 ὅτι

2 λαλῶ

Ταῦτα αὐτῷ λαλοῦντες, πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς 30
 αὐτόν· Ἐλεγεν ἔν ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευ- 31
 κότας αὐτοῦ Ἰουδαίους· Ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ
 λόγῳ τῷ ἐμῷ, ἀληθῶς μαθηταί μου ἐστέ, καὶ 32
 γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώ-
 σει ὑμᾶς. Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· Σπέρμα Ἀβρα- 33
 ᾰμ ἐσμὲν, καὶ ἑδὲν δεδουλεύκαμεν πῶποτε· πῶς

- 34 σὺ λέγεις· Ὅτι ἐλεύθεροι γήρσαδε ; Ἀπεκρίθη
αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμήν ἀμήν λέγω ὑμῖν· ὅτι πᾶς
ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν, δούλος ἐστὶ τῆς ἁμαρτι-
35 ας ^κ. Ὁ δὲ δούλος [⊗] ἢ μῦρι ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν
36 αἰῶνα· ὁ υἱὸς μῦρι εἰς τὸν αἰῶνα. Ἐὰν ἦν ὁ
υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὥτως ἐλεύθεροι ἔσεσθε.
37 Οἶδα, ὅτι σπέρμα Ἀβραάμ ἐσε· ἀλλὰ ζητεῖτέ με
ἀποκτεῖναι, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς ἢ χωρεῖ ἐν ὑμῖν.
38 Ἐγὼ, ὃ ἐώρακα παρὰ τῷ πατρὶ ^τ μου ^κ, λαλῶ
καὶ ὑμεῖς ἦν, ὃ ⁽¹⁾ ἐωράκατε ["] παρὰ ⁽²⁾ τῷ πατρὶ ["] ¹ ἠκούσατε
39 ^τ ὑμῶν ^κ, ποιεῖτε. Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· ² τῷ πατρὶ
Ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραάμ ἐστὶ. Λέγει αὐτοῖς ὁ
Ἰησοῦς· Εἰ τέκνα τοῦ Ἀβραάμ ⁽³⁾ ἦτε, ["] τὰ ἔργα ³ ἴτε
40 τοῦ Ἀβραάμ ἐποιεῖτε ^τ αὐν ^κ. Νῦν δὲ ζητεῖτέ με
ἀποκτεῖναι, ἄνθρωπον, ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λε-
λάληκα, ἣν ἤκουσα παρὰ τοῦ Θεοῦ· τοῦτο Ἀβρα-
41 αμ ἐκ ἐποίησεν. Ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ
πατρὸς ὑμῶν. Εἶπον ἦν αὐτῷ· Ἡμεῖς ἐκ πορ-
νείας ἢ γενηθήμεθα· ἓνα πατέρα ἔχομεν, τὸν
42 Θεόν. Εἶπεν ^τ ἦν ^κ αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Εἰ ὁ Θεὸς
πατὴρ ὑμῶν ἦν, ἠγαπᾶτε αὐν ἐμέ· ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ
Θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἦκω· ἢ δὲ γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐλή-
43 λυθα, ἀλλ' ἐκεῖνός με ἀπέστειλε. Διατί τὴν λα-
λίαν τὴν ἐμὴν ἢ γινώσκετε ; ὅτι ἢ δύνασθε ἀκέ-
44 ειν τὸν λόγον τὸν ἐμόν. Ὑμεῖς ἐκ [⊗] τοῦ ^κ πατρὸς
τοῦ διαβόλου ἐσε, καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς
ὑμῶν θέλετε ποιεῖν. Ἐκεῖν [⊗] ἀνθρωποκτόνος ἦν
ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἐν τῇ ἀληθείᾳ ἢχ' ἔστηκεν· ὅτι ἢκ
ἐσιν ἀλήθεια ἐν αὐτῷ. Ὅταν λαλή τὸ ψεῦδος [⊗],

VIII.

ἐκ τῶν ἰδίων λαλεῖ ὅτι ψεύσῃς ἐς ἐν, καὶ ὁ πα-
 τὴρ αὐτοῦ. Ἐγὼ δὲ ὅτι τὴν ἀλήθειαν λέγω, ἢ 45
 πιστεύετε μοι. Τίς ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἀ- 46
 μαρτίας; εἰ τὸ δὲ ἢ ἀλήθειαν λέγω, διατί ὑμεῖς
 ἢ πιστεύετε μοι; Ὁ ὧν ἐκ τοῦ Θεοῦ, τὰ ῥήματα 47
 τοῦ Θεοῦ ἀκούει· διὰ τοῦτο ὑμεῖς ἢ ἀκούετε, ὅτι
 ἐκ τοῦ Θεοῦ ἢ ἐστέ. Ἀπεκρίθησαν τὸ ἢ οἱ Ἰου- 48
 δαῖοι καὶ εἶπον αὐτῷ· Οὐ καλῶς λέγομεν ἡμεῖς,
 ὅτι Σαμαρείτης εἶ σὺ, καὶ δαιμόνιον ἔχεις; Ἀπε- 49
 κρίθη Ἰησοῦς· Ἐγὼ δαιμόνιον ἢ ἔχω, ἀλλὰ
 τιμῶ τὸν πατέρα μου, καὶ ὑμεῖς ἀτιμάζετε με.
 Ἐγὼ δὲ ἢ ζητῶ τὴν δόξαν μου· ἔσιν ὁ ζητῶν καὶ 50
 κρίνων. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ἐάν τις τὸν λό- 51
 γον τὸν ἐμὸν τηρήσῃ, θάνατον ἢ μὴ θεωρήσῃ εἰς
 τὸν αἰῶνα. Εἶπον ἢ αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· Νῦν ἐγ- 52
 νώκαμεν, ὅτι δαιμόνιον ἔχεις· Ἀβραὰμ ἀπέθανε
 καὶ οἱ προφῆται, καὶ σὺ λέγεις· Ἐάν τις τὸν λόγον
 μου τηρήσῃ, ἢ μὴ ⁽¹⁾ γεύσεται θανάτου εἰς τὸν
 αἰῶνα· μὴ σὺ μείζων εἶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἀβρα- 53
 ἄμ, ὃς ἀπέθανε; καὶ οἱ προφῆται ἀπέθανον·
 τίνα σεαυτὸν τὸ σὺ ποιεῖς; Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς· 54
 Ἐάν ἐγὼ δοξάζω ἑμαυτὸν, ἡ δόξα μου ἢ ἐν ἐσιν.
 Ἐσιν ὁ πατήρ μου ὁ δοξάζων με, ὃν ὑμεῖς λέγε-
 τε, ὅτι Θεὸς ⁽²⁾ ὑμῶν ἐστίν, καὶ ἢ ἐνώκαλε αὐτόν· 55
 ἐγὼ δὲ οἶδα αὐτόν. Καὶ ἐάν εἴπω, ὅτι ἢ οἶδα
 αὐτόν, ἔσομαι ὅμοιος ὑμῶν, ψεύσῃς. Ἀλλ' οἶδα
 αὐτόν, καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ τηρῶ. Ἀβραὰμ ὁ 56
 πατήρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο, ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν
 ἐμὴν· καὶ εἶδε, καὶ ἐχάρη. Εἶπον ἢ οἱ Ἰουδαῖοι 57

¹ γεύσεται² ὑμῶν

πρὸς αὐτόν· Πεντήκοντα ἔτη ἔπω ἔχεις, καὶ Ἀ-
 58 βραὰμ ἐώρακας ; Εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν
 ἀμὴν λέγω ὑμῖν· πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι, ἐγὼ
 59 εἰμι. Ἦσαν ἔν λιθους, ἵνα βάλωσιν ἐπ' αὐτόν·
 Ἰησοῦς δὲ ἐκρύβη, καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τῆ ἱεροῦ· Ἦ δι-
 ελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν, καὶ παρήγεν ὅτως. ^ε

VIII.

1 Καὶ παράγων εἶδεν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γμε- IX.
 2 τῆς. Καὶ ἠρώτησαν αὐτόν οἱ μαθηταὶ αὐτῆ, λέ-
 γοντες· Ῥαββί, τίς ἡμαρτεν ; ὅτος, ἡ οἱ γονεῖς
 3 αὐτοῦ, ἵνα τυφλὸς γῆνηθῇ ; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰη-
 σῆς· Οὐτε ὅτος ἡμαρτεν, ἕτε οἱ γονεῖς αὐτῆ· ἀλλ'
 4 ἵνα φανερωθῇ τὰ ἔργα τῆ Θεοῦ ἐν αὐτῷ. Ἐμὲ
 δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμψαντός με, ἕως
 5 ἡμέρα ἐσίν· ἔρχεται νύξ, ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργά-
 6 ζεσθαι. Ὅταν ἐν τῷ κόσμῳ ᾧ, φῶς εἰμι τῆ κόσ-
 7 μου. Ταῦτα εἰπὼν, ἐπίλυσε χαμαὶ, καὶ ἐποίησε
 πηλὸν ἐκ τοῦ πύσματος, καὶ ἐπέχρισε τὸν πηλὸν
 8 ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ·
 Ὑπαγε, νίψαι εἰς τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ·
 ὃ ἐρμηνεύεται, ἀπεσαλμῶρος. Ἀπῆλθεν ἔν, καὶ
 9 ἐνίψατο, καὶ ἤλθε βλέπων. Οἱ ἔν γείτονες, καὶ οἱ
 θεωρῶντες αὐτόν τὸ πρότερον, ὅτι ⁽¹⁾ τυφλὸς ἦν, ¹ προσαίτης
 ἔλεγον· Οὐχ ὅτος ἐσίν ὁ καθήμωρος καὶ προσαι-
 10 τῶν ; Ἄλλοι ἔλεγον· Ὅτι ὅτος ἐσίν· ἄλλοι δέ·
 Ὅτι ὅμοιοι αὐτῷ ἐσίν. Ἐκεῖνος ἔλεγεν· Ὅτι
 11 ἐγὼ εἰμι. Ἐλεγον ἔν αὐτῷ· Πῶς ἀνεώχθησάν
 σοι ⁽²⁾ οἱ ὀφθαλμοί ; Ἀπεκρίθη ἐκεῖν ² καὶ εἶ-
 πεν· Ἄνθρωπος λεγόμενος Ἰησοῦς, πηλὸν ἐποίη-

ΙΧ.

τον

σε, καὶ ἐπέχρισέ με τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ εἶπέ μοι·
 Ὑπάγε εἰς ⁽¹⁾ τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωάμ,
 καὶ νίψαι· ἀπελθὼν δὲ καὶ νιψάμενος, ἀνέβλεφα.
 Εἶπον ἔν αὐτῷ· Πῶς ἔστιν ἐκεῖν [Ⓢ]; Λέγει· Οὐκ 12
 οἶδα.

² μὲν ἐπὶ τὰς
 ὀφθαλμούς

Ἀγουσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς φαρισαίους, τὸν ποτε 13
 τυφλόν. Ἦν δὲ σάββατον, ὅτε τὸν πηλὸν ἐποίη- 14
 σεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἀνέωξεν αὐτοῦ τὰς ὀφθαλμούς.
 Πάλιν ἔν ἡρώτων αὐτὸν καὶ οἱ φαρισαῖοι, πῶς 15
 ἀνέβλεψεν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Πηλὸν ἐπέθηκεν
⁽²⁾ ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς μου, καὶ ἐνιψάμην, καὶ 16
 βλέπω. Ἐλεῖον ἔν ἐκ τῶν φαρισαίων τινές· Οὐ-
 τος ὁ ἄνθρωπος ἔκ ἐστι παρὰ τοῦ Θεοῦ, ὅτι τὸ
 σάββατον ἔτηρεῖ. Ἄλλοι ἔλεγον· Πῶς δύναται 17
 ἄνθρωπος [Ⓢ] ἁμαρτωλὸς τοιαῦτα σημεῖα ποιεῖν;
 Καὶ χίσμα ἦν ἐν αὐτοῖς. Λέγουσι τῷ τυφλῷ· 18
 πάλιν· Σὺ τί λέγεις περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἤνοιξέ σου
 τὰς ὀφθαλμούς; Ὁ δὲ εἶπεν· Ὅτι προφῆτης ἐστίν.
 Οὐκ ἐπίστευσαν ἔν οἱ Ἰουδαῖοι περὶ αὐτοῦ, ὅτι τυ- 19
 φλὸς ἦν, καὶ ἀνέβλεψεν, ἕως οὗτου ἐφώνησαν τοὺς
 γονεῖς αὐτοῦ τῷ ἀναβλέψαντ[Ⓢ]. Καὶ ἠρώτησαν 20
 αὐτοὺς, λέγοντες· Οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ὑμῶν, ὃν ὑ-
 μεῖς λέγετε, ὅτι τυφλὸς ἐγενήθη; πῶς ἔν ἄρτι
 βλέπει; Ἀπεκρίθησαν αὐτοῖς οἱ γονεῖς αὐτοῦ καὶ 21
 εἶπον· Οἶδαμεν, ὅτι ἕτός ἐστιν ὁ υἱὸς ἡμῶν, καὶ ὅτι
 τυφλὸς ἐγενήθη· πῶς δὲ νῦν βλέπει, ἔκ οἶδαμεν· 22
 ἢ τίς ἤνοιξεν αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς, ἡμεῖς ἔκ οἶ-
 δαμεν· αὐτὸς ἡλικίαν ἔχει· αὐτὸν ἐρωτήσατε·
 αὐτὸς περὶ αὐτοῦ λαλήσει. Ταῦτα εἶπον οἱ γο-

- νεῖς αὐτῷ, ὅτι ἐφοβῶντο τοὺς Ἰουδαίους. Ἦδη γὰρ συνετέθειντο οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα ἐάν τις αὐτὸν ὁμολογήσῃ Χριστὸν, ἀποσυνάγωγῃ ᾗνται. Διὰ τοῦτο οἱ γονεῖς αὐτοῦ εἶπον· Ὅτι ἡλικίαν ἔχει, αὐτὸν ἐρωτήσατε.
- 24 Ἐφώνησαν ἕν ἐκ δευτέρου τὸν ἄνθρωπον, ὃς ἦν τυφλὸς, καὶ εἶπον αὐτῷ· Δὸς δόξαν τῷ Θεῷ· ἡμεῖς οἴδαμεν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἕτος ἁμαρτωλός
- 25 ἐστίν. Ἀπεκρίθη ἕν ἐκ ἐκείνων καὶ εἶπεν· Εἰ ἁμαρτωλός ἐστίν, ἅν οἶδα· ἐν οἶδα, ὅτι, τυφλὸς ὢν,
- 26 ἄρτι βλέπω. Εἶπον δὲ αὐτῷ πάλιν· Τί ἐποίησέ σοι; πῶς ἤνοιξέ σου τὰς ὀφθαλμούς; Ἀπεκρίθη αὐτοῖς· Εἶπον ὑμῖν ἤδη, καὶ ἅν ἠκούσατε· τί πάλιν θέλετε ἀκούειν; μὴ καὶ ὑμεῖς θέλετε αὐ-
- 28 τοῦ μαθηταῖ ἡμέδα; Ἐλοιδόρησαν ἕν ἐκ αὐτὸν, καὶ εἶπον· Σὺ εἰ μαθητὴς ἐκείνου· ἡμεῖς δὲ τῷ
- 29 Μωσέως ἐσμὲν μαθηταί. Ἡμεῖς οἴδαμεν, ὅτι Μωσῆς λελάληκεν ὁ Θεός· τοῦτον δὲ ἅν οἴδαμεν
- 30 πόθεν ἐστίν. Ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος καὶ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐν γὰρ τέτῳ θαυμασόν ἐστίν, ὅτι ὑμεῖς ἅν οἴδατε πόθεν ἐστίν, καὶ ἀνέωξέ μου τοὺς ὀφθαλμούς.
- 31 Οἴδαμεν δὲ, ὅτι ἁμαρτωλῶν ὁ Θεός ἅν ἀκεί· ἀλλ' ἐάν τις θεοσεβῇς ἢ, καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ
- 32 ποιῇ, τούτῃ ἀκούει. Ἐκ τῷ αἰῶνος ἅν ἠκούσθη,
- 33 ὅτι ἤνοιξέ τις ὀφθαλμούς τυφλῷ γεγεννημένῳ· εἰ μὴ ἦν ἕτος παρὰ Θεοῦ, ἅν ἠδύνατο ποιεῖν οὐδέν.
- 34 Ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπον αὐτῷ· Ἐν ἁμαρτίαις σὺ ἐγεννήθης ὅλος, καὶ σὺ διδάσκεις ἡμᾶς; Καὶ ἐξέ-

- ΙΧ. βαλον αὐτὸν ἔξω. Ἦκησεν ὁ Ἰησοῦς, ὅτι ἐξέβα- 35
 λον αὐτὸν ἔξω· καὶ εὐρῶν αὐτὸν, εἶπεν αὐτῷ· Σὺ
 πιστεύεις εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ ; Ἀπεκρίθη ἐκεῖνος 36
 καὶ εἶπε· * Καὶ τίς ἐστίν, Κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς
 αὐτόν ; Εἶπε ὁ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Καὶ ἐώρακας 37
 αὐτόν, καὶ ὁ λαλῶν μετὰ σοῦ, ἐκεῖνός ἐστιν. Ὁ δὲ 38
 ἔφη· Πιστεύω, Κύριε· καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ. Καὶ 39
 εἶπεν ὁ Ἰησοῦς· Εἰς κρίμα ἐγὼ εἰς τὸν κόσμον τῆ-
 τον ἦλθον, ἵνα οἱ μὴ βλέποντες βλέπωσι, καὶ οἱ
 βλέποντες τυφλοὶ γίνωνται. Ὁ δὲ αὐτοῦ καὶ 40
 τῶν φαρισαίων ταῦτα οἱ ὄντες μετὰ αὐτοῦ, καὶ εἶπον
 αὐτῷ· Μὴ καὶ ἡμεῖς τυφλοὶ ἐσμὲν ; Εἶπεν αὐτοῖς 41
 ὁ Ἰησοῦς· Εἰ τυφλοὶ ἦτε, ἂν εἴχετε ἁμαρτίαν·
 νῦν δὲ λέγετε· ὅτι βλέπομεν· ἡ ἁμαρτία
 ὑμῶν μέλει. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ὁ μὴ εἰσερ- 1
 χόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλήν τῶν προβά-
 των, ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνός ἐστι κλέπ-
 της ἐστὶ καὶ ληστής· ὁ δὲ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύ- 2
 ρας, ποιμὴν ἐστὶ τῶν προβάτων. Τούτῳ ὁ θυρω- 3
 ρὸς ἀνοίγει· καὶ τὰ πρόβατα τῆς φωνῆς αὐτοῦ
 ἀκούει· καὶ τὰ ἴδια πρόβατα καλεῖ κατ' ὄνομα,
 καὶ ἐξάγει αὐτά. Καὶ ὅταν τὰ ἴδια πρόβατα ἐκ- 4
 βάλλῃ, ἔμπροσθεν αὐτῶν πορεύεται· καὶ τὰ πρόβα-
 τα αὐτοῦ ἀκολουθεῖ, ὅτι οἶδασιν τὴν φωνὴν αὐτοῦ.
 Ἀλλοτρίῳ δὲ ἐὰν μὴ ἀκολουθήσωσιν, ἀλλὰ φεύγον- 5
 ται ἀπ' αὐτοῦ· ὅτι ἐκ οἶδασιν τῶν ἀλλοτρίων τὴν
 φωνήν. Ταύτην τὴν παροιμίαν εἶπεν αὐτοῖς ὁ 6
 Ἰησοῦς· ἐκεῖνοι δὲ ἐκ ἔγνωσαν, τίνα ἦν, ὃς ἐλάλει
 αὐτοῖς. Εἶπεν ὁ πάλιν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν 7

ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ὅτι ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα τῶν προ-
 8 βᾶτων. Πάντες ὅσοι πρὸ ἐμοῦ ἤλθον, κλέπτει
 εἰς καὶ λησταί· ἀλλ' ἐκ ἤκουσαν αὐτῶν τὰ πρό-
 9 βᾶτα. Ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα· δι' ἐμὲ εἴαν τις εἰσέλθῃ,
 σωθήσεται, καὶ εἰσελεύσεται, καὶ ἐξελεύσεται, καὶ
 10 νομὴν εὐρήσει. Ὁ κλέπτης ἐκ ἔρχεται, εἰ μὴ ἵνα
 κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ· ἐγὼ ἤλθον, ἵνα ζω-
 11 ῇν ἔχωσι, καὶ περισσὸν ἔχωσιν. Ἐγὼ εἰμι ὁ
 ποιμὴν ὁ καλός· ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐ-
 12 τῇ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων. Ὁ μισθωτὸς δὲ καὶ
 ἐκ ὧν ποιμὴν, ὃ ἐκ εἰς τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ
 τὸν λύκον ἐρχόμενον, καὶ ἀφίησι τὰ πρόβατα, καὶ
 φεύγει· καὶ ὁ λύκος ἀρπάζει αὐτὰ, καὶ σκορπίζει τὰ
 13 πρόβατα. Ὁ δὲ μισθωτὸς φεύγει, ὅτι μισθωτὸς ἐστὶ,
 14 καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων. Ἐγὼ εἰμι ὁ
 ποιμὴν ὁ καλός· καὶ γινώσκω τὰ ἐμά, καὶ γινώσ-
 15 κομαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν. Καθὼς γινώσκει με ὁ πα-
 τὴρ, καὶ γὼ γινώσκω τὸν πατέρα· καὶ τὴν ψυχὴν
 16 μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων. Καὶ ἄλλα πρό-
 βᾶτα ἔχω, ἀ' ἐκ ἔσιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης· κα-
 κεινά με δεῖ ἀγαγεῖν· καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκού-
 17 σουσι, καὶ ᾄσεται μία ποίμνη, εἰς ποιμήν. Διὰ
 τῆτο ὁ πατὴρ με ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυ-
 18 χὴν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν. Οὐδεὶς αἶρει
 αὐτὴν ἀπ' ἐμὲ, ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτὴν ἀπ' ἐμαυ-
 τοῦ· ἐξουσίαν ἔχω θείναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω
 πάλιν λαβεῖν αὐτήν· ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον
 19 παρὰ τοῦ πατρὸς μου. Σχίσμα ἔν πάλιν ἐγέρ-
 το ἐν τοῖς Ἰουδαίοις διὰ τοὺς λόγους τούτους.

κ. Ἐλεγον δὲ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν· Δαιμόνιον ἔχει, καὶ 20
μαίνεται· τί αὐτοῦ ἀκούετε; Ἄλλοι ἔλεγον· Ταῦ- 21
τα τὰ ῥήματα ἐκ ἔσι δαιμονιζομένου· μὴ δαιμό-
νιον δύναται τυφλῶν ὀφθαλμοὺς ἀνοίγειν;

Ἐφύετο δὲ τὰ ἐγκαίνια ἐν τοῖς Ἱεροσολύ- 22
μοις, καὶ χειμὼν ἦν. Καὶ περιεπάτει ὁ Ἰησοῦς 23
ἐν τῷ ἱερῷ, ἐν τῇ σοᾶ τοῦ ⁽¹⁾ Σολομῶντος.²
Ἐκύκλωσαν ἔν αὐτὸν οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ ἔλεγον αὐ- 24
τῷ· Ἔως πότε τὴν ψυχὴν ἡμῶν αἶρεις; εἰ σὺ εἶ
ὁ Χριστὸς, εἰπὲ ἡμῖν παρρησίᾳ. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς 25
ὁ Ἰησοῦς· Εἶπον ὑμῖν, καὶ ἔπιστεύετε. Τὰ ἔργα,
ἀ ἐγὼ ποιῶ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς μου, ταῦτα
μαρτυρεῖ περὶ ἐμοῦ. Ἀλλ' ὑμεῖς ἔπιστεύετε· οὐ 26
γάρ ἐσε ἐκ τῶν προβάτων τῶν ἐμῶν. Καθὼς
εἶπον ὑμῖν, τὰ πρόβατα τὰ ἐμὰ τῆς φωνῆς μου 27
ἀκούει, καὶ γὰρ γινώσκω αὐτὰ, καὶ ἀκολουθεῖσίν μοι.
Καὶ γὰρ ζωὴν αἰώνιον δίδωμι αὐτοῖς· καὶ ἔμὴ ἀπό- 28
λωνται εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ ἔχ' ἀρπάσει τις αὐτὰ
ἐκ τῆς χειρὸς μου. Ὁ πατήρ μου, ὃς δέδωκέ μοι, 29
μείζων πάντων ἐστίν· καὶ ἑδεῖς δύναται ἀρπάζειν
ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ πατρὸς μου. Ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ 30
ἐν ἑσμῇ. Ἐβιάσασαν ἔν πάλιν λίθους οἱ Ἰου- 31
δαῖοι, ἵνα λιθάσωσιν αὐτόν. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ 32
Ἰησοῦς· Πολλὰ καλὰ ἔργα ἔδειξα ὑμῖν ἐκ τοῦ πα-
τρὸς μου· διὰ ποῖον αὐτῶν ἔργον λιθάζετέ με;
Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι, λέγοντες· Περὶ 33
καλῶν ἔργων ἃ λιθάζομεν σε, ἀλλὰ περὶ βλασ-
φημίας, καὶ ὅτι σὺ, ἄνθρωπος ὢν, ποιεῖς σεαυ-

34 τὸν Θεόν. Ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Οὐκ ἔστι
γεγραμμένον ἐν τῷ νόμῳ ὑμῶν· Ἐγὼ εἶπα, Θεοί
35 ἔστε ; Εἰ ἐκείνους εἶπε Θεοὺς, πρὸς ᾧ ὁ λόγος
τοῦ Θεοῦ ἐγίνετο, καὶ ὃ δύνатаι λυθῆναι ἡ γραφή·
36 ὃν ὁ πατήρ ἡγίασε, καὶ ἀπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον,
ὑμεῖς λέγετε· Ὅτι βλασφημεῖς, ὅτι εἶπον, υἱὸς
37 τοῦ Θεοῦ εἰμι ; Εἰ ὃ ποιῶ τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς
38 μου, μὴ πιστεύετε μοι. Εἰ δὲ ποιῶ, καὶ ἐμοὶ μὴ
πιστεύητε, τοῖς ἔργοις πιστεύσατε· ἵνα γνῶτε καὶ
πιστεύσητε, ὅτι ἐν ἐμοὶ ὁ πατήρ, καὶ γὰρ ἐν αὐτῷ.
39 Ἐζήτουν ἔν παλιν αὐτὸν πιάσαι· καὶ ἐξῆλθεν ἐκ
τῆς χειρὸς αὐτῶν.

X.

40 Καὶ ἀπῆλθε πάλιν πέραν τῆ Ἰορδάνου, εἰς τὸν
τόπον, ὅπου ἦν Ἰωάννης τὸ πρῶτον βαπτίζων· καὶ
41 ἔμεινεν ἐκεῖ. Καὶ πολλοὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν, καὶ
ἔλεγον· Ὅτι Ἰωάννης μὲν σημεῖον ἐποίησεν ἑδέν·
πάντα δὲ, ὅσα εἶπεν Ἰωάννης περὶ τούτου, ἀληθῆ
42 ἦν. Καὶ ἐπίστευσαν πολλοὶ ἐκεῖ εἰς αὐτόν.

1 Ἦν δὲ τις ἀδενῶν, Λάζαρος, ἀπὸ Βηθανίας,
ἐκ τῆς κώμης Μαρίας καὶ Μάρθας τῆς ἀδελφῆς
2 αὐτῆς. Ἦν δὲ Μαρία ἡ ἀλείψασα τὸν Κύριον
μύρῳ, καὶ ἐκμάχασα τοὺς πόδας αὐτοῦ ταῖς θριξίν
3 αὐτῆς· ἥς ὁ ἀδελφὸς Λάζαρος ἠδένει. Ἀπέστει-
λαν ἂν αἱ ἀδελφαὶ πρὸς αὐτόν, λέγουσαι· Κύριε,
4 ἴδε, ὃν φιλεῖς, ἀδενεῖ. Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶ-
πεν· Αὕτη ἡ ἀδένεια ἔκ ἐστι πρὸς θάνατον, ἀλλ'
ὑπὲρ τῆς δόξης τῆ Θεοῦ, ἵνα δοξαθῇ ὁ υἱὸς τοῦ
5 Θεοῦ δι' αὐτῆς. Ἠγάπα δὲ ὁ Ἰησοῦς τὴν Μάρθαν,

XI.

XI. καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς, καὶ τὸν Λάζαρον. Ὡς ἔν 6
 ἤκουσεν, ὅτι ἀδενεῖ, τότε μὲν ἔμεινεν ἐν ᾧ ἦν τό-
 πῳ δύο ἡμέρας. Ἐπειτα μετὰ τοῦτο λέγει τοῖς 7
 μαθηταῖς· Ἀγωμὲν εἰς τὴν Ἰεδαίαν πάλιν· Λέ- 8
 γουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταί· Ῥαββί, νῦν ἐξήτουν σε
 λιθάσαι οἱ Ἰουδαῖοι, καὶ πάλιν ὑπάγεις ἐκεῖ;
 Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· Οὐχὶ δώδεκά εἰσιν ὥρα 9
 τῆς ἡμέρας; εἴαν τις περιπατῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ, ἐ-
 προσκόπῃ, ὅτι τὸ φῶς τοῦ κόσμου τούτου βλέπει·
 εἴαν δὲ τις περιπατῇ ἐν τῇ νυκτὶ, προσκόπῃ, ὅτι 10
 τὸ φῶς ἐκ ἔσιν ἐν αὐτῷ. Ταῦτα εἶπε· καὶ μετὰ 11
 τοῦτο λέγει αὐτοῖς· Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοί-
 μηται· ἀλλὰ πορεύομαι, ἵνα ἐξυπνίσω αὐτόν. Εἰ- 12
 πον ἔν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ· Κύριε, εἰ κεκοίμηται,
 σωθήσεται. Εἰρήκει δὲ ὁ Ἰησοῦς περὶ τῆς θανά- 13
 του αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ ἔδοξαν, ὅτι περὶ τῆς κοιμήσε-
 ως τοῦ ὕπνου λέγει. Τότε ἔν εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰη- 14
 σοῦς παρρησίᾳ· ΛάζαρⓄ ἀπέθανε· καὶ χαίρω 15
 δι' ὑμᾶς, ἵνα πιστεύσητε, ὅτι ἐκ ἡμῶν ἐκεῖ· ἀλλ'
 ἄγωμὲν πρὸς αὐτόν. Εἶπεν ἔν Θωμᾶς, ὁ λεγό- 16
 μενⓄ Δίδυμος, τοῖς συμμαθηταῖς· Ἀγωμὲν καὶ
 ἡμεῖς, ἵνα ἀποθάνωμὲν μετ' αὐτοῦ. Ἐλθὼν ἔν ὁ 17
 Ἰησοῦς εὗρεν αὐτόν τέσσαρας ἡμέρας ἤδη ἔχοντα
 ἐν τῷ μνημείῳ. Ἦν δὲ ἡ Βηθανία ἐγγὺς τῶν 18
 Ἱεροσολύμων, ὡς ἀπὸ σαδίων δεκαπέντε. Καὶ 19
 πολλοὶ ἐκ τῶν Ἰουδαίων ἐληλύθεισαν πρὸς τὰς
 περὶ Μάρθαν καὶ Μαρίαν, ἵνα παραμυθήσωνται
 αὐτὰς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῶν. Ἡ ἔν Μάρθα, 20
 ὡς ἤκουσεν ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἔρχεται, ὑπήντησεν

- 21 αὐτῷ· Μαρία δὲ ἐν τῷ οἴκῳ ἐκαθέζετο. Εἶπεν XI.
 ἔν τῃ^κ Μάρθα πρὸς τὸν Ἰησοῦν· Κύριε, εἰ ἦς
 22 ὧδε, ὁ ἀδελφός μου ἔκ αν⁽¹⁾ ἔτεθνήκει." Ἀλλὰ¹ ἀπὶθανε
 καὶ νῦν οἶδα, ὅτι ὅσα αν αἰτήσῃ τὸν Θεόν, δώσει
 23 σοι ὁ Θεός. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Ἀναστήσεται
 24 ὁ ἀδελφός σου. Λέγει αὐτῷ Μάρθα· Οἶδα, ὅτι
 ἀναστήσεται ἐν τῇ ἀναστάσει, ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ.
 25 Εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ
 ζωή· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, καὶ ἀποθάνῃ, ζήσεται.
 26 Καὶ πᾶς ὁ ζῶν, καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ, ἔ μὴ ἀποθά-
 27 νῃ εἰς τὸν αἰῶνα. Πιστεύεις τῷτο; Λέγει αὐτῷ·
 Ναί, Κύριε, ἐγὼ πεπίστευκα, ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστός,
 28 ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ εἰς τὸν κόσμον ἐρχόμενος. Καὶ
 ταῦτα εἰποῦσα, ἀπῆλθε, καὶ ἐφώνησε Μαρίαν τὴν
 ἀδελφὴν αὐτῆς λάθρα, εἰποῦσα· Ὁ διδάσκαλος^θ
 29 πάρεσι, καὶ φωνεῖ σε. Ἐκείνη, ὡς ἤκουσεν, ἐγείρε-
 30 ται ταχὺ, καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτόν. Οὐπω δὲ ἔλη-
 λύθει ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν κώμην, ἀλλ' ἦν ἐν τῷ τό-
 31 πῳ, ὅπου ὑπήντησεν αὐτῷ ἡ Μάρθα. Οἱ ἔν Ἰε-
 ρουσαλήμ, οἱ ὄντες μετ' αὐτῆς ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ παραμυ-
 δούμενοι αὐτήν, ἰδόντες τὴν Μαρίαν, ὅτι ταχέως
 ἀνέστη καὶ ἐξῆλθεν, ἠκολούθησαν αὐτῇ, λέγοντες·
 Ὅτι ὑπάγει εἰς τὸ μνημεῖον, ἵνα κλαύσῃ ἐκεῖ.
 32 Ἡ ἔν Μαρία, ὡς ἦλθεν ὅπου ἦν ὁ Ἰησοῦς, ἰδοῦσα
 αὐτόν, ἔπεσεν ⁽²⁾ εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, λέγου-
 33 σα αὐτῷ· Κύριε, εἰ ἦς ὧδε, οὐκ αν ἀπέθανέ μου
 ὁ ἀδελφός. Ἰησοῦς ἔν, ὡς εἶδεν αὐτὴν κλαίου-
 σαν, καὶ τοὺς συνελθόντας αὐτῇ Ἰουδαίους κλαί-

² αὐτὴ εἰς
 τοὺς πόδας

XI. οντας, ἐνεβριμήσατο τῷ πνεύματι, καὶ ἐτάραξεν
 ἑαυτὸν, καὶ εἶπε· Ποῦ τεθείκατε αὐτόν; Λέγουσιν 34
 αὐτῷ· Κύριε, ἔρχε καὶ ἴδε· Ἐδάκρυσεν ὁ Ἰησοῦς. 35
 Ἐλεγον ἔν οι Ἰουδαῖοι· Ἴδε, πῶς ἐφίλει αὐτόν. 36
 Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν εἶπον· Οὐκ ἠδύνατο ἔτος, ὁ ἀν- 37
 οῖξας τοὺς ὀφθαλμοὺς τῷ τυφλοῦ, ποιῆσαι, ἵνα
 καὶ ἔτι μὴ ἀποθάνῃ; Ἰησοῦς ἔν, πάλιν ἐμβρι- 38
 μώμενος ἐν ἑαυτῷ, ἔρχεται εἰς τὸ μνημεῖον. Ἦν
 δὲ σπήλαιον, καὶ λίθος ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῷ. Λέγει 39
 ὁ Ἰησοῦς· Ἀρατε τὸν λίθον. Λέγει αὐτῷ ἡ ἀ-
 δελφὴ τῇ ⁽¹⁾ τεθνηκότος· Μάρθα· Κύριε, ἤδη ὄζει·
¹ τετελευτη-
 κόςτος
 τεταρταῖος γάρ ἐστι. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· Οὐκ 40
² ὄψῃ
 εἰπὸν σοι, ὅτι ἐὰν πισεύσῃς, ⁽²⁾ ὄψει τὴν δόξαν
 τοῦ Θεοῦ; Ἦσαν ἔν τὸν λίθον, ἃ ἦν ὁ τεθνη- 41
 κῶς κείμενος· Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἤρε τοὺς ὀφθαλμοὺς
 ἄνω, καὶ εἶπε· Πάτερ, εὐχαριστῶ σοι, ὅτι ἤκουσάς
 μου. Ἐγὼ δὲ ᾔδειν, ὅτι πάντοτε μου ἀκούεις· 42
 ἀλλὰ διὰ τὸν ὄχλον τὸν περιεσῶτα εἶπον, ἵνα πι-
 στεύσωσιν, ὅτι σύ με ἀπέσειλας. Καὶ ταῦτα εἶ- 43
 πὼν, φωνῇ μεγάλῃ ἐκραύγασε· Λάzarε, δεῦρο
 ἔξω. Καὶ ἔξῃλθεν ὁ τεθνηκῶς, δεδεμμένος τῆς 44
 πόδας καὶ τὰς χεῖρας κειρίαις· καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ
 σουδαρίῳ περιεδέδετο. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς·
 Λύσατε αὐτόν, καὶ ἄφετε ὑπάγειν. Πολλοὶ ἔν ἐκ 45
 τῶν Ἰουδαίων, οἱ ἐλθόντες πρὸς τὴν Μαρίαν, καὶ
 θεασάμενοι ἃ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἐπίστευσαν
 εἰς αὐτόν. Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπῆλθον πρὸς τοὺς 46
 φαρισαίους, καὶ εἶπον αὐτοῖς ἃ ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς.

- 47 Συνήγαγον ἔν οι ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι συν-
 ἔδριον, καὶ ἔλεγον· Τί ποιῶμεν ; ὅτι ἔτι ὁ ἄν-
 48 θρωπος πολλὰ σημεῖα ποιεῖ. Ἐὰν ἀφώμεν αὐτὸν
 ἔτι, πάντες πιστεύουσιν εἰς αὐτόν· καὶ ἐλεύσονται
 οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ ἀροῦσιν ἡμῶν καὶ τὸν τόπον καὶ τὸ
 49 ἔθνος. Εἰς δὲ τις ἐξ αὐτῶν, Καϊάφας, ἀρχιερεὺς
 ὢν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνου, εἶπεν αὐτοῖς· Ὑμεῖς ἔκ οἵ-
 50 दाτε ἑδὲν, ἑδὲ ⁽¹⁾ διαλογίζεσθε, ὅτι συμφέρει ἡ- ¹ λογίζεσθε
 μῖν, ἵνα εἰς ἄνθρωπον ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, καὶ
 51 μὴ ὅλον τὸ ἔθνος ἀπόληται. Τοῦτο δὲ ἀφ' ἑαυ-
 τοῦ ἔκ εἶπεν· ἀλλὰ ἀρχιερεὺς ὢν τοῦ ἐνιαυτοῦ
 ἐκείνου, προεφήτευσεν, ὅτι ἔμελλεν ὁ Ἰησοῦς
 52 ἀποθνήσκειν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους· καὶ ἔτι ὑπὲρ τοῦ
 ἔθνους μόνον, ἀλλ' ἵνα καὶ τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ τὰ
 53 διεσκορπισμῶρα συναγάγῃ εἰς ἓν. Ἀπ' ἐκείνης
 ἔν τῆς ἡμέρας συνεβλεύσαντο, ἵνα ἀποκτείνωσιν
 54 αὐτόν. Ἰησοῦς ἔν ἔτι παρρησίᾳ περιεπάτει ἐν
 τοῖς Ἰουδαίοις, ἀλλὰ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν εἰς τὴν χῶ-
 ραν ἐγγὺς τῆς ἐρήμου, εἰς Ἑφραῖμ λεγομένην πό-
 λιν· κακεῖ διέτριβε μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ.
 55 Ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ πάσχα τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἀνέ-
 βησαν πολλοὶ εἰς Ἱεροσόλυμα ἐκ τῆς χώρας πρὸ
 56 τοῦ πάσχα, ἵνα ἀγνίσωσιν ἑαυτούς. Ἐζήτουν ἔν
 τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἔλεγον μετ' ἀλλήλων ἐν τῷ ἱερῷ
 ἐσθνηότες· Τί δοκεῖ ὑμῖν ; ὅτι ἔτι μὴ ἔλθῃ εἰς τὴν
 57 ἑορτήν ; Δεδώκεισαν δὲ καὶ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ φα-
 ρισαῖοι ἐντολήν, ἵνα ἐάν τις γινῶ, ποῦ ἐστὶ, μηνύ-
 σῃ, ὅπως πιάσωσιν αὐτόν.

XII.

ἡ ἀνακειμέ-
νων σὺν

Ὁ ἔν Ἰησοῦς πρὸ ἐξ ἡμερῶν τοῦ πάχα ἦλθεν 1
εἰς Βηθανίαν, ὅπου ἦν Λάζαρος ὁ τεθνηκώς, ὃν
ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν. Ἐποίησαν ἔν αὐτῷ δεῖπνον 2
ἐκεῖ, καὶ ἡ Μάρθα διηκόνει· ὁ δὲ Λάζαρος εἰς τὴν
τῶν ⁽¹⁾ συνανακειμένων αὐτῷ. Ἡ ἔν Μαρία, 3
λαβοῦσα λίτραν μύρου νάρδου πισικῆς πολυτίμη,
ἤλειψε τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἐξέμαξε ταῖς
θριξίν αὐτῆς τοὺς πόδας αὐτοῦ· ἡ δὲ οἰκία ἐπλη-
ρώθη ἐκ τῆς ὁσμῆς τοῦ μύρου. Λέγει ἔν εἰς ἐκ 4
τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, Ἰούδας ὁ Σίμωνος ὁ Ἰσκαρι-
ώτης, ὁ μέλλων αὐτὸν παραδιδόναι· Διατί τῷτο τὸ 5
μύρον ἐκ ἐπράθη τριακοσίων δηναρίων, καὶ ἐδόθη
πτωχοῖς; Εἶπε δὲ τοῦτο, ἐχ ὅτι περὶ τῶν πτω- 6
χῶν ἔμελεν αὐτῷ, ἀλλ' ὅτι κλέπτῃς ἦν, καὶ τὸ
γλωσσόκομον εἶχε καὶ τὰ βαλλόμενα ἐβάσταζεν.
Εἶπεν ἔν ὁ Ἰησοῦς· Ἀφες αὐτήν· εἰς τὴν ἡμέραν 7
τοῦ ἐνταφιασμῆ μου τετήρηκεν αὐτό. Τὸς πτω- 8
χοὺς γὰρ πάντοτε ἔχετε μεθ' ἑαυτῶν, ἐμὲ δὲ ἔ
πάντοτε ἔχετε.

Ἐγὼν ἔν ὅχλος πολλὺς ἐκ τῶν Ἰουδαίων, ὅτι 9
ἐκεῖ ἔστι, καὶ ἦλθον, ἔ διὰ τὸν Ἰησοῦν μόνον, ἀλλ' ἵνα
καὶ τὸν Λάζαρον ἴδωσιν, ὃν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν.
Ἐβουλεύσαντο δὲ οἱ ἀρχιερεῖς, ἵνα καὶ τὸν Λάζα- 10
ρον ἀποκτείνωσιν· ὅτι πολλοὶ δι' αὐτὸν ὑπῆγον 11
τῶν Ἰουδαίων, καὶ ἐπίστευον εἰς τὸν Ἰησοῦν. Τῇ 12
ἐπαύριον ὅχλος πολλὺς, ὁ ἔλθων εἰς τὴν ἑορτήν,
ἀκούσαντες, ὅτι ἔρχεται ὁ Ἰησοῦς εἰς Ἱεροσό-

- 13 λυμα, ἔλαβον τὰ βάτα τῶν φοινίκων, καὶ ἐξῆλθον
 εἰς ὑπάντησιν αὐτῷ, καὶ ἔκραζον· Ὡσαννά, εὐλο-
 γημὸς ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, ὁ βα-
 14 σιλεύς τοῦ Ἰσραὴλ. Εὐρὼν δὲ ὁ Ἰησοῦς ὀνάριον,
 15 ἐκάθισεν ἐπ' αὐτὸ, καθὼς ἐστὶ γεγραμμένον· Μὴ
 φοβῆ, θυγάτερ Σιών· ἰδὲ, ὁ βασιλεύς σε ἔρχεται
 16 καθήμενος ἐπὶ πῶλον ὄνου. Ταῦτα δὲ ἔκ ἐγνω-
 σαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τὸ πρῶτον· ἀλλ' ὅτε ἐδοξ-
 ᾶθη ὁ Ἰησοῦς, τότε ἐμνήσθησαν, ὅτι ταῦτα ἦν ἐπ'
 αὐτῷ γεγραμμένα, καὶ ταῦτα ἐποίησαν αὐτῷ.
 17 Ἐμαρτύρει ἦν ὁ ὄχλος, ὁ ὢν μετ' αὐτοῦ, ὅτι τὸν
 Λάзарον ἐφώνησεν ἐκ τοῦ μνημείου, καὶ ἤγειρεν
 18 αὐτὸν ἐκ νεκρῶν. Διὰ τοῦτο καὶ ὑπήντησεν αὐτῷ
 ὁ ὄχλος, ὅτι ⁽¹⁾ ἤκουσε τῆτο αὐτὸν πεποιημέναι ¹ ἤκουσαν
 19 τὸ σημεῖον. Οἱ ἦν φαρισαῖοι εἶπον πρὸς ἑαυτούς·
 Θεωρεῖτε, ὅτι ἔκ ὠφελεῖτε ἑδὲν ; Ἴδε, ὁ κόσμος
 ὀπίσω αὐτοῦ ἀπῆλθεν.

- 20 Ἦσαν δὲ τινες Ἕλληνες ἐκ τῶν ἀναβαινόντων,
 21 ἵνα προσκυνήσωσιν ἐν τῇ ἑορτῇ. Οὗτοι ἦν προσ-
 ῆλθον Φιλίππῳ, τῷ ἀπὸ Βηθσαϊδᾶ τῆς Γαλιλαί-
 ας, καὶ ἡρώτων αὐτὸν, λέγοντες· Κύριε, θέλομεν
 22 τὸν Ἰησοῦν ἰδεῖν. Ἐρχεται Φίλιππος, καὶ λέγει
 τῷ Ἀνδρέᾳ, καὶ πάλιν Ἀνδρέας καὶ Φίλιππος λέ-
 23 γουσι τῷ Ἰησοῦ. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐ-
 τοῖς, λέγων· Ἐλήλυθεν ἡ ὥρα, ἵνα δοξασθῇ ὁ υἱὸς
 24 τοῦ ἀνθρώπου. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ἐὰν μὴ
 ὁ κόκκος τῆ σίτου, πεσὼν εἰς τὴν γῆν, ἀποθάνῃ,

XII.

αὐτὸς μόνος μῦθε· ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ, πολὺν καρ-
 πὸν φέρει. Ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ, ἀπολέσει 25
 αὐτήν· καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτῆς ἐν τῷ κόσμῳ
 τούτῳ, εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν. Ἐὰν 26
 ἐμοὶ διακονῇ τις, ἐμοὶ ἀκολουθεῖτω· καὶ ὅπου εἰμι
 ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὁ διάκονος ὁ ἐμὸς ἔσται· καὶ ἐάν 27
 τις ἐμοὶ διακονῇ, τιμήσει αὐτὸν ὁ πατήρ. Νῦν ἡ
 ψυχὴ μου τετάρακται· καὶ τί εἶπω; Πάτερ, σῶ-
 σόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης; ἀλλὰ διὰ τῆτο ἤλ-
 θον εἰς τὴν ὥραν ταύτην. Πάτερ, δόξασόν σου 28
 τὸ ὄνομα. Ἦλθεν ἡ φωνὴ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· Καὶ
 ἐδόξασα, καὶ πάλιν δοξάσω. Ὁ ὢν ὄχλος, ὁ ἐ- 29
 σῶς καὶ ἀκούσας, ἔλεγε βροντὴν γεγονέναι· ἄλλοι
 ἔλεγον· Ἀγγελὸς αὐτῷ λελάληκεν. Ἀπεκρίθη 30
 ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν· Οὐ δι' ἐμὲ αὕτη ἡ φωνὴ γέγο-
 νεν, ἀλλὰ δι' ὑμᾶς. Νῦν κρίσις ἐστὶ τοῦ κόσμου 31
 καὶ τούτῃ· νῦν ὁ ἄρχων τοῦ κόσμου τούτου ἐκβλη-
 θήσεται ἔξω. Καὶ ἐγώ, ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, 32
 πάντας ἐλκύσω πρὸς ἐμαυτόν. Τῆτο δὲ ἔλεγε, 33
 σημαίνων, ποίῳ θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν.
 Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ ὄχλος· Ἡμεῖς ἠκέσαμεν ἐκ τοῦ 34
 νόμου, ὅτι ὁ Χριστὸς μῦθε εἰς τὸν αἰῶνα· καὶ πῶς
 σὺ λέγεις, ὅτι δεῖ ὑψωθῆναι τὸν υἱὸν τοῦ ἀν-
 θρώπου; Τίς ἐστὶν ἔτος ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου;
 Εἶπεν ἡν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἐτι μικρὸν χρόνον τὸ 35
 φῶς ἐστὶ μεθ' ὑμῶν ἐστὶ. Περιπατεῖτε, ἕως τὸ
 φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ· καὶ ὁ
 περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ, οὐκ οἶδε πῶς ὑπάγει.

ἐν ἱμῶν

36 Ἔως τὸ φῶς ἔχετε, πιστεύετε εἰς τὸ φῶς, ἵνα υἱὸς
φωτὸς γήνηθε. Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ
ἀπελθὼν ἐκρύβη ἀπ' αὐτῶν.

37 Τοσαῦτα δὲ αὐτῷ σημεῖα πεποιηκότος ἔμπροσ-
38θεν αὐτῶν, ἐκ ἐπίστευον εἰς αὐτόν· ἵνα ὁ λόγος
Ἡσαίου τοῦ προφήτου πληρωθῇ, ὃν εἶπε· Κύριε,
τίς ἐπίστευσε τῇ ἀκοῇ ἡμῶν; καὶ ὁ βραχίων Κυ-
39ρίου τίνι ἀπεκαλύφθη; Διὰ τοῦτο ἐκ ἡδύναντο
40πιστεύειν· ὅτι πάλιν εἶπεν Ἡσαίας· Τετύφλωκεν
αὐτῶν τὰς ὀφθαλμοὺς, καὶ πεπώρωκεν αὐτῶν τὴν
καρδίαν· ἵνα μὴ ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ νοή-
σωσι τῇ καρδίᾳ, καὶ ἐπιστραφῶσι, καὶ ⁽¹⁾ἰάσωμαι" ¹ἰάσομαι
41αὐτούς. Ταῦτα εἶπεν Ἡσαίας, ὅτε εἶδε τὴν δόξ-
42αν αὐτοῦ, καὶ ἐλάλησε περὶ αὐτοῦ. Ὅμως μὲντοι
καὶ ἐκ τῶν ἀρχόντων πολλοὶ ἐπίστευσαν εἰς αὐτόν·
ἀλλὰ διὰ τὰς φαρισαίους ἐχ' ὠμολόγουν, ἵνα μὴ
43ἀποσυνάγωγοι γήνωνται. Ἠγάπησαν γὰρ τὴν
δόξαν τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἢ περὶ τὴν δόξαν τοῦ
44Θεοῦ. Ἰησοῦς δὲ ἔκραξε καὶ εἶπεν· Ὁ πιστεύων εἰς
ἐμὲ, ἐ πιστεύει εἰς ἐμὲ, ἀλλ' εἰς τὸν πέμψαντά
45με. Καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ, θεωρεῖ τὸν πέμψαντά
46με. Ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα πᾶς
47ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ. Καὶ
ἐάν τις μου ἀκέσῃ τῶν ῥημάτων, ⁽²⁾καὶ μὴ πι- ²καὶ μὴ φυ-
στεύσῃ," ἐγὼ ἐ κρίνω αὐτόν· ἐ γὰρ ἤλθον, ἵνα ^{λάξῃ}
κρίνω τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σώσω τὸν κόσμον.
48 Ὁ ἀθετῶν ἐμὲ, καὶ μὴ λαμβάνων τὰ ῥήματά μου,
ἔχει τὸν κρίνοντα αὐτόν· ὁ λόγος ὃν ἐλάλησα,

XII. ἐκεῖν[⊙] κρινεῖ αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. Ὅτι 49
ἐγὼ ἐξ ἐμαυτῆς ἔκ ἐλάλησα· ἀλλ' ὁ πᾶν ψας με
πατὴρ, αὐτός μοι ἐντολὴν ἔδωκε, τί εἴπω καὶ τί
λαλήσω. Καὶ οἶδα, ὅτι ἡ ἐντολὴ αὐτῆς ζωὴ αἰ- 50
ωνίος ἐστίν. Ἄ ἔν λαλῶ ἐγὼ, καθὼς εἶρηκέ μοι
ὁ πατὴρ, ἔτω λαλῶ.

XIII. Πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τῆς πάσχα, εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς, 1
ὅτι ἐλήλυθεν αὐτῆς ἡ ὥρα, ἵνα μεταβῇ ἐκ τοῦ
κόσμου τούτου πρὸς τὸν πατέρα, ἀγαπήσας τοὺς
ιδίους τῆς ἐν τῷ κόσμῳ, εἰς τέλος ἠγάπησεν αὐ-
τούς· καὶ δεῖπνου ἁρμολύου, τῆ διαβόλου ἤδη βε- 2
βληκόςτος εἰς τὴν καρδίαν ⁽¹⁾ Ἰούδα Σίμωνος Ἰσ-
καριώτης, ἵνα αὐτὸν παραδῷ·" εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς, 3
ὅτι πάντα δέδωκεν αὐτῷ ὁ πατὴρ εἰς τὰς χεῖρας,
καὶ ὅτι ἀπὸ Θεοῦ ἐξῆλθε, καὶ πρὸς τὸν Θεὸν ὑπά-
γει· ἐγείρεται ἐκ τῆς δεῖπνου, καὶ τίθησι τὰ ἱμάτια, 4
καὶ λαβὼν λέντιον, διέζωσεν ἑαυτὸν· εἶτα βάλλει 5
ὕδωρ εἰς τὸν νιπτήρα, καὶ ἤρξατο νίπναι τοὺς πόδας
τῶν μαθητῶν, καὶ ἐκμάσσειν τῷ λεντίῳ, ὃ ἦν δι-
εζωσμεν[⊙]. Ἐρχεται ἔν πρὸς Σίμωνα Πέτρον· 6
καὶ λέγει αὐτῷ ἐκεῖνος· Κύριε, σὺ μου νίπνεις
τὰς πόδας; Ἀπεκρίθη Ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ· Ὁ 7
ἐγὼ ποιῶ, σὺ ἔκ οἶδας ἄρτι, γνώσῃ δὲ μετὰ ταῦ-
τα. Λέγει αὐτῷ Πέτρος· Οὐ μὴ νίψῃς τὰς πόδας 8
μου εἰς τὸν αἰῶνα. Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
Ἐὰν μὴ νίψω σε, ἔκ ἔχεις μέρος μετ' ἐμῆς. Λέ- 9
γει αὐτῷ Σίμων Πέτρος· Κύριε, μὴ τὰς πόδας
μου μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς χεῖρας, καὶ τὴν κεφαλὴν.
Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὁ λελεμενόςτος ἔχει 10

¹ ἵνα παραδῷ
αὐτὸν Ἰού-
δας Σίμων-
ος Ἰσκαρι-
ώτης

ἢ τῆς πόδας νίψασαι, ἀλλ' ἔστι καθαρός ὅλος.
 11 Καὶ ὑμεῖς καθαροὶ ἔσε, ἀλλ' ἔχι πάντες. Ἦδει
 γὰρ τὸν παραδιδόντα αὐτόν· διὰ τῆτο εἶπεν· Οὐ-
 χὶ πάντες καθαροὶ ἔσε.

12 Ὃτε ἔν ἐνιψε τοὺς πόδας αὐτῶν, καὶ ἔλαβε τὰ
 ἱμάτια αὐτῆ, ἀναπεσὼν πάλιν, εἶπεν αὐτοῖς· Γι-
 13 νώσκετε, τί πεποίηκα ὑμῖν ; Ὑμεῖς φωνεῖτέ με·
 Ὁ διδάσκαλος καὶ ὁ Κύριος· καὶ καλῶς λέγετε·
 14 εἰμὶ γάρ. Εἰ ἔν ἐγὼ ἐνίψα ὑμῶν τῆς πόδας, ὁ
 κύριος καὶ ὁ διδάσκαλος, καὶ ὑμεῖς ὀφείλετε ἀλλή-
 15 λων νίπναι τῆς πόδας. Ὑπόδειγμα γὰρ ἔδωκα
 ὑμῖν, ἵνα καθὼς ἐγὼ ἐποίησα ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ποιῇ-
 16 τε. Ἀμήν ἀμήν λέγω ὑμῖν· ἐκ ἔστι δοῦλος μεί-
 ζων τοῦ κυρίου αὐτοῦ, ἐδὲ ἀπόστολος μείζων τοῦ
 17 πέμψαντος αὐτόν. Εἰ ταῦτα οἶδατε, μακάριοί
 18 ἔσε, ἐὰν ποιῇτε αὐτά. Οὐ περὶ πάντων ὑμῶν
 λέλω· ἐγὼ οἶδα, ὅς ἐξελεξάμην· ἀλλ', ἵνα ἡ γρα-
 φὴ πληρωθῇ· Ὁ τρώγων μετ' ἐμοῦ τὸν ἄρτον,
 19 ἐπῆρεν ἐπ' ἐμὲ τὴν πτέρναν αὐτῆ. Ἀπ' ἄρτι
 λέγω ὑμῖν, πρὸ τοῦ θμεῖσαι, ἵνα, ὅταν θμῆται,
 20 πιστεύσητε, ὅτι ἐγὼ εἰμι. Ἀμήν ἀμήν λέγω ὑ-
 μῖν· Ὁ λαμβάνων, ἐὰν τινα πέμψω, ἐμὲ λαμ-
 βάνει· ὁ δὲ ἐμὲ λαμβάνων, λαμβάνει τὸν πέμ-
 ψαντά με.

21 Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς ἐταράχθη τῷ πνεύμα-
 τι, καὶ ἐμαρτύρησε, καὶ εἶπεν· Ἀμήν ἀμήν λέγω
 22 ὑμῖν· ὅτι εἷς ἐξ ὑμῶν παραδώσει με. Ἐβλεπον

XIII.

ἔν εἰς ἀλλήλους οἱ μαθηταί, ἀπορούμενοι, περὶ τί-
 νος λέγει. Ἦν δὲ ἀνακείμενος εἰς ἕκ τῶν μα- 23
 θητῶν αὐτῶ ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰησοῦ, ὃν ἠγάπα ὁ
 Ἰησοῦς. Νεύει ἔν τῷ Σίμων Πέτρος, πυθέσθαι 24
 τίς αὖν εἴη, περὶ ᾧ λέγει. Ἐπιπεσὼν δὲ ἐκεῖν 25
 ἐπὶ τὸ σῆθος τοῦ Ἰησοῦ, λέγει αὐτῷ· Κύριε, τίς
 ἐσιν; Ἀποκρίνεται ὁ Ἰησοῦς· Ἐκεῖνός ἐσιν, ᾧ 26
 ἐγὼ βάψας τὸ ψωμίον ἐπιδώσω. Καὶ ἐμβάψας
 τὸ ψωμίον, δίδωσιν Ἰούδα Σίμωνος Ἰσκαριώτῃ.
 Καὶ μετὰ τὸ ψωμίον, τότε εἰσῆλθεν εἰς ἐκεῖνον ὁ 27
 Σατανᾶς. Λέγει ἔν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὁ ποιεῖς,
 ποιήσον τάχιον. Τοῦτο δὲ ἔδεις ἔγνω τῶν ἀνα- 28
 κειμένων πρὸς τί εἶπεν αὐτῷ. Τινὲς γὰρ ἐδόκουν, 29
 ἐπεὶ τὸ γλωσσόκομον εἶχεν ὁ Ἰούδας, ὅτι λέγει
 αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀγόρασον ὧν χρεῖαν ἔχομεν εἰς
 τὴν ἑορτήν· ἢ τοῖς πτωχοῖς ἵνα τι δῶ. Λαβὼν 30
 ἔν τὸ ψωμίον ἐκεῖνος εὐθέως ἐξῆλθεν· ἦν δὲ νύξ.
 Ὅτε ἔν ἐξῆλθε, λέγει ὁ Ἰησοῦς· Νῦν ἐδοξάσ- 31
 θη ὁ υἱὸς τῷ ἀνθρώπῳ, καὶ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐ-
 τῷ. Εἰ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη ἐν αὐτῷ, καὶ ὁ Θεὸς δοξ- 32
 ᾶσει αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ, καὶ εὐθὺς δοξάσει αὐτόν.
 Τεκνία, ἔτι μικρὸν μεθ' ὑμῶν εἰμι. Ζητήσετε 33
 με· καὶ καθὼς εἶπον τοῖς Ἰουδαίοις· Ὅτι ὅπως ὑπ-
 άγω ἐγὼ, ὑμεῖς ἔδύνασθε ἔλθεῖν· καὶ ὑμῖν λέγω 34
 ἄρτι. Ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶ-
 τε ἀλλήλους· καθὼς ἠγάπησα ὑμᾶς, ἵνα καὶ ὑ- 35
 μεῖς ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. Ἐν τῷ γνωστοῦνται
 πάντες, ὅτι ἐμοὶ μαθηταί ἐσε, ἐὰν ἀγάπην ἔχη-
 τε ἐν ἀλλήλοις. Λέγει αὐτῷ Σίμων Πέτρος 36

Κύριε, ποῦ ὑπάγεις ; Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς·
 Ὅπου ὑπάγω, ὃ δύνασαι μοι νῦν ἀκολουθῆσαι·
 37 ὕστερον δὲ ἀκολουθήσεις ἡμοίς. Λέγει αὐτῷ
 ὁ Πέτρος· Κύριε, διατί ὃ δύναμαί σοι ἀκολου-
 θῆσαι ἄρτι ; τὴν ψυχὴν μου ὑπὲρ σου θήσω.
 38 Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Τὴν ψυχὴν σου
 ὑπὲρ ἐμοῦ θήσεις ; ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοί· ὃ μὴ
 ἀλέκτωρ φωνήσῃ, ἕως ὃ ἀπαρνήσῃ με τρίς.

XIII.

1 Μὴ ταρασσέδω ὑμῶν ἡ καρδιά· πιστεύετε εἰς
 2 τὸν Θεόν, καὶ εἰς ἐμὲ πιστεύετε. Ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ
 πατρός μου μοναὶ πολλαὶ εἰσιν· εἰ δὲ μὴ, εἶπον ἂν
 3 ὑμῖν. Πορεύομαι ἐτοιμάσαι τόπον ὑμῖν· καὶ ἐὰν
 πορευθῶ, καὶ ἐτοιμάσω ὑμῖν τόπον, πάλιν ἔρχομαι
 καὶ παραλήψομαι ὑμᾶς πρὸς ἐμαυτόν· ἵνα ὅπως εἰ-
 4 μὴ ἐγὼ, καὶ ὑμεῖς ᾗτε. Καὶ ὅπου ἐγὼ ὑπάγω,
 5 οἴδατε, καὶ τὴν ὁδὸν οἴδατε. Λέγει αὐτῷ Θωμᾶς·
 Κύριε, ἐκ οἵδαμεν, πῶς ὑπάγεις· καὶ πῶς δυνάμε-
 6 θα τὴν ὁδὸν εἰδέναί ; Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ
 εἰμι ἡ ὁδὸς, καὶ ἡ ἀλήθεια, καὶ ἡ ζωὴ. Οὐδεὶς ἔρ-
 7 χεται πρὸς τὸν πατέρα, εἰ μὴ δι' ἐμοῦ. Εἰ ἐγνώ-
 κειτέ με, καὶ τὸν πατέρα μου ἐγνώκετε ἂν· καὶ ἀπὸ
 8 ἄρτι γινώσκετε αὐτόν, καὶ ἐώρακατε αὐτόν. Λέγει
 αὐτῷ Φίλιππος· Κύριε, δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα,
 9 καὶ ἀρκεῖ ἡμῖν. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Τοσοῦτον
 χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμι, καὶ ἐκ ἔγνωκάς με, Φίλιπ-
 πε ; Ὁ ἐώρακώς ἐμὲ, ἐώρακε τὸν πατέρα· καὶ
 10 πῶς σὺ λέγεις· Δεῖξον ἡμῖν τὸν πατέρα ; Οὐ
 πιστεύεις, ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ, καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί

XIV.

XIV. ἔσι ; Τὰ ῥήματα, α ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, ἀπ' ἑμαυ-
 τῆς ἐ λαλῶ· ὁ δὲ πατὴρ, ὁ ἐν ἐμοὶ μόνων, αὐτὸς
 ποιεῖ τὰ ἔργα. Πιστεύετε μοι, ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πα- 11
 τρὶ, καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοὶ ἔστιν· εἰ δὲ μὴ, διὰ
 τὰ ἔργα αὐτὰ πιστεύετε μοι. Ἀμήν ἀμήν λέγω 12
 ὑμῖν· ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, τὰ ἔργα, ἃ ἐγὼ ποιῶ,
 καὶ κείνος ποιήσει, καὶ μείζονα τούτων ποιήσει· ὅτι
 ἐγὼ πρὸς τὸν πατέρα μου πορεύομαι, καὶ ὅτι 13
 ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, τὸτο ποιήσω· ἵνα
 δοξαθῇ ὁ πατὴρ ἐν τῷ υἱῷ. Ἐάν τι αἰτήσητε ἐν 14
 τῷ ὀνόματί μου, ἐγὼ ποιήσω. Ἐὰν ἀγαπᾶτέ 15
 με, τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς τηρήσατε. Καὶ ἐγὼ 16
 ἐρωτήσω τὸν πατέρα, καὶ ἄλλον παράκλητον δώσει
 ὑμῖν, ἵνα μὴ μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα· τὸ Πνεῦ- 17
 μα τῆς ἀληθείας, ὃ ὁ κόσμος ἐξ οὐκ ἔχει, ἀλλ' ἐγὼ
 ἔχω, ὅτι ἐξ ἐμοῦ ἐκέρχεται, καὶ ἐν τῷ κόσμῳ
 οὐκ ἔστιν ὁ ἀγαπῶν με· ὁ δὲ ἀγαπῶν με, ἀγαπή-
 θησεται ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου· καὶ ἐγὼ ἀγαπήσω 22
 αὐτὸν, καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἑμαυτόν. Λέγει αὐτῷ
 Ἰούδας, ἐχ' ὁ Ἰσκαριώτης· Κύριε, * καὶ τί γέλο-
 νεν, ὅτι ἡμῖν μέλλεις ἐμφανίζειν σεαυτόν, καὶ ἐχ' 23
 τῷ κόσμῳ ; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν

XIV.

- αὐτῷ· Ἐάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρή-
 σει· καὶ ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, καὶ πρὸς αὐ-
 τὸν ἐλευσόμεθα, καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιήσομεν.
 24 Ὁ μὴ ἀγαπῶν με, τὰς λόγους μου ἐ τηρεῖ· καὶ ὁ
 λόγος, ὃν ἀκούετε, ἐκ ἔσιν ἐμὸς, ἀλλὰ τὸ πέμ-
 25 ψαντός με πατρός. Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, παρ'
 26 ὑμῖν μύθων. Ὁ δὲ παράκλητος, τὸ Πνεῦμα τὸ
 ἅγιον, ὃ πέμψει ὁ πατήρ ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖ-
 νος ὑμᾶς διδάξει πάντα, καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα,
 27 ἃ εἶπον ὑμῖν. Εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν
 ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· ἐ καθὼς ὁ κόσμος δίδωσιν,
 ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν. Μὴ ταρασσέσθω ὑμῶν ἡ καρ-
 28 δία, μηδὲ δειλιάτω. Ἠκούσατε, ὅτι ἐγὼ εἶπον
 ὑμῖν· Ὑπάγω, καὶ ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. Εἰ ἠγα-
 πᾶτέ με, ἐχάρητε ἂν, ὅτι ἔειπον, ὅτι Πορεύομαι
 πρὸς τὸν πατέρα· ὅτι ὁ πατήρ μου μείζων μου
 29 ἐστίν. Καὶ νῦν εἶρηκα ὑμῖν πρὶν θῆναι, ἵνα ὅταν
 30 θῆνται, πισεύσητε. Οὐκ ἔτι πολλὰ λαλήσω μεθ'
 ὑμῶν· ἔρχεται γὰρ ὁ τοῦ κόσμου ἄρχοντος ὁ
 31 ὄντας, καὶ ἐν ἐμοὶ ἐκ ἔχει ὅθεν. Ἀλλ' ἵνα γινῶ ὁ
 κόσμος, ὅτι ἀγαπῶ τὸν πατέρα, καὶ καθὼς ἐνε-
 τέιλató μοι ὁ πατήρ, ὅτω ποιῶ· ἐγείρεθε, ἄγω-
 μεν ἐντεῦθεν.

- 1 Ἐγὼ εἰμι ἡ ἀμπελὶς ἡ ἀληθινή, καὶ ὁ πατήρ
 2 μου ὁ γεωργός ἐστι. Πᾶν κλήμα ἐν ἐμοὶ, μὴ φέ-
 ρον καρπὸν, αἶρει αὐτό· καὶ πᾶν τὸ καρπὸν φέρον,
 3 καθαίρει αὐτό, ἵνα πλείονα καρπὸν φέρῃ. Ἦδη
 ὑμεῖς καθαροὶ ἐστε διὰ τὸν λόγον, ὃν λελάληκα

XV.

xv.

ὑμῖν. Μείνατε ἐν ἐμοί, καὶ γὰρ ἐν ὑμῖν. Καθὼς 4
 τὸ κλῆμα ἐ δύναιται καρπὸν φέρειν ἄφ' ἑαυτοῦ, ἐὰν
 μὴ μείνῃ ἐν τῇ ἀμπέλῳ· ὅτως ἔδὲ ὑμεῖς, ἐὰν μὴ
 ἐν ἐμοί μείνητε. Ἐγὼ εἰμι ἡ ἀμπελ^ο, ὑμεῖς τὰ 5
 κλήματα. Ὁ μὲν ἐν ἐμοί καὶ γὰρ ἐν αὐτῷ, ὅτος
 φέρει καρπὸν πολύν· ὅτι χωρὶς ἐμοῦ ἐ δύνανται
 ποιεῖν ἑδέν. Ἐὰν μὴ τις μείνῃ ἐν ἐμοί, ἐβλήθη 6
 ἔξω, ὡς τὸ κλῆμα, καὶ ἐξηράνθη· καὶ συνάγῃσιν αὐ-
 τὰ, καὶ εἰς πῦρ βάλλῃσι, καὶ καίειαι. Ἐὰν μείνητε 7
 ἐν ἐμοί, καὶ τὰ ῥήματά μου ἐν ὑμῖν μείνῃ, ὃ ἐὰν θέ-
 λητε, αἰτήσεσθε, καὶ ῥηθήσεται ὑμῖν. Ἐν τούτῳ ἔδο- 8
 ξάσθῃ ὁ πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πολὺν φέρετε, καὶ
 ῥηθήσεσθε ἐμοὶ μαθηταί. Καθὼς ἠγάπησέ με ὁ πα- 9
 τὴρ, καὶ γὰρ ἠγάπησα ὑμᾶς· μείνατε ἐν τῇ ἀγάπῃ τῇ
 ἐμῇ. Ἐὰν τὰς ἐντολάς μου τηρήσητε, μωρεῖτε ἐν τῇ 10
 ἀγάπῃ μου· καθὼς ἐγὼ τὰς ἐντολάς τῶ πατρὸς μου
 τετήρηκα, καὶ μὴ αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ. Ταῦτα 11
¹ ῥ λέλάληκα ὑμῖν, ἵνα ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ ἐν ὑμῖν ⁽¹⁾ μεί-
 νῃ," καὶ ἡ χαρὰ ὑμῶν πληρωθῇ. Αὕτη ἐστὶν ἡ 12
 ἐντολὴ ἡ ἐμὴ, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους, καθὼς ἠ-
 γάπησα ὑμᾶς. Μείζονα ταύτης ἀγάπην ἔδειξέ 13
 χαι, ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων
 αὐτοῦ. Ὑμεῖς φίλοι μου ἐστέ, ἐὰν ποιῇτε ⁽²⁾ ὅσα" 14
² α ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν. Οὐκέτι ὑμᾶς λέγω δού- 15
 λους· ὅτι ὁ θεὸς ἐκ οἶδε, τί ποιεῖ αὐτοῦ ὁ κύριος·
 ὑμᾶς δὲ εἶρηκα φίλους, ὅτι πάντα, ἃ ἤκουσα πα-
 ρὰ τῶ πατρὸς μου, ἐγνώρισα ὑμῖν. Οὐχ ὑμεῖς 16
 με ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔ-
 θηκα ὑμᾶς, ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε καὶ καρπὸν φέρετε,

καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μὴ· ἵνα ὅ,τι ἂν αἰτήσητε τὸν
 17 πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δῶ ὑμῖν. Ταῦτα ἐν-
 18 τέλλομαι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους. Εἰ ὁ κόσ-
 μος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε, ὅτι ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν
 19 μεμίσηκεν. Εἰ ἐκ τῆ κόσμου ἦτε, ὁ κόσμος ὅς ἂν
 τὸ ἴδιον ἐφίλει· ὅτι δὲ ἐκ τῆ κόσμου ἐκ ἔσε, ἀλλ'
 ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς ἐκ τοῦ κόσμου, διὰ τῆτο μι-
 20 σεῖ ὑμᾶς ὁ κόσμος. Μνημονεύετε τοῦ λόγου, ὃ
 ἐγὼ εἶπον ὑμῖν· Οὐκ ἔστι δοῦλος μείζων τοῦ κυ-
 ρίου αὐτοῦ. Εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν, καὶ ὑμᾶς διώξουσιν·
 εἰ τὸν λόγον μου ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρή-
 21 σουσιν. Ἀλλὰ ταῦτα πάντα ποιήσουσιν ὑμῖν διὰ
 τὸ ὄνομά μου, ὅτι ἐκ οἶδασιν τὸν πέμψαντά με.
 22 Εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρτίαν ἐκ
 εἶχον· νῦν δὲ πρόφασιν ἐκ ἔχουσιν περὶ τῆς ἁμαρ-
 23 τίας αὐτῶν. Ὁ ἐμὲ μισῶν, καὶ τὸν πατέρα μου
 24 μισεῖ. Εἰ τὰ ἔργα μὴ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς, ἃ ἑδείς
 ἄλλος πεποίηκεν, ἁμαρτίαν ἐκ εἶχον· νῦν δὲ καὶ
 ἐωράκασι, καὶ μεμισήκασι καὶ ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα
 25 μου. Ἀλλ' ἵνα πληρωθῇ ὁ λόγος ὁ γεγραμμέ-
 νος ἐν τῷ νόμῳ αὐτῶν· Ὅτι ἐμίσησάν με δωρεάν.
 26 Ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ παράκλητος, ὃν ἐγὼ πέμψω
 ὑμῖν παρὰ τῆ πατρὸς, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας,
 ὃ παρὰ τῆ πατρὸς ἐκπορεύεται, ἐκεῖνος μαρτυρήσει
 27 περὶ ἐμοῦ. Καὶ ὑμεῖς δὲ μαρτυρεῖτε, ὅτι ἀπ' ἀρ-
 1 χῆς μετ' ἐμοῦ ἔσε. Ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα
 2 μὴ σκανδαλιθῆτε. Ἀποσυναγώγους ποιήσουσιν
 ὑμᾶς· ἀλλ' ἔρχεται ὥρα, ἵνα πᾶς ὁ ἀποκτείνας
 3 ὑμᾶς, δόξῃ λατρεῖαν προσφέρειν τῷ Θεῷ. Καὶ

XV.

XVI.

XVI.

ταῦτα ποιήσουσιν ὑμῖν^ς, ὅτι ἐκ ἔνωσαν τὸν πα-
 τέρα, ἡδὲ ἐμέ. Ἀλλὰ ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἵνα 4
 ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα, μνημονεύετε αὐτῶν, ὅτι ἐγὼ
 εἶπον ὑμῖν. Ταῦτα δὲ ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς ἐκ εἶπον,
 ὅτι μεθ' ὑμῶν ἤμην. Νῦν δὲ ὑπάγω πρὸς τὸν 5
 πένψαντά με, καὶ ἑδεῖς ἐξ ὑμῶν ἐρωτᾷ με· Ποῦ
 ὑπάγεις; Ἀλλ' ὅτι ταῦτα λελάληκα ὑμῖν, ἡ λύ- 6
 πη πεπλήρωκεν ὑμῶν τὴν καρδίαν. Ἀλλ' ἐγὼ 7
 τὴν ἀλήθειαν λέγω ὑμῖν· συμφέρει ὑμῖν, ἵνα ἐγὼ
 ἀπέλθω. Ἐὰν γὰρ μὴ ἀπέλθω, ὁ παράκλητ^ς
 ἐκ ἐλεύσειαί πρὸς ὑμᾶς· ἐὰν δὲ πορευθῶ, πέμψω
 αὐτὸν πρὸς ὑμᾶς. Καὶ ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν 8
 κόσμον περὶ ἁμαρτίας, καὶ περὶ δικαιοσύνης, καὶ
 περὶ κρίσεως. Περὶ ἁμαρτίας μὲν, ὅτι ἔπι- 9
 ουσιν εἰς ἐμέ. Περὶ δικαιοσύνης δὲ, ὅτι πρὸς τὸν 10
 πατέρα ἔμου^ς ὑπάγω, καὶ ἐκ ἔτι θεωρεῖτέ με.
 Περὶ δὲ κρίσεως, ὅτι ὁ ἀρχὼν τοῦ κόσμου τούτου 11
 κέκριται. Ἔτι πολλὰ ἔχω λέγειν ὑμῖν, ἀλλ' ἔ 12
 δύναθε βασιλεῖν ἄρτι. Ὅταν δὲ ἔλθῃ ἐκεῖν^ς, 13
 τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁδηγήσει ὑμᾶς εἰς πᾶ-
 σαν τὴν ἀλήθειαν. Οὐ γὰρ λαλήσει ἑαυ-
 τοῦ, ἀλλ' ὅσα ἂν ἀκούσῃ, λαλήσει, καὶ τὰ ἐρ-
 χόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν. Ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, 14
 ὅτι ἐκ τοῦ ἐμῶ λήψεται, καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν.
 Πάντα ὅσα ἔχει ὁ πατήρ, ἐμά ἐστι· διὰ τοῦτο 15
 εἶπον· Ὅτι ἐκ τοῦ ἐμῶ^ς (1) λήψεται," καὶ ἀναγ-
 γελεῖ ὑμῖν. Μικρὸν, καὶ ἔ θεωρεῖτέ με· καὶ πά- 16
 λιν μικρὸν, καὶ ὄψεσθε με, ὅτι ἔγω^ς ὑπάγω πρὸς
 τὸν πατέρα. Εἶπον ἔν ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ 17

1 λαμβάνει

πρὸς ἀλλήλους· Τί ἐστὶ τοῦτο, ὃ λέγει ἡμῖν·
 Μικρὸν, καὶ ἐ θεωρεῖτέ με· καὶ πάλιν μικρὸν,
 καὶ ὄψεσθε με· καί· Ὅτι ἐγὼ ὑπάγω πρὸς
 18 τὸν πατέρα ; Ἐλεγον ἔν· Τοῦτο τί ἐστίν, ὃ λέ-
 19 γει, τὸ μικρὸν ; ἐκ οἴδαμρ, τί λαλεῖ. Ἐγνων
 ἔν· ὁ Ἰησοῦς, ὅτι ἤθελον αὐτὸν ἐρωτᾶν, καὶ εἶ-
 πεν αὐτοῖς· Περὶ τούτου ζητεῖτε μετ' ἀλλήλων, ὅτι
 εἶπον· Μικρὸν, καὶ ἐ θεωρεῖτέ με· καὶ πάλιν μικρὸν,
 20 καὶ ὄψεσθε με ; Ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν· ὅτι κλαύ-
 σετε καὶ θρηνήσετε ὑμεῖς, ὃ δὲ κόσμος χαρήσεται·
 ὑμεῖς δὲ λυπηθήσεσθε, ἀλλ' ἡ λύπη ὑμῶν εἰς χα-
 21 ρὰν θρηνήσεται. Ἡ γυνή, ὅταν τίκῃ, λύπην ἔχει,
 ὅτι ἤλθεν ἡ ὥρα αὐτῆς· ὅταν δὲ θρηνήσῃ τὸ παιδί-
 ον, ἐκ ἔτι μνημονεύει τῆς θλίψεως, διὰ τὴν χα-
 22 ρὰν, ὅτι ἐθρηνήθη ἄνθρωπος εἰς τὸν κόσμον. Καὶ
 ὑμεῖς ἔν λύπην μὲν νῦν ἔχετε· πάλιν δὲ ὄψομαι
 ὑμᾶς, καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία, καὶ τὴν χαρὰν
 23 ὑμῶν ἑδεῖς αἶρει ἀφ' ὑμῶν. Καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡ-
 μέρᾳ ἐμὲ ἐκ ἐρωτήσετε ἑδέν. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω
 ὑμῖν· ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ
 24 ὀνόματί μου, δώσει ὑμῖν. Ἐως ἄρτι ἐκ ἠτήσατε
 ἑδέν ἐν τῷ ὀνόματί μου· αἰτεῖτε, καὶ λήψετε, ἵνα
 25 ἡ χαρὰ ὑμῶν ἡ πεπληρωμὴ. Ταῦτα ἐν παροι-
 μίαις λελάληκα ὑμῖν· ἀλλ' ἔρχεται ὥρα, ὅτε
 ἐκ ἔτι παροιμίαις λαλήσω ὑμῖν, ἀλλὰ παρρησίᾳ
 26 περὶ τοῦ πατρὸς ἀναγγελῶ ὑμῖν. Ἐν ἐκείνῃ τῇ
 ἡμέρᾳ ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰτήσεσθε· καὶ ἐ λέγω
 ὑμῖν, ὅτι ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν πατέρα περὶ ὑμῶν.
 27 Αὐτὸς γὰρ ὁ πατὴρ φιλεῖ ὑμᾶς, ὅτι ὑμεῖς ἐμὲ πε-

XVI. φιλήκατε, καὶ πεπιστεύκατε, ὅτι ἐγὼ παρὰ τῆ Θεῆ
 ἐξῆλθον. Ἐξῆλθον παρὰ τοῦ πατρὸς, καὶ ἐλήλυ- 28
 θα εἰς τὸν κόσμον· πάλιν ἀφίημι τὸν κόσμον, καὶ
 πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα. Λέγουσιν αὐτῷ οἱ μα- 29
 θηταὶ αὐτῆ· Ἴδε, νῦν παρρησίᾳ λαλεῖς, καὶ παροι-
 μίαν ὑδεμίαν λέγεις. Νῦν οἶδαμεν, ὅτι οἶδας πάν- 30
 τα, καὶ ἡ χρεῖαν ἔχεις, ἵνα τίς σε ἐρωτᾷ· ἐν τούτῳ
 πιστεύομεν, ὅτι ἀπὸ Θεῆ ἐξῆλθες. Ἀπεκρίθη αὐ- 31
 τοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἄρτι πιστεύετε ; ἰδοὺ, ἔρχεται ὥ- 32
 ρα, καὶ νῦν ἐλήλυθεν, ἵνα σκορπιδῇτε ἕκαστος εἰς
 τὰ ἴδια, καὶ ἐμὲ μόνον ἀφῆτε· καὶ ἕκ ἐμὲ μόνος,
 ὅτι ὁ πατήρ μετ' ἐμοῦ ἐστίν. Ταῦτα λελάληκα ὑ- 33
 μῖν, ἵνα ἐν ἐμοὶ εἰρήνην ἔχητε. Ἐν τῷ κόσμῳ
 ἔχετε θλίψιν ⁽¹⁾ ἔξετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα
 τὸν κόσμον.

XVII. Ταῦτα ἐλάλησεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἐπῆρε τοὺς ὀφ- 1
 θαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν ἔρανόν, καὶ εἶπε· Πάτερ,
 ἐλήλυθεν ἡ ὥρα· δόξασόν σου τὸν υἱόν, ἵνα καὶ ὁ 2
 υἱός σου δοξάσῃ σε· καθὼς ἔδωκας αὐτῷ ἐξουσί-
 αν πάσης σαρκὸς, ἵνα πᾶν, ὃ δέδωκας αὐτῷ, δώ-
 σῃ αὐτοῖς ζωὴν αἰώνιον. Αὕτη δέ ἐστιν ἡ αἰώνιος 3
 ζωὴ, ἵνα γινώσκωσί σε, τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεόν,
 καὶ, ὃν ἀπέστειλας, Ἰησοῦν Χριστόν. Ἐγὼ σε ἐδό- 4
 ξασα ἐπὶ τῆς γῆς· τὸ ἔργον ἐτελείωσα, ὃ δέδω-
 κάς μοι, ἵνα ποιήσω. Καὶ νῦν δόξασόν με τὸ, 5
 πάτερ, παρὰ σεαυτῷ, τῇ δόξῃ ἣ εἶχον, πρὸ τοῦ
 τὸν κόσμον εἶναι, παρὰ σοί. Ἐφανέρωσά σου τὸ 6
 ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις, ἃς δέδωκάς μοι ἐκ τῆ κόσ-
 μου· σοὶ ἦσαν, καὶ ἐμοὶ αὐτοὺς δέδωκας· καὶ τὸν

- 7 λόγον σε τετηρήκασι. Νῦν ἔγνωκαν, ὅτι πάντα,
 8 ὅσα δέδωκάς μοι, παρὰ σοῦ ἔσιν. Ὅτι τὰ ῥήμα-
 τα, ἃ δέδωκάς μοι, δέδωκα αὐτοῖς· καὶ αὐτοὶ ἔ-
 λαβον, καὶ ἔγνωσαν ἀληθῶς, ὅτι παρὰ σοῦ ἐξῆλ-
 9 θον, καὶ ἐπίστευσαν, ὅτι σύ με ἀπέστειλας. Ἐγὼ
 περὶ αὐτῶν ἐρωτῶ· ἢ περὶ τῆ κόσμου ἐρωτῶ, ἀλλὰ
 10 περὶ ὧν δέδωκάς μοι, ὅτι σοί εἰσι. Καὶ τὰ ἐμὰ
 πάντα, σὰ ἔσι, καὶ τὰ σὰ, ἐμὰ· καὶ δεδόξασμαι ἐν
 11 αὐτοῖς. Καὶ ἔκ ἐτι εἰμὶ ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ ἔτοι ἐν
 τῷ κόσμῳ εἰσὶ, καὶ ἐγὼ πρὸς σε ἔρχομαι. Πάτερ
 ἄγιε, τήρησον αὐτὸς ἐν τῷ ὀνόματί σου, ⁽¹⁾ ἔς" ¹ ᾧ
 12 δέδωκάς μοι, ἵνα ὥσιν ἐν, καθὼς ἡμεῖς. Ὅτε ἡ-
 μὴν μετ' αὐτῶν ἐν τῷ κόσμῳ, ἐγὼ ἐτήρην αὐτὸς ἐν
 τῷ ὀνόματί σου· ἔς δέδωκάς μοι, ἐφύλαξα, καὶ ἠδείς
 ἐξ αὐτῶν ἀπώλειο, εἰ μὴ ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ἵνα
 13 ἡ γραφὴ πληρωθῇ. Νῦν δὲ πρὸς σε ἔρχομαι, καὶ
 ταῦτα λαλῶ ἐν τῷ κόσμῳ, ἵνα ἔχωσι τὴν χαρὰν
 14 τὴν ἐμὴν πεπληρωμένην ἐν αὐτοῖς. Ἐγὼ δέδωκα
 αὐτοῖς τὸν λόγον σου· καὶ ὁ κόσμος ἐμίσησεν αὐ-
 15 τοὺς, ὅτι ἐκ εἰσὶν ἐκ τοῦ κόσμου, καθὼς ἐγὼ ἐκ
 16 τοῦ κόσμου. Οὐκ ἐρωτῶ, ἵνα ἄρῃς αὐτὸς
 ἐκ τῆ κόσμου, ἀλλ' ἵνα τηρήσῃς αὐτὸς ἐκ τῆ πο-
 17 νηροῦ. Ἐκ τοῦ κόσμου ἐκ εἰσὶ, καθὼς ἐγὼ ἐκ
 18 τοῦ κόσμου ἐκ εἰμί. Ἀγίασον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀλη-
 19 θεῖᾳ· σὺ ὁ λόγος ὁ σὸς, ἀλήθειά ἐσι. Καθ-
 ὡς ἐμὲ ἀπέστειλας εἰς τὸν κόσμον, καὶ ἐγὼ ἀπέσει-
 20 λα αὐτοὺς εἰς τὸν κόσμον. Καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ
 ἀγιάζω ἐμαυτὸν, ἵνα ⁽²⁾ καὶ αὐτοὶ ὥσιν" ἡγιασ- ² ᾧσι καὶ αὐ-
 τοὶ
 20 μῶροι ἐν ἀληθείᾳ. Οὐ περὶ τούτων δὲ ἐρωτῶ μό-

XVII.
πιστεύόντων

νον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ⁽¹⁾ πιστεύσόντων" διὰ τῆ
λόγου αὐτῶν εἰς ἐμέ· ἵνα πάντες ἐν ὧσι· καθὼς 21
σύ, πάτερ, ἐν ἐμοί, καὶ γὰρ ἐν σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν
ἡμῖν· ἐν ὧσιν· ἵνα ὁ κόσμος [⊙] πιστεύσῃ, ὅτι σύ
με ἀπέστειλας. Καὶ ἐγὼ τὴν δόξαν, ἣν δέδωκάς 22
μοι, δέδωκα αὐτοῖς· ἵνα ὧσιν ἐν, καθὼς ἡμεῖς ἐν
ἐσθρ· ἐγὼ ἐν αὐτοῖς, καὶ σύ ἐν ἐμοί· ἵνα ὧσι τε- 23
τελειωμένοι εἰς ἐν, καὶ ἵνα γινώσκῃ ὁ κόσμος, ὅτι
σύ με ἀπέστειλας, καὶ ἠγάπησας αὐτούς, καθὼς
ἐμὲ ἠγάπησας. Πάτερ, ὅς δέδωκάς μοι, θέλω, 24
ἵνα ὅπου εἰμὶ ἐγὼ, καὶ κεῖνοι ὧσι μετ' ἐμοῦ· ἵνα
θεωρῶσι τὴν δόξαν τὴν ἐμὴν, ἣν ἔδωκάς μοι, ὅτι
ἠγάπησάς με πρὸ καταβολῆς κόσμου. Πάτερ δι- 25
καιε, καὶ ὁ κόσμος σε ἐκ ἔγνω· ἐγὼ δὲ σε ἔγνω,ν,
καὶ ἔτσι ἔγνωσαν, ὅτι σύ με ἀπέστειλας. Καὶ 26
ἐγνώρισα αὐτοῖς τὸ ὄνομά σου, καὶ γνωρίσω· ἵνα
ἡ ἀγάπη, ἣν ἠγάπησάς με, ἐν αὐτοῖς ᾗ, καὶ γὰρ
ἐν αὐτοῖς.

XVIII.
2 τῷ Κέδρων

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἰησοῦς ἐξῆλθε σὺν τοῖς μαθη- 1
ταῖς αὐτοῦ πέραν τῆ χειμάρρου ⁽²⁾ τῶν Κέδρων,"
ὅπου ἦν κῆπ[⊙], εἰς ὃν εἰσῆλθεν αὐτὸς καὶ οἱ μαθη-
ταὶ αὐτοῦ. Ἦδει δὲ καὶ Ἰούδας, ὁ παραδιδούς 2
αὐτὸν, τὸν τόπον, ὅτι πολλάκις συνήχθη ὁ Ἰησοῦς
ἐκεῖ μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ. Ὁ ἔν Ἰούδας, 3
λαβὼν τὴν σπεῖραν, καὶ ἐκ τῶν ἀρχιερέων καὶ φα-
ρισαίων ὑπηρέτας, ἔρχεται ἐκεῖ μετὰ φανῶν καὶ
λαμπάδων καὶ ὅπλων. Ἰησοῦς ἔν, εἰδὼς πάντα 4
τὰ ἐρχόμενα ἐπ' αὐτὸν, ἐξελθὼν εἶπεν αὐτοῖς·
Τίνα ζητεῖτε; Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· Ἰησοῦς τὸν 5

- Ναζωραῖον. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἐγὼ εἰμι.
 Εἰσῆκει δὲ καὶ Ἰούδας, ὁ παραδιδούς αὐτόν, μετ'
 6 αὐτῶν. Ὡς ἔν εἶπεν αὐτοῖς· Ὅτι ἐγὼ εἰμι·
 7 ἀπῆλθον εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ ἔπεσον χαμαί. Πάλιν
 ἔν αὐτὸς ἐπηρώτησε· Τίνα ζητεῖτε; Οἱ δὲ εἶπον·
 8 Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον. Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς·
 Εἶπον ὑμῖν, ὅτι ἐγὼ εἰμι. Εἰ ἔν ἐμὲ ζητεῖτε,
 9 ἄφετε τούτους ὑπάγειν. Ἴνα πληρωθῇ ὁ λόγος,
 ὃν εἶπεν· Ὅτι ἃς δέδωκάς μοι, ἔκ ἀπώλεσα ἐξ
 10 αὐτῶν ἑδένα. Σίμων ἔν Πέτρος, ἔχων μάχαι-
 ραν, εἴλκυσεν αὐτήν, καὶ ἔπαισε τὸν τῷ ἀρχιερέως
 δοῦλον, καὶ ἀπέκοψεν αὐτοῦ τὸ ὠτίον τὸ δεξιόν·
 11 ἣν δὲ ὄνομα τῷ δούλῳ Μάλχος. Εἶπεν ἔν ὁ
 Ἰησοῦς τῷ Πέτρῳ· Βάλε τὴν μάχαιράν σου·
 εἰς τὴν θήκην· τὸ ποτήριον ὃ δέδωκέ μοι ὁ πατήρ,
 12 ἔ μὴ πῖω αὐτό; Ἡ ἔν σπεῖρα, καὶ ὁ χιλιάρχος,
 καὶ οἱ ὑπηρέται τῶν Ἰουδαίων, συνέλαβον τὸν Ἰη-
 13 σοῦν, καὶ ἔδησαν αὐτόν. Καὶ ἀπήγαγον αὐτόν
 πρὸς Ἀνναν πρῶτον· ἣν γὰρ πενθερὸς τῷ Καϊά-
 14 φα, ὃς ἦν ἀρχιερεὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου. Ἦν δὲ
 Καϊάφας ὁ συμβουλευσας τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι
 συμφέρει ἓνα ἄνθρωπον ⁽¹⁾ ἀπολέσθαι ὑπὲρ τοῦ ¹ ἀποθανεῖν
 15 λαοῦ. Ἠκολούθει δὲ τῷ Ἰησοῦ Σίμων Πέτρος,
 καὶ ὁ ἄλλος μαθητής. Ὁ δὲ μαθητής ἐκεῖνος ἦν
 γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ συνεισῆλθε τῷ Ἰησοῦ
 16 εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως. Ὁ δὲ Πέτρος εἰ-
 σῆκει πρὸς τῇ θύρᾳ ἔξω. Ἐξῆλθεν ἔν ὁ μαθη-
 τὴς ὁ ἄλλος, ὃς ἦν γνωστὸς τῷ ἀρχιερεῖ, καὶ εἶπε
 17 τῇ θυρωρῷ, καὶ εἰσήγαγε τὸν Πέτρον. Λέγει ἔν

XVIII.

ἡ παιδίσκη ἡ θυρωρὸς τῷ Πέτρῳ· Μὴ καὶ σὺ ἐκ
 τῶν μαθητῶν εἰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου ; Λέγει ἐ-
 κεῖνος· Οὐκ εἰμί. Εἰσῆκεισαν δὲ οἱ δούλοι καὶ οἱ 18
 ὑπηρεταὶ ἀνδρακιὰν πεποιηκότες, ὅτι ψύχος ἦν,
 καὶ ἐθερμαίνοντο· ἦν δὲ μετ' αὐτῶν ὁ Πέτρος
 ἕως καὶ θερμαινόμενος. Ὁ ἦν ἀρχιερεὺς ἠρώτη- 19
 σε τὸν Ἰησοῦν περὶ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ περὶ
 τῆς διδαχῆς αὐτοῦ. Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· 20
 Ἐγὼ παρρησίᾳ ἐλάλησα τῷ κόσμῳ. Ἐγὼ πάν-
 τοτε ἐδίδαξα ἐν τῇ συναγωγῇ, καὶ ἐν τῷ ἱερῷ,
 ὅπου ⁽¹⁾ πάντοθεν οἱ Ἰουδαῖοι συνέρχονται, καὶ ἐν 21
 κρυπλῷ ἐλάλησα ἑδέν. Τί με ἐπερωτᾷς ; ἐπε-
 ρώτησον τὰς ἀκηκοότας, τί ἐλάλησα αὐτοῖς· Ἴδε,
 ἅτοι οἶδασιν, ἃ εἶπον ἐγώ. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰ- 22
 πόντος, εἰς τῶν ὑπηρετῶν παρεστηκὼς ἔδωκε βί-
 πισμα τῷ Ἰησοῦ, εἰπὼν· Οὕτως ἀποκρίνη τῷ ἀρ-
 χιερεῖ ; Ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Εἰ κακῶς ἐ- 23
 λάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ· εἰ δὲ κα-
 λῶς, τί με δέρεις ;

Ἀπέστειλεν ἔν τῷ αὐτὸν ὁ Ἄννας δεδερμῶνον πρὸς 24
 Καϊάφαν τὸν ἀρχιερέα. Ἦν δὲ Σίμων Πέτρος 25
 ἕως καὶ θερμαινόμενος. Εἶπον ἔν αὐτῷ· Μὴ καὶ
 σὺ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἰ ; Ἠρνήσατο ἐκεῖνος,
 καὶ εἶπεν· Οὐκ εἰμί. Λέγει εἰς ἐκ τῶν δούλων τῷ 26
 ἀρχιερεῶς, συγγρηῆς ὢν, ὃ ἀπέκοψε Πέτρος τὸ
 ὠτίον· Οὐκ ἐγώ σε εἶδον ἐν τῷ κήπῳ μετ' αὐτῷ ;
 Πάλιν ἔν ἠρνήσατο ὁ Πέτρος· καὶ εὐθέως ἀλέκ- 27
 τωρ ἐφώνησεν.

Ἀγούσιν ἔν τῷ τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τῷ Καϊάφᾳ 28

εἰς τὸ πραιτώριον· ἦν δὲ ⁽¹⁾ πρῶτα." Καὶ αὐτοὶ
 ἔκ εἰσῆλθον εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μianθῶσιν,
 29 ἀλλ' ἵνα φάγωσι τὸ πάχα. Ἐξῆλθεν ἔν ὁ Πι-
 λάτος[Ⓢ] πρὸς αὐτοὺς, καὶ εἶπε· Τίνα κατηγορίαν
 30 φέρετε κατὰ τοῦ ἀνθρώπου τήτου; Ἀπεκρίθησαν
 καὶ εἶπον αὐτῷ· Εἰ μὴ ἦν ἄτος κακοποιὸς, ἔκ ἂν
 31 σοι παρεδώκαμεν αὐτόν. Εἶπεν ἔν αὐτοῖς ὁ Πι-
 λάτος[Ⓢ]· Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ κατὰ τὸν νόμον
 ὑμῶν κρίνατε αὐτόν. Εἶπον ἔν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι·
 32 Ἡμῖν ἔκ ἔξεσιν ἀποκτεῖναι ἑδένα. Ἵνα ὁ λόγος[Ⓢ]
 τοῦ Ἰησοῦ πληρωθῇ, ὃν εἶπε, σημαίνων, ποίῳ
 33 θανάτῳ ἤμελλεν ἀποθνήσκειν. Εἰσῆλθεν ἔν εἰς
 τὸ πραιτώριον πάλιν ὁ Πιλᾶτος[Ⓢ], καὶ ἐρώνησε τὸν
 Ἰησοῦν, καὶ εἶπεν αὐτῷ· Σὺ εἰ ὁ βασιλεὺς τῶν
 34 Ἰουδαίων; Ἀπεκρίθη τὸ αὐτῷ[Ⓢ] ὁ Ἰησοῦς· Ἀφ'
 ἑαυτοῦ σὺ τί το λέγεις, ἢ ἄλλοι σοι εἶπον περὶ ἐ-
 35 μοῦ; Ἀπεκρίθη ὁ Πιλᾶτος· Μήτι ἐγὼ Ἰουδαῖός
 εἰμι; Τὸ ἔθνος τὸ σὸν καὶ οἱ ἀρχιερεῖς παρέδωκάν
 36 σε ἐμοί· τί ἐποίησας; Ἀπεκρίθη τὸ ὅ[Ⓢ] Ἰησοῦς·
 Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ ἔκ ἔστιν ἐκ τῆ κόσμου τούτου·
 εἰ ἐκ τῆ κόσμου τήτου ἦν ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ, οἱ
 ὑπηρέταί ἂν οἱ ἐμοὶ ἡγωνίζοντο, ἵνα μὴ παραδοθῶ
 τοῖς Ἰουδαίοις· νῦν δὲ ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ ἔκ ἔστιν
 37 ἐντεῦθεν. Εἶπεν ἔν αὐτῷ ὁ Πιλᾶτος· Οὐκοῦν
 βασιλεὺς εἰ σὺ; Ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦς· Σὺ λέγεις,
 ὅτι βασιλεὺς εἰμι ἐγώ. Ἐγὼ εἰς τοῦτο γεγῆννη-
 μαί, καὶ εἰς τοῦτο ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον, ἵνα
 μαρτυρήσω τῇ ἀληθείᾳ. Πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀλη-
 38 θείας, ἀκούει μου τῆς φωνῆς. Λέγει αὐτῷ ὁ Πι-

XVIII.

1 πρῶτ

XVIII. λάτος· Τί ἐσιν ἀλήθεια ; Καὶ τοῦτο εἰπὼν, πάλιν ἐξῆλθε πρὸς τοὺς Ἰουδαίους, καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἐγὼ ὑδεμίαν αἰτίαν εὐρίσκω ἐν αὐτῷ. Ἔστι δὲ 39
 συνήθεια ὑμῖν, ἵνα ἓνα ὑμῖν ἀπολύσω ἐν τῷ πάσχα· βούλεθε ἢν ὑμῖν ἀπολύσω τὸν βασιλέα τῶν Ἰουδαίων ; Ἐκραύγασαν ἢν πάλιν πάντες, λέγοντες· Μὴ τοῦτον, ἀλλὰ τὸν Βαραββᾶν. Ἦν δὲ ὁ Βαραββᾶς ληστής. 40

XIX. Τότε ἢν ἔλαβεν ὁ Πιλάτος τὸν Ἰησοῦν, καὶ ἐμα- 1
 σίγωσε. Καὶ οἱ στρατιῶται, πλέξαντες σέφανον 2
 ἐξ ἀκανθῶν, ἐπέθηκαν αὐτοῦ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἱμάτιον πορφυροῦν περιέβαλον αὐτὸν, καὶ ἔλεγον· 3
 Χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· καὶ ἐδίδουν αὐτῷ ῥαπίσματα. Ἐξῆλθεν ἢν ἔτι πάλιν ἔξω ὁ 4
 Πιλάτος, καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἴδε, ἄγω ὑμῖν αὐτὸν ἔξω, ἵνα γινῶτε, ὅτι ἐν αὐτῷ ὑδεμίαν αἰτίαν εὐρίσκω. Ἐξῆλθεν ἢν ὁ Ἰησοῦς ἔξω, φορῶν τὸν 5
 ἀκάνθινον σέφανον, καὶ τὸ πορφυροῦν ἱμάτιον. Καὶ λέγει αὐτοῖς· Ἴδε ὁ ἄνθρωπος. Ὅτε ἢν εἰ- 6
 δον αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ὑπηρέται, ἐκραύγασαν, λέγοντες· Σταύρωσον, σταύρωσον αὐτόν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Λάβετε αὐτὸν ὑμεῖς, καὶ σταυρώσατε· ἐγὼ γὰρ ἔχ' εὐρίσκω ἐν αὐτῷ αἰτίαν. Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ Ἰουδαῖοι· Ἡμεῖς νό- 7
 μον ἔχομεν, καὶ κατὰ τὸν νόμον ἡμῶν ὀφείλει ἀποθανεῖν, ὅτι ἐαυτὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ ἐποίησεν. Ὅτε ἢν ἤκουσεν ὁ Πιλάτος τοῦτον τὸν λόγον, 8
 μᾶλλον ἐφοβήθη· καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πραιτώριον πάλιν, καὶ λέγει τῷ Ἰησοῦ· Πόθεν εἰ σύ ; Ὁ δὲ

- 10 Ἰησοῦς ἀποκρίσιν ἐκ ἔδωκεν αὐτῷ. Λέγει ἔν^ε αὐτῷ ὁ Πιλάτῳ· Ἐμοὶ ἔλαλεῖς; ἐκ οἶδας, ὅτι ἐξουσίαν ἔχω σαυρῶσαί σε, καὶ ἐξουσίαν ἔχω ἀπο-
- 11 λῦσαί σε; Ἀπεκρίθη ὁ^ε Ἰησοῦς· Οὐκ εἶχες ἐξουσίαν ἐδεμίαν κατ' ἐμῶ, εἰ μὴ ἦν σοι δεδομῆρον ἄνωθεν· διὰ τοῦτο ὁ παραδιδές με σοὶ μείζονα
- 12 ἁμαρτίαν ἔχει. Ἐκ τούτου ἐζήτει ὁ Πιλάτῳ ἀπολύσαι αὐτόν· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι ἔκραζον, λέγοντες· Ἐὰν τοῦτον ἀπολύσης, ἐκ εἰ φίλος τῷ Καίσαρ^ω· πᾶς ὁ βασιλέα ⁽¹⁾ αὐτόν" ποιῶν, ἀντι- ¹ ἐαυτόν
- 13 λέγει τῷ Καίσαρι. Ὁ ἔν Πιλάτος, ἀκούσας ⁽²⁾ τῶτον τὸν λόγον," ἤγαγν ἔξω τὸν Ἰησοῦν, καὶ ² τῶν λόγων τῶτων
- 14 Λιθόστρωτον, Ἑβραῖς· δὲ Γαββαθα. Ἦν δὲ παρσκευὴ τοῦ πάχα, ὥρα ⁽³⁾ δὲ" ὥσει ⁽⁴⁾ ἔκτη." ³ ἦν ⁴ τρίτη
- Καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις· Ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν.
- 15 Οἱ δὲ ἐκραύγασαν· Ἄρον, ἄρον, σάυρωσον αὐτόν. Λέγει αὐτοῖς ὁ Πιλάτος· Τὸν βασιλέα ὑμῶν σαυρώσω; Ἀπεκρίθησαν οἱ ἀρχιερεῖς· Οὐκ ἔχομεν
- 16 βασιλέα, εἰ μὴ Καίσαρα. Τότε ἔν παρέδωκεν αὐτόν αὐτοῖς, ἵνα σαυρωθῇ. Παρέλαβον δὲ τὸν Ἰησοῦν καὶ ⁽⁵⁾ ἀπήγαγον."
- ⁵ ἤγαγον

- 17 Καὶ βασάζων τὸν σαυρὸν αὐτοῦ, ἐξῆλθεν εἰς τὸν λεγόμενον Κρανίου τόπον, ὃς λέγεται Ἑβραῖ-
- 18 σὶ Γολγοθα· ὅπου αὐτόν ἐσάυρωσαν, καὶ μετ' αὐτοῦ ἄλλους δύο, ἐντεῦθεν καὶ ἐντεῦθεν, μέσον δὲ
- 19 τὸν Ἰησοῦν. Ἐγραψε δὲ καὶ τίτλον ὁ Πιλάτῳ, καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σαυρῶ. Ἦν δὲ γεγραμμένον·

ΧΙΧ. Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος, ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων.

Τοῦτόν ἔν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰου- 20
¹ ὁ τόπος τῆς πύλεως δαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν ⁽¹⁾ τῆς πόλεως ὁ τόπος" ὅπερ
 ἐσαυρώθη ὁ Ἰησοῦς· καὶ ἦν γεγραμμένον Ἑβραϊ-
 σὶ, Ἑλληνισί, Ῥωμαῖσι. Ἐλεγον ἔν τῷ Πιλά- 21
 τῳ οἱ ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων· Μὴ γράφει· Ὁ
 βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων· ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος εἶπε·
 Βασιλεὺς εἰμι τῶν Ἰουδαίων. Ἀπεκρίθη ὁ Πι- 22
 λάτος· Ὁ γέγραφα, γέγραφα. Οἱ ἔν σρατιῶ- 23
 ταί, ὅτε ἐσαύρωσαν τὸν Ἰησοῦν, ἔλαβον τὰ ἱμά-
 τια αὐτοῦ, καὶ ἐποίησαν τέσσαρα μέρη, ἐκάσῳ
 σρατιώτῃ μέρος, καὶ τὸν χιτῶνα. Ἦν δὲ ὁ χιτῶν
 ἄρραφος, ἐκ τῶν ἄνωθεν ὑφαντὸς δι' ὅλου. Εἶπον 24
 ἔν πρὸς ἀλλήλους· Μὴ χίσωμεν αὐτόν, ἀλλὰ λά-
 χωμεν περὶ αὐτοῦ, τίνος ἔσται. Ἵνα ἡ γραφὴ
 πληρωθῇ, ἡ λέγουσα· Διεμερίσαντο τὰ ἱματῖά
 μου ἑαυτοῖς, καὶ ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον
 κλῆρον. Οἱ μὲν ἔν σρατιῶταί ταῦτα ἐποίησαν.
 Εἰσῆκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μή- 25
 τηρ αὐτοῦ, καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία
 ἡ τοῦ Κλωπᾶ, καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ. Ἰησοῦς 26
 ἔν, ἰδὼν τὴν μητέρα, καὶ τὸν μαθητὴν παρεστῶτα,
² ἰδεὶ ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρὶ αὐτῇ· Γυναίκα, ⁽²⁾ ἰδοὺ"
 ὁ υἱός σου. Εἶτα λέγει τῷ μαθητῇ· Ἰδὲ ἡ μήτηρ 27
³ ὁ μαθητὴς αὐτὴν σκ. Καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν ⁽³⁾ αὐτὴν ὁ
 μαθητὴς" εἰς τὰ ἴδια. Μετὰ τοῦτο εἰδὼς ὁ Ἰη- 28
 σοῦς, ὅτι πάντα ἤδη τετέλεσται, ἵνα τελειωθῇ ἡ
 γραφὴ, λέγει· Διψῶ. Σκεῦος ἔν ἔκειτο ὄξους 29
 μεστόν· οἱ δὲ, πλήσαντες σπόγγον ὄξους, καὶ ὑσ-

σώπῳ περιθέντες, προσήνεγκαν αὐτοῦ τῷ σώμα-
 30 τι. Ὅτε ἔν ἔλαβε τὸ ὄξος ὁ Ἰησοῦς, εἶπε· Τετέ-
 λεσται καὶ, κλίνας τὴν κεφαλὴν, παρέδωκε τὸ
 πνεῦμα.

31 Οἱ ἔν Ἰουδαῖοι, ἵνα μὴ μείνῃ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ
 τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ, ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν,
 (ἦν γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα ⁽¹⁾ ἐκείνη" τῷ σαββά- ¹ ἐκείνου
 τῷ,) ἠρώτησαν τὸν Πιλάτον, ἵνα κατεαγῶσιν αὐ-
 32 τῶν τὰ σκέλη, καὶ ἀρδῶσιν. Ἦλθεν ἔν οἱ στρα-
 τιῶται, καὶ τοῦ μὲν πρώτου κατέαξαν τὰ σκέλη, καὶ
 33 τοῦ ἄλλου τῷ συσταυρωθέντ^ς αὐτῷ. Ἐπὶ δὲ τὸν
 Ἰησοῦν ἐλθόντες, ὡς εἶδον αὐτὸν ἤδη τεθνηκότα,
 34 ἔκατέαξαν αὐτοῦ τὰ σκέλη· ἀλλ' εἰς τῶν στρα-
 τιωτῶν λόγχῃ αὐτοῦ τὴν πλευρὰν ἔνυξε, καὶ
 35 ⁽²⁾ εὐθὺς" ἐξῆλθεν αἷμα καὶ ὕδωρ. Καὶ ὁ ἑωρα- ² εὐθέως
 κῶς μεμαρτύρηκε, καὶ ἀληθινὴ αὐτῷ ἐστὶν ἡ μαρ-
 τυρία· κακεῖνος οἶδεν, ὅτι ἀληθὴ λέγει, ἵνα * καὶ
 36 ὑμεῖς πιστεύσητε. Ἐγγίμετο γὰρ ταῦτα, ἵνα ἡ
 γραφὴ πληρωθῇ· Ὅσοῦν ἔσυντριβήσεται αὐτοῦ.
 37 Καὶ πάλιν ἑτέρα γραφὴ λέγει· Ὅψονται εἰς ὃν
 ἐξεκέντησαν.

38 Μετὰ τὰ δὲ ταῦτα ἠρώτησε τὸν Πιλάτον ὁ
 Ἰωσήφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθαίας, (ὢν μαθητὴς τῷ Ἰη-
 σοῦ, κεκρυμμένος δὲ διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων)
 ἵνα ἄρῃ τὸ σῶμα τῷ Ἰησοῦ· καὶ ἐπέτρεψεν ὁ Πι-
 39 λάτος. Ἦλθεν ἔν καὶ ἦρε τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ.
 Ἦλθε δὲ καὶ Νικόδημος, ὁ ἐλθὼν πρὸς τὸν Ἰη-
 σὺν νυκτὸς τὸ πρῶτον, φέρων μίγμα σμύρνης καὶ

XIX.

¹ ὥς

ἀλόγῃς ⁽¹⁾ ὥσεί" λίτρας ἑκατόν. Ἐλαβον ἔν τὸ 40
 σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, καὶ ἔδῃσαν αὐτὸ ὀθονίοις μετὰ
 τῶν ἀρωμάτων, καθὼς ἔθος ἐστὶ τοῖς Ἰουδαίοις ἐν-
 ταφιάζειν. Ἦν δὲ ἐν τῷ τόπῳ, ὅπου ἐσαυρώθη, 41
 κήπος, καὶ ἐν τῷ κήπῳ μνημεῖον καινόν, ἐν ᾧ εἰ-
 πω εἰδείς ἐτέθη. Ἐκεῖ οὖν διὰ τὴν παρασκευὴν 42
 τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν τὸ μνημεῖον, ἔθηκαν
 τὸν Ἰησοῦν.

XX.

Τῇ δὲ μιᾷ τῶν σαββάτων, Μαρία ἡ Μαγδα- 1
 ληνὴ ἔρχεται πρῶτῃ, σκοτίας ἔτι ἔσσης, εἰς τὸ μνη-
 μεῖον, καὶ βλέπει τὸν λίθον ῥημῶρον ἐκ τοῦ μνημεί-
 ου. Τρέχει ἔν καὶ ἔρχεται πρὸς Σίμωνα Πέτρον, 2
 καὶ πρὸς τὸν ἄλλον μαθητὴν, ὃν ἐφίλει ὁ Ἰησοῦς, καὶ
 λέγει αὐτοῖς· Ἦραν τὸν Κύριον ἐκ τοῦ μνημείου,
 καὶ ἐκ οἴδαμρ ποῦ ἔθηκαν αὐτόν. Ἐξῆλθεν οὖν 3
 ὁ Πέτρος, καὶ ὁ ἄλλος μαθητὴς, καὶ ἤρχοντο εἰς τὸ
 μνημεῖον. Ἐτρεχον δὲ οἱ δύο ὁμοῦ· καὶ ὁ ἄλλος 4
 μαθητὴς προέδραμε τάχιον τοῦ Πέτρου, καὶ ἦλθε
 πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον. Καὶ παρακύψας βλέπει 5
 κείμενα τὰ ὀθόνια· ὁ μὲντοι εἰσῆλθεν. Ἐρχεται 6
 ἔν Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσῆλθεν
 εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα· καὶ τὸ 7
 σουδάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, ὁ μετὰ
 τῶν ὀθονίων κείμενον, ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμέ-
 νον εἰς ἓνα τόπον. Τότε ἔν εἰσῆλθε καὶ ὁ ἄλλος 8
 μαθητὴς, ὁ ἐλθὼν πρῶτος εἰς τὸ μνημεῖον, καὶ εἶ-
 δε, καὶ ἐπίστευσεν. Οὐδέπω γὰρ ᾔδεισαν τὴν γρα- 9

10 φήν, ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστῆναι. Ἀπῆλθον
 ἔν πάλιν πρὸς ἑαυτὸς οἱ μαθηταί.

XX.

11 Μαρία δὲ εἰσῆκει πρὸς ⁽¹⁾ τὸ μνημεῖον κλαί- ¹ τῷ μνημείῳ
 σα ἔξω. Ὡς ἔν ἔκλαιε, παρέκυψεν εἰς τὸ μνη-
 12 μεῖον, καὶ θεωρεῖ δύο ἀγγέλους ἐν λευκοῖς καθε-
 ζομένους, ἓνα πρὸς τῇ κεφαλῇ, καὶ ἓνα πρὸς τοῖς
 13 ποσίν, ὅπου ἔκειτο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ λέ-
 γουσιν αὐτῇ ἐκεῖνοι· Γύναι, τί κλαίεις; Λέγει
 αὐτοῖς· Ὅτι ἤραν τὸν Κύριόν μου, καὶ ἐκ οἶδα
 14 πῶς ἔθνηκαν αὐτόν. Καὶ ταῦτα εἰποῦσα, ἐστρά-
 φη εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ θεωρεῖ τὸν Ἰησοῦν ἐστῶτα, καὶ
 15 ἐκ ἡδὲ, ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἐστὶ. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰη-
 σοῦς· Γύναι, τί κλαίεις; τίνα ζητεῖς; Ἐκείνη,
 δοκοῦσα ὅτι ὁ κηπουρὸς ἐστὶ, λέγει αὐτῷ· Κύριε,
 εἰ σὺ ἐβάσασας αὐτόν, εἰπέ μοι ποῦ ⁽²⁾ αὐτόν ἔ- ² ἔθνηκας αὐ-
 16 θηκας, καὶ γὰρ αὐτόν ἀρῶ. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς· ^{τὸν}
 Μαρία. Στραφεῖσα ἐκείνη λέγει αὐτῷ· Ῥαββονί,
 17 ὃ λέγεται, διδάσκαλε. Λέγει αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς·
 Μὴ μου ἅπλου· ἔγω γὰρ ἀναβέβηκα πρὸς τὸν πα-
 τέρα μου· πορεύε δὲ πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου, καὶ
 εἰπὲ αὐτοῖς· Ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ
 18 πατέρα ὑμῶν, καὶ Θεὸν με καὶ Θεὸν ὑμῶν. Ἐρ-
 χεται Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἀπαγγέλλουσα τοῖς
 μαθηταῖς, ὅτι εὗρακε τὸν Κύριον, καὶ ταῦτα εἶπεν
 αὐτῇ.

19 Οὔσης ἔν ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ τῶν
 σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, ὅπου

XX.

ἦσαν οἱ μαθηταὶ συνηγμένοι, διὰ τὸν φόβον τῶν
 Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἔστη εἰς τὸ μέσον,
 καὶ λέγει αὐτοῖς· Εἰρήνη ὑμῖν. Καὶ τοῦτο εἰπὼν, 20
 ἔδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ.
 Ἐχάρησαν ἔν οἱ μαθηταί, ἰδόντες τὸν Κύριον.
 Εἶπεν ἔν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς πάλιν· Εἰρήνη ὑμῖν· καθ- 21
 ὡς ἀπέσταλκέ με ὁ πατήρ, καὶ γὰρ πέμπω ὑμᾶς.
 Καὶ τῷτο εἰπὼν, ἐνεφύσησε, καὶ λέγει αὐτοῖς· Λά- 22
 βετε Πνεῦμα ἅγιον. Ἄν τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρ- 23
 τίας, ἀφίενται αὐτοῖς· ἄν τινων κρατῆτε, κεκρά-
 τηται. Θωμᾶς δὲ, εἷς ἐκ τῶν δώδεκα, ὁ λεγόμενος 24
 Δίδυμος, ἃς ἦν μετ' αὐτῶν, ὅτε ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς.
 Ἐλεγον ἔν αὐτῷ οἱ ἄλλοι μαθηταί· Ἐωράκαμεν 25
 τὸν Κύριον. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Ἐὰν μὴ ἴδω ἐν
 ταῖς χερσὶν αὐτοῦ τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ βάλω
 τὸν δάκτυλόν μου εἰς τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ
 βάλω τὴν χεῖρά μου εἰς τὴν πλευρὰν αὐτοῦ, ἢ μὴ
 πισεύσω. Καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ πάλιν ἦσαν 26
 ἔσω οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ Θωμᾶς μετ' αὐτῶν.
 Ἐρχεται ὁ Ἰησοῦς, τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ
 ἔστη εἰς τὸ μέσον, καὶ εἶπεν· Εἰρήνη ὑμῖν. Εἶτα 27
 λέγει τῷ Θωμᾶ· Φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε, καὶ
 ἴδε τὰς χεῖράς μου, καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου, καὶ
 βάλε εἰς τὴν πλευρὰν μου· καὶ μὴ γίνου ἄπιστος,
 ἀλλὰ πιστός. Καὶ ἀπεκρίθη ὁ Θωμᾶς καὶ 28
 εἶπεν αὐτῷ· Ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου. Λέ- 29
 γει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ὅτι ἐώρακάς με, ὁ Θωμᾶς,
 πεπίστευκας· μακάριοι οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πισεύ-
 σαντες.

- 30 Πολλὰ μὲν ἦν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰη-
σοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἃ ἔκ ἔστι γε-
31 γραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ. Ταῦτα δὲ γέ-
γραπται, ἵνα πισεύσητε, ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ
Χριστός, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ ἵνα πισεύοντες ζωὴν
ἔχητε ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ.

XX.

- 1 Μετὰ ταῦτα ἐφάνερωσεν ἑαυτὸν πάλιν ὁ Ἰη-
σοῦς τοῖς μαθηταῖς ἐπὶ τῆς θαλάσσης τῆς Τιβε-
2 ριάδος. Ἐφάνερωσε δὲ ἔτως. Ἦσαν ὁμοῦ Σί-
μων Πέτρος, καὶ Θωμᾶς ὁ λεγόμενος Δίδυμος, καὶ
Ναθαναὴλ, ὁ ἀπὸ Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας, καὶ οἱ
τοῦ Ζεβεδαίου, καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ
3 δύο. Λέγει αὐτοῖς Σίμων Πέτρος· Ὑπάγω ἀλι-
εῦειν. Λέγουσιν αὐτῷ· Ἐρχόμεθα καὶ ἡμεῖς σύν
σοι. Ἐξῆλθον, καὶ ⁽¹⁾ ἀνέβησαν εἰς τὸ πλοῖον
τευθὺς, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐπίασαν ἑδέν.
4 Πρωτὰς δὲ ἤδη ἡρομνήης, ἔση ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸν
αἰγιαλόν· ἔ μὲντοι ᾗδειςαν οἱ μαθηταί, ὅτι Ἰη-
5 σοῦς ἐστὶ. Λέγει ἦν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Παιδιά, μὴ
τι προσφάγιον ἔχετε ; Ἀπεκρίθησαν αὐτῷ· Οὐ.
6 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς· Βάλετε εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τοῦ
πλοίου τὸ δίκτυον, καὶ εὐρήσετε. Ἐβαλον ἦν, καὶ
ἔκ ἔτι αὐτὸ ἐλκῦσαι ἴχυσαν ἀπὸ τῆ πλήθους τῶν
7 ἰχθύων. Λέγει ἦν ὁ μαθητῆς ἐκεῖνος, ὃν ἠγάπα
ὁ Ἰησοῦς, τῷ Πέτρῳ· Ὁ Κύριός ἐστι. Σίμων οὖν
Πέτρος, ἀκούσας ὅτι ὁ Κύριός ἐστι, τὸν ἐπενδύτην
διεζώσατο· ἦν γὰρ γυμνός· καὶ ἔβαλεν ἑαυτὸν εἰς
8 τὴν θάλασσαν. Οἱ δὲ ἄλλοι μαθηταὶ τῷ πλοι-

XXI.

1 ἀνέβησαν

xxi.

αρίῳ ἦλθον; (ὃ γὰρ ἦσαν μακρὰν ἀπὸ τῆς γῆς, ἀλλ' ὡς ἀπὸ πηχῶν διακοσίων,) σύροντες τὸ δίκτυον τῶν ἰχθύων. Ὡς ἔν ἀπέβησαν εἰς τὴν γῆν, 9 βλέπουσιν ἀνδρακιὰν κειμῶν, καὶ ὀψάριον ἐπικείμενον, καὶ ἄρτον. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Ἐνέγ- 10 κατε ἀπὸ τῶν ὀψαρίων, ὧν ἐπιάσατε νῦν. Ἀνέ- 11 βη Σίμων Πέτρος, καὶ εἰλκυσε τὸ δίκτυον ἐπὶ τῆς γῆς, μεσὸν ἰχθύων μεγάλων ἑκατὸν πεντηκοντατριῶν· καὶ τοσούτων ὄντων, ἐκ ἐσχίσθη τὸ δίκτυον. Λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς· Δεῦτε, ἀριστήσατε. 12 Οὐδεὶς δὲ ἐτόλμα τῶν μαθητῶν ἐξετάσαι αὐτόν· Σὺ τίς εἶ; εἰδότες, ὅτι ὁ Κύριός ἐστιν. Ἐρχεται 13 ἔν^ε ὁ Ἰησοῦς, καὶ λαμβάνει τὸν ἄρτον, καὶ δίδωσιν αὐτοῖς, καὶ τὸ ὀψάριον ὁμοίως. Τῷτ^ο ἤδη τρίτον 14 ἐφανερώθη ὁ Ἰησοῦς τοῖς μαθηταῖς αὐτῷ, ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν.

Ὅτε ἔν ἡρίσθησαν, λέγει τῷ Σίμωνι Πέτρῳ ὁ 15 Ἰησοῦς· Σίμων Ἰωνᾶ, ἀγαπᾷς με πλεῖον τούτων; Λέγει αὐτῷ· Ναί, Κύριε, σὺ οἶδας, ὅτι φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ· Βόσκει τὰ ἀρνία μου. Λέγει αὐτῷ 16 πάλιν δεύτερον· Σίμων Ἰωνᾶ, ἀγαπᾷς με; Λέγει αὐτῷ· Ναί, Κύριε, σὺ οἶδας, ὅτι φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ· Ποίμαινε τὰ πρόβατά μου. Λέγει 17 αὐτῷ τὸ τρίτον· Σίμων Ἰωνᾶ, φιλεῖς με; Ἐλυπήθη ὁ Πέτρος, ὅτι εἶπεν αὐτῷ τὸ τρίτον· Φιλεῖς με; καὶ εἶπεν αὐτῷ· Κύριε, σὺ πάντα οἶδας· σὺ γινώσκεις, ὅτι φιλῶ σε. Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Βόσκει τὰ πρόβατά μου. Ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι· 18

- ὅτε ἦς νεώτερος, ἐζώννυες σεαυτὸν, καὶ περιεπά-
 τεις, ὅπου ἤθελες· ὅταν δὲ γηράσῃς, ἐκτενεῖς τὰς
 19 χεῖράς σου, καὶ ἄλλῳ σε ζώσει καὶ οἴσῃ, ὅπου ἔ-
 θέλεις. Τοῦτο δὲ εἶπε, σημαίνων ποίῳ θανάτῳ
 δοξάσει τὸν Θεόν. Καὶ τοῦτο εἰπὼν, λέγει αὐτῷ·
 20 Ἀκολούθει μοι. Ἐπισραφεῖς δὲ ὁ Πέτρος βλέ-
 πει τὸν μαθητὴν, ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς, ἀκολουθεῖν-
 τα, ὃς καὶ ἀνέπεσεν ἐν τῷ δεῖπνῳ ἐπὶ τὸ σῆμα
 αὐτοῦ, καὶ εἶπε· Κύριε, τίς ἐσιν ὁ παραδιδὼς σε ;
 21 Τοῦτον ἰδὼν ὁ Πέτρος, λέγει τῷ Ἰησοῦ· Κύριε,
 22 ἕτος δὲ τί ; Λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἐὰν αὐτὸν
 θέλω μῦθαι, ἕως ἔρχομαι, τί πρὸς σε ; σὺ ἀκο-
 23 λούθει μοι. Ἐξῆλθεν ἔν ὁ λόγος ἕτερος εἰς τοὺς
 ἀδελφοὺς, ὅτι ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος ἔκ ἀποθνήσκει.
 Καὶ ἔκ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, ὅτι ἔκ ἀποθνήσκει·
 ἀλλ'· Ἐὰν αὐτὸν θέλω μῦθαι, ἕως ἔρχομαι,
 24 τί πρὸς σε ; Οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς, ὁ μαρτυρῶν
 περὶ τούτων, καὶ γράψας ταῦτα· καὶ οἶδαμεν ὅτι
 25 ἀληθὴς ἐστιν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ. Ἔστι δὲ καὶ
 ἄλλα πολλὰ, ὅσα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα, ἐὰν
 γράφηται καθ' ἓν, ἔδὲ αὐτὸν οἶμαί τὸν κόσμον
 χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία. Ἄμην.

ΤΟΤ

ΚΑΤΑ ΜΑΤΘΑΙΟΝ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΤ

Τ Α Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Α.

ΠΕΡΙ τῶν μάγων. ii. 1.

Περὶ τῶν ἀναιρεθέντων παιδίων. ii. 16.

Πρῶτῳ Ἰωάννης ἐκήρυξε βασιλείαν οὐρανῶν.
iii. 1.

Περὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ. iv. 17.

Περὶ τῶν μακαρισμῶν. v. 1.

Περὶ τοῦ λεπροῦ. viii. 1.

Περὶ τοῦ ἑκατοντάρχου. viii. 5.

Περὶ τῆς πενθερᾶς Πέτρος. viii. 14.

Περὶ τῶν ἰαθέντων ἀπὸ ποικίλων νόσων. viii. 16.

Περὶ τοῦ μὴ ἐπιτρεπομένης ἀκολουθεῖν. viii. 19.

Περὶ τῆς ἐπιτιμῆσεως τῶν ὑδάτων. viii. 23.

Περὶ τῶν δύο δαιμονιζομένων. viii. 28.

Περὶ τοῦ παραλυτικῆ. ix. 2.

τ τ

- Περὶ τῆς Ματθαίου. ix. 9.
 Περὶ τῆς θυγατρὸς τῆς ἀρχισυναγώγης. ix. 18.
 Περὶ τῆς αἱμορροῦσης. ix. 19.
 Περὶ τῶν δύο τυφλῶν. ix. 27.
 Περὶ τῆς δαιμονιζομένης κωφῆς. ix. 32.
 Περὶ τῆς τῶν ἀποστόλων διαταγῆς. x. 1.
 Περὶ τῶν ἀποσταλόντων παρὰ Ἰωάννου. xi. 2.
 Περὶ τῆς ξηρὰν ἔχοντος τὴν χειρα. xii. 9.
 Περὶ τῆς δαιμονιζομένης τυφλῆς καὶ κωφῆς. xii. 22.
 Περὶ τῶν αἰτάντων σημεῖον. xii. 38.
 Περὶ τῶν παραβολῶν. xiii. 3.
 Περὶ Ἰωάννου καὶ Ἡρώδου. xiv. 1.
 Περὶ τῶν πέντε ἄρτων καὶ τῶν δύο ἰχθύων. xiv. 15.
 Περὶ τῆς ἐν θαλάσῃ περιπάτου. xiv. 22.
 Περὶ τῆς παραβάσεως τῆς ἐντολῆς τῆς Θεῆς. xv. 1.
 Περὶ τῆς Χαναanaίας. xv. 21.
 Περὶ τῶν θεραπευθέντων ὄχλων. xv. 29.
 Περὶ τῶν ἐπὶ τοὺς ἄρτων. xv. 32.
 Περὶ τῆς ζύμης τῶν φαρισαίων. xvi. 5.
 Περὶ τῆς ἐν Καισαρείᾳ ἐπερωτήσεως. xvi. 13.
 Περὶ τῆς μεταμορφώσεως τῆς Χριστοῦ. xvii. 1.
 Περὶ τῆς σεληνιαζομένης. xvii. 14.
 Περὶ τῶν αἰτούντων τὰ δίδραχμα. xvii. 24.
 Περὶ τῶν λεγόντων, τίς μείζων. xviii. 1.
 Περὶ τῶν ἑκατὸν προβάτων παραβολῇ. xviii. 11.
 Περὶ τῆς οὐφείλοντος μύρια τέλαντα. xviii. 23.
 Περὶ τῶν ἐπερωτησάντων, εἰ ἔξουσιν ἀπολῦσαι τὴν γυναικα. xix. 3.

Περὶ τῆ ἐπερωτήσαντος πλουσίου τὸν Ἰησοῦν. xix.

16.

Περὶ τῶν μιθουρῶν ἐργατῶν. xx. 1.

Περὶ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου. xx. 20.

Περὶ τῶν δύο τυφλῶν. xx. 29.

Περὶ τῆς ὄνου καὶ τῆ πώλου. xxi. 1.

Περὶ τῶν τυφλῶν καὶ χωλῶν. xxi. 14.

Περὶ τῆς ξηρανθείσης συκῆς. xxi. 18.

Περὶ τῶν ἐπερωτησάντων τὸν Κύριον ἀρχιερέων καὶ
πρεσβυτέρων. xxi. 23.

Περὶ τῶν δύο υἱῶν παραβολῆ. xxi. 28.

Περὶ τῆ ἀμπελῶν. xxi. 33.

Περὶ τῶν κεκλημμένων εἰς τὸν γάμον. xxii. 1.

Περὶ τῶν ἐπερωτησάντων διὰ τὸν κῆνσον. xxii.

15.

Περὶ τῶν Σαδδουκαίων. xxii. 22.

Περὶ τῆ ἐπερωτήσαντος νομικῆ. xxii. 33.

Περὶ τῆς τῆ Κυρίου ἐπερωτήσεως. xxii. 41.

Περὶ τῆ ταλανισμοῦ γραμματέων καὶ φαρισαίων.
xxiii. 1.

Περὶ τῆς συντελείας. xxiv. 3.

Περὶ τῆς ἡμέρας καὶ ὥρας. xxiv. 36.

Περὶ τῶν δέκα παρθένων. xxv. 1.

Περὶ τῶν τὰ τάλαντα λαβόντων. xxv. 14.

Περὶ τῆς ἐλεύσεως τῆ Χριστοῦ. xxv. 31.

Περὶ τῆς ἀλειψάσης τὸν Κύριον μύρω. xxvi. 6.

Περὶ τῆ πάχα. xxvi. 17.

Περὶ τῆ μυσικῆ δειπνου. xxvi. 26.

- Περὶ τῆς παραδόσεως τῷ Ἰησοῦ. xxvi. 46.
 Περὶ τῆς ἀρνήσεως τῷ Πέτρου. xxvi. 68.
 Περὶ τῆς τῷ Ἰάδα μεταμελείας. xxvii. 3.
 Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ Κυρίου. xxvii.
 57.

ΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

ΤΟΥ

ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ.

- ΠΕΡΙ τῆ δαιμονιζομένης. i. 23.
Περὶ τῆς πενθερᾶς τῆ Πέτρου. i. 29.
Περὶ τῶν ἰαθέντων ἀπὸ ποικίλων νόσων. i. 32.
Περὶ τῆ λεπροῦ. i. 40.
Περὶ τῆ παραλυτικῆς. ii. 3.
Περὶ τῆ Λευὶ τῆ τελώνου. ii. 14.
Περὶ τῆ ξηρὰν ἔχοντος τὴν χεῖρα. iii. 1.
Περὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ἐκλογῆς. iii. 13.
Περὶ τῆ σπόρου παραβολῆς. iv. 2.
Περὶ τῆς ἐπιτιμήσεως τῶν υἱάτων. iv. 36.
Περὶ τῆ λεγεῶνος. v. 1.
Περὶ τῆς θυγατρὸς τῆ ἀρχισυναγῶγ. v. 22.
Περὶ τῆς αἱμορροῦσης. v. 25.
Περὶ τῆς τῶν ἀποστόλων διαταγῆς. vi. 7.
Περὶ Ἰωάννου καὶ Ἡρώδου. vi. 14.

- Περὶ τῶν πέντε ἄρτων καὶ τῶν δύο ἰχθύων. vi. 34.
 Περὶ τῆ ἐν θαλάσῃ περιπάτου. vi. 47.
 Περὶ τῆς παραβάσεως τῆς ἐντολῆς τῆ Θεῆ. vii. 1.
 Περὶ τῆς Συροφοινίσσης. vii. 25.
 Περὶ τῆ μογιλάλου. vii. 31.
 Περὶ τῶν ἐπὶ αἶ ἄρτων. viii. 1.
 Περὶ τῆς ζύμης τῶν φαρισαίων. viii. 15.
 Περὶ τῆ τυφλῆ. viii. 22.
 Περὶ τῆς ἐν Καισαρείᾳ ἐπερωτήσεως. viii. 27.
 Περὶ τῆς μεταμορφώσεως τῆ Ἰησοῦ. ix. 2.
 Περὶ τῆ σεληνιαζομένης. ix. 17.
 Περὶ τῶν διαλογιζομένων τίς μείζων. ix. 32.
 Περὶ τῶν ἐπερωτησάντων τὸν Κύριον εἰ ἔξουσιν ἀπο-
 λῦσαι τὴν γυναῖκα. x. 2.
 Περὶ τῆ ἐπερωτήσαντος τοῦ πλουτοῦ τὸν Ἰησοῦν. x.
 17.
 Περὶ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου. x. 35.
 Περὶ τῆ Βαρτιμαίου. x. 46.
 Περὶ τῆ πώλου. xi. 1.
 Περὶ τῆς ξηρανθείσης συκῆς. xi. 12.
 Περὶ ἀμνησικαχίας. xi. 25.
 Περὶ τῶν ἐπερωτησάντων τὸν Κύριον ἀρχιερέων καὶ
 πρεσβυτέρων. xi. 27.
 Περὶ τῆ ἀμπελῶνος. xii. 1.
 Περὶ τῶν ἐπερωτησάντων τὸν Κύριον διὰ τὸν κῆνσον.
 xii. 13.
 Περὶ τῶν Σαδδουκαίων. xii. 18.
 Περὶ τῆ γραμματέως. xii. 28.
 Περὶ τῆς τῆ Κυρίου ἐπερωτήσεως. xii. 35.

- Περὶ τῆς τὰ δύο λεπτὰ βαλέσης. xii. 41.
 Περὶ συντελείας. xiii. 3.
 Περὶ τῆς ἡμέρας καὶ ὥρας. xiii. 32.
 Περὶ τῆς ἀλειψάσης τὸν Κύριον μύρω. xiv. 3.
 Περὶ τοῦ πάχα. xiv. 12.
 Περὶ τῆς παραδόσεως προφητεία. xiv. 18.
 Περὶ ἀρνήσεως Πέτρου. xiv. 66.
 Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ σώματος τοῦ Κυρίου. xv.
 42.

ΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

ΤΟΥ

ΚΑΤΑ ΛΟΥΚΑΝ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ.

ΠΕΡΙ τῆς ἀπογραφῆς. ii. 1.

Περὶ τῶν ἀγραυλῆντων ποιμῶν. ii. 8.

Περὶ τῆ Συμεῶνος. ii. 25.

Περὶ Ἀννης τῆς προφήτιδος. ii. 36.

Περὶ τοῦ γενομένου ῥήματός τοις Ἰωάννῃν. iii. 1.

Περὶ τῶν ἐπερωτησάντων τὸν Ἰωάννῃν. iii. 10.

Περὶ τῆς περασμῆς τοῦ Χριστοῦ. iv. 1.

Περὶ τῆς ἔχοντος πνεῦμα δαιμονίου. iv. 33.

Περὶ τῆς πενδεκάτης τοῦ Πέτρου. iv. 38.

Περὶ τῶν ἰαζέντων ἀπὸ ποικίλων νόσων. iv. 40.

Περὶ τῆς ἀγῆρας τῶν ἰχθύων. v. 4.

Περὶ τῆς λεπρῆς. v. 12.

Περὶ τῆς παραλυτικῆς. v. 18.

Περὶ Λευὶ τοῦ τελώνου. v. 27.

Περὶ τῆς ξηρᾶς ἔχοντος τὴν χεῖρα. vi. 6.

- Περὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ἐκλογῆς. vi. 13.
 Περὶ τῶν μακαρισμῶν. vi. 20.
 Περὶ τῆ ἑκατοντάρχου. vii 1.
 Περὶ τῆ υἱοῦ τῆς χήρας. vii. 11.
 Περὶ τῶν ἀποσπέντων παρὰ Ἰωάννη. vii. 19.
 Περὶ τῆς ἀλειψάσης τὸν Κύριον μύρω. vii. 36.
 Περὶ τῆς παραβολῆς τῆ σπείροντος. viii. 5.
 Περὶ τῆς ἐπιτιμήσεως τῶν υδάτων. viii. 22.
 Περὶ τῆ λεγεῶνος. viii. 27.
 Περὶ τῆς θυγατρὸς τῆ ἀρχισυναγωγῆς. viii. 40.
 Περὶ τῆς αἱμορροῦσης. viii. 43.
 Περὶ τῆς ἀποστολῆς τῶν δώδεκα. ix. 1.
 Περὶ τῶν πέντε ἄρτων καὶ τῶν δύο ἰχθύων. ix. 12.
 Περὶ τῆς τῆ Κυρίᾳ ἐπερωτήσεως. ix. 18.
 Περὶ τῆς μεταμορφώσεως τῆ Κυρίᾳ. ix. 28.
 Περὶ τῆ σεληνιαζομένης. ix. 38.
 Περὶ τῶν διαλογιζομένων τίς μείζων. ix. 46.
 Περὶ τῆ μὴ ἐπιτρεπομένη ἀκολουθεῖν. ix. 56.
 Περὶ τῶν ἀναδειχθέντων ἐβδομήκοντα. x. 1.
 Περὶ τῆ ἐπερωτήσαντος νομικῆς. x. 25.
 Περὶ τῆ ἐμπεσόντος εἰς τὰς λησείας. x. 30.
 Περὶ Μάρθας καὶ Μαρίας. x. 38.
 Περὶ προσευχῆς. xi. 1.
 Περὶ τῆ ἔχοντος δαιμόνιον κωφόν. xi. 14.
 Περὶ τῆς ἐκ τῆ ὄχλου ἐπαράσης φωνῆς. xi. 27.
 Περὶ τῶν αἰτούντων σημεῖον. xi. 29.
 Περὶ τοῦ φαρισαίου τοῦ καλέσαντος τὸν Κύριον.
 xi. 37.
 Περὶ τῆ ταλανισμῆς τῶν νομικῶν. xi. 46.

Περὶ τῆς ζύμης τῶν φαρισαίων. xii. 1.

Περὶ τοῦ θέλοντος μερίσασθαι τὴν κληρονομίαν.
xii. 13.

Περὶ τοῦ εὐφόρησεν ἡ χώρα πλεσίου. xii. 16.

Περὶ τῶν Γαλιλαίων καὶ τῶν ἐν τῷ Σιλωάμ.
xiii. 1.

Περὶ τῆς ἐχούσης πνεῦμα ἀδελφείας. xiii. 9.

Περὶ τῶν παραβολῶν. xiii. 18.

Περὶ τοῦ ἐπερωτήσαντος, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι.
xiii. 23.

Περὶ τῶν εἰπόντων τῷ Ἰησοῦ διὰ Ἡρώδην. xiii. 31.

Περὶ τοῦ ὑδρωπικοῦ. xiv. 2.

Περὶ τοῦ μὴ ἀγαπᾶν τὰς πρωτοκλισίας. xiv. 7.

Περὶ τῶν καλεσμένων εἰς τὸ δεῖπνον. xiv. 16.

Περὶ οἰκοδομῆς πύργου παραβολή. xiv. 28.

Περὶ τῶν ἑκατὸν προβάτων παραβολή. xv. 4.

Περὶ τοῦ ἀποδημήσαντος εἰς χώραν μακράν. xv.
12.

Περὶ τοῦ οἰκονόμου τῆς ἀδικίας. xvi. 1.

Περὶ τοῦ πλουτοῦ καὶ τοῦ Λαζάρου. xvi. 19.

Περὶ τῶν δέκα λεπτῶν. xvii. 11.

Περὶ τοῦ κριτοῦ τῆς ἀδικίας. xviii. 1.

Περὶ τοῦ φαρισαίου καὶ τοῦ τελώνου. xviii. 9.

Περὶ τοῦ ἐπερωτήσαντος πλεσίς τὸν Ἰησοῦν. xviii.
18.

Περὶ τοῦ τυφλοῦ. xviii. 35.

Περὶ τοῦ Ζακχαίου. xix. 1.

Περὶ τοῦ πορευθέντος λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν.
xix. 12.

- Περὶ τῶν λαβόντων τὰς μνᾶς. xix. 13.
 Περὶ τῆ πώλου. xix. 29.
 Περὶ τῶν ἐπερωτησάντων τὸν Κύριον ἀρχιερέων καὶ
 γραμματέων. xx. 1.
 Περὶ τῆ ἀμπελῶνος παραβολῆς. xx. 9.
 Περὶ τῶν ἐγκαθέτων διὰ τὸν κῆνσον. xx. 19.
 Περὶ τῶν Σαδδουκαίων. xx. 27.
 Περὶ τῆς, πῶς υἱὸς Δαβὶδ ἔστιν ὁ Χριστός; xx. 42.
 Περὶ τῆς τὰ δύο λεπτὰ βαλύσης. xxi. 1.
 Περὶ τῆς συντελείας ἐρώτησις. xxi. 8.
 Περὶ τῆς πάσχα. xxii. 1.
 Περὶ τῶν φιλονεικησάντων τίς μείζων. xxii. 24.
 Περὶ τῆς ἐξαιτήσεως τοῦ σατανᾶ, καὶ ἀρνήσεως
 Πέτρου. xxii. 31.
 Περὶ τῆς παρ' Ἡρώδου ἐξουθενήσεως. xxiii. 11.
 Περὶ τῶν κοπιωμάτων γυναικῶν. xxiii. 27.
 Περὶ τῆς μετανοήσαντος ληστῆ. xxiii. 40.
 Περὶ τῆς αἰτήσεως τῆ σώματος τοῦ Κυρίου. xxiii.
 50.
 Περὶ τῆς Κλεόπα. xxiv. 13.

ΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ
ΤΟΥ
ΚΑΤΑ ΙΟΑΝΝΗΝ
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ.

- ΠΕΡΙ τῆ ἐν Κανᾶ γάμου. ii. 1.
Περὶ τῶν ἐκκληθέντων ἐκ τῆ ἱεροῦ. ii. 14.
Περὶ τοῦ Νικοδήμου καὶ Ἰησοῦ. iii. 1.
Περὶ καθαρισμοῦ ζήτησις. iii. 25.
Περὶ τῆς Σαμαρείτιδος. iv. 5.
Περὶ τῆ υἱοῦ τῆ βασιλικοῦ. iv. 46.
Περὶ τοῦ τριάκοντα καὶ ὀκτὼ ἔτη ἔχοντος ἐν τῇ
ἀδενείᾳ. v. 5.
Περὶ τῶν πέντε ἄρτων καὶ τῶν δύο ἰχθύων. vi. 5.
Περὶ τῆ ἐν θαλάσῃ περιπάτου. vi. 16.
Περὶ τῆ ἐκ γενετῆς τυφλῆ. ix. 1.
Περὶ τῆς ἐγέρσεως τοῦ Λαζάρου. xi. 1.
Περὶ τῆς ἀλειψάσης τὸν Κύριον μύρω. xii. 3.
Περὶ ὧν εἶπεν Ἰούδας. xii. 4.
Περὶ τῆς ὄνου. xii. 14.

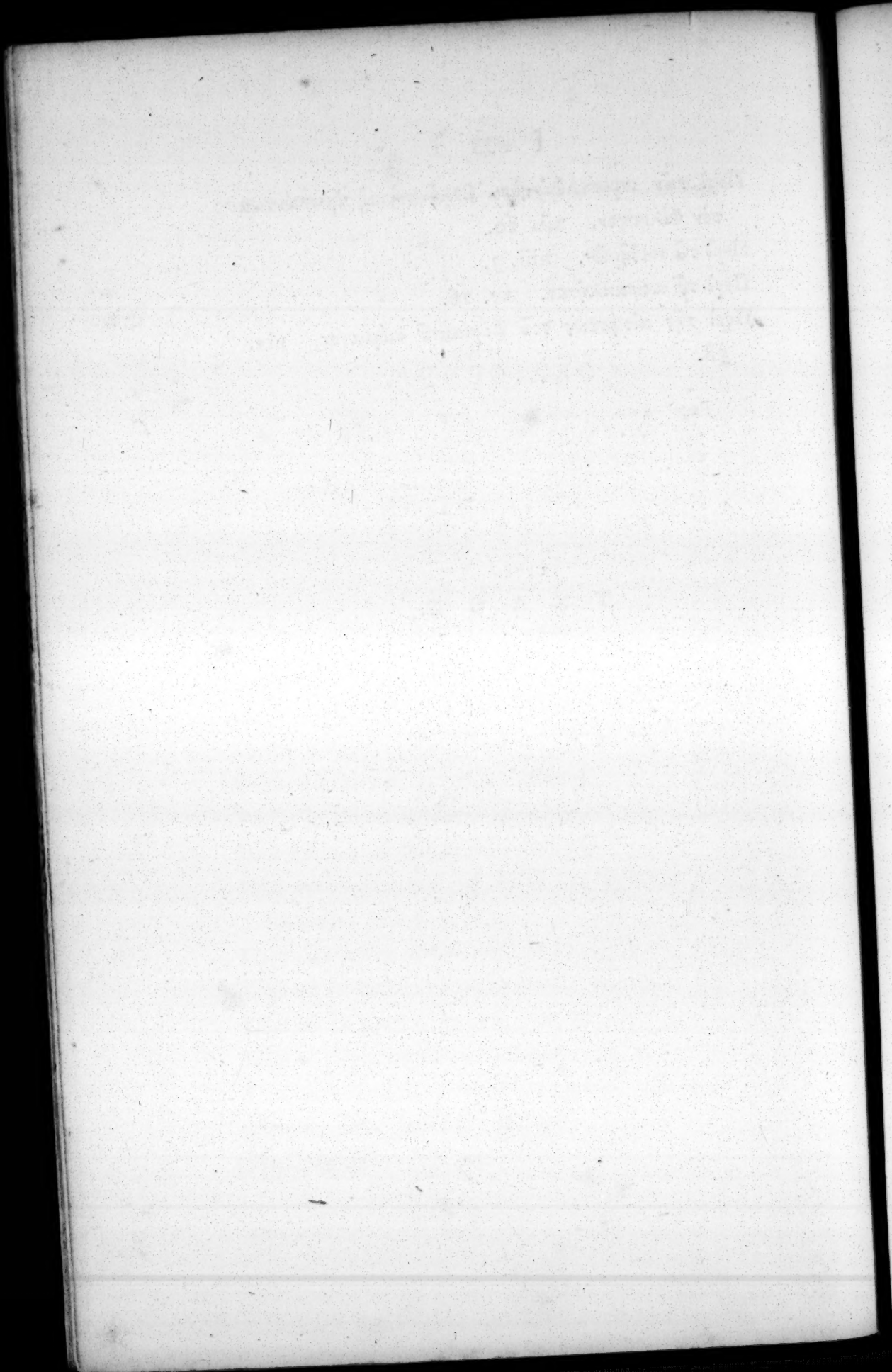
Περὶ τῶν προσελθόντων Ἑλλήνων, καὶ ἐρωτῶντων
τὸν Φίλιππον. xii. 20.

Περὶ τοῦ νιπλῆς. xiii. 3.

Περὶ τοῦ παρακλήτου. xv. 26.

Περὶ τῆς αἰτήσεως τοῦ Κυριακοῦ σώματος. xix.
38.

Τ Ε Λ Ο Σ.

CORRIGENDA.

Pag.	lin.	pro	lege
13.	13.	τῶν	τῶν
26.	18.	τὴν'	τὴν'
29.	5.	Ἡλίας	Ἡλίας—et ita passim.
30.	23.	Ἡ	Ἡ
59.	18.	Ἱεροσόλυμα·	Ἱεροσόλυμα,
79.	18.	οὕτως	οὕτως
98.	10.	αὐτῷ (marg.)	αὐτῷ
114.	8.	αὐτὸν	αὐτὸν
119.	23.	αὐτός	αὐτός
136.	1.	ἐκείναις	ἐκείναις
153.	3.	ὅτι	ὅτι
Ibid.	5.	γενεαί	γενεαί
166.	24.	ἔση	ἔση
172.	ult.	ὑμῖν·	ὑμῖν.
194.	9.	πειρασμὸν·	πειρασμὸν·
205.	11.	Ἱερουσαλήμ.	Ἱερουσαλήμ.
214.	24.	Ἀβραάμ·	Ἀβραάμ·
Ibid.	ult.	ἐλθεῖν	ἐλθεῖν
264.	18.	ἀσθενούντων	ἀσθενούντων

